

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**1784 - 1797 TARİHLİ VE 5 NUMARALI
HALEP AHKÂM
DEFTERİNİN (s.1-99) TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Kerem KARASU

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Metin AKİS

KİLİS
HAZİRAN 2011

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

1784 - 1797 Tarihli ve 5 Numaralı Halep Ahkâm
Defterinin (S. 1-99) Transkripsiyonu ve
Değerlendirilmesi

Mehmet Kerem KARASU

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Yrd. Doç Dr. Metin AKİS (Danışman)
Yrd. Doç Dr. Erdinç GÜLCÜ (Jüri Başkanı)
Yrd. Doç Dr. Hamza ALTIN (Üye)

İmzası

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Yrd. Doç Dr. Hasan ŞENER

T. C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu ve bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.(21/06/2011)

Mehmet Kerem KARASU

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

1784 - 1797 Tarihli ve 5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinin (s.1–99)
Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi

Mehmet Kerem KARASU

Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

2011; Sayfa: 339

Osmanlı İmparatorluğu'nda daha ilk devirlerden itibaren devlet yazışmalarında arşivleme anlayışı mevcuttur. Osmanlı'dan günümüze kadar muhafaza edilmiş milyonlarca arşiv vesikası ulaşmıştır. Bu milyonlarca Osmanlı arşiv vesikasının önemli tasniflerinden olan Ahkâm Defterleri(Şikâyet Defterleri), taşradaki her türlü şikâyetin merkeze ulaştırıldığı ve bu şikâyetlerin suretlerinin kaydedildiği defterlerdir. Bu defterlere Şikâyet Defterleri adı da verilir.

Osmanlı Devleti en aşağıdaki tabakadan en üst tabakaya kadar halkının şikâyetlerini dinlemiş ve bunların hiç birisini karşılıksız bırakmamış, yapılan her şikâyeti mutlaka araştırmış ve neticelendirmiştir. Osmanlıda ilk zamanlarda halkın şikâyetleri doğrudan veya kadılar aracılığıyla merkeze veya beylerbeylik merkezine ulaştırılırdı. Bundan dolayı ilk zamanlardaki şikâyet kayıtları, mahalli Şer'iyeye Sicillerinde bulunmaktadır. Devlet bürokrasisindeki işlemlerin artması neticesinde yeni bir şikâyet kayıt defteri sistemi benimsenmiştir. Bu kayıtlar 18. yüzyıl'dan itibaren düzenli olarak tutulmaya başlanmıştır. Çoğu büyük olan vilayetlerin, Ahkâm Defterleri Osmanlı merkezinde ayrı ayrı tutulmuştur ve Halep Ahkâm Defterleri de bu tasnifte yer almaktadır. Halep vilâyetinden merkeze ulaşan her türlü şikâyeti bu defterlerde bulmak mümkündür. Bu itibarla 5 Numaralı Halep Ahkâm Defteri'nin kapsadığı şikâyet konularına göre değerlendirildiğinde, dönemin Halep Eyaleti sosyal tarihi hakkında çok önemli bilgilere ulaşılmakla birlikte yol kesme, cürüm, cinayet, su veya emlak sınır anlaşmazlıkları, vakıf problemleri, fuzuli işgal, gasp vb. sorun ve anlaşmazlıklara dair orijinal bilgilere ulaşmak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Ahkâm Defterleri, Şikâyet Defterleri, Osmanlı Devleti, Halep

ABSTRACT

Master Degree Thesis

Halep Judgment Book Number 5 (1784 - 1797), (p. 1 - 99)

Mehmet Kerem KARASU

Kilis 7 Aralık University

Social Sciences Institute

Major Discipline of History

2011; Page: 339

Judgment Books are one of the important classification of Ottoman Archives which are being transported all kinds of complaints and recorded these complaints' copies at provinces to governmental administrative center. These books are also called as Complaint Books.

Ottoman Empire appreciated and judged all kind of complaints even from the lowest social groups. That is to say, most modern states' newly recognized "petition right" to their folks, has been started to recognize by Ottoman administration from date which state has established. For that reason, early period complaint records has hold in local "Şer'iyye" registers. As a result of increasing procedures in government bureaucracy, a new complaint book recording system has appropriated. Here, those books which has recorded at this object live, named "Judgment (Complaint) Books". Those books has started to being recorded from 18th century. Most of big cities' Judgement Books had recorded distinctly at government center. Here, Halep Judgement Books are also in that classification. It's possible to find all kind of complaints from Halep city to central government in those books. Regarding that, if Halep Judgement Book Number 5 evaluated by included complaint topics, in addition with obtaining that period of time's very important information, it's also possible to obtain original information about road blocking, crime, murder, water or real estate border disagreements, unnecessary occupying, usurpation e.g.

Keywords: Judgement (Complaint) Books, Ottoman State, Halep.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ÖNSÖZ	vi
KISALTMALAR	vii
GİRİŞ	1
1.1. HALEP'E İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	1
1. Halep İsminin Menşei ve Yazılışı	1
2. Halep'in Coğrafyası	1
3. Halep'in Osmanlı Hakimiyetine Girişi	2
4. Halep Sancağının İdari Teşkilatı Ve Taksimatı	3
BİRİNCİ BÖLÜM	5
OSMANLI ARŞİVLERİ VE AHKÂM DEFTERLERİ	5
1.1. OSMANLI ARŞİV KAYNAKLARI	5
1.2. AHKÂM DEFTERLERİ	7
1.2.1. Osmanlı Devleti'nde Tutulan Ahkam Defterleri	9
1.2.1.1. Adana Ahkâm Defterleri	10
1.2.1.2. Anadolu Ahkâm Defterleri	10
1.2.1.3. Bosna Ahkâm Defterleri	10
1.2.1.4. Cezayir ve Rakka Ahkâm Defterleri	10
1.2.1.5. Diyarbekir Ahkâm Defterleri	10
1.2.1.6. Erzurum Ahkâm Defterleri	11
1.2.1.7. Halep Ahkâm Defterleri	11
1.2.1.8. İstanbul Ahkâm Defterleri	11
1.2.1.9. Karaman Ahkâm Defterleri	12
1.2.1.10. Maraş Ahkâm Defterleri	12
1.2.1.11. Mora Ahkâm Defterleri	12

1.2.1.12. Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri	12
1.2.1.13. Rumeli Ahkâm Defterleri	12
1.2.1.14. Sivas Ahkâm Defterleri	13
1.2.1.15. Şam-ı Şerif Ahkâm Defterleri	13
1.2.1.16. Trabzon Ahkâm Defterleri	13
İKİNCİ BÖLÜM	14
5 NUMARALI HALEP AHKÂM DEFTERİNİN (s.1–99) TRANSKRİPSİYONU VE BELGE	
ÖZETLERİ	14
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	299
MATERYAL VE YÖNTEM	299
3.1. 5 Numaralı Halep Ahkâm Defteri'nin Materyal Olarak Tespit Edilen Özellikleri	299
3.2. Hükümlerin Transkripsiyonunda İzlenen Yöntem	300
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	301
BULGULAR VE TARTIŞMA	301
4.1. İDARİ YAPI	301
4.1.1. Sancaklar	301
4.1.2. Kazalar	301
4.1.3. Nahiyeler	301
4.1.4. Karyeler	302
4.1.5. Mezralar	304
4.1.6. Hükümlerde Bahsi Geçen Bazı Yöneticiler ve Devlet Memurları	305
4.1.6.1. Vezir-i Azam ve Vezirler	305
4.1.6.2. Şeyhülislam	306
4.1.6.3. Kazasker	306
4.1.6.4. Defterdar	306
4.1.6.5. Beylerbeyi	307
4.1.6.6. Re'isü'l-Küttâb	307
4.1.6.7. Kadı	307
4.1.6.8. Nâkîbü'l-Eşrâf	307
4.1.6.9. Müftü	308
4.1.6.10. Nâ'ib	308
4.1.6.11. Molla	308
4.1.6.12. Voydoda	308
4.1.6.13. Mutasarrıf	308
4.1.6.14. Mütesellim	308
4.1.6.15. Mütevelli	309
4.1.6.16. Alaybeyi	309
4.1.6.17. Ayan	309
4.1.6.18. Dizdar	309
4.1.6.19. Subaşı	309

4.1.6.20. Kapıcıbaşı	309
4.1.6.21. Muhzır ve Muhzırbaşı	310
4.1.6.22. Cebelü	310
4.1.6.23. Ocaklu	310
4.2. FİZİKİ YAPI	310
4.2.1. Mahalleler	310
4.2.2. Cami, Tekke, Kale, Köprü, Hamam	311
4.3. SOSYAL DURUM	311
4.3.1. Vakıflar	312
4.3.2. Cemaat ve Aşiretler	313
4.4. EKONOMİK YAPI	313
4.4.1. Para Birimleri	314
4.4.2. Vergi Çeşitleri	314
4.4.3. Hükümlerde Bahsi Geçen Bazı Vergi Çeşitleri	314
4.4.3.1. Öşür (Aşâr)	314
4.4.3.2. Resm-i Çift	315
4.4.3.3. Resm-i Bennâk	315
4.4.3.4. Resm-i Mücerred	315
4.4.3.5. Resm-i Deşt-bâni	315
4.4.3.6. Resm-i Tapu	315
4.4.3.7. Arus (Arusane) Resmi	315
4.4.3.8. Resm-i Ma'sara	315
4.4.3.9. Değirmen Resmi	316
4.4.3.10. Boyahane Resmi – İpek dolabı Resmi	316
4.4.3.11. Avârız	316
4.4.3.12. Resm-i Dimos	316
4.4.3.13. Hayvanlardan Alınan Vergiler	316
4.4.3.14. Niyâbet resmi	316
4.4.3.15. Seferiye	317
SONUÇ	318
BİBLİYOGRAFYA	321
EKLER	324
ÖZGEÇMİŞ	331
VITAE	332

ÖNSÖZ

Yaklaşık altı yüzyıl süren hükümlerliği ile Dünya Tarihi'nin en uzun ömürlü ve yönetim anlayışla, kurumlarıyla en dikkat çekici devletlerinden olan Osmanlı Devleti, coğrafyasındaki kozmopolitliğe rağmen, adalet olgusunun hassasiyetle gerçekleştirilmeye ve korunmaya çalışıldığı, genel kabul görmüş bir gerçektir. Osmanlı Devleti, en uzaktaki eyaletine bile kendi adaletini götürebilmiş. Bunu oraya atadığı yöneticiler vasıtasıyla ve yüksek yargı merci olan Divan-ı Hümayun kararlarıyla yapmıştır. Bölge yöneticilerinin veya halkın şikayetlerini dinleyen ve bunları adli sonuçlara bağlayan divan kayıtlarından biri de Ahkam Defterleri'dir. Bu ve bunun gibi pek çok defter Osmanlı Devleti tarafından arşivlenmiş ve muhafaza edilmiştir.

Tarihçiler için en önemli kaynaklar bilindiği üzere ana kaynaklardır. Osmanlı Devleti tarihi üzerinde çalışma yapılacaksa, bu çalışmada kesinlikle Osmanlı Devleti'nin ana kaynakları olan Osmanlı Devlet Arşiv belgelerinden faydalanılmalıdır.

Ahkâm Defterleri, bazen bir eyalete ve bazen muhtelif eyaletlere ait olarak tutulan ardından da vâlilere, kadınlara, naiplere vb. yöneticilere hitaben yazılan hükümleri içinde bulunduran, devletin eyalet yönetimlerinde ve hükümlerinde bize bilgi vermektedir. Bu bilgiler ışığında Osmanlı devletinin eyaletlere ve halka bakış açısını ve daha kapsamlı söylemde bulunursak sosyal hayat hakkında bilgileri göstermektedir.

5 numaralı Halep Ahkam Defteri üzerine olan çalışmamız, dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Ahkâm Defterleri'nin tanıtımı ve bu defterlerin önemi üzerinde durulmuştur. İkinci Bölümde 5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinin 1. ve 99. sayfaları arasındaki toplam 255 belgenin transkripsiyonu ve kısa özetleri yer almaktadır. Üçüncü bölümde konumuzu hazırlarken kullandığımız materyal ve yöntem hakkında kısa bir bilgi sunulmuştur. Dördüncü bölümde ise transkripsiyonunu yaptığımız 5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinin Değerlendirmesi yer almaktadır. Akabinde ise Sonuç, Kaynaklar, Ekler ve Özgeçmiş kısımları sunulmuştur.

Yüksek Lisans Tez çalışmamda, hem tarih araştırmalarında usul bakımından hem de engin bilgileriyle yardım ve desteklerini benden esirgemeyen Sayın Danışmanın Yrd. Doç Dr. Metin AKİS ve Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Erdinç GÜLCÜ'ye, ayrıca tez çalışmam esnasında benden maddi-manevi desteklerini hiç esirgemeyen eşim Demet KARASU, annem Fatma KARASU ve babam Ergül KARASU'ya sonsuz teşekkürler ediyorum.

KİLİS
MAYIS 2011

Mehmet Kerem KARASU

KISALTMALAR

bk.: Bakınız

BOA: Başbakanlık Osmanlı Arşivi

C: Cilt

H: Hicrî

İA: İslam Ansiklopedisi

M: Miladî

Mad.: Madde

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

s: Sayfa

S: Sayı

TDAV: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

TDV: Türk Diyanet Vakfı

TTK: Türk Tarih Kurumu

vb: Ve benzeri

vs: Ve saire

GİRİŞ

HALEP'E İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1. Halep İsminin Menşei ve Yazılışı

Anadolu, Mezopotamya ve Mısır üçgeninin kavşak noktasında bulunan Halep, bu coğrafi konumu sayesinde eski çağlardan beri önemli bir merkez olma özelliğini korumuştur.

Suriye'nin Şam'dan sonra, en mühim şehri olan Halep bugüne kadar Hitit dilinde "Halap", Akadlar'da "Hallaba", "Hamlan" ve "Havlan", Mısır dilinde "Hrb" Selevkiler döneminde de "Beroia" olarak adlandırılmıştır. Arapça'da "sağılmış süt" manasında kullanılan "Halebü'-ş-Şehba" ve "Dârü'n-Nasr" kelimeleriyle ifade edilmiştir¹.

Halep isminin menşei konusunda muhtelif rivayetler bulunmaktadır. Bu rivayetlere göre Halep Hz. İbrahim'in hicret ettiği yerlerden biri olup, şehir ismini bu zamanda almıştır. Hz. İbrahim burada ikamet ederken koyunlarını sağıp fakir halka sadaka niyetine süt dağıttığı için bu yerin ismi "süt" manasına gelen "Halep" olarak kullanılmıştır. Bir diğer rivayete göre Halep ismi Amelikalılardan birinin isminden kaynaklanmıştır ki bu kişi Beni Mehr b. Hayz b. Cessan b. Mükennef'in oğlu Halep'tir.

Yakut el-Hamavi'ye göre, Hz. İbrahim zamanında bu bölgede henüz Araplık olmadığından dolayı bu ikinci rivayet daha doğrudur ve Halep kelimesinin aslı, Arapçaya çok yakın dillerden olan İbranice veya Süryaniciden gelmektedir².

2. Halep'in Coğrafyası

Osmanlı Devleti'nin büyük bir vilayeti olan Halep, Halep, Urfa ve Maraş sancakları itibariyle toplam 86.600 km² dir. Güneyinde Suriye, kuzeyinde Anadolu, batısında Akdeniz ve doğusunda müstakil bir şekilde idare edilen Zor Sancağı bulunmaktadır.

Halep kazasında ve bazı kazalarında ılık bir hava varsa da yüksek yerleri gayet serindir. Bununla birlikte Antakya, Harim, İskenderun kazaları yazın çok sıcak olmaktadır.

Çok önemli bir ticaret merkezi olan Halep'in batıya açılan iki kapısı konumunda olan limanları ise İskenderun ve Süveydiye limanlarıdır³.

¹ J. Sauvaget, "Halep", *IA, C. 5/1*, MEB yay., Eskişehir, 2001, s. 117; Tahsin Yazıcı, "Halep", *IA, C. 15*, Diyanet vakfı yay., İstanbul, 1997, s. 239-240.

² Enver Çakar, *XVI. Yüzyılda Halep Sancağı(1516-1566)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:1 Tarih Şubesi Yayınları No:1, Elazığ, 2003, s. 1-2.

³ Hilmi Bayraktar, *XIX. Yüzyılda Halep Eyaleti'nin İktisadi Vaziyeti*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:8 Tarih Şubesi Yayınları No:7, Elazığ, 2004, s. 1.

3. Halep'in Osmanlı Hakimiyetine Girişi

Osmanlılarla Mısır, Suriye, El-Cezire, Güney-Anadolu ve Hicaz'a sahip olan Memluklu sultanları arasındaki münasebetleri XIV. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dostane bir şekilde başlamıştı. O tarihlerde küçük bir beylik olan Osmanlıların Rumeli'deki başarıları ve İslam sınırlarını genişletmeleri Memluklu devleti tarafından takip ediliyor ve her fırsattan istifade edilerek İslam alemindeki konumları sebebiyle Memluklu sultanları ile muhabereye devam ediliyordu⁴. Fakat Memlukluların Malatya valisi Mintaş'ın isyanı üzerine Sivas hükümdarı Kadı Burhaneddin'e geçen Malatya'nın, Burhaneddin'den sonra Yıldırım Bayezid tarafından alınması, Osmanlı-Memluklu münasebetlerinin ilk defa bozulmasına sebep oldu. İki taraf arasında bir süre devam eden soğukluk, her hangi bir çatışmaya neden olmadan, Çelebi Mehmed tarafından giderildi. Çelebi Mehmed ve II. Murad'ın padişahlıkları devrinde devam eden bu dostane münasebetler, Hicaz suyolları ve Dulkadir toprakları meseleleri yüzünden Fatih Sultan Mehmed devrinde yeniden bozuldu.

Fatih Sultan Mehmed, hacıların şikayetleri üzerine, hacılar için büyük sıkıntılara neden olan suyollarını tamir ettirmek üzere bir takım ustaları görevlendirmiş, Mısır naib ve hakimlerine de bunlara yardım etmeleri hususunda mektuplar yolladı. Fatih'in bu davranışını iç işlerine bir müdahale ve kendilerine karşı yapılmış bir hakaret olarak değerlendiren Memluklu sultanı, teklifi geri çevirdi⁵.

Bununla beraber öteden beri Osmanlılarla Memluklular arasında bir anlaşmazlık konusu olan Dulkadir toprakları meselesi de gün geçtikçe kritik bir hal alıyordu. Fatih'in bu beyliğin topraklarını ele geçirmek istemesi, iki devlet arasındaki ilişkileri iyice gerginleştirdi. Artık Osmanlı padişahının Mısır'a yürüyeceğinden endişe etmeye başlayan Kayıtbay, savaş için gerekli hazırlıkları yapmaya başladı. Doğuya doğru hareket eden Osmanlı padişahı Gebze yakınlarına geldiği vakit hastalanması nedeniyle 3 Mart 1481'de öldü. Fatih Sultan Mehmed'in ölümünden sonra yerine geçen oğlu II. Bayezid döneminde de Osmanlı-Memluklu münasebetleri gerginleşmeye devam etti.

Osmanlı tahtı için Bayezid ile mücadele eden kardeşi Cem Sultan'ı ona karşı Memlukluların desteklemesi ve Dulkadir meselesinin devam etmesi, her iki taraf arasında savaşı kaçınılmaz kılmıştı. Nihayet 1485'te başlayan savaş Osmanlı kuvvetlerinin mağlubiyetiyle sonuçlandı. 1490'da yapılan anlaşmayla sağlanan barış dönemi Yavuz Sultan Selim'in saltanatına kadar devam etti⁶.

Safevi hükümdarı Şah İsmail'i Çaldıran'da ağır bir yenilgiye uğratan Yavuz Sultan Selim, Memluklu meselesini de kesin bir neticeye bağlamak istiyordu. Öte taraftan Ümit Burnu'nun keşfinden sonra Hint Okyanusu'nda ve Kızıldeniz sahillerinde etkili olmaya başlayan Portekizlilerin faaliyetleri, Memlukları olduğu kadar Osmanlıları da rahatsız ediyordu. Hint Okyanusu'nda giderek büyüyen ve Hicaz'daki kutsal şehirleri tehdit eden Portekiz tehlikesine karşı tarafsız kalamayan II. Bayezid ve ondan sonra Yavuz Sultan Selim bu hususunda Memluklulara yardımda dahi bulunmuşlardı.

Yavuz Sultan Selim, 1516 yılı ilkbaharında Vezir-i azam Sinan Paşa'yı kırk bin kişilik bir kuvvetle Maraş üzerinden Fırat tarafına sevk etti. Bu sefer görünüşte Safeviler üzerine yapılıyordu. Sinan Paşa'nın Memluklu sınırlarına gelmesi üzerine

⁴ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.II, TTK, Ankara, 1983, s. 187.

⁵ Çakar, *a.g.e.*, s. 12.

⁶ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, C.II, s. 191-195.

Gavri, Osmanlı elçileri ile burada görüştü ve bu elçileri hapsedti. Osmanlı ordusunun yaklaştığı haberi üzerine elçileri serbest bıraktı.

Yavuz Sultan Selim bu elçi olayına çok kızdı ve Gavri'den savaş meydanında karşısına çıkmasını istedi⁷. Nihayet beklenen savaş 24 Ağustos 1516'da Merc-i Dabık'ta başladı. Savaşın başlaması ile Memluklu ordusu beş altı saat gibi kısa bir sürede perişan edildi. Bu zaferle birlikte Osmanlı kuvvetleri Halep, Hama, Humus ve Şam'ı süratle ele geçirdi⁸.

28 Ağustos 1516'da Halep'e gelen Yavuz Sultan Selim Halep'in idaresini Karaca Paşa'ya, defterdarlığını Abdullah Paşazade Abdülkerim Çelebi'ye verdi. Kadılığını da Çölmekçizade Kemal Çelebiye tevcih buyuran Yavuz Sultan Selim, 1517'de Tomanbay idaresindeki Memluklu ordusunu Ridaniye'de ikinci kez mağlup ederek bu devletin bütün topraklarını ele geçirdiği gibi, Memluklu devletini de ortadan kaldırarak Mısır'ı da Osmanlı idaresine almıştır⁹.

4. Halep Sancağının İdari Teşkilatı Ve Taksimatı

Osmanlı Devleti diğer bölgelerde olduğu gibi Suriye bölgesini de eyalet, sancak, kaza, nahiye ve köy olarak belirli bir idari düzen içerisinde idare etmiştir. Vilayetlerin idaresi valilere, sancakların idaresi mutasarrıflara, kazaların idaresi kaymakamlara, nahiyelerin idaresi de müdürlere verilmiştir¹⁰. Osmanlılar Suriye'yi Şam, Halep, Rakka, Sayda(sonra Akka) ve Trablusşam eyaletleri olarak beş yönetim birimine bölmüştür¹¹.

Halep eyaleti XVI. yüzyılın ilk yarısı ile ikinci yarısındaki idari taksimatı ve teşkilatı arasında önemli farklar olmuştur. Her şeyden önce bu yüzyılın ortalarına kadar Halep, Şam beylerbeyliğinin bir sancağı durumundadır. Fakat aynı yüzyılın ortalarından itibaren müstakil beylerbeylik yapıldığı için Halep'in idari teşkilatı ve taksimatında da önemli değişiklikler meydana gelmiştir¹².

1549 yılında devletin bir Beylerbeyliği olan Halep, iç güvenliğinin sağlanmasında karşılaşılan güçlüklerden dolayı Beylerbeyliği oldu ve Halep'te Paşa Sancağı haline geldi.

Halep beylerbeyliğinin XVI. yüzyıldaki sancakları şunlardır: Adana, Azaz ve Kilis, Balis, Birecik, Halep, Hama, Hums, Maarra, Selemiye, Ekrad, Tarsus, Üzeyr, Cebele, Suhne ve Tayyibe, Antakya, Matah, Suruc ve Türkman-ı Halep'tir¹³.

XVII. yüzyıldaki Halep beylerbeyliğinin sancakları ise şunlardır: Halep, Adana, Ekrad-ı Kilis, Birecik, Üzeyr, Maarra, Balis, Türkman-ı Halep, Matah, Maa Mudik, Antakya, Selemiye'dir¹⁴.

⁷ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, C.II, s. 284.

⁸ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, C.II, s. 284-286; Yaşar Yücel-Ali Sevim, *Klasik Dönemin Üç Hükümdarı Fatih-Yavuz-Kanuni*, TTK, Ankara, 1991, s. 131-132; Komisyon, "Yavuz Sultan Selim (1512-1520)", *Osmanlı Ansiklopedisi*, C. II, İz Yayıncılık, İstanbul, 1999, s. 202-203.

⁹ Çakar, *a.g.e.*, s. 16; Ömer Osman Umar, *Türkiye Suriye İlişkileri(1918-1940)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi YayınlarıNo:3, Tarih Şubesi Yayınları No:3, Elazığ, 2003, s. 6; Ömer Osman Umar, *Osmanlı Yönetimi ve Fransız Manda İdaresi Altında Suriye(1908-1938)*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2004, s. 9, Yücel-Sevim, *a.g.e.*, s. 133-134; Mustafa Nuri Paşa, *Netayic Ül-Vukuat Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi*, Çeviren: Neşet Çağatay, C. I-II, TTK, Ankara, 1992, s. 84-87; Komisyon, *a.g.m.*, s. 206; Metin Kunt, "Osmanlı Doğu Siyaseti", *Türkiye Tarihi*, C. II, Cem Yayınevi, İstanbul, 2005, s. 114-115; Sauvaget, *a.g.m.*, s. 121; Bruce Masters, "Halep (Osmanlılar Dönemi)", *İA*, C. 15, Diyanet vakfı yay., İstanbul, 1997, s. 244-245.

¹⁰ Umar, *Osmanlı Yönetimi ve Fransız Manda İdaresi Altında Suriye*, s. 14.

¹¹ Umar, *Osmanlı Yönetimi ve Fransız Manda İdaresi Altında Suriye*, s. 14.

¹² Çakar, *a.g.e.*, s. 20.

¹³ Çakar, *a.g.e.*, s. 30-32.

XVIII. yüzyılda Halep beylerbeyliği Halep, Maarra, Balis, Üzeyr, Matah, Cebeliye, Adana, Kilis¹⁵ sancaklarından, XIX. yüzyılda ise Ayıntab, Rakka, Kozan, Payas, Urfa, Maraş ve Zor sancakları da eklenmiştir¹⁶.

¹⁴ Çakar, *17. Yüzyılda Halep Eyaleti ve Türkmenleri*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:13 Tarih Şubesi Yayınları No:11, Elazığ, 2006, s. 59-62.

¹⁵ Orhan Kılıç, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı Eyalet Ve Sancak Tevcihatı*, Ceren Matbaacılık, Elazığ, 1997, s. 56, Çakar, *17. Yüzyılda Halep Eyaleti ve Türkmenleri*, s. 62.

¹⁶ Çakar, *17. Yüzyılda Halep Eyaleti ve Türkmenleri*, s. 62.

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI ARŞİVLERİ VE AHKÂM DEFTERLERİ

1.1. OSMANLI ARŞİV KAYNAKLARI

Osmanlı Devleti'nden bize kalan Arşivlerdeki arşiv evraklarının çokluğuna baktığımızda, Osmanlıların daha ilk devirlerinden itibaren arşivcilik fikrine önem verdiklerini anlıyoruz. Kesin hüküm içeren yazışmalar, o işleri yürüten kalemlerde tutulan ve oralarda saklanan defterlere kaydedilirdi¹⁷. Devlete ait belgelerin bütünü, önem derecesine bakılmaksızın sandık ve torbalar içinde titizlikle muhafaza ediliyordu¹⁸. Arşiv dairesine “Hazine-i Evrak” adının verilmesi, arşivin de bir çeşit hazine olarak kabul edildiğinin ifadesidir¹⁹. Bu belgeler arasında çok değerli kayıtlar “Maliye Defterleri Hazinesi” ve “Defterhane Hazinesi”nde saklanıyordu ve bu kayıtların iyi korunması için emirler de veriliyor, yine devlet eli ile tespit edilerek düzenleniyor ve muhafaza altında tutuluyordu²⁰.

Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemine ait evrakların bulunduğu, devletin ilk başkenti olan Bursa'daki arşiv, Timur istilası esnasında yok edilmişti. Bundan dolayı, Fatih Sultan Mehmed'e kadar olan döneme ait birkaç ferman, vakfiye, mülkname dışında fazla vesika bulunmamaktadır. İstanbul'un fethinden sonra ise, ilk defa evrak mahzeni olarak Yedikule'nin kullanıldığı bilinmektedir. Fatih devrinden Kanuni zamanına kadar süren bir asırlık dönem içinde Osmanlı Arşivi'ne intikal eden belge ve defter azdır. Bu dönem hakkında bilgi alınabilecek arşiv malzemesi birkaç yüz defterden ibarettir²¹.

Kanuni Sultan Süleyman (1520–1566) döneminden itibaren Osmanlı'nın son günlerine kadar günümüze ulaşan defter serilerinden anlaşıldığına göre, Osmanlı bürokrasisi, bugün arşivcilikte kullanılan dosyalama usulüne mukabil, defter usulünü esas kabul etmiştir. Mevcut defterlerden, Divanlar vasıtasıyla alınan kararların Mühimme, Maliye, Ru'us, Tahvil, Kayd-ı Divan, gibi defterlere kaydolunduğu anlaşılmaktadır. Ancak alt birimlere ait neticeye takaddüm eden muameleli evrak, müsveddelerine varıncaya kadar aylık torbalara konur, bir yıl içinde biriken evrak bu torbaların üzerine daire adı ve yılı yazılı olduğu halde, çoğu zaman deri kaplı sağlam

¹⁷ Necati Aktaş, “Osmanlı Dönemi Arşivçiliğimiz”, *Osmanlı*, C. VI, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s. 303.

¹⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara, 1988, s. 76.

¹⁹ Yılmaz Öztuna, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. VII, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1994, s. 5-6.

²⁰ İsmet Binark, *Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü-Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No: 3, Ankara, 1980, s. 28.

²¹ Cevdet Türkay, “Osmanlı İmparatorluğunda Arşiv”, *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, C.II, S. 7, Nisan, 1968, s. 44.

sandıklara konularak gerektiğinde müracaat edilmek üzere evrak mahzenlerine kaldırılırdı.

Osmanlı Devleti'nde Bab-ı Asafi, Bab-ı Defteri ve Divan-ı Hümayun adı altında devlet müesseselerinin temelini oluşturan üç önemli kuruluştan biri olan Divan-ı Hümayun'a ve ordu divanlarına ait defterler, Sultan III. Ahmed'den sonra, padişahların tamamen İstanbul'a yerleşmeleriyle daha önce inşa edilmiş olan Topkapı Sarayı'nın bazı bölümlerine taşındı. Yedikule'deki arşivler ise Atmeydanı'na, oradan da Topkapı Sarayı'nın inşasını müteakip, Hazine-i Amire ve Enderun-ı Hümayun'a nakledildi. Devletin temel kuruluşlarından Bab-ı Defteri'ye bağlı Defterhane Hazinesi ise, Divan-ı Hümayun toplantılarının düzenli olarak yapıldığı zamanlarda Topkapı Sarayı'nın Kubbealtı Dairesi yanında bulunuyordu. Divan toplantıları önemini kaybedince, bu hazine Topkapı Sarayı'nın birinci kapısındaki Bab-ı Hümayun'un üst kısmına, daha sonra Sultan Ahmed'de "Sarayı-ı Atik" denilen mahzene ve Bab-ı Ali'ye yakın Tomruk Dairesi'ne taşındı. Sarayın bir kısım evrakı, Kubbealtı'nın bitişiğinde "Dış Hazine" binasına toplanmıştı. Maliye belgeleri ise, Sultan Ahmed'de Eski Çadır Mehterleri kışlasında saklanmıştı²². Bu durum Divan-ı Hümayun toplantılarının Bab-ı Ali'de yapılmaya başlanması ve orada bir arşiv binası "Mahzen-i Evrak" inşa edilmesine kadar sürdü. Bu arada Tanzimat öncesi merkezi devlet dairelerinin önemlilerinden olan Bab-ı Seraskeri arşivinin 1826'dan sonra bu günkü İstanbul Üniversitesi merkez binasında muhafaza edilmeye başlandı. Daha sonra Harbiye Nezareti adını alan bu kuruluşun evrakından çok azı günümüzde Osmanlı Arşivi'ne devredilmiş, esas evrak ise Genelkurmay arşivlerine nakledilmiştir. Yine önemli devlet dairelerinden Bab-ı Meşihat evrakının da bu günkü İstanbul Müftülüğü Şeriyye Sicilleri Arşivi'nde tutulduğu anlaşılmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin kayıt sistemlerinin işleyişi, sağlamlığı ve devletin fonksiyonları sonucu üretilen bilgi ve belgelerin muhafaza edilerek gerektiğinde müracaat etmek ve gelecek nesillere sağlam bir şekilde devretmek bakımından dünyanın önde gelen devletleri arasında olduğu bilinmektedir²³. Fakat dönemin koşullarında bürokratik kayıtların basit tutulup, ayrıntılı ve tasnifli olmamasından dolayı bir uzmanlaşmadan söz edilmemektedir. Ancak Tanzimat'tan sonradır ki, kararlar ilgili ofise göre tasnif edilmektedir. XIX. yüzyılın ikinci yarısından sonra devlet ofislerinde de bir uzmanlaşma ve sayıca artış görülmektedir. Bu uzmanlaşma ve tasnif yokluğunun, bürokraside yetişmiş eleman azlığından ileri geldiği de ifade edilmektedir. Okuma-yazmanın güç ve dar bir zümre tarafından öğrenildiği geleneksel toplum özelliği taşıyan Osmanlıda yönetimde ayrıntılı ve mükemmel bürokratik kayıt tutmanın güçlüğüne dikkat çekilmektedir²⁴. Osmanlı bürokrasisi, aynı dönemdeki Avrupa ülkelerinden çok daha ağır bir mekanizmaydı ve bu bürokrasi yabancılar üzerinde bir düzen ve güç izlenimi yaratıyordu²⁵.

Divan-ı Hümayun'da muhtelif işler hakkında çeşitli defterler tutulmuştur. Bunlar; Mühimme, Ahkâm, Ru'us, Tahvil, Name -i Hümayun, Ahidname, Şikâyet, Kalebend, Nefy ve Kısas gibi defterlerdir²⁶.

Ahkâm Defterleri; kanunnamelerle hükümlerin ve nizam niteliğinde olan kararların aynen kaydının yapıldığı defterlerin adıdır. Bunların yanı sıra Divan

²² Türkay, *a.g.m.*, s. 45-47.

²³ Aktaş, *a.g.m.*, s. 303.

²⁴ İlber Ortaylı, "Osmanlı Bürokrasisinin Özelliklerine Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım Denemesi", *Osmanlı İmparatorluğu'nda İktisadî ve Sosyal Değişim-Makaleler I*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004, s. 23.

²⁵ Server Tanilli, *Yüzyılların Gerçeği ve Mirası (Aydınlanma ve Devrim)*, C. IV, Adam Yayıncılık, İstanbul, 1999, s. 337.

²⁶ Yusuf Halaçoğlu, *Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK, Ankara, 2003, s. 34.

kalemlerinden olan Beylikçi kalemi, mühimme defterleri, ahkâm, şikâyet, name gibi defterlerin kaydını tutardı. Ahkâm Defterlerinin de kaydedildiği bu kaleme Divan'da müzakere edilen evraklar yerlerine havale edilir, Divan'dan çıkan emir ve hüküm suretlerinin defterlere kaydı geçirilirdi²⁷.

XVII. yüzyılın ortasından itibaren belli konular üzerinde odaklanan özel defterler hazırlanmaya başlanmıştır. Alt kademelerdeki idarecilerden ve sıradan vergi mükelleflerinden gelen şikâyetlere verilen cevaplar Şikâyet Defterleri adıyla ayrı bir dizi halinde toplanmaya başlandı. XVIII. yüzyılın ortasından itibaren de önemli vilâyetler için Vilâyet Ahkâm Defterleri denen bu ayrı defterler tutulmaya başlanmıştır. Geç dönemlere ait olan, Ahkâm Defterlerinin de içinde olduğu bu tür defterlerin, çok az araştırmacı tarafından incelenmiş olduğu için, keşfedilmemiş hazinelerle dolu olabileceği düşünülmektedir²⁸. Defter tutmanın esas alındığı Osmanlı bürokrasisinde, deftere kaydolunmayan hüküm ve berâtlar muteber sayılmamıştır. Bu defterler, devlet erkânının bulunduğu çeşitli mahallere taşınarak, idarenin kesintisiz çalışmasında pratik rol oynamışlardır.

1.2. AHKAM DEFTERLERİ

Arapça kökenli bir isim olan ve “*hkm* (*حکم*)” kökünden türeyen “ahkâm” kelimesi hükmün çoğulu olup; “emirler, hükümler, kanunlar, nizamlar” anlamına gelmektedir. Ahkâm, daha geniş manada, “belli bir konu hakkında konulmuş kuralların bütünü”nü ifade etmek için kullanılır. Bu tarzdaki kullanılışından dolayı, belli bir konuya dair hükümleri toplayan eserlere ve hatta belli bir konuyla ilgilenen ilim dallarına da ad olmuştur²⁹. Ahkâm, yukarıda da belirtildiği üzere, hükmün çoğulu olup burada “padişah buyruğu” anlamına gelmektedir³⁰.

Osmanlılarda hükümler bizzat padişah tarafından çıkarılmaz, padişahın yetki verdiği makam veya bu makama bağlı daireler, onun adına hüküm verebilirdi. Bu bakımdan hükümler sadaret makamından veya defterdarlıktan çıkardı. Sadaret makamından çıkan hükümler daha ziyade “ferman” genel adını taşırdı. Bunların bir suretlerinin toplandığı defterlere “defâtir-i umur-ı mühimme”, “ahkâm-ı mühimme” veya kısaca “mühimme” adı verilirdi. Defterdarlıktan çıkan ahkâmın toplandığı defterlere ise “ahkâm-ı maliye” denilirdi. Bunlar defterdarlığa bağlı baş muhasebe, baş mukataa, mevkufat gibi kalemlerde hazırlanırdı. Baş muhasebe ve baş mukataa dairelerinden çıkan emir ve tezkirelere, “muhasebe-i evvel ahkâmî”, “mukataa-i evvel tezkire ve ahkâmî” adı verilirdi. Nüzul, sürsat, bedel-i kürekçi gibi vergilerin toplanması ve bunlarla ilgili diğer hususlar, “mevkufat ahkâmî” veya “mevkufat defterleri” denilen defterlere kaydedilirdi.

Önceleri bu tür kayıtlar için Rumeli ve Anadolu Defterdarlıklarında defter tutulduğu halde, XVI. yüzyıl sonlarından itibaren maliye kalemlerinin artması ile her bir kaleme ait ayrı defterler tanzim edilmiştir. Bugün Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde muhtelif tasniflerde yer alan “maliye Ahkâm Defterleri”nin en eskilerinden biri 927 (1521) tarihli olup Kamil Kepeci Tasnifi'nde yer almakta ve daha ziyade Rumeli'ye ait mali ahkâmı ihtiva etmektedir. Gerek bu tasnifte gerekse

²⁷ Yusuf Halaçoğlu, “Klâsik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilâtı”, *Türkler Ansiklopedisi*, C. IX, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 800.

²⁸ Suraiya Faroqhi, *Osmanlı Târîhi Nasıl İncelenir?*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2001, s. 51.

²⁹ Ahmet Özel, “Ahkâm”, *İA*, C. I, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 550.

³⁰ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Târîhi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. I, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1993, s. 20; Nejdet Gök, “Osmanlı Diplomatasında Berat Formu ve Berat Anlamında Kullanılan Diğer Terimler”, *Türkler Ansiklopedisi*, C. XI, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 870.

“maliyeden müdevver defterler” serisinde maliye Ahkâm Defterleri bulunmaktadır. Ancak bu tasniflerde “Ahkâm Defterleri” adıyla kayıtlı defterlerin hepsi, maliye ahkâm özelliğini göstermemektedir. Maliye ahkâmı, XVIII. yüzyıl’dan itibaren yeni kurulan Evamir-i Maliye Kalemî’nde tanzim edilmeye başlanmıştır. Bu kaleme ait defterler de yine Kepeci ve maliyeden müdevver defterler tasnifindedir. Ayrıca, İbnü’l-Emin, Ali Emiri ve Muallim Cevdet tasniflerinde de maliyeye ait ahkâmı toplayan defter parçalarına rastlamak mümkündür. Hatta mühimme defterleri serisi içinde de maliyeye ait Ahkâm Defterleri yer almaktadır. Mesela kırk bir numara ile kayıtlı defter, Anadolu Defterdarlığı’ndan çıkan ahkâmı toplamaktadır³¹.

Bunların yanı sıra maliye ahkâmı vasfını taşımayan ve Divan-ı Hümayun’a ait olup daha ziyade XVII. Yüzyılda görülen Şikâyet Defterleri serisi de ahkâm-ı Şikâyet Defterleri adını taşımaktadır. Ahkâm-ı Şikâyet Defterleri 1058-1229 (1648-1814) yılları arasında tutulmuştur ve tasnife açık 208 defterden ibarettir. Ayrıca 1155’ten (1742) itibaren eyaletlere göre ayrı defterler tanzim edilmiştir. 1255 (1839) tarihine kadar bu defterler *Anadolu, Sivas, Trabzon, Diyarbekir, Şam, Adana, Karaman, Halep, Erzurum, Maraş, Rakka, Rumeli, Özi, Silistre, İstanbul, Bosna ve Mora’ya aittir*. Bugün arşivde devam eden tasnif çalışmaları sırasında Ahkâm Defterleri karakteri taşıyan defterlerin bulunması mümkündür³².

Mühimme ve Ahkâm arasındaki farka bakacak olursak; 1649 yılından itibaren bütün ferman kayıtları Mühimme defterlerine kaydedilmeyerek bir kısım fermanlar Şikâyet Defteri adıyla yeni düzenlenen defterlere yapılmıştır. Mühimme Defterlerine bir dilekçe ile başvuru söz konusu olmadan genelde devletin siyasi, askeri ve idari meselelerine ilişkin hükümler kaydedilirken, Şikâyet Defterlerine ise şahsi anlaşmazlıklara, mülki ve idari amirlerden şikâyetlere ilişkin şahısların ve resmi zevatın başvuruları üzerine şikâyete konu olan mevzunun izalesi için yazılan hükümler kaydedilmiştir³³. Diğer bir deyişle, devlet işleri Mühimme defterlerinde; Ahkâm-ı şikâyet ve vilayet konularıyla sınırlı olan konular da 1742-1839 yılları arasında tutulan Ahkâm Defterlerinde kayıtlıdır. Divan devlet işleriyle ilgili meseleleri re’sen görüşmesi yani hükümet fonksiyonunu icra etmesinden başka yüksek mahkeme olarak da vazife gördüğünden ilk devir mühimmelerinde her iki mahiyetteki hükümlere de rastlanır. Bu hükümler, Avrupa ortalarından İran’a Kırım’dan Kuzey Afrika’ya ve Arabistan’a kadar uzanan sınırlar içindeki Osmanlı Devletinin merkez ve taşra teşkilatının idari yapısı ve çalışma şekilleri, devlet-tebaa ve devlet-esnaf münasebetleri, imar, iskân ve iktisat siyasetleri, iç siyasetleri, iç siyaset, isyan ve bastırılma şekilleri, askeri tarih, strateji, dış siyaset ve yabancı devletlerle olan münasebetlerle ilgilidir. Zamanla idari ve adli konular ayrı defter serilerinde toplanmış, şikâyetler sonucu alınan kararlara dair hükümler için 1059’dan (1649) itibaren “Şikâyet Defterleri” tutulmaya başlanmış. XVIII. Yüzyıl ortalarından itibaren bunlar da vilayetlere göre ayrılarak “Ahkâm-ı Şikâyet” adıyla anılmıştır. Devlet işleriyle ilgili olanlar ise Mühimme defterlerinde kalmıştır³⁴. Burada küçük bir ayrıntı ile Şikâyet Defterleri ve Ahkâm Defterleri arasındaki farkı gösterecek olursak; Şikâyet Defterleri ülke genelini kapsadığı halde Ahkâm Defterleri belirli bölgeleri kapsamaktadır. Osmanlı Devletinin çözülme sürecine girdiği dönemde

³¹ İ. Şahin-F. Emecen, *Osmanlılarda Divân-Bürokrasi- Ahkâm II. Bâyezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri*, TDAV, İstanbul, 1994, s. XVI.

³² Halil Sahillioğlu, “Ahkâm Defteri”, *İA*, C. I, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 551; Binark, *a.g.e.*, s. 40.

³³ Said Öztürk, “Kayseri ve Çevresinin Sosyo-Ekonomik Tarihi İçin Önemli Bir Kaynak: Karaman Ahkâm Defteri”, *III. Kayseri Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*, Kayseri, 2000, s. 402.

³⁴ Mübahat S. Kütükoğlu, “Mühimme Defteri”, *İA*, C.XXXI, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s. 520-521.

Ahkâm Defterleri şikâyetleri süratle çözmeye yönelik kararlarda etkili olmuştur. Lakin bu dönemde Şikâyet Defterlerinin hala devam etmiş olması Ahkâm Defterleri bulunmayan bölgelerin şikâyetlerini kapsamış olması ile açıklanabilir³⁵.

Tüm bu bilgilerden sonra Ahkâm Defterlerinin önemine gelecek olursak; Ahkâm Defterleri bir bölgenin sosyal ve ekonomik hayatına ilişkin kesitler sunmaktadır. Bölge içinde sivil kişilerin kendi aralarında ve sivil kişiler ile idareciler arasında doğan problemlere payitahtın getirdiği çözümleri kapsayan söz konusu kaynaklar, ilgili bölgenin sosyo-ekonomik profilini ortaya çıkarmada önemli bir başvuru kaynak olduğu gibi, yöneten-yönetilen arasındaki ilişkileri, kanunların ne derece uygulanabilirliğini, kanuni boşlukları, bu boşlukların ortaya çıkardığı problemleri vb. hususları vermesi açısından önem arz etmektedir. Taşrada ortaya çıkan meselelere mahallinde çözüme kavuşturan taşra yöneticileri şer'iye sicillerinde yansıtırken, Ahkâm Defterleri bu meselelere merkezin çözümlerini ve bakış tarzını vermektedir³⁶. Ayrıca Ahkâm Defterleri, Osmanlı Devleti'nin hukuka ve adalete ne derecede önem verdiğini de açıkça ortaya koymaktadır. Çünkü bu deftere göre anlaşılıyor ki zayıf, güçlü karşısında haksızlığa uğradığında korunmaya çalışılmıştır. Yine hukukun uygulanmasında etnik ayrımın olmadığı da görülmektedir.

Ahkâm Defterlerinin biçimsel özelliklerine bakacak olursak; defterlerdeki hükmün ilk kısmı şer'i ve örfi yetkiliye ayrı ayrı veya ikisine birden hitap ile başlamaktadır. İkinci bölümde şikâyet konusu açıklanmaktadır. Son bölüm ise, getirilen çözümü kapsamaktadır. Hükmün sonunda “şer'le görülmek için yazılmıştır”; “mahallinde şer'le görülmek babında” vb. ifadeler yer verilmiştir. Ayrıca, Ahkâm Defterlerinin başında defteri tanıttıcı bir başlık yer almaktadır. Bu açıklayıcı başlıkta bulunan bilgiler genellikle aynı ifadelerden oluşur. Bütün Ahkâm Defterlerinde genellikle benzer ifadeler görülür. Defterlerde her hükmün sonunda tarih verildikten sonra çoğu zaman hükmü yazan kâtibin ismi “Hasbî, Vasıf” gibi tek kelime olarak kısaca yazılmaktadır³⁷.

Ahkâm Defterlerinin yazı dili ise Divani'dir. Divani yazısı, Osmanlı Devleti'nin idare sahasındaki en yüksek resmî dairelerin, yani Divan-ı hümayun'un yazı şekliydi. Süslü, gösterişli ve resmî bir niteliğe sahipti³⁸. Harflerin yapıları bakımından sade, celf ve kırma isimleriyle anılan üç divani çeşidi vardır. Bunlardan kırma divani, arşivdeki vesikalarda ve defterlerde çok kullanılmıştır. Divan-ı hümayun kaleminde tutulan ve bütün devlet işlerine sâdir olan hüküm ve fermanların kayıtlarının bulunduğu mühimme defterleriyle aralarında Ahkâm Defterlerinin de bulunduğu defterlerin bir kısmı kırma divanidir. Kırma divani kolay ve süratli yazılan bir türdür. Ancak hızlı yazılmasının doğal bir sonucu olarak harfler derece derece karakterlerini değiştirmişlerdir³⁹. Noktaların konulmaması da bu yazının okunmasını oldukça güçleştirmiştir⁴⁰.

1.2.1. Osmanlı Devleti'nde Tutulan Ahkam Defterleri:

Osmanlı Devleti'nde Ahkam defterleri içerik itibariyle Şikayet defterlerine benzemekle birlikte bunlar eyaletlere göre tutulmuşlardır. Başlangıçları Şikayet Defterleri'nden 104 sene sonradır. Mora Ahkam Defteri hariç, hepsi H. 1155 / M.

³⁵ Öztürk, *a.g.e.*, s. 403.

³⁶ Öztürk, *a.g.e.*, s. 403.

³⁷ Öztürk, *a.g.m.*, s. 614-615.

³⁸ M. Tayyib Gökbilgin, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992, s. 44.

³⁹ Ali Aktan, *Osmanlı Paleografyası ve Siyasî Yazışmalar*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1995, s. 63.

⁴⁰ Gökbilgin, *a.g.e.*, s. 46.

1742 tarihinden başlamakta, II. Meşrutiyet dönemine kadar gelenlerine de rastlanmaktadır.⁴¹ Bu defterler şunlardır:

1.2.1.1. Adana Ahkâm Defterleri

H.1155-1295 / M.1742-1878 tarihleri arasındaki hükümleri içeren bu defterler 9 tanedir. Bu defterlerde Nefs-i Adana, Cebel-i Bereket, İçel, Kozan, Mersin sancaklarına bağlı Hamidiye, Karaisalı, Bulanık, Hassa, İslahiye, Osmaniye, Payas, Yarpus, Anamur, Ermenak, Gülnar, Silifke, Teke, Haçin, Kars, Sis ve Tarsus kazalarına ait hükümler bulunmaktadır.⁴²

1.2.1.2. Anadolu Ahkâm Defterleri

H.1155-1306 / M.1742-1889 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva eden bu defterler 186 tanedir. Merkez sancağı Kütahya olan Anadolu eyaletine ait bu defterlerde Hüdavendigâr, Karahisar-ı Sâhip, Saruhan, Aydın, Kastamonu, Bolu, Menteşe, Sultanönü, Ankara, Çankırı, Teke, Hamit ve Karesi sancaklarına ait hükümler bulunmaktadır.⁴³

1.2.1.3. Bosna Ahkâm Defterleri

H.1155-1285 / M.1742-1867 tarihleri arasındaki hükümleri kapsamaktadır. 9 defterden ibarettir. Bu defterlerde Bosna'ya bağlı Banaluka, İzvornik ve Travnik sancakları ile Derbend, Gradiška, Kostaniça, Pridor, Prinyavor, Teşne, Klivaç, Krupa, Petrovaç, Saneskimošet, Sazin, Çaniçe, Çelebi Pazarı, Foça, Foyniça, Visoka, Viçgrad, Bileke, Gaçka, İstolaç, Koniça, Liyobuška, Lubin, Novasin, Trebin, Berçka, Blene, Graçaniça, Gradaçaç, Kladani, Magley, Srebreniça, Vlaseniçe, Bugoyna-Akhisar, Glamoc, İhlevne, Jobçe, Jopanyaç, Prozor, Yayçe ve Zeniça kazalarına ait hükümler vardır.⁴⁴

1.2.1.4. Cezayir ve Rakka Ahkâm Defterleri

Bu defterler Ege adaları ve sahil bölgelerine ait H.1159-1308/M.1746-1891 tarihleri arasındaki hükümleri içermektedir. 25 tane defterden oluşmuştur. Bu defterler, Limni, Lefkoşe, İmroz, Kandiye, Girit, Sakız, Bozcaada, Yund, Trabolice, Şarköy, Biga, Kıbrıs, Marmara, Resmo, Midilli, Semadirek, Molova, Makşa, Gelibolu, Kalonya, Karahisâr-ı Şarkî, İstanköy, Galata, İstandil, Sultanhisarı, Taşözü, Kal'a-i Sultaniye, İskinoz, Bolayır, Lapseki, Çekmece-i Kebir, Karaman, Saknos, Rodos, Orşa, Hisariye, Erdek, Bodrum, Tuzla, Sisam, Sıblaice, Taşoz, Çeşme, Ladişe, Edirne, Ayvalık, Üsküdar, Tekfurdağı, İzmid, Mısır, Karine, Pire vs. mahallelerin vali, kaymakam, mustahfız, muhassıl, nâib ve kadılarına hitaben yazılan ahkâm defterlerini kapsamaktadır. Bu seri içerisindeki 24 ve 25 numaralarına ait defterler Rakka defterleridir. Muhteva olarak Ruha, Benî Rabîa, Cemmâse, Birecik, Habur ve Suruc sancaklarına ait hükümler bulunmaktadır.⁴⁵

1.2.1.5. Diyarbekir Ahkâm Defterleri

Bu defterler 9 tane olup, H.1155-1292 / M.1742-1875 tarihleri arasındaki hükümleri içermektedir. Diyarbekir eyaletine bağlı Âmid, Harput, Ergani, Siverek, Nusaybin, Hısn-ı Keyf, Çemişkezek, Siirt, Çapakçur, Sincar, Tercil, Kulp, Çermik,

⁴¹ Binark, *a.g.e.*, s. 40.

⁴² Binark, *a.g.e.*, s. 41.

⁴³ Binark, *a.g.e.*, s. 41.

⁴⁴ Binark, *a.g.e.*, s. 45-46.

⁴⁵ Binark, *a.g.e.*, s. 46.

Pertek, Malazgirt, Atak, Pesban, Burban, Seğmen, Meyafarikîn, Mührâni ve Akçakala sancaklarına ilave olarak Beşiri, Derik, Lice, Silvan, Siverek, Çermik, Ergani Madeni, Palu, Cizre, İvanye, Mardin, Midyat ve Nusaybin kazalarına ait hükümler yer almaktadır⁴⁶.

1.2.1.6. Erzurum Ahkâm Defterleri

H.1155-1296 / M.1742-1876 tarihleri arasındaki hükümleri kapsamakta olup, 19 tane defterden oluşmaktadır. Erzurum eyaletine bağlı Bâyezid, Diyadin, Eleşkird, İntab, Patnos, Sebki, Hamur, Kara Kilise, Erzincan, Kemah, Kuruçay, Kuzican, Refahiye, Bayburt, İspir, Keskim, Kiğı, Pasinler, Tercan, Nâmarvan ve Hınıs kazalarına ilişkin hükümleri ihtiva etmektedir⁴⁷.

1.2.1.7. Halep Ahkâm Defterleri

H.1155-1266 / M.1742-1850 tarihleri arasındaki hükümlerden oluşan bu defterler 9 tanedir. Halep eyaletine bağlı Maraş ve Urfa sancaklarıyla birlikte, Antakya, Ayıntab, Bâb-ı Cubul, Beylan, Cebel-i Seman, Cisir-i Şugur, Harim, İdlib, İskenderun, Kilis, Maaretü'n-Numan, Menbie, Rakka, Andırın, Elbistan, Maran, Pazarcık, Zeytuni Birecik, Harran, Rumkala, Suruç ve Urfa kazalarıyla ilgili hükümler bulunmaktadır⁴⁸. Bu defterler şunlardır:

Tablo I.

Sıra No	Defter Adı	Tarih		Sayfa Adedi
		Hicrî	Milâdî	
	Halep	C.1155 – R.1164	1742 – 1751	295
	Halep	CA.1164 – Z.1175	1751 – 1762	353
	Halep	M.1176 – S.1194	1762 – 1780	389
	Halep	S.1194 – S.1198	1780 – 1784	141
	Halep	S.1198 – R.1211	1784 – 1797	197
	Halep	CA.1211 – M.1229	1796 – 1813	199
	Halep	S.1229 – M.1255	1813 – 1839	140
	Halep	RA.1255– CA.1266	1839 – 1850	195
	Halep	B.1266	1850	163
Toplam				2072

1.2.1.8. İstanbul Ahkâm Defterleri

H.1155-1328 / 1742-1910 tarihleri arasındaki hükümleri içerip 26 tane defterden oluşmaktadır. Bu defterlerde İstanbul merkezi ile Beyoğlu, Üsküdar, Adalar, Gebze, Beykoz, Kartal, Küçük Çekmece, Şile, Galata, Edirne, Karamürsel, Kal'â-i Sultaniye, Çatalca, Silivri, ve Bandırma'ya ilişkin hükümlerin yanı sıra Haremeyn ve Evkaf müfettişliği ile Serbostaniyân makamlarına hitaben yazılan hükümler yer almaktadır⁴⁹.

⁴⁶ Binark, *a.g.e.*, s. 47-48.

⁴⁷ Binark, *a.g.e.*, s. 48.

⁴⁸ Binark, *a.g.e.*, s. 49.

⁴⁹ Binark, *a.g.e.*, s. 50.

1.2.1.9. Karaman Ahkâm Defterleri

H.1155-1295 / M.1742-1878 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva eden bu defterler, 39 tanedir. Karaman eyaletine bağlı Konya, Beyşehir, Nevşehir, Kayseri, Niğde, Aksaray ve Akşehir sancaklarına dair hükümleri içermektedir⁵⁰.

1.2.1.10. Maraş Ahkâm Defterleri

Bu seri, H. C.1155-C.1294 / M.1742-1877 tarihleri arasındaki ahkâm hülâsalarını ihtiva eden 6 adet defterden oluşmaktadır. İçerik olarak Maraş eyaletine bağlı Malatya, Ayıntab, Sumeysat ve Kars-ı Zülkadriye sancaklarına ait hükümler zikredilmiştir. Maraş'ın pek çok sancak, kaza ve nahiyesi olmakla birlikte, 6 defterden oluşan Maraş Ahkâm Defteri'nin hükümlerinde Ayıntab'dan sıklıkla söz edilmektedir. Bu durum, bölge içerisinde Ayıntab'ın önemini yansıtmaktadır. Ortaya çıkan anlaşmazlıklar ve diğer problemlerin yoğunluğu, kaza içerisindeki aktivitelerle, hareketlilikle ilişkilidir. Bölgenin dinamik yapısını ifade etmektedir⁵¹.

1.2.1.11. Mora Ahkâm Defterleri

H.1128-1255 / M.1716-1840 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva etmektedir. 21 tane olan bu defterlerde Eğriboz, Çatalca, Holomie, İnebahtı, İstefe, Kızılhisar, Livadya, Balyabadra, Trabiçe, Gördos, Saline, Badracık, Urmiye, Karlılı, Beyşehir, İzdin, Mora, Eneklî ve Mezistre'nin vali, kadı, muhassıl, nâib, muhafız ve adlî memurlarına hitaben yazılan hükümler bulunmaktadır. Ayrıca, Cezayir defterlerinde geçen bazı yer isimleri de belirtilmiştir.

Mora ahkâm defterleri arasında, diğer serilerde de yer yer gözleendiği gibi, konu ile ilgili olmayan defterlere de rastlanmaktadır. Örneğin; 2 numaralı defter İngiltere elçisinin mektup ve arzuhâlleri doğrultusunda ticari meselelerle ilgili sâdır olan hükümlerin kaydedildiği defterdir.

Ahkâm defterleri içinde Mora'ya ait defterler diğer ahkâm defterlerine benzememektedir. Bu defterler bir bakıma Düvel-i Ecnebiye Defterleri niteliğindedir. Ancak Düvel-i Ecnebiye Defterleri içerisinde de ahkâm defteri adıyla kayıtlı "Flemenk Ahkâm Defteri, İran Ahkâm Defteri, İsveç Ahkâm Defteri" gibi defterler bulunmaktadır⁵².

1.2.1.12. Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri

H.1155-1294 / 1742-1877 tarihleri arasındaki hükümlerden oluşmaktadır ve bu defterler 49 tanedir. Bu defterlerde Özi ve Silistre eyaleti, Kefe Beylerbeyliği, Eflak ve Boğdan voyvodalıkları, Silistre, Teke Yolu, Niğbolu, Vize, Çirmen ve Kırkkilise sancaklarının yanı sıra, bunlara bağlı kazalara ait hükümler belirtilmektedir. Daha sonra Özi ve Silistre birbirinden ayrılmıştır⁵³.

1.2.1.13. Rumeli Ahkâm Defterleri

H.1155-1326 / M.1742-1908 tarihleri arasındaki hükümlerin kayıtlı olduğu bu defterler 85 tanedir. Bu defterlerde Rumeli eyaletine bağlı Paşa Livası (Sofya), Köstendil, Vize, Çirmen, Kırkkilise, Silistre, Niğbolu, Vidin, Alacahisar, Vulçitrın, Prizren; İşkodra, Dukakin, Avlonya, Ohri, Delvine, Yanya, Elbasan, Mora, Tırhala, Selanik, Üsküp, Bender ve Akkırman sancaklarına ait hükümler bulunmaktadır⁵⁴.

⁵⁰ Binark, *a.g.e.*, s. 51.

⁵¹ Binark, *a.g.e.*, s. 52.

⁵² Binark, *a.g.e.*, s. 53.

⁵³ Binark, *a.g.e.*, s. 54.

⁵⁴ Binark, *a.g.e.*, s. 56.

1.2.1.14. Sivas Ahkâm Defterleri

H.1155-1326 / M.1742-1908 tarihleri arasındaki hükümlerin yer aldığı bu defterler, 36 tanedir. Muhteva bakımından Sivas eyaletine bağlı Amasya, Karahisar-ı Şarkî ve Tokat sancaklarıyla beraber Amasya, Gümüşhacıköy, Havza, Köprü, Ladik, Mecidözü, Merzifon, Alucra, Hamidiye, Karahisar-ı Şarkî, Koyulhisar, Suşehri, Aziziye, Bünyan-ı Hamid, Darende, Divriği, Gürün, Hafik, Kangal, Tenos, Yıldızeli, Zara, Erbaa, Niksar, Tokat ve Zile kazalarına ait hükümleri de içermektedir⁵⁵.

1.2.1.15. Şam-ı Şerîf Ahkâm Defterleri

H.1155-1326 / 1742-1908 tarihleri arasındaki hükümlerin kayıtlarıdır. 9 tane olan bu defterler Şam eyaletine bağlı Safed, Kudüs, Aclun, Lecun, Gazze, Nablus, Tedmür, Sayda, Beyrut ve Karekşüveyk sancaklarına ait hükümleri ihtiva etmektedir⁵⁶.

1.2.1.16. Trabzon Ahkâm Defterleri

H.1155-1329 / 1742-1911 tarihleri arasındaki hükümleri içermektedir. 8 tane olan bu defterlerde Trabzon eyaletine bağlı Canik ve Gümüşhane sancaklarının yanı sıra, Bafra, Çarşamba, Fatsa, Samsun, Ünye, Terme, Kelkit, Şiran, Torul, Atina, Hopa, Rize, Akçaabat, Giresun, Görele, Of, Ordu, Sürmene, Tirebolu ve Vakfikebir kazalarına ilişkin hükümler bulunmaktadır⁵⁷.

⁵⁵ Binark, *a.g.e.*, s. 59.

⁵⁶ Binark, *a.g.e.*, s. 60.

⁵⁷ Binark, *a.g.e.*, s. 61.

İKİNCİ BÖLÜM

1784–1797 TARİHLİ VE 5 NUMARALI HALEP AHKÂM DEFTERİNİN (s. 1–99) TRANSKRİPSİYONU VE BELGE ÖZETLERİ

Sayfa 1 - Belge 1'in Özeti

Nefs-i Halepte bulunan yeniçeri ve gariplerin terekelerinin muhassıllar tarafından zabt edilmemesine dair ahkam-ı şerif.

Sayfa 1 - Belge 1

Muhassıl-ı mûmâ-ileyhin der-sa'âdetime vârid olan fecr-i berâtın mâ'ilinde nefsi-i Halebde sâkin ocakluk ma'âda Halebe vârid ve mürûr ve ubûr iden ve ba'zen Haleb câniblerinde sâkin iken bilâ-vâris fevt olan gurebânın terekeleri muhassıllar taraflarından zabt olunub yeniçeri beytü'l-mâlcısı tarafından ta'arruz olunduğu yoğuken bir müddetdendir Haleb serdârı olanlar yeniçeri tâ'ifesinden olanların terekelerini ocak tarafından zabt için yerlerine i'tâ olunan emr-i şerîfe mebni ol-mâkûle bilâd-ı aherden Helebe gelüb hanlarda mukîm olan gurebâ ve misâfirinin fevt-i vuku'unda ocakludan diyerek terekelerine vaz'iyet dâ'iyesinde olduklarından mâl-ı mîrinin tahsiline mâni' ve mezâhim oldukları beyânıyla ba'de izin nefsi-i Halebde sâkin ve sahih dirliğe mutasarrıf seferber-olan ocakludan gayri ber-vech-i meşrûh bilâd-ı aherden gelüb misâfiraten hanlarda mûkim ticâretle meşgûl olanların gerek ocaklı ve gerek gayrı her kim olur ise olsun terekelerine Haleb serdârı tarafına müdâhale ve ta'arruz olunmak bâbında emr-i şerîf sudûrunu tahrîr ve istid'â itmekden nâşi hazine-i 'âmire defterdârı tetebbü' olundukda yeniçeri ve anlara tâbi' 'acemi ve kuloğulları zümresinden bilâ-vâris ma'rûf ve ma'rûfe fevt olanların metrûkatları yeniçeri zâbiti tarafından zabt olunmak bâbında divân-ı hümâyunum tarafından başka ve Medine-i Halebde bilâ-vâris ma'rûf ve gayr-ı ma'rûf olan yerlü ve misâfir ve her kim olursa olsun eşyâ-yı metrûkeleri muhassıl tarafından zabt ve

vârisleri diyâr-ı aherde buldukları halde zuhûrlarına deĝin beytü'l-mâl tarafına hıfz olunub ma'âda rüsûmâtı ber-mu'tâd cânib-i mîriçün Haleb hazinesine taslîm olunub taraf-ı aherden müdâhale olunmamak bâbında başka emr-i şerîf virildiĝi beytü'l-mâl mukâta'sı Haleb gümrüĝü mukâta'sına dâhil olmaĝla zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayarak fevt olan kimesnenin terekesi ma'rifet-i şer'le ahz u kabz olunub ve vârisi diyâr-ı aherde olub ba'dehu gelüb ısbât-ı verâset iyledikten sonra otuz bin akçesi vârise virilmek ve otuz bin akçeden ziyâde olur ise ma'âdası asitânede ru'yet-birle ısbât-ı verâset iyledikten sonra ol-vechle emr-i şerîfimle kezâlik vârislerine virilmek muhassillik berâtı şurûtunda münderic olmaĝla bu sûretde istid'â olunduĝu üzere nefis-i Halebde sâkin ocakluk gayrinin resm-i beytü'l-malına taraf-ı aherden müdâhale olunmayub Haleb muhassilları taraflarından ber-mûceb-i şurût-ı zabt u rabt olmak için emr-i şerîf i'tâsı muvâfık-ı şurût iddüĝü baş muhasebeden derkâr olmaĝla derkârı mûcibince emr-i şerîf tahrîr olub divân-ı hümâyundan virilen emr-i şerîfin kaydı bilâsına şerh virilmek için kalem-i mezbûr 'ilm ve haberi i'tâsı telhîs olundukda telhîsi mûcibince emri ve 'ilm ve haberi virilmek bâbında fermân-ı 'âlişân sâdır olunmak mûcibince emr-i şerîfi tahrîr olmaĝla divân-ı hümâyun tarafına dahi işbu 'ilm u haberi virildi.

Fi 6 Z Sene 1208

Bi-ismihi subhânehu ve ta'âlâ

Hâzihi kuyûd-ı ahkâmu'ş-şikâyât-ı eyâlet-i Haleb fî zamân-ı sadr-ı sudûrû'l-vüzerâ hazret-i Halil Hamid Paşa yesserallahu mâ-yurîd ve mâ yeşâ' ve fî ittiyâd-ı re'isü'l-küttâb hazret-i el-Hâc Mustafa Efendi nâ'il mâ-yetemennâhu.

Fî Şehr-i S Fî Sene 1198

Sayfa 2 - Belge 2'in Özeti

Müderresin-i kiramdan Seyyid Abbas ve Seyyid Ahmet müştereken Antakya kazasına baĝlı Kuseyr nahiyesinin Bastol karyesini ber-vech-i malikane üzere iltizam ettikleri, ancak ecanibden bazı kimselerin haklarına müdahale etmesi hususunda Antakya kadısının mektubu üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 2 - Belge 2

Haleb vâlisine Antakya kadısına hüküm ki;

Sen ki Antakya kadısı mevlânâ Hasan zîde fazlulusun sÛdde-i sa'âdetime mektub gönderüb müderrisîn-i kirâmdan Seyyid Abbas ve Seyyid Ahmed zîde 'ilmihumânın Haleb muhassılığî aklâmından havâs-ı hümâyunların ber-vech-i mâlikâne iştirâk berât-ı şerîfimle 'uhdelerinde olan Haleb sancağında Antakya kazâsı müzâfâtından Kuseyr nâhiye tâbi' Bastol(?) karyesi mümtaz ve mu'ayyen hudûdu dâhiline kadimden 'öşr ve resm almagelan yerleriyle hîn-i tahrîrden beru havâs-ı hümâyunum tarafından zabt ve vâki' olan mahsûl ve rÛsûmu kânûn ve defter mÛcibince olunagelmîş iken ecânibe varub ağrâzdan olan kimesneler hâsıl-ı mezbûrun 'alâkası yokdur deyu karye-i Bastol(?) aher buraya mümtaz ve mu'ayyen hudûdu ve sınuru dâhilinde olan yerlerine hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kadîm fuzûli dâhile vâsıtalarına muhâlefet ve te'addi itmeleriyle bundan akdem ehl-i vukufdan ve bi-garaz kimesneler ile karye-i mezbûrenin üzerine varılıb mezbûr karyenin hudûdu ennebî akrakus el-kasr beytühümâ Misyâl(?) mâ şarkî safî'ü'l-kasr beytühümâ el-cebel vekâlet eş-şimâl-i beravîn el-kasr ve idre'l-garb ve berâni el-kasr çark el-cebeli ol-tarafuhâ bi-garaz kimesnelerin ihbarlarıyla zâhir ve şikâr ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'îleriyle i'tâ itmişiken hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i hüccet-i şer'îyesine ol-vechle fuzûli müdâhale ve takrîrden hâli olmamalarıyla karye-i Bastol(?) el-mezbûre mümtaz ve mu'ayyen hudûda dâhil yerleriyle ber-mûceb defter-i hakâni havâs-ı hümâyunum tarafından ber-vech-i mâlikâne mutasarrıflarına zabt ve vâki' olan mahsûl ve rÛsûm kânûn ve defter mÛcibince ahz u kabz itdirilmeyüb ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan olan kimesnelerin hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir hüccet-i şer'îye olan zâhir olan müdâhâle ve takrîrleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyunum virilmek ricâsına bi'l-iltimâs 'arz ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Kayser nâhiyesine tâbi' yigirmi dört nefer re'âyâ ile karye-i Bastol? hâsıl-ı mine'l-hums hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfi ma'a resm-i bostan ve haracü'l-kürûm ve eşyâ-i sâ'ire ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i ma'sara ve resm-i tapu deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne yekûn min gayruhu sekiz bin sekiz yüz altmış altı akçe yazı ile defter-i muhassillik muharrer kalemiyle tahrîr ve defterü'l-mâliye havâs-ı hümâyunum muhallefâtından olduğu mastûr ve mukayyid ve divân-ı hümâyunumdan kânûnu su'al olundukda defter-i hakânide mastûr karye-i Bastol(?) el-mezbûre mümtaz ve mu'ayyen hudûdu dâhil olan yerleriyle ber- mûceb-i defter-i hakâni havâs-ı hümâyunum tarafından zabt ve vâki' olan mahsûl ve rÛsûm kânûn ve defter mÛcibince ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve

muvâfık-ı kânûn olub aherin ‘alâka ve medhâli hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûndur deyu tahrîr olunmağın kânûn üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i RA Sene 198

Katip: Vehbi

Sayfa 3 - Belge 3’ün Özeti

Kilis’te Süleyman nam sahibü’l-hayrın yaptırdığı camiinin nazırı olan Şeyh Mehmet nam kimesneye karşı ashab-ı ağrazdan olan Ali nam kimesnenin fuzûli olarak nazırlık iddiasında bulunması ve Ali nam kimesnenin nazırlık konusunda muhalefet edememesi hakkında hükm-i şerif.

Sayfa 3 - Belge 3

Kilis kadısına hüküm ki;

Medine-i Kilisde vâki‘ ashâb-ı hayratdan Süleyman nam sâhibü’l-hayrın binâ ve ihyâ iylediği câmi‘-i şerîfin bâ-berât-ı ‘âlişân nâzırı olan Şeyh Mehmed nam kimesne ‘arzuhal idüb ‘uhdesine lâzım gelân hizmetini kemâl-i sadâkat ve istikâmet üzere ru’yet idüb nezâreti umûruna ahirden bi-vech ve bilâ-berât ve bilâ-sened müdâhale ve zabtına muhâlefet ve te‘addi olunmak icâb ve iktizâ itmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan Ali nam kimesne zuhûr ve nezâreti umûruna ahirden bi-vech ve bilâ-berât ve bilâ-sened müdâhale ve zabtına muhâlefet ve ol-vechle gadr-ı külli irâdesinde olduğun bildirüb ashâb-ı ağrâzdan olan mezkûrun ahirden bir ferdi ahirden bi-vech ve bilâ-berât ve bilâ-sened nezâreti umûruna bir dürlü müdâhale ve zabtına muhâlefet ve te‘addi itdirilmeyüb bi-vech-i zâhir olan te‘addileri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ iylediği ecilden yedinde olan berâtına muğâyir bi-vech ve bilâ-sened nezâreti umûruna müdâhale itdirilmemek bâbında fermân-ı ‘âlişân yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i RA Sene 198

Sayfa 3 - Belge 4’ün Özeti

Es-seyyid Mehmet Tahir’in Maarretü’l-Mısirin nahiyesinde bulunan Maarretü’l-İhvan ve Keferba karyelerini iltizam üzere mutasarrıf olduğu ve iltizâmını 1195-96 senesindeki bedeli iltizamını Halep sükkanından Süleyman Efendi’ye devrettiği ancak Süleyman Efendi’den tamamen alacağını tahsil edemediğini şikayet etmesi üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 3 - Belge 4

Haleb vâlisine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Es-Seyyid Mehmed Tahir zîde şerîfe gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu mukâta'sı karyelerinden Ma'aratü'l-Mısrîn nâhiyesinde vâki' Ma'aretü'l-İhvân ve Keferbâ karyelerini bin yüz doksan beş ve doksan altı senelerine muhsûben Haleb sükkânından Süleyman Efendi dinmekle ma'rûf kimesneye bedel-i ma'lûme-i iltizâm ve merkûm dahi iltizâm ve seneyn-i merkûmeteyn-i kurra-i mezbûreyi zabt ve makbuzâtı-bedel iltizâmı tecâvüz itmişiken meblâğ-ı mezbûreden merkûmun zimmetinde bâ-temessük yalnız bin beş gurus alacak bâki kalmakla bi'd-def'at taleb ve almak istedikde dürlü 'illet ve bahâne ile bi-vech-i şer'î virmekte ta'allül ve ağrâz-ı vahiye îrâdıyla 'avk ve te'hîr ve ibtâl-i hak ve gadr-ı külli sevdâsında olduğun bildirüb bilâ-iltizâmından bâki mezbûrun zimmetinde olan ol-mikdâr gurus hakkı temâmen ve kâmilen tahsîl ve kendüye alıvirilüb bi-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin sana hitâben emr-i 'âlişânım sudûrunu istid'â-i inâyet itmeğın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin şer'le görülmek bâbında fermân-ı 'âlişânım yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i RA Sene 198

Katip: Resa

Sayfa 3 - Belge 5'in Özeti

Menzilcibaşı el-Hac Hüseyin Derguş kazasına vusul bulduğunda harc ve eşyasına kefil olan menzilci kethüdası Ahmet Kut'un el-hac Hüseyin'in paralarını alarak firar etmesi üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 3 - Belge 5 - Derkenar

İşbu emri 'ali lede'l-vusûl taraf-ı müşârun-ileyh tefahhus-ı mübâdere olunamayub gerek kazâ-i mezbûrda ve gerek eyâlet-i Haleb derûnunda mevcûd olmadığı dâhi Haleb kadısına vardıkda i'lâmın buyruldu-yı 'âlişânım yazıldı.

22 ZA Sene 98

Sayfa 3 - Belge 5

Haleb vâlisi vezîre ve zıkr-i âti mezbûrun bulunduğu mahallin kadısına hüküm ki;

Menzilcibaşı el-Hâc Hüseyin zîde kadruhu işbu sene-i mübâreke Saferü'l-hayrının üçüncü Cum'a gecesi Derguş kazâsına vusûl-i lede'l-vusûl mahalle-i mezbûrda menzilci kethüdâsı olan Ahmed Kut(?) dinmekle 'arif kimesne menzilcibaşı-i mûmâ-ileyhin harc ve bi'l-cümle eşyâsına kefil olmuşiken belde-i mezbûrede mezbûr Ahmed harcın kesr ve derûnunda olan yüz seksan beş 'aded yalduz altun ve yüz 'aded Mısır riyâline on beş 'aded İstanbul zermahbûb yüz seksan guruşluk ecnas altununu sarfa birle firâr itmiş olduğun menzilcibaşı-i mûmâ-ileyh ile mâ'iyetinde olanlar haber-virdikleri Antakya nâ'ibi mevlânâ es-Seyyid Ali zîde 'ilmihunun bu def'a der-sa'âdetime vârid olan i'lâmına tahrîr ve inhâ olunmağla siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız mahalline ma'rifet-i şer'le nefy-i hiss olunarak fezâhat-ı merkûmeye ihbâr idenler bir(l)dirilüb zâhire ihrâc ve emvâl-i masrûfe temâmen kendülerinden tahsîline ve kabzına me'mûra teslîm ve menzilcibaşıya bu-vechle kasd-ı ikrâr iden hıyânet yiyişe(?) beher hîn-i sâ'ire dâhil bu-vechle ikrâr-ı kasdına olacağı bahâne olmağla icâb iden te'dîb her ne ise ümiden birle menzîl-i mezkûrun nizâmına memârîn(?) -i mer'a yerinin emîni müdâhiller hâlâtına cedd-i evffa ve keyfiyet-i der-'aliyeme 'arz ve i'lâm olunmak fermânım olmağın imdi ber-minvâl-i muharrer menzilcibaşı-i mûmâ-ileyhin bu güne ızrâr iden mu'tediyye yiyişe(?) beher hîn-i sâ'ire hakkaniyeye menkûle ızrâr ve îsal cüz-i kasdına olacağı zâhir ve inkâr olmağla siz ki vezîr-i müşâr mevlânâ-yı mûmâ-ileyhmâsız merkûm Ahmedin bi't-teharri bulunduğu mahalde ahz ve hizmetinde sâbit ve mütehakkik olan emvâl ve mesrûfeyi temâmen tahsîl ve kabzına me'mûre ba'de't-teslîm hakkına icâb iden te'dîb her ne ise icrâ birle menzîl-i mezbûrun nizâmına memârîn(?) mer'a yerinin tahsîl-i emîn müdâhilleri husûsuna sa'y-ı evffa ve keyfiyeti der-'aliyeme tahrîr ve inhâya mübâderet ve serimû' e'azz-ı hak ve nesâ-i muhademe cenâbet-i hazer ve mücânebet iylemeniz bâbında fermân-ı 'ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı RA Sene 198

Sayfa 4 - Belge 6'nın Özeti

Halep'te bulunan Seyyid Mehmet Tahir'in Halep kazasına tabi Yekser nam karyede bulunan Rüstem Seyyid Mehmet'ten alacak hakkının olduğu ve bu hakkın verilmesi hususunda hükm-i şerif

Sayfa 4 - Belge 6

Haleb vâlisine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Seyyid Mehmed Tahir gelüb Haleb kazâsına tâbi‘ Yekser nam karye sükkânından Rüstem oğlu Ali dinmekle meşhûr kimesne zimmetinde bin yüz doksan senesinden cihet-i şer‘den olmak üzere bâ-temessük on dokuz bin iki yüz guruş alacak hakkı olub merkûmdan meblâğ-ı mezbûru ---- talep ve almak murâd iyledikde envâ‘-i gadr ve ‘illet ve hilâf-ı şer‘-i şerîf olan ‘inâd ve muhâlefet ve imdâd-ı dikkat ile gadr ve ibtâl-i hak mübâderet ve ol-vechle mağrûr ve şâyeste merhâmet olduğun bildirüb sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifet-i şer‘le ru‘yet ve ber-mûceb-i temessük merkûm Rüstem oğlu Alinin zimmetinde alacağı olan ol-mikdâr guruş ‘ala-eyyi-vech-i kân temâmen ve kâmilin min gayr-ı noksân tahsîl ve alıvirilüb hilâf-ı şer‘-i enver edâda muhâlefet ve îrâd-ı gadr ve ‘illet ile imdâd-ı dikkat alıvirilüb ber-muktezâ-yı şer‘ kayd ‘ala-eyyi-hâl ihkâk-ı hak itdirilmek bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunuistirhâm ve istidâ-yı inâyet itmeğın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifet-i şer‘le ru‘yet ve ber-mûceb-i temessük hakkı ba‘de’l- --- bi-eyyi-hâl tahsîl ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur.

Evâsıt Sene 198

Katip: Resa

Sayfa 4 - Belge 7'nin Özeti

İdlib kazasına bağlı Tağnaz ve Tayum karyeleri ahalileri kaza sakinlerinden Divriğili Seyyid Ahmet'den ona on bir buçuk rıbh üzerinden borç para aldıkları; ancak fazla para talep etmesi üzerine karyeler ahalilerinin şikayet etmeleri üzerine yazılmış olan hüküm-i şerif.

Sayfa 4 - Belge 7

Haleb vâlisine ve İdlib kadısına hüküm ki;

İdlib kazâsına tâbi‘ Tağnaz ve Ta‘yum nam karyeler ahâlileri gelüb İdlib kazâsı sâkinlerinden Divriğili Seyyid Ahmed nam kimesneden bin yüz seksen iki senesinde ma‘lûmu’l-mikdâr akçe istidâne ve sene-i mezbûreden doksan beş senesine gelince savb-ı şer‘î ve lâzım-ı rıbh olunan senelerde ona on bir buçukdan ziyâde mürâbaha nâmıyla ve savb-ı şer‘î ve lâzım-ı rıbh olunan senelerde hazır-ı mürâbaha nâmıyla fenni ve aher akçesi ahz ve gadr iylediklerin bildirüb mezbûrun muhâsebesi ricâsına savb-ı şer‘î ve lâzım-ı rıbh olunan senelerde ona on bir buçukdan ziyâde ve savb-ı şer‘ ve lâzım-ı rıbha olunan senelerde mürâbaha nâmıyla aldığı akçe aher mala zam - -- ve zimmetine zuhûr iden alacağını temâmen tahsîl ve bi-kusûr alıvirilüb bi-vech-i

şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ iyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı RA Sene 98

Katip: Şâhin

Sayfa 4 - Belge 8'in Özeti

Ohri sancağının mutasarrıfı olup ve halen Boğdan başbuğı olan vezir Ahmet Paşa'ya Halep eyaleti tevcih edilmiştir. Ahmet Paşa'nın Divân-ı Hümayun kapucubaşısı olan Hüseyin'i Halep mütesellimi olarak tayin ettiğine dair hükm-i şerif.

Sayfa 4 - Belge 8

Haleb mollasına ve eyâlet-i Halebde vâki' sâ'ir kuzât ve nüvâba hüküm ki; Halep eyâleti münâsib mütesellim ile zabt ve îdâre-i umûr itdirilmek üzere sâbıkân Ohri sancağına mutasarrıf olup hâlâ Boğdan başbuğı olan düstûr-ı vezîrim Ahmed Paşa iclâlehuya 'avârif-i 'aliye-i şahâne ve 'avârif-i mühimme tacdârânemden işbu bin yüz doksan sekiz senesi Rebi'ü'l-evvelinin on altıncı gününde bi-vech ve divân-ı hümayunum olmağla zabt u rabt ve îdâre-i umûra muktedîr mütesellim nasb dâ'ir ve muktezâ olmakdan nâşi sâbık Halep mütesellimi olup dergâh-ı mu'allam kapucubaşılığı payesi olan Hüseyin dâme mecduhu vezîr-i müşârun-ileyh tarafından mütesellim-i nasb ve cânib-i müşârun-ileyh râci' 'â'idât tıb(?) berâtı ahz u kabz iylemesi mutazammın o celbü'l-kadrim sudûrunu havl-i meydân(?) divân-ı hümayunumdan Süleyman zîde mecdehu bâ-'arzuhâl istid'â iylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzere mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz ber-minvâl-i muharrer mütesellimlik berâtı târih-i merkûmdan mûmâ-ileyh zabt ve müşârun-ileyh kâ'im-i râci' 'â'idât ve tıb(?) berâtı vech üzere ahz u kabz itdirüb mütesellimliği umûruna muğâyir emr-i 'ali ahere ahz u kabzına ve muhâlefet itdirilmek bâbında fermân-ı 'ali yazılmışdır.

Fî Evâhir-i RA Sene 98

Sayfa 4 - Belge 9'un Özeti

Halep'te Eravah-ı Kamil darü's-şifasında tabip olan es-Seyyid Mehmet'in ashab-ı ağrazdan bazı kimseler tarafından tabipliğine müdahale edilmesi ve bu müdahalenin

men ve def olunması için es-Seyyid Mehmet'in şikayeti üzerine yazılmış hükm-i şerif.

Sayfa 4 - Belge 9

Haleb kadısına hüküm ki;

Medine-i Halebde Er'avah-ı Kâmil(?) dârü'ş-şifâsında yevmi on bir akçe vazîfe ile bâ-berât-ı 'âlişân tabîb-i evvel olan es-Seyyid Mehmed zîde kadruhu gelüb deyu dârü'ş-şifâ-i mezkûrede ber-vech-i muharrer tabîb-i evvel olub 'uhdesine lâzım gelen hizmeti edâ idüb aherden dahl icâb itmez iken ashâb-ı ağrâzdan ba'z kimesneler muğâyir berât tabîbliği umûruna bilâ-sened fuzûli müdâhale ve ta'arruzdan hâli olmadıkların bildirüb yedinde olan berât-ı 'âlişânı mûcibince tabîblik mezkûrunu kendüye zabt itirilüb ahirin megâyir berât vâki' olan müdâhale ve ta'arruzunu men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve hazine-i 'âmiremde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterdârına nazar olundukda Medine-i Halebde Er'avah-ı Kâmil(?) dârü'ş-şifâsında yevmi on bir akçe vazîfe ile tabîb-i evvel ciheti hâlâ berât-ı şerîfimle mûmâ-ileyh es-Seyyid Mehmed Derviş üzerinde olduğu mastûr ve mukayyid bulmağın sen ki Haleb vâlisi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ve dârü'ş-şifâ-i mezkûrede yedinde olan berât-ı 'ali mûcibince ancak kendüye mahsûs hizmet-i velâyete fermân-ı şer' ve kânûn-ı kimesne tarafından muhâlefet olunmak bâbında emr-i 'ali yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R Sene 198

Katip: Necati

Sayfa 5 - Belge 10'un Özeti

Halep sancağında bulunan Şehid Mehmet Paşa Vakfının mütevellisi olan İbrahim Hanzade Mîr Numan, arzuhalde bulunarak vakfın hasıllarına ecanibden kimselerin müdahale ettiğini bildirmesi üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 5 - Belge 10

Rakka vâlisine ve Halep kadısına ve dergâh-ı mu'allam kapucubaşılığı pâyesiyile Halep mütesellimi dâme mecduhuya Suruc ve Azaz ve Kilis ve Antakya ve Birecik ve Ma'arra kazâların kuzât ve nüvâbına hüküm ki;

İbrahim Hanzâde Mîr Nu'man zîde kadruhu südde-i sa'âdetime mühürlü 'arzuhal gönderüb Halep sancağına ve kazâsı müzâfâtından Cebel-i Sem'an nâhiyesine tâbi'

elli beş nefer re‘âyâ ile karye-i Kösil hâsıl-ı kısm-ı mine’s-sub‘ on dört kıran hinta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfi ve resm-i bostan ve harac-ı zeytun yekûn dört bin yüz iki akçesinden hisse-i vakf-ı Mehmed bin Elherâri üç buçuk kırat beş yüz doksan sekiz buçuk ve hisse-i mülk-i Şeyh Zeyneddin Ömer bin Ahir İsa bir kıran iki yüz doksan üç ve hisse-i vakf Seyyid el-Nakş(?) bin Şehâbeddin beş kırat sekiz yüz elli beş ve hisse-i vakf-ı mülk el-mü‘ezzin Ahmed Ali ahi sikât fi’l-mu‘ayyen(?) on buçuk kırat bin yedi yüz beş ve hisse-i vakf tazhîr(?) ve Mekis(?) bin el-Adl bir kıran dermahalle-i Süveykâ ‘ali iki yüz doksan üç ve hisse-i mîri bir kıran min on dört kıran iki yüz doksan üç ve’l-’öşr ‘an-ı cümle ve’l-hâsıl üç bin beş yüz elli ve resm-i çift yekûn ma‘a gayruhu hisse-i mîri ma‘ü’l-’öşr ve rüsûm ve bâd-ı hevâ beş bin dört yüz otuz üç akçe ve Antakya kazâsı müzâfâtından Menbic nâhiyesine tâbi‘ yigirmi üç nefer re‘âyâ ile karye-i Tell-i Sûdeli vakf mütevellisi Mehmed Paşa ve hâsıl-ı kısm-ı mine’s-sub‘ hinta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfi ma‘a resm-i bostan iki bin altı yüz elli akçe el-’öşr hâsıl-ı sülûs mahsûl olunur ve resm-i çift yekûn el-’öşr ma‘a rüsûm-ı ‘örfiye ve bâd-ı hevâ bin altı yüz on dört akçe Sermin nâhiyesine tâbi‘ seksan üç nefer re‘âyâ karye-i Bakdeme(?) ve hâsıl-ı kısm-ı mine’s-sümün kırk kıran hinta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfi ve resm-i bostan ve resm-i tapu üç bin iki yüz akçe yazusundan hisse-i mülk Mehmed bin Zeyneddin bir buçuk kıran yüz yigirmi ve hisse-i vakf câmi‘ü’l-hamlü’l-hâdi revîye-i(?) Şeyh Abdülkerim on bir kıran sülûs kıran bin beş yüz elli beş ve hisse-i vakf müteveffa Mehmed Paşa beş kıran dört yüz ve hisse-i mîri yigirmi bir kıran ve bir kırat min kıran bin altı yüz seksan üç ve’l-’öşr ‘an-ı cümle muhassıl beş yüz elli ve resm-i çift ve bâd-ı hevâ yekûn ma‘a gayruhu hisse-i mîri ma‘a’l-’öşr ve rüsûm ve bâd-ı hevâ beş bin akçe ve yine Sermin nâhiyesine tâbi‘ seksan yedi nefer re‘âyâ ile karye-i Bağsar(?) hâsıl-ı kısm-ı mine’l-hums hinta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfi ma‘a resm-i bostan ve resm-i tapu ve hisse-i vakf müteveffa Mehmed Paşa on iki kırat bin sekiz yüz otuz sekiz ve hisse-i mîri on iki kırat bin sekiz yüz otuz sekiz ve hisse-i mîri ve on iki kırat bin sekiz yüz otuz sekiz ve resm-i çift ve bâd-ı hevâ yekûn ma‘a gayruhu hisse-i mîri ve rüsûm ve bâd-ı hevâ beş bin akçe ve yine Haleb kazâsı müzâfâtından Cebel-i Akra‘ nâhiyesine tâbi‘ on beş nefer re‘âyâ ile karye-i Bereketü’l-Mekilü’l-Müvid Ahmed Ali ahi sikâtü’l-mısr hâsıl-ı kısm-ı mine’l-hums hinta ve şa‘ir ve kisbe erzen ve ‘ades ve mâl-ı sayfi ma‘a resm-i bostan ve haracü’t-tüccâr üç bin yetmiş üç akçe ve resm-i çift ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne yekûn ma‘a gayruhu rüsûm-ı ‘örfiye ve gayruhu sekiz yüz beş akçe yazularıyla defter-i mufassalda muharrer kalemîyle başka başka tahrîr ve defter-i icmalde havâs-ı

hümâyun mülhâkâtı ve Kilis sancağında ve kazâsına müzâfâtından Com nâhiyesine on altı nefer re'âyâ ile karye-i Mehmediye vakf-ı müteveffa Mehmed Paşa 'an-ı Türkman yörükân Zu'l-kadir ve tahtında hinta ve şa'ir ve erzen ve kisbe ve mâl-ı sayfi ma'a resm-i bostan on beş bin elli akçe ve esbâb Mehmediye vakf-ı Mehmed Paşa temâmen ve rüsûm-ı 'örfiye ber-vech-i maktû' der-'uhde zâbit evkâf Mehmed Paşa fi sene bin yüz altmış akçe yazularıyla ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde havâs-ı hümâyun mülhâkâtı ve Antakya kazâsı müzâfâtından Kuseyr nâhiyesine tâbi' kırk nefer re'âyâ ile karye-i Kefer Mened ve hâsıl-ı kısm-ı mine'l-hums hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfi ma'a resm-i bostan ve haracü'l-kürûm ve eşcâr sâ'ire on bin üç yüz kırk beş akçe yazusundan hisse-i vakf mülkü'l-mu'id Ahmed Ali ahi sikât fi'l-mısr dört kırat bin sekiz yüz doksan akçe ve hisse-i mîri yigirmi kırat dokuz bin dört yüz elli dört ve resm-i çift yekûn ma'a gayruhu hisse-i mîri ma'a rüsûm-ı 'örfiye ve gayruhu on bir bin yüz kırk akçe ve yine Kuseyr nâhiyesine tâbi' yigirmi yedi nefer re'âyâ ile karye-i Rebi'a ve hâsıl kısm-ı mine'l-hums hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfi ma'a resm-i bostan ve haracü'l-kürûm ve eşcâr sâ'ir üç bin altı yüz akçe yazusundan hisse-i vakf müteveffa Mehmed Paşa on iki kırat bin sekiz yüz ve hisse-i mîri on iki kırat bin sekiz yüz akçe ve'l-'öşr 'an-ı hisse el-mülk hums mahsûl alınur ve resm-i çift yekûn ma'a gayruhu hisse-i mîri ma'ü'l-'öşr ve rüsûm ve bâd-ı hevâ üç bin iki yüz altmış akçe yazular ile anlar dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve yine Cebel-i Akra' nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Ebrûsa(?) dernezd-i karye-i Kor(?) ve berât-ı vakf-ı mülk-i mu'id Ahmed Ali ahi sikât der-Kuseyr temâmen hâsıl yüz elli ve yine Cebel-i Akra' nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Bulut dernezd-i karye-i Bereket vakf-ı mülk el-mû'id Ahmed Ali ahi sikât der- Kuseyr temâmen tahsîl yüz elli akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle anlar dahi başka başka tahrîr ve Kilis sancağında Azaz nâhiyesine tâbi' on bir nefer re'âyâ ile karye-i Ragıb ve hâsıl-ı kısm-ı mine's-südüs hinta ve şa'ir ve kisbe ve havz ve mâl-ı sayfi ma'a bostan ve resm-i çift ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma'a 'arusâne yekûn ma'a gayruhu ma'a resm-i çayır ve rüsûm-ı 'örfiye ma'a bâd-ı hevâ gayr-ı ez Hamam-ı Hizmet ber-vech-i maktû' der-'uhde Hüseyin Beşe bin Canbolad ve mîr livâ ekrâd-ı Kilis fi sene dört bin akçe yazularıyla olduğu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr vezîr-i 'azam şehîdan fevt olan Mehmed Paşa zikr olunan Ragıb karyesi ekrâd-ı Kilis sancağı Begi Canbolad Hüseyin Paşa Beg mülkiyet üzere tasarrufunda iken kendüden ve on bir nefer karındaşları şurâ-yı şer'î ve hüccet-i şer'îye ile alub sedd-i evkâfi ki Haremeyn-

i şerîfeyne vakf olmak üzere yetmiş seneden beru vakfiyet üzere zabt olunur iken hîn-i vakfda sehven defter-i mufassal-ı mahalli tashîh olmadığından evlâdı tarafından müdâhale (i)tmelerine su'alleri cânîb-i mîriye dört bin akçe virilmek şartıyla müteveffâ-yı müşârun-ileyhin vakfına bin elli beş târihinde bâ-hatt-ı tevkî'î kalemiyle tashîh ve defter-i mufassala sebt olundu ve Birecik sancağında ve kazâsı müzâfâtından Atik nâhiyesine tâbi' kırk yedi nefer re'âyâ ile karye-i İran Pınarı ve hâsıl-ı kısm-ı mine's-sub' hınta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve haracü'l-kürûm ve harac-ı hur ve eşcâr sâ'ire dört bin yetmiş dört akçe yazusundan hisse-i vakf müteveffa Mehmed Paşa on iki kırat iki bin otuz yedi ve hisse-i mîri on iki kırat iki bin otuz yedi ve'l-'öşr 'an-ı cümle oldukda iki yüz otuz dokuz ve resm-i çift ve bâd-ı hevâ ve resm-i 'arus yekûn ma'a gayruhu hisse-i mîri ma'a'l-'öşr ve rüsûm üç bin beş yüz altmış yedi akçe ve yine Atik nâhiyesine tâbi' yigirmi üç nefer re'âyâ ile karye-i Ram-ı Evlek hâsıl-ı kısm-ı mine's-sub' hınta ve şa'ir ve harac-ı bahât iki yüz kırk akçe yazusundan hisse-i vakf müteveffâ Mehmed Paşa on dört kırat yüz kırk ve hisse-i mîri on kırat yüz ve'l-'öşr 'ann-ı hisse-i el-vakf südüs mahsûl alınur resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i zemin yekûn hisse-i mîri ma'ü'l-'öşr ve rüsûm-ı 'örfiye beş yüz altı akçe ve Birecik kazâsı müzâfâtından Araban nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Mu'addil dernezd-i karye-i Erdil ve hâsıl sekiz yüz akçeden hisse-i mülk Hacı Ahmed ve Hacı Muhammed evlâd elli yedi kırat iki yüz otuz iki ve hisse-i vakf Mehmed Paşa yedi kırat iki yüz otuz iki ve hisse-i mîri on kırat üç yüz otuz altı ve'l-'öşr 'an-ı hisse-i el-mülk südüs mahsûl alınur otuz dokuz yekûn hisse-i mîri ma'ü'l-'öşr üç yüz yetmiş akçe yazularıyla defter-i mufassalda muharrer kalemiyle anlar dahi başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde havâs-ı hümâyun mülhakâtı ve yine Cebel-i Sem'an nâhiyesine tâbi' vakfû'l-mülk el-mû'id Ahmed Ali cedd-i sikât der-Kuseyr deyu yazıldığı mahalde 'ann-ı karye-i Kösil on buçuk kırat bin iki yüz yetmiş ve 'ann-ı karye-i Kümbet dört kırat bin yedi yüz ve karye-i Bereket temâmen iki bin yedi yüz elli ve mezra'a-i Ebrûn temâmen yüz elli ve mezra'a-i Bulut ve karye-i Anum(?) hâsıl sekiz yüz otuz akçe yekûn altı bin akçe cedd-i sikât vesâ'ir evkâf-ı Kuseyrde olmağın konduğu Kuseyr defterinde yazılmışdır didiler deyu defter-i evkâfda olduğu muharrer kalemiyle bulunduğu defter-i hakânide mukayyid ve mûmâ-ileyh Mîr Nu'mân ceddî Şehid Mehmed Paşa vakfının ber-vech-i meşrût berât-ı şerîfimle mütevellisi olub kurra ve mezâri'a-ı sâbıku'l-bâki ber-mûceb defter-i hakâni hass-ı hümâyun ve evkâf-ı hümâyun mutasarrıflarıyla zabt ve kırat ve kıran hisselerin cânib-i vakfa 'â'id kırat ve kıran

hisselerin sâ'ir hissedarlarıyla ahz u kabz murâd iyledikde aherden ber-vechle dahl ve ta'arruz olunmak icâb itmez iken ecânib varub ağrazdan Osman nam kimesne müteveffâ-yı müşârun-ileyh Mehmed Paşa vakfı tarafına 'â'id kırat ve kıran hisselerini cânib-i vakfdan mültezimlerden ahz u kabzına muhâlefet vakf-ı şerîfe gadr iyledüğün bildirüb kurra ve mezârî'a-i sâbıku'l-bâki ber-mûceb defter-i hakâni havâs-ı hümâyun mutasarrıflarıyla evkâf-ı mezkûr taraflarından zabt ve müteveffâ-yı müşârun-ileyh Mehmed Paşa vakfı tarafına 'â'id kırat ve kıran hisseleri kânûn ve defter mûcibince ahz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ecânibden olan mezkûru evkâf-ı mezkûr tarafına 'â'id ve râci' olan kırat ve kıran hisselerine dürlü dahl ve ta'arruz itdirilmek men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyuna ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassal ve defter avkâfına mürâca'at olundukda vech-i meşrûh olduğu mastûr ve mukayyid bulunmağın defter-i hakâni mûcibince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R Sene 198

Katip: Vehbi

Sayfa 6 - Belge 11'in Özeti

Halebü'ş-şehbada mahkeme-i kübrada başkatip olan Caberizade es-Seyyid Mehmet'in üzerine düşen görevi kusursuz yapması ancak bazı kimseler tarafından görevine fuzuli müdahale edildiği hususunda es-Seyyid Mehmet'in şikayeti üzerine yazılmış hükm-i şerif.

Sayfa 6 - Belge 11

Haleb mollasına hüküm ki;

Câbirizâde es-Seyyid Mehmed zîde kadruhu gelüb bu Halebü'ş-Şehbâda mahkeme-i kübrâda kismet-i 'askeriye ve belediyenin bâ-berât-ı 'âlişân baş kâtibi olub 'uhdesine lâzım gelân hizmet-ı sadâkat ve istikâmet üzere ru'yet-i kusûru olmayub kitâbeti umûruna ahirden ve bilâ-sened ber-vechle dahl olunmak icâb ve iktizâ itmez iken ba'z kimesneler zuhûr ve kitâbeti umûruna bilâ-sened ve bilâ-berât fuzûli müdâhale ve te'addiden hâli olmadığın bildirüb mahallinde şer'le görölüb mezbûrların bilâ-sened ve bilâ-berât kitâbeti umûruna müdâhale ve te'addi itdirilmeyüb zâhir olan müdâhale te'addileri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmeğın mahallinde şer'le görölmek için emr-i 'ali yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 198

Sayfa 6 - Belge 12'nin Özeti

Antakya serdarı olan Halil'i Antakya sakinlerinden Katiboğlu Hacı Süleyman ve kardeşinin oğulları Ahmet ve Abdi ve Emanoğlu Mustafa ve Sarımoğlu Mustafa ve Bizeklizade Ömer Efendi bi-gayr-ı hak katl iderek emval ve eşyasını da yağma ettikleri halde infazları mümkün olmadığından maktulün zevcesi Zeliha ve oğlu Ahmet'in der-saadete şikayetleri üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 6 - Belge 12 - Derkenar

İşbu emr-i 'ali vusûlü --- mezbûrûn Süleyman ve Ahmedin der-'aliyeme ihzârlarıçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 198

Sayfa 6 - Belge 12

Haleb mollasına ve dergâh mu'allam kapucubaşılığı pâyesiyle Haleb mütesellimine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Antakya serdarı Halil nam kimesne kendü hâlinden 'arzıyla mukayyid iken Antakya sâkinlerinden Kâtiboğlu Hacı Süleyman ve karındaşı oğulları Ahmed ve Abdi ve Emanoğlu Mustafa ve Sarımoğlu Mustafa ve Bizeklizâde Ömer Efendi dimekle ma'rûf kimesneler bin yüz doksan senesinden merkûm Halile bi-gayr-ı hak katl iylediklerinden ma'âda altun ve merkûm Süleyman zimmetinde on bin ve voyvoda zimmetinde yigirmi bin ve bir def'a dâhi beş yüz guruş ve hîn-i katlinde kemerinde mevcûd üç bin ve konağından yağma olunan dört bin beş yüz ve at ve raht ve ipek mahsûlü bahâsı min haysû'l-mecmû'a elli beş bin guruşluk nukûd ve eşyâ bahâsıyla iki bab mülk-i menzîl ve kırk 'aded ipek dolabı ve on altı 'aded mülk-i meyve bağçesi ve dört kumaş boğçasını yağma ve garet iyledikleri lede'l-inhâ mübâşir ma'rifetiyle mahallinde ihkâk-ı hak mümkün olmaz ise der-'aliyeme ihzârları i'lâm olunmak için sene-i mâziye Evâhir-i Ramazanında emr-i şerîfim sâdır olub lâkin infâzı mümkün olmadığı maktûl-i mezkûrun zevcesi Zeliha ve oğlu Ahmed derbar-ı ma'delet kararım sundukları bir kıt'a 'arzu hallerinde tahrîr ve 'inâyet-i istid'â ve siz ki mütesellim ve Antakya kadısı mûmâ-ileyhümâsız mukaddemân sâdır olan emr-i 'ali-i mezkûrun kaydı bilâsına meşrûh mu'ahharan vürûd iden (iden) tahrîrâtda maktûl-i merkûmun menzîl ve odalarında mevcûd eşyâsı ma'rifet-i şer'le fûruht

eşhâsı dânileri yedlerinde olduğu mastûr olmakdan nâşi tahkîk madde zimminde kazâ-i mezkûrun ol-vaktde hâkimi olub hâlâ der-‘aliyemdem mûkim kadı ve mübâşir getirdülüb lede’l-istintâk zâhire ihrâc olunan eşyâsı ma‘rifet-i şer‘le bey‘ ve sümünleri verese zuhûrunda taksîm olunmak üzere ber-mûceb hüccet-i şer‘îye vasî nasb olunan maktûlün eniştesi Mehmed nam kimesneye teslim olunduğu ve emlâk ve nakd ve ba‘z emvâl hafîyesi hârice çıkarulub ‘ala-hâlehâ kaldığı merkûmların inhâ ve ihbârlarında müstefâd olmağla mübâşir ma‘rifetiyle husûs-ı mezbûr mahallinde dikkat ve hakkaniyet vechiyle şer‘le ru‘yet olunub mezbûrun gerek mukaddemân ber-mûceb-i defter-i fûruhtda olunan eşyâ bahâsı ve gerek emlâk ve nakd ve emvâl-i mektûmesi her ne ise bi’t-taharrî cümlesi zâhire ihrâc vâzî‘ü’l-yed olanlardan tahsîl ve ber-muktezâ-yı şer‘-i mazhâr veresinin hakk-ı ırsıyyeleri taraflarından vekîl-i şer‘îyelerine teslim birle ihkâk-ı hak ve eğer emlâk ve emvâl-i mektûmesi ba‘de’t-tahkîk zâhire ihrâc ve teslimde bi-vech-i ta‘allül ve gadr-ı irâde iden olur ise Halebe ihzâr ve terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hak ve keyfiyeti Zelihadan der-‘aliyeme ‘arz ve i‘lâm olunub ibtâl-i hakkı mûceb olur hâlinde ve vâki‘in hilâf-ı tahrîrden mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 98

Katip: Şâhin

Sayfa 7 - Belge 13’ün Özeti

Halep’te bulunan sadat-ı kirâmdan Şeyh İsa Bağdadi’nin mutasarrıf olduğu bazı menzillerin ashâb-ı ağrazdan olan bazı kimseler tarafından bu menzillere fuzuli müdahale edilmesi ve bu müdahalenin önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 7 - Belge 13

Haleb kadısına hüküm ki;

Sahâbe-yı kirâmdan Şirahbil(?) radiyallahü ta‘ala ‘anhın Halebde vâki‘ merkâd-ı latifesinin türbedârı olan sulehadan Şeyh İsa Bağdâdi zîde sulehahu gelüb Medine-i Haleb mahallâtından Bahsîte mahallesinde vâki‘ Abdüsselâm Efendi menzîli dinmekle ma‘rûf menzîlden bunun yine Medine-i Halebde vâki‘ Bendere mahallesinde kâ’in mutasarrıf olduğu menziline câri ve şirb ve intifâ‘ iylediği mahsûs ve müstakîl-i kadîmi suyuna müdâhale olunmak icâb itmez iken Haleb sükkânından ashâb-ı ağrazdan olan kimesneler hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûli müdâhale ve mukaddemân mürâfa‘dan bunun yedine hüccet-i şer‘îye virilmişiken mücâb olmayub

te‘addilerimizden ihrâr ve gadr-ı irâdesinde oldukların bildirüb hüccet-i şer‘îyesi mûcibince ‘amel olunub mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve muğâyir hüccet-i şer‘îye vâki‘ olan müdâhale ve te‘addileri men‘ ve def‘ ve ol su kadîmi üzere bunun menzîline icrâ itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim iylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i CA Sene 198

Sayfa 7 - Belge 14’ün Özeti

Halep’te bulunan alaybeyi Yunus Musa’dan Halep’te Bahsîte mahallesinde bulunan Taş Atan Mehmet nam kimesneye elli kiselikden mütecaviz emval ve eşya ve iki yüz re’s keçi ve dört yüz re’s ağnam ve üç re’s esb ve zimem malı yedi bin guruşluk hinta ve şa‘ir irsen intikâl etmiş iken bu malların Halep’te bazı kimseler tarafından el konulduğu ve bu malların geri verilmesine dair şikayeti üzerine yazılmış hükmi şerif.

Sayfa 7 - Belge 14 - Derkenar

İşbu emr-i ‘ali vusûlü bulub lâkin müdde‘i-i ‘aleyh-i merkûmdan nesne lâzım gelmediğinden başka mezbûre Mahbûbenin merkûm Yunusdan iddi‘a-i isbât iki yüz on guruşun üzerine edâ-yı şer‘îye olmağla ber-vech-i mu‘arazadan men‘ olunub bâ-temessük sâbıkân Haleb mollasına varulub mektub dâhi bâ-temessük i‘lâm-ı mezbûra fermân-ı ‘ali şerh virildi.

12 N Sene 98

Sayfa 7 - Belge 14

Haleb mollasına hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Sıddıkizâde Abdurrahman zîdet fezâ’iluhusun südde-i sa‘âdetime mektub gönderüb Seyyid Yunus Musa sâbık alay Begi olub Medine-i Haleb mahallâtından Bahsîte Mahallesi sükkânından bunun min cihetü’l-velâ vârisi olduğu Taş Atan Mehmed nam kimesneye bin yüz doksan senesinden beru veled fevt olub elli kiselikden mütecâviz emvâl ve eşyâ ve iki yüz re’s keçi ve dört yüz re’s ağnam ve üç re’s esb ve zimem malı yedi bin guruşluk hinta ve şa‘ir irsen buna intikâl itmişiken Haleb sükkânından Gözü Büyük merkûmu Alinin zevcesi Mahbûbe ve muhassıl Abdülkadir ve Hacızâde Mustafa ve tercümân Mustafa nam kimesneler ahz u kabz ve gadr iylediklerin mezbûr Seyyid Yunus Musa ‘arzuhal inhâ ve’l-istid‘â

mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le görülüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında bin yüz doksan yedi senesi Evâsıt-ı Zi’l-ka‘desinde sâdır olan emr-i şerîfim sadr-ı ‘azâm çukadarlarından İbrahim zîde kadruhu mübâşeretiyle lede’l-vürûd Haleb vâlisi huzûrunda cümle ‘ulemâ ve a’yân belde muhızırlarının meclis-i şer‘de merkûmun vekîl-i şer‘isi hüsn-i murâdiyelerinde doksan senesinde fevt olub min cihetü’l-velâ hazırân vârisi olduğum Mu‘tâkım Mehmed Ağanın ancak üç bin iki yüz elli guruşluk iki rakîk ve iki at ve iki takım simlü silah ve oda döşemesi ve mükemmel libas ve iki seyh rahne mezbûre Mehbûbenin zevci Gözü Büyük Ali Ağa vaz‘iyed iyledikden sonra ol-dahi fevt olub terekesine bi’l-vesâle ve’l-esâyâ vaz‘iyed itmekle metrûkât-ı mezbûreyi mukaddemân kendüden da‘vâ itdikde kendü ile ‘an-ı inkâr bin guruş para ‘akd ve sulh iylemişidim lâkin birle mezbûru edâ iylemediğiçün zikr olunan metrûkâtın ‘aynî yâhut kıymet-i mezbûresini talebi iderim ve mûmâ-ileyh Abdülkadir müverrih-i mezbûrun beş yüz guruşluk iki re’s atını bi-gayr-ı hak ahz iyledi ‘aynîleri mevcûd değil ise kıymeti taleb iderim ve müvekkil-i mezbûr tercümân Mustafa bi-gayr-ı hak benim üç yüz guruşumu ahz iyledi ve mûmâ-ileyh es-Seyyid Mustafa müverrih malından ve benden bir nesne ma’hûzu bu kadar lâkin mezbûre Mahbûbeden da‘vâya tasaddi iyledikce da‘vâ itmeye deyu muhâlefet hudûdunda olur idi deyu ba‘de’l-da‘vâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Mustafaya bu sûretde su’al ve cevâb bi-vech olunmayub mûmâ-ileyh Abdülkadir ve vek’l-i mezbûr lede’l-inkâr müdde‘i-i ikâmet-i beyyineden izhâr-ı ‘acz ve tahallikalarını taleb itmekle merkûm Abdülkadir meclis-i merkûmda tercümân Mustafa mariz olmağla kendü nezlinde müdde‘i-i mezbûr ve imnâ-i şer‘ ve mübâşir-i mezbûr muvâcehelerinde vech-i şer‘î üzere yemin virilmekle şer‘an üzerlerinden men‘ ve mezbûre Mahbûbeye su’al olunmamak cevânda mukaddemân zevcem oldukdan sonra doksan dört senesinde mezbûr es-Seyyid Yunus ile da‘vâ-yı mezbûre için ‘an-ı inkâr dört yüz guruş para ile sulh ve altmış guruşunu edâ ve zevcemin vesâ’ir veresinin zimmetlerini ‘amme-i hukûk ve da‘viden ibrâ-i ‘amm ile ibrâ ve ol-vechle hüccet olundukdan sonra mezbûr es-Seyyid Yunus vech-i şer‘î üzere beş yüz elli guruş hakkım sâbit ve mahkûmeye olub derûnunda zikr olunan dört yüz guruşdan kalan üç yüz kırk guruşunu nakz ve tenzîl idildikden sonra benim mezbûre ile olan iki yüz on guruş alacak hakkım kaldı deyu def‘ ve ol-vechle hüccet-i ibrâz vâki‘ meşrûhu üzere musâliha ve ibrâ-i ‘amm vuku‘unu ve sonradan hak hâdisi olarak mezbûre mahbûbeye üzerine bâ-hüccet beş yüz elli guruşluk sübûtunu ve ber-vech-i muharrer nakz ve tenzîl ile iki yüz on guruşun edâsına hükm ve tenbîh olduğu

mezbûr es-Seyyid Yunus meclis-i şer‘de mübâşir-i mezbûr huzûrunda ikrâr ve dört yüz guruş para ile sulh olduğunu i‘tirâf itmekle ba‘de’l-ibrâü’l-‘amm da‘vânın istid‘â-i şer‘î olmayub mezbûr es-Seyyid Yunus ol-vechle bi-vech-i mu‘ârazadan men‘ ve zikr olunan iki yüz on guruş mezbûre Mahbûbeye ikrârı ve hüccet mûcibince edâ iylemeye tenbîh olduğun bilâd-ı iltimâs ‘arz iylediğın ecilden mazmûn-ı i‘lâm emr-i ‘alının kaydı bilâsına şerh virilüb i‘lâm mahalli muhtevi fermân-ı ‘ali yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı CA Sene 198

Katip: Necati

Sayfa 8 - Belge 15’in Özeti

Haleb ve Ayıntab’da bulunan Fetullah bin Abdülkerim vakfının mütevellisi olan Ebubekir’in tevliyeti umuruna ashab-ı ağrazdan bazı kimselerin müdahale etmeleri ve bu müdahalenin men ve def olunması hususunda Ebubekir’in şikayeti üzerine yazılmış hükm-i şerif.

Sayfa 8 - Belge 15

Haleb ve Ayıntab kadıları zîdet fezâ’ ilihumâya hüküm ki;

Ebû Bekir zîde kadruhu gelüb bu Medine-i Haleb ve Ayıntaba vâki‘ Fetullah bin Abdülkerim vakfının bâ-vazîfe-i mu‘ayyene evlâdiyet ve merûtiyet üzere berât şerîfimle mütevellisi olub ‘uhdesinde olunagelan hizmetini sirakda ve istikâkın üzere ru’yet idüb tevliyeti umûruna müdâhale olunmak icâb itmez iken ashâb-ı ağrâzdan olan kimesneler hilâf-ı şer‘ ve bilâ-berât ve bilâ-sened fuzûli müdâhale ve te‘addiden hâli olmadıkların bildirüb ashâ-ı ağrâzdan olan mezkûrların hilâf-ı şer‘ bilâ-berât ve bilâ-sened vâki‘ müdâhale ve te‘addileri men‘ ve def‘ ve tevliyet-i mezbûre yedinde olan berâtı mûcibince kendüye zabt itdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevliyet-i mezbûre ber-vech-i meşrûta berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyid bulmağın berât mûcibince zabt itdirilmek bâbında fermân-ı ‘âlişânım yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı CA Sene 198

Katip: Hasbi

Sayfa 8 - Belge 16’nın Özeti

Halep'e bulunan Reha'ye Cami-i Şerîfi Vakfının mütevellisi olan Melik Ahmet Paşazade Mir Mustafa'nın Halep'te bulunan sebze bahçelerini Bağçivan taifesinden malumü'l-ism taifesine icar etmesi ve icar süresi bittikten sonra bahçenin başkasına icara verilmesi ancak eski icar sahiplerinin bu bahçelerde bizim icar hakkımız vardır diyerek müdahale etmelerinden dolayı Melik Ahmet Paşazâde Mir Mustafa'nın şikayeti üzerine yazılmış hükm-i şerif.

Sayfa 8 - Belge 16

Haleb molasına hüküm ki;

Medine-i Halebde vâki' Rehâ'ye(?) Câmi'-i Şerîfi Vakfının bâ-berât-ı 'âlişân mütevellisi olan hassa silahşörlerinden Melik Ahmed Paşazâde Mîr Mustafa zîde mecduhu gelüb vakf-ı mezbûrun vakfına ma'mûl bahâsına Halebde beher sene taraf-ı vakfdan icâr olunagelan 'ikâratdan Medine-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-'aded sebze bağçelerini Bağcivân tâ'ifesinden ma'lûmü'l-ism tâ'ife müddet-i ma'lûme temâmına deĝin zabt itmek üzere taraf-ı vakfdan icâr olunub müddet-i icâra temâmlub bağçe-i mezkûrları yine taraf-ı vakfda ahire icâra temessük itmişiken ber-vechle müdâhale ve te'addi olunmak icâb itmez iken müste'cir olan mezbûrlarız biz takvîme olmak üzere müste'cir olub ahire icâr itdirmeziz yine biz icâr ideriz deyu bi-vech-i şer'î ve bilâ-sened fuzûli müdâhale ve vakf-ı şerîfe gadr sevdâsında oldukların bildirüb müste'cir-i mezkûrların bi-vech-i şer'î ol-vechle vâki' olan te'addileri ma'rifet-i şer'le men' ve def' ve bağçe-i mezkûrlar taraf-ı vakfda ahire icâr olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve divân-ı hümâyunum kalemine su'al olundukda münâza'un fihâ olan bağçe-i vakfın vakfda ma'mûl bahâsına mukayyid beher sene taraf-ı vakfda icâr olunagelan 'ikâratdan olub ve ol-bağçelere dahl iden mezbûrlar müddet-i ma'lûme temâmına deĝin zabt itmek üzere taraf-ı vakfda icâr idüb şimdi müddet-i icâra temâm olub bi't-tevliyet ahire icâr murâd iylediĝin mezbûrlar ahire icâr itdirmezüz yine biz icâr ideriz deyu muhaffakat ve te'addi iyledikleri vâki' ise madam ki müddet-i icâra temâm olmuş ol-mezkûrların hilâf-ı şer'-i şerîf te'addilerinin men'-içün mahallinde şer'e havâle ile emr-i şerîf yazılagelmişdir deyu tahrîr olunmakla vech-i meşrûh üzere şer'le ru'yet olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i CA Sene 198

Katip: Fehim

Sayfa 8 - Belge 17'nin Özeti

Halep'te bulunan Rıza'ye Cami-i Şerif vakfının mütevellisi olan Mustafa'nın yine bu vakfin cabisi olan Abdurrahim zimmetinde bulunan mal-ı vakfin tamamen kendisine tahsil edilmesini eda ettiği hükm-i şerif.

Sayfa 8 - Belge 17

Haleb mollasına hüküm ki;

Medine-i Halebde vâki' Rızâ'ye câmi'-i şerîfi evkâfının bâ-berât-ı şerîf-i 'âlişân mütevellisi olan Mustafa zîde mecduhu gelüb vakf-ı mezbûrun câbisi olan Medine-i Halebde sâkin Abdurrahim nam kimesnenin yüz doksan dört senesinden beru hesâbı ru'yet olunmayub zimmet-i mâl-ı vakf mütecârî(?) olmağla mûmâ-ileyh dahi ma'rifet-i şer'le muhâsebesin görüb zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakfi ahz ve bi't-tevliyet-i kabz itmek murâd iyledikde mezbûr kemâl-i muktedirinden nâşi ru'yet-i muhâsebeden ibrâ ve imtinâ' ve mal-ı vakfi ekl ve bel' sevdâsında olduğun bildirüb hesâbı ru'yet ve zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakfi her ne ise zâhire ihrâc ve temâmen tahsîl ve bi't-tevliyet kendüye alıverilüb sadâkat ve istikâmet üzere hıfz itdirmek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek emrim.

Fî Evâhir-i CA Sene 198

Katip: Fehim

Sayfa 9 - Belge 18'in Özeti

Antakya sakinlerinden Katiboğlu Hacı Süleyman ve karındaşı oğulları Ahmet ve Abdi ve Emanoğlu Mustafa ve Sarımoğlu Mustafa ve Bizeklizâde Ömer Efendi adlı şahısların Halepli merhum Süleyman'ın para ve mallarını gasp etmeleri ve bunlardan gasp ettikleri malların ve mülklerin alınıp varislerine teslim edilmesi hakkında hükm-i şerif.

Sayfa 9 - Belge 18 - Derkenar

İşbu emr-i 'ali lede'l-vusûl Haleb vâlisi vezîr Abdi Paşa tarafından --- tahrîr ve mübâşir ta'yîn olunduğunda 'adem-i i'tâat ve Civelekli Abdurrahman Paşanın yanına firâr iyledikden sonra husûs-ı mezbûru mü'ekkil emrnâme-i mühimmiyeye binâ'en sûret-i emr-i 'ali müşârun-ileyh tarafından tahrîrden ve mübâşir ile paşa-yı mûmâ-ileyh tarafına irsâl olmuş idi yine merkûmlar emr-i i'tâat itdiklerinden gayri Diyârbekir vâlisi vezîr Nasuh Paşanın ol-cevabdan murâdına binâ'en mûmâ-ileyh

Abdurrahman Paşanın ricâsıyla merkûm Ahmed ve Abdiyi müşârun-ileyh Nasuh Paşa hizmet-i istihdâm ve me'mûr Süleyman dahi bi'l-ahire ikâmet idüb ol-vechle infâz-ı emr-i 'ali hak olmamağla merkûm Süleymanın ihzârı paşa-yı mûmâ-ileyhe nice mektûb buyrulub teveccühen Haleb vâlisi müşârun-ileyh tarafından ahz olunması irâde buyrulur bu-vechle emr buyrulur ise ana göre dikkat oluna Haleb -- müşârun-ileyh --- mektubun memhûr mumza emr-i 'ali yazılmışdır.

15 R Sene 99

Sayfa 9 - Belge 18 - Derkenar

Tekrâr emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâsıt-ı C Sene 99

Sayfa 9 - Belge 18

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşılığî pâyesiyle Haleb mollasına ve Antakya kadısına hüküm ki;

Antakya serdârı Halebli Antakya sâkinlerinden Kâtiboğlu Hacı Süleyman ve karındaşı oğulları Ahmed ve Abdi ve Emanoğlu Mustafa ve Sarımoğlu Mustafa ve Bizeklizâde Ömer Efendi dimekle ma'rûf kimesneler bin yüz doksan senesinde merkûm Halebli bi-gayr-ı hak katl iylediklerinde ma'âda merkûm Süleyman zimmetinde on bin voyvoda zimmetinde yigirmi bin guruş ve bir def'a dahi beş yüz guruş ve hîn-i katlinde kemerinde mevcûd üç bin vuku'unda yağma olunan dört bin beş yüz ve esb ve fûruht ve ipek mahsûl bahâsına min haşrû'l-mecmû' elli beş bin guruşluk nukûd ve eşyâ bahâsıyla iki bab mülk-i menzîl ve kırk 'aded ipek dolabı ve on altı 'aded mülk-i meyve bağçesi ve dört kumaş boğçasını yağma ve garet iylediklerin lede'l-inhâ mübâşir ma'rifetiyle mahallinde ihkâk-ı hak mümkün olmaz ise der-'aliyeme ihzârları i'lâm olunmak için sene-i mâziyede sâdır olan emr-i şerîfim intikâlleri mümkün olmadığın maktûl-i mezkûrun zevcesi Zeliha oğlu Ahmed tekrâr inhâ ve mukaddemân sâdır olan emr-i 'âlişân mezkûrun kaydı bilâ-sened meşrûh mu'ahharan vürûd iden tahrîrâtın maktûl-i merkûmun menzîl ve odalarında mevcûd eşyâsı ma'rifet-i şer'le fûruht ve esbâtı zâtileri bilâ-berât olduğun mastûr olmakdan nâşi tahkîk-i mal zimmetinde Antakyanın evkâfına vekîl olub der-'aliyemin müfîm kadı ve mübâşir gönderülüb lede'l-istintâk zâhire ihrâc olunan eşyâsı ma'rifet-i şer'le bey' ve tahminleri(?) verese zuhûrunda taksîm olunmak üzere ber-mûceb hüccet-i şer'le vasî nasb olunan maktûlün eniştesi Mehmed nam

kimesneye teslim olunduğu emlak ve nakd ve ba'z emlak-ı hakkiyesi hâriciye çıkarılıb 'ali hâliye olduğu merkûmların inhâ ve ihbârlarında müstakil olmağla mübâşir ma'rifetiyle husûs-ı mezbûr mahallinde hak ve hakkaniyet vechiyle şer'le ru'yet olunub mezbûrun gerek mukaddemân ber-mûceb-i defter fûruht olunan eşyâsı ve gerek emlak ve nakd ve emlak-ı mektûmesi her ne ise bi't-tahrîr cümlesi zâhire ihrâc ve vaz'ü'l-yed olanlardan tahsîl ve ber-muktezâ-yı şer' --- veresenin hak idenlerin taraflarında vekîl-i şer'ilerine teslim birle ihkâk-ı hak ve eğer emlak ve emvâl-i mektûmesi ba'de't-tahkîk zâhire ihrâc ve teslimi bi-vech-i ta'allül ve gadr-ı irâde iden olur ise Halebe ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hak ve keyfiyeti sıhhat üzere der-'aliyeme 'arz ve i'lâm olunub ibtâl-i hakkı mûceb olur Halebde vuku'unun vâkıfın hilâfını tahrîrden müdde'iden olunmak için işbu sene-i mübâreke Evâhir-i Rebi'ü'l-ahirinde emr-i şerîfîm sâdir olup şimdi mezbûre Zeliha bu def'a rikab-ı hümâyunuma sunduğun bir kıt'a 'arzuhalinin mukaddemân ber-vech-i muharrer gah Halebde ve gah Antakyada müdâfa' olunmak ol-emr-i celîle sudûr itmişiken itâ'at-i emr-i 'ali inkiyâd-ı şer' Ahmedi iyledediklerinde icrâya müyesser olmayub ve maktûlün bu tarafda olan divânıma dahi kefil olmadığından tahsîli zimmetinde ve hesâb gâyet bir nişân nişâniye-i ihsân olduğunda inhâ ve 'inâyet-i istid'â kânûn-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olduğuna siyâk-ı meşrûh üzere ---- muhtelifle ile emr-i şerîfîm virdiği mastûr ve mukayyid olmağın mübâşir ma'rifetiyle vürûd emr-i hümâyunumda maktûlün mal ve deyni bilâ olunmak(?) edâ olmaz ise mezbûr Süleyman ve karındaşı oğlu Ahmed der-'aliyeme ihzâr olunmaları bâbında.

Fî Evâhir-i CA Sene 98

Katip: Şâhin

Sayfa 9 - Belge 19'un Özeti

Halep'te bulunan Maraşi Ahmet Paşa Fahrettin Bey Cami ve Medresesi vakıflarının mütevellisi olan ashab-ı kiramdan Ebubekir adı geçen vakfın gallesini sadece Cami ve Medrese vakfına tayin etmiş ancak fazlada kalan hasılatın Ebubekir'in evlatları Kasım, Mustafa, Rukiye, Zeynep tarafından talep edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 9 - Belge 19

Haleb kadısına hüküm ki;

Halebde vâki‘ Mar‘aşî Ahmed Paşa Fahreddin Beg câmi‘ ve medresesi vakflarının bâ-berât-ı mütevellisi olan ashâb-ı kirâmdan Ebû Bekir zîde şerîfe gelüb vâkîf-ı mezbûr vakfının gallesini yalnız câmi‘ ve medresesi vakfına ta‘yîn idüb gallesi fazlasından evlâd-ı mezkûr --- bir nesne şart ve ta‘yîn itmiş değil iken evlâd-ı mezkûrdan Kasım ve Mustafa --- Rukiye ve Zeyneb zuhûr vakf-ı mezbûrun gallesi fazlasından biz dahi hisse --- deyu te‘addi ve rencideden hâli olmadıkların bildirüb şarta vâki‘ ve vakfiye-i ma‘mûl bahâ mûciblerince şer‘le görölüb hilâf-ı şart vâkîf ve muğâyir vakfiye-i ma‘mûl bahâ ol-vechle olan te‘addileri men‘ ve def‘ itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ itmeğin mahallinde vakfiye-i ma‘mûl bahâ mûcibince şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C Sene 198

Katip: Vâkîf

Sayfa 9 - Belge 20’nin Özeti

Halep sakinlerinden el-Hac Zekeriya Osman’la ortak olmuşları ve Osman’ın el-Hac Zekeriya’ya aralarındaki ortaklık bittiğini öne sürerek pay vermemesi, hakkını gasp etmesi ve el-Hac Zekeriya’ya hakkının verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 9 - Belge 20

Haleb kadısına ve mütesellimine hüküm ki;

Haleb sâkinlerinden el-Hâc Abdullah bin el-Hâc Musa nam kimesneler sūdde-i sa‘âdetime ‘arzu hâl idüb bu Haleb sükkânından olub karındaşı el-Hâc Zekeriya nam kimesne ile bir müddet şirket(?) Osman ile şerîk olub mezbûr hâsıl olan fâ’izden buna nesne virmeyüb bin yüz seksan üç senesinde beynlerinde câri ahz ve ‘itâ ve poliçeden hesâbları ru’yet olmamağla ol-dahi ma‘rifet-i şer‘le hesâblarını ru’yet ve fesh-i şirket(?) murâd iyledikde mezkûrun malı hayli seneden--- ve nakl ile imdâd-ı evkât ve ibtâl-i hak ve gadr sevdâsında olduğun ve bu babda da‘vâsına muvâfik Şeyhü’l-islamdan fetevâ-yı şerîfe virildiğın bildirüb ve mezkûrlar ile şer‘le hesâbları ru’yet ve zimmetlerinde zuhûr iden hakkı alıvirilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 198

Katip: Akif

Sayfa 10 - Belge 21'in Özeti

Maarratü'l-Mısırın mukataasını ber-vech-i malikane olarak elinde bulunduran sadrazam mühürdarı Mehmet Arif'in burada bulunan bazı kimselerden alacağı olması ve bu alacakların Halep mütesellimi tarafından tahsil edilerek Mehmet Arif'e teslim edilmesi hakkında hükm-i şerif.

Sayfa 10 - Belge 21

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşılığı payâsiyle Haleb mütesellimi dâme mecduhuya hüküm ki;

Sadr-ı 'azam mektubcusu halkasından sadr-ı 'azam sâbık mühürdarı Mehmed Arif zîde mecduhunun bu def'a der-sa'âdetime takdîm iylediği 'arzuhâlinde havâs-ı hümâyunumdan ber-vech-i mâlikâne mukaddemân bâ-berât-ı 'ali 'uhdesinde Ma'arratü'l-Mısırın mukâta'sı mahsûlünden tahsîl olunan emvâlden kaza-i mu'ayyen ümmisinden kaza-i merkûme ahâlisinden ma'lûmü'l-esâmi kimesneler yüz doksan senesinden bin beş yüz guruş istidâne ve meblâğ-ı merkûmu bin yüz doksan iki senesi harmanı vakti dâhilinde edâ iylemek üzere müte'ahhid olduklarını nâtik ümmisi merkûmun yedine bir kıt'a müzmî hüccet-i şer'îye i'tâ idüb lâkin ahâli-i merkûmenin ba'z kimesne deynleri olduğundan meblâğ-ı mezbûr vakt-i mu'ayyenede edâ itmeyüb sene-i âtiye kalub ol-vechle mûmâ-ileyh hasârâtı mu'addi olacağı eşkâr olduğundan deyu sâ'irelerinden edâ hüccet-i mezbûrede isimleri mastûr kimesnelere meblâğ-ı mezbûr muktezâ-yı te'addileri üzere 'ala eyy-i hâl tahsîl ve tarafından müte'ayyin ümmiyene bilâ-kusûr teslîm olunmak bâbından sâdır olan emr-i 'ali Antakya a'yânı Fetullah ma'rifetiyle tahsîl olunan dört yüz elli guruşa irsâl ve kendünün re'âyâda alacağı olmak hasebiyle hüccet-i mastûr mezbûr için kendü ismine ahâliden temessük ahz ve gurre tasaddi iylediğin mûmâ-ileyh tekrâr inhâ ve'l-istid'â mukaddemân sâdır olan emr-i 'ali mûcibince mübâşir ma'rifetiyle meblâğ-ı mezbûr ahâli zimmetlerinde ise ahâliden ve eğer mûmâ-ileyh zimmetinde ise mûmâ-ileyhden tahsîl ve eğer sâbit olan hakkın tahsîli mümkün olmaz ise asitâneye ihzâr olmalarıçün sâdır olan emr-i 'alinin tenfîz ve icrâsı mümkün olmadığından Haleb vâlisi ma'rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i 'ali mûcibince 'amel olunmak için doksan beş senesi Evâsıt-ı Şa'banında dahi emr-i 'ali sâdır olduğuna binâ'en nısfını(?) doksan yedi senesinde ve nısf-ı aherini dahi bu sene-i mübârekede edâya geçen sene sen ki Haleb mütesellimi mûmâ-ileyhsin senin vesâ'irlerin mahzarlarında ta'ahhüd ve mûmâ-ileyh dahi bi'l-kusûr râzı olmuşiken yine bir akçe edâ bilmeyüb

ibtâl-i hak ve ekl ve bel‘ sevdâsında oldukların bildirüb aher husûsa me’ mûr mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i ‘ali mûcibince tahsîl ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâm tettebbü‘ olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid bulunmağın mukaddemân sâdır olan emr-i ‘ali ile hakkı edâ olunmasından nâşidir gereği gibi teharri ve tahkîk mâ’ il olunduk aher husûsa me’ mûr mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ihkâk-ı hak fermânım olmadığın imdi sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin huzûr-ı mezbûr için kerreten ba‘d-ı ihrâr sudûr iden evâmir-i ‘aliyem mûcibince hakkı icrâ olmasından nişân iylemişdir gereği gibi teharri ve tedkîk iderken mukaddemân sâdır olan emr-i ‘alinin mazmûn icrâsıyla ihkâk-ı hak olunması matlûb iddüği ma‘lûmunuz olundukda ber-minvâl muharrer mukaddemân sâdır olan emr-i ‘ali ile hakkın ‘adem icrâsından nâşidir etrâfıyla ve tahkîk mâ’ide olunarak ma‘rifetenize ve mukaddemân sâdır olan emr-i ‘ali mûcibince zimmetlerinde bâ-hüccet-i şer‘îye mahkûmiye olan meblâğ-ı mezbûru tevcîh idenlerden bâ-yı hâlin tahsîl ve tarafından kabzına me’ mûre edâ ve teslîm birle icrâ-yı hakka ihtimâm ve dikkat ve ibtâl-i hakkı ve ‘adem teharri birle gadr mûcibince olur hâlâtdan ittikâ ve mücânebet iyliyesiz şöyle ki meblâğ-ı mesilliyenin tahsîli mümkün olmaz ise mukaddemân sâdır olan emr-i ‘ali mûcibince der-sa‘âdetime ihzâr ile infâz hükm-i münîfime mübâderet iylemeniz bâbında fermân-i ‘âlişân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 198

Sayfa 10 - Belge 22'nin Özeti

Halep'e vali olarak atanan eski Diyarbakır valisi Seyyid Abdi Paşa göreve başlayana kadar yerine mütesellim olarak Divan-ı Hümayun kapıcı başlarından Hüseyin'in görevlendirilmesi hususunda emr-i şerif.

Sayfa 10 - Belge 22

Haleb mollasına ve eyâlet-i Halebde vâki‘ sâ'ir kazâların kuzât ve nüvâbına hüküm ki;

‘Avatıf-ı ‘aliye-i şâhâne ve ‘avârif-i behiyye-i şehriyârânemden Haleb eyâleti işbu bin yüz doksan sekiz senesi Cumâdi el-ahirinin (Cemâzi el-âhirinin) yigirmi üçüncü gününde sâbıkân Diyârbekir vâlisi olan düstûr-ı vezîrim Seyyid Abdi Paşa iclâlehuya tevcîh ve ihsân-ı şâhânem müşârun-ileyhin eyâlet-i Halebe vusûline dek bâ-

mütesellim fâsılı lâbüd ve hâsılı olmakdan nâşi hâlâ eyâlet-i mezbûrede ve ati sâbık tarafından mütesellim olan dergâh-ı mu'allam kapucubaşidan Hüseyin dâme mecduhu müşârun-ileyh tarafından dahi kemâkân mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i celîlü'l-kadrim sudûrunu kadîr müşârun-ileyhin kapu kethüdâsı ve hâlâ divân-ı mu'alla erkânında olan mütesellim-i şer'e dâme mecduhu bâ-'arzuhâl istid'â itmekle vech-i meşrûh üzere men' nasb olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 98

Sayfa 10 - Belge 22 - Derkenar

Haleb ahâlisi müşârun-ileyhümâ Halebe ihrâc iylediklerinden gayri erbâb-ı 'arz mütesellim-i mûmâ-ileyhümâ dahi müttehem itmek der-'aliyesiyle bir def'a huzûr şer'e ihzâr ve kimesneden bir akçe almadığı zâhir olmuşiken bir def'a dahi huzûr şer'e da'vet olundukda tarafından gönderdiği vekîl muvâcehesinde fîmâ-ba'd mütesellim-i mûmâ-ileyh mezbûr beldeye karışmasıyla ve vilâyet taraflarına varulsun ve eğer hilâfî hareket ider ise şu mikdâr nezre kat'a ve vekîl-i merkûm dahi yedlerine hüccet virmiş olduğunu ve tarafından cürmlerini setr için mûmâ-ileyh hakkında şu hâlini mübeyyen tahrîrâta irsâl iylediler ise i'tibâr olmamasını ve o makûle işbu vuku'unda hakîkât-ı keyfiyet tefahhus ve taharri buyurulmasını bi'l-hassa mütesellim-i mûmâ-ileyh Hasan Ağanın ve edâ olan kâ'imesinin --- bâ-fermân-ı 'ali bu mahalle şerh virildi.

19 CA Sene 98

Sayfa 11 - Belge 23'ün Özeti

Haleb sancağında Altunözü nahiyesinde Kurla(?) nam karyede zeamet mutasarrıf olan es-Seyyid Ahmet veled es-Seyyid Mustafa ölmüş ve yerine yetmiş dördüncü mülazım olan el-Hac Mustafa veled Hüseyin'in getirilmesi ve ondan kıdemli olan mülazımların bu hususa itiraz etmemeleri hakkında emr-i şerif.

Sayfa 11 - Belge 23

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşılığı pâyesiyle Haleb mütesellimine hüküm ki; Heleb alaybegisi el-Hâc Hüseyin zîde kadruhunun bu def'a südde-i sa'detime takdîm olunan 'arzında Haleb sancağında Antunözü nâhiyesinde Kurlâ(?) nam karye ve gayriden otuz bin iki yüz yigirmi dört akçe ze'âmet mutasarrıf es-Seyyid Ahmed veled es-Seyyid Mustafa birle veled fevt ve ze'âmeti mahsûl olmağla nizâm-ı cedîd

methine şurûtu mûcibince sancak mülâzımlarından el-Hâc Mustafa veled Hüseyine tevcîhi husûsu tımar ve ze'âmet mezbûre es-Seyyid Ahmed mahlûlünden el-Hâc Mustafaya tevcîhi eğerçi 'arz olunan lâkin Mustafanın kaçınıcı mülâzım olduğundan bahs olunmayub kuyûdâtdan yetmiş dördüncü mülâzım olduğu müstebân olmağla bu sûretde merkûm Mustafaya gelinceğe dek şurûta ri'ayet birle mülâzım olanlara teklîf olunan olmadığından şek ve iştibâh vâki' olub tahkîk temyîzi lâzım gelmekle sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin livâ-i mezbûr alay Begisi huzur begi ihzâr ve yetmiş dördüncü mülâzım gelinceye dek mülâzım-ı evvelleri cem' ve alaybegileri muvâcehesinde beraber-iştirâk ve yetmiş dördüncü mülâzım olan merkûm Mustafaya gelinceye dek mülâzım-ı evvelerin her biri bi'l-muvâcehe 'adem-i rağbetlerin izhâr ve i'tirâf iderler ise tekrâr sıhhat üzere 'arz ve i'lâm olmağla fermânım olmağın imdi sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin ber-minvâl muharrer yetmiş dördüncü mülâzım merkûm Mustafaya gelince şurûta ri'ayet olunarak mülâzım-ı evvellere teklîf ve 'adem teklîfden şek ve iştibah vâki' olduğundan def'en bi'l-iştirâk tahkîk ve temyîzi icâb ve iktizâ iylediği ma'lûmun oldukda alaybegi mûmâ-ileyhin huzur begi ihzâr ve mülâzım-ı evvelden mülâzım-ı merkûm gelinceye dek mülâzım-ı evvellerini cem' ve mîralay-ı mûmâ-ileyh muvâcehesinde yegan yegan iştirâk ve yetmiş dördüncü mülâzım olan merkûm Mustafaya gelince mülâzım-ı evvellerin her biri bi'l-muvâcehe 'adem rağbetlerin izhâr ve i'tirâf iyledikleri sûretde tekrâr sıhhat ve hakîkati üzere der-'aliyeme 'arz ve i'lâm ve hilâfında ittikâ tam olunmak bâbında fermânım yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 98

Katip: Haşim

Sayfa 11 - Belge 24'ün Özeti

Agob nam zımmının Bağdat Muhafızı sabık müteveffiden Mehmet Paşa, kayını Divan-ı Hümayun kapıcı başlarından İsmail, Halep'te damga emini Hüseyin Ağadan ve Halep Muhassılı sabık Şeyhbenderzade el-Hac Yunus Ağadan bir miktar alacağıının olduğu ve bu alacakların verilmesine ilişkin hüküm-i şerif.

Sayfa 11 - Belge 24 - Derkenar

Derkârı mûcibince emr-i 'ali yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 201

Sayfa 11 - Belge 24

Haleb mollasına hüküm ki;

Agob nam zimmi gelüb Bağdad muhâfızı sâbık müteveffiden Mehmed Paşa kaynı dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından İsmâ'il dâme mecduhu zimmetinde mübâki vakde alacağı olub mûmâ-ileyhimin dahi Halebde tamga emîni Hüseyin Ağa dinmekle Arif kimesne zimmetinde bir kıt'a temessük mantukunca doksan senesinden dört bin ve Halebde sâkin muhassılı sâbık Şeyhbenderzâde el-Hâc Yunus Ağa dinmekle ma'rûf kimesne zimmetinde iki kıt'a temessük müciblerince altı bin gurus alacağı olmakdan nâşi temessükât-ı mezbûreyi yük olan diyetine mahsûben havâleten yedine i'tâ idüb ba'dehu iki kıt'asını Ümmüfeyz Ağa dinmekle meşhûr kimesne ile vâcibü't-tahsîl ve't-teslîm mahalline islâ itmişiken meblâğ-ı mezkûrun edâsı husûsunda mûmâ-ileyhümâ izn ve ta'yîn ile muhâlefet ve imdâd-ı evkât iderek merkûmu nihât-ı esb(?) bu tarafa i'adeye mübâderet iyledikleri buna bu vechle gadrı müceb olduğun inhâ ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ma'rifetiniz ve husûs-ı ahire me'mûr mübâşir ma'rifetiyle yedince mevcûd üç kıt'a temessükât müciblerince mûmâ-ileyhümâ zimmetlerinde havâleten alacağı olan meblâğ-ı mezkûr on bin gurus temâmen ve kâmilen tahsîl kapucubaşı-i mûmâ-ileyhin olan alacağına mahsûben kabzına me'mûre edâ ve teslîm itdirilüb ber-vechle ta'allül ve muhâlefetden ve gadrı müceb-i hareket tasaddiden mücânebet olunması münâzemet sana hitâben emr-i celîlü'l-kadrim sudûrunu istid'â itmekle ahir husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve inhâ olduğu üzere merkûm tamga emîni Hüseyin ve el-Hâc Yunusun memhûr temessükleri mücibince meblâğ-ı mezbûr kapucubaşı-i mûmâ-ileyh deyn-i sahihleri olarak zimmetlerinde şer'an sâbit ve mütehakkik olduğu sûretde ber-müceb-i temessükât ma'rifet-i şer'le merkûmândan temâmen tahsîl ve mersûmûmun kapucubaşı-i mûmâ-ileyhin olan alacağına mahsûben kabzına ta'yîn ona teslîm ve keyfiyet-i der-'aliyeme i'lâm olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz ma'rifetin ve husûsu ahire me'mûr mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetinle merkûmân Hüseyin ve tevliyeti meclis-i şer'e ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve ber-minvâl muharrer memhûr temessükleri mücibince meblâğ-ı mezbûr kapucubaşı-i mûmâ-ileyh deyn-i sahihleri olarak zimmetlerinde şer'an sâbit ve mütehakkik olduğu sûretde ber-müceb-i temessükât ma'rifet-i şer'le merkûmândan temâmen tahsîl ve mersûmun kapucubaşı-i muma-leyhde olan alacağına mahsûben kabzına ta'yîn ona teslîme ihtimâm ve keyfiyeti der-sa'âdetime i'lâm ve tarafına gadr ve himâye vuku'undan ittikâ tam iylemesi bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 198

Katip: Hüsnü

Sayfa 11 - Belge 25'in Özeti

Azaz nahiyesinde bulunan Surü'l-Celil Zaviyesinin zaviyedarı olan Hafız Mustafa'nın üzerine düşen görevi hakkıyla yaptığı ancak ecanib ve ashab-ı ağrazdan olanların Hafız Mustafa'nın zaviyedarlığına müdahale ettikleri ve bu müdahalenin önlenmesi hususunda Hafız Mustafa'nın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 11 - Belge 25

Azaz kadısına hüküm ki;

Sulahâdan Hafız Mustafa zîde suleha gelüb Azaz nâhiyesinde Sûrû'l-Celîl Zâviyesinin vazîfe-i mu'ine ile bâ-şart tadrîs-i zâviyedâr ve vakfının tevliyeti es-Seyyidü's-Şeyh Mehmed Efendi veled-i kebîr ve es-Seyyid Mehmed Sâdık halîfe cümlesinin ref'lerinden merkûm Hâfız Mustafaya işbu doksan sekiz senesi Cemâzi el-evvelinin on sekizinci gününde tevcîh ve mâliye tarafından virilan berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla mûmâ-ileyh 'uhdesine lâzım gelen hizmetlerin sadâkat ve istikâmet üzere ru'yet idüb tevliyet ve zâviyedârlığı umûruna ahirinde ber-vechle dahl ve ta'arruz olunmak icâb itmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrazdan olanlar tevliyet ve zâviyedarlığı umûruna fuzûli müdâhale ve zabtına muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb tevliyet ve zâviyedarlığı mezkûr yedinde olan mâliye berât mûcibince kendüye zabt itdirilüb ecânibden olan kimesnelerin ol-vechle zâhir olan müdâhale ve te'addileri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve hazine-i 'âmiremde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda zikr olan tevliyet ve zâviyedarlık vazife-i mu'ine ile mûmâ-ileyh Hafız Mustafanın mâliye berâtıyla üzerinde olduğu mastûr ve mukayyid olmağın berât mûcibince zabt itdirilmemek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 198

Katip: Vehbi

Sayfa 12 - Belge 26'nın Özeti

Halep'te bulunan Merniyab Ahmet Paşa Vakfı'nın nazırı olan Seyyid Abdülkadir bu vakfın mütevellisi olan Feyzullah nam kimesnenin görevini kötüye kullanarak vakıf

hesaplarını iyi kontrol edemediği konusunda şikayetçi olması ve bu durumun kontrol edilmesine ilişkin hükm-i şerif.

Sayfa 12 - Belge 26

Haleb kadısına hüküm ki;

Halebde vâki müteveffa Merniyâb Ahmed Paşa Vakfının nâzırı olan Seyyid Abdülkadir zîde şerîfe gelüb vakf-ı mezbûrun mütevellisi olan Haleb sâkinlerinden Feyzullah nam kimesne bin yüz doksan senesinden beru mâl-ı vakfi ahz ve ekl ve men' ve erbâb ve vâkıfın vazifesini dahi virmeyüb ru'yet hesab eda olundukda âyâ ve imtinâ' ve vakf-ı şerîfe gadr sevdâsında olduğun bildirüb ma'rifet-i şer'le muhâsebesi ru'yet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 198

Katip: Şâhin

Sayfa 12 - Belge 27'nin Özeti

Kurnezade el-hac Mehmet nam kimesnenin Halep'ten Numan Ağa'dan alacağı olması ve Numan Ağa'nın ölmesi ve alacağı Numan Ağa'nın vasisi olan eşi Rukiye nam kimesnenin vermek istememesi ve Rukiye nam hatundan tahsil edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 12 - Belge 27

Haleb kadısına hüküm ki;

Kurnezâde el-Hâc Mehmed nam kimesne gelüb Haleb sükkânından Nu'man Ağa dinmekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru ber-mûceb-i temessük beş bin gurus alacak hakkı olub kable'l-edâ mezkûr Nu'man fevt oldukda terekesini Haleb sâkinlerinden zevcesi ve vasî olan Rukiye nam Hâtun olan ahz u kabz ve meblâğ-ı mezkûru mezbûreden ve mâl-ı müteveffâdan talep iyledikde bi-vech-i şer'î virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer'le görüleb meblâğ-ı mezkûr mezbûre Rukiyeden mâl-ı müteveffâdan bi't-temâm tahsîl ve bi-kusûr alvirilüb bi-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ iylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 198

Sayfa 12 - Belge 28'in Özeti

Kayseriyye sakinlerinden Seyyid Hacı Ali nam kimesne tüccar Hacı Bekir nam kimesne ile arasında bir satış gerçekleştiği ve bu satıştan alacağı olan parayı Hacı Bekir'den alamadığı ve Hacı Yakub Çavuş'u alacağı vekil tayin ettiği ve bu paranın ona verilmesi konusunda hükm-i şerif.

Sayfa 12 - Belge 28

Haleb kadısına ve Payas kadısına hüküm ki;

Kayseriyye sâkinlerinden Seyyid Hacı Ali nam kimesne gelüb bunun Mânyâs tüccârından Hüseyin Bekiroğlu dinmekle ma'rûf Hacı Bekir nam kimesnenin zimmetinde eşyâ bahâsından virdiği deyn-i temessüki ve bir kıt'a i'lâm-ı şer'î mûcibince yüz doksan senesinden beru sekiz yüz kırk üç gurusu alacağını bi'd-def'at metâlibe iyledikde hilâf-ı şer' ve muğâyir i'lâm ve temessük dürlü 'aleyh ve bahâne ile 'arz ve te'hîr iyledik bi-vech-i edâsında ta'allül ve muhâlefet ve 'askerilik der-'aliyesinde olduğundan mukâvemet ve ihkâk-ı hak mümkün olmayub mücerred ekl ve bel' ve ibtâl-i hak ve gadr-ı külli sevdâsında olduğuna dâ'ir bâbında da'vâsına muvâfık fetevâ-yı şerîfe virdikde ve tarafından Hacı Ya'kub Çavuş dinmekle 'arif kimesneyi vekîl iylediğin bildirüb yedinde olan sırât-ı şer'îyesi mûcibince mutasarrıf ma'rifetiyle şer'le ru'yet ve mezbûrun bâ-temessük zimmetinde alacağı olan ol-mikdâr gurusu temâmen tahsîl ve tarafından kabzına me'mûr vekîli merkûm teslîm itdirilüb bi-vech-i şer'î muğâyir fetevâ ve i'lâm-ı şer'e ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ iyledikde mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 98

Katip: Necati

Sayfa 12 - Belge 29'un Özeti

Halep sakinlerinden Seyyid Tahir ve Seyyid Hüseyin kardeşlerin Halep sakinlerinden Seyyid Mehmet ve Seyyid Abdurrahim nam kimesnelere alacağı olduğu ve bunların parayı ödemedikleri, ödemeleri hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 12 - Belge 29

Haleb vâlisine ve Halep mollasına ve firârinin bulduğu mahallerin kuzât ve nüvâbına hüküm ki;

Haleb sâkinlerinden sâdât-ı kirâmdan Seyyid Tahir ve Seyyid Hüseyin nam karındaşlar gelüb bunlar yine Haleb sâkinlerinden Seyyid Mehmed ve Seyyid Abdurrahim nam kimesneler zimmetlerinde bin yüz doksan senesinden beru yalnız dört bin beş yüz guruş alacak hakları olub taleb ve almak üzereler iken mezbûrlar firâr ve eyâlet-i Halebde geşt ü güzâr üzere oldukların bildirüb da'vâsına muvâfık Şeyhü'l-islâmdan fetevâ-yı şerîfe virildiğın bildirüb fetevâ-yı şerîfeleri mûcibince bulduğı mahallinde şer'le görölüb mezbûrların zimmetlerinde olan ol-mikdâr guruş hakları temâmen keyfen ve bi-kusûr alıvirilüb icrâ-i şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediğı ecilden mahallinde şer'le görölmeğ için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i C Sene 198

Katip: Şerîf

Sayfa 12 - Belge 30'un Özeti

Halep sakinlerinden Seyyid İsmail'in Halep sakinlerinden Mustafa nam kimesneye teslim etmesi üzere Halep mütemekkinlerinden Harun nam zimmiye verdiğı parayı Ahraz Mehmet nam kimesneye verdiğı ve Mustafa nam kimesneye teslim edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 12 - Belge 30

Haleb vâlisine ve mollasına hüküm ki;

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Seyyid İsmâ'il zîde şerîfe gelüb bundan akdem bin guruşdan mütecâviz akçesi Halep mütemekkinlerinden Harun nam zimmiye ibrâ' ve teslîm iyledikde meblâğ-ı mezbûr Halep sâkinlerinden Mustafa nam kimesneye ve bir emr almışiken virmeyüb aherden Mehmed nam kimesneye teslîmiyle izâhat itmekle mütesellim-i mezbûr şer'an tazmine kâdir olduğuna Şeyhü'l-islâmdan fetevâ-yı şerîfe virildiğın bildirüb fetevâ-yı şerîfeye mûceb-i şer' görölüb mesfûrun yedine müverrah-ı aherden olan keyfîyet-i teslîmiye izâhat iylediğı meblâğ her ne ise kendüye alıvirilüb edâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediğı ecilden mahallinde şer'le görölmeğ için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i C Sene 198

Katip: Şerîf

Sayfa 13 - Belge 31'in Özeti

Hotin Kalesi muhafızı Ahmet Paşa'nın Huneyn Kalesi seferi için gerekli olan sefer harcamalarının karşılanması için daha önce Rişvan Aşireti'nden ele geçirilen 1600 adet koyunun ağnam mütevellisi Halil tarafından her biri 10-11 akçeye satılmak suretiyle elde edilen 30-35 kese paranın Ahmet Paşa'ya teslimiyle ilgili ferman-ı alışandır.

Sayfa 13 - Belge 31 - Derkenar

Tekrar emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene 99

Sayfa 13 - Belge 31

Haleb vâlisine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Sâbıkân Haleb vâlisi Boğdan cânibi başbuğu olub hâlâ Hotin muhâfızı olan vezîrim Ahmed Paşa iclâlehunun kapu kethüdâsı hâce-gân divân-ı hümayunundan Süleyman zîde mecduhunun Haleb cânibine gidüb 'avdet iden Ebû Bekirin bu def'a dersa'âdetime getürdiği tahrîrâtın ber-mâliyesi hülâsâsında sâbıkân Haleb vâlisi Mustafa Paşa iclâlehunun 'azli hâyyizi vürûdundan üç gün sonra Rişvân 'asâkiri üzerine yine 'asker irsâl olunub 'aşâ'ir-i merkûma mağlûb ve bin altı yüz 'aded koyunları ahz ve Halebe karîb mahalle sevk olunmak hasebiyle bu mütevellü-i ağnam ve garra-i şer'îye-i belde üzere ve illere mutasarrıf iken Halebde sâkin Halil Efendi dinmekle 'arif kimesne zabt ve beher 'adedini on ve on bir guruşa fûruht iderek otuz ve otuz beş kise mikdârı akçe ahz iylediği derc ve iş'ar olunduğuna binâ'en ve kapu kethüdâsı mûmâ-ileyhin takdîm olunan takrîrinden dahi müşârun-ileyh Ahmed Paşa dâ'iresi kesîr ile el-hâletü hazihi mûntehâ-yı hudûdda olan Hotin Kal'ası muhâfazasına me'mûr kılındığı ecilden mesârıfı hudûda birûn ve eyâlet-i mezkûrenin tayyârâtı mütesellim tarafından zabt olunması muktezâsı iken merkûm Halil kendü tarafından ahz ve bu vechle müşârun-ileyhin müzâyekasına bâ'is olduğundan ma'âda sâbıku'l-beyân 'aşâ'irden alınan ol-mikdâr koyun bahâsından olarak mezkûrû'l-mikdâr olan guruşa dahi ahz iylediği beyânıyla meblâğ-ı mezkûr ol-muvâfık hakkım dergâh-ı mu'allam kapucubaşılar Mîr Tayfur dâme mecduhu ma'rifetiyle merkûm Halilden tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediğine ittibâ-i vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmağın imdi vezîr-i müşârun-ileyh Ahmed Paşa Mükemmel Kapusu halkıyla mukaddemân memleket muhâzasasına ve el-hâletü hazihi hudûd-ı mahallin mahrûsemde vâki' Hotin Kal'ası muhâfazasına

me'mûr olmakdan nâşi mebdâliğ-ı ve kâ'ideye ihtiyâcı zemân ve min külli'l-vücûh i'ânet ve müzâheret olunmak lâzıme-i halden iylediği meşakkâte-i fûruht ve beyân ve ber-minvâl muharrer öteden beru ol-tarafda hâvi olan 'âdet üzere vâلیلere mahsûs olub müşârun-ileyhin zemânına kazâların sevk-i ağnâm merkûm Halilin makbuzu ve istirdâdında ta'allül-i tereddüd olunmağa sübül ve 'aleyh mefkûd olduğu zâhir ve 'ayân iken iğrâd dâhiyesini isgâ birle tahsîlinde i'tirâz ve rehâvet vuku'una rızâ-yı şahânem olmayub bâ-yı hâl tahsîl ve terakkiye hâli matlûb-ı mülûkânem iylediği siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız ma'lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzere ma'rifetiniz ve kapucubaşı-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle merkûmun zimmetinde şer'an sâbit ve mütehakkik olan ol-mikdâr guruş temâmen tahsîl ve min gayr-ı noxsân müşârun-ileyh tarafından kabzına me'mûr edâ ve teslîm birle mukayyid emr-i şerîfimle ihtirâm ve ikrâm ve hilâfindan hazer ve ittikâ-i tam iylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene 198

Katip: Ferdi

Sayfa 13 - Belge 32'nin Özeti

Halep'te sakin Seyyid Mehmet'in arsa ve bahçesini Kanlı Osman'ın Seyyid Mehmet şehir dışındayken satması ve buraların Seyyid Mehmet'e iadesi konusunda hükmi şerif.

Sayfa 13 - Belge 32

Haleb vâlisi vezîr Berrâk kadısına hüküm ki;

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden sâdât-ı kirâmdan kıdvetü's-sâdât-ı ikrâm es-Seyyid Mehmed zîde şerîfe südde-i sa'âdetime 'arzuhal idüb bunun kazâ-i mezbûrede vâki' mutasarrıf olduğu bir bab mülk-i menzîl ve mülk bağçesinden aherin 'alâka ve müdâhale olmayub şer'an ber-vechle dahl olunmak icâb itmez iken bin yüz doksan senesinde diyâr-ı ahirde olmak hasebiyle yine kazâ-i mezbûre sâkinlerinden mütegalibe vehâbiyeden Kanlı Osman dinmekle meşhûr kimesne kendü hâlinde olmayub ehl-i 'örf tâ'ifesine istinâdi olmağla sâlifü'z-zikr mülk-i menzîl ve bağçesini hilâf-ı şer'-i şerîf tegallüben zabt ve ahire fûruht idüb ve bu dahi diyâr-ı aherden gelüb fuzûlî zabt olunan mülk-i menzîl ve bağçesini der-i kebîr olan kimesneden talep ve almak murâd iyledikde satûn-ı ahdden deyu bi-vech-i şer'îye virmekde ta'allül ve mezbûrlar ile mukâvemet ber-vechle mümkün olmayub mağdûr

vesâ'iyesine merhamet olduğu ve bu babda da'vâsına muvâfık Şeyhü'l-islâmdan fetevâ-yı şerîfe virildiğın bildirüb fetevâ-yı şerîfesi mûcibince şer'le görölüb hilâf-ı şer'-i şerîf tegallüben zabt olunan mülk-i menzîl ve bağçesi alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek emrim için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene 198

Katip: Şefik

Sayfa 13 - Belge 33'ün Özeti

Divan-ı hümayundan Nazif Halil'in Halep ve Azez ve Kilis sancaklarında Matbah ve gayri nahiyelerde İzzet nam karyelerde zeametinin bulunduğı bu zeametlerin ashab-ı ağrazdan bazı kimseler tarafından zapt edildiğıne dair ve zeametinin Nazif Halil'e geri verilmesi hakkında hükm-i şerif.

Sayfa 13 - Belge 33

Haleb kadısına ve Matbah kadısıyla zıkr-i 'ati ze'âmet karyelerinin tâbi' oldukları kazâ ve kurralara kuzât ve nüvâbına hüküm ki;

Hâlâ hükkâm-ı divân-ı hümayunundan Nazif Halil zîde mecduhu gelüb Halep ve Azez ve Kilis sancaklarında Matbah ve gayri nâhiyelerde İzzet nam karye ve gayriden kırk iki bin yüz altmış beş akçe taht-ı fezâkirde vâki' ber-vech-i şerîf-i 'âlişân ile mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyeleri tarafından vekîl olan nam kimesne ber-mûceb defter-i hakâni zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itmek murâd iyledikde aherden ber-vechle dahl ve ta'arruz olunmak icâb itmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan ba'z kimesneler birkaç seneden beru ze'âmet-i mezbûr karyelerini hilâf defter-i hakâni fuzûli zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmun tegallüben ahz u kabz ve ol-vechle ze'âmeti mahsûlün külli kesr ve noksan bir nesne bâ'is ve biri olduğun inhâ ve ze'âmet-i mezbûr karyeleri ber-mûceb defter-i hakâni tarafından vekîline zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan olundu hilâf-ı defter-i hakâni bir dürlü dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb ve fuzûli ta'arruzlarını mahsûl ve rüsûm

Sayfa 14 - Belge 33

alivirilmek bâbında mukaddemân istid'â ve defterhâne-i 'âmirende mahfûz ve ruznamçe-i hümâyunuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr yüz seksan beş târihi ve berât-ı şerîf-i 'âlişân ile mûmâ-ileyhin üzerinde olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hakâni mûcibince 'amel olunmak için doksan altı senesi Evâhir-i Muharreminde sâdır olan emr-i 'âlişânıma 'adem-i itâ'atlerine binâ'en tenfiz ve icrâsı mümkün olduğun bildirüb mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince müceddiden hükm-i hümâyun sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olunmağın mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince 'amel olunmak için fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1198

Katip: Sezâyi

Sayfa 14 - Belge 34'ün Özeti

Erbab-ı tımardan Mehmet nam sipahi Sefer nahiyesi Madad mezrasında mutasarrıf olduğu tımar karyelerindeki alması gerekenlerin bazı kimseler tarafından alıkonulması ve bu alacakların mutasarrıf Mehmet'e iadesi konusunda hükm-i şerif.

Sayfa 14 - Belge 34

Haleb vâlisine ve mollasına

Erbâb-ı tımardan Mehmed nam sipâhi gelüb Haleb sancağında ve kazâsı müzâfâtından Sefer nâhiyesinde mezra'a-i Ma'dâd(?) dernezd-i karye kayd-ı mâl ve gayriden yedi bin beş yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımârının baş mütesellimi olan beş bin beş yüz akçe yazar mârû'l-beyân mezra'a-i Ma'dâd(?) dernezd-i karye kayd-ı mâl tımâr on iki kırat ma'a rüsûm mu'asır ve ma'a gayride birikdirilüb sekiz bin dokuz yüz elli sekiz akçe yekûnundan yedi bin dokuz yüz elli sekiz akçe efrât ve bir icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin akçesi ve yekûn mezbûrun bin akçesi dahi hisse-i aher 'ann-ı mahlûl-i icmâl deyu sipâhi-i merkûm Mehmedin tımâr bir ve bâkisi müşterek kaydında olduğu defter-i hakânide mukayyid olmağla tımâr-ı merkûm karyelerini müşterekiyle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmundan berât yazusuna göre hissesine isâbet iden kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde ihkâk-ı hak olunmak icâb itmez iken ecânibden ba'z kisân taraflarından hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir kânûn fuzûli müdâhale ve zabtına muhâlefet iylediklerin bildirüb tımâr-ı merkûm karyelerini ber-mûceb defter-i hakâni

müşterekiyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmundan berât yazusuna göre hissesine isâbet iden kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb ahirden bir ferdi fuzûli müdâhale ve zabtına muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve defterhâne-i ‘âmirende mahfûz ruznamçe-i hümâyun ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hakâni mûcibince ‘amel olunmak için emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene 198

Katip: Haşim

Sayfa 14 - Belge 35’in Özeti

Halep’te vefat etmiş olan müteveffa muhassıl Şaban Ağa ibn-i Ahmet mescit ve dershanesinde ders-i‘amm olan Sadat-ı Kiramdan Kilisi es-Seyyidü’ş-Şeyh Hamid’in buradan aldığı aylığı, Halep’ten olan Müftizade Süleyman ve diğer Müftizade es-Seyyid Mehmet Said’in vermek istememeleri ve merkum Hamid’e aylığının Anadolu Muhasebesi defterinde kayıtlı olması nedeniyle verilmesi hakkında hükm-i şerif.

Sayfa 14 - Belge 35

Haleb mollasına hükim ki

Sâdât-ı kirâmdan Kilisî es-Seyyidü’ş-Şeyh Hamid zîde şerîfe gelüb Medine-i Halebde müteveffa muhassılı Şa‘ban Ağa ibn-i Ahmed mescîd ve dershânesinin bin yüz otuz iki târihinde bâ-ru’us-ı hümâyun kayd olunan vakfiye-i ma‘mûl bahâsında vakfının tevliyeti zükûr ve enâsından neslen ba‘de neslin ve fer‘an ba‘de aslin lede’ş-şer‘ evlâd ve evlâd ve evlâd ve evlâd-ı evlâd evlâdı ola ve ba‘de’l-inkırâz Halebde bilâ-neşîn serîr fetevâ hakkı ma‘iyetleri ola dahi şöyle şart iylediği ‘akârından hâsıl olan rub‘undan ibtidâ-i evkâf-ı merkûmenin cihât ve emâkini ta‘mîr ve termîmine sarf oluna ve dahi şöyle şart iylediği evlâd-ı akrabâlarından olan müteveli el-yevm beher sene iki yüz esedi guruş vazîfe virile ve tevliyet-i merkûme müfitâlara intikâl iyledikde beher sene yüz esedi guruş vazîfe virilüb yüz guruşu dahi ziyâde evkâf-ı mezbûreye zamm oluna maskat-i re’s ve neşk-i temâsa Haleb ve eyâletinden olmayub belde-i aherden gelüb kânûn-ı ‘akdiyede mâhir ve ‘ulûm-ı kelâmiyede tedrise kâdir fâzıl ve ‘âlim-i hünerdir ve züht ve salâh ile ma‘rûf ve diyânet ve takvâ ile mevsûf bir kimesne dershânedede tavattun idüb ‘ale’s-sabaha câlibden ‘akliye ve nakliyeden ve ifâde-i ‘ulûm kelâmiye idüb ol-mukâbelede beher sene yüz esedi guruş vazîfe virile deyu vakfiyesinde mastûr ders-i ‘âmmılık mezkûr şehriye sekiz esedi

guruş ile doksan sekiz senesi Recebinin on sekizinci gününde Abdülgâni kasr-ı yedinde işâret-i Şeyhü'l-islâmı mûmâ-ileyh Kilisli es-Seyyidü'ş-Şeyh Hamide tevcîh ve hâlâ mâliye tarafından mîr-i mirâna berât-ı şerîfimle üzerinde olub 'uhdesine edâsı lâzım gelen hizmetini edâ idüb berâtına ve şart-ı vâkıfa muğâyir Halebi'l-âsıl olub ve maskât-ı re'isleri dahi Halebden olan Müftizâde Süleyman ve diğeri Müftizâde es-Seyyid Mehmed Sa'îd zuhûr ve şart-ı vâkıf mezkûre muğâyir hüccet-i mezkûre sâbıkan pederlerimiz nânparasıdır deyu müdâhale ve babalarımızdan bize intikâl iyledi deyu muğâyir şart tadrîs-i ta'arruz ve gadr savdâsında oldukların bildirüb şart-ı vâkıf ve yedinde olan berât-ı şerîf-i 'âlişânım mûcibince kendüye zabt ve 'uhdesine edâsı lâzım gelen hizmeti edâ itdirilmeyüb şart-ı vâkıfa virmesine muğâyir mezbûrdan Süleyman ve Seyyid Mehmed Sa'îdi ol-vechle cihet-i mezkûre sâbıkân pederlerimiz nânparası idi vefât iyledikde bize intikâl iyledi deyu maskat ve re'isleri Halebde olan mezbûrları bir dürlü deftere mürâca'at itdirilmeyüb men' ve def' olunmaları bâbında hükm-i şerîfim ricâ ve hazine-i 'âmiremde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda ders-i 'ammlık mezkûr beher şehir sekiz esedi guruş ile mûmâ-ileyh Kilisli es-Seyyidü'ş-Şeyh Hamid zîde şerîfenin üzerinde oldukda mastûr ve mukayyid olunmağın sen ki Haleb kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin şart-ı vâkıfı mukâvemet münderc olduğu vechle bi-vech-i mu'ârazaları men' ve def' olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 98

Katip: Besni

Sayfa 15 - Belge 36'nın Özeti

Halep'te bulunan Tomanbay vakfının mütevellisi olan Hüseyin'in bazı mahallerde olan kimselerden vakfın alacağını tahsil edememesi ve bu alacakların tahsil edilerek vakfa teslim edilmesi hakkında hükm-i şerif.

Sayfa 15 - Belge 36

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb mollasına hüküm ki;

Medine-i Halebde vâki' müteveffa Tomanbay vakfının hâlâ berât-ı şerîfimle mütevellisi olan Hüseyin zîde kadruhu gelüb vakf-ı merkûmun vakfiye-i ma'mûl bahâsında mukayyid müzâfâtından Medine-i Haleb mahallâtından Karakuyu mahallesinde kâtib ile bab-ı vakfhâne ve yine Ulucek(?) mahallesinde Şerîfe Hanım nam mahalde vâki' sevkde şarken ve garben birbirlerine mülâhık bir bab sağırhâne

ve altı bâ-i bab dükkanının müste'cirleri olan Haleb sâkinlerinden ma'lûmü'l-esâmi kimesneler zimmetlerinde bin yüz doksan senesinden beru müctemil olan icâra vakfi taleb ve almak istedikde mezkûrun mücerred virmemek için noksân teklîfi ile icâra kadîmlerin virmeyüb gadr-ı külli savdâsında oldukların bildirüb müste'cir-i mezkûrların zimmetlerinde müctemi' olan icâra vakf temâmen bi't-tevliye kendüye alıvırilüb bir dürlü ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 198

Katip: Nedim

Sayfa 15 - Belge 37'nin Özeti

Süleyman ve Ali ve Mehmet ve Ahmet ve diğer Mehmet ve Hüseyin ve Osman ve Mustafa nam kimesneler ile Meryem ve Gülşah ve Ayşe ve Nefise nam hatunların Hasur karyesinden Sağıroğlu Ahmet'in oğlu İsmail ve Şavur mütevellisi Rüstemezade Ali ve Antakya'da mütevettin Katip oğlu ve Bayır mültezimi Çakır Hasan oğlu Ahmet nam kimesnelerin mezbur Mustafa'nın menzilin basıp emval ve eşyasını hatta bazı fukaraların dahi mallarını gasp ettiklerine dair şikayetleri üzerine yazılmış hüküm-i şerif.

Sayfa 15 - Belge 37

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Süleyman ve Ali ve Mehmed ve Ahmed ve diğer Mehmed ve Hüseyin ve Osman ve Mustafa nam kimesneler ile Meryem ve Gülşah ve Ayşe ve Nefise nam Hâtunlar südde-i sa'âdetime 'arzuhal idüb bunlar Lazkiyetü'l-Arab kazâsına tâbi' Bucak mukâta'sı kurrasından Bedrosiyye(?) karyesi sükkânından peder ve müritleri Karamollazâde Mustafa civarlarında vâki' Antakya kazâsına tâbi' 'uhde iltizâmında olan Ardu(?) kasabasında sâkin ve me'mûran Abdi Paşa ma'iyetine 'azimet üzere iken Huzûr(?) karyesinden sağıroğlu Ahmedin oğlu İsmâ'il ve Şa'vur mütevellisi Rüstemezâde Ali ve Antakyada mütevettin Kâtiboğlu ve Bayır mültezimi Çakır Hasan oğlu Ahmed nam kimesneler Ardu(?) kasabası ve Tereke ve Kırkburcun ve Hasuh(?) karyeleri ahâlilerini başlarına cem' ve mezbûr Mustafanın 'alenen menzilin basub katl ve emvâl ve eşyâsın nehb ve garet ve ba'dehu vatan-ı asliyeleri olan mâru'z-zikr Bedrosiyye(?) karyesine 'azimet kırkdan mütecâviz menzillerini ihrâk ve derûnlarında olan emvâl ve eşyâ ve civârı ve gılman ile ber-vech-i tahmîn beş yüz

kiseden mütecâviz emvâl-i garet ve fukarânın dahi menzillerin ihrâk ve malların iğtisab iylediler deyu inhâ ve bu babda yedlerinde olan ‘arz ve muhâfazaların ibrâz ve mübâşir ma‘rifetiyle terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid‘â itmişler merkûm Kara Mollaoğlu Mustafanın katl ve i‘lâmı bi-gayr-ı hak fuzûli olmayub mürtekib olduğu mefâsid ve şikâvetin bahâsı olmadığından ahz ve i‘lâmı bâbında mukaddemân Haleb ve Sayda vâlilerine hitâben evâmir-i şerîfem ısrâr olunmuş olmağla bu vechle i‘lâmı ile evâmir-i şerîfe-i mezkûre icrâ olunmuş olub lâkin gerek merkûmun ve gerek sâ‘ir fukarânın emvâl ve eşyâ ile iğtisâbına bir dürlü rızâ-yı dâverânem olmayub merkûmun emvâl ve eşyâsı veresesine intikâl itmekle şer‘le ru‘yet ve ihkâk-ı hak olunmak husûsuna irâde-i dâverânem ta‘allül iylediğine binâ‘en siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız sadr-ı ‘azam mektubcusu hilâsından Mehmed Nazif zîde kadruhu mübâşeretiyle mahallinde şer‘le ru‘yet ve merkûmunun gazab ve garet iyledikleri emvâl ve eşyâ verese-i mezkûreye ve ashâbına istirdâd olunmak fermânım olmağın imdi mezbûrunun ber-vech-i muharrer ihrâk-ı buyût ve garet emvâle hasâretleri muvâfık nefsü’l-emr olduğu hak ma‘rifetin ve mûmâ-ileyh mübâşeretiyle yağma ve garet olunan emvâl ve eşyâ nice bahâ zâhire ihrâc verese-i merkûmeye ve ashâbına şer‘le birle ve ihkâk-ı hak olunmak matlûb-ı şahânem iylediği ve ibtâl-i hukûka kat‘a rızâ-yı dâverânem olmadığı ma‘lûmun oldukda merkûmunu mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle mahallinde meclis-i şer‘e ihzâr ve verese-i mezkûre vesâ‘ir ta‘yîn mala dâv‘â-yı hukûk idenler ile hak ma‘âda üzere terâfu‘-ı şer(‘) ve her ne ki garet olunmuş ise anları ve ihrâk olunan buyûtun fiman(?) kıymetlerini ba‘de’s-sübût temâmen ve kâmilen tahsîl verese-i merkûme vesâ‘ir ashâbına istirdâd ve teslîm ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve keyfiyeti vuku‘u ve sıhhati üzere der-‘aliyeme ‘arz ve i‘lâm mübâderet ve mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet ve ağmaz ve tekâsül ile ibtâl-i hakkı müceb ve mezbûrun vesâ‘irlere ednâ-i mürettebe gadri müstevcib-i hâlâtdan be-gâyet tehaşşi ve mücânebet iylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlişân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene 198

Sayfa 15 - Belge 38’in Özeti

El-Hac İbrahim’in Erihâ kazası toprağında mutasarrıf olduğu zeytin bahçesinde ve tarlalarında hiçbir kusuru olmamasına rağmen kaza-i mezbure zabıtı tarafından haksız yere müdahale edildiği ve bu müdahalenin men ve def edilmesi hususunda el-Hac İbrahim’in şikayeti üzerine yazılmış hükm-i şerif.

Sayfa 15 - Belge 38

Erihâ kadısına hüküm ki;

El-Hâc İbrahim nam kimesne gelüb bunun Erihâ kazâsı toprağında mutasarrıf olduğu zeytun eşcârının hâsıl zeytunlarından ve yine kaza-i mezbûrede tasarrufunda olan ma'lûmetü'l-kat' tarlalarından zirâ'atiyle hâsıl terekeden kânûn ve defter mûcibince edâsı lâzım gelân iş'âr-ı şer'îyeyi edâda kusûru olmayub hilâf-ı kânûn ziyâde talebi ile te'addi iktizâ itmez iken kaza-i mezbûre zâbıtı kânûn ve defterden ziyâde mutâlibesiyle rencide ve gadr ve te'addi iylediğin bildirüb mezbûrun ol-vechle vâki' olan te'addisi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyunum kaleminden kânûnu su'al olundukda bunun Erihâ kazası toprağında tasarrufunda olan tarlalarında zirâ'atiyle hâsıl iylediği terekesinden kânûn ve defter mûcibince müteveccih olan 'öşrin ve tasarrufunda olan zeytun eşcârının dahi hâsıl zeytunlerinden şer'le müteveccih olan onda bir 'öşrin kaza-i mezbûre zâbıtına edâ iyledikten sonra ziyâde talebiyle te'addileri muğâyir-i kânû(n) iddüğü tahrîr olunmağla kânûn üzere 'amel olunmak için emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 198

Sayfa 16 - Belge 39'un Özeti

Dergah-ı mualla çavuşlarından Osman Ser Çukadar sadr-ı Ali'nin Halep sancağında Sermin nahiyesinde Tell-i Keraseyl nam karye ve gayriden mutasarrıf olduğu zeametinin Halep'te bulunan bazı kimseler tarafından zapt edilmesi ve mezbur Osman'ın fuzuli alınan mahsul ve rüsûmun kendisine geri verilmesini istediği hususunda şikayeti üzerine yazılmış hüküm-i şerif.

Sayfa 16 - Belge 39

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Nişân-ı hümâyunum virilan dergâh-ı mu'allam çavuşlarından Osman Ser çukadâr sadr-ı 'ali zîde kadruhu gelüb Halep sancağında Sermîn nâhiyesinde Tell-i Kerâseyl(?) nam karye ve gayriden elli iki bin üç yüz yigirmi akçe bâ-berât-ı şerîf-i 'âlişân mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil Halep kazâsı müzâfâtından Bâb nâhiyesinde Ari hadîdü'l-'ali karye-i Bera'a deyu mukayyid mezra'a-yı ber-mûceb defter-i hakâni tarafından subaşısı müşterekiyle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmda kânûn ve defter mûcibince ahz u

kabz murâd iyledikde ahirden dahl olunmak icâb itmez iken havâs-ı hümâyunumdan Cüvûl(?) nâhiyesine tâbi‘ nefis-i Cünvel tevâbi‘i mukâta‘ası mutasarrıfları dergâh-ı mu‘allam kapucubaşlarından Mîr Abdi ile müşterekleri Abdullah Ebû Bekir taraflarından mültezimleri olanlar nefis-i Cünûl mukâta‘asını zabta kana‘at itmeyüb mûmâ-ileyhin müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil sâbıku‘z-zıkr Ari hadîdü‘l-‘ali karye deyu mukayyid mezra‘a için bizim mültezimi olduğumuz nefis-i Cünvel mukâta‘ası muhallefâtındandır mahsûl ve rüsûmda biz ahz u kabz ideriz deyu hilâf-ı defter-i hakâni fuzûli müdâhale tegellüben yüz doksan senesinden beru vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmda ahz u kabz idüb gadr iyledüğün ve ze‘âmeti mahsûlünün külli kesr ve noksanına bâ‘is oldukların bildirüb mezra‘a-i Ari hadîdü‘l-‘ali karye-i Bera‘a deyu mukayyid mezra‘a ber-mûceb defter-i hakâni müşterekiyle mûmâ-ileyh Osman Ser Çukadâr sadr-ı ‘ati tarafından serbaşısına zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmda kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb hâsıl mültezimlerini ve ahirden bir ferdi hilâf-ı defter-i hakâni bir dürlü dahl ve ta‘arruz itdirilmeyüb fuzûli alınan mahsûl ve rüsûm kendüye alıvırmek bâbında hükmi hümâyunum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Bâb nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Ari hadîdü‘l-‘ali ahâli karye-i Bera‘a hâsıl-ı kısm-ı mine’s-sümün bin dört yüz otuz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Suruc nâhiyesine tâbi‘ Keteyse(?) nam karye ve gayruhu ile birikdirilüb on sekiz bin yüz elli akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on iki bin yüz elli akçesi dergâh-ı mu‘allam çavuşlarından Osman Ser Çukadâr sadr-ı ‘ali bâkisi müştereki kaydlarında derûnuna Cenvel nâhiyesine tâbi‘ neferât ile nefis-i Cenvel ve hâsılı tahtında mâl-ı dimos ma‘a rüsûm-i ‘örfiye ve mahsûl-i memliha-i nefis-i Cünvel yekûn ma‘a gayruhu bir yük seksan bir bin yüz altmış beş akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde havâs-ı hümâyunum mülhakâtından olmak üzere tahrîr defter olunmuştur bu def‘a ber-vech ber-mûceb defter-i hakâni mezra‘a Ari el-mezbûre müşterekiyle merkûm Osman Çavuş Ser Çukadâr sadr-ı ‘ati tarafından zabt olunmak iktizâ iyledükde bi‘l-fi‘il defter emîni Hasan dâme mecduhu ‘arz itmekde ‘arz mûcibince ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 198

Sayfa 16 - Belge 40’ın Özeti

Halep'te bulunan Hacı Osman nam kimesnenin Halep sükkanından Seyyid Hacı Ahmet nam kimesneden bir miktar alacağı olup bu alacak hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 16 - Belge 40

Haleb vâlisi ve Haleb mollasına hüküm ki;

Medine-i Haleb sâkinlerinden Hacı Osman nam kimesne gelüb Medine-i mezbûre sükânından Seyyid Hacı Ahmed nam kimesne ma'lûmü'l-esâmi kisân deyn olan dört bin dört yüz seksan dokuz guruşu be-şartü'l-vücû(?) malından edâ olunmak üzere emr ve tevekkül idüb bu defter-i mezbûr emîni binâ'en vekâleti hasebiyle doksan dört senesinde kendü malından ol-mikdâr guruşu dâyinlerine edâ ve teslîm itmişiken meblâğ-ı merkûmu mezbûrdan talep iyledikde bi-vech-i şer'î edâda ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hak ve gadr-ı külli sevdâsında olduğun ve bu babda da'vâsına muvâfık fetevâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetevâ-yı şerîfe mûcibince şer'le ru'yet ve ma'mûlye sened mûcibince mezbûrun emrine binâ'en Beşer emr-i cer' malından edâ iylediği ol-mikdâr guruşu temâmen tahsîl ve istirdâd ve icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediği ecilden ber-mûceb fetevâ-yı şerîfe mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 198

Katip: Haşim

Sayfa 17 - Belge 41'in Özeti

Halep'te bulunan Hacı Osman nam kimesnenin Sermin kazası ahâlilerinden Mazlum Hüseyin Ağa, Süleyman Bey, Hüseyin Ağa, Salih Ağa ve Mustafa Ağa zimmetinden 1194 senesinde 4489 kuruş alacak hakkı olması ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda Hacı Osman'ın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 17 - Belge 41

Haleb kadısına ve Sermîn kadısına hüküm ki;

Medine-i Haleb sâkinlerinden Hacı Osman nam kimesne gelüb bunun Sermîn kazâsı ahâlilerinden Mazlum Hüseyin Ağa ve Süleyman Beg ve Hüseyin Ağa ve Salih Ağa ve Mustafa Ağa dinmekle ma'rûf kimesneler zimmetlerinde bâ-hüccet-i şer'îye bin yüz doksan dört senesinden beru dört bin dört yüz seksan dokuz guruş alacağı olub

taleb iyledikde bi-vech-i şer'î virmekte ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hak ve gadr-ı külli sevdâsında olduğun ve bu babda da'vâsına muvâfık fetevâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetevâ-yı şerîfe mûcibince şer'le ru'yet ber-mûceb hüccet-i şer'îye mezkûrların zimmetlerinde sâbit olan meblâğ-ı merkûm temâmen tahsîl-i istirdâd ve icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 198

Katip: Haşim

Sayfa 17 - Belge 42'nin Özeti

Erbab-ı Tımarıdan Mehmet nam sipahinin Halep sancağında ve kazasında yedi bin akçe tımarının olduğu ve bu tımarlardaki mahsul ve rüsûma ecanib ve ashab-ı ağrazdan bazı kimseler tarafından fuzuli müdahale edildiği ve bu müdahalenin men ve def ettirilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 17 - Belge 42

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb mollasına hüküm ki;

Erbâb-ı tımarıdan Mehmed nam sipâhi gelüb Halep sancağında ve kazâsı müzâfâtından Sefer nâhiyesinde Mu'addilân(?) dernezd-i karye kayd ve gayriden yedi bin akçe tımâr meyyâl kayd ve berâtıyla mutasarrıf Mehmed Sâdık veled-i Ahmedin fevtinden bâ-'arzuhal bin yüz doksan altı senesi Cemâzi el-evvelinin yigirmi dokuzuncu gününde tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzere olduğu defter-i hakânide mukayyid ve sipâhi-i merkûm Mehmed tımâr-ı mezkûr karyelerin ber-mûceb defter-i hakâni zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmda kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde ahirden ber-vechle müdâhale olunmak icâb itmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrazdan ba'z kimesneler hilâf-ı defter-i hakâni fuzûli müdâhale ve zabtına ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmâtın ahz u kabzına muhâlefet ve gadr irâdesinde oldukların bildirüb tımâr-ı mezkûr karyeleri ber-mûceb defter-i hakâni kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûm kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itirilüb ecânibden olan kimesneleri ve emrden bir ferdi hilâf-ı defter-i hakâni dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümayuna mürâca'at oldukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hakâni mûcibince 'amel olunmak için emr-i 'ali yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş Sene 1198

Katip: Sadri

Sayfa 17 - Belge 43'ün Özeti

Abdullah ve Halit nam kimesnelerin Siverek kazası sükkanından Abdülkadir ve Bahaeddin nam kimesneler zimmetinden alacak haklarının olduğu ve bu hakların kendilerine verilmesi hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 17 - Belge 43

Haleb ve Urfa vâlileri vezîre ve Haleb mollasına ve zikr-i âti miralayların buldukları mahallerin kadılarına hüküm ki;

Abdullah ve Hâlit nam kimesneler gelüb bunların Siverek kazâsı sükkânından Abdülkadir nam kimesne zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru bâ-defter ve temessük dört bin altı yüz kırk beş buçuk ve Behâeddin nam kimesne zimmetinde dahi bâ-defter ve temessük iki bin yüz altı guruş alacak hakları olmağla bundan akdem taleb ve almak istediklerinde mezbûrlar 'askeri iddi'âsıyla karâr ve hâlâ taht-ı hükümet ve kazânızda mürûr ve 'ubûr üzere oldukların bildirüb oldukları mahalde şer'le görülüb mezbûrların zimmetlerinde olan ber-mûceb-i temessük ve bâ-defter-i müfredât ol-mikdâr guruş alacak hakları temâmen tahsîl ve bi-kusûr alıvırilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ itmeğın oldukları mahalde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş Sene 198

Katip: Ferdi

Sayfa 18 - Belge 44'ün Özeti

Halep sükkanından sadat-ı kiramdan Seydi Mehmet bin el-Hüseyini evladından es-Seyyid Hasan'ın mütevellisi olduğu Halep sancağında Azaz nahiyesine tabi Ve'l-Haşiyye ve Maarratü'l-Meşanim karyelerinde bulunan bazı vakıf hisselerine ashab-ı ağrazdan bazı kimseler tarafından el konulduğu ve bu hisselerle olan müdahalenin men ve def ettirilmesi hususunda es-Seyyid Hasan'ın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 18 - Belge 44

Mevlânâ-yı Haleb kadısına ve Azaz ve Sermîn kadılarına hüküm ki;
Haleb sükkânından sâdât-ı kirâmdan Seydi Mehmed bin el-Hüseyini evlâdından es-Seyyid Hasan zîde şerîfe gelüb Haleb sancağında Azaz nâhiyesine tâbi' karye-i Vahşiyye dernezd-i karye-i Ma'arratü'l-Meşânim hâsıl tahtında mine's-sub' hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ve ma'a resm-i bostan yekûn ma'a gayruhu üç bin yedi yüz yigirmi beş akçe yazusundan hisse-i vakf Haremeyn-i şerîfeyn dört kıran altı yüz yigirmi akçe ve hisse-i vakf Seydi Şehâbeddin ve min kıran iki üç yüz on akçe ve hisse-i mülk Hüsâmeddin bin Hacı Hamid el-Küdfî kıran iki ve sümün ve nısf iki yüz otuz sekiz akçe ve hisse-i vakf-ı 'alî Mehmed bin Seyyid Mehmed el-Hüseyini on iki kırat bin sekiz yüz altmış iki buçuk ve hisse-i vakf Seyyid Nureddin bin Seyyid Mehmed bir buçuk kıran iki yüz otuz akçe ve hisse-i vakf-ı câmi 'karye-i mîri bir kıran yüz elli beş akçe ve hisse-i mîri bir ve rub' ve nefis ve gayruhu kıran iki yüz üç akçe el-'öşr 'ann-ı hisse-i emlak sūdüs mahsûl altı yüz yekûn hisse-i mîri ma'a'l-'öşr iki yüz kırk üç akçe ve Haleb kazâsı müzâfâtından Cebel-i Şem'an nâhiyesinde mezra'a-i Ma'al dernezd Kefer-i hâl hâsıl maktû' fi sene hinta üç bin dokuz yüz akçe hisse-i Haremeyn-i şerîfin nısf bin dokuz yüz elli akçe ve hisse-i vakf Seydi Ahmed ve Seydi Mehmed ve el-Hüseyini nısf bin dokuz yüz elli akçe ve'l-'öşr cümle mütehassıl maktû' fi sene hinta yigirmi ve iki bin altı yüz akçe yazusundan hisse-i vakf Haremeyn-i şerîfin nısf bin üç yüz ve hisse-i mîri nısf bin üç yüz akçe ve Sermîn nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Azaz hadîdü'l-Ari hadîd-i Kabaseher hâsıl üç bin altı yüz akçe yazusundan hisse-i vakf Seydi Mehmed bin Seydi Mehmed el-Hüseyini rub' dokuz yüz ve hisse-i mîri on sekiz kırat iki bin yedi yüz akçe ve yine Cebel-i Sem'an nâhiyesinde yigirmi sekiz nefer re'âyâ ile karye-i el-Derne hâsıl-ı kısm-ı mine's-sümün hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan yekûn beş bin iki yüz seksan akçe yazusundan hisse-i vakf Kadı Muhiddin Sübha altı buçuk kırat bin dört yüz otuz akçe ve hisse-i vakf Seydi Mehmed bin Seyyid Mehmed el-Hüseyini altı kırat bin üç yüz yigirmi akçe ve hisse-i mîri on bir buçuk kırat iki bin beş yüz otuz akçe el-'öşr 'ann-cümle mütehassıl hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ yekûn hisse-i mîri ma'a'l-'öşr ve'l-rüsûm sekiz bin doksan bir akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr olduğun defter-i hakânide mukayyid ve bu Seydi Mehmed bin Seyyid Mehmed el-Hüseyini evlâdının ekber-ve erşedi ve vakfının bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle mütevellisi olmağla kurra ve mezra'a sâbiku'l-beyânı ber-müceb defter-i hakâni ihkâk ve

Haremeyn mutasarrıflarıyla zabt ve Seydi Mehmed bin Seyyid Mehmed bin el-Hüseyini vakfı tarafına ‘â’id kırat hisselerini ahz u kabz murâd iyledikde ecânibden dahl olunmak icâb itmez iken ecânib ashâb-ı ağrâzdan olan kimesneler ber-mûceb defter-i hakâni Seydi Mehmed bin Seyyid Mehmed bin el-Hüseyini vakfına tahrîr ve tahsîs kılınan hisse-i Haremeyn vakfının ‘alâkası bu kadar deyu hilâf-ı defter-i hakâni fuzûli müdâhale ve cânib-i vakfa ‘â’id kıran hisselerinin ahz u kabzına muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb kurra ve mezra‘a sâbıku’l-beyân ber-mûceb defter-i hakâni hass ve vakf mutasarrıflarıyla Vahşiyye karyesinin hâsıl-ı kısm-ı mine’s-sub‘ mahsûlünde Seydi Mehmed bin Seyyid el-Hüseyini vakfı tarafına ‘â’id on iki kırat Bakkâl(?) mezra‘asının hâsıl-ı maktû‘nun nısfı iğrâzda ve mezra‘a-i Haremin rub‘u ve El-Derne karyesinin kısm-ı mine’s-sümün altı kırat hissesi bi’t-tevcih cânib-i vakfdan ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan olan kimesnelerin ol-vechle zâhir olan müdâhale ve te‘addileri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hakâni mûcibince ‘amel olunmak içün emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L Sene 98

Katip: Sabri

Sayfa 18 - Belge 45’in Özeti

Erbab-ı Tımar tekaütlerinden el-Hac Mehmet veled-i Abdullah’ın Halep sancağında ve kazasında bulunan Cebel-i Seman nahiyesinde mutasarrıf olduğu tımarını 1196 ve 1197 senelerinde Halep sükkanından Abdülkadir nam kimesneye verdiği ancak parasını alamadığı ve bu paranın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 18 - Belge 45 - Derkenar

Mütesellimine cevâb ile tekrâr niyâz olunub emr-i ‘ali yazılmışdır.

Evâhir-i B Sene 99

Sayfa 18 - Belge 45

Haleb vâlisine ve Halep mollasına hüküm ki;

Erbâb-ı tımar tekâ‘üdlerinden el-Hâc Mehmed veled-i Abdullah nam tekâ‘üd gelüb Halep sancağında ve kazâsı müzâfâtından Cebel-i Sem’an nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarını bin yüz doksan altı ve yedi ve sekiz senelerine

mahsûben Haleb sükkânından Abdülkadir nam kimesneye bâ-temessük iltizâm ve kabûl ve zabt ve tea‘aşşir ve muktezâ-yı birle iltizâma bâliğ ve senesine bilâ-iltizâmı tarafına edâya ta‘ahhüd ve kabûl itmişiken sinîn-i merkûmdan beru dört yüz elli gurus zimmetinde meblâğ-ı mezbûru def‘atıyla taleb ve almak murâd iyledikde virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve ekl ve bel‘ sevdâsında olduğun bildirüb mahallinde şer‘le görölüb sinîn-i mezbûruna mahsûb bilâ-iltizâmdan mezbûr zimmetinde müctemi‘ olan ol-mikdâr gurus hakkı temâmen tahsîl ve bi-kusûr alıvirilüb bi-vech-i şer‘î ta‘allül ve muhâlefet itdirmeyüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz ve ruznamçe-i hümâyunuma mürâca‘at olundukda tımâr-ı mezbûr bin seksan dokuz senesinde mezbûr el-Hâc Mehmed veled-i Abdullahın ber-vech-i tekâ‘üd berât-ı şerîfimle üzerinde olduğü mastûr ve mukayyid olunmağın mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Evâhir-i L Sene 198

Katip: Ferdi

Sayfa 19 - Belge 46'nın Özeti

Halep'te bulunan Nakşibendiyyeden eş-Şeyh Ahmet'in yine Halep'te bulunan Kavakçı es-Seyyid Ahmet tarafından evinin basılıp evinde bulunan eşya ve nukutuna el konulduğü ve bu gasp edilen eşya ve nukutun kendisine geri verilmesini istediğü hususunda şikayeti üzerine yazılmış hükm-i şerif.

Sayfa 19 - Belge 46

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb kadısı zîdet fezâ'ilihuya hüküm ki;

Haleb sükkânından olub târik-i Nakşibendiyyeden eş-Şeyh Ahmed zîde sulehâ gelüb bu kendü hâlinde ‘arzla mukayyid olub hilâf-ı şer‘-i şerîf dahl icâb ider hâli olmayub diyâr-ı aherde iken yine Haleb sâkinlerinden mütegalibe ve sâ'ireden Kavakçı es-Seyyid Ahmed nam kimesne bin yüz doksan senesinde hânesini basub üç bin iki yüz gurus kıymetlü eşyâ nukûdunu bahâ ve garet ve şimdi varub nukûd ve eşyâ-yı mezkûru merkûmundan taleb ve almak murâd iyledikde hilâf-ı şer‘-i şerîf virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve mezbûr mütegalibeden ve iştirâdan olduğundan mukâvemet mümkün olmayub mağdûr ve şâyeste merhamet olduğünü bildirüb mahallinde şer‘le görölüb mezkûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ahz ve gasb iylediğü eşyâ ve nukûdu her ne ise alıvirilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘allül ve muhâlefet ve nizâ‘ itdirilmeyüb icrâ-yı şer‘ ve

ihkâk-ı hak olunmak bâbındasen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmeğin sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le görülüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i alişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L Sene 1198

Katip: Hasbi

Sayfa 19 - Belge 47'nin Özeti

Ayasofya-i Sağır zaviyedarı olan Şeyh İsmail'in bazı hizmetler karşılığında Ardu karyesi müftüsü Yusuf Efendiden alması gereken parayı alamadan Yusuf Efendinin ölmesi üzerine Şeyh İsmail'in alacağıının Yusuf Efendi'nin mirasından tahsil edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 19 - Belge 47 - Derkenar

Derkârı mûcebince emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâ'il-i ZA Sene 99

Sayfa 19 - Belge 47

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb mollasına hüküm ki;

Sulehâdan Şeyh İsmâ'il zâviyedâr-ı Ayasofya-i Sağır zîde sulehâ gelüb Haleb kazâsına tâbi' Ardu(?) karyesi müftisi Yusuf Efendi dinmekle ma'rûf kimesne ba'z umûr-ı hidâmeti ru'yet için bin yüz doksan yedi senesinde der-'aliyeme vürûd ve ikâmeti esnâsında bu berât-ı cihet farz-ı şer'den şuhûd-ı 'udûl muvâcehesinde bâ-temessük beş yüz guruş ahz ve meşakkat nizâsı olan karye-i mezbûreden getürtmek üzere iken kable'l-edâ tekmîl maslahâtıyla cânib-i mezkûre 'azîmet ve mukaddem yedine virdiği temessük-i mezbûru tahrîr ve meblâğ-ı mezbûru vilâyeti cânibinden irsâl iylemek üzere ta'ahhüden istikrâra mürûr ve yevm-i merkûmda hasbü't-takdîr 'illet veya isâbetiyle yine İstanbula 'avdet ve birkaç gün zarfında ecel-i mev'ûduyla vefât iyledikde mukaddemân inhâ ve ber-mûceb-i temessük müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakkını karye-i mezbûrede sâkin müteveffâ-yı mezbûrun tereke vesâ'ir emvâl ve eşyâsına vaz'ü'l-yed olan veresesinden ve müteveffâ-yı mezbûr malından temâmen tahsîl ve bi-kusûr alivirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin selefin Haleb vâlisi müşârun-ileyhe hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iyledikde ber-mûceb-i

temessük merkûmun zimmetinde sâbit olan hakkı tahsîl olunmak için bin yüz doksan yedi senesi Evâ'il-i Zi'l-ka'desinde eğerçi bir kıt'a emr-i şerîfim sâdır olub ancak vâli-i müşârun-ileyhin 'azli vuku'una binâ'en el-haletü hazihi meblâğ-ı mezbûrun tahsîli pesmanda te'hîr ve bu vechle ittikâl emr-i 'ali ve hakkı ihkâk ve icrâ olunmayub 'ala hâle kaldığından mağdûruna bâ'is olduğun inhâ ve mukaddemân sâdır olan emr-i münîf mûcibince ber-mûceb-i temessük alacağı olan meblâğ-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûmun terekesine vaz'û'l-yed iden veresesinden mâl-ı müteveffâdan bilâ-ta'allül ve'l-te'hîr ve min gayr-ı noksân tahsîl ve kendüye red ve teslîm ve ihkâk-ı hak zımmında sana hitâben müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virdiği mastûr ve mukayyid bulmağla sen ki Haleb vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin mukaddemân sâdır olan emr-i 'âlişânım mûcibince 'amel olunmak için emr-i 'ali yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L Sene 198

Katip: Ferdi

Sayfa 19 - Belge 48'in Özeti

Kilis'te bulunan Şirza Mahallesi sakinlerinden Mir el-Hac Osman bin el-Hac Muhittin'in Azaz nahiyesinde ve Kilis'te mutasarrıf olduğu bahçelerinin Tibil tarafından gelen suyla beş gün beş gece sulandığı ancak Medine-i mezbur mahallâtından Kenan mahallesi sakinlerinden Ahmet Bey bin Mehmet'in zikr olunan suyun bir gün bir gece kendi arazisine ait olduğunu söylediği ve bundan dolayı el-Hac Muhittin'in şikayeti üzerine yazılmış olan hüküm-i şerif.

Sayfa 19 - Belge 48

Kilis ve Azaz kadılarına hüküm ki;

Medine-i Kilis mahallâtından Sibbat mahallesi sâkinlerinden Mîr el-Hâc Osman bin el-Hâc Muhiddin gelüb Azaz nâhiyesine tâbi' Şâmirin nam karye toprağında Düdek(?) Ağası ve Boşnak nâ'ibi Muhammed Efendi bağçeleri ve Medine-i Kilisde Şehid bağçesi dinmekle 'arif mutasarrıf olduğu bağçeleriyle yine Medine-i mezbûrede Hamidce bağçesine zikr olunan kazâ-i belde beyninde vâki' Tibil tarafından cereyân iden sudan mâru'z-zikr bunun mutasarrıf olduğu bağçelerine beş gün beş gece ve iki gün iki gece dahi mezkûr Hamidce bağçesine câri ve kadîmü'l-eyyamdan beru sâki ve ittikâ' olunagelüb kadîme muğâyir te'addi ve icâb itmez iken

yine Medine-i mezbûr mahallâtından Kenan mahallesi sâkinlerinden Ahmed Beg bin Mehmed dinmekle ma'rûf kimesne zuhûr ve zikr olunan sudan bir gün bir gece buna senin mülk-i müştereken olan bağçe iki ve bir gün bir gece mezkûr Hamidce bağçesinin bâkisi benim nâhiye-i mezbûrede vâki' arazinin suyudur deyu nizâ' tasaddi ve bundan akdem müdâfa'-i şer'-i şerîf olduklarında 'udûl-i ricâl-i müsliminden Zeynel bin Abdullah ve İbrahim bin Ebû Bekir ve Ahmed Beg bin Hüseyin vesâ'ir malûmü'l-esâmi kimesnelerin şehâdetleriyle ber-vech-i mücerred bunun hâlâ mutasarrıf olduğu sâlifü'z-zikr bağçelerine mâ-i mezbûrdan kadîmden beru beş gün beş gece ve iki gün ve iki gece mezbûr Hamidce bağçesinin hak-ı şerîf olub mezbûr Mîr Ahmedin arâzisinin hak-ı şerîf bu kadar kadîmden beru böyle bilirüz deyu her birileri huzûr-ı şer'-de 'ali târiku'ş-şehâde ihbâr ve şehâdetleri hüsn-i kabûlden bulub mîr-i mezkûrda bi-vech ve kadîme muğâyir mu'ârazadan men' ve mâ-mezkûre ol-vechle olan ta'arruzdan kefyed ile yine tenbîh ve te'kîd birle taraf-ı şer'-den hüccet-i şer'îye virildiğın bildirüb yedinde olan hüccet-i şer'îye mûcibince 'amel olunub mezkûr Ahmedin bi-vech-i şer' ve kadîm ve hüccet-i şer'îyeye muğâyir müdâhale ve te'addi itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek için emrim yazılmışdır.

Fî Evîhir-i L Sene 98

Katip: Sabri

Sayfa 20 - Belge 49'un Özeti

Kilis Sibbat Mahallesinden el-Hac Muhiddin zade es-Seyyid el-Hac Osman Azaz nahiyesine bağı Şemrin karyesinde bulunan bazı mülklerinin başkaları tarafından hüccetle el konulmak istendiğini bildirmesi üzerine buna müsaade edilmemesi için Kilis ve Azaz kadısına yazılmış olan emr-i şerif.

Sayfa 20 - Belge 49

Kilis ve Azaz kadısına hüküm ki;

Medine-i Kilis mahallâtından Sibbat Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Muhiddin zâde es-Seyyid el-Hâc Osman zîde kadruhu gelüb Musabegli 'aşiretinden Kilis kazâsına tâbi' Fericek karyesi sâkinlerinden Hüseyin Abbas ve Murad nam kimesneler ile Hatice bint-i el-Hâc Hasan nam Hâtun müverrislerinden müntakîl karye-i mezbûre ve Azaz nâhiyesine tâbi' Şemrin nam karyeler topraklarında vâki' olan hüccet-i şer'îyede mastûr ma'lûmü'l-hudûd fi'l-kıt'a bağçe ve çiftlik ve su dolâbı ve eşcâr-ı

müstemireyi müştemil ‘arsa-ı emlaklarını asâleten ve vekâleten ve vesâyeten mecmû‘a alacağıyla yük icâb ve fuzûli hâvi ve şurût-ı müstemireden ‘âri işbu sene-i mübâreke mâh-ı Cemâzi el-evvelinde hüccet-i şer‘îye üç yüz guruş bey‘-i bât kat‘î ile bey‘ ve teslîm ve bu dahi kabûl ve teslîm idüb mülk-i müşterâsına dahl icâb itmez iken ecânibden ba‘z kisân bi-vech-i şer‘î ve muğâyir hüccet-i şer‘îye zabtına muhâlefet iylediklerin bildirüb hüccet-i şer‘îye mûcibince ‘amel olunub ecânibden olan mezbûrlar bi-vech-i şer‘î ve muğâyir hüccet-i şer‘îye zabtına muhâlefet ve te‘addi itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mahallinde şer‘le görölmek için emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L Sene 198

Katip: Sabri

Sayfa 20 - Belge 50’in Özeti

Cabirizade es-Seyyid Mehmet’in Halebü’ş-şehbada mahkeme-i kısmet-i askeriye ve belediyenin katibi olduğı ve üzerine düşen görevi kusursuz yaptığı ancak bazı kimseler tarafından görevine müdahale edildiğı ve bu müdahalenin men ve def olunmasını istediğı şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 20 - Belge 50

Haleb kadısına hüküm ki;

Câbirizâde Es-Seyyid Mehmed gelüb Halebü’ş-Şehbâda mahkeme-i kısmet-i ‘askeriye ve belediyenin bâ-berât-ı ‘âlişân baş kâtibi olub ‘uhdesine lâzım gelen hizmeti sadâkat ve istikâmet üzere ru‘yet kusûru olmayub kitâbeti emverine aherden bilâ-berât ve bilâ-sened aherden ber-vechle dahl olunmak icâb ve iktizâ itmez iken ba‘z kimesneler zuhûr ve kitâbeti emverine bilâ-berât ve bilâ-sened fuzûli müdâhale ve te‘addiden hâli olmadıkların mukaddemân ırsen mahallinde şer‘le görölüb mezbûrların bilâ-berât ve bilâ-berât kitâbeti emverine müdâhale ve te‘addileri men‘ ve def olunmak bâbında ‘inâyet-i istid‘â iyledikde mahallinde şer‘le görölmek için işbu sene-i mübâreke Evâhir-i Rebi‘ü’l-ahirinde emr-i şerîfim sâdır olmuşiken iktizâ iyledikde emr-i şerîf-i mezkûr zâ‘i olmadığı bildirüb ol-babda müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümayunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at oldukda târih-i mezkûrda ber-vech-i meşrûh emr-i şerîfim virildiğı mastûr ve mukayyid olmağın mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel olunmak için emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı ZA Sene 198

Katip: Münifâ(?)

Sayfa 20 - Belge 51'in Özeti

Lazkiye gümrüğü emini Osman topladığı vergileri poliçe karşılığında Halep'ten ve Venedik tercümanı olan Diboğlu Mücail nam zımmiye vermesi fakat tekrar Diboğlu Mücail'den tahsil edememesi ve poliçenin karşılığının olmaması ve bu tutarın Halep valisi tarafından tahsil edilerek Lazkiye gümrük emini Osman'a vermesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 20 - Belge 51

Haleb vâlisine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından sâbık duhân gümrüğü emîni Mîr Nu'man dâme mecduhunun 'uhdesinde olan Arabistan duhân gümrüğü tevâbi'inden Lazkiye gümrüğü emîni olan Osman zîde kadruhu ma'rifetiyle bin yüz doksan beş senesine mahsûben gümrük-i mezkûr mâliyeden Haleb sükkânından Dîboğlu Mücâil zımmiye teslîm olunan ma'lûmü'l-mikdâr emvâl ber-vech-i poliçe der-sa'âdetime vürûdunda dört bin iki yüz seksan guruşu min-vech-i poliçe mûcibince bu sırada mûmâ-ileyh tarafına teslîm ve edâ olunmak üzere iki kıt'a temessükât mûcibince poliçe olmuşiken almayı kabûl itmediğinden temessükât-ı mezkûre cânib-i mersûma irsâl ve red ile meblâğ-ı merkûm mersûm temessükât-ı poliçe iylediği kimesneler firâr ve gah firâri-i mezkûrların yedinde imti'a ve eşyâları olmağla fûruht iyledikte teslîm iderim deyu divân gûna gün ile imdât-ı evkât ve mersûm Venedik tercümanı olmak mülâsâsıyla meblâğ-ı mezkûru ekl ve bel' sevdâsında olduğu nümâyân olmağla siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız ber-mûceb-i temessükât tercümân-ı mersûmun zimmetinde olan meblâğ-ı mezkûr ma'rifetiniz ile temâmen tahsîl ve mûmâ-ileyh Osman zîde kadruhuya teslîm ve tarafına tesyîr itdirilmesi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu takrîr istid'â itmekle ber-minvâl muharrer meblâğ-ı mezkûr ma'rifetiniz ile temessükleri mûcibince mesfûrdan ol-tarafda ma'rifet-i şer'le tahsîli mümkün olmadığı sûretde bu mâkule tercümanların dört bin akçeden ziyâde olan da'vâları aher mahallerde lüzûm olunmayub der-'aliyemde ru'yet olunmak husûsu 'uhde nâm-ı hümayun ve tercümanlık berâtı şurûtundan olmağla mesfûru ber-mûceb şurût-ı berât li-eclü't-terâfu' der-'aliyeme ihzâr ve irsâle mübâderet olunmak

fermânım olmağın imdi meblâğ-ı mezkûr emvâl-i mîriden olub mesfûrun zimmetinde şer'an sâbit ve mütehakkik olduğu sûretde beher hâl tahsîli lâbud iddüğü ve tercümanlığı irâd ve beyân ile husûs-ı mezbûrun ol-tarafda ru'yetde ve meblâğ-ı mezkûru teslîm ve irâde-i muhâlefet iylediği sûretde ber-mûceb şurût 'ahdnâme-i hümâyun ve berât husûs-ı mezkûrun bu tarafda ru'yet ve fazlı için mesfûrun der-'aliyeme ihzârı iktizâ iylediği ma'lûmunuz oldukda mesfûru mahalle-i şer'e ihzâr ve mûmâ-ileyh Osman ile terâfu'-ı şer'e mâru'z-zikrin dört bin iki yüz seksan guruş ber-mûceb-i temessükât-ı poliçe üzere görüb(?) deyn olduğu şer'an sâbit ve zâhir oldukda meblâğ-ı mezbûr temâmen tahsîl ve merkûma teslîm ve ihkâk-ı hak husûsuna mübâderet iyleyüb şöyle ki ber-vech-i muharrer husûs-ı mezbûru ol-tarafda ru'yet te'diye-i 'inâd ve muhâlefet iylediği sûretde ber-mûceb 'ahdnâme-i hümâyun ve şurût berât-ı madde-i mezkûrun bu tarafda ru'yet ve fasl u hasm olunması-çün mesfûru der-'aliyeme ihzâr ve irsâline mübâderet ve ağmaz ve rehâvetden ittikâ ve mücânebet iylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i ZA Sene 198

Sayfa 21 - Belge 52'nin Özeti

Antakya'da Tellal Cetlas nam mukataa mutasarrıfı Mustafa'nın Antakya'da Akbayır mezrasında arazisinin olduğu, bu arazinin Antakya sükkanından Capaberden Ali Bekir ve kardeşi Memiş Bey tarafından zapt edildiği ve bu müdahalenin men ve def edilmesi hususunda Mustafa'nın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 21 - Belge 52

Antakya kadısına hüküm ki;

Kazâ-i mezbûrda Tellâl Cetlas nam mukâta' mutasarrıfı Mustafa zîde kadruhu gelüb bu karye-i mezbûrede vâki' Akbayır dinmekle ma'rûf mezra'a toprağında ma'lûmetü'l-hudûd arâzi yüz seneden mütecâviz eben 'ann-ced mutasarrıf ve beher sene zabt ve zirâ'at ve 'öşr ve resmin sâhib-i arza edâ iden gelüb aherin ber-vechle müdâhale ve te'addisi iktizâ itmez iken kazâ-i mezbûr sükkânından Capâberden Ali Bekir ve karındaşı Memiş Beg dinmekle meşhûr kimesne zuhûr ve hevâsına tâbi' nâ'ib ile yekdîl ve tedkîk olarak sâbıku'z-zikr arâzisini fuzûli zabt dâ'iyesiyle hilâf-ı kânûn yedimdir deyu cebren müdâhale ve zabtına muhâlefet ve gadr-ı irâdesinde oldukların ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetevâ-yı şerîfe ve bildiğin bildirüb ber-mûceb fetevâ-yı şerîfe kânûn üzere 'amel olunub evvel birle ber-karâr-ı sâbık

kendüye zabt ve zirâ‘at ve mezbûrların hilâf-ı kânûn ve muğâyir fetevâ-yı şerîfe ol-vechle vâki‘ olan te‘addi ve ta‘arruzları men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve divân-ı hümâyunumda kânûn su‘al olundukda mezkûr Mustafa Akbayır mezra‘ası toprağında tasarrufunda olan yerlerin zabt ider iken zirâ‘at itmeyüb üç sene ‘ali ihtivâli bilâ-mâni‘ yüz ve hesâb kayub kânûn üzere müstehak tapu oldukda dâhil iden kimesneler sâhib-i arzdan resm-i tapu ile almağla müdâhale iderler olmayub fi‘l-vâki‘ bu evvel berât yüz seneden mütecâviz eben ‘ann-ced mutasarrıf ve sekiz sene zabt ve zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib oluna edâ ider iken ecânib olan mezkûrlar evvel berât fuzûli müdâhale iylediği vâki‘ ise men‘ ve def‘ ve evvel berât bir karâr sâbık zabt ve zirâ‘at itdirilmemek muvâfık-ı kânûn iderek tahrîr olunduğuna binâ‘en ber-mûceb fetevâ-yı şerîfe kânûn üzere ‘amel olunmak için emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı ZA Sene 198

Sayfa 21 - Belge 53’ün Özeti

Halep’te bulunan Fatma bint-i Süleyman nam hatunun Derguş ve Şuğur kazalarında Bakire ve Adar karyelerinde çiftliğinin bulunduğu babası Süleyman’ın ölmesi üzerine bu çiftliklerin mutasarrıfları olan Zemainzade es-Seyyid Ali Efendi bin Abdülmevad ve Ahmet Efendi bin Hüseyin taraflarından kendisine düşen bir hissesine dahi taarruz edildiği ve Fatma’nın hissesine düşen yedi yüz elli kuruşun kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 21 - Belge 53

Haleb vâlisine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Fatma bint-i Süleyman nam Hâtun gelüb Derguş kazâsında çiftliği ve kazâ-i mezbûre tâbi‘ Bakire karyesinde Bakire çiftliği ve Şuğur kazâsında ve Adâr(?) karyesinde Adâr(?) çiftliği dinmekle ‘arif üç kıt‘a çiftliklerin dört hisse i‘tibârıyla üç hissesine Haleb sâkinlerinden Zemâ‘inzâde es-Seyyid Ali Efendi bin Abdülcevâd ve Ahmed Efendi bin Hüseyin dinmekle meşhûr kimesneler ve bir hissesine dahi mezbûre Fatmanın babası Süleyman bin Abdullah nam kimesne mülkiyet üzere iştirâken mutasarrıflar iken mezbûr Süleyman yüz doksan senesinde fevt olub mutasarrıf olduğu sâbıkuz-zikr çiftliklerin bir rub‘ hissesi mezbûreye intikâl idüb mezbûre dahi çiftlikât-ı mezbûrenin bir hissesini zabt ve mahsûlâtından hisselerine düşeni ahz u kabzına kanâ‘at itmeyüb mezbûrenin bir hissesine fuzûli müdâhale ve

senevî iki yüz elli guruş üç seneden beru yedi yüz elli guruşluk mahsûlünü tegallüben ahz u kabz ve gadr-ı külli anladıkların ve tarafından Hasan nam kimesneyi vekîl iyledüğin bildirüb müşterekleri mezkûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ahz u kabz iyledikleri çiftlikât-ı mezkûre mahsûlâtdan hissesine düşen yedi yüz elli guruşluk mahsûl hakkı temâmen tahsîl ve vekîli mezbûre alıvirilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız size hitâben emr-i şerîfim ricâ itmekle mahallinde ve vekîli şer‘îyesi terâfu‘-ı şer‘ ve ba‘de’s-sübût ihkâk-ı hak ve i‘lâm olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i ZA Sene 1198

Katip: Vecihi

Sayfa 21 - Belge 54’ün Özeti

Halep’te bulunan sadat-ı kiramdan es-Seyyid el-Hac Mehmet Sait’in Halep kazasına bağlı Hazer nam karye sakinlerinden Şeyh Mustafa, Ali, Ahmet, Hüseyin ve Mustafa’dan, Zanbak karyesinde Hasan, Halil, Mustafa, Osman ve Raşit’ten 5166 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 21 - Belge 54

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Haleb sâkinlerinden sâdât-ı kirâmdan es-Seyyid el-Hâc Mehmed Sa‘id zîde şerîfe gelüb bunun Halep kazâsına tâbi‘ Hazer nam karye sâkinlerinden Şeyh Mustafa ve Ali ve Ahmed ve Hüseyin ve diğer Mustafa vesâ’ir derûn-ı ‘askere mastûr kimesneler zimmetlerinde birbirlerinin kefâletleriyle bin yüz doksan senesinden beru ber-mûceb-i temessük on dört bin sekiz yigirmi yedi guruş ve yine kazâ-i mezbûre tâbi‘ Zanbak nam karye sükkânından Hasan ve Halil ve Mustafa ve Osman ve Râşid vesâ’ir derûn-ı ‘askere isimleri ma‘lûm kimesneler zimmetlerinde birbirlerinin kefâletleriyle bâ-temessük beş bin yüz altmış altı guruş alacak hakkı olub def‘atle taleb iyledikde hilâf-ı şer‘-i şerîf virmekte ta‘allül ve muhâlefet vekîli gadr-ı irâdesinde oldukların bildirüb şer‘le görölüb ber-mûceb-i temessük mezbûrların zimmetlerinde olan ol-mikdâr guruş hakkı temâmen ve kâmilen tahsîl ve kendüye alıvirilüb bi-vech-i şer‘î ta‘allül ve muhâlefet itdirmeyüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â iylediği ecilden mahallinde şer‘le görölmek bâbında fermân-ı ‘ali yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 198

Katip: Necâti

Sayfa 21 - Belge 55'in Özeti

Halep'te bulunan Hâcegan-ı Divan-ı Hümayundan el-Hac Musa'nın Halep kalesi dizdarı Ahmet Ağadan 1190 senesinden beri 1448 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 21 - Belge 55

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Hâcegân-ı divân-ı hümayunundan el-Hâc Musa zîde mecduhu gelüb mûmâ-ileyhin hâlâ Haleb kal'ası dizdârı Ahmed Ağa dinmekle 'arif kimesne zimmetinde bâ-temessük bin yüz doksan senesinden beru bin dört kırk sekiz guruş alacak hakkı olduğuna binâ'en ondan akdem def'atiyle taleb ve almak murâd iyledikde mezbûr virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hak sevdâsında olduğun bildirüb şer'le görülüb mezbûrun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z Sene 98

Katip: Hamid

Sayfa 22 - Belge 56'nın Özeti

Antakya Ulu Cami vakfına ait olan çeşitli köy ve mezralarda yer alan vakıf gelirlerinin bir kısmı vakfa bir kısmı has geliri olarak toplanmakta iken tamamen hassa aitmiş gibi tüm gelirinin has-ı sahi için toplanmasına Antakya Ulu Cami vakfi mütevellisi Ali Hasan'ın şikayeti üzerine Anadolu muhasebe defterine bakılmak suretiyle bu gelir kalemlerinin vakfin ve has geliri olmak üzere toplanmasına ve buna göre hareket edilmesine dair emr-i şerif.

Sayfa 22 - Belge 56 - Derkenar

Derkârı mûcibince mezbûra emr-i 'ali yazılmışdır.

Fî Evâil-i C Sene 99

Sayfa 22 - Belge 56

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Sâbıkâ-i enderûn-ı hümâyunumdan Ser gediğim olan Ali zîde mecduhu gelüb Haleb sancağında Antakya nâhiyesine tâbi‘ on üç nefer re‘âyâ ile karye-i Menkûle(?) hâsıl-ı kısm-ı mine’l-hums hinta ve ‘alef ve dört ve resm-i bostan ve harâc-ı zeyt ve eşcâr sâ’ire sekiz yüz doksan akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîr der-Antakya kırat on iki beş yüz kırk beş akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne yekûn rüsûm-ı ‘örfiye ve bâd-ı hevâ üç yüz yigirmi iki akçe ve yine Antakya nâhiyesine tâbi‘ kırk üç nefer re‘âyâ nefer re‘âyâ ile karye-i Erkûd(?) nam diğerk Zengice hâsıl-ı kısm-ı mine’s-südûs hinta ve şa’ir ve erzen ve ‘alef ve mâl-ı sayfi ma‘a resm-i bostan ve harac-ı zeyt ve eşcâr sâ’ire iki bin elli akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîr der-nefs-i Antakya kırat altı beş yüz on üç akçe ve hisse-i mîri on iki kırat bin yigirmi beş akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i tapu ve deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne yekûn hisse-i mîri ma‘a rüsûm-ı ‘örfiye ve bâd-ı hevâ iki bin dört yüz akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîr altı kırat altı yüz akçe hisse-i mîri on iki kırat bin iki yüz ve yine Antakya nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Deyr-i Sâli dernezd-i Antakya hâsıl-ı kısm-ı mine’s-südûs iki bin dört yüz akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîr der-Antakya altı kırat üç yüz akçe ve hisse-i mîri on iki kırat bin sekiz yüz akçe ve yine Antakya nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Meydancık dernezd-i Antakya hass-ı şâhi hâsıl-ı kısm-ı müne’s-südûs dört yüz akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîr der-Antakya dört kırat altı yüz yedi buçuk akçe ve hisse-i mîri on altı kırat iki yüz altmış sekiz akçe zemîn-i çayır der-mezra‘a-i mezbûre yigirmi beş akçe ve yine Antakya nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Hassa dernezd-i karye-i Sûfiler(?) hâsıl-ı mine’s-südûs bin iki yüz akçe hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîr der-Antakya altı kırat üç yüz akçe ve hisse-i mîri on iki kırat altı yüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve hisse-i mîri ve rüsûm-ı ‘örfiye ve bâd-ı hevâ yazuları defter-i icmalde havas-ı hümâyunumdan olmak üzere tahrîr olduğu defter-i hakânide mukayyid ve mezkûr Câmî‘-i Kebîr vakfının tevliyeti mûmâ-ileyh Ali Hasan zîde mecduhunun bâ-hatt-ı hümâyun şevketmâkrûn bâ-mukâbelden ber-vech-i te’yîd berât-ı şerîfimle üzerlerinde olmağla kurra-i mezbûreleri ber-mûceb defter-i hakâni hass-ı hümâyun mutasarrıfınla taraf-ı def’atdan mültezim olanlar zabt ve câmî‘-i mezkûr vakfi cânibine ‘â’id kırat ve hisselerine ahz u kabz murâd iyledikde hass mutasarrıfı olanlar müstakilen yetmiş üç

senesinden beru zabt ve dört zâbıtlarını ittihâz ittihatıyla vakfın ‘arazisi yokdur müstakilen hassıdır deyu vakf tarafına ‘â’id mahsûl ahz ve gadr sevdâsında olduĝun bildirüb mârû’l-beyân kurra ve mezra‘a ber-mûceb defter-i hakâni hass mutasarrıfıyla vakf-ı mezbûr tarafından zabt ve câmi‘-i mezkûr vakfı cânibine ‘â’id kırat hisseleri ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muĝâyir-i kânûn hass mutasarrıflarını ol-vechle dahl ve ta‘arruz itdirilmeyüb men‘ ve def‘ itdirilmek bâbında hükm-i hümâyun ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduĝu mastûr ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevliye-i mezbûre ber-mûceb muharrer yetmiş üç senesi Recebinin on ikinci gününde mûmâ-ileyh Ali Hasan zîde mecduhuya tevcîh ve hâlâ mâliye tarafından virilan berât ile üzerinde olduĝu mukayyid ve kânûn su‘al olundukda kurra ve mezra‘a sâlifetü’l-beyân vakf-ı mezbûr mutasarrıflarıyla hass-ı hümâyunum tarafından zabt ve câmi‘-i mezkûr vakfı tarafına ‘â’id kırat hisseleri cânib-i vakfdan ve hass tarafına ‘â’id kırat hisseleriyle rûsûmâtı hass-ı hümâyun tarafından ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfık-ı kânûn iddiĝi tahrîr olmaĝla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z Sene 198

Katip: Nasihi

Sayfa 22 - Belge 57’nin Özeti

Altunözü nahiyesinde hissesi bulunan Ali Hüsnü vakfına ait çeşitli köy ve mezralarda bulunan vakıf gelirlerinin has geliri adına toplanması ve bundan dolayı Ali Hüsnü vakfı gelirlerine zarar verildiĝi, bu şekilde toplanan kısmın tekrar iade edilmesi ve bundan sonrada kanuna uygun olarak toplanması hususunda emr-i şerif.

Sayfa 22 - Belge 57 - Derkenar

Sâbıkân emr-i ‘ali yazıldı.

Fî Evîsit Sene 99

Sayfa 22 - Belge 57

Haleb vâlisine ve Haleb sancaĝında vâki‘ Altınözü nâhiyesinin tâbi‘ olduĝu kazânın kadısına hüküm ki;

Sâbıkâ-i enderûn-ı hümâyunumda Gedikli Paşa olan Ali Hasan zîde mecduhu gelüb Haleb sancağında Altınözü nâhiyesine tâbi‘ elli üç nefer re‘âyâ ile karye-i Velidiye hâsıl-ı kısm-ı mine‘l-hums hinta ve şa‘ir ve kisbe ve mâl-ı sayfî ma‘a resm-i bostan ve haracü‘l-kürûm ve eşcâr sâ‘ire iki bin yigirmi akçeden hisse-i vakf mukaddem hazret-i Halebü’t-tüccâr altı kırat beş yüz beş akçe ve hisse-i mîri on sekiz kırat bin beş yüz on beş akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma‘ara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ yekûn hisse-i mîri ma‘a rüsûm ve gayruhu iki bin altı yüz seksan bir akçe ve yine Altınözü nâhiyesine tâbi‘ otuz beş nefer re‘âyâ ile karye-i Erhaba(?) hâsıl-ı kısm-ı mine‘l-hums hinta ve şa‘ir ve ‘alef ve erzen ve mâl-ı sayfî ma‘a rüsûm-ı bostan ve resm-i haracü‘l-kürûm ve eşcâr sâ‘ire dört bin üç yüz elli altı akçe hisse-i vakf mukaddem Halebü’t-tüccâr üç kırat beş yüz kırk dört akçe ve hisse-i mîri yigirmi bir kırat üç bin sekiz yüz on iki akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma‘ara ve nahl ve deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma‘a ‘aras? yekûn hisse-i mîri ma‘a rüsûm ve gayruhu dört bin dokuz yüz otuz akçe ve yine Altınözü nâhiyesine tâbi‘ altmış nefer re‘âyâ ile karye-i Dimos hâsıl-ı kısm-ı mine‘l-hums hinta ve şa‘ir ve rüsûmât ve erzen ve mâl-ı sayfî ma‘a resm-i bostan ve haracü‘l-kürûm ve eşcâr sâ‘ire altı bin yedi yüz otuz iki akçeden hisse-i vakf mukaddem Halebü’t-tüccâr altı kırat bin altı yüz seksan üç akçe ve hisse-i mîri on sekiz kırat beş bin kırk dokuz akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma‘ara ve resm-i esbâbü‘l-hacer ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne yekûn hisse-i mîri ma‘a rüsûm ve gayruhu altı bin üç yüz seksan akçe ve yine Altınözü nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Taslık(?) ve dernezd-i karye-i Zeyt bin beş yüz akçeden hisse-i vakf makâm-ı şerîf Halebü’t-tüccâr altı kırat üç yüz yetmiş beş akçe ve hisse-i mîri on sekiz kırat bin yüz yigirmi beş akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr olduğu defter-i hakânide mukayyid ve mûmâ-ileyh Ali Hüsnü vakf-ı mezbûrun tevliyeti bâ-hatt-ı hümâyun şevketmakrûn bâ-mukâbele-i tât ber-vech-i sâbit berât-ı şerîfimle mutasarrıf olmağla kurra ve mezra‘a-i sâlifetü‘l-beyânı ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıflarıyla vakf tarafından mültezim olanlar zabt ve vakf-ı mezkûr tarafına ‘â‘id kırat hisselerini ahz u kabz murâd iyledikde hass mutasarrıfları vakfın ‘alâka ve müdâhale bu kadar müstakil hazur diyerek tegallüben zabt müddet-i zabtlarını sened-i ittihâziyla vakf-ı şerîfe gadr iylediklerin bildirüb sâlifü‘z-zikr kurra ve mezra‘a ber-mûceb defter-i hakâni hass mutasarrıfıyla vakf-ı mezbûr tarafından zabt ve vakf tarafına ‘â‘id kırat hisseleri ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir kânûn hass

mutasarrıflarını ol-vechle müstakilen dâ'iyesiyle dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men' ve def' ve tegallüben oldukları mahsül giru istirdât itdirilmek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve hazine-i 'âmiremde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevliyet-i mezkûre ber-vech-i meşrûh bin yüz yetmiş üç senesi Recebinin on ikinci gününde mûmâ-ileyh tevcîh ve hâlâ mâliye tarafından virilan berât ile üzerlerinde olduğu mukayyid ve kânûn su'al olundukda kurra ve mezra'a-i sâbıku'l-beyân ber-mûceb defter-i hakâni hass mutasarrıfıyla cânib-i vakfdan zabt ve taraf-ı vakfa 'â'id kırat hisseleri cânib-i vakfdan ve hass tarafına 'â'id kırat hisseleriyle rûsûmâtı hass-ı hümâyun tarafına ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfik kânûn iylediği tahrîr olunmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 198

Katip: Nasihi

Sayfa 23 - Belge 58'in Özeti

Halep eyaletinde bulunan defter kethüdası el-Hac İsmail velet-i Yusuf'un Halep sancağında toprağının olduğu ve bu topraklar üzerinde ziraat edenlerin ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden sekizde bir öşürlerini almak istediği ancak ziraat edenlerin bu öşrü vermek istemedikleri üzerine el-Hac İsmail velet-i Yusuf'un şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 23 - Belge 58

Haleb vâlisine ve Mütennem(?) kadısına hüküm ki;

Eyâlet-i Halebin defter kethüdâsı el-Hâc İsmâ'il veled-i Yusuf gelüb Haleb sancağında Matbah nâhiyesinde Kasdil(?) nam karye ve garbiden yetmiş bin altı yüz altmış akçe berat-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakatından Mütennem(?) nâhiyesine tâbi' müstakilen kayd ve berâtına dâhil Abaruz karyesinde defter-i hakâni tahtında kısm-ı mine's-sümün ze'amete hâsıl yazulmağla karye-i mezbûreyi ber-mûceb defter-i hakâni müstakilen zabt ve toprağın zirâ'at ve harâset idenlerin zirâ'atlarıyla hâsıl iyledikleri terekelerinden sekizde bir 'öşürlerin talep ve olmak murâd iyledikde karye-i mezbûr sükkânından Hasan kadı dinmekle ma'rûf kimesne zirâ'atçilerini tahribin ve bizler hass re'ayasıyız deyu hilâf-ı kânûn terekeleri

‘öşürlerin virmeğin ta‘allül ve muhâlefet iylediklerinden mâ‘adâ karye-i mezbûreyi dahi zabtına muhâlefet ve bin yüz seksan dört senesi Evâsıt-ı Şa‘banında sâdır olan emr-i ‘âliye dahi ‘adem-i itâ‘at ve ze‘âmeti hâsılâtın külli kesr ve noksan tertîbine bâ‘is ve yedi oldukların bildirüb karye-i Abaruz el-mezbûreyi ber-mûcib defter-i hakâni müstakilen kenduye zabt ve toprağına ve zirâ‘at-i verâset itdiklerin ve zirâ‘atlarıyla hâsıl iyledikleri terekelerinden sekizde bir ‘öşürlerin alıvirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir kânûn üzere ve muhâlefet ve ol-vechle zabtına muhâlefet itdirilmemek bâbında hümâyun ricâ ve defterhâne-i ‘amiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Mütennem(?) nâhiyesine tâbi‘ yigirmi beş nefer re‘aya ile karye-i Abaruz ve hâsıl kısm-ı mine’s-sahn hinta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfî ma‘a-i bostan ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma‘ara ve nahl ve resm-i tapu ve deşt-bâni ve bâd-ı hevâ yekûn ma‘a-i gayruhu on bin akçe yazularıyla defter-i mufassalıyla muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmalde Matbah nâhiyesine tâbi‘ karye-i Kasdil(?) olmadığın ma‘a gayruha birikdirilüb yetmiş altı yüz altmış akçe ze‘âmet-i kethüdâ-yı defter-i vilâyet-i Haleb deyu ber-icmâl ve temâmen mûmâ-ileyh el-Hâc İsmâ‘il veled-i Yusuf zîde kadruhunun ze‘âmeti olduğun mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hakâni mûcibince kânûn üzerine ‘amel olunmak içün yazulmuştur.

Fi Evâ‘il-i Z Sene 198

Katip: Muhibb

Sayfa 23 - Belge 59’un Özeti

Zuamadan İsmail yine zuamadan Seferli Hanesinden olan mütevaffa babasından kalan elli yedi bin beş yirmi akçe zeameti doksan altı, yedi ve sekiz senelerinde tahsil etmediğini bildirmiş, yapılan incelemede bunun böyle olduğu görülmüş ve İsmail’e hakkını alabileceğine dair reayaya yılda iki defa vergi ödetmemek kaydıyla emr-i şerif verilmiştir.

Sayfa 23 - Belge 59

Haleb monlasına ve Aziz kadısına hüküm ki;

Zu‘amâdan İsmâ‘il veled-i Ömer Hâne-i Seferli zîde kadruhu gelüb Haleb ve Konya ve Aziz sancaklarında bilâ u berât ve gayri nâhiyelerde Kafîn(?) nam karye ve gayriden elli yedi bin beş yüz yigirmi akçe ze‘âmet bin yüz yetmiş üç târihi ve berâtıyla mutasarrıfı babası Ömer Hâne-i Seferlinin fevtinden bâ-‘arzuhal işbu

doksan sekiz senesi Şevvalinin dokuzuncu gününde bu galle-i mûmâ-ileyh İsmâ'il tevcih ve berâtıyla üzerinde olmağla Heleb ve Aziz sancaklarında vâki' ze'âmet-i mezbûr doksan altı ve yedi ve sekiz senelerinde vâki' olan mahsûl ve rûsûmu babası müteveffâ-yı merkûmun hayâtında berâtım mûcibince tahvîli târihine düşmüşiken ba'z müvâki' sebeble tarafından ahz u kabz ve te'aşşir olunmayub 'âla hâle kaldığından ırsen kenduye intikâl itdirildiğin bildirüb babası müteveffâ-yı mezbûrun hayâtında berât mûcibince tehvîli târihine düşüb ırsen intikâl iden sinîn-i merkûme mahsûl ve rûsûmu zu'emâ ve zimmetlerinde mi zirâ'atlerinde midir her kimden tevcih iderlerse temâmen tahsîl ve tarafından kabz kanâ'at itdirilmek bâbında hükm-i hümâyunum rica ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyunuma ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mastûr ve mukayyid ve divân-ı hümâyunumda kânûnu su'al olundukda defter-i hakânide mukayyid ze'âmet-i mezbûr karyelerinin bin doksan altı ve doksan yedi ve sekiz senesinde vâki' olan mahsûl ve rûsûm merkûm İsmâ'ilin babası müteveffâ-yı mezbûrun hayâtında berât mûcibince tahvîli târihine düşüb tarafından ahz u kabz olunmayub 'âla hâle kaldığın vâki' ise ırsen bu galle-i mezbûre dinmekle babası müteveffâ-yı mezbûrun hayâtında berât mûcibince tahvîli târihine düşüb ırsen intikâl sinîn-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu re'âyâ-yı zimmetlerinde midir her kimden teveccuh iderse re'âyâlar bir senede iki def'a mahsûl ve rûsûm olunmağın hazer olunarak tarafında kabzına me'mure aliverilmek mürâfî'-i kânûn iddüğü tahrîr olunmak ve kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir Z Sene 198

Katip: Hasbi

Sayfa 23 - Belge 60'ın Özeti

Çuhadar Hüseyin Halep'e giderken yolda eşkıyaların saldırısına uğraması ve eşya ile paraları gasp edildikten sonra öldürülmesi üzerine Antakya voyvodasının bu eşkıyaları yakalayarak gasp edilen para ve eşyanın tahsil edilmesi hakkında emr-i şerif.

Sayfa 23 - Belge 60

Antakya kadısına ve Antakya voyvodasına hüküm ki;

Çukadar Hüseyin nam kimesne gelüb bu bundan akdem ba'z husûs ile Haleb cânibine gidüb 'avdetinde Reyhanlı 'aşiretinde eşkıyâ zümresinde kazâ-i mezbûrda sâkin Eredtalı(?) Hamza küçük karındaşı Gürcü İsmâ'il ve Kocaoğlu Mehmed ve Baki büyükoğlu Ahmed nam şakî ve başlarına cem' iyledikleri refikleriyle işbu sene-i mübâreke Karamut hânıyla Antakya beynine üzerine hücum ve bir taban kılınç ve bir sîm sa'at ve altmış beş guruş ve yüz 'aded fındık altununu gasb ve garet iylediklerinden gayri ba'd-ı min katl-i nusretde olmalarıyla ber- takrîb yedlerinde halâs olub mukâvemet mümkün olmayub mağdûr oldukda inhâ ve senki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle şâki-i merkûmlar ahz ve terâfu'-ı şer' ve gasb iyledikleri akçe ve eşyâsı 'ala eyyi hâl tahsîl ve istirdâd ve icrâ-yı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istidâ' itmekle senki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle fezâhat-ı merkûmeye te'addi iden mezbûrlar ma'rifet-i şer'e ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve ba'd-ı altun gasb olunan nakd ve eşyâsı icâb idenlerden ma'rifet-i şer'le tahsîl ve ihkâk-ı hak ve keyfiyet-i der-'aliyeme 'ilâm olunmak bâbında.

Fi Evâhir Z Sene 98

Katip: Haşim

Sayfa 24 - Belge 61'in Özeti

Halep'te bulunan sadat-ı kiramdan es-Seyyid Hasan'ın Halep dışında değirmeninini olduğu bu değirmene kaza-i mezbur sükkânından Ali nam kimesne tarafından müdahale edilmesi ve bu müdahalenin men ve def edilmesi hususunda es-Seyyid Hasan'ın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 24 - Belge 61

Haleb kadısına hüküm ki;

Medine-i Haleb sükkânından sâdât-ı kiramdan es-Seyyid Hasan zîde şerîfe gelüb Medine-i Haleb hâricinde Aynü's-setl nam mahal kurbunda vâki' arsa-i(?) mîri üzerine mebni 'arsası mukâta'lu binâşi mülkiyet bâ-senedât-ı şer'îyeleri 'ann-ced yüz seneden mütecâviz mutasarrıf olduğu değirmanda âherin 'alâkası olmayub mah-be-mâh mukâta'na müte'ahhidesi olan otuz guruşunu sâhib-i 'arza edâ idüb ber-vechle aherden müdâhale ve dahl ve ta'arruz olunmak iktizâ itmez iken kazâ-i mezbûr sükkânından Ali nam kimesne zuhûr ve mücerred ta'cîz ve tekdîr ve hilâf-ı şer' ve kânûn fuzûlî ve bilâ-sened müdâhale te'addiden hâli olmadığı ve bu babda da'vâsına muvâfik fetevâ-yı şerîfesi olmadığı bildirüb fetevâ-yı şerîfe ve senedât-ı

şer‘iyesi mûcibince ‘amel olunub mezkûrun hilâf-ı şer‘ olan ol-vechle zâhir olan müdâhale te‘addisin men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için emr-i ‘âli yazılmışdır.

Fi Evâhir Z Sene 198

Katip: Sabri

Sayfa 24 - Belge 62'nin Özeti

Halep'te bulunan sadat-ı kiramdan es-Seyyid Hasan'ın Halep'te değirmenin olduğu bu değirmene ecanibden Ali nam kimesne tarafından fuzuli müdahale edildiği ve bu müdahalenin men ve def edilmesi hususunda es-Seyyid Hasan'ın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 24 - Belge 62

Haleb kadısına hüküm ki;

Haleb sâkinlerinden sâdât-ı kiramdan es-Seyyid Hasan zîde şerîfe gelüb Halebü'ş-Şehbâ hâricince Aynü's-setl nam mahalde dâ'ir Dünyârî(?) değirmanı dinmekle marûf asiyâba bâ-sened-i şer‘î eben ‘ann-ced-i mülkiyet üzere müddet-i merîdeden beru mutasarrıf olub âherden müdâhale olunduğu yoğuken ecânibden bu esnâda Ali nam kimesne zuhûr ve muğâyir sened-i şer‘î değirman-ı mezbûre fuzûli müdâhale ve gadr sevdâsında olduğun ve bu babda da‘vâsına muvâfık fetevâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetevâ-yı şerîfe ve yedinde olan sened-i şer‘î mûcibince ‘amel olunub mezkûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve muğâyir sened-i şer‘e ve fetevâ-yı münîfe zâhir olan müdâhale ve te‘addisi men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidâ‘ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için emr-i ‘âli yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i M Sene 99

Katip: Hâşim

Sayfa 24 - Belge 63'ün Özeti

Katin ve İkraran karyesine ait gelirler Ebu Said Lulu bin Abdullah vakfi zeamet hissesi ve has hissesi olmak üzere üç kalemde tahsil edilmekte iken Halep muhassılları bu kurala uymayarak tümünü devlet adına toplamışlar ve bu durum ruznamçe ve icmal defterlerine bakılarak tespit edilerek kanuna göre taraflara haklarının ödenmesi hakkında emri şerif.

Sayfa 24 - Belge 63 - Derkenar

Derkârı mûcibince emr-i ‘ali yazılmışdır.

Evâsıt-ı CA Sene 200

Sayfa 24 - Belge 63

Haleb vâlisine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Divân-ı hümâyunum kalemi câniblerinden Mustafa Nihâli zîde kadruhu südde-i sa‘âdetime gelüb Ruhâ ve Birecek ve Erzurum ve Haleb sancaklarından hilâf ve gayri nâhiyelerde kurrada nam karye ve gayriden yetmiş bir bin doksan altı akçe ‘âlişânımla mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhâkâtından Haleb kazâsı müzâfâtından Zâviye nâhiyesine tâbi‘ yüz altmış dört nefer rea‘yâ ile karye-i Katin hâsıl mâl-ı dimos fî sene on iki bin altı yüz altmış dört akçe yazusundan elli üç bin yüz altmış altı akçesi hisse-i vakf Haremeyn-i şerîfeme ve üç rub‘ dokuz bin dört yüz doksan sekiz akçesi hisse-i ze‘âmet ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred yekûn ma‘a-i gayruhu hisse-i ze‘âmet ve resm-i ‘aruz ve bâd-ı hevâ on altı bin elli iki akçe ve yine kazâ-i mezbûr müzâfâtından Bab nâhiyesine tâbi‘ karye-i İkrârân vakf-ı Ebû Sa‘id Lulu bin Abdullah Ali bin Ahmed bin Sulehâddin ve ‘ala evlâda temâmen vakt on beş nefer re‘aya ve hâsıl kısm-ı mine’s-sub‘ hinta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfî ma‘a-i resm-i bostan dört bin kırk dokuz akçesinden el-‘öşr sülüs mahsûl el-bitûr(?) ze‘âmet Mahmud Çavuş bin üç yüz kırk dokuz akçe ve resm-i çift ve bennâk ve resm-i mücerred yekûn ma‘a-i gayruhu el-‘öşr ma‘aü’l-rüsûm ze‘âmet-i mezbûr iki bin akçe yazularıyla defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmalde bir gönderilüb on sekiz bin elli akçe yekûn ma‘a-i gayruhu bir gönderilüb kırk bin akçe ze‘âmet ber-icmal ve icmal-i mezbûrun icmal bu ze‘âmet üzere on sekiz bin akçesi divân-ı hümâyunum kaleminin bâ-hatt-ı hümâyun şevketmâkrûn virilan nizâm müstehâsı üzere kırk nefer merteb-i şerhlülerinden olmak üzere kayd-ı meşrûh mûmâ-ileyh Mustafa Nihâli bâkisi müşterekleri kaydlarında olduğu defter-i hakânide mukayyid olmağla mûmâ-ileyhinin tarafından subaşı zîde kadruhu karye-i mezbûrunu ber- mûcib defter-i hakâni hisse-i vakf mutasarrıfıyla ve müşterekleriyle zabt ve karye-i Katin el-mezbûrenin mâl-ı dimosunun ze‘âmet tarafına ‘â’id üç rub‘ hisse ile resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred bâd-ı hevâdan karye-i İkrârân mezbûr ‘öşründen ze‘âmet tarafına ‘â’id sülüs mahsûl ile rüsûmat sâbıku’l-beyân berât yazusuna göre hissesine isâbet iden kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde aherden ber-vechle dahl

ve ta'arruz olunmak icâb itmez iken Haleb muhassılı sâbıka tarafından hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i berât-ı 'ali müdâhale ve doksan beş senesinden beru tegallüben zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu ahz u kabz idüb gadr iylediğın bildirüb karyeteyn-i mezbûreteyn ber-mûcib defter-i hakâni üzere mutasarrıflarıyla ve müşterekiyle mûmâ-ileyhinin tarafından subaşısı merkûme zabt ve karyeteynü'l-mezbûrenin mâl-ı dimosunun ze'âmet tarafına 'â'id üç rub' hisse ile resm-i çift ve resm-i bennâk ve mücerred ve bâd-ı hevâdan ve karye-i İkrârân mezbûrenin 'öşründen ze'âmet tarafına 'â'id sülüs mahsûl ile rüsûmat sâbıku'l-bayânından berât yazusuna göre hissesine isâbet iden kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni Haleb mutasarrıflar tarafından (tarafından) ve aherden ferd ve aheri dahl ve ta'arruz itdirilmeyub men' ve def' fuzûli olduğun mahsûl ve rüsûma temâmen tahsîl ve alıverilmesi bâbında hükm-i hümâyun rica ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşruh üzere olduğun mastûr ve divân-ı hümâyunumdan kânûn su'al olundukda defter-i hakânide mukayyid karyeteyn-i mezbûreteyn ber-mûcib defter-i hakâni hisse-i vakf mutasarrıflarıyla ve müşterekiyle mûmâ-ileyh Mustafa Nihâlin tarafından subaşısına zabt ve mâl-ı rüsûmu ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmât herkese 'â'id olan kânûn-ı defter mûcibince ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfik-ı kânûn olur Haleb muhassıllarının ve ahirin müdâhaleleri hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûn iddüğü tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak için emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı M Sene 199

Katip: Hasbi

Sayfa 25 - Belge 64'ün Özeti

Halep sakinlerinden el-Hac Ömer ve es-Seyyid Mehmet'in Halep'te bulunan Ahmet Ağadan 1195 senesinden beri 964 kuruş alacağıının olduğun ve bu alacak hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 25 - Belge 64

Haleb vâlisine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Halep sâkinlerinden el-Hâc Ömer ve es-Seyyid Mehmed nam kimesneler gelüb Halebde sâkin Dizdar Ahmed Ağa dinmekle meşhûr zimmetinde bin yüz doksan beş

senesinden beru bâ-temessük dokuz yüz altmış dört guruş alacağı olub meblâğ-ı mezbûru merkûmun def'atla taleb ve almak murâd iyledikde hilâf-ı şer'-i şerîf edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı külli ve zulm-i sarîh iylediğın bildirüb mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdur.

Fi Evâil-i S Sene 198

Sayfa 25 - Belge 65'in Özeti

Eyalet mutasarrıflarının kendilerine tahsis edilen haslarda bulunan ahaliye kanuna mugayir vergi salınmaması reayayı incitecek acze düşürecek muameleler yapılmaması konusunda yazılan emr-i şerif.

Sayfa 25 - Belge 65

Haleb mollasına ve mütesellimine hüküm ki;

Eyâlât ve elviye mutasarrıfları kendülere tahsîs kılınan hazeriye ve havâs-ı mu'ayyenelerine 'adem-i kanâ'at ve lâ'in-i şey etrâfa buyrulduklar tahrîr ve taraf taraf mübâşirler ta'yîn ve tesyîriyle ahâlden zahire bahâ ve korumaya ve mübâşiriye ve 'ali sâ'ire ile meblâğ-ı külliye tahsîl ve bi-cürm-i mazlûmunu musavvidât ile derzincîr ve takdim ve â'yân ve zulm-i mâkûlesi dahi bunları mu'ayyene birle zulm ve te'addiden hâli olmadıkları bundan akdem sahi-i ihbâr ve inhâ olduğuna binâ'en fimâ-ba'd eyâlât ve evliye mutasarrıfları kendülere tahsîs kılınan hazeriye ve 'â'idât-ı mu'ayyeneyeye kana'at birle dâhil hükümetlerinden olan kazâ ve kurra ahâlilerine mesûde ile bilâ-mûcib mübâşir ta'yîn ve kudûmiye zahire bahâ ve mutâlibat-ı mazlûme emîz ile ahâli ve re'aya-yı 'acizeye hilâf-ı şer' ve muğâyir rızâ-ı zulm ve te'addiden ittikâ olunmak üzere te'kîd ve 'adâleti mutazammın Anadolu ve Rum eyâletinin üçer kolunun vâki' vüzerâ-yı 'azâm ve mîrmîrân-ı kirâm ve hükkâm-ı şerî'at ve bi'l-cümle zâbitân-ı memlekete hitâben emr-i şerîfem neşv ü i'âşen ve evâmîr-i mezkûrenin bir kıt'ası dahi Haleb ahâlisinin ve zulme-i mezkûreden hıyânetleri-çün isdâr ve irsâl olunmuşidi ancak bu esnâda ber-vech-i muharrer sudûr iden emr-i mezkûr münâbi' olmağla mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın te'kîdin ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim isdâr ve

ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlâna ve mütesellim-i mûmâ-ileyhümâsız zemân ve 'adâlet iktirân-ı şahânemde veditat-ullah olan fetevâ-yı ru'yet ve ehl-i memleket hilâf-ı rızâ ve muğâyir-i şerî'at garra-i mezâlim ve te'addiyat vukû'na rızâ-yı dâverânem olmayub her halde rifah ve bilâ-hîn-i fukarâ-yı mûcib hâlâtın istihsâli

matlûb-ı şahânem iddüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer mukaddemân 'âdâleti mutazammın sâdır olan evâmîr-i 'aliyem müz'meyn üzere 'amel ve hareket ve mezâlim ve te'addiyat-ı mezkûre ile ahâli ve re'ayâ-yı 'acizeyi o makûle zulmenin şer ve meferret ve te'addilerinden her halde hammaliyet ve sıyânet ve ihlâfetden ittikâ ve mücânebet olmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâhir-i M Sene 199

Sayfa 25 - Belge 66'nın Özeti

Halep'te bulunan Osman efendinin mütesellimi olan Osman'ın mütevellisi olduğu evkaf-ı şerifi Halep sakinlerinden es-Seyyid Halil Ağaya ihale etmesi ve alması gereken 800 kuruşu talep etmesi üzerine yazılan hükm-i şerif.

Sayfa 25 - Belge 66

Haleb mollasına hüküm ki;

Halebü'ş-Şehbâda vâki' merhûm hülâsa Osman Efendinin mütesellimi olan Osman nam kimesne gelüb bunun bin yüz doksan üç senesi martı (martı) ibtidâsından bir sene hitâmına değin mütevellisi olduğu evkâf-ı şerîflerini yine Haleb sâkinlerinden Fâzılzâde es-Seyyid Halil Ağa dinmekle ma'rûf kimesneye ihâle ve sene-i merkûmenin bilâ-icâresi olan sekiz yüz guruş sene-i hitâmında bi't-tevcih temâmen edâ ideriz deyu bir kıt'a memhûr temessükü i'tâ idüb bu dahi ber-mûcib temessük meblâğ-ı mezbûru mezkûrunu talep ve almak murâd iylediğın hilâf-ı şer'-i şerîf ve muğâyir temessük ta'allül ve muhâlefet ve vakf-ı şerîfe gadr-ı külli irâdesinde olmadığın inhâ ve ol-bâbda tahsîli-çün emr-i şerîfim sudûrunu istida' iylediğine binâ'en Halebü'ş-Şehbâda emvâl-i mîri tahsiline me'mur dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Hamza Paşa kethüdâsına Mehmed Ağa mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı S Sene 199

Sayfa 25 - Belge 67'nin Özeti

Azaz sancağına bağlı bazı karyelerde vakıf, mülk ve has gelirleri müşterek toplanmakta iken, her üç gelire ait tahsilat da kanuna mugayir olarak defterdeki kayıtlara uygun yapılmamaktadır. Yapılan incelemede vakıf, mülk ve has gelirlerinin

miktarı tespit edilerek bundan sonra kanuna mugayir tahsilattan kaçınılması konusunda hükm-i şeriftir.

Sayfa 25 - Belge 67

Azaz sancakbegi dâme mecduhuya ve Azaz kadısına hüküm ki;

Sâdat-ı kiramdan es-Seyyid Hasan zîde şerîfe gelüb Azaz sancağında ve nâhiyesinde Herbil karyesinin hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a-i resm-i bostan ve Halebden ve 'arus ve erzen hâsıl kısm-ı mine's-südüs yedi bin dokuz yüz doksan beş akçe yazusundan sekiz kıran min kıran yedi yüz otuz sekiz akçesi hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf ve altı buçuk kıran altı yüz akçesi hisse-i vakf Seyyid Ahmed Tarsin(?) ve sümün kıran ve südüs kıran üç yüz seksen dört akçesi hisse-i vakf Hacı Bekir Ali evlâda altmış bir kıran ve sekiz kırat min kıran beş bin altı yüz kırk altı akçe ve hisse-i mîri ile ve'l-öşr 'ann-ı hissetü'l-vakf Süddetü'l-Eşrâf hüccet-i mahsûlü ve resm-i çift ve bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i tapu ve deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma'a-i 'arusâne mîri hissesi ve Tîll(?) karyesinin dahi hâsıl kısm-ı mine's-sub' yigirmi dört kıran ve hinta ve şa'ir ve cülbân ve kavs(?) ve erzen ve mâl-ı sayfî ma'a-i bostan sekiz bin altı yüz doksan sekiz akçe yazusundan iki kıran yedi yüz yigirmi dört akçesi hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf ve sekiz kırat iki bin sekiz yüz doksan altı akçesi hisse-i vakf Adalı Ali bin Yusuf yedinden ve on dört kıran beş bin altmış altmış sekiz akçe hisse-i mîrisiyle resm-i ma'ara ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i deşt-i bâni ve bâd-ı hevâ ma'a-i 'arusânesi mîri hissesi Evârin mezra'sının hâsıl beş bin akçe yazusunda on iki kırat iki bin altı yüz akçesi hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf ve on iki kırat iki bin beş yüz akçesi mîri hissesi ve Soran karyesinin dahi hinta ve şa'ir ve kisbe ve erzen mâl-ı sayfî resm-i bostan on yedi bin akçe yazusundan sekiz kıran min dört kıran iki bin akçesi hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf ve iki kıran beş yüz akçesi hisse-i vakf Ebu'l-Hüseyin Ali Süleyman min hîn ve dört kıran ve sülüs kıran bin seksen üç akçesi hisse-i vakf-ı medrese mukayyid üzere ve on beş kıran min dört kırat üç bin yedi yüz elli akçesi hisse-i mülk Bayrâm bin Sârim esediyet(?) Devlet Ali ve bir kıran ve sülüs kıran üç yüz otuz üç akçesi hisse-i vakf Câmi'-i Sağır ve on üç kıran ve sülüs kıran üç bin üç yüz otuz üç akçe hisse-i mîrisiyle el-öşr 'ann-ı hisse-i mülk Bayrâm vâkıf Hüseyin Ebu'l-Hasan hamsen mahsûl ve resm-i çift ve nahl ve resm-i çift ve bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i tapu ve deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma'a-i 'arusâne hisse-i mîri olduğu defter-i hakânide mukayyid mûmâ-ileyh Seyyid Hasan Süddetü'l-Eşrâf

vakfının berât-ı şerîfimle mütevellisi olmağla kurra ve mezra‘-i sâbıku‘l-beyânının mahsûlâtından Süddetü‘l-Eşrâf vakfına ‘â‘id kıran ve kırat hisselerini ahz u kabza murâd iyledikde hisse-i vakf ve mülk ve hass mutasarrıfları vakf ve mülk ve hass taraflarına ‘â‘id kıran ve kırat hisselerde ahz u kabzına kana‘at olunmayub ziyâdeye tecâvüz ile Süddetü‘l-Eşrâf vakfı tarafına ‘â‘id kıran ve kırat hisselerine fuzûli müdâhale ve ta‘arruzdan hâli oldukların bildirüb kurra ve mezra‘-i sâbıku‘l-beyân ber-mûcib defter-i hakâni vakf-ı mülk ve hass mutasarrıfıyla Süddetü‘l-Eşrâf vakfı tarafına zabt ve Süddetü‘l-Eşrâf vakfı tarafına ‘â‘id kıran ve kırat hisselerini ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni vakf ve hass mutasarrıfların ol-vechle zâhir olan te‘addiden men‘ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i ‘amiremde mahfûz defter-i mufassalla müraca‘at olundukda Azaz nâhiyesine tâbi‘ on yedi nefer re‘aya ile karye-i Herbil ve hâsıl kısm-ı mine’s-südüs yedi bin dokuz yüz doksan beş ve tahtında hinta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfî ma‘a-i resm-i bostan ve cülbân ve kavs(?) ve erzen ve hisse-i vakf Süddetü‘l-Eşrâf sekiz kıran min kıran yedi yüz otuz sekiz ve hisse-i vakf Seyyid Ahmed Tarsin(?) altı buçuk kıran altı yüz ve hisse-i vakf Hacı Bekir Ali evlâdan benim kıran ve südüs kıran üç yüz seksen dört ve hisse-i mîri altmış bir kıran ve sekiz kıran min kıran beş bin altı yüz kırk altı ve‘l-‘öşr ‘ann-ı hisse-i oldukda Süddetü‘l-Eşrâf hamsen mahsûl otuz beş yüz elli iki ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma‘ara ve nahl ve resm-i tapu ve deşt-bâni yekûn hisse-i mîri ma‘aü‘l-‘öşr ve resm-i bennâk bin otuz ve bâd-ı hevâ ma‘a-i ‘arusâne bin yüz elli ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ otuz sekiz nefer re‘aya ile karye-i Tîll(?) ve hâsıl kısm-ı mine’s-sub‘ sekiz bin altı yüz doksan sekiz ve yigirmi dört kıran ve tahtında hinta ve şa‘ir ve cülbân ve kavs(?) ve erzen ve mâl-ı sayfî ma‘a-i resm-i bostan ve hisse-i vakf Süddetü‘l-Eşrâf iki kıran yedi yüz yigirmi dört

Sayfa 26 - Belge 67

ve hisse-i vakf Adalı Ali bin Yusuf yedinden sekiz kırat iki bin sekiz yüz doksan altı ve hisse-i mîri on dört kıran beş bin altmış sekiz ve resm-i ma‘ara ve nahl ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i deşt-bâni yekûn hisse-i mîri ma‘a-i rüsûm-ı ‘örfiye altı bin yüz yigirmi iki ve bâd-ı hevâ ma‘a-i ‘arusâne yüz doksan ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ mezra‘-i Evârin dernezd-i karye-i Cibril ve hâsıl beş bin ve hisse-i vakf Süddetü‘l-Eşrâf on iki kırat iki bin beş yüz ve hisse-i mîri on iki kırat iki bin beş yüz ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ elli sekiz nefer re‘aya

ile karye-i Solak ve hâsıl kısm-ı min on bir bin ve tahtında hinta ve şa'ir kisbe ve erzen ve mâl-ı sayfî ma'a-i bostan ve hisse-i vakf Ebu'l-Hüseyin Ali Süleyman bin Haydar iki kıran beş yüz ve hisse-i vakf-ı medrese mukayyid üzere dört kıran ve sülüs kıran bin seksan üç ve hisse-i mülk Bayram bin Sarım esediyet(?) ve Devlet Ali on beş kıran min dört kıran üç bin yedi yüz elli ve hisse-i vakf Câmî'-i Sağır bir kıran ve sülüs kıran üç yüz otuz üç ve hisse-i mîri on üç kıran ve sülüs kıran üç bin üç yüz otuz üç ve'l-öşr 'ann-ı hisse-i mülk Bayram vâkıf Hüseyin Ebu'l-Hasan hamsen mahsûl üç yüz bin yedi yüz ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i tapu ve deşt-bâni yekûn hisse-i mîri ma'a'l-öşr ve rüsûm-ı 'örfiye gayr-ı ez cürm-i galiz ber vech-i maktu' der-'uhde Handân Ağa altı bin sekiz yüz yigirmi bir ve bâd-ı hevâ ma'a-i 'arusâne yüz seksan dokuz akçe yazular ile defter-i mufassal muharrer kalemiyle tahrîr-i defter olmağla bu takdîrce ber-mûcib defter-i hakâni Herbil karyesinin yigirmi dört kıran 'âşârının humsu mahsûl sekiz kıran süddetü'l-öşr vakfı ve altı buçuk kıran Seyyid Ahmed Tarsin(?) vakfını ve südüs kıran Hacı Bekir Ali evladan(?) vakfı ve sekiz kıratda altı buçuk kırıyanıyla rüsûmâtı mîri ve Tibil karyesinin i'sâretden iki kıran Süddetü'l-Eşrâf vakfı ve sekiz kıratı Adalı Ali bin Yusuf yedinden vakfı ve on dört kırıyanıyla rüsûm-ı 'örfiyesi mîri Evârin dernezd-i karye-i Herbil(?) mezra'sının yigirmi dört kırat i'sâretden on iki kırat Süddetü'l-Eşrâf vakfı ve yine ol-mikdâr kıratı mîri ve Solak karyesinin yigirmi dört kıran i'sâretden sekiz kıran Süddetü'l-Eşrâf vakfı ve iki kıran Ebu'l-Hüseyin Ali Süleyman bin cedîd(?) vakfı ve dört kıran mukayyid üzere medrese vakfı ve on beş kırıandan dört kıran mülk Bayram bin Sârım esediyet(?) ve Devlet Ali ve üç kıran sağır câmî' vakfı ve üç kıran ile gayr-ı ez cürm-i galiz rüsûm-ı 'örfiye mîri hamsen mahsûl mülk-i Bayram vâkıf Hüseyin Ebu'l-Hasan tarafında başka başka zabt olunmak iktizâ iyledikde bi'l-fi'il defter emîni olan Hasan dâme mecduhu 'arz iyledikde mûcibince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Evâsıt-ı S Sene 199

Katip: Sâmi

Sayfa 26 - Belge 68'in Özeti

Vezir Mustafa Paşa eski Ohri sancağı mutasarrıfı olan Boğdan Başbuğu mütevellisi vezir Ahmet Paşa'ya gönderilmek üzere 80 kese akçelik imdad-ı seferiye vergisinin Halep'ten toplanarak Mustafa Paşa'ya ödendiğini, 7500 kuruş tutarındaki hazeriye

vergisinin de Halep'ten tahsili konusunda ihtimam ve dikkat edilmesi hakkında Halep ve ilgili kadılara yazılan ferman-ı şerif.

Sayfa 26 - Belge 68 - Derkenar

Sehv olmağla mahalline kayd olunmuştur.

Sayfa 26 - Belge 68

Haleb kadısına ve eyâlet-i Halebde vâki' kazâların kuzât ve kurraniya hüküm ki; Eyâlet-i Haleb bin yüz doksan yedi senesi Rebi'ü'l-âhîrinin onuncu gününde vezîrim Mustafa Paşa iclâlehuya tevcîh ve doksan sekiz senesine mahsûben re's sene-i gurre-i Muharrem i'tibâr olunarak senede iki taksît ve beher taksîdi rikkat hıdmatıyla eyâlet-i merkûmede vâki' kazâlara berât-ı şer' ve cümle ma'rifetiyle tevzî' ve taksîd ve birle yedinden cem' ve tahsîl ve müşârun-ileyhin tarafından kabzına me'mûr edâ ve teslîm itdirilmek için bir kat'a emr-i 'ali sâdır ve ba'dehu eyâlet-i mezbûre doksan sekiz senesi Rebi'ü'l-evvelinin on alıncı gününde sâbıkân Ohri sancağına mutasarrıf olan Boğdan başbuğu mütevellisi vezîr Ahmed Paşaya tevcîh ve edâ'ire da'iresi zımnında masârif-ı kesîreye düçâr ve beher hâl-i seferiye tahsiline muhtâc olduğundan eyâlet-i Halebden vâli için seksen kise akçe imdâd-ı seferiye tertîb kılınmakla eyâlet-i Halebden müşârun-ileyh Mustafa Paşa tarafına hazeriye tahsîli için virilüb emr-i mezkûrun kaydı ref' ve ref'î ve eyâlet-i mezbûrede hadd-i i'tidâl üzere virilegelan hazeriyeden doksan sekiz senesi ibtidâ-yı Muharreminde vâli-i sâbık müşârun-ileyh Mustafanın gurre gününe gelince kastu'l-yevm hesab üzerine hissesine isâbet ve iktizâ iden hazeriye her ne mikdâr ise müşârun-ileyh tarafına edâ ve teslîm olunmak şürût-ı hazeriyeden olduğuna binâ'en sene-i mezbûre mahsûben ol-mikdâr hazeriye hissesi Mustafa tarafına edâ ve teslîm olunduktan sonra ma'âdâ seksan kise akçe seferîyenin tekmîline dek ne mikdâr iktizâ ider ise zam ve 'ilâve birle eyâlet-i Halebde vâki' kazâlar ahâlilerine tavzî' yerlü yerinden tahsîl olunmak için doksan sekiz senesi Evâ'il-i Rebi'ü'l-âhîrinde Boğdan başbuğu müşârun-ileyh tarafına emr-i münîfim virilüb şimdi müşârun-ileyh Mustafa Paşa bir kıt'a takrîr kâğıdında emr-i 'ali mezkûr Ahmed Paşanın kapu kethüdâsı ümmisi Osman yediyle Halebden hareket esnâsında vürûd ve Ahmed Paşanın tarafına 'â'id evlatdan zimmetime ber-mûceb geçmiş değil iken ahâli-i Haleb kendü ze'âmetlerince ru'yet-i hesâb ve Ahmed Paşanın hissesine hazeriye ve cevri ma'dûddan yedi bin beş yüz guruş makbûlünüzdür der deyu isdârlarına mübni mücerred vâki' zarûret ve vesîle-i

hareket için muvâza'aten bir kıt'a tahvîl i'tâ ve mûcibince 'adet-i müstemireleri üzerine bir vakf ve'l-hâh bir kıt'a i'lâm ve fî nefsi-i evâmîr Ahmed Paşanın mâl-ı hazeriye ve 'â'idat-ı sâ'iresinden habbe-i vâcibe zimmetinde mütekarrir olmayub ahâli-i Haleb zimmetlerinde münîfi olmağla mübâşir ma'rifetiyle Halebden tahsîl emri-i münîfim sudûruna mahrec iyledikde tahrîr ve iş'ar vech-i meşrûh üzere mübâşir ma'rifetiyle meblâğ-ı mezbûrun tahsîli zemân olmakdan işbu emri-i şerîfim isdâr ve irsâl olmuşdur imdi vusûlünü ol-vâki' meblâğ-ı mezbûr ahâli-i Haleb zimmetlerinde kaldığı takrîrde ahâliden bir senede mükerrer hazeriye tehâsilinden hazer olunarak temâmen tahsîl ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîme ihtimâm ve dikkat ve hilâfından mübâderet olunmak bâbında fermân-ı 'ali yazılmışdır.

Fi Evâhir-i S Sene 199

Katip: Şâhi

Sayfa 27 - Belge 69'un Özeti

Mısırın karyesinde berat karşılığı toprağa mutasarrıf olan el-Hac Süleyman toprağın daha önceki sahibi öldüğünden ve yerine mirasçı bırakmadığından toprağını köylülerin kanuna aykırı olarak zapt ettiğini ve kadının buna engel olması hakkında emri-i şerif.

Sayfa 27 - Belge 69

Matbah kadısına hüküm ki;

Zu'emâdan el-Hâc Süleyman zîde kadruhu gelüb berât-ı 'âlişân mutasarrıf olduğunu ze'âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Mısırın nam karye toprağında vâki' ma'lûmetü'l-hudûd arâziye mutasarrıf olan nam kimesne fevt yüz doksan yedi senesinde bunun zamânında fevt oldukda oğlu ve kızı ve baba birler karındaşı vesâ'ir tapu ashâbından kimesnesin kalmayub etrafından olan yerleri müstehak tapu olmağla resm-i tapularıyla tâlibe virüb zirâ'at itdirilmek murâd iyledikde aher karye ahâlilerinden ba'z kimesneler hilâf-ı kânûn fuzûli zabt ve gadr iylediklerin bildirüb ol-yerler resm-i tapu ile tâlibe virilüb zirâ'at itdirilüb hilâf-ı kânûn aher karye ahâlisinden olan mezbûrları dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men' ve def' itdirilmek bâbında hükm-i hümâyunum rica itmeğın kânûn üzere 'amel olunmak için emri-i şerîf yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene 199

Katip: Nesîmi

Sayfa 27 - Belge 70'in Özeti

Vezir Ahmet Paşa Boğdan tarafına serdar olarak tayin edilmiş; fakat ölmüştür. Yerine Halep valisi Süleyman Paşa atanmıştır. Daha önce Rişvan aşiretinin elinde olan 1600 koyun Halep muhassılı Celil'e satılmış; fakat parası tahsil edilememiştir. Fermanda Halep müteselliminden, bu paranın Celil'den tahsil edilmesi istenmektedir.

Sayfa 27 - Belge 70

Haleb kadısına ve dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Halep mütesellimine hüküm ki;

Haleb eyâleti vezîrim Mustafa Paşa iclâlehunun üzerinde iken Boğdan cânibi başbuğu olub muhafızı olan müteveffâ vezîr Ahmed Paşaya tevcih olundukda müşârun-ileyh Mustafa Paşanın 'azli haberi vürûdatdan sonra Rişvan 'aşireti üzerine 'askerler sevk olunub 'aşiret-i merkûme mağlub ve bin altı yüz 'aded koyunları ahz ve Haleb karîb mahalde sevk olunmak hasebiyle bu müsüllü 'ağnâm ve gurre-i mezra'-i belde üzerine vâlilere mütehassıl iken Halebde sâkin Celil Efendi dinmekle 'arif kimesne ahz ve kimesne ve beher 'avdeti otuz ve otuz yedi fûruht iderek otuz ve otuz beş kimesne mikdârı akçe ahz ve müşârun-ileyh Ahmed Paşa dâ'ire-i kesîresiyle olundukda minhâ-yı hudûd olan Hotin Kal'ası muhâfızına me'mur kılındığı ecilden mesârîfâtı hadden birûn ve eyâlet-i mezkûrenin tapu berâtı mütesellim tarafından zabt olunması muktezî iken merkûm Celil kendü tarafından ahz iylediğine binâ'en sâbîku'l-beyân 'aşâ'irden alınan ol-mikdâr koyûn bahâsından olarak mezkûr olmağla gurus el-hevâset mukîm dergâh-ı mu'allam kapucubaşılardan Mîr Tayfur dâme mecduhu ma'rifetiyle merkûm Celilden tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu lede'l-istid'a vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak için doksan sekiz senesi Evâ'il-i Recebinde emr-i şerîfim sâdır olub şimdi müşârun-ileyh Ahmed Paşanın kapu kethüdâsı olub hovâcegân-ı divân-ı hümâyunumdan hâlâ Sitanbul yazu baruthânesine nâzırı olan Süleyman zîde mecduhunun bu def'a derbâr-ı 'adâlet-medârime takdîm iylediği bir kat'a 'azuhâlinde ber-vech-i muharrer emr-i 'ali eğerçi şeref-bahş sūdûr idüb lakin müşârun-ileyh Ahmed Paşa fevt olduğundan tenfîz ve meblâğ-ı mezkûrun tahsîli mumkûn olmayub el-hâletü hazihi merkûm Celilin zimmetinde kaldığı ve müteveffâ-yı müşârun-ileyhde dahi alacağı olduğun inhâ ve meblâğ-ı mezkûr sen ki metesellim-i mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle tahsîl ve tarafından

kabzına me'mur edâ ve teslîm itdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümayununda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olundukda vech-i meşrûh üzere şer'le görülmek fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhümâsız ma'rifetiniz ile şer'le ru'yet ve merkûm Celilin zimmetinde şer'an sâbit ve mütehakkik olan ol-mikdâr guruş temâmen tahsîl ve min gayr-ı noksan mûmâ-ileyh Süleyman zîde mecduhunun tarafından kabzına me'mûra edâ ve teslîm iyleyüb hilâfından hazer iylemeniz bâbında fermân-ı 'ali yazılmışdır.

Fi Evâhir-i S Sene 199

Katip: Şâhi

Sayfa 27 - Belge 71'in Özeti

Mehmet Kuddusi'nin Kilis sancağında Azaz nahiyesinde mütevellisi olduğu Salâhiye Medresesi Vakfında hissesinin olduğu ve bazı kimseler tarafından hissesine fuzuli müdahale edildiği ve kendi hissesinin geri verilmesi hususunda Mehmet Kuddusi'nin şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 27 - Belge 71

Haleb kadısına ve dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Haleb sancağı mütesellimine ve Azaz kadısına hüküm ki;

Mehmed Kuddusi zîde 'ilmihu gelüb Kilis sancağında Azaz nâhiyesinde altmış dört nefer re'aya ile karye-i Hanâvir el-ma'rûf Hanâdir hâsıl kısm-ı mine's-südüs hinta ve şa'ir ve harâcü'l-kürûm ve eşcâr vesa'ire ve zeytûn zemânı ber-vech-i mutasarrif yigirmi altı bin yetmiş akçeden hisse-i vakf müdrese-i Salâhiye on iki kırat on üç bin otuz beş akçe ve hisse-i mîri on iki kırat on üç bin otuz beş akçe ve'l-öşr 'ann-ı hissetü'l-vakf on üç bin otuz iki akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred-i mağara ve nahl ve bâd-ı hevâ ma'a-i 'arusâne yekûn hisse-i mîri el-öşr ve rüsûm-ı 'örfiye on beş bin sekiz yüz yetmiş sekiz akçe ve yine Azaz nâhiyesine tâbi' altmış altı nefer re'aya ile karye-i Kefere hâsıl kısm-ı mine's-südüs hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a-i resm-i bostan ve harâcü'l-kürûm ve fevt ve zeytûn zemânı ber-vech-i mutasarrifa on beş bin beş yüz akçeden hisse-i evkâf şavâne-i icmâs dokuz bin üç yüz akçe ve hisse-i vakf medrese-i Salâhiye on iki kırat dört bin altı yüz elli akçe ve hisse-i vakf zâviye-i Kâmirsine(?) on iki kırat dört bin altı yüz elli akçe ve'l-öşr hass-ı şâhî fehsân-ı(?) mahsûlü't-tûr altı bin iki yüz akçe ve resm-i çift ve

resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma‘a-i ‘arusâne yekûn el-‘öşr ma‘a-i rüsûm-ı ‘örfiye yedi bin dokuz yüz altmış sekiz akçe ve Haleb sancağında ve kazâsı müzâfâtından Cebel-i Sem‘an nâhiyesine tâbi‘ mezra‘-i Mikrânü’l-kamalağı cedîd-i ahâli-i karye-i Osman hâsıl-ı mine’s-sahn dokuz kırat bin sekiz yüz akçeden hisse-i vakf Ali ve Mehmed bin Câbir iki kırat ve on beş kırat kıran dört yüz sekiz akçe ve hisse-i vakf medrese-i Salâhiye bir buçuk kıran ve rub‘ kıran üç yüz elli akçe ve hisse-i vakf mescid-i Dibekhâne hisse-i kıran iki yüz akçe ve hisse-i mîri üç kıran ve rub‘ kıran ve yigirmi üç kırat min kıran sekiz yüz kırk üç akçe ve l-‘öşr ‘ann-ı cümle-i tahsîl hass-ı şâhî bin altı yüz akçe yekûn hisse-i mîri ma‘aü’l-‘öşr iki bin dört yüz kırk iki akçe yazular ile defter-i mufassalın muharrer kalemiyle başka başka tahrîr olduğu defter-i hakânide mukayyid mûmâ-ileyh Mehmed Kuddusi mezkûr-ı Salâhiye medresesinin bâ-berât medrese ve vakfının mütevellisi olmağla karyeteyn-i mezkûreteyn ile mezra‘-i mezbûreyi ber-mûcib defter-i hakâni evkâf-ı mezbûre ve hass-ı hümâyunum hisse-i mîri mutasarrıflarıyla Sulehabe medresesi vakfi tarafından zabt ve medrese-i mezbûre vakfi tarafına ‘â’id ve yine mezbûreteyn mahsûlâtından on ikişer kırat ve mezra‘-i mezbûr mahsûlâtından bir buçuk kıran ve rub‘ kıran mahsûlâtı kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iylediğın ba‘z kimesneler fuzûli müdâhale ve gadr sevdâsında oldukların

Sayfa 28 - Belge 71

bildirüb karyeteyn-i mezbûreteyn ile mezra‘-i mezbûr ber-mûcib defter-i hakâni evkâf-ı mezbûre mütevellileri ve hass-ı hümâyunum mutasarrıflarıyla medrese-i mezkûre vakfi tarafından zabt ve herkese ‘â’id olan mahsûlât ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûn bir ferdi fuzûli müdâhale itdirilmek bâbında hükm-i hümâyun ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid ve kânûna su‘al olundukda kurra ve mezra‘-i sâbıku’l-beyân hisse-i vakf ve hass mutasarrıflarıyla Salâhiye medresesi vakfi tarafından zabt vâki‘ olan mahsûlâtdan herkese ‘â’id olan kıran ve kırat hisse-i mîri ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfik-ı kânûn olub Salâhiye medresesi vakfi tarafına ‘â’id kıran ve kırat hisselerine ahirin müdâhalesi hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûn idüb tahrîr olunmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel olunmak için emri ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i RA Sene 199

Katip: Nesîmi

Sayfa 28 - Belge 72'nin Özeti

Halep'te bulunan Mehmet nam kimesnenin Kilis ve Antep'te bulunan bazı kimselerden alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 28 - Belge 72

Haleb kadısına ve Mar'aş beglerbegisine ve Kilis kadısına ve Ayıntab nâ'ibine hüküm ki;

Yegen Mehmed nam kimesne gelüb bunda Kilis sükkânında Ali ve Davud ve yine kazâ-i mezbûra tâbi' Battal Heyven karyesi ahâlilerinden ve Ayıntab sükkânından Ebnecioğlu Ali ve Sârı Mehmed ve Kadıoğlu Mehmed Fellâhoğlu Abno(?) ve Midâr(?) karyesi ahâlilerinden ma'lûmü'l-esâmi kimesneler zimmetlerinde bermûcib temessükât ve defter yüz doksan senesinden beru bin yedi yüz kırk iki guruş alacak hakkı olub bi'd-def'at taleb ve almak murâd iyledikde mezbûrlar virmeğin muhâlefet ve ibtâl-i hakk irâdesinde buldukların ve tarafında Hacı İsmâ'il nam kimesneyi vekîl iylediğin bildirüb şer'le görölüb mezbûrların bâ-temessükât ve defter zimmetlerinde olan ol-mikdâr guruş alacağı temâmen tahsîl ve bi-kusûr vekîli merkûme alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ itmeğin mahalline şer'le görölmeğ için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i S Sene 199

Sayfa 28 - Belge 73'ün Özeti

Tımar tekaütlerinden Hacı Mehmet tekaüt Abdullah'ın Halep sancağında mutasarrıf olduğu tımarını 1196-97 ve 98 senelerinde Şeyhzade Abdülkadir nam kimesneye eda ettiği ancak alması gereken 450 kuruşu talep etmesi üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 28 - Belge 73

Haleb mollasına ve dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarına Halep mütesellimine hüküm ki;

Erbâb-ı tımar tekâ'üdlerinden Hacı Mehmed veled-i tekâ'üd Abdullah nam tekâ'üd gelüb Haleb sancağında ve kazâsı müzâfâtından Cebel-i Sem'an nâhiyesinde Bakkal nam karye ve garbından altı bin beş yüz akçe berât-ı şerîfîmle mutasarrıf olduğu tımarının bin yüz doksan altı ve yedi ve sekiz senelerine mahsûben Haleb sükkânından Şeyhzâde Abdulkâdir nam kimesneye bâ-temessük iltizâm ve ol-dahi iltizâm ve kabûl ve zabt ve te'aşşirden makbûzâtı bilâ-iltizâmına tâbî' ve sene bi-sene bilâ-iltizâmı tarafına edâya ta'arruz itmeğın sinîn-i merkûmeden beru dört yüz elli guruş zimmetinde metelik ve meblâğ-ı mezbûru bi'd-def'at taleb ve almak ve edâ iyledikde günagün cever ve edâ ile virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ekl ve bel' sevdâsında olduğun bildirüb senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mahallinde şer'le görölüb sinîn-i merkûme mahsûben bilâ-iltizâmın mezbûrun zimmetinde müctemi' olan ol-mikdâr guruş hakkı temâmen tahsîl ve alıvırılüb bi-vech-i şer'e ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb edâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben hükm-i hümâyunum ricâ itmeğın sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i RA Sene 199

Katip: Vecihi

Sayfa 28 - Belge 74'ün Özeti

Sadat-ı kiramdan Seyyid Emin'in Halep sakinlerinden Yosef nam Arof nam zımmilerden 1190 senesinden beri 1850 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 28 - Belge 74

Haleb kadısına ve dergâh-ı mu'allam kapucubaşılardan Haleb mütesellimi dâme mecduhuya hüküm ki;

Sâdât-ı kiramdan Seyyid Emin zîde şerîfe gelüb bunda Haleb sâkinlerinden Yosef nam Arof nam zimmi zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru bâ-temessük bin sekiz yüz elli sekiz guruş alacak hakkı olmağla mesfûrdan taleb ve almak murâd iyledikde mükerrer ve mu'teref iken bu gün yarın deyu 'avk ve te'hîr ile edâda ta'allül muhâlefet ve ol-vechle gadr-ı külli sevdâsında olduğun bildirüb mahallinde şer'le görölüb mesfûrun ber-mûceb-i temessük zimmetinde olan ol-mikdâr guruş alacak hakkı alıvırılüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı

şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ iylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fi Evâhir-i RA Sene 199

Katip: Hasbi

Sayfa 29 - Belge 75'in Özeti

Halep gümrüğü emini Hüseyin'in zimmetinde olan gümrüğe ait malının Hüseyin'in kalede hapis cezasına çarptırılmasından dolayı yerine tayin edilen Seyyid Mustafa'ya teslim edilmesine dair Halep mütesellimine yazılan ferman-ı şerif.

Sayfa 29 - Belge 75

Haleb mollasına ve dergâh-ı mu‘allam kapucubaşlarından Halep mütesellimi dâme mecduhuya ve zikr-i ati Hüseyinin bulunduğu mahallin kadısına ve â‘yân vesâ‘ir iş erlerine hüküm ki;

İstanbul duhan gümrüğü mülhakâtından Halep duhan gümrüğü ve tevâbi‘î mukât‘asını bin yüz doksan sekiz senesi rûz-ı hazerden zabt iylemek üzere der-‘uhde ve ta‘ahhüd ve kaffâleti ve defter gümrüğüne kayd olunan el-Hâc Ali ma‘rifetiyle Hüseyin nam kimesneye der-‘uhde takvîz olunub gümrükü’t-türâfindan bu ana kadar irsâli akl ve kalîl ve zimmetinde elli sekiz bin guruş matlûb olduğundan başka müteveffâ Kılıç oğlu Ebû Bekirin malından ‘uhde-i ihtimâmına ihâle olunub doksan altı ve yedi seneleri bekâyâsı otuz iki bin guruşun dahi bu vakte gelinceye dek bir babda irsâl olmamağla tekâsülü nümâyan olub ve ba‘zen beyhûde mahallere dahi sarf ve telifî müsemmu‘ olmak hasebiyle birine bir âher mu‘temed üç nisf ve ta‘yîn idüb ve merkûmun hesâbı ru‘yet zimmetinde matlûb olan emvâl bekâyâ iltirâmının gümrüğü gibi tahkîk ve teftîş ve tahsîl ve tekmîli aherim olduğuna binâ‘en merkûm el-Hâc Ali tarafından ta‘yîn olunan ümmi ma‘rifetiyle gümrük mezbûru zabt u rabt ve selefi Hüseyinin hesâbı ru‘yet ve sene-i merkûme mahsûben hâsıl olan îrâd-ı rüsûmâtı defter ve teslimâtı furû-nihâde olunub doksan sekiz ve sarf-ı zimmetinde her ne mikdârı mâl-ı gümrük zuhûr ider ise ve doksan altı ve yedi seneleri bekâyâlarında dahi her ne kadar tahsîlâtı var ise cümlesini merkûm Hüseyinden tahsîl ve edâda muhâlefet ider ise ma‘rifet-i şer‘ ve sen ki mûmâ-ileyhsin ma‘rifetin ve â‘yân ve ru‘yet ma‘rifetiyle emvâl ve eşyâsından tekmîl itdirilüb ve muhâlefet ve isdâr ve dâ‘iyesinde olur ise mahallinde şer‘le ahz ve hüsn ile tekmîl emvâl-i mîri itdirilüb ve umûr gümrüğü mûmâ-ileyhin tarafından ümmisi müte‘ayyen Seyyid

Mustafaya zabt u rabt itdirilmek bâbında mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve sana ve husûs-ı mezbûre duhan gümrüğü emîni tarafından ta'yîn olunub mübâşire hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuşidi el-hâletü hazihi emîn-i mûmâ-ileyhin tarafından müte'ayyen ümmisinin bu def'a vürûd iden kâğadı mefhûmunda emîn-i merkûmun doksan sekiz vâridâtı defterlerine nazar olundukda sekiz mahda altmış altı bin guruş hâsılâtı olub ve hâsılât-ı mezkûreden otuz iki bin guruş der-'aliye ve irsâl ve on bin guruş kâhm-ı neccâr olmağla bâkiye otuz bin guruş sene-i mezbûre mâlından emîn-i merkûm zimmetinde ve yedi bin guruş dahi müteveffâ-yı merkûm Kılıçzâde bekâyâsından tahsîl ve der-zimmeti olduğunu ve taleb olundukda edâda ta'allül ve muhâlefet üzere olduğunu ba'de'l-beyân hâsılâtı şer'an tahsîs olundukda yetmiş iki ve yetmiş üç bin guruş ibrâ' olduğunu tasyîr ve inhâ itmekle bu sûretde emîn-i merkûmun zimmetinde 'atfık ve cedîd mâldan kırk yedi bin guruş olub tahsîli iktizâ itmekle sa'yen el-mîri-i merkûmun zimmetinde olan mikdâr-ı mezkûr meblâğın tahsîli-çün emvâl ve eşyâsı ma'rifet-i şer'le tahrîr ve kendüsü kal'a-bend ve emvâl-i matlûbe temâmen edâ olunmadığı sebebiyle tahliye ve itlâk olunmayub ve emr-i şerîfim vürûduna kadar Halebden hareket ve 'azîmet itmiş ise bulunduğu mahalde ahz ve kal'a-bend zimmeti olan meblâğ-ı merkûmenin 'ala eyyi hâl tahsîl ve mukaddem sâdır olan emrim mûcibince merkûm Seyyid Mustafaya teslîm olunmak bâbında senki mevlânâ ve mütesellim ve müşar-ı mûmâ-ileyhimsiz sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul duhan gümrüğü emîni mûmâ-ileyh bâ-takrîr istid'â itmekle vech meşrûh üzere 'amel ve hareket olunmak fermânım olunmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim ve müşar-ı mûmâ-ileyhsiz ber-minvâl muharrer mukaddemân ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfim mûciblerince emîn-i sâbık merkûm Hüseyinin zimmetinde şer'an sâbit ve mütehakkik olan meblâğ her ne ise 'ala eyyi hâl tahsîl ve emîn-i lâhık merkûm Seyyid Mustafa temâmen ve kâmilen edâ ve teslîm itdirilmek matlûb idüb ve yine hilâf evâmîr-i 'aliye hareket ile zimmeti olan meblâğı edâda ta'allül ve muhâlefet zuhûr ider ise ber-vech-i muharrer ahz ve hüsn olarak emvâl ve matlûbenin temâmen tahsîli matlûb idüb ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer 'amel ve hareket ve infâz emr-i şerîfim ihtimâm ve dikkat birle emvâl-i mîriyeyi etraftan himâyet ve ru'yet ve ona kusûr ve rehâvetden ta'yîn-i tehaşşi ve mübâderet iylemeniz bâbında fermân-ı 'alışân yazılmışdır.

Fi Evâhir-i RA Sene 99

Katip: Hasbi

Sayfa 29 - Belge 76'nın Özeti

Mısır vakıflarından Sultanü'l-melikü'l-mu'id vakfının Arî kazasında bulunan bir hanı vakfa ait olmadığı halde tasarruf ettiği ve hanın Şeyh Ebu Bekir vakfına ait olduğu bildirilerek biriken kira gelirlerinin tahsil edilerek kadı tarafından sahiplerine iade olunması hakkında hükm-i şerif.

Sayfa 29 - Belge 76 - Derkenar

Tekrâr emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâhir-i L Sene 99

Sayfa 29 - Belge 76

Haleb kadısına hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Osman zîde fezâ'iluhusun südde-i sa'adetime mektub gönderüb nefsi-i Arî kazası sultân-ı mülkü'l-mû'id olub evkâf-ı Mısıryeden olan vakfın ve vakfiye-i ma'mûl bahâsından mukayyid ve Arî kazası toprağında vâki' bir bâb vakf-ı hân müteveli-i vakf olanlar taraflarından senedât-ı şer'îye mûcibince Arî kazası sâkinlerinden es-Seyyid Feyzullah ve şerkâsı olan Karnezâde el-Hâc Mehmed ve müteveffa el-Hâc Abdurrahmanın vereselerinin yigirmi sekiz seneden mütecâviz bi'l-icâretin zabt ve tasarruflarında olduğu mezbûr es-Seyyid Feyzullah ve oğlu Seyyid Mehmed Hâşimin ma'lûm ve meşhûdları iken mezbûr es-Seyyid Mehmed Hâşim Arî mahkemesine varub nâşi Sâlih Efendi dinmekle meşhûr kimesneyi itmâ' duhan-ı mezkûrda sultânü'l-mülkü'l-mû'id Mısır vakfının 'alâkası yokdur cürmü'ş-Şeyh Ebû Bekirin vakfidır deyu meşhûr ve mütevettirin hilâfına ikâmet-i bünye ile ahz iylediğin hücceti sened ittihâzıyla hilâf-ı şer'-i şerîf ve muğâyir vakfına ma'mûl bahâ fuzûli ve tegallüben zabt idüb mezkûr ile mahallinde ber-vechle mukâvemet mümkün olmayub ve hâl-i minvâl-i muharrer üzere olduğu mevkûfu'l-mükellem kimesneler ihtiyâr itmeleriyle mezbûr es-Seyyid Mehmed Hâşimin zâbıtı ve emr-i şerîfimle aher husûsa me'mur mübâşir ma'rifetiyle Halebe ihzâr ve tarafının yedlerinde olan ve kaza-i ma'mûl bahâ ve senedât-ı şer'îyelerine ba'de'n-nazar ahz ve tarafına ve himâyâ olunmaksızın ber-muktezâ-yı şer' mütahher icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben hükm-i hümâyunum virilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs 'arz iylediğin ecilden sen ki

mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin i'lâmın mûcibince şer'le ru'yet olunmak bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i R Sene 199

Katip: Mecit

Sayfa 30 - Belge 77'nin Özeti

Malikane usulüne göre tasarruf edilen köylerin aşarını ve diğer vergilerini toplamaya vekil olan es-Seyyid Mehmet Efendi'ye bazı kişilerin müdahale ederek eksik vergi ödemek niyetinde oldukları bildirilmekte ve bunun, miri gelirin düşmesine neden olacağından Halep mütesellimine ve kadılarına engel olunmasına dair yazılan hükm-i şerif.

Sayfa 30 - Belge 77

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Halep mütesellimine ve Hârim kadısına ve Kuseyr ve Altınözü nâhiyelerin nâhiyelerine hüküm ki;

Sadr-ı â'zam enderûn çukardarlarından mîr Ali zîde kadruhu gelüb havâs-ı hümayun mûmâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne bâ-berât-ı 'âlişân mutasarrıf olduğu mukata'sı karyelerinden taht-ı kazânızda vâki' Ansâs ve Hâkimiye ve Barnebâ ve tevâbi'i karyelerin işbu sene-i mübârekede vâki' olan 'âşâr-ı şer'îye vesâ'ir hakdan ve rüsûmat kânûn ve defter mûcibince tarafına vekîli es-Seyyid Mehmed Efendi dinmekle ma'rûf kimesne ahz u kabz murâd iyledikde ashâb-ı ağrâzdan ba'z kisân re'ayâyı tahrîk ve izlâl ile vekîli mezbûre noksân ve teklîf ile emvâl-i mîrinin kesrine ba'is oldukların inhâ ve mukâta'-i mezbûre karyeleri tarafından vekîli mezbûr Seyyid Mehmede mîrinin ve vâki' olan cezvi(?) vekîli mahsûlat ve rüsûmâtı ketm ve ihtifâ olunmayub kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb ashâb-ı ağrâzdan olan mezkûrları bilâ-sened muhâlefet itdirilmemek bâbında size hitâben bâ-hükm-i hümayunum ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzere zabt itdirilmek için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i R Sene 199

Sayfa 30 - Belge 78'in Özeti

Halep'te Enderun-ı Hümayunda Ali Hüsnü'nün Altınözü nahiyesinde mutasarrıfı olduğu Makam-ı Hazret-i Halepü't-tüccar vakfı hisselerinin has mutasarrıfları tarafından zapt edildiği ve bu zaptın men ve def olunması hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 30 - Belge 78

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Haleb mütesellimi dâme mecduhuya ve Haleb sancağında vâki' Altınözü nâhiyesinin tâbi' olduğu kazâsının kadısına hüküm ki;

Sâbıkâ-i enderûn-ı hümayunumda güğüm başı olan Ali Hüsnü zîde mecduhu südde-i sa'âdetime 'ârzuhal idüb Altınözü nâhiyesine tâbi' elli üç nefer re'âyâ ile karye-i Velidiye hâsıl kısm-ı mine'l-hums hinta ve şa'ir ve kisbe mâl-ı sayfî ma'a resm-i kubân ve harâcü'l-kürûm ve eşcâr sâ'ire iki bin yigirmi akçeden hisse-i vakf makâm-ı hazret-i Halebü't-tüccâr altı kırat beş yüz beş akçe ve hisse-i mîri on sekiz kıran bin beş yüz on beş akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ yekûn hisse-i mîri ma'a rüsûm-ı gurre iki bin altı yüz seksan bir akçe ve yine Altınözü nâhiyesine tâbi' otuz beş nefer re'âyâ ile karye-i Arsa hâsıl kısm-ı mine'l-hums hinta ve şa'ir ve 'alef ve erzen ve mâl-ı sayfî ma'a rüsûm-ı bostan ve resm-i harâcü'l-kürûm ve eşcâr sâ'ire dört bin üç yüz elli altı akçe hisse-i vakf makâm-ı hazret-i Halebü't-tüccâr üç kıran beş yüz kırk dört akçe ve hisse-i mîri yigirmi bir kırat üç bin sekiz yüz on iki akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i deştbâni ve bâd-ı hevâ ve 'ades yekûn hisse-i mîri ma'a rüsûm-ı gurre dört bin dokuz yüz otuz akçe ve yine Altınözü nâhiyesine tâbi' altmış nefer re'âyâ ile karye-i Dimos hâsıl kısm-ı mine'l-hums hinta ve şa'ir ve rüsûmat ve erzen ve mâl-ı sayfî ma'a rüsûm resm-i bostan harâcü'l-kürûm ve eşcâr-ı sâ'ire altı bin yedi yüz otuz iki akçeden hisse-i vakf makâm-ı Halebü't-tüccâr altı kırat bin altı yüz seksan üç akçe ve hisse-i mîri on sekiz kırat beş bin kırk dokuz akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve resm-i esbâbü'l-hayr ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne yekûn hisse-i mîri ma'a rüsûm-ı gurre altı bin üç yüz seksan akçe ve yine Altınözü nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Kaslık(?) dernezd-i karye ile hâsıl bin altı yüz akçeden hisse-i vakf makâm-ı Halebü't-tüccâr altı kırat üç yüz yetmiş beş akçe hisse-i mîri on sekiz kırat bin yüz yigirmi beş akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr olduğu defter-i hakânide mukayyid ve mûmâ-ileyh Ali Hüsnü vakf-ı mezbûrun tevliyetine bâ-hatt-ı hümayun-ı şevketmakrûn bâ-makâmla nân-ı ber-vech-i te'yîd berât-ı şerîfimle mutasarrıf olmağla kurra ve mezra'a-i sâbıku'l-beyânı ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıflarıyla vakf tarafından mültezim olan zabt ve vakf-ı mezbûr tarafına 'â'id kırat hisseleri ahz u kabz ve zabt itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûn

hass mutasarrıfı ol-vechle fuzûli zabt dâ'iyesiyle defter ve kânûn itdirilmeyüb men' ve def' ve tegallüben aldıkları mahsûl gerü istirdâd itdirilmek bâbında hükm-i hümâyun ricâ defterhâne-i 'âmiremde mahfûz müdâhale müraca'at oldukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve hazine-i 'âmiremde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevliyet-i mezbûre ber-vech-i meşrûh bin yüz yetmiş üç senesi Recebinin on ikinci gününde

Sayfa 31 - Belge 78

mûmâ-ileyh tevcih ve hâlâ mâliye tarafından virilüb berât ile üzerinde olduğu mukayyid ve def'âtı su'al olundukda kurra ve mezra'a-i sâbıku'l-beyân ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıflarıyla hâsıl-ı vakfdan hat ve taraf-ı vakfa 'â'id kırat hisseleri hass ve vakfdan ve hass tarafına 'â'id kırat hisseleri rûsûmâtı hass-ı hümâyun tarafından ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfık-ı kânûn iddüğü tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak için bin yüz doksan sekiz senesi Evâ'il-i Zi'l-hiccesinde sâdır olan emr-i şerîfim bertakrîb olduğun inhâ ve fimâ ba'd müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma müraca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olmağla hâzır emr-i şerîfim mûcibince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı R Sene 1199

Katip: Ferdi

Sayfa 31 - Belge 79'un Özeti

Halep'te Enderun-ı Hümayunda Ali Hüsnü'nün Halep sancağında Antakya nahiyesinde mutasarrıfı olduğu Cami-i Kebir vakfının hisselerinin has mutasarrıfları tarafından zapt edildiği ve bu zaptın men ve def olunması hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 31 - Belge 79

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Haleb mütesellimine Antakya kadısına hüküm ki;

Sâbıkâ-i Enderun-ı hümâyunumda ser gediğim Ali Hüsnü zîde mecdehu gelüb Halep sancağında Antakya nâhiyesine tâbi' on üç nefer re'âyâ ile karye-i Menkûfe hâsıl kısm-ı mine'l-hums hinta ve 'alef ve resm-i bostan ve haracü't-tüccar ve eşcâr-ı

müsemmire sekiz yüz doksan akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîr Antakya kırat on iki bin beş yüz kırk beş akçe ve resm-i çift ve bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne yekûn rüsûm-ı ‘örfiye ve bâd-ı hevâ üç yüz yigirmi iki akçe ve yine Antakya nâhiyesine tâbi‘ kırk üç nefer re‘âyâ ile karye-i Erkûd(?) nâm-ı diğêr Renkce hâsıl kısm-ı mine’s-südüs hinta ve şa‘ir ve erzen ve ‘alef ve mâl-ı sayfî ma‘a resm-i bostan ve haracü’t-tüccar ve eşcâr-ı müsemmire iki bin elli akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîr der-nefs-i Antakya kırat elli bin beş yüz on üç akçe hisse-i mîri on iki kırat bin yigirmi beş akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i tapu ve deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne yekûn ma‘a hisse-i mîri ma‘a- rüsûm-ı “örfiye ve bâd-ı hevâ iki bin yüz yigirmi üç akçe ve yine Antakya nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Hancu‘ar(?) dernezd-i karye-i Karaca Yün hâsıl kısm-ı mine’s-südüs iki bin dört yüz akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîr altı kırat altı yüz akçe hisse-i mîri on iki kırat bin iki yüz akçe ve yine Antakya nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Deyr-i Sâmi dernezd-i Antakya hâsıl kısm-ı mine’s-südüs iki bin dört yüz akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîrdir Antakya altı kırat üç yüz akçe hisse-i mîri on iki kırat bin sekiz yüz akçe ve yine Antakya nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Virancık dernezd-i Antakya hass-ı şâhî hâsıl kısm-ı mine’s-südüs dört yüz akçeden hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîrdir Antakya dört kırat otuz yedi buçuk akçe ve hisse-i mîri on altı kırat iki yüz altmış sekiz akçe Câyir mezra‘a-i mezbûre yigirmi beş akçe ve yine Antakya nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Hâssa dernezd-i karye-i Sûfiler mine’s-südüs bin iki yüz akçe hisse-i vakf Câmî‘-i Kebîrdir Antakya altı kırat üç yüz akçe ve hisse-i mîri on iki kırat altı yüz akçe yazular ile defter-i mufasalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve rüsûm-ı ‘örfiye ve bâd-ı hevâ yazularıyla defter-i icmâlde havâs-ı hümâyunumdan olmak üzere tahrîr olduğu defter-i hakânide mukayyid ve mezbûr Câmî‘-i Kebîr vakfının tevliyeti mûmâ-ileyh Ali Hüsnü zîde mecdahunun bâ-hatt-ı hümâyun şerefmakrûn mukâbele-i tât ber-vech-i bâ-barât-ı şerîfimle üzere olmağla kurra-i mezbûrları ber-mûcib defter-i hakâni hass-ı hümâyun mutasarrıflarıyla taraf-ı vakfın mültezimi olmağla zabt ve câmî‘-i mezkûr cânibiye ‘â‘id kırat hisseleri ahz u kabz murâd iyledikde hass mutasarrıfı olanlar müstakilen yetmiş üç senesinden birle zabt ve müddet-i zabtlarını sened itmeleriyle vakfının ‘alakası yokdur müstakilen hasdır deyu vakf tarafına ‘â‘id mahsûlat ahz ve gadr sevdâsında olduğın mukaddemân inhâ ve mâü‘l-beyân kurra ve mezra‘a ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıflarıyla vakf-ı mezbûr tarafından zabt ve cem‘-i mezkûr vakf-ı cânibiye ‘â‘id kırat hisseleri

ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i vakfın hass mutasarrıfları ol-vechle dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men' ve def' itdirilmek hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve hazine-i Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevliyet-i mezbûre ber-vech-i muharrer yetmiş üç senesi Recebinin on ikinci gününde mûmâ-ileyh Ali Hüsni zîde mecduhuya bi-vech ve hâlâ mâliye tarafından virilen berât ile üzerinde olduğu mukayyid ve kânûnu su'al olundukda kurra ve mezra'a sâbıkını'l-beyân vakf-ı mezbûr mutasarrıflarıyla hass-ı hümâyunum tarafına zabt ve cem'-i mezbûr tarafına 'â'id kırat hisseleri cânib-i vakfdan ve hass tarafına 'â'id kırat hisseleri dahi cânib-i vakfdan ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfik-ı kânûn iylediğin tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak için bin yüz doksan sekiz senesi Evâ'il-i Zi'l-hiccesinde sâdır olan emr-i şerîfim ber-takrîb zâyi' olduğu inhâ ve vaz'iden müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrede emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olmağla mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince 'amel ve hareket olunmak bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı R Sene 199

Sayfa 31 - Belge 80'in Özeti

Cebel-i Seman kazasına bağlı çeşitli köy ve mezralarda bulunan vakıf, mülk ve has geliri müşterek olarak alınan vergilerden Süddetü'l-Eşrâf vakfına ait kısma diğer vergi hissedarları tarafından müdahale edilmiştir. Vakfın durumu incelenmiş ve defter emininin bilgilendirilmesiyle eskiden olageldiği üzere vergi gelirlerinin paylaşılmasına dair emr-i şerif.

Sayfa 31 - Belge 80

Haleb mollasına dergâh-ı mu'allam kapucubaşlılarından Haleb mütesellimi dâme mecduhuya hüküm ki;

Es-Seyyid Hasan zîde şerîfe südde-i sa'âdetime 'arzuhal idüb Haleb sancağında ve kazâsı muzâfâtından Cebel Şem'an nâhiyesine tâbi' Bâkirü'l-'ades(?) karyesinin hınta şa'ir ve 'ades ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan hâsıl kısm-ı mine's-sub' dört bin dokuz yüz seksan üç akçe yazusundan bir buçuk kıran hisse-i vakf ve Oğul Beg Abdullah ve on kırat min kıran hisse-i mülk Meryem bint-i Hacı Ali ve bir kıran ve

iki kırat min kıran hisse-i vakf Ahmed el-nakos(?) ve nısf kıran hisse-i mülk bir müzâfat Ali Saruhan ve iki kırat hisse-i vakf Seyyid Hüseyin Seyyid tâcirü'l-eşrâfı'l-Hüsnü ve nısf kıran ve sümün kıran hisse-i mülk Şâhin bin Abdullah ve iki kıran vakf-ı Süddetü'l-Eşrâf ve yarım kıran hisse-i vakf kadı-yı Muhtâreddin secdiye(?) ve bir buçuk kıran hisse-i mülk Zeyneddin bin Akil ve nısf kıran ve sümün kıran hisse-i vakf Fâtıma bint-i Müfti Ali el-kül ve beş kırat ve sülüsân kırat hisse-i vakf Yusuf ve Yahya ve Sarraf Abdülkadir Tacân(?) ve bir kıran ve beş kırat min kıran hisse-i vakf mü'ezzini-câmi'-i Bu'â(?) ve altı kıran ve dokuz kırat hisse-i mîri ile

Sayfa 32 - Belge 80

el-'öşr 'ann-cümle mütehasıl 'ale'l- --- ve sayfî ve gayruhu mahsûl ve resm-i çift ve resm-i mücerred ve resm-i bennâk ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ mîri hissesi ve Alaf karyesinin dahi hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a 'öşrlerinden harac-ı zeytun kısm-ı mine's-sub' on dört bin iki yüz yigirmi akçe yazusundan nısf kıran hisse-i vakf Haremeynü's-şerîfeyn vakfin ve rub' kırân hisse-i mülk belh-i Zeyneddin bin Ömer bin Emîr İzz ve nısf hisse-i vakf İbrahim bin Çerçi Hâşâni(?) ve üç kıran min otuz altı kıran hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf ve bir buçuk kıran hisse-i vakf Hacı Mansûr Misl Ali el-meydân ve Ali ed-diyân(?) ve iki kıran hisse-i vakf Fatıma bint-i merhûm Mehmed Beg bin Sultan Gavri ve on altı kıran hisse-i vakf merhûm Sultan Gavri ve bir kıran ve rub' kıran hisse-i vakf şehîd hazretlerim Hüseyin radiallahu 'aleyh ve üç kıran hisse-i vakf müfti Kemâlleddin es-sâbık ve bir buçuk kıran ve rub' kıran hisse-i vakf harac-ı hinta ve yarım kırat hisse-i mülk Ömer bin Abdullah ve sūdüs kıran ve nısf ve rub' kırat hisse-i vakf Bedreddin bin Abdullah Bektaş ve bir buçuk kıran ve rub' kıran hisse-i vakf Ali ve Mehmed bin Gâyir ve on altı kırat ve nim ve hums min kıratı min kırat hisse-i vakf Fazl bin Abdullah hisse-i vakf Desâri hisse-i hinta otuz ve'l-'öşr 'ann-cümle mütehasır gayr-ı ez hisse-i vakf merhûm Sultan Gavri ve mülk-i Fatıma bint-i Mehmed Beg ve Sultan Gavri ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm deşt-bâni ve bâd-ı hevâsı ve arâzi-i Selim der-zimmet karye-i mezbûre hâric 'ane'l-hak lâbüdiye(?) otuz kıt'a vakf Bedreddin bin Abdullah Bektaş temâmen hâsıl kısm-ı mine'l-hums yüz elli bir akçesinden yüz otuz akçe el-'öşr ann-ı cümle-i mütehasıl mahsûlatları hissesi ve Ka'bân(?) karyesinin hinta şa'ir ve 'ades ve cülbân ve mâl-sayfî ma'a resm-i bostan hâsıl kısm-ı mine's-sub' sekiz bin sekiz yüz akçe yazusundan dokuz kıran hisse-i vakf medrese-i makâmına ve üç kıran hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf ve sekiz kıran hisse-i vakf-ı Bektaş el-kadrî hisse-i vakf câmi'-i

Lâdik(?) ve beş kıran hisse-i mîri ve Kefer Da‘ab(?) karyesi nezdinde Evvelü’ş-şarkî mezra‘asının dahi hâsıl kısm-ı mine’l-hums üç bin yüz akçe yazusunda iki kıran hisse-i vakfiye türbe-i Cemâleddin Abdurrahman bin Mehmed bin Abdullah ‘ulvân(?) altı kıran hisse-i vakf Süddetü’l-Eşrâf ve bir kıran ve rub‘ kıran hisse-i vakf Ali bin Mehmed bin Abir ve dört buçuk kıran hisse-i vakf Haremeynü’ş-şerîfeyn ve on buçuk kırat min kıran hisse-i vakf mescîd-i Ala-iddin Süleyman el-mağruf bi’n-nebi ve on buçuk kırat min kıran hisse-i vakf mescîd-i Şeyh İsa ve nisf ve rub‘ ve sümün kıran hisse-i mîri el-’öşr ‘ann-cümle mütehasıl iki bin sekiz yüz seksan iki akçe yazusundan dört buçuk kıran hisse-i Haremeynü’ş-şerîfeyn ve on bir kıran mîri hissesi Cenâb(?) karyesinin hass-ı mâl-ı Dimos on sekiz bin akçe yazusundan bir buçuk kıran hisse-i vakf Şeyh Mehmed Ali Cafer el-Hüseyin el-Harâni ve on kıran hisse-i vakf medrese-i Şeyhiye ve iki kıran hisse-i vakf Hankâh türbesine ve on sekiz buçuk kıran hisse-i mîrisiyle el-’öşr ‘ann-cümle mütehasıl-ı Dimos fi sene on iki bin akçesi ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve ma‘ara ve nahl ve resm-i ma‘sara zeyt ve resm-i deşt-bâni mîri hissesi ve mezra‘a-i Havâ dernezd-i ahâli karye-i Hân-ı vakf Süddetü’l-Eşrâf hâsıl kısm-ı mine’l-hums bin beş yüz akçe yazusundan el-’öşr ‘ann-cümle mütehasıl bin üç yüz akçesi hass-ı hümâyun Ceryân(?) karyesinin hınta ve şa‘ir ve cülbân ve ‘ades ve mâl-ı sayfi ma‘a resm-i bostan hâsıl kısm-ı mine’s-sub‘ on sekiz bin yüz kırk bir akçe yazusundan rub‘ kıran hisse-i vakf Süddetü’l-Eşrâf ve üç buçuk kıran hisse-i Şehâbeddin Ahmed bin Ömer tanbûr el-Cüneyn ve üç buçuk kıran hisse-i vakf Fârisâh(?) Ebu’l-feth et-tavlî ve üç rub‘ min kıran hisse-i vakf-ı eşrâf inhâ tesmîye ve nisf ve rub‘ ve buçuk kıran hisse-i vakf Cemâleddin Yusuf el-müftî sülûs ve rub‘ kıran hisse-i vakf Seyyid Ali bin Seyyid Abdullah el-Hüseyini ve on iki buçuk kıran hisse-i vakf zâviye-i Şehân ve on bir buçuk kırat ve rub‘ kırat ve sümün kırat min kıran hisse-i mülk vasî Cemâleddin Yusuf ve nisf kıran ve rub‘ kıran hisse-i vakf Seyyid Ahmed bin ehl-i Hams(?) min üç buçuk kıran hisse-i mülk Seyyid Mehmed bin İbrahim ve Baki şarken ve yarım kıran hisse-i vakf Haremeynü’ş-şerîfeyn ve dört buçuk kıran hisse-i mîri ma‘a hisse-i merkûmât el-’öşr ‘ann-cümle mütehasıl mahsûl ve hınta ve şa‘ir ve ‘ades ve cülbân ve mâl-ı sayfi ma‘a resm-i bostan ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve resm-i ma‘ara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve resm-i ma‘sara zeyt ve ‘öşr zeyt ve bâd-ı hevâ mîri hissesi ve Göcek(?) karyesi nezdinde Afşârim(?) mezra‘asının hâsıl kısm-ı mine’l-hums iki bin iki yüz akçesi temâmen Süddetü’l-Eşrâf vakfı ve bilâ-karyesinin hınta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfi ma‘a resm-i bostan ve harac-ı eşcâr ve zeytun ve tell-i hâsıl kısm-ı

mine's-sub' on üç bin üç yüz akçe yazusundan iki buçuk kıran hisse-i mülk İfkiddün(?) Mehmed bin Ala-iddin el-kâdı mâliki Şehribân Cınkâl ve iki kırat ve sümün kıran hisse-i mülk Ömer bin Osman nısf ve iki kıran hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf ve iki kıran Ali ve Mehmed bin Abir ve bir buçuk kıran hisse-i vakf Bahaddin Hızır Cemâleddin Yusuf bin Ali er-rahman ve iki kıran vakf hisse-i Cemâleddin Yusuf el-fev'î ve iki kıran hisse-i vakf Nasreddin Yusuf bin el-fev'î ve bir kıran hisse-i vakf Câmi'-i Kebîr ve bir kıran hisse-i vakf Ala-iddin Süleyman el-ma'rûf 'arzı ve bir kıran hisse-i vakf mescîd-i Gargıye(?) ve bir kıran ve nısf ve rub' ve sümün kıran hisse-i mîrisiyle el-'öşr 'ann-cümle-i mütehasıl mahsûlü ve hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a bostan ve harac-ı zeytun ve tell ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i ma'sara zeyt ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ mîri hissesi ve Mu'alla karyesi nezdinde Tamü's-secer mezra'asının dahi hâsıl kısm-ı mine'l-hums üç bin iki yüz kırk üç akçe yazusundan nısf ve rub' kıran hisse-i vakf Cemâleddin Ali ile Sevâd ve bir kıran hisse-i vakf Şehâbeddin

Sayfa 33 - Belge 80

Ahmed bin Cemâleddin bin Yusuf el-Bağdâdı ve sülüsân kıran ve hisse-i vakf Şerâfeddin ile Bekir bin Osman ve nısf kıran ve rub' kıran hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf ve iki kıran hisse-i vakf-ı eşrâf inhâsınca ve bir kıran ve iki kırat min kıran hisse-i vakf Ahmed bin Ebû Kavri(?) ve bir kıran hisse-i vakf Celâleddin Abdülgaffur bin Ebî'l-Farac(?) ve yarım kıran hisse-i mîri ve iki kıran ve rub' kıran hisse-i ze'âmet ile el-'öşr 'ann-cümle-i mütehasıl mahsûl-i ze'âmet hissesi ve Haleb nezdinde cümle mezra'asının hâsıl ma'a harâcü'l-kürûm ber-vech-i maktû' iki bin yüz akçe yazusundan bir buçuk kıran hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf ve sekiz kırat hisse-i mülk bin Mehmed bin Kanlu Beg ve Mehmed bin Ahmed ve beş kıran hisse-i mîri olduğu defter-i hakânide mukayyid ve merhûm Seyyid Hasan Süddetü'l-Eşrâf vakfının hâlâ berât-ı şerîfimle mütevellisi olmağla kurra ve mezra'a-i Sâbıku'l-cânın mahsûlâtından Süddetü'l-Eşrâf vakfına 'â'id kıran ve kırat hisseleri ahz u kabz murâd iyledikde hisse-i vakf ve mülk ve hass ve ze'âmet mutasarrıfları vakf ve mülk ve hass ve ze'âmet taraflarına 'â'id kıran ve kırat hisseleri ahz u kabzına kanâ'at itmeyüb hilâf-ı defter-i hakâni ziyâdeye tecâvüz ile Süddetü'l-Eşrâf vakfı tarafına 'â'id kıran ve kırat hisselerine dahi fuzûli müdâhale ve ta'arruzdan hâli oludukların bildirüb kurra ve mezra'a-i Sâbıku'l-cân ber-mûcib defter-i hakâni vakf ve mülk ve hass ve ze'âmet mutasarrıflarıyla Süddetü'l-Eşrâf vakfı tarafından zabt ve Süddetü'l-

Eşrâf vakfı tarafına ‘â’id kıran ve kırat hisseleri ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni vakf ve mülk ve hass ve ze‘âmet mutasarrıfların ol-vechle zâhir olan te‘addileri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyun ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i mufassala mürâca‘at olundukda Cebel-i Şem‘an nâhisine tâbi‘ kırk altı nefer re‘âya ile karye-i Bâkirü’l-‘ades hâsıl kısm-ı mine’s-sub‘ dört bin dokuz yüz seksan üç yigirmi dört kıran ve tahtında hınta ve şa‘ir ve ‘ades mâl-ı sayfî ma‘a resm-i bostan ve hisse-i vakf Oğul Beg Abdullah bir buçuk kıran üç yüz on bir ve hisse-i mülk Meryem bint-i Hacı Ali on kırat min kıran seksan yedi ve hisse-i vakfû’l-Nâceris(?) bir kıran ve iki kırat min kıran iki yüz yigirmi beş ve hisse-i mülk Ramazan bin Ali Saruhân nısf kıran yüz dört ve hisse-i vakf Seyyid Hüseyin Seyyid tâcirü’l-eşrâf el-Hüseyini iki kıran dört yüz on beş ve hisse-i mülk Şâhin bin Abdullah nısf kıran ve sümün kıran yüz yigirmi dokuz ve hisse-i vakf Süddetü’l-Eşrâf iki kıran dört yüz on beş ve hisse-i vakf kadı Muhtareddin Mescidiye temâm kıran yüz dört ve hisse-i mülk Zeyneddin bin Akil bir buçuk kıran üç yüz on buçuk ve hisse-i vakf Fatıma bint-i Hasl Ali Vakur(?) nısf kıran ve Cemâleddin yüz yigirmi dokuz ve hisse-i vakf Yusuf Merinci(?) ve Budak(?) Abdülkadir Ticân(?) beş kırat ve sülüsân kırat bin yüz yetmiş beş ve hisse-i vakf Çuhâtel câmi‘-i Kecâl-i bu‘â(?) bir kıran ve beş kıran iki yüz elli ve hisse-i mîri altı kıran ve dokuz kırat min kıran bin üç yüz yigirmi el-’öşr ‘ann-cümle-i mütehasıl Ali el-gulâl vakfı ve gayruhu dört bin ve resm-i çift ve resm-i mücerred ve resm-i bennâk ve resm-i ma‘ara ve nahl ve resm-i deşt-bâni yekûn hisse-i mîri ma‘a’l-‘aşar ve’l-rüsûm altı bin dört yüz elli iki ve bâd-ı hevâ ve iki yüz altmış ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ iki yüz sekiz nefer re‘âyâ ile karye-i Anardân(?) ve hâsıl kısm-ı mine’s-sub‘ on dört bin iki yüz yigirmi otuz altı kıran hınta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfî ma‘a resm-i bostan ve harac-ı zeytun ve hisse-i vakf Haremeynü’ş-şerîfeyn nısf kıran iki yüz üç ve hisse-i mülk Şeyh Zeyneddin Ömer bin Eymir‘ab(?) nısf ve rub‘ kıran üç yüz dört hisse-i vakf İbrahim bin Ferruh ve Sinân nısf kıran ve rub‘ kıran üç yüz dört hisse-i vakf Süddetü’l-Eşrâf üç kıran min otuz altı kıran bin iki yüz on sekiz hisse-i vakf Hacı Mansur bin Seyyid Ali el-hayrân ve Ali ed-derne bir buçuk kıran altı yüz dokuz ve hisse-i vakf Fatıma Hâtun bint-i merhûm Mehmed Beg bin Sultan Gavri iki kıran sekiz yüz on iki ve hisse-i vakf merhûm Sultan Gavri on altı kıran altı bin dört yüz doksan altı ve hisse-i vakf şehîd hazretlerim Hüseyin Rıza es-Seyyid Aliye bir kıran ve rub‘ kıran beş yüz yedi ve hisse-i vakf vasî Kemâleddin es-sâbık üç kıran bin iki yüz on sekiz ve hisse-i vakf hovâce hâfız bir buçuk kıran ve rub‘ kıran yedi yüz on ve hisse-i mülk Ömer bin

Abdullah temâm kıran iki yüz üç ve hisse-i vakf Bedreddin Abdullah Bektaş sūdüs kıran ve nısf ve rub‘ kırat ve min kıran yetmiş dokuz ve hisse-i vakf Ali ve Mehmed bin Abir bir buçuk kıran ve rub‘ kıran bin yüz on altı ve hisse-i vakf Mazhar(?) bin Abdullah on altı kırat ve nim hums min kırat min kıran iki yüz altmış dört ve hisse-i vakf Desârı hissesi zabt olunur sekiz yüz on iki ve’l-’öşr ‘ann-cümle-i mütehasıl ‘adâd-ı hisse-i vakf merhûm Sultan Gavri ve mülk Fatıma bint-i Mehmed Beg veled-i Sultan Gavri beş bin dört yüz kırk ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma‘ara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ve arâzi-i teslîm der-zimîn karye-i mezbûr ‘ane’l-‘adne’l-beriye(?) otuz kıt‘a vakf-ı Bedreddin bin Abdullah Bektâşi temâmen ve hâsıl kısm-ı mine’l-hums yüz elli ve’l-’öşr ‘ann-cümle-i mütehasıl hass-ı hümâyun yüz otuz yekûn hisse-i mîri ‘ann-ı vakf-ı Sârı ma‘a ‘öşr ve rüsûm-ı ‘örfiye ve bâd-ı hevâ gayr-ı ez cürm-i galiz ve ‘öşr karye-i Selim ber-vech-i maktû‘ der-‘uhde-i zâbit evkaf merhûm Sultan Gavri fî sene on altı bin üç yüz ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ karye-i Ka‘bân ve hâsıl kısm-ı mine’s-sub‘ sekiz bin sekiz yüz yigirmi altı kıran ve tahtında ve hinta ve şa‘ir ve ‘ades ve cülbân ve mâl-ı

Sayfa 34 - Belge 80

sayfı ma‘a resm-i bostan ve hisse-i vakf medrese-i Mukaddemiyye(?) dokuz kıran iki bin yedi yüz yetmiş iki ve hisse-i vakf Süddetü’l-Eşrâf üç kıran dokuz yüz kırk iki ve hisse-i vakf beктаşü’l-ferdi sekiz kıran iki bin dört yüz altmış dört ve hisse-i vakf câmi‘ü’l-Haleb üç yüz sekiz ve hisse-i mîri beş kıran bin beş kıran yekûn hisse-i mîri ma‘a’l-’öşr sekiz bin beş yüz kırk ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ mezra‘a-i Edfemü’ş-şerkî(?) dernezd-i karye-i Kefer ve sümün ve hâsıl kısm-ı mine’l-hums üç bin yüz kırk beş kıran ve hisse-i vakf Derne Cemâleddin bin Abdurrahman bin Mehmed bin Abdullah iki kıran dört yüz ve hisse-i vakf Süddetü’l-Eşrâf altı kıran bin iki yüz ve hisse-i vakf Ali bin Mehmed bin Abir bir kıran ve rub‘ kıran iki yüz ve hisse-i vakf Haremeynü’ş-şerîfeyn dört buçuk kıran dokuz yüz ve hisse-i vakf Mescid-i Ala-iddin Süleyman el-ma‘rûf Bâkendi(?) on buçuk kırat min kıran seksan yedi buçuk ve hisse-i vakf mescîd-i Sünni‘at(?) on buçuk kırat min kıran seksan yedi buçuk ve hisse-i mîri nısf ve rub‘ ve sümün kıran yüz yetmiş beş el-’öşr ‘ann-cümle-i mütehasıl iki bin sekiz yüz seksan iki ve hisse-i Haremeynü’ş-şerîfeyn dört buçuk kıran yüz otuz yedi ve hisse-i mîri on bir kıran iki bin kırk altı yekûn hisse-i mîri ma‘a hisse-i el-’öşr iki bin iki yüz yigirmi bir ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ yüz elli sekiz re‘âyâ ile karye-i Hayâl ve hass-ı mâl-ı dimos on sekiz bin ve otuz iki kıran ve

hisse-i vakf Şeyh Mehmed Ali Ca'fer el-Hüseyin kırk harâmi bir buçuk kıran sekiz yüz kıran kırk üç ve hisse-i vakf-ı medrese on kıran beş bin üç yüz yigirmi beş ve hisse-i vakf Hankâh iyliye iki kıran birle yüz yigirmi üç ve hisse-i mîri on sekiz buçuk kıran on bin dört yüz beş el-'öşr 'ann-cümle-i mütehasıl Dimos fî sene iki bin ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i ma'sara zeyt üç bab ve resm-i deşt-bâni yekûn hisse-i mîri ma'a'l-'öşr ve'l-rüsûm yigirmi altı bin dört yüz elli beş ve mezra'a-i Havâdir(?) bir ahâli-i karye-i Hayâl vakf Süddetü'l-Eşrâf ve hâsıl kısm-ı mine'l-hums bin beş yüz ve tahtında el-'öşr 'ann-cümle-i mütehasıl hass-ı hümâyun bin üç yüz ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' iki yüz üç nefer re'âyâ ile karye-i Ceryân ve hâsıl kısm-ı mine's-sub' on sekiz bin sekiz yüz kırk bir ve otuz bir kıran ve sülüsân kıran ve tahtında hinta ve şa'ir ve cûlbân ve 'ades ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve zeyt kısm-ı mine'l-hums üç buçuk kırat ve hisse-i mülk Akifeddin Mehmed Ala-iddin el-kâdı mâliki eş-Şehribân hâsıl-ı rub' kıran yüz kırk sekiz buçuk ve hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf iki buçuk kıran rub' kıran bin altı yüz otuz altı ve hisse-i Şehâbeddin Ahmed bin Tanbûr el-Hüseyini üç buçuk kıran iki bin seksan iki buçuk ve hisse-i vakf ve nim Ebu'l-feth Erzurûmi üç buçuk kıran iki bin seksan iki buçuk ve hisse-i vakfû'l-eşrâf el-hâşimiye üç rub' mihr kıran dört yüz kırk beş buçuk ve hisse-i vakf-ı Cemâledin Yusuf el-muttalib nısf ve rub' ve sümün kıran dört yüz yetmiş yedi ve hisse-i vakf Seyyid Ali bin Seyyid Abdullah el-Hüseyini sülüsân rub' kıran üç yüz kırk dört buçuk ve hisse-i vakf zâviye-i Şahan on iki buçuk kıran iki bin altı yüz yetmiş yedi buçuk ve hisse-i mülk kadı Cemâleddin Yusuf on bir buçuk kırat ve rub' kırat ve sümün kırat min kırat üç yüz ve hisse-i vakf Seyyid Ahmed bin Ruhi nısf kıran ve rub' kıran dört yüz kırk altı ve hisse-i mülk Seyyid Ahmed bin İbrahim ve Bâki şikâr hums min üç buçuk kıran dört yüz kırk altı ve hisse-i vakf Haremeynü's-şerîfeyn nısf kıran ve yekûn doksan yedi buçuk ve hisse-i mîri ma'a hisse-i merkûme dört buçuk kıran iki bin altı yüz yetmiş yetmiş yedi buçuk ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl ve el-'öşr 'ann-cümle-i mütehasıl on bin dört yüz kırk ve tahtında hinta ve şa'ir ve 'ades ve cûlbân ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve resm-i deşt-bâni ve resm-i ma'sara zeyn-i Ali bâb dört ve 'öşr zeyt yekûn hisse-i mîri ma'a'l-'öşr ve'l-rüsûm on yedi bin altı yüz on yedi buçuk ve bâd-ı hevâ bin iki yüz yigirmi ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Emşâre dernezd-i karye-i Göcek vakf Süddetü'l-Eşrâf temâmen ve hâsıl kısm-ı mine'l-hums iki bin iki yüz ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' seksan dokuz nefer re'âyâ ile karye-i Bilâ(?) ve hâsıl kısm-ı

mine's-sub' on üç bin üç yüz ve on dokuz kıran ve tahtında hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan harac-ı eşcâr-ı zeytun ve teyl(?) ve hisse-i mülk Ifkiddin(?) Mehmed bin Ala-iddin el-kâdı mâliki eş-şehribân hâsıl-ı iki buçuk kıran bin yedi yüz elli ve hisse-i mülk Ömer bin Osman bin Mazhar(?) iki kıran ve sümün kıran bin dört yüz ve hisse-i vakf Behaeddin Hızır Cemâleddin Yusuf bin Ali el-rahman bir buçuk kıran bin elli ve hisse-i vakf Cemâleddin Yusuf el-fev'î(?) iki kıran bin dört yüz ve hisse-i vakf Nasreddin Yusuf bin el-fev'î(?) iki kıran ve bin dört yüz hisse-i vakf Câmî'-i Kebîr bir kıran yedi yüz ve hisse-i mîri bir kıran nsf ve rub' Ala-iddin Süleyman el-ma'rûf 'örfî bir kıran yedi yüz ve hisse-i vakf mescîd-i 'aliye bir kıran yedi yüz ve hisse-i mîri bir kıran nısf ve rub' ve sümün kıran bin üç yüz on üç ve'l-'öşr 'ann-cümle-i mütehasıl dokuz bin üç yüz ve sümün hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a bostan ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve harac-ı zeytun ve teyl(?) ve resm-i mücerred ve resm-i ma'ara ve nahl

Sayfa 35 - Belge 80

ve resm-i ma'sara zeyt üç bab ve resm-i deşt-bâni yekûn hisse-i mîri ma'a'l-'öşr ve rüsûm on üç bin yüz altmış bir ve bâd-ı hevâ dört yüz kırk beş ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Tam'a-i ashâb dernezd-i karye-i Kefer Sa'lâ ve hâsıl kısm-ı mine'l-hums üç bin iki yüz kırk üç ve hisse-i vakf Şehâbeddin Ahmed bin Cemâleddin bin Yusuf el-Bağdâdi bir kıran ve üç yüz yigirmi dört ve hisse-i vakf Şerâfeddin Ebî Bekir bin Osman sülûsân kıran yüz yedi ve hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf nısf kıran ve rub' kıran iki yüz kırk üç ve hisse-i vakf-ı eşrâfü'l-hâşimiye iki kıran altı yüz kırk sekiz ve hisse-i vakf Ahmed bin el-fevrî(?) bir kıran ve iki kırat min kıran dört yüz ve hisse-i vakf Celâleddin Abdülkadir bin Emin otuz bir kıran üç yüz yigirmi dört ve hisse-i mîri temâm kıran yüz altmış iki ve hisse-i ze'âmet iki kıran ve rub' kıran yedi yüz yigirmi dokuz ve'l-'öşr 'ann-cümle-i mütehasıl ze'âmet iki bin iki yüz yetmiş bir yekûn hisse-i ze'âmet-i mezbûre ma'a'l-'öşr üç bin ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Celebe(?) dernezd-i Medine-i Haleb ve hâsıl-ı ma'a harâcü'l-kürûm ber-vech-i maktû' iki bin yüz ve tahtında hisse-i vakf Süddetü'l-Eşrâf bir buçuk kıran üç yüz on beş ve hisse-i mülk bin Mehmed bin Kanlu Beg ve Mehmed bin Ahmed sekiz kırat yedi yüz ve hisse-i mîri beş kıran ve sūdüs kıran bin seksan beş ve'l-'öşr 'ann-cümle-i mütehasıl ber-vech-i maktû' fi sene bin dört yüz yekûn hisse-i mîri ma'a'l-'öşr iki bin dört yüz seksan beş ikçe yazular ile defter-i mufassalın muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter olmağla bu takdîrce ber-

mûcib defter-i hakâni Bâkiretü'l-'ades(?) karyesinden iki kıran ve Alaf(?) karyesinden üç kıran Keferbân(?) karyesinden üç kıran ve Edfemü'ş-şarki(?) mezra'asından altı kıran ve Hod(?) mezra'ası Ceryân karyesinden iki buçuk kıran Lameşâre mezra'ası ve Bilâ karyesinden iki kıran ve Tam'a-i ashâb(?) mezra'asından nısf kıran ve Hâlibe mezra'asından bir buçuk kıran Süddetü'l-Eşrâf vakfı tarafından zabt olunmak iktizâ iylediğın bi'l-fi'il defter emîni olan Hasan dâme mecduhu 'arz itmeğın 'arzuhal mûcibince 'amel olunmak içün emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fi Evâhir-i S Sene 1199

Katip: Sezâyi

Sayfa 35 - Belge 81'in Özeti

Halep'te bulunan Hatice nam Hatunun yine Halep'te bulunan bazı zımmilerden 900 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 35 - Belge 81

Haleb monlasına ve dergâh-ı mu'allam kapucubaşılarında Haleb mütesellimi dâme mecduhuya hüküm ki;

Haleb sâkinelerinden Hadice nam Hâtun gelüb mezbûre Hadicenin yine Haleb mütemekkinlerinden Hevce(?) Anton veled-i Hevâce Yosef nam zimmi zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru bâ-temessük dokuz yüz guruş alacak hakkı olmağla bundan akdem bi'd-def'at taleb ve almak murâd iyledikde dürlü (dürlü) 'illet ve tezvirâne-i sülükân birle bi-vech-i şer'î meblâğ-ı merkûmu edâdan imtina' ve gadr sevdâsında olduğuna inhâ ve ol-tarafına ahz u kabzına me'mûr mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve mesfûrun zimmetinde olan bâ-temessük ol-mikdâr guruş alacak hakkı temâmen ve kâmilen tahsîl ve min gayrû'n-noksân alıvırilüb bi-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb edâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ iylediği ecilden ol-tarafa aher husûsa me'mûr Mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve ihkâk-ı hak ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Evâ'il-i C Sene 199

Katip: Hasbi

Sayfa 35 - Belge 81-Derkenar

Tercümân olduğunu elçibâ-takrîr ifâde itmekle fakat tercümânlığı ma'lûm olunmak için işâret olunub derkâra gelürse ifâde olunması-çün.

Sayfa 35 - Ek 1

İşbu emr-i 'âlişân mezkûr Anton veled-i Yosef İngiltere konsolosu yanında mâru'z-zikrde tercümân olduğunu elçi bâ-takrîr ifâde itmekle hıfz-ı tercümânlığı ma'lûm olmak için işâret olmuştur.

Sayfa 35 - Ek 1-B

Dergah-ı mu'allam kapucubaşlarından --- sen ki kapucubaşı-i mûmâ-ileyhsin bu muvâcehe --- kapucular kethüdâsı sâbık Emin --- imtisâlin kapucubaşlarının kıyâm üzere--- ----.

Sayfa 36 - Belge 82'nin Özeti

Halep'e bağlı Cebel-i Ala nahiyesine bağlı köy ve mezralarda hissesi bulunan Mehmet bin Abdurrahman vakfı ve İbrahim Paşa vakfının müştereken aldığı vergi gelirleri karışıklığa uğramış ve bazı köylerden Mehmet bin Abdurrahman vakfının alacağı miktar İbrahim Paşa vakfına yazılmıştır. Eski kayıtlara müracaat edilerek her iki vakfin alacağı miktar tespit edilmiş ve buna göre hareket edilmesi emr-i şerifle Halep kadısından istenmiştir.

Sayfa 36 - Belge 82

Halebü'ş-Şehbâ kadısına dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Haleb mütesellimine hüküm ki;

Mehmed Sâdık zîde kadruhu gelüb evkâf karyelerinden Haleb sancağında Cebel-i Alâ nahiyesine tâbi' altmış beş nefer re'âyâ ile karye-i Arnebâ(?) ve hass-ı mâl-ı dimos sekiz bin ve hisse-i vakf Mehmed bin Abdurrahman on iki kırat dört bin akçe ve hisse-i mîri on iki kırat dört bin akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve bâd-ı hevâ ve resm-i 'arusane yekûn ma'a gayruhu hisse-i mîri ma'a rüsûm-ı 'örfiye beş bin sekiz yüz yigirmi üç akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hisse-i mîri ma'a rüsûm-ı 'örfiye yazusu havâs-ı hümâyunn mülhâkatından iken sadr-ı â'zam es-Seyyid müteveffa İbrahim Paşanın bu şehirde olan def'atlarına ilhâk olmak üzere yüz kırk bir senesine bâ-hatt-ı tevki'-i tashîh olunub ve yine vakf-ı Mehmed bin Abdurrahman el-tabbâh(?) deyu yazıldığı

mahalde sâlifü'z-zikr karye Arnebânın(?) on iki kırat hisse-i vakfi bin sekiz yüz akçe yazu ve kurra-i sâ'ire ile tahrîr ve zikr olunan hisse-i mezkûrun vakfi olub kable'l-feth ve ba'de'l-feth ala hezelân vakfiyet üzere tasarruf olunageldiğine â'yân-ı vilâyet şehâdet idüb kemâkan-ı dikkat kayd olundu deyu defter-i evkafda muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu defter-i hakânide mukayyid ve mûmâ-ileyh Mehmed Sâdık bin Abdurrahman vakfının ber-vech-i meşrûh bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle mütevellisi olduğu karye-i mezbûreyi ber-mûcib defter-i hakâni müteffâ-yı müşârun-ileyh vakfi mutasarrıfıyla Mehmed bin Abdurrahman vakfi tarafından zabt ve mâl-ı dimos sekiz bin akçe yazusundan Mehmed bin Abdurrahman vakfi tarafına 'â'id on iki kırat dört bin akçe hissesin ahz u kabz murâd iyledikde müteveffâ-yı müşârun-ileyh vakfi voyvodası olan kimesneler on iki kırat dört bin akçe mîri hissesiyle rûsûmat-ı sâ'iresin ahz u kabzına kanâ'at olunub ziyâdeye tecâvüz ile Mehmed bin Abdurrahman vakfi tarafına 'â'id on iki kırat dört bin akçe hissesine dahi hilâf-ı defter-i hakâni fuzûli müdâhale vakf-ı mezbûrun yalnız mâl-ı dimos sekiz bin akçe yazusu beher sene üçer bin guruş hâsıl olur iken bunun yedinde otuzar guruş virüb bâkisin kendüsü iken ve bu vechle vakf-ı mezbûre gadr-ı külli iylediklerin inhâ ve karye-i mezbûr ber-mûcib defter-i hakâni müteveffâ-yı müşârun-ileyh vakfi mutasarrıfıyla Mehmed bin Abdurrahman vakfi tarafından zabt ve mâl-ı dimos sekiz bin akçe yazusundan on iki kırat dört bin akçesi Mehmed bin Abdurrahman vakfi tarafından ahz u kabz itdirilüb müteveffâ-yı müşârun-ileyh voyvodası olanları ve aheri hilâf-ı defter-i hakâni ziyâdeye tecâvüz ile Mehmed bin Abdurrahman vakfi tarafına 'â'id on iki kırat dört bin akçesine bir dürlü dahl ve ta'arruz ve nizâ' itdirilüb men' ve def'le ve fuzûli ziyâde-i me'hûzları olan her ne ise bi't-temâm tahsîl ve bi-kusûr aliverilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassal ve evkâfa mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzerine olduğu mastûr ve mukayyid ve divân-ı hümâyunumdan kânûna su'al olundukda defter-i hakânide mastûr Arnebâ(?) karyesinin mâl-ı dimos sekiz bin akçe yazusundan on iki kırat dört bin akçesi hisse-i Mehmed bin Abdurrahman vakfi ve on iki kırat dört bin akçe hisse-i mîrisiyle resm-i çift ve resm-i bennâk ve bâd-ı hevâ ve resm-i 'arusâne havâs-ı hümâyunum mülhâkatı iken vezîr-i â'zam Seyyid müteveffa İbrâhim Paşanın vakfına yüz kırk bir senesinde bâ-hatt-ı tevki'-yi tashîh olduğu mukayyid olmağla karye-i mezbûre ber-mûcib defter-i hakâni İbrâhim Paşa vakfi mutasarrıfıyla Mehmed bin Abdurrahman vakfi tarafından zabt ve mâl-ı dimos sekiz bin akçe yazusundan on iki kırat dört bin akçesi Mehmed bin Abdurrahman vakfi

tarafından ve on iki kırat dört bin akçe hisse-i mîrisiyle resm-i çift ve bennâk ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arusânesi İbrâhim Paşa vakfı tarafından ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfık kânûndur deyu tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i CA Sene 199

Katip: Yığma(?)

Sayfa 36 - Belge 83’ün Özeti

Azaz kazasından Hüseyin ve oğlu Ebu Bekir adlı kişiler değirmenlerine gelen suyun, çevrelerindeki bağ ve bahçeler tarafından kullanıldığını ve bunun da ihtilaf ve çatışmaya neden olduğunu bildirmişler ve bu konuda şeyhülislamdan fetva getirerek suyun bağ ve bahçelerine akıtılması hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 36 - Belge 83

Azaz kadısına hüküm ki;

Azaz kazâsına tâbi‘ Luberin(?) nam karye ahâlileri gelüb nam mahallât karyelerine kadîminden beru cihât iden sudan bağ ve bağçe ve mevrû‘atların sakî ve intifâ‘ idüb dahl-i ta‘arruz icâb itmez iken karye-i mevrû‘atların mevrû‘atlarından Hüseyin ve oğlu Ebû Bekir nam kimesneler livâ-i suyu mevrû‘atları kadîminden ihtirâm ve ihtirâs itdiklerin değirmenlerine icrâ ve bunların bağ ve bağçe ve mevrû‘atlarının itilâf ve izâ‘ata ve müzâyekâlarına bâ-‘öşr ve mîri buldukların ve bu babda da‘valarına muvâfık Şeyhü’l-islâmda fetevâ-yı şerîfe virdiğin bildirüb fetevâ-yı şerîfeleri mûcibince şer‘le görülüb livâ-i su-i kadûmi üzere bağ ve bağçelarine icrâ itdirilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ iyledikleri ecilden ber-mûcib fetevâ-yı şerîfe şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i CA Sene 199

Katip: Sâbit

Sayfa 36 - Belge 84’ün Özeti

Cebel-i Seman nahiyesinden bazı köylerin ahâlisi bazı kişilerden borç para almışlar, borç aldıkları kişiler alacaklarını defaten istemektedir. Bu da borçluların ödeme güçlerini mümkün kılmamaktadır. Divandan çıkan kararla senede yüzde on beş kanuni faizle borçlularını taksit taksit ödemeler hususunda yazılan emr-i şerif.

Sayfa 36 - Belge 84 - Derkenar

Şurûtu mûcibince tekrâr te'kîdi hâvi emr-i 'ali yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ra Sene 1200

Sayfa 36 - Belge 84

Haleb vâlisi zîdet fezâ'ilihu ve Erihâ ve Hârim kadılarına hüküm ki;

Sen ki Haleb kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Osman zîdet fezâ'ilihusun sütte-i sa'âdetime mektup gönderüb Haleb kazâsı müzâfâtından Cebel-i Sem'an nâhiyesine tâbi' Ma'arratü'l-artuk(?) ve Osman(?) ve'l-civârü'l-garbi Erihâ kazâsına tâbi' Ma'ar-ı zân ve Hârim kazâsına tâbi' Hamraya(?) nam karyeler ahâlileri meclis-i şer'e varub ba'z kisândan istidâne iyledikleri ma'lûmü'l-mikdâr gurus beher sene üzerlerine ba'de şer'i ve ilzâm rıbh olunarak mürâbahası asl mâlım tecâvüz ve defter-i edâya kudretleri olmayub taksît-i şer'î ile edâya râzılar iken dâyinleri olanlar def'aten talebiyle hilâf-ı şer'e te'addi itmeleriyle ol-bâbda hüküm-i hümâyunum virilmek ricâsına vâki' hüküm-i bi'l-iltimâs 'arz ve divân-ı hümâyunumdan şurûtu su'al olundukda mezbûre dâyinlerinden istikrâz iylediği akçe beher sene üzerine ba'd-ı şer'an ve ilzâm-ı rıbh olunmuş değil ise min ba'd-ı mürâbaha taleb olunmayub ve eğer ba'd-ı şer'î ve ilzâm olunmuş ise senede ona on bir buçuk ziyâde mürâbahaya ruhsat virilmekle ba'd-ı şer'î ve ilzâm-ı rıbh olunan senelerde ona on bir buçuk ziyâde ve ba'd-ı şer'î ve ilzâm-ı rıbh olunan senelerde mürâbahasıyla olunan akçe asl mâla hüküm-i ta'arruz ve bâki kalan deynlerini def'aten edâya 'adem-i te'addileri muvâcehesinde şer'an sâbit olunur ise bu mâkûle def'aten edâ-yı deyn 'âdem-i kanâ'atleri şer'an sâbit olan mezbûrun taksît-i şer'î ile edâ-yı deyn iylemeleri-çün sudûr iden fermân-i 'âli mûcibince emr-i şerîf virile geldiği tahrîr olunmağla şurûtu mûcibince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlişan yazılmışdır.

Fi Evâhir-i CA Sene 99

Sayfa 37 - Belge 85'in Özeti

Dergah-ı 'ali çavuşlarından Mehmet Sait'in Antakya sakinlerinden Antakya serdarı İsmail Ağa zimmetinden 760 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 37 - Belge 85

Haleb mütesellimi dâme mecduhuya ve Antakya kadısına hüküm ki;

Nişân-ı hümâyunum virilan dergâh ‘ali çavuşlarından Mehmed Sa‘id veled-i Müteferrika gelüb mûmâ-ileyhin Haleb ve Ma‘arra ve Aziz ve Kilis sancaklarından bâb ve gayri nâhiyelerde Karis nam karye ve gayriden hâlât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmetin birle iltirâmından yüz doksan sekiz senesine mahsûben Antakya sâkinlerinden Antakya serdârı İsmâ‘il Ağa dinmekle ma‘rûf kimesne zimmetinde yedi yüz altmış gurus alacak hakkı olub meblâğ-ı merkûmu irsâl itmek üzere ta‘ahhüd ve makbûzâtı birle iltirâma bâki‘ olmuşiken bu ana değin virmeyub zimmetinde kaldığı ve tarafından nam kimesneyi meblâğ-ı merkûmu ahz u kabzına vekîl iylediğın bildirüb zâbıtı ma‘rifetiyle şer‘le görölüb mezbûrun zimmetinde olan ol-mikdâr gurus alacağı tarafından vekîl-i merkûma alıvirilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediğın mahallinde şer‘le görölmek için emr yazılmışdır. Fi Evâhir-i CA Sene 99

Katip: Serim

Sayfa 37 - Belge 86’nın Özeti

Es-Seyyid Osman’ın Halep’te bazı karye ahalilerinden bir miktar akçe alacağıının olduğu ancak ahalilerin bu borcu taksitle ödemek istedikleri fakat es-Seyyid Osman’ın buna razı olmadığına dair yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 37 - Belge 86 - Derkenar

Şurûtu mûcibince te’kîdi hâvi tekrâr emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i RA Sene 1200

Sayfa 37 - Belge 86

Haleb kadısına hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Osman zîdet fezâ’iluhusun südde-i sa‘âdetime mektub gönderüb Haleb kazâsı müzâfâtından Cebel Sem‘an nâhiyesine tâbi‘ Beziret karyesi ahâlileri mukaddemân ba‘z kisândan ma‘lûmü’l-mikdâr akçe senedâta ve meblağ-ı mezbûru def‘aten edâya kudretleri olmadığından taksît ve tadrîc ile edâya râzılar iken kanâ‘at olmayub dâyinleri olanlar def‘aten talep ve ahz ve habs teklîfi ile tazyîk ve te‘addi rencideden hâli olmadıklarından hisseleri diğer gün virildikde ve ber-nişân olmalarına bâ‘is olmamalarıyla karye-i mezbûre ahâlileri dâyinlerini dâyinlerine taksît-i şer‘î ile ba‘de’l-edâ def‘aten talep ve ahz ve habs teklîfi ile rencide itdirilmemek için hükm-i hümâyun sudûru ricâsına ‘arz ve şurûtu

su'al olundukda def'aten edâyı deyne 'adem-i kudreti dâyinleri muvâcehesinde şer'an sâbit ve mütehakkik olanlar bunun taksît-i şer'î ile eda-yı deyn alınması-çün mahallinde şer'e havâle ile emr-i şerîfim yazılacağı tahrîr ve ber-vech-i muharrer emr-i şerîfim sudûru bâbında hâlâ baş defterdârım olan Ahmed Nazif dâme 'ilmihu i'lâm itmeğin i'lâmı ve şurûtu mûcibince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'ali yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i CA Sene 199

Katip: Nesîmi

Sayfa 37 - Belge 87'nin Özeti

Halep serdarını öldürüp mallarını gasp eden Katipoğlu Hacı Süleyman ve karındaşı oğulları Ahmet ve Abdi ve Emanoğlu Mustafa ve Saraçoğlu Mustafa ve Bizeklizâde Ömer Efendi'nin yakalanarak, serdarın zevcesi Zeliha ve oğlu Ahmet'e malların teslim edilmesi istenmiş olmasına karşın, bunların Diyarbakır valisinin yanında olmalarına rağmen bir türlü mahkemeye çıkarılamadıkları, bunların buldukları yerlerde yakalanıp gereğinin yapılması hususunda Halep mütesellimi ve Antakya kadısına yazılan hükm-i şerif.

Sayfa 37 - Belge 87 - Derkenar

Sahîh-i vechle yazılan başka emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi't-târih

Sayfa 37 - Belge 87

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Halep mütesellimi dâme mecduhuya ve Antakya kadısına hüküm ki;

Antakya serdârı Halebli Antakya sâkinlerinden Kâtipoğlu Hacı Süleyman ve karındaşı oğulları Ahmed ve Abdi ve Emânoğlu Mustafa ve Saracoğlu Mustafa ve Bizeklizâde Ömer Efendi dinmekle ma'ruf kimesneler yüz doksan senesinde katl iylediklerinden da'va mezbûr Süleyman zimmetinde on bin ve voyvoda zimmetinde yigirmi bin ve bir def'a beş yüz guruş ve hîn-i katlinde kimesnede mevcûd üç bin ve konâğında yağma olunan dört bin beş yüz ve esb ve raht ve ipek mahsûlü bahâsı cem'an ile beş bin guruşluk nukûd ve eşyâ bahâsıyla iki bab mülk-i menzîl ve kırk 'aded ipek dolabı ve on altı minvâl bağçesi ve dört kumaş boğçası garet iylediğin lede'l-inhâ mübâşir ma'rifetiyle mahallinde ihkâk-ı hak mümkün olmaz ise der-

‘aliyeme ihzârları i‘lâm olunmak için sene-i mâziyede sâdır olan emr-i şerîfimin intikâlleri mümkün olmadığı maktûl-i mezkûrun zevcesi Zeliha ve oğlu Ahmed tekrâr inhâ ve mukaddemân sâdır olan emr-i mezkûrun kaydı bilâ-sened meşrûh mu‘ahharan vürûd iden tahrîratda maktûl-i merkûmun minvâl ve otalarında mevcûd eşyâsı ma‘rifet-i şer‘le fûruht ve esmânî dâyinlerinde olduğu mastûr olmağla tahkîk mâl zimmetinde Antakyanın o tevliyet-i hâkimi olub der-‘aliyemde mukim vâzi ve mübâşir gönderilüb lede’l-istintâk zâhire ihrâc olunan eşyâsı bey‘ ve tahtları verese zuhûrunda taksîm olunmak üzere ber-mûcib hüccet-i vasî olan maktûlün eniştesi Mehmed nam kimesneye teslim olduğu emlâk-ı vakfî ve emvâl-i hakkiyesi hârice çıkarulub ‘ala hâle kaldığı merkûmların ihbârlarından müstakîl olmağla mübâşir ma‘rifetiyle husûs-ı mezbûr mahallinde şer‘le ru‘yet olunmayub mezbûrların gerek mukaddemân ber-mûcib defter-i fûruht olunan eşyâsı ve gerek emlâk ve nakd ve emvâl-i mektûmesi her ne ise zâhire ihrâc ve vaz‘ü’l-yed olanlardan tahsîl ve ber-muktezâ-yı şer‘ veresinin hak itdikleri vekîllerine teslim ve ihkâk-ı hak ve eğer emlâk ve emvâl-i mektûmesi ba‘de’t-tahkîk zâhire ihrâc ve kıymet-i ta‘allül irâde olur ise Halebe ihzâr ve vâki‘ ve ihkâk-ı hak ve keyfiyeti der-‘aliyeme i‘lâm olunan ibtâl-i hakkı müceb olur halde ve vâkıfın hilâfeti tahrîrden mübâ‘adet olunmak için doksân sekiz senesi Evâ’il-i Rsebi‘ü’l-evvelinde emr-i şerîfîm sâdır olub mezbûre Zeliha mukaddemân rikâb-ı hümâyunuma sunduğu ‘ârzuhâlinde ber-vech-i muharrer gah Halebde ve gah Antakyada mürâca‘at için evâmir-i ‘aliye sudûr itmeğîn itâ‘at-i ve emr ve şer‘ itmediklerinden edâ olunub bu tarafda deyu yine kefil olduğundan hâli nişân olduğun ba‘de’l-inhâ mübâşir ma‘rifetiyle vürûd emr-i hümâyunumda maktûlün mâl ve deyni edâ olur ise mezbûr Süleyman ve karındaşı oğlu Ahmed der-‘âliyeme ihzâr olunmaları bâbında sene-i mezbûr Evâhir-i Cumâdi el-evvelin sâdır olan emr-i ‘ali lede’l-vusûl Haleb vâlisi tarafından buyurdu ber-tahrîr ve mübâşir ta‘yîn olundukda ‘adem-i itâ‘at ve bilâ-küllî Abdurrahman Paşa Beg nâmına karâr iylediklerinden husûs-ı mezbûru müvekkil-i sûret emr-i ‘ali müşârun-ileyh tarafından tahrîrat ve mübâşir ile paşa-yı mûmâ-ileyh tarafına irsâl olmuşiken ve Diyarbekir vâlisinin ol-havâliden murâdına binâ’en paşa-yı mûmâ-ileyhin ricâsıyla

Sayfa 38 - Belge 87

merkûm Ahmed ve Abdiyi müşârun-ileyh hizmetinde istihdâm ve mezbûr Süleyman bilâ-kere ikâmet idüb intikâl-i emr-i ‘ali mümkün olmamağla mezbûr Süleymanın ihzârî paşa-i mûmâ-ileyhden min matlûb mezbûr tevcîh Haleb vâlisi müşârun-

ileyhden ahz olunmasını irâde olunur tevcîhle irâde olunur ise ana göre hareket ideceğini nâtik Haleb vâlisi müşârun-ileyhin vürûd olan mektûbunun mefhûmu bâ-fermân-ı ‘ali işbu sene-i mübâreke Evâsıt-ı Rebi‘ü’l-ahirinde emr-i mezkûrun kaydı bilâ-sene şerh virilmişidi bu def‘a mezbûre Zelihâ ve Ahmedin rikâb-ı hümâyunuma sundukları ‘arzuahallerinde ber-vech-i muharrer sudûr iden evâmir-i ‘aliyemin tenfiz ve icrâsı mümkün olduğundan hakları ibtâl ve ol-havâlileri diğér gün ve gadr olduğun inhâ ve ol-babda emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at oldukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virdiği mastûr ve mukayyid olmağın mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi ber-vech-i muharrer mukaddem ve hâlâ sâdır olan o emr-i şerîfem mûciblerince ‘amel ve hareket ve intikâl ve edâlarına ihtimâm ve dikkat ve hilâfetden hazer ve mûcânebet olunmak bâbında fermân-ı ‘âlişân yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 1199

Katip: Hasbi

Sayfa 38 - Belge 88’in Özeti

Halep serdarını öldürüp mallarını gasp eden Katipoğlu Hacı Süleyman ve karındaşı oğulları Ahmet ve Abdi ve Emanoğlu Mustafa ve Saraçoğlu Mustafa ve Bizeklizâde Ömer Efendi’nin yakalanarak, serdarın zevcesi Zeliha ve oğlu Ahmet’e malların teslim edilmesi istenmiş olmasına karşın, bunların Diyarbakır valisinin yanında olmalarına rağmen bir türlü mahkemeye çıkarılamadıkları, bunların buldukları yerlerde yakalanıp gereğinin yapılması hususunda Antakya kadısına yazılan hükm-i şerif.

Sayfa 38 - Belge 88

İhzârlarıçün emr-i ‘ali yazılmışdır.

Evâhir-i CA Sene 99

Sayfa 38 - Belge 88

Dergâh-ı mu‘allam kapucubaşılardan Haleb mütesellimine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Antakya sâkinlerinden Kâtiboğlu Hacı Süleyman ve karındaşı oğulları Ahmed ve Abdi ve Emanoğlu Mustafa ve Sârımoğlu Mustafa ve Bizeklizâde Ömer Efendi

dinmekle ma'rûf kimesneler yüz doksan senesinde Antakya serdârı Halili katl iylediklerinden da'vâ-i mezbûr Süleyman zimmetinde üç bin ve voyvoda zimmetinde yigirmi bin ve bir def'a beş yüz guruş zimmetlerinde kaldığın ve hîn-i katlinde kemerinde mevcûd üç bin vukû'unda yağma olunan dört bin beş yüz ve esb ve raht ve ipek mahsûlü bahâsı cem'an ile beş bin guruşluk nukûd ve eşyâ bahâsıyla iki bab mülk-i menzîl ve kırk 'aded ipek dolabı mahsûlü bahâsı ve on altı meyve bağçesi ve dört kumaş boğçasına gâret iylediklerin mukaddemân maktûl-i mezbûrun zevcesi Zeliha ve oğlu Ahmed bâ-'arzuhal inhâ ve 'inâyet-i istid'â iylediklerine binâ'en mübâşir ma'rifetiyle mahallinde ihkâk-ı hak mümkün olmaz ise der-'aliyeme ihzârları i'lâm olunmak için doksan yedi târihinde ve ba'dehu icrâ-yı hak infâz-ı emr-i 'ali mümkün olmadığını mübeyyin verese-i merkûmenin takdîr iyledikleri 'arzuhallerinde ve maktûl merkûmun menzîl ve otalarında mevcûd eşyâ ma'rifet-i şer'le fûruht ve esmânî dâyinlerinde olduğu şî'ar-ı vürûd iden tahrîrât ve zâhire ihrâc olunan eşyâsı bey' ve temennileri verese zuhûrunda taksîm olunmak üzere ber-mûcib hüccet ve hebâ(?) olan maktûlün eniştesi Mehmed nam kimesne teslim olunduğun ve emlâk ve nakd ve emvâl-i hafiyesi hârice çıkarılmayub 'ala hâle kaldığını muhayyeri der-'aliyemde mukîm olan Antakya kadısı sâbıkının ve husûs-ı merkûme me'mûr kalub 'avdet iden mübâşirin takdîrlerine mu'ayyen tekrâr mübâşir ma'rifetiyle husûs-ı mezbûr mahallinde şer'le ru'yet olunub mezbûrun gerek mukaddemân ber-mûcib defter-i fûruht olunan eşyâsı ve gerek emlâk ve nakd ve emvâl-ı mektûmesi her ne ise zâhire ihrâc ve vaz'ü'l-yed olanlardan tahsîl ve ber-muktezâ-yı şer' veresinin hak idenleri vekîllerine teslim ve ihkâk-ı hak ve diğer emlâk ve emlâk-ı mektûmesi ba'de'l-tahkîk zâhire ihrâc ve teslimde ta'allül-i edâda iden olursa Halebe ihzâr ihkâk-ı hak ve keyfiyeti der-'aliyeme i'lâm olunub ibtâl-i hakkı mûcib halde ve vakfin hilâfi tahrîrât mübâ'adet olunmak için Haleb vâlisine hitâben doksan sekiz senesinden ve mezbûrenin tekrâr rikâb-ı hümâyunuma sunduğu 'arzuhal mefhûmunda merkûmlar itâ'at emr ve şer' itdiklerinden icrâ-yı hak ve infâz-ı evâmir mümkün olmadığı ve maktûlün bu tarafda ve buna kefil olduğundan hâli perişân olduğun inhâ ve 'inâyet-i istircâ olduğuna itinâ-i mübâşir ma'rifetiyle vürûd emr-i hümâyunumda maktûlün mâl ve deyni edâ-i hak itmez ise mezbûr Süleyman ve karındaşı oğlu Ahmed der-'aliyeme ihzâr olunmaları bâbında sene-i mezbûre Evâhir-i Cemâzi el-evvelinde dahi Haleb mütesellimine hitâben eğerçi emr-i şerîfim sâdır olub lâkin yine 'adem ve itâ'at birle ol-esnâda merkûm Ahmed ve Abdi vezîr Nasuh Paşa tarafına karâr ve mezbûr Süleyman bilâ-kere ikâmet idüb ol-vechle infâz-ı emr-i

‘ali mümkün olmadığını nâtik Haleb vâlisi müşârun-ileyhin varid olan mektûbenin mefhûmu bâ-fermân-ı ‘ali işbu sene-i mübâreke Evâsıt-ı Rebi‘ü’l-ahirinde emr-i mezbûrun kaydı bilâsına şerh virilmiş idi bu def‘a mezbûre Zeliha ve Ahmedin rikâb-ı hümâyunuma sunduğu ‘arzuhâllerinde ber-vech-i muharrer sudûr iden evâmir-i ‘aliyemin tenfîz-i icrâsı gayr-ı mümkün ve hakları ibtâl ve ahvâlleri diğer gün ve gadr olduğunda inhâ ve mukaddemân şerefiz sudûr olub emr-i hümâyunumun icrâsı bâbında müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olunmağla mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi maktûl-i mezbûrun mâl ve deyni edâ olunması ve edâ olunmadığı sûretde mezbûr Süleyman ve karındaşı oğlu Ahmedin der-‘aliyeme ihzâr olunmaları matlûb idüb mukaddemân sâdır olan emr-i ‘âlişânım mefhûmunda müstebân olmağla ber-vech-i muharrer mukaddemân ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfimle mûciblerince ‘amel ve hareket ve infâz icrâlarına ihtimâm ve dikkat ve hilâfından hak ve mücânebet olunmak bâbında emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 1199

Katip: Hasbi

Sayfa 39 - Belge 89’un Özeti

Halep’te bulunan Ali zide kadruhunun mütevellisi olduğu Halepü’t-tüccar vakfında hissesinin olduğu ve bu hissesine has mutasarrıfları tarafından müdahale edildiği hususunda Ali’nin şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 39 - Belge 89

Haleb mollasına ve Haleb mütesellimi dâme mecduhuya hüküm ki;

Ali zîde kadruhu gelüb bunun mütevellisi olduğu Haleb sancağında ve kazâsı müzâfâtından Altınözü nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Baslığa dernezd Reykete hâsıl bin beş yüz akçe ve tahtında hisse-i makâm Halebü’t-tüccâr altı kırat üç yüz yetmiş beş akçe ve hisse-i mîri on sekiz kırat bin yüz yigirmi beş akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hisse-i mîri üzerine on sekiz kıratı hass-ı hümâyunum mülhakâtı olduğu defterhânedede ve hisse-i mûmâ-ileyhin tarafında subaşısı mezra‘a-i mezbûreyi ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıfıyla zabt ve hâsıl olan mahsûsdan cânib-i vakfına ‘â’id altı kırat mahsûl

ahz u kabz murâd iyledikde hass-ı mahsûl olanlar on sekiz kırat tarafına ‘â’id mahsûl ahz vakfına kanâ‘at itmeyüb ziyâdeye tacâvüz ile cânib-i vakfa ‘â’id mahsûle fuzûli müdâhale ve tegallüben ahz u kabz idüb vakf-ı şerîfe gadr iylediklerin bildirüb mezra‘a-i mezbûreyi ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıfıyla cânib-i vakfdan zabt ve vâki‘ olan mahsûsdan cânib-i vakfa ‘â’id altı kırat mahsûl kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûn hass-ı mezbûr mutasarrıfını ziyâdeye tecâvüz ile taraf-ı vakfa ‘â’id altı kırat mahsûle bir dürlü dahl ve ta‘arruz itdirilmeyüb men‘ ve def‘ ve fuzûli me’hûzu olan hisse-i vakf her ne ise temâmen tahsîl ve bi-kusûr tarafından kabzına me’mûr itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hakâni mûcibince ‘amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 199

Sayfa 39 - Belge 90’ın Özeti

Halep’te bulunan Ali zide kadruhunun mütevellisi olduğu Halepü’t-tüccar vakfında hissesinin olduğu, bu hissesine has-ı hümayun mutasarrıfı tarafından zapt edildiği ve hissesinin vakfa geri iade edilmesini istediği hususunda Ali’nin şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 39 - Belge 90 - Derkenar

Hüccet-i şer‘le görülmek için emri ‘ali yazılmışdır.

Evâ’il-i Ş Sene 99

Sayfa 39 - Belge 90

Haleb mütesellimi dâme mecduhuya ve Antakya kadısına hüküm ki;

Nefs-i Antakya da vâki‘ Katlü’l-ibrâ ve Şeyh Halebü’t-tüccâr Abdurrahman el-gaffar Vakfının bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle mütevellisi olan Ali zide kadruhu gelüb vakf-ı mezbûrdan Antakya nâhiyesine tâbi‘ Kelbcik karyesinde hinta ve şa‘ir ve ‘ades ve resm-i bostan ve harâcü’l-kürûm ve işcâr sâ’ire hâsıl kısm-ı mine’s-südüs beş bin otuz akçe yazusundan sekiz kırat bin üç yüz yetmiş sekiz akçesi hisse-i vakf makâm-ı Halebü’t-tüccâr ve on altı kırat üç bin üç yüz elli iki akçe hisse-i mîrisiyle resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i dimos ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne ve tâhûn der-zeyt karye-i Kelbcik senevîsi mîri

hissesi olduğu defter-i hakânide mukayyid olmağla mûmâ-ileyh dahi karye-i mezkûreyi ber-mûcib defter-i hakâni hass-ı hümâyunu mutasarrıfıyla zabt ve karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-südüs beş bin otuz akçe mahsûsun vakf-ı mezbûr tarafına 'â'id sekiz kırat hissesin zıkr olunan makâm-ı Halebü't-tüccâr vakfı tarafına ahz u kabz itmek murâd iyledikde hass-ı hümâyunum mutasarrıfı tarafından vücûdesi olan kimesneler karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-südüs yazu-yı mezkûresinden on altı kırat üç bin üç yüz elli iki akçe hisse-i mîriyle rüsûmat-ı sâ'iresin ahz u kabzına kanâ'at itmeyüb ziyâdeye tecâvüz ile vakfe-i mezbûr tarafına 'â'id sekiz kırat hissesine dahi hilâf-ı defter-i hakâni fuzûli müdâhale ve tegallüben ahz u kabz ve ol-vechle vakf-ı şerîfe hâsılâtının kesrine bâdi oldukların bildirüb karye-i Kelbcik el-mezbûre ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıfıyla vakf-ı mezbûr tarafından zabt ve karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-südüs mahsûlâtın vakf-ı mezbûr tarafına 'â'id sekiz kırat hissesi makâm-ı Halebü't-tüccâr vakfı tarafından ahz u kabz itdirilüb hass mutasarrıfı tarafından vücûdesi olanları ziyâdeye tecâvüz ile vakf-ı mezbûr tarafına 'â'id hissesine hilâf-ı defter-i hakâni bir dürlü dâhil ve ta'arruz nizâ' itdirilmeyüb men' ve def' ve fuzûli me'hûzu olan hisse-i vakf her ne ise temâmen tahsîl bi't-tevliye tarafına kabzına me'mûr itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz itmez icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Antakya nâhiyesine tâbi' yüz yedi nefer re'âyâ ile karye-i Kelbcik ve hâsıl kısm-ı mine's-südüs beş bin otuz akçe ve hinta ve şa'ir ve 'ades ve resm-i bostan ve harâcû'l-kürûm eşcâr sâ'ire ve hisse-i vakf makâm-ı Halebü't-tüccâr sekiz kırat bin üç yüz yetmiş sekiz akçe ve hisse-i mîri on altı kırat üç bin üç yüz elli iki akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i dimos ve båd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne ve tâhûn der-zeyt karye-i Kelbcik akçe senevî hisse dokuz yekûn hisse-i mîri ma'a rüsûm-ı 'örfiye beş bin iki yüz yetmiş iki akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hass-ı hümâyunum mahallâtından olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hakâni mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 199

Sayfa 39 - Belge 91'in Özeti

Azez kazasına bağlı Tibil karyesi reayasının Sultan Gavri vakfına ödeyeceği vergiyi defaten ödemeleri zor olduğundan yüzde on beş faiziyle taksit taksit ödemeleri hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 39 - Belge 91

Haleb mollasına hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Yahya mollazâde Arif İbrahim zîdet fezâ'ilihusun sütte-i sa'âdetime mektub gönderüb dârü's-sa'âdetü'ş-şerîfem ağası nezâretinde asûde olan evkafdan Halebde vâki' Sultan Gavri evkâfının Haleb kazâsı müzâfâtından Azaz nâhiyesine tâbi' Tibil karyesi re'âyâsının Haleb ahâlisinden ba'z kimesnelere olan divanlarını def'aten edâya kudretleri olmadığından ma'âda üzerine bilâ-devr-i şer'î mürâbaha zımmı vesâ'ir ber'-i mezâlim ile tecrîm ve re'âyâ fukarâsının perişanlıklarına bâ'is ve vakf-ı şerîfin mâl ve mertebânı(?) kesrine mu'ay(?) olmağla bilâ-devr-i şer'î üzerlerine zamm olunan mürâbaha asıl mala zamm ve ikâzı ve bâki kalan deynleri nakden ve tedrîc ile edâ itdirilüb def'aten talebi ile te'addi ve rencide itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu ricâsına vâki' hâli bilâ-iltimâs 'arz ve divân-ı hümâyunumdan şurûtu su'al olundukda merbûtun dâyinlerinden istikrâz iylediklerini akçe beher sene devr-i şer'î ve ilzâm-ı rıbh olunması vekîl ise min ba'd mürâbaha taleb olunmayub ve devr-i şer'î ve ilzâm-ı rıbh olunması ise dahi evvela on bir buçukdan ziyâde mürâbahaya ruhsât virilmekle devr-i şer'î ve ilzâm-ı rıbh olunan senelerde evvela on bir buçukdan ziyâde ve olunmayan senelerde mürâbaha nâmıyla alınan akçe ehile zamm ve ikâzı ve baki kalan deynlerin def'aten edâya 'adem kudretleri dâyinleri müvâcihiyle senet-i şer'an sâbit ve mütehakkik olur ise bu makûle def'aten edâ-yı deyn 'adem kudreti sâbit olan merbûtun taksît-i şer'î ile edâ-yı deyn itmesiçün sâdır olan fermân-ı 'ali mûcibince mahallinde şer'e havâle ile emr-i şerîf yazıyla geldüğü tahrîr olmağla şurûtu mûcibince mahallinde şer'le görölmek için emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 199

Katip: Nâfiz

Sayfa 40 - Belge 92'nin Özeti

Medreseyn-i kiramdan Mehmet Tahir'in Antakya'da bulunan Kuru Ali zimmetinde 1190 senesinden beri 1350 kuruş alacağıının olduğu ve bu alacağın verilmesi hususunda Mehmet Tahir'in şikayeti üzerine yazılmış olan hüküm-i şerif.

Sayfa 40 - Belge 92

Dergâh-ı mu‘allam kapucubaşlarından Haleb mütesellimi dâme mecduhu ve Antakya beglerbegisine ol-tarafda me’mûrinle makâm-ı Belân mütevellisi Ali zîde kadruhuya hüküm ki;

Medreseyn-i kirâmdan Mehmed Tâhir zîde ‘ilmihunun takdîm iylediği ‘arzuhâl mefhûmunda mûmâ-ileyhin Antakyada sâkin Kuru Ali dinmekle meşrûh kimesne zimmetinde mihr-i farz-ı şer‘de doksan senesinden beru bin üç yüz elli guruş alacak hakkı olub bundan akdem bin yetmiş altı buçuk guruş sen ki müteveli-i mûmâ-ileyhsin sana edâ ve teslîm ve bâki beş yüz yetmiş üç guruş Antakyada vâki‘ ba‘z alacağı nakden sened tahsîl ve yine sana teslîm itmek üzere ta‘ahhüd itmişken av‘ne-i kayd virme-yüb alan zimmetinde kalduğun inhâ ve ma‘rifet-i şer‘le görölüb ol-mikdâr guruş bâki alacak hakkı temâmen tahsîl ve bi-kusûr tarafında kabzına me’mûr edâ ve teslîm itdirilüb bi-vech-i şer‘î ta‘allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında siz ki mütesellim ve mevlânâ-yı ve müteveli-i mûmâ-ileyhümâsız size hitâben emr-i şerîfim sudûruna istid‘â ve istirhâm iylediğine binâ’en vech-i meşrûh üzere şer‘le görölmek fermânım olmağın imdi siz ki mütesellim-i ve mevlânâ ve müteveli-i mûmâ-ileyhimsiz ma‘rifetiniz ile mezbûrun mahallinde meclis-i şer‘-i ihkâk ve ba‘de’l-mürâfi‘ zimmetinde sâbit ve mütehakkik olan ol-mikdâr guruş bâki alacak hakkına hüküm idüb bâ-iltirâ tahsîl ve bilâ-noksan tarafından kabzına me’mûre edâ ve teslîm bilâ-icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak mezîd-i ihtimâm ve dikkat iylemeniz bâbında fermân-ı ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı C Sene 199

Katip: Hasbi

Sayfa 40 - Belge 93’ün Özeti

Dergah-ı mualladan el-Hac Abdullah’ın Halep sakinlerinden Osman nam kimesneden 3004 kuruş alacağının olduğu ve bu alacağın kendisine verilmesi hususunda el-Hac Abdullah’ın şikayeti üzerine yazılmış olan hüküm-i şerif.

Sayfa 40 - Belge 93

Haleb mollasına ve Haleb yeniçeri zâbıtı mastûr tâbi‘ Ebû Bekir zîde mecduhuya ve bu husûs oldukda mübâşir ta‘yîn olunan Derviş zîde kadruhuya hüküm ki;

Dergâh-ı mu‘allam yeniçerileri ocağından serdâr-ı kâtib olan el-Hâc Abdullah zîde kadruhunun Haleb sâkinlerinden dimekle tekâ’üdü Osman nam kimesne zimmetinde ocağa dâ’ir emvâlden bâ-temessük üç bin dört guruş alacağı olub mukaddemân

mektûb tahrîriyle bi'd-def'at mutâlibe iyledikde beyhûdeden bahâne ile edâ ve irsâlinde tereddüd ve müddet-i mezîyette beru nâ-mezîyete bâdi olmağla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin meblâğ-ı mezkûr ocağa dâ'ir emvâlden olduğuna bâ-yı vechkân ma'rifetiyle temâmen tahsîl ve kabzına me'mûr mübâşir-i mûmâ-ileyh teslîm ve der-sa'âdetime mezîd-i himmet ve bu def'a dahi gilet(?) ve bahâne ider ise mübâşir-i merkûme terfîk ve asitane-i 'aliyeme ihzâra mübâderet ve sen ki zâbit-i mûmâ-ileyhsin mezbûr Osman senin birâderin olmağla himâyet ve sâniyet birle meblâğ-ı mezkûrun edâsında tereddüd ve su'al emr-i 'ali hareketin zuhûr iden mesârîf-ı savb-ı kâdir olamayub hakkından gelinegelen muhakkak bilüb ana göre 'amel ve hareket ve deyn ve mübâset hazer ve meblâğ-ı mezbûru edâda muhâlefet ider ise merkûmun ihzâr ve mübâşire terfîk ve der-sa'âdetime tesbîl olunması emrine vücuhla i'anet iylediği fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim isdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareket ve meblâğ-ı mezkûrun tahsîl ve tesbîli ve edâda muhâlefet ider ise ihzârı husûsuna i'anet ve himâyet ve hiyânet-i tevkî ve mücânebet iyleyesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun sen dahi ma'rifet-i şer'le meblâğ-ı mezbûru merkûm ve sen ki Osman 'ala eyy-i hâl temâmen tahsîl ve edâda garet ve muhâlefe iderse 'asitâne-i 'aliyeye ihzârına dikkat ve 'adem-i itâ'at ider ise keyfiyeti bu tarafa tecr ve i'lâm-ı mübâderet iyliyesiz deyu bi'l-fi'il dergâh-ı mu'allam yeniçerileri ağası olan Ahmed Ağa dâme 'uluvvehu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâhir-i C Sene 199

Sayfa 40 - Belge 94'ün Özeti

Mehmet Said veled-i Katip Nafiz Kuseyr nahiyesinde bulunan zeamet karyelerini iltizam olarak işletmektedir. Ödeme vaktinden önce ölmüştür. Akrabasından İsmail Ağa ona kefil olmuştur. Yazılan emr-i şerifte Katip Nafiz'in malından, reyanın üzerinden kalan hissesinden ve kefilinden bu paranın tahsil edilmesi istenmiştir.

Sayfa 40 - Belge 94 - Derkenar

Mübâşir-i lâhika hitâben emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâsıt-ı ZA Sene 99

Sayfa 40 - Belge 94

Haleb vâlisine dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Haleb kâ'imakâmı Mehmed dâme mecduhuya ve Antakya vâlisine Haleb sancağında vâki' zıkr-i âti ze'âmet karyelerinin tâbi' oldukları kazâların kuzât ve nüvâbı zîde fazlühuma ve mukaddemân ahir husûs-ı mezbûrun hâlâ ol-tarafda mûkim Haysizâde Ali zîde mecduhuya hüküm ki;

Divân-ı hümayunum kaleminin gediksiz kırk nefer mezîd-i şerhlülerinden Mehmed Sa'id veled-i Kâtib Nâfiz zîde kadruhu bu def'a südde-i sa'detime takdîm iylediği 'arzuhalinde Haleb sancağında Kuseyr nâhiyesinde Büyük Burc nam karye ve gayriden berât-ı 'alışân mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerini sinîn-i vakdden beru beher sene bin yedi yüz altmış gurus iltizâm iden feth aldığı güne iğrâd-i vâhiye irâdıyla bin yüz doksan üç ve dört ve beş senelerinin birle iltizâmını götürürlerse cihetden lede'l-mutâlibe gah re'âyâ zimmetindedir ve gah bundan böyle götürürüm deyu 'avk ve te'hîr ve imrâr-ı vakt idüb kable'l-edâ katlen fevt olunub ol-vechle gadr-ı külli ve zulm ve cürm iyledikde ve mûmâ-ileyhin murâd ve ta'ayyüşü ancak ze'âmet hâsılâtına münhasır olub mahsûlâtına dest-rest olamadığın münferik divân ve karûna giriftâr ve bu vechle merhamet a'yâna şîrâdâr olduğu kâtib-i mûmâ-ileyh mukaddemân 'arzuhal inhâ ve garet istid'â iylediğine binâ'en Haleb vâlisi ma'rifeti ve mübâşir-i mûmâ-ileyh mübâşiretiyle husûs-ı mezbûr ma'rifet-i erbâb-ı vukûfdan ve re'âyâdan bi't-taharri gereği gibi nüfûs ve su'al olunub fi'l-hakika ze'âmeti hâsılatı maktûl-i merkûmun zimmet olduğu sûretde Antakya sükkânından emvâline vaz'ü'l-yed iden veresesinden bilâ-ta'allül temâmen tahsîl ve diğerk mütevellî-i mezbûrun tarafından taksîr ve ahz olunmayub re'âyâ zimmetinde kalmış ise tevcih idenlerden bâ-yı hâl kâmilen tahsîl ve ihkâk-ı hak ve keyfiyeti 'ala vukû'a der-'aliyeme 'arz ve i'lâm olunmak için mukaddemce emr-i 'ali itâ ve meblâğ-ı matlûbenin ilâsına mütevellî-i mezbûrun akrabâsından İsmâ'il Ağa dinmekle 'arif kimesne ta'ahhüd olmuşiken el-hâletü hazîhi güzeşte-i hakdan mukaddemân bir parası gelmediğinden başka doksan sekiz senesi iltizâmı dahi mezbûr İsmâ'ile ihâleten olunmak hasebiyle sene-i merkûme bilâ-iltizâmından kırk bin gurus bekâyâsı kaldığından ahvâli perîşân ve müteferrik-i nâs ve hayran ve gâyet ve merhamete şâyân olduğun inhâ.

Sayfa 41 - Belge 94

ve muktezâ-yı ta'ahhüd iltizâmı üzere gerek güzeşte ve gerek bekâyâ hakkı ma'rifetiniz ile merkûm İsmâ'ilden ve lâzım gelanlardan bilâ-ta'allül min kayd-ı

noksân tahsîl ve bu tarafa bu hayrû'l-ibtâl mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm olunmak bâbında size hitâben müceddiden emr-i 'âlişânım sudûrunu istid'â ve hilâf-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda minvâl-i muharrer bin yüz doksan yedi senesi Evâsıt-ı Şa'banında emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olunmağla mukaddemân sâdir olan emr-i şerîfim mûcibince vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmağın te'kîdi hâvi işbu emr-i 'âlişânım isdâr ve irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve kâ'imakâm ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimsiz mûmâ-ileyh divân-ı hümâyunum kaleminin kâtibzâde ve emekdârlarından müddet-i vâkideden beru kalem-i mezbûrda hazır ve seferde mevcûd ve tebdil-i vucûd gâyete şîrâdârlarından olduğu cihetden murâd ma'aş olan ze'âmeti hâsılâtında 'adem-i vürûdu takrîbiyle giriftâr muzâyeka ve zarûret olmasına kat'a rızâ-yı 'aliyem olmadığı güzeşte ve bekâyâsının lâzım gelenlerinden temâmen ve kâmilen tahsîl ve şer'en tesyîri sizden matlûb-ı hümâyunum olduğu ve bu ana dek mahsûlâtın 'add-ı vürûdu mübâşir-i mûmâ-ileyhin icmâl ve rehâvetden nişân idüb bu keyfiyet-i mûmâ-ileyhden me'mûl olan gayret ve kârikdârıya münâfi ber-keyfiyet idüb ve bundan sonra dahi te'hîr imrâr-ı vakt olduğu sûretde taksîrâtında hüccet oluna hakkı ma'lûmunuz oldukda mukaddemân ve bu def'a şerefriz sudûr olan evâmir-i şerîfem mûciblerince gerek güzeşte mûmâ-ileyhin ve gerek doksan sekiz senesine mahsûben kalan ol-mikdâr bekâyâsı her ne ise muktezâ-yı ta'ahhûdü üzere merkûm İsmâ'ilden ve merkûmun zimmetinde değil ise emvâl ve eşyâsına vaz'-i yed idenlerden ve bir mikdârı re'âyâ zimmetlerinde kalmış ise mükerrer tahsîlinden hazır olunarak icâb idenlerden gadr ve 'illetlerine hâvâleten sem'-i iskâ itmeyerek 'ala eyy-i hâl temâmen tahsîl ve ber-minvâl-i muharrer bu tarafa irsâle bi'l-vukûf ihtimâm ve dikkat ve ihmâl ve tesamühden ve hatır ve gönülle ri'âyet ve irâd olunan ağrâr-ı vâhiyeye rağbet birle ibtâl-i hak ve kâtib-i mûmâ-ileyhe edna zarar ve gadri ve tekrâr itti'mâm-ı mûcib halde ve vukû'unu tecvîzden be-gâyet hazer ve mücânebet iylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i C Sene 199

Sayfa 41 - Belge 95'in Özeti

Zuamadan es-Seyyid İbrahim Sabit'in Halep'te bulunan bazı karye ve mezralarda mahsul ve rûsumunun olduğu bunların ecanib ve ashab-ı ağrazdan bazı kimseler tarafından fuzuli müdahale edildiği ve bu müdahalenin men ve def edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 41 - Belge 95

Haleb vâlisine ve Ma'arra kadısına hüküm ki;

Zu'emâdan es-Seyyid İbrâhim Sâbit zîde kadruhu gelüb Ma'arra sancağında ve nâhiyesinde Kefer Ala nam karye ve gayriden yigirmi beş bin yedi yüz akçe berât şerîfimle mutasarrıf olduğu zu'emânın baş kalemi olan on beş bin akçe yazar sâlifü'z-zikr karye-i Kefer Ala ze'âmet yigirmi üç kıran ma'a'l-'öşr ve rüsûm karye ze'âmeti mülhâkâtından Ma'arra nâhiyesine tâbi' dokuz bin akçe yazar karye-i Sebîl ma'a-i rüsûm bin iki yüz akçe yazar mezra'a-i Tanbâs(?) dernezd-i karye-i mezbûre ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' beş yüz akçe yazar mezra'a-i Telbil dernezd-i karye-i Sebîl deyu defter-i hakânide kurra ve mezra'aları ber-mûcib defter-i hakâni tarafında subaşısı nam kimesne müstakilen zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iylediğın aherden dahl ve ta'arruz olmak icâb itmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan ba'z kimesneler zuhûr ve ta'arruz ashâb-ı tüccar ile yekdâ olarak hilâf-ı defter-i hakâni fuzûli müdâhale ve subaşının zabtına ve mahsûl ve rüsûmunun ahz u kabzına muhâlefet ve gadr irâdesinde oldukların bildirüb kurra ve mezra'a-i sâlifü'l-beyân ber-mûcib defter-i hakâni müstakilen mûmâ-ileyh tarafında subaşısı mezkûre zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûm kânûn ve defter-i hakâni mûcibince ahz u kabz itdirilüb ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan olan kimesnelerin hilâf-ı defter-i hakâniye zâhir olan müdâhale ve ta'arruzları men' ve def' olunmak bâbında hükmi-hümâyunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyunuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr mutasarrıfı Mehmedin bilâ-veled-i fevtinden Halep alay begisi der-selefden 'arzıyla mülâzımlardan mûmâ-ileyh es-Seyyid İbrâhim Sâbit zîde kadruhuya işbu bin doksan dokuz senesi Cemâzi el-âhiresinin on sekizinci gününde tevcîh olub ve berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hakâni mûcibince zabt itdirilmek için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i C Sene 199

Sayfa 41 - Belge 96'nın Özeti

Divan-ı hümâyun kalemi katiplerinden Mehmet'in Halep sancağında Antakya nahiyesinde mutasarrıf olduğu karyeleri zeametine ecanibden Rüstem oğlu tarafından müdahale edildiği ve bu müdahalenin men ve def olunmasını istediği hükmi-i şerif.

Sayfa 41 - Belge 96 - Derkenar

Tekrâr emr-i ‘ali yazılmışdır.

Evâsıt-ı S Sene 200

Sayfa 41 - Belge 96

Antakya kadısına hüküm ki;

Divân-ı hümâyunum kalemi kâtiblerinden Mehmed İzzet zîde kadruhu gelüb Haleb sancağında Antakya nâhiyesinden Com nam karye ve garbından bâ-berât-ı ‘âlişân mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyeleri re‘âyâlarının bin yüz doksan dokuz senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelen â‘şâr vesâ’ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince tarafından bâ-temessük subaşı Ahmed zîde kadruhu ahz u kabz itmek murâd iyledikde ecânibden Rüstemoğlu Yusuf nam kimesne re‘âyâları tahrîki ve ahvâl birle ber-min temessük vardır deyu iddi‘â ve ze‘âmet-i mezbûr karyeleri sene-i mezbûre mahsûben mezkûre der-‘uhde ve iltizâm olmuş değil iken â‘şâr vesâ’ir hukûk ve rüsûmlarının ahz u kabzına ve bilâ-sened muhâlefet ve te‘addiden hâli olmadığın bildirüb ecânibden mezkûrun hilâf-ı kânûn ve bilâ-sened ol-vechle zâhir olan muhâlefet ve te‘addisi men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin muktezâ-yı kânûn üzere ‘amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i B Sene 199

Sayfa 42 - Belge 97’nin Özeti

Köprülü Mehmed Paşa ve oğlu Fazıl Ahmed Paşa vakıflarının İdlib ve Şuğur kazalarında bulunan vakıf gelirlerinden, vakfiyeleri gereği Medine-i Münevvere’ye gönderilmesi gereken meblağın 1199 senesine ait kısmının tahsil edilerek Divan-ı Hümayun’a gönderilmesi için yazılan emr-i şerif.

Sayfa 42 - Belge 97

İdlib ve Şuğur kadıları yine sadr-ı sâbık Köprülü Mehmed Paşa ve oğlu Fazıl Ahmed Paşa vakıflarından eyâlet-i Halebde vâki‘ İdlib ve Şuğur kâ’imakâm mütevellileri zîde kadrumâyâ hüküm ki;

Ricâl-i divân-ı ‘aliyemden sabikâ silahdar oğlu olub müşarun-ileyhimânın evkâfi mütevellisi olan dergâh-ı mu‘allam kapucubaşlarından Mîr el-Hâc Abdülvahid dâme mecduhu mühürlü ‘arzuhâl gönderüb vakf-ı merkûm mülhakâtından mârû’z-zikr İdlib ve Şuğur mukâta‘ları mallarından şart-ı vâkıf mûcibince beher sene mükerreme

ve Medine-i mezbûre ahâlilerine ta'yîn ve bir mikyâl saka başılar yediyle irsâl olunagelan metreyi re'âyâ-yı vakfının ekseri fukâra ve zî-'ıyyâl ve ba'zıları dahi â'yân ve mütegalibe ve müfsid-i beldeye müstenid ve ba'zıları dahi husûmet üzere bulduklarında vakt-i zemânıyla edâda muhâlefetlerinden nâşi metre-i mezkûre sakabaşıların hüccet-i Müslümin ile vürûdlarından mukaddem ve tahsîl ve hâzır-ı amâde itdirilmemek için beher sene istiğcâli hâvi emr-i şerîfim sudûru mu'tâd olmakdan nâşi sâbıkı misillü vakf-ı mezbûr mukâta'ların mallarından bin yüz doksan dokuz senesi malından iki yüz senesine mahsûben kadîmesi üzere işbu sene-i mübârekede dahi yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve sakabaşılar vürûdundan mukaddem hâzır-ı amâde ve sakabaşılar vürûdundan mütesellim ve mütesellimîn hâvi yedlerinde sened-i mu'tâda ahz olunub cedde-i mezkûrun tahsiline muhâlefet idenler gereği gibi tertîb olmaları-çün mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mücibince muharrer emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda bin yüz doksan yedi senesi Evâsıt-ı Cemâzi el-evvelinde emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olunmağın mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mücibince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Evâ'il-i B Sene 199

Katip: Sabri

Sayfa 42 - Belge 98'in Özeti

Halep'te bulunan zuamadan Hasan'ın, Yenişehir vakfına Aksaray, Kayseriye, Halep ve Halep'e bağlı bazı karyelerde bulunan zeametinin mahsul ve rüsumunun Halep subaşı tarafından fuzuli müdahale edildiği ve bu müdahalenin önlenmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 42 - Belge 98

Haleb kadısına ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Zu'âmâdan Hasan ikinci çukadâr sadr-ı 'ali zîde kadruhu gelüb Yenişehir vakfına Aksaray ve Kayseriye ve Haleb sancaklarına Güce(?) ve gayri nâhiyelerde Gül Selma nam karye ve garbindan elli sekiz bin sekiz yüz iki akçe ze'âmet-i mutasarrıf dergâh-ı mu'allam çavuşlarından Bekir ser çukadâr sadr-ı 'aliye ahz-ı ze'âmet ol-vech olunub ze'âmet-i mezbûr ol-vechle mahlûl olduğuna binâ'en mûmâ-ileyh Hasan ikinci çukadâr sadr-ı 'ali işbu doksan dokuz senesi Rebi'ü'l-ahirinin ikinci günü tevcîh ve berât ve hâlâ üzerinde olmağla mûmâ-ileyhin ze'âmet mülhâkâtından

Haleb sancağına ve kazâsı müzâfâtından Birse(?) nâhiyesinden karye-i Deyristana deyu mukayyid karyenin tahtına hâsıl kısm-ı mine'l-hums hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ve harac-ı eşcâr dokuz bin altı yüz kırk iki akçe yazusundan on iki kırat dört bin sekiz yüz yigirmi bir akçesi hisse-i vakf zeyn-i Furuht bin Ali ve on iki kırat dört bin sekiz yüz yigirmi bir akçesi ze'âmet ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve bâd-ı hevâ ma'a 'arusâne yekûn hisse-i ze'âmet ma'a rüsûm altı bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde müstakil ber-icmâl ve temâmen mûmâ-ileyh Hasan ikinci çukadâr sadr-ı 'ali kaydında olduğu defter-i hakânide mukayyid ve mûmâ-ileyh tarafından subaşısı Haleb sancağında vâki' sâlifü'z-zikr Deyristan karyesini vakf mutasarrıflarıyla ve on beş bin yüz otuz akçe yekûna dâhil-i kurraya ber-mûcib defter-i hakâni zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmat kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde ahirden ber-vechle dahl ve ta'arruz olunmak icâb itmez iken mutasarrıf-ı sâbıkın tarafından subaşısı tarafına ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmun ahz u kabzına muhâlefet ve gadr sevdeasında olduğun bildirüb karye-i Deyristana mezbûr ve hisse-i vakf mutasarrıflarıyla ve on beş bin yüz otuz akçe yekûn dâhil kurra ber-mûcib defter-i hakâni mûmâ-ileyhin tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmat kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb mutasarrıf sâbıkının subaşının hilâf-ı defter-i hakâni ol-vechle zâhir olan müdâhale ve te'addiden men' ve def' olunmak bâbında emr-i 'âlişânım sudûrunu istid'â ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve divân-ı hümâyunumdan kânûna su'al olundukda kurra ve mezbûreyi ber-mûcib defter-i hakâni zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûm kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfık-ı kânûn olub selefiyenin mülteziminin müdâhalesi hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir kânûndur deyu tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i B Sene 199

Katip: Muhibb

Sayfa 42 - Belge 99'un Özeti

Divan-ı Hümayun kalemlerinden mutasarrıf olduğu Osman Zati'nin, Halep ve Kilis sancaklarına bağlı bazı karyelerde bulunan zeametler halkından olan Ahmet bin Şeyh Yusuf ve Hüseyin bin İsmail ve Hacı Abid nam kimesnelerin üzerlerine düşen

vergiyi ödememeleri ve bunlardan bu vergilerin tahsil edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 42 - Belge 99

Haleb kadısına ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Hâlâ divân-ı hümâyunum kalemiyle da'vâ-yı muhtelif hizmetle müstenîd olan Osman Zâti zîde mecduhunun Haleb ve Kilis sancaklarından Cebel-i Yarsa(?) ve gayri nâhiyelerinde Hafserim(?) nam karye ve gayriden divân-ı hümâyunum cânibi Gedüklü el-Hâc ve berât-ı şerîfime mutasarrıf olduğu ze'âmetinin baş kalemi olan mezkûr Hafserim(?) karyesinin ahâli ve re'âyâları kendü hallerinde olub şer'an te'addi olunmak icâb ider hakları yoğuken yine karye-i mezbûreden olub ondan beru muvâfık fitne ve sâ'î bi'z-zât ve ihtilâ-yı karyeye bâ'is olan Ahmed bin Şeyh Yusuf ve Hüseyin bin İsmâ'il ve cümlelerinde hakkı Abid nam nefis bin Beşeler dâ'imâ kendü haklarında olmayub 'uhde müdâfâları üzere müşâdâta şurûh ve fitne ve fesâdının ve ihtisâr-ı re'yaya ihzâr ve zulm te'addilerine re'âyâ tarafına götüremeyüb bi'l-cümle berâtında deynlerinde olmalarına malları bulduklarından başka ahâli ve re'âyâların üzerlerine edâsı lâzım gelan a'şâr vesâ'ir hukûk-ı mersûmun mûmâ-ileyhümânın tarafından subâşısının ahz u kabzına muhâlefet ve te'addileriyle ze'âmet-i mahsûlünün kesr ve def'inden tertibine bâ'is oldukların mübeyyin mahallerine i'lâm-ı karâra olduğun mûmâ-ileyh bu def'a derbâr-ı ta'arruz karârına takdîm iylediği bir kıt'a 'arz-ı hâlinde tahrîr ve inhâ ve mezbûrlar me'mûr kendü hallerinde olub ahâli ve re'âyâ beyinlerine fesâd ve ifâsıyla ahâli ve re'âyâyı iktidâr itmemek ve a'şâr ve rüsûmatın ahz u kabzına muhâlefet iylememek üzere sen ki Haleb mütesellimi mûmâ-ileyhsin ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le muhkem biline ve yine olmazlarsa mezkûrlar diyâr-ı ba'bereye nefis ve icrâları-çün der-'aliyeme 'arz ve i'lâm olunmak bâbında sana ve Haleb kadısına hitâben emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i muma-ileyihümâsız mûmâ-ileyh Osman Zati zîde mecduhu kalem-i mezbûrun emekdârlarından ve kesb ve inhâ-i tahayyür-i mühim ile emrim tekrâr olub hizmet-i muhassıllık ve eyyam-ı sa'âdet itmemekde re'âyâ ve berât vesâ'ir bir ferde zulm ve te'addi olduğuna kat'an rızâ-yı şerîfim olmayub himâyet ve mücânebet olmaları husûs-ı matlûb-ı şehânem iddüğü mûmâ-ileyhümâsız olduğun mezbûrûn Ahmed bin Şeyh Yusuf ve Hüseyin beyne'l-hâsıl Ahmedî Hacı Abid nam kimesnelere muhkem beyyine ve te'kîd iyliyesiz ki bundan böyle kendü hallerinde olub ze'âmet-i mezbûr karyelerinin a'şâr vesâ'ir hilâf

ve rüsûmların mûmâ-ileyhimin tarafından subaşının ahz u kabzına bir dürlü muhâlefet iylemeyüb ve ahâli ve re'ayâ beynlerine ilkâ-i fesâd ve fitneden mücânebet iyleyeler şöyle ki 'inâdların ihrâr birle tenbîh olmazlarsa diyâr-ı Ba'bereye nefis ve icrâ olunmaları-çün der-sa'detime 'arz ve i'lâm mübâderet ve hilâfında mücânebet iylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i B Sene 199

Sayfa 43 - Belge 100'ün Özeti

Dergah-ı mualla mutasarrıflarından Mehmet Said veled-i Katip Hüseyin'in Halep, Kilis ve Hüdavendigâr sancaklarına bağlı bazı karyelerde zeametinin olduğu buralarda bulunan mahsul ve rüsumun toplanması için subaşı görevlendirdiği; ancak bazı tımar sahiplerinin vergilerini eksik ödediği, bu eksiklerin toplanması hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 43 - Belge 100

Haleb mollasına ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Nişân-ı hümâyun virilan dergâh-ı mu'allam mutasarrıflarından olub hisse silahşörlerimden mutasarrıf Mehmed Sa'id veled-i Kâtib Hüseyin zîde mecduhu gelüb Halep ve Kilis ve Hüdâvendigâr sancaklarından Halep kazâsı müzâfâtından Cebel-i İmra' nâhiyesinde Kesb karye ve garbindan elli iki bin yüz otuz sekiz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmetinin baş kalemi olub otuz beş nefer re'âyâ ile sâlifü'z-zikr karye Kesb nam-ı diğer Seyhâs ve hâsıl kısm-ı mine'l-hums hinta ve şa'ir ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i tapu ve deşt-bâni ve nisf bâd-ı hevâ yekûn ma'a gayruhu yedi bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruha birikdirilüb yedi bin beş yüz akçe yekûnünden altı bin akçesi ikrâz ve ber-icmâl ve yekûn mezbûrun bâkî bin beş yüz akçesi dahi ikrâz ve Sermîn nâhiyesinde aher nam karye ve ma'a gayruha birikdirilüb on bir bin iki yüz doksan sekiz akçe olduğu başka bir aheri ve altı bin akçe yazular icmâl-i livâ temâmen mûmâ-ileyh mutasarrıfına Mehmed Sa'id veled-i Kâtib Hüseyin kaydında ve on bir bin iki yüz doksan sekiz akçe yazar icmâl-i sâbitinin altı bin akçesi karye ahi el-mezbûr gayriden sekiz bin akçe tımara mutasarrıf Mustafa veled-i Mehmed ve ikişer altmışar yüz doksan dokuzar akçeleri dahi bilâ Virân nâhiyesinde Ma'âracık nam karye ve garbiden sekiz bin yüz doksan dokuzar akçe tımarlara mutasarrıf Mehmed ve es-Seyyid Ali kaydlarında olduğu defter-i hakâniden

mukayyid ve mûmâ-ileyh mutasarrıfı Mehmed Sa'îd veled-i Kâtib Hüseyinin tarafından subaşısı zîde kadruhu karye-i Kesb nam-ı diğêr Seyhas el-mezbûr yedi bin beş yüz akçe yekûn dâhil kurrayı ber-mûcib defter-i hakâni müşterekleri mezkûrun ile zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtдан altı bin akçe berât yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl ve rûsûm-ı kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde müşterekleri mezbûrun yedi bin beş yüz akçe yekûnden bin beş yüz akçe berâtları yazularına göre hisselerine isâbet iden ahz u kabzına kanâ'at olunmayub karye-i Kesb el-mezbûr ve yekûn mezbûre dâhil kurra beş hisse i'tibârıyla dört hissesi mûmâ-ileyh mutasarrıfı Mehmed Sa'îd veled-i Kâtib Hüseyinin ze'âmet tarafından ve bir hissesi dahi müşterekleri mezbûrunun tımarları tarafından ahz u kabz üzere gelmişiken ziyâdeye tecâvüz ile dört hisse i'tibârıyla rub' hissesini bizler otuz üç rub' hissesine dahi ze'âmet tarafından subaşılârin ahz u kabz ider deyu mûmâ-ileyhin altı bin akçe berât yazusuna göre hissesine isâbet iden iden mahsûl ve rûsûma fuzûli müdâhale ve tegallûben ahz ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb karye-i Kesb nam-ı diğêr Seyhas el-mezbûr ve yedi bin beş yüz akçe yekûne dâhil kurra ber-mûcib defter-i hakâni müşterekiyle mûmâ-ileyh Mehmed Sa'îd veled-i Kâtib Hüseyinin tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmdan herkese berâtda olan berâtları yazularına göre hisse hisselerine isâbet iden kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb müşterekleri mezbûrunu hilâf-ı defter-i hakâni ve berâtları yazularına muğâyir ziyâdeye tecâvüz ile yedi bin beş yüz akçe yekûn mezbûrun altı bin akçe berât yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl ve rûsûma ol-vechle bir dürlü dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men' ve def' ve berât mûcibince tahvîli târihine düşüb makbuzları olan mahsûl ve rûsûm her ne ise tarafından subaşısına alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyun ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid ve divân-ı hümâyunumdan kânûna su'al olundukda defter-i hakânide mastûr karye-i Kesb el-mezbûr ve yedi bin beş yüz akçe yekûne dâhil kurra ber-mûcib defter-i hakâni müşterekleriyle mûmâ-ileyhin ze'âmet tarafından zabt altmış bin akçe berât yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl ve rûsûm mûmâ-ileyh mutasarrıf Mehmed Sa'îd veled-i Kâtib Hüseyinin ze'âmeti tarafından ve müşterekleri merkûmunun dahi bin beş yüz akçeden berâtları yazularına göre hisselerine isâbet iden mahsûl ve rûsûm dahi müşterekleri merhûmlar tarafına ahz u kabz itdirilmek muktezâ-i defter-i hakâni ve muvâfık-ı kânûn olub aher-i hümâ ahirin berât yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl ve rûsûma

müdâhaleleri hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûndur deyu tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı B Sene 199

Katip: Vehbi

Sayfa 43 - Belge 101'in Özeti

Divan-ı hümayunum katiplerinden Halil Sabit'in Halep sancağında Sermin nahiyesine bağlı Badir karyesinde üç bin akçe tımarının olduğu, bu tımarında bulunan cebelü tahsildarının tımar sahiplerini rencide ederek mahsul ve rüsumlarını zapt etmiştir. Bu zaptın önlenerek mahsul ve rüsumun sahiplerine iadesi için Sermin kadısı ve Halep mütesellimine yazılan emr-i şerif.

Sayfa 43 - Belge 101

Sermîn kadısına ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Divân-ı hümayunum kalemi kâtibinden Halil Sâbit zîde kadruhu gelüb Haleb sancağında Sermîn nâhiyesinde Bâdir(?) nam karyeden olan üç bin akçe tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıfı Mehmed veled-i Abdullahın bilâ-veled fevtinden divân-ı hümayunum kalemi kâtiblerinden Halil Sâbit safer ve hazırda ru'us-ı hümayunum tarafından hizmet kâtibinden müstahdem olmağla leyl ve nehâr kalem-i mezbûrda hizmet kâtibinden olduğu berât-ı münifinin olunmak şartıyla doksan bir saferinin yigirmi birinci gününde tevcih ve doksan beş senesinden derdest olan berât ve baş muhâsebede olan cebelüsü kaydı ref' ve terfik olunub livâ-i mezbûrda cebelü tahsildarları tarafından cebelü mutâlibesiyle gerek mûmâ-ileyhin tarafından mültezîmi ve livâ tımarı karyesi zu'emâları te'addi ve rencide itmeleri icâb ve iktizâ itmez iken livâ-i mezbûrda cebelü tahsildârı olanları tımar-ı mezbûr yedimde olan cebelü dâhilllerinde mukayyiddir deyu mûmâ-ileyhin tarafından mültezimini ve tımarı karyesi zu'emâlarını cebelü mutâlibesiyle te'addi ve rencideden hâli oldukların bildirüb tımâr-ı mezbûr defter-i hakâni ve yedinde olan berât mûcibince mûmâ-ileyh tarafından mütegalibe zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb livâ-i mezbûrda cebelü tahsildarlarının cebelü mutâlibesiyle mûmâ-ileyhin mültezimi ve tımarı karyesi zu'emâlarını te'addi ve rencide itdilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ve ruznamçe-i hümayunuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere yazınca mezbûrda mûmâ-ileyh Halil Sâbit tevcih

ve hâlâ berâtıyla üzerinde olduğu mastûr defterhâne-i ‘âmirende mahfûz baş muhâsebeden defterlerine nazar olundukda tımâr-ı mezbûr yazınca mezbûrda mutasarrıf tekâ‘üd Mehmed ve Abdullahın fevtinden mûmâ-ileyh Halil Sâbit ol-vech ve cebelüsü kaydı ref‘ ve terfik olduğu mukayyid olmağın defter-i hakâni mûcibince ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı B Sene 199

Sayfa 43 - Belge 102'nin Özeti

Halep'te bulunan müteveffa Osman Paşa vakfiyesinin mütevellisi olan Mustafa Bey tarafından, vakf bahçesi Tokadi Mehmet Ağa'ya kiralanmıştır. Mustafa Bey görevden alındıktan sonra yerine gelen yeni müteveli, Mehmet Ağa'ya kiralanın vakf bahçesi anlaşmasını hiçe saymış, bu anlaşmanın devam ettirilmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 43 - Belge 102

Haleb mollasına hüküm ki;

Tokâdî Mehmed Ağa dinmekle meşhûr kimesne gelüb Medine-i Halebde vâki‘ müteveffa Osman Paşanın vakfiye-i ma‘mûl bahâsında mukayyid müsta‘lâtından yine Medine-i Halebde vâki‘ beher sene taraf-ı vakfdan icâr olunan maldan ma‘lûmetü'l-hudûd ve'l-kıt‘a vakf bağçeyi mütevellisi olan Mustafa Beg dinmekle meşhûr kimesne işbu sene-i mübâreke martı ibtidâsından bir sene temâmına değin buna icâre-i sahiha ile icâr ve teslîm idüb ber-vechle müdâhale olunmak icâb itmez iken merkûm Mustafa ‘azl olunub yedine müteveli olan nam kimesne zuhûr ve müddet-i icâre temâm olmadığı icâreyi fesh iderim deyu te‘addi ve ta‘cizden hâli olmadığı ve bu bâbda da‘vâsına muvâfik Şeyhü'l-islâmdan fetevâ-yı şerîfe virilmeğın bildirüb fetevâ-yı şerîfesi mûcibince ‘amel olunub müteveli-i merkûmun katli temâm olmadığı ol-vechle zâhir olan müdâhalesi men‘ ve vâki‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden ber-mûcib fetevâ-yı şerîfe mahallinde şer‘le görülmek için emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâhir-i B Sene 199

Sayfa 44 - Belge 103'ün Özeti

Saray-ı atik amirem taberdarlarından el-Hac Mustafa'nın Halep sancağında Reyha nahiyesinde mutasarrıf olduğu zeametine Halep'te bulunan Abdülkadir nam kimesne tarafından fuzuli müdahale edildiği ve Abdülkadir nam kimesne tarafından sadece cebelü bedeliyesinin eda edildiği ancak 1030 kuruşunun verilmediği hususunda el-Hac Mustafa'nın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 44 - Belge 103 - Derkenar

Haleb vâlisine hitâben Fî Evâsıt-ı ZA Sene 199 târihinde tebdîl olunmuşdur.

Sayfa 44 - Belge 103

Haleb mollasına ve dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Haleb mütesellimine hüküm ki;

Sarây-ı 'atik-i 'âmirem teberdârlarından el-Hâc Mustafa gelüb mûmâ-ileyh Halep sancağında Reyha nâhiyesinde Sele ze'âmeti dinmekle ma'rûf ze'âmete hâlâ berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerini bundan akdem Halep sâkinlerinden şâh-ı Bendizâde Mustafa Ağa dinmekle meşhûr kimesne beher sene dörder yüz guruşa iltizâm ve mezbûr dahi iltizâm ve bilâ-iltizâmı olan meblâğ-ı mezbûrun seksan bir guruşunu ol-tarafda iki nefer cebelü bedeliyesine edâ ve teslîm ve bâki kıran üç yüz yigirmi guruşunu bilâ-ta'allül mûmâ-ileyh irsâl ve edâ ve teslîm ider iken ba'dehu mültezim-i mezbûr fevt oldukda yine Halep sâkinlerinden oğlu Abdülkadir nam kimesne ze'âmet-i mezbûr karyelerini bin yüz doksan üç senesinden doksan yedi senesine gelince bilâ-temessük ve bilâ-sened fuzûli cebren ve kahran hınta ve şa'ir ve mahsûl ve rûsûmunu ahz u kabz ve ze'âmet-i mezbûrun bilâ-iltizâmından yalnız cebelü bedeliyesine ol-tarafda edâ idüb ma'âda mûmâ-ileyhe bir akçe ve bir habbe irsâl itmeyüb yetmiş seneden berü bin otuz guruş hâlâ mezbûrun zimmetinde müctemi' olduğuna binâ'en bundan akdem bâ-evâmir-i 'aleyh bi'd-def'at taleb iyledikde 'adem-i itâ'atden nâşi mücerred ekl ve bel' dâ'iyyesiyle bi-vech-i şer'î edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı külli iyledikde ve kendüsü dahi Halil ve esîr-i faraş ve medyûn ve fakîrû'l-hâl ve te'aşşi ancak ze'âmet-i mezbûre münhasıra olduğu mukaddemân inhâ ve istid'â ve Halep vâlisi sâbık ma'rifetiyle aher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve sinîn-i mezbûreden bilâ-fuzûli ve bilâ-temessük zabt iylediği ze'âmet-i mezbûrun bilâ-iltizâmından mezbûrun zimmetinde müctemi' olan ol-mikdâr guruş hakkı bi't-temâm tahsîl ve bi-kusûr alıvirilüb ihkâk-ı hak ve gadr dâ'iyyesiyle kat'ân tereddüd

itdirilmeyüb hak-ı sarfih tahsil olunmak için bin yüz doksan yedi senesi Evâhir-i Recebinde emr-i şerîfim sâdır ve mübâşir ma'rifetiyle mahalline lede'l-vürûd ve meblâğ-ı mezbûrdan fakat altı yüz guruş edâ ve bâki zimmetinde bin guruş hak-ı sarfih olmağla ol-vechle hesâb diğerk gün ve şâyeste-i merhamet olduğu inhâ ve aher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince müceddiden hükmi-î hümâyunum sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at oldukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim viridiği mastûr ve mukayyid olunmağın mukaddemân sâdır aher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı B Sene 199

Katip: Ferdi

Sayfa 44 - Belge 104'ün Özeti

Divan-ı hümâyun kalemlerinden mutasarrıf olduğu Osman Zati'nin, Halep ve Kilis sancaklarına bağı bazı karyelerde bulunan zeametlerinden sorumlu olan subaşının Osman Zati'yi rencide etmesi ve bu rencidenin önlenmesi hususunda hükmi-î şerif.

Sayfa 44 - Belge 104

Haleb monlasına hüküm ki;

Nişân-ı hümâyunum virilan divân-ı hümâyunum kâtiblerinden Osman Zati zîde mecduhunun Halep ve Kilis sancaklarında Cebel-i Yarsa ve gayrı nâhiyelerde Hafserim(?) nam karye ve gayriden bâ-berât-i 'âlişân mutasarrıf olduğu gedüklü ze'âmetden bilâ-mutâlibe olunmak iktizâ üzerine iken livâ-i mezbûr edâ iyledikleri cebelü tahsildarlarıyla te'kîdi ve ze'âmet-i merkûmede bilâ-mutâlibesiyle tarafından subaşısını tazyîk ve hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i şurûtu te'addiye ibtidâr iyledikleri subaşı tarafından bâ-mektûb mûmâ-ileyh sahihen ihbâr olmağla mezkûrdan hilâf-ı derter-i hakâni ve muğâyir şurûtu ol-vechle bilâ-mutâlibesiyle tarafından subaşısı zîde kadruhuyu te'addi ve rencide itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bâ-'arzuhal istid'â ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyunum muvâcehe olunduğuna Halep ve Kilis sancaklarında Cebel-i Yarsa ve nâhiyelerde nam karye ve gayriden doksan dört bin dokuz yüz otuz beş akçe ze'âmet divân-ı hümâyunum kâtibliği gedüğü el-hâfi-i mezbûr hovacegandan el-Hâc Mehmed Tâhir veled-i Ahmed Halebînin bilâ-veled

fevtinden olunmak ze'âmeti yine kalem-i mezbûrun nice seneden beru safer ve hazırda emekdâr-ı kitabdan olub el-hâletü hazihi beglerin tarafından i'lâm mahallin hizmetinde müstahdem-i mûmâ-ileyh Osman Zati zîde mecduhuya bin yüz doksan altı senesi Cemâzi el-evvelinin sekizinci gününde tevcîh ve üzerinde iken divân-ı hümâyunum kaleminin kitâbeti gedüğü el-hâfili dahi sene-i mezbûrede müceddiden tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve hazine-i 'âmiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda bu mâkûle mezbûrede vâki' bâ'is erbâb-ı tıardan gedüklüden divân-ı şevketmakrûn defter-i hakâni ve divân-ı hümâyun kalemler kitâbete mahsûs mesâ'il-i şereflüler ve cebelü ve bezr-i siyâk ve menfâ'adinden birle mîri mutâlibesi muğâyir şurûtdur deyu tahrîr olmağla defter-i hakâni ve şurût mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlâna ve mütesellim-i mûmâ-ileyhsiz ber-vech-i muharrer mûmâ-ileyh Osman Zâti zîde mecduhu divân-ı hümâyunum kalemi gedüklü kâtiblerinden ve leyl ve nehâr umûruma tahrîrâtıyla ol-mikdâr ve bu mâkûle gedüklüden bedel-i mîri mutâlibesi hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir

Sayfa 45 - Belge 104

şurût olduğu ma'lûmunuz oldukda mîr-i edâ-yı vechlü tahsildârlarının hilâf-ı şurût ve muğâyir defter-i hakâni mûmâ-ileyh Osman Zâti zîde mecduhunun ze'âmeti karyeleri-çün bilâ-mîri mutâlibesiyle tarafından subaşısı merkûmu te'addi ve rencide itidirmeyüb men' ve def' ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı emr-i 'ali vaz' ve hareket mücânebet olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i B Sene 99

Katip: Zati

Sayfa 45 - Belge 105'in Özeti

Antakya kazasına bağlı olan Hasetlü nam karye ahalileri ve reayalarının karyeleri civarında bulunan Cancugaz nam vakf mezrası toprağında mutasarrıf oldukları yerlerin vakf mütevellisi Ali Ağa ve atlı adamlar tarafından basılıp burada bulunan mallara müdahale dildiği ve bu müdahalenin önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 45 - Belge 105

Antakya kadısına hüküm ki;

Ser halife mektubu defteri el-Hâc Abdülnâfi' zîde mecduhunun 'uhdesinde olan hass karyelerinden Antakya kazâsına tâbi' Hasetlü nam karye ahâli ve re'âyâları gelüb bunlar karyeleri civârında vâki' Cancugâz(?) nam vakf mezra'a toprağında kâ'in mutasarrıflarında olan ma'lûmü'l-hudûd yerlerden ze'âmetleriyle hâsıl iyledikleri terekeleri 'öşrlerin vesâ'ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince mütevellî-i vakf Ali Ağa dinmekle ma'rûf kimesneye temâmen edâda ve surları olmayub te'addi olunmaları icâb itmez iken mütevellî-i 'âdem-i kanâ'at ziyâde atlu ve adam ile karyelerinde ehl ve 'ayânlarıyla sâkin oldukları ahâlileri üzerlerine varub bunlardan müft ve meccânen bey' ve bedeliyelik ve bâ'a ve bâl ve koyun ve kuzu ve tavuk ve arpa ve saman vesâ'ir bunun emsâli mezâlîm muharrese mutâlibesiyle te'addi ve rencideden hâli olmayub perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is ve bâdi olmadığın bildirüb mezbûrun hilâf-ı kânûn ol-vechle mezâlîm muharrese mutâlibesiyle vâki' olan müdâhale ve te'addisi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumdan kânûn su'al olundukda hass-ı karyesi re'âyâları vakfın mezra'ası toprağında zira'at iyledikleri terekeleri 'öşrlerin vesâ'ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince mütevellî-i vakf temâmen edâ idüb kusurları yoğuken mütevellî-i vakf olanlar 'âdem-i kanâ'at birle ziyâde atlu ve adam ile karyelerine varub fukarânın ehl ve 'iyyâleriyle sâkin oldukları edâları üzerlerine müft ve meccânen bey' ve temessük vesâ'ir bed' ve mezâlîm ile te'addi iyledikleri vâki' ise fimâ ba'd zulm ve te'addi iylemek üzere tenbîh te'kîdi hâvi kânûn üzere emr-i şerîfim yazulageldiği tahrîr olunmağla kânûn üzere 'amel olunmak emrim.

Kâtib: Hasan

Fi Evâ'il-i Ş Sene 199

Sayfa 46 - Belge 106'nın Özeti

Sadat-ı kiramdan Seyyid Mehmet'in Kilis sancağında Azaz nahiyesine bağlı vakıf gelirlerine has mutasarrıfı tarafından müdahale edildiği ve bu müdahalenin önlenmesi hususunda Seyyid Mehmet'in şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 46 - Belge 106

Azaz kadısına hüküm ki;

Sâdat-ı kirâmdan Seyyid Mehmed zîde şerîfe gelüb Kilis sancağında Azaz nâhiyesinde yigirmi iki nefer re'âyâ ve hâsıl kısm-ı mine's-sümün ve tahtında hınta

ve şa'ir ve gendüm ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve harâcü'l-kürûm ile karye-i Kefer Kelyûn(?) vakf-ı kadı Kemâleddin eş-şâfi' temâmen ve tahtında el-'öşr 'ann-cümle mütehassıl hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve haracü't-tüccâr ve resm-i ma'ara ve nahl ve resm-i çift ve bennâk yekûn ma'a gayruhu el-'öşr ma'a rüsûm-i 'örfiye ve bâd-ı hevâ ber-vech-i maktû' der-'aliye-i Ataullah sâhib-i vakf gayr-ı ez cürm-i galiz fi sene sekiz bin akçe yazu ile nefsi-i Kilis edâ-i aher ile birikdirilüb üç yük yetmiş bin dokuz yüz akçe yekûnünden bir yük on bin sekiz yüz yetmiş dokuz akçesi livâ-i Kilis ve ekrâd ve iki yük yetmiş bin akçesi ber-vech-i maktû' hass-ı şâhî olduğu defter-i hakânide mukayyid olub ve bu vakf-ı şerîfin bâbında 'ali mütevellisi olmağla karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-sümün a'şâra taraf-ı aherdan ahz icâb itmez iken mîrlivâ-i Kilis kadısı olan mutasarrıfları ber-mûcib defter-i hakânide kendüye 'â'id olanı ahz u kabzına kanâ'at itmeyüb karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-sümün a'şâr-ı aher hilâf-ı defter-i hakâni fuzûli müdâhale ve gadr sevdâsında oldukların mukaddemân inhâ defter-i hakâni mûcibince 'amel olunub karye-i mezbûre ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıflarıyla taraf-ı vakfdan kendüye zabt ve vakf-ı mezbûre 'â'id olan kısm-ı mine's-sümün a'şârı ahz u kabz itdirilüb hass mutasarrıfları ahz u kabz itdirilmek bâbında olub ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Azaz nâhiyesine tâbî' yigirmi iki nefer re'âyâ ve hâsıl kısm-ı mine's-sümün ve tahtında hinta ve şa'ir ve gendüm ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve harac-ı kirâm ile karye-i Kefer Kelyûn(?) vakf-ı Kemaleddin eş-şâfi' temâmen ve tahte'l-'öşr 'ann-cümle mütehassıl hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve haracü't-tüccâr ve resm-i nahl ve resm-i çift ve bennâk ve ma'a gayruhu el-'öşr ma'a rüsûm-ı 'örfiye ve bâd-ı hevâ ber-vech-i maktû' der-'uhde Ataullah ber-mûcib vakf gayr-ı teslîm fi sene sekiz bin yazu-yı mezkûresi nefsi-i Kilis edâ-i aher ile birikdirilüb üç yük yetmiş bin dokuz akçe yekûnünden bir yük on sekiz bin yüz yetmiş dokuz akçesi mirlivâ-i Kilis ve ekrâd ve iki yük yetmiş bin akçesi ber-vech-i maktû' dâhl olunub deyu tahrîr olmağla bu takdîrce ber-mûcib defter-i hakâni karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-sümün a'şârı vakf-ı mezbûr tarafının ve'l-'öşr 'ann-cümle mütehassıl ve rüsûm-ı 'örfiye ve bâd-ı hevâ ber-vech-i maktû' mîrlivâ-i Kilis hass mutasarrıfları tarafında zabt olunmak iktizâ iyledikde defter emîni esbâk-ı 'arz itmekde 'arzi mûcibince 'amel olunmak içün bin yüz seksan üç senesi Evâsıt-ı Muharreminde emri-i şerîf sâdır olmuşiken mirlivâ-i Kilis ve hass mutasarrıfları vakf-ı mezbûr tarafına 'â'id kısm-ı mine's-sümün a'şâre fuzûli müdâhale ve kabz iylediklerin bildirüb

mukaddemân sâdır olan emr-i ‘ali mûcibince ‘amel olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda cürm-i şurûh târihine mezbûre emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olunmağın mukaddemân sâdır olan emr-i şerîf mûcibince ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i Ş Sene 199

Sayfa 46 - Belge 107’nin Özeti

Erbab-ı tımardan Hacı Mehmet veled-i tekaüt Abdullah’ın Halep sancağında Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Maad karyesinde mutasarrıf olduğu topraklarını iltizam olarak Şeyh Kadirehu Abdülkadir’e vermiştir. Ancak burada bulunan Halil Efendi tarafından bu topraklar zapt edilmiş, Hacı Mehmet ise iltizam gelirlerini alamaması ve bu gelirlerin tahsil edilerek kendisine verilmesi hususunda hükmi şerif.

Sayfa 46 - Belge 107

Haleb monlasına ve dergâh-ı mu‘allam kapucubaşlarından Halep mütesellimine hüküm ki;

Erbâb-ı tımar tekâ‘üdlerinden Hacı Mehmed veled-i tekâ‘üd Abdullah nam tekâ‘üd gelüb Halep sancağında ve kazâsı muzâfâtından Cebel-i Şem‘an nâhiyesinde Ma‘ad nam karye ve gayriden elli bin beş yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ticâreti bin yüz doksan altı ve yedi ve sekiz senelerine mahsûben Halep sükkânından Şeyh Kâdirehu Abdulkadir nam kimesneye dört yüz elli guruşa iltizâm ve olduğu iltizâm ve bedel-i iltizâmı olan meblâğ-ı mezbûr mâl virmekde muhâlefet iylediklerine binâ‘en tahsîli-çün işbu sene-i mübâreke Evâhir-i Rebi‘ü’l-ahirinde sâdır olan emr-i şerîfim mahalline lede’l-vürûd tarafından vekîl ta‘yîn ve meblâğ-ı mezbûrunu ber-mantuk emr-i ‘ali merkûm mültezim Abdulkadirden taleb iyledikde tüccâr-ı mezbûr karye-i İbn-i Sinîn-i merkûmelerden ben zabt iyledim Halil Efendi tarafından zabt ve te‘aşşir olunub mahsûlât ve rüsûmâtı anın zimmetinde ve andan taleb iyleye deyu ile cevâb ol-cihet sinîn-i mezbûrede berâtı mûcibince tahvîli târihine düşüb sinîn-i mezbûre mahsûl ve rüsûmu ‘ali hâle kalduğun bildirüb berâtı mûcibince tahvîli târihine düşen sinîn-i mezbûre mahsûl ve rüsûmu tevcîh idenlerden ‘ala eyy-i hâl tahsîl ve tarafından kabzına me‘mûre vürûd-ı teslîm itdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda ber-vech-i muharrer târih-i mezbûrda emr-i şerîfim mastûr ve mukayyid ve divân-ı hümâyunumdan kânûnu su‘al olunub tüccâr-ı mezbûr bi’l-fi‘il

berât-ı şerîfimle merkûmun üzerinde olmayub ve nizâ‘ ve gayride olmayub ancak mahsûlde olub ve taleb iylediği otasına mahsûl ve rûsûm bunun berâtı mûcibince tahvîli târihine düşmüşiken tarafından mültezimine icabetden olan kimesne ahz u kabz itdirmeyüb tegallüben birle sened kendüse ahz u kabz iylediği vâki‘ ise berâtı mûcibince tahvîli târihine düşen sinîn-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu mültezimi zimmetinde midir yohsa icâbetden olan kimesne ahz u kabz itmiş midir re‘âyâ zimmetlerinde temâmen kalmışdır her kimden tevcîh itdirilse re‘âyâdan bir senede iki def‘a mahsûl ve rûsûm iltizâmından olunarak ba‘de’s-sübût virilmek için kânûn üzere ‘amel olunmak için emrim yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i Ş Sene 199

Katip: Vâcid

Sayfa 46 - Belge 108’in Özeti

Antakya kazasında bulunan reayaların Katip oğlu Süleyman, Ahmet ve Mehmet Sait’in ayanlık iddia ederek halktan gereksiz yere kendileri için vergi topladıklarını ve bu durumun önlenmesi için şikayetleri üzerine yazılan hüküm-i şerif.

Sayfa 46 - Belge 108

Antakya kadısına ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Antakya kazâsına tâbi‘ Karâlurin(?) karyesi re‘âyâları gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelan evâmîr-i şerîfimle vârid olan tekâlîfî emr ve defter mûcibince cem‘ine mezkûre edâya râzılar iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Kâtiboğlu Süleyman ve Ahmed Efendi ve Mehmed Sa‘id dinmekle ‘arif kimesneler ‘âyanlık iddi‘âsıyla her tekâlîf vukû‘unda kânûn ve defterden ziyâde hilâf-ı şer‘ ve kânûn ve bi-gayr-ı hak kendü taksîmi-çün tevzi‘ ve defterine külli akçe-i sah ve ithâl ve fukarâya tevzi‘ siz ferâhsınız deyu cebren tahsîle mübâderet birle gadr-ı külli ve zulm-i serîm iylediklerin bildirüb sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin vakf üzere ‘amel olunub mezkûrların hilâf-ı kânûn ol-vechle zâhir kısmen te‘addi ve rencide men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyunumdan fuzûli su‘al olundukda zikr olunan karye re‘âyâları

Sayfa 47 - Belge 108

üzerlerine lâzım gelan evâmîr-i şerîfemle varîd olan tekâlîflerinde emr ve defter mûcibince cem‘ine me‘mûre edâ iylediğine göre sonra â‘yânlık tâ‘ifesinde olanlar

beher tekâlif vukû'unda kendü nefsi-çün emr ve defterden ziyâde tevzî' defterine külli akçe-i sah iyledikleri vâki' ise men' ve def' için ve kânûn üzere emr-i şerîf yazuyla gelesüz deyu tahrîr olmağla sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin kânûn üzere 'amel olunmak için emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i Ş Sene 199

Sayfa 47 - Belge 109'un Özeti

Antakya'da bulunan es-Seyyid Ali'nin mütevellisi olduğu Şeyh Cebelü't-tüccar vakfının Antakya nahiyesine bağlı Keldecik karyesinde bulunan vakıf gelirlerini karye ahalileri, civar kuralarda bulunan Şeyhler ve Haseki Süleyman tarafından zapt edildiği ve bu zaptın önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 47 - Belge 109 - Derkenar

Re'isü'l-küttâb i'lâmıyla emr-i 'ali yazıldı.

Evâhir-i M Sene 200

Sayfa 47 - Belge 109

Antakya nâ'ibine ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Ali zîde 'ilmihusun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Antakyada vâki' Şeyh cebelü't-tüccâr vakfından Antakya nâhiyesine tâbi' Keldecik karyesinin hınta ve şa'ir ve ra'iyeti ve resm-i bostan ve haracü'l-kürûm ve eşcâr hâsıl kısm-ı mine's-südüs beş bin otuz akçe yazusundan sekiz kırat bin altı yüz yetmiş sekiz akçesi hisse-i vakf cebelü't-tüccâr ve on altı kırat üç bin üç yüz elli iki akçe hisse-i mîrisiyle resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve tahtında ve resm-i camûs ve bâd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne ve tapu-yı zemîn karye-i Keldecik ahmer senevîsi mîri hissesi olduğu defter-i hakânide mukayyid ve vakf-ı mezbûrun bi'l-fi'il berât mütevellisi Ali zîde kadruhu karye-i mezbûreyi ber-mûceb defter-i hakâni hass mutasarrıfları zabt ve karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-südüs beş bin otuz akçe mahsûlünde vakf-ı mezbûre tarafına 'â'id sekiz kırat hissesinde cebelü't-tüccâr vakf tarafından ahz murâd iyledikde hass mutasarrıfı tarafından voyvoda olanlar karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-südüs yazusu mezkûresinden on altı kırat üç bin üç yüz elli iki akçe hisse-i mîrisiyle rüsûmât sâ'iresin ahza kanâ'at itmeyüb ziyâde tecâvüz ile vakf-ı mezbûre tarafına 'â'id sekiz kırat hissesine hilâf-ı defter-i hakâni müdâhale ve ahz

iylediklerin mütevellî-i mezbûr mukaddemân bâ-‘arzuhâl lede’l- inhâ ve’l-istid’â defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Antakya nâhiyesine tâbi‘ yüz yedi nefer re‘âyâ ile karye-i Keldecik hâsıl kısm-ı mine’s-südüs beş bin altı yüz akçe ve hinta ve şa‘ir ra‘iyyeti ve resm-i bostan ve harâcü’l-kürûm ve eşcâr sâ’ire ve hisse-i makâm cebelü’t-tüccâr sekiz kırat bin üç yüz yetmiş sekiz akçe ve hisse-i mîri on altı kırat üç bin üç yüz elli iki akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i camûs ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne ve tapu-yı zemîn karye-i Keldecik ahmer senevî hisse dokuz yekûn hisse-i mîri ma‘a rüsûmu ‘örfiye beş bin iki yüz yetmiş iki akçe yazı ile defter-i mufassalda mücerred kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâl hass mülhâkâtından olduğu mastûr olunmağın defter-i hakâni mûcibince ‘amel olunmak için işbu sene mübâreke Evâsıt-ı Cemâzi el-âhirinde sâdır olan emr-i ‘ali lede’l-vürûd savb-ı şer‘den gelan ve karye-i mezbûre ahâlileri ve etrâf-ı kurra Şeyhleri ve ihtiyârı vesâ’ire müslimîn ile karye-i mezbûreye ber-vech-i mâlikânem mutasarrıfı hisse silahşörlerimden Süleyman zîde mecduhunun vekîli haseki Süleyman nam kimesne doksan sekiz senesinde a‘şârı zabt itmiş olduğundan mütevellî-i mezbûre Ali ile ba‘de’l-müdâfa‘ mezbûr Ali emr-i ‘ali mûcibince taraf-ı vakfa ‘â’id a‘şârı hissesini talep iyledikde karye-i mezbûre toprağında zira‘at ve hayvanat istişâre olundukda mahsûlâtı yigirmi altı İstanbul kilesi hinta olub taraf-ı vakfa altı buçuk kile hinta isâbet iylediğini ihbâr ve ziyâde olmadığına ba‘de’t-tahkîk altı buçuk kile hintayı mûmâ-ileyh Süleymandan tahsîl ve mezbûr Aliye teslîm iktizâ idüb mütevellî-i mezbûr ahzdan imtinâ‘ ve ziyâde mütâlibesiyle kabz itmekle taraf-ı vakfa sene-i mezbûrede ‘â’id altı buçuk kile hintayı mütevellî-i mezbûr ahz idüb ziyâde mütâlibesiyle kabz itmemek bâbında hükm-i hümâyunum verilmek ricâsına vâki‘ hâli bi’t-temâs ‘arz itmekle mahallinde şer‘le görülmek için emr-i ‘âlişân yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i Ş Sene 199

Sayfa 47 - Belge 110’un Özeti

Antakya’da bulunan Hoca Matlub Rahsin nam zımminin Antakya serdarı Ser Turnacı el-Hac İsmail’den bir miktar alacağı olduğu ve bu alacağın verilmesi hususunda Rahsin nam zımminin şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 47 - Belge 110

Antakya kadısıyla zikr-i âti firârînin bulunduğu kazâların kuzât ve nüvâbına hüküm ki;

Hoca matlûb Rahmîn(?) nam zımmi gelüb bunun Antakya serdârı ser turnacı el-Hâc İsmâ‘il nam kimesne zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru hüccet-i farz-ı şer‘den olunmak üzere bir kıt‘a temessük mûcibince üç bin sekiz yüz guruş ve hâric ez temessük üç yüz guruş alacak hakkı olub def‘âtıyla mutâlibe iyledikde hilâf-ı şer‘-i şerîf virmekde ‘inâd ve muhâlefet ve bu esnâda firâr ve ol-havâliyelerde geşt ü güzâr üzere olduğun bildirüb olduğu mahallinde şer‘le görülüb mezbûrun zimmetinde olan ber-mûcib temessük ve hâric ez temessük ol-mikdâr guruş hakkı temâmen tahsîl ve bi-kusûr alıvrilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â itmeğın olduğu mahalde şer‘le görülüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında.

Evâsıt-ı Z Sene 99

Sayfa 48 - Belge 111’in Özeti

Halep sancağında Sermin nahiyesinde Maaratü’n-nasrin karyesinde bulunan Seydi Arap, Haremeyni’ş-şerifeyn ve Atrakus Cami vakıf gelirlerinin el-Hac Mehmet Sadrettin tarafından zapt edildiği bu zaptın önlenerak vakıf gelirlerinin geri alınması hususunda Halep muhassılı Seyyid Abdurrahman’ın şikayeti üzerine yazılan emr-i şerif.

Sayfa 48 - Belge 111

Sermîn kadısına ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Halep sancağında Sermîn nâhiyesinde Ma‘aratü’n-nasrîn karyesinin mâl-ı dimos ve otuz iki bab mukâta‘-i dekâkin ve rüsûm-ı ‘örfiye ve ihtisâb ve resm-i ma‘sara ve bâd-ı hevâsı hass-ı hümâyun ve karye-i mezbûreden yüz seksan bezir arâzi ber-vech-i maktû‘ Halebde vâki‘ Atrakus câmi‘ vakfı ve dört yüz elli bezir arâzi dahi yine ber-vech-i maktû‘ Haremeyn-i şerîfeyn vakfı murâd-ı hak kıt‘a dahi Seydi Arab zâviyesi vakfı olduğu defter-i hakânide mukayyid olub şimdi Halep muhassılı Seyyid Abdurrahman zîde mecduhu der-sa‘âdetime gönderdiği ‘arzında el-Hâc Mehmed Sadreddin nam kimesnenin nefis Ma‘aratü’n-nasrin toprağında Deli Ali hafîliği dinmekle ma‘rûf hafînin arâzisin tasarrufunda olmağla üzerine edâsı lâzım gelân mâl-ı dimosu kânûn ve defter mûcibince hass-ı hümâyun tarafına edâsı kusûru olmayub ziyâde talebiyle te‘addi ve rencide olunmak icâb itmez iken hass-ı hümâyun

mutasarrıfları ahâli ile yektâ ve ziyâde akçe mutâlibesiyle te'addi ve rencide ve mukaddemân terâfu'-ı şer' olduklarından ziyâde talebiyle te'addi ve rencide itdirilmemek için berâtda olan fetevâ-yı şerife mûcibince hüccet ve 'ilâm-ı şer'îye virilmişiken yine muhtevi olmadıklarından men'leri-çün hükm-i hümâyun ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sermîn nâhiyesine tâbi' mahallât ve iki yüz nefer re'âyâ ile nefsi-i Ma'arratü'n-nasrin hâsılı tahtında mâl-ı dimos fi sene yetmiş bin akçe ve mukâta'-i dekâkin hisse-i der-nefs mezbûr otuz iki bâb fi sene altı bin yedi yüz akçe ve rûsûm-ı 'örfiye ber-vech-i maktû' fi sene dört bin beş yüz akçe yekûn m'-i gurre bir yük sekiz bin dokuz yüz altmış akçe ve arâzi yüz seksan bezir der-zimmet nefsi-i mezbûr mezbûr vakf-ı câmi'-i Atrakus der-Haleb temâmen fi sene ber-vech-i maktû' üç bin ve arâzi dört yüz elli bezir der-zimmet nefsi-i mezbûr vakf-ı Haremeyn-i şerîfde temâmen fi sene ber-vech-i maktû' yedi bin iki yüz akçe ve kat'an irhak vakf-ı zâviye-i Seydi Arab temâmen hâsıl dört yüz elli akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle ve defter-i icmâlde Ma'aratü'n-nasrin nâhiyesine tâbi' nefsi-i Ma'aratü'n-nasrin hâsıl mâl-ı dimos ve ihtisab ve dekâkin ve rûsûm-ı 'örfiye resm-i ma'sara ve bâd-ı hevâ bir yük sekiz bin dokuz yüz altmış akçe yazı ile hass-ı hümâyunumdan olub bu takdîrce bermûcib defter-i hakâni nefsi-i Ma'aratü'n-nasrin ahâlileri bahâsına mâl-ı dimosların ve otuz iki bab dekâkin hisse mukâta'ların ve ber-vech-i maktû' rûsûm-ı 'örfiyelerin ve ihtisâb ve resm-i ma'sara ve bâd-ı hevâların hass-ı hümâyunum tarafına ve nefsi-i Ma'aratü'n-nasrin zeytun yüz seksan bezir arâzi vakfi tasarruf idenlerden senede temâmen üç bin akçe maktû'un Halebde câmi'-i Atrakus vakfi tarafına ve yine nefsi-i Ma'aratü'n-nasrin zimmetinin dört yüz elli bezir vakf arâzi tasarruf idenler dahi temâmen senede yedi bin iki yüz akçe maktû'un Haremeyn-i şerîfeyn vakfi tarafına ve kat'an irhak tasarruf idenler dahi temâmen hâsılında vakf-ı zâviye-i Seydi Arab tarafına başka başka edâ iylemeleri iktizâ iyledikde hâlâ defter emîni olan mîr Ahmed dâme mecduhu 'arz ve 'arzi mûcibince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Ş Sene 199

Katip: Hasbi

Sayfa 48 - Belge 112'nin Özeti

Sadat-ı kiramdan Seyyid Emin'in Halep sükkanından Yosef Arof nam zimmiden 1190 senesinden beri 2858 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu alacak hakkının geri verilmesi hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 48 - Belge 112

Haleb kadısına ve dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Haleb mütesellimine hüküm ki;

Sâdat-ı kirâmdan Seyyid Emin zîde şerîfe gelüb bunun Haleb sükkânından Yosef Arof nam zımmi zimmetinde bin yüz doksan senesinden berü ve temessük iki bin sekiz yüz elli sekiz guruş alacak hakkı olub mesfûrdan taleb iyledikde defter ve ma'rifet iken bu gün yarın deyu 'avk ve te'hîr iyledikde inhâ ve mahallinde şer'le görölüb alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istida iyledikde mahallinde şer'le görölme için işbu sene-i mübâreke Evâhir-i Rebi'ü'l-evvelinde emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mesfûr İngiltere konsolos hizmetinde olduğun emr-i şerîfe mezkûrun bir dürlü infâz ve icrâsı mümkün olmayub ol-vechle mağdûr olduğun bildirüb şer'le görölüb mesfûrun zimmetinde olan bu mikdâr guruş hakkı temâmen tahsîl ve alıvirilmek bâbında müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve İngilterelüye virilan şerîf-i hümayun kaydına mürâca'at ve muktezâsı su'al olundukda tevâbık(?) - --- --- aheri Halebde makâm-ı İngiltere konsolos bâbında tercümân olmak üzere berât virdiği ve tercümân hizmetkârı olmak üzere emr-i şerîfe-i 'ifâ olduğun kaydı bulmasından --- tahrîr ve bu sûretde mesfûr Yosef Arof --- tâ'ifesinden olarak konsolos-ı mersûmun hizmetinde ise ber-mûcib 'â'id zımmi tasrîf konsolos hizmeti ve tercümânı hazır olduğu halde mahallinde şer'le ru'yet ve mübâ'adet-i merkûmun sâbit ve zâhir olan hakkı tahsildârları hak --- ---- mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince şer'le ru'yet ve edâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak kabzına hüccet mahallinde şer' hilâf-ı emr-i şerîfim sudûrunu iktizâ iylediği tahrîr olmağla mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince vech-i meşrûh üzere mahallinde şer'le görölüb ihkâk-ı hak olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Ş Sene 199

Katip: Hasan

Sayfa 49 - Belge 113'ün Özeti

Halep'te bulunan Raziye Hanımın merhum Osman Paşanın Halep'te bina ettiği Rızaiye Caminin mütevellilik görevini yerine getirdiği ancak biraderi Mustafa Bey'in mütevellilik görevinin kendisine ait olduğunu iddia ettiği ve bunun önlenmesi hususunda Raziye Hanımın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 49 - Belge 113

Haleb kadısına hüküm ki;

----- Râziye Hanım zîde 'iffetuha gelüb merhûm Osman Paşa vâli-i sâbık-ı cedîd-i ma'mûrenin Medine-i Halebde binâ iylediği Rızâ'ıye câmi'-i şerîfi vakfının vazife-i mu'ine ile ber-vech-i meşrûh bâ-berât-ı 'âlişân mütevelliyesi üzerine edâsı lâzım gelan hizmeti zarâfet ve istikâmet üzere ru'yet idüb tevliyeti umûruna aherden ber-vechle dahl ve ta'arruz olunmak icâb itmez iken birâderzâdesi Mustafa Beg dinmekle ma'rûf kimesne tevliyet-i merkûmeyi üzerinde --- ve kendüye tevcîh ve gadr edâsında olduğun ve muhâlefet bi'l-mevâcih terâfu'-ı şer' olmadıkca 'arz ve 'arzuhal üzerine kaydı derkâr olmamak için kaydı bi'l-esnâ şerh ve i'lâm hâlin mutazammın emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve hazine-i 'âmiremde mahfûz olsun evkaf muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevliyet-i mezbûre vech-i meşrûh üzere mezbûrenin bâ-berât-ı 'ali üzerinde olduğun mastûr ve mukayyid olmağın vech-i meşrûh üzere kaydıyla şerh virilüb i'lâm hâli müş'ar-ı fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i RA Sene 199

Katip: Muhibb

Sayfa 49 - Belge 114'ün Özeti

Halep sakinlerinden olup burada vefat edenlerin varislerine ait terekelerini ve bunların yazılı olduğu kassam kayıtlarını tahakkuk eden vergilerle divana gönderilmesi için yazılmış ferman-ı şerif.

Sayfa 49 - Belge 114

Kuzâtdan mevlânâ es-Seyyid el-Hâc Osman zîde fezâ'iluhuya hüküm ki;

Halebü's-Şehbâ sükkânından iken işbu sene-i mübârekede dikkat iden ve nam kimesnelerin tahrîr terekeleri evlâd-ı mahsûsa-i gayriyeden olmağla sana ihâleten ve ----- hâlâ Anadolu kaz'askeri mevlânâ müftizâde Ahmed edâmullahu ta'âlâ fezâ'ilihunun ittibâ'ından çukadar Ahmed zîde kadruhu --- ve irsâl olunub müteveffâ-yı mezbûrların vereselerine sâğir ve sâğire ve gâ'il ve gâ'ileleri ve irâde-i terekelerini çukadâr mûmâ-ileyh ma'rifetiyle tahrîr ve ber-kassam ve beyne'l-verese 'ala mâ-i karz olduğunu tevzî' ve taksîm iden de'âvi-i şer'iyeyi dahi istid'â -- ---- iyleyüb icâb iden rüsûm ----- defteriyle müşârun-ileyh tarafına götürdesiz deyu

kaz'aker-i müşarun-ileyh tarafına mühürlü mektub virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'ali yazılmışdır.

Fi Evâhir-i L Sene 99

Katip: Hasbi

Sayfa 49 - Belge 115'in Özeti

Halep'te bulunan es-Seyyid Halil'in sorumluluğunda olan Karahisar Şerifi Şahanesi mukataası hasılatından Halep'te bulunan Yusuf, Hacı Ali ve bazı kimselerin bir miktar aldığı ve bu hasılatın kendisine geri verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hüküm-i şerif.

Sayfa 49 - Belge 115

Haleb monlasına ve mütesellimine hüküm ki;

Sarây-ı 'atik ma'mûrem türbedârânemden es-Seyyid Halil zîde kadruhu gelüb doksan beş ve doksan altı senelerine mahsûben iltizâmen 'uhdesinde olan Karahisar-ı şerîfi şanhânesi mukâta'sı hâsılâtından lâ-cümle fûruht Medine-i Halebe irsâl olunan şâ'yiden yetmiş beş kıt'a şâyi bundan akdem ol-tarafda fûruhtuna me'mûran Medine-i Halebde mukim olan Yusuf ve diğher hacı Ali nam kimesnelere her kantarcı Raci ile doksan beş guruş Medine-i mezbûrede sâkin olan ma'lûmü'l-esâmi kimesnelere fûruht ve sümûni olan yedi bin yüz yigirmi guruşun temâmen ahz u kabz itmeleriyle merkûmatdan havâleten mutâlibe olundukda sebt ve ba'dehu ile edâda muhâlefet ve gayret-i tasaddi ve mûmâ-ileyhinin dahi darphâne-i 'âmireme deyni olub edâda meblâğ-ı merkûmun tahsîline müteveffak olduğun inhâ ve siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhsiz şer'le ru'yet merkûmâtın zimmetlerinde olan meblâğ-ı merkûm tahsîl ve bu def'a tarafından kabzına me'mûr teslîm bilâ-icrâ-yı hak olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmekle siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhsiz mahallinde şer'le görölüb sâbit olan hakkı tahsîl ve ihkâk-ı hak olunmak için yazılmışdır.

Evâhir-i L Sene 99

Katip: Haşim

Sayfa 49 - Belge 116'nın Özeti

Halep'te bulunan Mehmet Sadık'ın mütevellisi olduğu Abdullah bin Ebu Bekir bin Mileydi vakfi için topladığı aşar vergisini ecanibden Şeyhbender zade Yunus Ağa, amcası Kadir Ağa, Rüstem Ağa ve kız kardeşi Zeynep hanımın aşar vergisini

Halep'te bulunan Zeynebiye Cami-i Şerifi vakfına ait olduğunu söyleyerek ödemedikleri ve Mehmet Sadık'ın ödenmesi gereken bu verginin ödenmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 49 - Belge 116

Haleb mütesellimi dâme mecduhuya ve Antakya kadısına hüküm ki;
 Mehmed Sâdik zîde kadruhu gelüb Haleb sancağında ve kazâ-i mezbûr müzâfâtından Bakır nâhiyesine tâbi' Tefsalus karyesinin hâsıl kısm-ı mine'l-hums ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve harâcü'l-kürûm ve eşcâr sâ'iresi üç bin dokuz yüz altmış akçe yazı ile temâmen Abdullah bin Ebû Bekir bin Mileydi vakfı ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve bâd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne ve rüsûm-ı 'örfiyesi havâs-ı hümâyunum mülhâkâtı olduğu defter hakânide mukayyid ve merhûm Mehmed Sâdik vakfının üzerinden ve vakf-ı mezbûrun evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle mütevellisi olub karye-i mezbûreyi ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıfıyla taraf-ı vakfdan zabt ve cânib-i vakfa 'â'id 'aşârı ahz u kabz murâd iyledikde ahirden müdâhale olunmak icâb itmez iken üzerinde 'alâkası olmayan ecânib-i Şeyhbenderzâde Yunus Ağa 'ammizâdesi Kadir Ağa dinmekle ma'rûf kimesneler ile müteveffâ Rüstem Ağa dinmekle ma'rûf kimesnenin hemşiresi Zeyneb nam Hâtun zuhûr ve karye-i mezbûrenin 'aşârı Halebde vâki' Zeynebiye câmi'-i şerîfi vakfidır deyu hilâf-ı defter-i hakâni fuzûli müdâhale ve tegallüben zabt ve vakfı şerîfe 'â'id 'aşârı ahz u kabz ve evlâd-ı vakfa gadr iylediklerin bildirüb karye-i Tefsalus el-mezbûre ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıfıyla Abdullah bin Ebû Bekir bin Mileydi evlâdı tarafından vakfiyet üzere zabt vakf tarafına 'â'id 'aşârına evlâd-ı vakf tarafından ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ecânibden olan mezkûrların ol-vechle zâhir olan müdâhale ve te'addileri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassalda ve defter-i evkafa mürâca'at olundukda Nasır nâhiyesine tâbi' vakf-ı Abdullah bin Ebû Bekir bin Ömerü'l-ma'rûf beyne'l-mileydi mâl-ı --- evlâd --- ve's-şurût mastûrunu kitâbü'l-vakf târihü'l-vakfiyesine yüz seksan yedi ve tahtında karye-i Tefsalus temâmen tâbi' mezbûr hâsıl üç bin dokuz yüz altmış ve ma'a kurra-i sâ'ire zikr olunan hisseler mezkûrun kadimden vakfi olub kable'l-feth ve ba'de'l-fevt ilâhezelân vakfiyet üzere tasrîf olunageldiğine 'ayân-ı vilâyet şehâdet idüb defterlerde olmağın defter-i cedîd dahi kemâgân vakf-ı kayd olundu deyu defter-i evkâfda muharrer kalemiyle tahrîr olmuşdur ve Nasır nâhiyesine tâbi' yüz beş nefer re'âyâ ile

karye-i Tefsalus vakf Abdullah bin Ebû Bekir bin Mileydi temâmen hâsıl kısm-ı mine'l-hums üç bin dokuz yetmiş ve tahtında hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve harâcû'l-kürûm ve eşcâr sâ'ire ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve bâd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne yekûn rüsûm-ı 'örfiye ve gurre iki bin dokuz yüz yetmiş bir akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i merkûmenin rüsûm yazusu temâmen hass-ı hümâyun mülhâkâtından ve Haleb nâhiyesine tâbi' vakf-ı câmi'

Sayfa 50 - Belge 116

Zeynebû'l-ma'rûf bi'l-havralı der-mahalle-i Haleb ---- bi'l-ma'rûf Ebû Bekir el-mütevelli dekâkin-i zeytun yekûn ma'a gayruhu dokuz yüz elli akçe inhâ el-mesârif cihet-i ikâmet ve hakkaniyet(?) fî sene iki yüz kırk cihet-i mütevelli fî sene yüz seksan ma'a cihât-ı sâ'ire ve el-bâki iki yüz otuz dört akçe câmi'nin ve evkâfın vâki' olan mürutuna sarf olunur deyu def'atle evkâfına muharrer kalemiyle tahrîr olmuşdur bu takdîrce ber-mûcib defter-i hakâni sâbık olduğu Tefsalus karyesinin temâmen kısm-ı mine'l-hums 'öşr hayvanatı temâmen Abdullah bin Ebû Bekir bin Ömerü'l-ma'rûf bâ-beyne'l-mileydi evlâdı veresesi tarafından temâmen rüsûmâtı hass-ı hümâyunum tarafından vakfı câmi'-i Zeynebiyenin dekâkin-i zeytunları ve bunları dahi câmi'-i Zeynebiye vakfı mütevellisi tarafından zabt olunub etrâfıyla başka başka olmak iktizâ iylediğin defter emîni olan mîr Ahmed dâme mecduhu 'arz itmeğin 'arz mûcibince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fi Evâhir-i L Sene 199

Katip: Vehbi

Sayfa 50 - Belge 117

Antakya'da bulunan zabıt el-Hac İsmail'in zabıtlık görevinden Katipoğlu Süleyman alıkoymuş ve kendisi zabıtlığa geçmiş, Süleyman'ın bu görevden alınarak İsmail'e zabıtlığın geri verilmesi hakkında emr-i şerif.

Sayfa 50 - Belge 117 - Derkenar

İşbu emr-i 'ali vech ile yazılıb cehimeye(?) kayd olundu.

Fî 4 -----

Sayfa 50 - Belge 117

Antakya kadısına ve bu def'a ocakdan mahsûs Antakyaya zâbit ta'yîn ve tesyîr kılınan zîde mecduhuya hüküm ki;

Kazâ-i mezbûrede öteden beru zâbit ve serdâr olan Sutûr(?) nam el-Hâc İsmâ'il ile yine kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Kâtiboğlu Süleyman nam kimesnenin bey-i nihâları menâfi üzere olub mûmâ-ileyh İsmâ'il haber-i rûz(?) akdem belde-i mezkûreden tard ve mûmâ-ileyh Kâtiboğlu bilâ-sened fuzûli zâbitlığı zabt ve bu takrîb belde-i merkûmenin ihtilâfına bâ'is ve 'inâd itmemek için ve rahatları meslûb olduğu ve azlim olmakdan nâşi himâye-i nizâm belde ve dükkâna(?) -i iyâl zımmında fîmâ ba'd mûmâ-ileyhümâ serdâr olmaman ve taraflarından dahi umûr-ı serdârlığa bir ferd karışmayub ikisi dahi belde-i merkûmeden tard ve hiç birisi ayak basmamak üzere emr-i 'ali sâdır olmuş olmağla kazâ-i mezbûr zâbitlığı sen ki mûmâ-ileyhsin sana ihâle olmağla şer'an varub mûmâ-ileyhümânın her katkısı mevcûd ise bilâ Tevfik tard ve bi-kusûr bilâ-zabt u rabt tekrâr vâki' ve ref' hâsılât ile sâbit bilâ-beleş mâl iyâllere birle kudret kudret olunmak fermânım olunmağın imdi merkûmâtın belde-i mezkûrede kıdem ve adamlarına rızâ-yı 'aliyem olmayub tard ve ibtâl bir dahi eyyân-ı mütehasılları emrine irâde-i 'aliyem te'alluk itmiş olmağla bu bâbda ma'rifet-i şer'le ve cümle ehl-i 'orf ile ittifâk ve nizâm belde ve ahz ve te'dîb eşkiyâ emrine dikkat bilâ ve terakkiye mâl-ı 'iyâllere birle -- ---- iyleyesiz ve kazâ-i merkûme mukîm ve misâfir ve ihtiyârân ve bi'l-cümle neferât --- üzerine zâbit ve serdâr bilüb süzekden taşra virdikden hâric vaz' ve hareket olmayub itâ'at inkiyâd üzere olalar ve siz dahi kâffe-i umûr-ı şer'-i şerîfe ve kânûn-ı kadîme tazyîk ve tarafından birisini tescîl ve himâye ber-vech-i hakkaniyet hareket ve hilâfi der-kâtib olanları ahz ve te'dîb ve 'adem-i itâ'at ve zuhûr-ı şekâvet üzere hilâf-ı şer' ibtidâr idenleri tahrîr ve inhâ ve mesâra't iyliyesiz deyu bi'l-fi'il dergâh-ı mu'allam yeniçerileri ağası olan Ahmed Ağa dâme 'uluvvehu tarafından mühürlü mektub virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'ali yazılmışdır.

Fi Evâhir-i L Sene 199

Sayfa 50 - Belge 118'in Özeti

Eriha kazasında bulunan bir hanın mülkiyeti üzerinde, Ceddü'ş-Şeyh Ebû Bekir vakfi ile Sâdât-ı mülkü'l-mu'id vakfi arasında bir sorun çıkmıştır. Seyyid Mehmed Haşim Sâdât-ı mülkü'l-mu'id vakfına ait olan hanı kiracı olarak kullanırken mülkiyetine

geçirmiştir. Yapılan incelemede bu hanın en başından beri Sâdât-ı mülkü'l-mu'id vakfına ait olduğundan dolayı bu kişinin teşebbüsünün men ve def olunması babında yazılan hükm-i şerif.

Sayfa 50 - Belge 118

Erihâ kazâsı nâ'ibine hüküm ki;

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden i'lâm itmekden Kurnezâde el-Hâc Mehmed nam kimesne gelüb husûs-ı ati'z-zikrin mahallinde icrâ-yı hakkı mümkün olduğundan hâvi bundan mukaddemce Haleb kadısı i'lâm itmekden Erihâ sâkinlerinden Seyyid Hâşim nam kimesnenin zâbıtı ve diğere emr-i şerîfimle aher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle ihzâr ve tarafının yedlerinde olan vakfiye-i ma'mûl bahâ ve senedât-ı şer'îyelerine ba'de'n-nazâr tarafına gadr ve himâye olmaksızın icrâ-yı hak olunmak bâbında Haleb kadısına hitâben sâdır olan emr-i şerîfeye imtinâden kazâ-i mezbûr toprağında vâki' bir bab mülk mutasrıflarını merkûm Hacı Mehmed asâleten ve müteveffa Kurnezâde el-Hâc Abdurrahman ibn-i el-Hâc Mahmudun zevcesi el-hâce Refiye bint-i el-Hâc Mustafa ve --- kız karındaşları el-hâce Asiye ve Zeyneb ve Safiye binât el-Hâc Mahmud ve --- er karındaşı oğulları Yasin ve el-Hâc İsmâ'il ibn-i el-Hâc Abdullatif taraflarından Derviş bin Yasin nam kimesneler bi'l-vekâle ve hân-ı merkûm ceddü'ş-Şeyh Ebû Bekir vakfidır deyu fuzûli zabt iden merkûm Seyyid Mehmed Hâşim tarafından dahi Seyyid Mustafa bin Seyyid Mehmed nam kimesne vekâletleri hasebiyle hân-i türâfu'larında Hân-ı merkûmun 'arsası sadât-ı mısıryûn(?) ile ma'rûf olan sadât-ı mülkü'l-mû'id vakfı olup izn-i müteveli ve senevî yüz yigirmi akçe icâre ile vaz' olunan --- mezbûr Seyyid Mehmed Hâşimin babası Seyyid Feyzullah ve 'ammisi Seyyid İsmâ'il ve karındaşları Rahime ve 'ammileri kızı Hafize ve Salihanın mülk-i mevrûsları iken yetmiş bir senesinde iki kıt'a temessük müciblerince semen ma'lûm ile merkûm el-Hâc Mehmede ve müteveffâ-yı mezkûr el-Hâc Abdurrahmana bey' ve teslîm ve müteveli-i vakfin temessüğü mücibince târih-i merkûmdan beru icâre-i irhak olan yüz yigirmi akçeyi senesine taraf-ı vakfa edâ iderek binâsına mülkiyet üzere tefrîklarini mezbûrlar ve merkûm Hâşim vekîli mezkûr müşâhede ve bilâ gadr-ı sükût iderler iken hân-ı merkûmun ve nefsi kabz Erihânın arzını min kadîmü'z-zemân ile ba'dehu alan sadât-ı mülkü'l-mû'id vakfı olup iştirâ-i zabt ve tasriflerinde olduğu meclis-i şer' de tevâtüren isbât olunmağla mezbûr Seyyid Mehmed Hâşimin 'alâka ve müdâhale olduğuna Medine-i Halebin müfti ve nakübü'l-eşrâfi ve şâ-i 'âyân imzâlarıyla mumzi taraf-ı şer' den hüccet-i

münife i'tâ ve bu cihetle kat'ü'n-niza' olmuşiken mezkûr Seyyid Hâşim vâki' --- olmayub dahl ve ta'arruzun men' ve def'i için emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden mahallinde şer'le görülüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve muğâyir hüccet-i şer'îye bilâ-sübût te'addi itdirilmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâhir-i L Sene 1199

Sayfa 51 - Belge 119'un Özeti

Antakya'da bulunan maktul Fethullah'ın yeğeni Süleyman, amcasından kalan mirası abisine belli bir miktar ödeyerek almıştır; ancak abisi Hacı İsmail amcasının alacaklı olduğu Halep tüccarından Taylezade Seyyid Ali'den amcasının alacağına mahsuben bir miktar para almış, alacakta hakkı olmadığı için bu paranın Süleyman'a tahsil edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 51 - Belge 119

Antakya kadısına hüküm ki;

Maktûl Fethullah ve karındaşı oğlu Süleyman ve 'avenelerinden cânib-i mîriden zabtı fermân olunan kâffe-i mahlikat ve emlâk ve zimemleri bi'l-cümle ashâb-ı divânı ırzan ve iskât itmek ve cânib-i mîriye yigirmi beş bin guruş virilmek şartıyla müteveffâ-yı merkûmun diğêr birâderzâdesi Hacı İsmâ'ile i'tâ olunmuşiken Haleb tüccârından Taylezâde(?) Seyyid Ali nam kimesnenin dört kıt'a temessük mûcibince maktûl-i merkûmda alacağı olan yigirmi yedi bin iki yüz kırk sekiz guruşdan Ümmî Süleyman İsmâ'ile mukayyid bir kıt'a temessük mantûkunca bin iki yüz guruşa cem'an tâcir-i merkûmun matlûb olan yigirmi sekiz bin dört yüz kırk sekiz guruşdan bir akçe edâ olmaz te'addiden gayri merkûm İsmâ'ilin istikrâz iylediği dört yüz altmış üç guruşu dahi zimmetinde kalub ve merkûm İsmâ'ilin mütecâsır olduğu mütâlimi havfından eğerçi firâr idüb ancak merkûm İsmâ'ilin ahz u kabz iylediği maktûl-i mezbûrun emlâk ve emvâli matlûb-ı mîriye ve duyûnunu meblâğ-ı mezbûrdan bâki kırân deyn-i mîri ba'de'l-edâ maktûl-i merkûmun emvâli furuht ve imcâtı(?) tahsîl olunarak erbâb-ı duyûna tevzi' ile tâcir-i merkûmun alacağı dahi i'tâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Haleb kadısı i'lâmında ve merkûm Taylezâde(?) 'arzu hâlinde ve merkûm İsmâ'ilin hakkında diğêr vârid olan 'arz ve mahzar ve evrâk-ı sâ'ireye meyyiti fîmâ-ba'd merkûm İsmâ'il ve merkûmun 'avrete ve evlâdlarından hiç birisi Antakyaya serdâr olmamak ve duyûn-i beldeye ayak bastırmamak üzere nizâma rabt ile maktûl-i merkûm Fethullahın cânib-i mîriden zabt

olunan ba‘dehu yigirmi beş bin guruş para ile mezbûr İsmâ‘ilin ahz ve istilâ iylediği emvâl ve eşyâ ve emlâk ve ‘akârı yedinden niza‘ ve ma‘rifet-i şer‘ ve mübâşir ma‘rifetiyle tahrîr olunub edâ-i aherde maktûl-i merkûm Fethullah ve birâderzâdesi Süleymanın mahlukâtı birle mezbûr İsmâ‘ilin cânib-i mîriye edâsına müte‘ahhid olduğu meblâğdan gayr-ı ez teslîm bâki kalan meblâğ tahsîl ve temâmen dersa‘detime irsâl-i tesyîr ve kusûru dahi merkûmdan ol-tarafda alacak iddi‘a idenlerin şer‘an bâbında olan haklarına göre ma‘rifet-i şer‘le garben vechiyle ashâleten tezvî‘ ve taksîm olunub keyfiyet vechü’l- nefis der-‘aliyeme ‘arz ve i‘lâm bilâ-inhâ olunmak için diğere sâdır olan emr-i ‘âlişânımla bu def‘a der-‘aliyemden ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le ru‘yet olunmağla fermânım olunmağla imdi sen ki mevlânâ-i mûmâ-ileyhsin ma‘rifetin ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle ber-vech-i muharrer diğere sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mezbûrun müte‘ahhid olduğu meblâğdan gayr-ı ez teslîm bâki kalan akçe maktûl-i merkûmun emvâl ve eşyâsından temâmen tahsîl ve der-‘aliyeme ba‘de’t-te’yîr ashâb-ı duyûndan merkûm Taylezâde(?) Beg matlûb husûsu dahi şer‘le ru‘yet ve sâbit ve mütehakkik olan hakkı sâ’ire ashâb-ı duyûnun alacaklarına göre garben vechle maktûl-ı merkûmun emvâl ve eşyâsından tahsîl ile ırzâ ve sükkânına sâdırda ve keyfiyeti sıhhat-i hakîkati ‘ala vechü’t-tekâsül der-‘aliyeme ‘arz ve i‘lâma müsâre‘at ve bu bahâne ile cânib-i mîriye teslîm olunacak meblâğ-ı merkûmun te’hîrine vesâ’ir ashâb-ı duyûnun hakları ibtâlîne ve kimesneye gadr ve te‘addi vuku‘una izâ‘at-ı ruhsatdan ittikâ ve mübâ‘iden olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâhir-i L Sene 1199

Sayfa 51 - Belge 120'nin Özeti

Antakya’da bulunan maktul Fethullah’ın yeğeni Süleyman, amcasından kalan mirası abisine belli bir miktar ödeyerek almıştır; ancak abisi Hacı İsmail amcasının alacaklı olduğu Kurnezade Hacı İbrahim’den amcasının alacağına mahsuben bir miktar para almış, alacakta hakkı olmadığı için bu paranın Süleyman’a tahsil edilmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 51 - Belge 120

Antakya kadısına hüküm ki;

Maktûl Fethullah ve karındaşı oğlu Süleyman ‘avânelerinden cânib-i mîriden zatı fermânım olunan kâffe-i mülhâkat ve emlâk ve zimemleri bi’l-cümle ashâb-ı duyûn

ırzan ve iskât itmek ve cânib-i mîriye yigirmi beşer bin guruş virmek şartıyla müteveffâ-yı merkûmun diğer birâderzâdesi Hacı İsmâ'ile i'tâ olunmağın Haleb tüccârından Kurnezâde Hacı İbrâhim nam kimesnenin beş kıt'a temessük mûcibince maktûl-i merkûmun gayr-ı ez alacağı elli bin guruş için mezkûr İsmâ'il dahi temessük i'tâ idüb bu ana değın bir akçe virmediğinden ma'âda merkûm İsmâ'ilin istikrâz iylediği beş yüz doksan yedi guruş dahi el-yevm zimmetinde kalub ve merkûm İsmâ'il mütecâsır olduğu mezâlîmi havfindan erkeme firâr idüb ancak ahz ve zabt iylediği maktûl-i mezbûrun emvâl ve emlâk matlûb-ı mîriye ve deynine ve âti iderek cümlenin ma'lûmu olmağla mübâşir ma'rifetiyle cânib-i mîriye edâ olunacak meblâğ-ı mezbûrda bâki kalan deyn-i mîri ba'de'l-edâ maktûl-i merkûmun emvâl-i fûruht zimemâtı tahsîl olunarak erbâb-ı duyûn tevzi' ile tâcir-i merkûmun alacağı dahi i'tâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Haleb kadısı 'alâmet ve merkûm hacı İbrâhim 'arzuhalinde istid'â ve merkûm İsmâ'ilin hakkında vârid olan 'arz ve muhâsır ve evrâk-ı sâ'ireye mebni fimâ ba'd merkûm İsmâ'il ve merkûmun 'avâne ve evlâdlarından hiç birisi Antakyaya serdâr olmamak ve derûn-ı beldeye ayak bastırılmamak üzere nizâm ve Evâsıt ile maktûl-i merkûm Fethullahın cânib-i mîriden zabt olunub ba'dehu yigirmi beş bin guruş berât ile mezbûr İsmâ'ilin ahz ve ihtilâs iylediği emvâl ve eşyâ ve emlâk ve 'akârâtından niza' ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle tahrîr olunub evvel emrde maktûl-i merkûm Fethullahın ve birâderzâdesi Süleymanın muhalefeti bâbında mezbûr İsmâ'ilin cânib-i mîriye edâsına müte'ahhid olduğu meblâğdan gayr-ı ez teslim bâki kalan meblâğ tahsîl ve temâmen der-sa'âdetime irsâl ve istid'â kusûru dahi merkûmdan ol-tarafda alacak i'tâ idenleri şer'an sâbit olan haklarına göre ma'rifet-i şer'le inhâ vechle ashâbına tevzi' ve taksîm olunub keyfiyet-i 'alî vachü't-taksîl der-'aliyeme 'arz ve i'lâm birle inhâ olunmak için diğer sâdır olan emr-i 'âlîşanımla bu def'a der-'aliyemden ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet fermânım olunmağın imdi sen ki mevlânâ-i mûmâ-ileyhsin ma'rifetin ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ber-vech-i muharrer diğer sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mezbûrun müte'ahhid olduğu meblâğdan gayr-ı ez teslim bâki kalan akçe maktûl-i merkûmun emlâk ve eşyâsının temâmen tahsîl der-'aliyem ba'de't-tesyîr ashâb-ı duyûndan merkûm Kurnezâde Hacı İbrâhimin matlûb husûsunu dahi şer'le ru'yet ve sâbit ve mütehakkik olan hakkı sâ'ir ashâb-ı duyûnun alacaklarına göre inhâ vechle maktûl-i merkûmun emvâl ve eşyâsından tahsîl ile ırzâ ve iskânına mübâderet ve keyfiyeti sıhhat ve hakîkati üzere 'ala vechü't-tekâsül der-'aliyeme 'arz der-'aliyeme

mübâderet ve bu bahâne ile cânib-i mîriye teslîm olanacak meblâğ-ı merkûmun tâcirine vesâ'ire ashâb-ı duyûnun hakları ibtâlîne ve kimesneye gadr ve te'addi vuku'una izâ'at-ı ruhsatdan ittikâ ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i L Sene 199

Sayfa 52 - Belge 121'in Özeti

Halep'te bulunan Katip el-Hac İbrahim'in Halep sancağında Sermin nahiyesine bağlı Bezr karyesinde babası Mehmet Emin'den kalan mirasa subaşı tarafından zapt edilmesi ve bu zaptın önlenecek zapt edilen mahsul ve rûsumun el-Hac İbrahim'e verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 52 - Belge 121

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Haleb mütesellimine ve Sermîn kadısına hüküm ki;

Nişân-ı hümâyunum virilen divân-ı 'âlişânım kâtibleri şâkirdlerinden ferden erbâbü't-tahrîr ve el-Hâc İbrâhim zımmi zîde kadruhu gelüb Halep sancağında Sermîn nâhiyesinde Bezr(?) nam karye ve gayriden otuz bir bin sekiz yüz akçe ze'âmet mutasarrıfı babası Mehmed Emîn şehîdi fevtinden tahvîl hükmüyle mutasarrıfı oğlu sabî Mehmed Sâdıkın fevtinde bâ-'arzuhal bin yüz seksan dört senesine Nu'mana ve enek(?) dahi nâ-mevcûd ve tereke hizmetinden es-Seyyid Hasana ve enek(?) dahi bilâ veled fevtinde tahvîl hükmüyle mutasarrıf Kürd Ali yedinde olan tahvîle virüb kasr-ı yedinde sâliha ve enek(?) dahi bilâ veled fevtinden divân-ı hümâyunum kalemi kâtiblerinden ze'âmet-i mezbûrun taksîmi olan on beş bin dokuz yüz akçesi kabz ahrar kal'a ve tasnîf-i aheri dahi mûmâ-ileyh İbrâhim zımmiye seksan sekiz senesi Gurre Rebi'ü'l-ahirinde yüz altu habbe ve mûmâ-ileyh İbrâhim zımmi doksan yedi senesinde divân-ı hümâyunum kâtibleri şakirdliği gedüğü el-hâfili berât ve ba'dehu mezbûr kabz olunur ref'in hissesi ve kasr-ı yedinde müşterek mûmâ-ileyh İbrâhim zımminin mutasarrıf olduğu ze'âmet el-haffen işbu doksan dokuz senesi Şa'banın yigirmi altıncı gününde tevcîh ve tüccâr-ı aher el-hâfili kırk iki bin sekiz yüz akçelik üzerine berât ve hâlâ üzerinde olduğu defter-i hakâni mukayyid ve mûmâ-ileyh İbrâhim zımminin tarafından subaşısı zîde kadruhu ze'âmet-i mezbûr karyelerini defter-i hakâni ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsumu kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde bu makûl divân-ı hümâyunum kaleminin bedellerine nişân-ı

hümâyunum virilan yigirmi nefer gedüklü şâkirdlerinden tahsîldarların berât-ı vech-i ibrâsı talebi kânûn-ı kadîm ve nizâm mütehasınaya muğâyir iken livâ-i mezbûrda cebelü ve bedeliye tahsîldarları olmağla ze'âmet-i mezbûrun mutasarrıf esbâkı Mehmed Sâdık sabî olub yedimde olan cebelü defterinde mukayyiddir deyu cebelü ve gah bedeliye mutâlibesiyle taraflarından subaşısı ve ze'âmet karyeleri ze'âmetlerini te'addi ve rencideden hâli olmadıkların bildirüb ze'âmet-i mezbûr karyeleri defter-i hakâni ve yedinde olan berât mûcibince tarafında subaşısı mezkûre zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmât kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb livâ-i mezbûrede cebelü ve bedeliye tahsîldarlarına hilâf-ı kânûn ve kadîme ve nizâ(m) müstehâsınaya muğâyir cebelü ve bedeliye mutâlibesiyle taraflarından subaşısını ve gerek ze'âmeti re'âyâlarının te'addi ve rencide itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyunuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr hâlâ berât-ı şerîfimle mûmâ-ileyh İbrâhim zımmi üzerinde olduğu mastûr ve divân-ı hümâyunumdan su'al olundukda ze'âmet-i mezbûr tüccâr-ı aher ile birikdirilüb hâlâ mutasarrıfı İbrâhim zımmi divân-ı hümâyunum kaleminin berâdına nişân-ı hümâyunum virilen yigirmi nefer gedüklü şâkirdlerinden olmağla bu makûllardan tahsîldarların bedeliye ve cebelü ve bedeliyesi talebi kânûn-ı kadîme ve nizâm-ı müstehâsınaya muğâyirdir deyu tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i L Sene 199

Sayfa 52 - Belge 122'nin Özeti

Revşer nam Yahudi'nin babasının ölümünden sonra kendisine intikal eden mülk-i menzilin Halep'te bulunan mahkeme naibi Abdülkadir Efendi tarafından fuzuli zapt edildiği ve bu menzilin kendisine verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 52 - Belge 122 - Derkenar

Derkârı mûcibince yazılmışdır.

Evâ'il-i C Sene 201

Sayfa 52 - Belge 122

Haleb monlasına ve mütesellimine hüküm ki;

Revşe(?) nam Yahudi rikâb-ı hümâyunuma ‘arzuhal sunub Medine-i Haleb mahallâtından Yahudi mahallesinde vâki‘ bin beş yüz guruş kıymetlü bir bab mülk-i menzîle mutasarrıf olan bunun babası Salmun(?) nam Yahudi yüz doksan senesinde mürd olundukda mülk-i menzîl-i mezbûr ırs-ı şer‘le buna intikâl idüb kâyîn bu diyâr-ı aherde bulunduğundan mülk-i menzîl-i mezbûru yine Medine-i Haleb sâkinlerinden mahkeme nâ’ibi Abdülkadir Efendi dinmekle ma‘rûf kimesne hilâf-ı şer‘-i şerîf cebren ve kahren babası mürd-i mesfûrun müntakil mülk-i menzîl-i mezbûru fuzûlî zabt ve bir dürlü mezkûr ile mukâvemete kudreti olmayub hâli diğere ve makdûle ve gadr-ı külli iylediğın bildirüb şer‘le görölüb babası mürd-i mesfûrun müntakil-i mezbûru hilâf-ı şer‘-i şerîf cebren zabt iylediği mülk-i menzîl-i mezbûr kenduye alıvırılüb bi-vechle şer‘-i ta‘allül ve muhâlefet itdirilüb edâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden mahallinde şer‘le görölmek için emr-i ‘ali sâdır olmuştur.

Fi Evâhir-i L Sene 199

Katip: Hasbi

Sayfa 52 - Belge 123’ün Özeti

Sadat-ı kiram ve meşâyıhtan es-Seyyid Ahmet el-Hüseyin’in annesi Şerife Hatun Halep’te bulunan es-Seyyid Ömer Efendiden borç para karşılığında ailesinden kalan vakfi rehin olarak vermiştir. Şerife Hatun’un ölmesi üzerine es-Seyyid Ömer bu borcu oğlu es-Seyyid Ahmet’ten istemiştir. Es-Seyyid Ahmet ise bu borca karşılık annesinin rehin olarak verdiği vakfın geri iade edilmesini istemiştir. Bu alacakların verilmesi hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 52 - Belge 123

Haleb kadısına hüküm ki;

Sâdât-ı kirâm ve meşâyıhdan es-Seyyid Ahmed el-Hüseyin gelüb bu bundan akdem tahsîl-i ‘ulûm ile Mısır cânibinde iken Haleb sükkânından es-Seyyid Ömer Efendi dinmekle ‘arif kimesneden vâlidesi Haleb sâkinelerinden Şerîfe Hâtun bint-i Seyyid Mustafa nam Hâtun kabz olunmak üzere istidâne iylediği yigirmi bir guruş mukâbelesine rehin olmak üzere ceddî ibnü’l-hakku’l-Basri(?) radiye’l-bâdinin(?) vakfiyesi vaz‘ meblâğ-ı mezbûru kable’l-edâ olub müteveffaye olub ancak merhûm Seyyid Ahmed ve diğere Seyyid Ömer asatâne-i ‘aliyemde buldukları hasebiyle vâlidesi müteveffaye-i mezbûr zimmetinde olan meblâğ-ı merkûm Seyyid Ahmedden

da'vâ ve Medine-i --- olub ol-Mesâri mahallesinde mürâfî-i şer'e ve i'lâsı şer'an bâbında ve meblağ-ı mezbûru edâ ve teslîm ve yedinde rehin olan vakfiyeyi taleb iylediğinde zâyi' iyledim deyu cevâb ve bir muktezâ-yı şer' beyân idüb her birileri aherin zimmetlerin ibrâ ve iskât bilâ-taraf-ı şer'den bunun yedinde bir kıt'a hüccet-i şer'îye virilüb ve bu mâkule bir def'a şer'le görülüb kat'a niza' ve fasl-ı husûsda ve ibrâ-yı zimmet bilâ-kıbel-i şer'den hüccet-i şer'îye virilan da'vânın tekrâr --- memnu' iken mezbûr Seyyid Ömer hilâf-ı şer' ve muğâyir hüccet-i şer'îye ta'addi ve rencideden hâli olmadığın bildirüb şer'le görülüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve muğâyir hüccet-i şer'îye ta'addi ve rencide idilmek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülüb hilâf-ı şerîf ve muğâyir hüccet-i şer'îye bilâsından te'addi itdirilmek için emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i ZA Sene 199

Sayfa 53 - Belge 124'ün Özeti

Antakya'da bulunan Seyyid Hamza Bey Hamamı Vakfının yürütülmesi görevi Seyyid Mehmet bin Ahmet bin Seyyid Hamza'nın üzerindeyken ölmesi üzerine bu görevi oğlu es-Seyyid İbrahim Bey'e verilmesi hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 53 - Belge 124

Antakya kadısına hüküm ki;

Antakya kazâsına vâki' hamâm-ı cedîd dinmekle meşhûr --- Hanım --- Seyyid Hamza Beg hamâmı vakfının ber-vech-i meşrûh tevliyeti Seyyid Mehmed bin Ahmed bin Seyyid Hamzanın üzerinde iken mahallâtından nısf hissesi bin yüz doksan iki senesi Cemâzi el-evvelinde Haleb kadısı 'arzıyla oğlu es-Seyyid İbrâhim Bege ber-vech-i şurût tevcîh ve tasdîk ahiri-çün dahi ahza başka 'arz virilüb husûs-ı mezbûr derkâr olunub henüz ru'us-ı hümâyunum kalemine varub mahalline kayd olmamağla tevcîh-i mezbûrenin nısfî müteveffâ-yı mezbûrun nısf-ı aheri oğlu mezbûr es-Seyyid İbrâhim Begin üzerinde olduğu Anadolu muhâsebesinden --- olunub şimdi es-Seyyid Mehmed Tahir nam kimesnenin der-'aliyeme takdîm iylediği bir kıt'a 'arzuhalî mefhûmunda sâlifü'z-zikr tevliyeti mutasarrıf vâlisi mezbûr Seyyid Mehmed bin Seyyid Ahmed bundan akdem fevt oldukda evlâdı olunmağın(?) ecânibden İbrâhim nam kimesne hilâf inhâ ber takrîb nısf hissesini müteveffânın oğlu olarak üzerine tevcîh ve berât itdirüb hasmı mevcûd ve hasmı nâ-mevcûd olmağla

tevcîh-i mezkûr vâlisi mahlûlünden ve mezbûrun ref'inden kendü tevcîh ve yedine berât-ı 'âlişân virilmek bâbında 'inâyet-i istid'â bu sûretde tevcîh-i mezkûrenin --- oğlu olarak mezbûr İbrâhim Bege nısf-ı aheri ahiri tevcîhi bâbında kadı-i mûmâ-ileyh bundan akdem başka başka 'arz mûcibince merkûm İbrâhimin hissesi tevcîh olunalı yedi seneden mütecâviz olmağla mahallinde meclis-i şer'e tarafında ihzâr ve vakfîye-i mezbûrenin vakfîyesine ba'de'n-nazar diğher 'arz olunan kimesne --- ve bu ana dek berât-ı iltimâsı ve mezbûr İbrâhim Beg müteveffâ-i mezbûrun oğlu ve mezbûr Seyyid Mehmed taleb dahi şurût-ı cihetden olduğı ve olmadığı şer'le ba'de's-sübût tarafına gadr ve himâye olmadıkda sıhhat ve hakikat-i 'ali vech --- 'arz ve i'lâm olunmak için emr-i şerîfim sudûru bâbında hâlâ re'isü'l-küttabım olan işbu Feyzullah dâme mecduhu i'lâm mahallinde i'lâmı mûcibince 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i ZA Sene 199

Katip: Sami

Sayfa 53 - Belge 125'in Özeti

Maaratü'l-mısırin kazasına tabi Kefteyn karyesi sakinlerinden Mahmut nam kimesnenin kardeşi Abdülkadir'in 1190 senesinde evine giderken Halep kazasına tabi bazı kimseler tarafından katledildiğı hususunda Mahmut nam kimesnenin şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 53 - Belge 125

Haleb mollasına ve Halep mütesellimi dâme mecduhuya hüküm ki;

Ma'aratü'l-mısırîn kazâsına tâbi' Kefteyn(?) karyesi sâkinlerinden Mahmud nam kimesne gelüb bunun karındaşı Abdülkadir nam kimesnenin yüz doksan senesinden kendü hâlinde hizmetinden haşine gelür iken Halep kazâsına tâbi' Gele(?) nam karye sâkinlerinden İbrâhim bin Hüseyin mi'mâr ve el-Hâc İbrâhim Şöydân(?) ve Versetbâ(?) karyesinden Celil ibn-i --- Harnebuşlu ----- ibn-i Hüseyin Mesrah(?) ve Teşnirdâye(?) karyesinden Atmaca bin Şeyh Ahmed nam kimesneler birbirleriyle ittifâken ba'de'l-'aşâ(?) karındaşı mezbûrun üzerine hücum ve hilâf-ı şer'-i şerîf her biri --- karşı ---- yedinden zarb ve katl idüb gadr iylediklerin ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğunu --- birle hüccet-i şer'e virildiğın bildirüb mahallinde şer'le görölüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediğı ecilden inhâsı vâkıfa mutâbık ise mahallinde şer'le görölmeğ için emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i ZA Sene 199

Sayfa 53 - Belge 126'nın Özeti

Antakya'da bulunan Fethullah Bey'in ölmesiyle akrabası es-Seyyid İsmail'e bir miktar kaldığı ancak Halep tüccarından el-Hac İbrahim ve es-Seyyid Ali'nin İsmail zimmetinden alacaklarının olduğu ve bunun ödenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 53 - Belge 126

Haleb vâlisi vezîr Mustafa Paşaya ve Antakya kadısına hüküm ki;

Bundan akdem katlen fevt olan Antakyalı Fethullahın cânib-i mîriden zabt olunub ba'dehu ma'lûmü'l-mikdâr meblâğ bedeli akrabâsı es-Seyyid İsmâ'il nam kimesnenin ahz ve ihtirâs iylediği emvâl ve eşyâ ve 'akârın ma'rifetiniz ve müceddiden der-'aliyemden ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mâl-ı mîrinin tahsîl ve garben vechle ashâb-ı duyûnun hakları teslîmi bâbında eğerçi diğer emr-i şerîfim sâdır olub ancak bu def'a Halep tüccârından el-Hâc İbrâhîm ve es-Seyyid Alinin sütte-i sa'âdetime takdîm iylediklerin 'arzuhâlinde maktûl-i mezbûr zimmetinde bâ-temessük meblâğ vakde alacakları olduğu ve emlâk-ı mezkûreden ba'zıları merkûm İsmâ'il kendü malı --- ahire firâ' ve fûruht iylediği ve mezbûr İsmâ'il ba'de'l-firâr mukaddemân kabz mâl-ı mîriye me'mûr bilen mütevellisi Ali emlâk ve 'akar-ı mezkûreyi zabt ve hâsılâtından mâl vakde ahz iylemiş olduğundan bahş ile mübâşir ma'rifetiyle merkûm Alinin ma'rifet-i şer'le bi't-tahsîs hesâbı ru'yet ve zimmetinde mütehakkik olan emvâl tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmeleriyle mahallinde ma'rifet-i şer'le ve dergâh-ı mu'allam gedüklülerinden bu def'a mübâşir ta'yîn olunan Ali zîde mecduhu mübâşiretiyle muhâsbesi ru'yet ve zimmetinde zuhûr iden meblâğ tahsîl olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz ma'rifetiniz ve mübâşir la-hak-ı mûmâ-ileyh mübâşiretiyle sâbık-ı merkûmun şer'le muhâsebe ru'yet ve inhâ olunduğu üzere mezbûr İsmâ'il firâr iyledikten sonra emvâl ve 'akâr-ı mezkûreyi zabt idüb hâsılâtından zimmetine geçen emvâl temâmen tahsîl ve cânib-i mîriye gelecek ve ashâb-ı duyûna --- olunacak meblâğ-ı husûs ber-vech-i muharrer mufassalan diğer sâdır olan emr-i şerîfim mazmûnu üzere tanzîm tehaşşiyete(?) dikkat bu bahâne ile kimesneye bir güne gardı mûcib-i halde vuku'undan mücânebet iylemeniz bâbında

Fi Evâsıt-ı ZA Sene 1199

Sayfa 54 - Belge 127'nin Özeti

Halep'te bulunan Saffet-i Kuds Süddetü'l-aziz zaviyesi vakfının mütevellisi olan Katibzade Ahmet'in Halep ve Kuseyr'e bağlı bazı karyelerden toplanan vergilere fuzuli müdahale edildiği ve bu müdahalenin önlenmesi hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 54 - Belge 127

Haleb sancağında Altınözü ve Kuseyr nâhiyelerinin tâbi' buldukları kazânın kadısına ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Şeyh Arseddin(?) Halil Sâffet-i kudüs(?) süddetü'l-azîz zâviyesi vakfının berât-ı 'âlişân mütevellisi olan Kâtibzâde Ahmed zîde kadruhu gelüb Haleb sancağında Altınözü nâhiyesinde karye-i Bolâk Burcu(?) nam-ı diğêr Kısırâk(?) deyu mukayyid karye ile Kuseyr nâhiyesine tâbi' karye-i Ma'azallah el-ma'rûf zâviye deyu mukayyid karyelerin temâm a'şârları zâviye-i mezbûre vakfı ve rüsûmatları hass-ı hümâyun Kuseyr nâhiyesine tâbi' Mülk karyesinin a'şârından altı kırat dört yüz doksan altı akçesi dahi zâviye-i mezbûre vakfı ve on sekiz kırat bin dört yüz seksan sekiz akçesiyle rüsûmâtı hass-ı hümâyun ve yine Kuseyr nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Muhdâr dernezd-i karye-i Ma'azallah deyu mukayyid mezra'anın dahi on iki kırat dört yüz yedi akçesi zâviye-i mezbûre vakfı ve on iki kırat dört yüz yedi akçesi mîri olduğu defter-i hakânide mukayyid olduğu sâlifü'z-zikr Bolâk Burcu(?) nâm-ı diğêr Kısırâk Ma'azallah ve Mülk karyeleriyle Muhdâr mezra'asını ber-mûcib defter-i hakâni hass mutasarrıflarıyla vakf-ı mezbûr tarafından zabt ve Bolâk Burcu nâm-ı diğêr Kısırâk ve Ma'azallah karyelerinin temâm-ı 'öşr ile Mülk karyesinin vâki' olan a'şârından altı kırat dört yüz doksan altı akçe ve Muhdâr mezra'asının on iki kırat dört yüz yedi akçe yazularına göre vakf-ı mezbûr tarafına 'â'id a'şârı kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde hass mutasarrıfları oldukları tarafına a'şâr ve rüsûmu ahza kanâ'at olunub vakf-ı mezbûr tarafına 'â'id a'şâra fuzûli müdâhale ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb mârû'l-beyân kurra ve mezra'a ber-mûcib defter-i hakâni hass-ı hümâyun mutasarrıfıyla vakf-ı mezbûr tarafına zabt ve Bolâk Burcu nâm-ı diğêr Kısırâk ve Ma'azallah karyelerinin temâm-ı 'öşr ile Mülk karyesinin vâki' olan a'şârından altı kırat dört yüz doksan altı akçe ve Muhdâr mezra'asının on iki kırat dört yüz yedi akçe yazularına göre vakf-ı merkûm tarafına 'â'id a'şâr-ı vakf için ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûn hass mutasarrıflarını ziyâdeye tecâvüz ile vakf mezkûr tarafına 'â'id a'şâra fuzûli

müdâhale itdirilmeyüb men‘ ve def‘ tegallüben el-hitân(?) ‘aşâr giru(?) istirdâd itdirilmek bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i mufassal ve defter-i evkâfa mürâca‘at olundukda Antakya nâhiyesinde vakfû‘ş-Şeyh Arseddin(?) Halilü’s-sâffet ‘ali âne’n-nâzır birle fî emr-i zâlik fîmâ ---- - ileyh temrâdiye(?) --- --- el-ma‘rûfiye bi’l-Ma‘azallah min ‘imârına ve fermâna gayr-ı zâlik fîmâ fasl --- fa‘raşü’z-zâviye --- ---- --- berâtü’n-nâzır fî zâlik --- -- --- ve’l-mesâkitü’l- --- --ile’z-zâviye el-mezbûre ---- ---- ‘arab ma‘bûd-ı ileyh --- fî zâlik ve’n-nâzır ‘ali vakfı – müddet-i hayâta --- ba‘dehu --- Şerâfeddin İsmâ‘il --- ba‘dehu yolda eş-Şeyh Mehmed --- ba‘de’l-edâ --- ve evlâd-ı evlâd – ‘ali Şeyh -- --- --- ba‘dehu ‘ali evlâd-ı evlâd -- -- --- -- yekûn en-nâzır fî zâlik el-hâkemü’l-Müslimin --- -- târihü’l-vakfiyesine yedi yüz sekiz deyu yazıldığı mahallin karye-i Kısırâk nam-ı diğer Bolâk Burcu temâmen hâsıl beş bin akçe ve karye-i Ma‘azallah nam-ı diğer zâviye temâmen hâsıl bin sekiz yüz akçe ve karye-i Mülk hisse altı kırat dört yüz seksan akçe ve ‘ann-ı mezra‘a-i Muhdâr hisse on iki kırat ve iki yüz otuz akçe yekûn beş bin beş yüz on akçe ve minhâü’l-masrâf bi-cihet-i tevliyet ve nezâret ‘ann-ı ‘öşr mahsûl fi sene yedi yüz elli akçe ber-vech-i müştecit ve tarafına fî’l-yevm iki akçe ve’l-bâki altı bin otuz dokuz şart-ı vâkıf mûcibince ‘imâreti ve kandili yağı ve hisse vesâ’ir levâzımı gördükden sonra fazlâna(?)--- ile müteveli ve Şeyh ma‘rifetiyle --- ve ru’yet tarafına sarf olunur zevâyit(?) deyu kimesneye hilâf-ı şart lâhık nesne virilmese deyu defter olundukda tahrîr ve Altınözü nâhiyesine tâbi‘ karye-i Bolâk Burcu nam-ı diğer Kısırâk(?) vakfe zâviye-i Şeyh Saffet temâmen nefer seksan sekiz hâsıl kısım-ı mine’l-hums hınta şa‘ir ve harâcü’l-kürûm ve eşcâr-ı sâ’ire ve zeytun samânı ve harac-ı cebel ve harac-ı ceviz yedi bin beş yüz yigirmi altı akçe ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i ma‘sara beş bab deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne yekûn hâsıl rüsûm-ı ‘örfiye ve gayruha üç bin yigirmi altı akçe ve Kuseyr nâhiyesine tâbi‘ karye-i Ma‘azallah el-mârûf zâviye vakf zâviye-i Şeyh Samet temâmen nefer doksan yedi hâsıl kısım-ı mine’l-hums hınta ve şa‘ir ve mâl-ı sayfî ve resm-i bostan ve harâcü’l-kürûm ve eşcâr-ı sâ’ire bin sekiz yüz akçe ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i ma‘sara bir bab deşt-bâni ve mahsûl boyahâne ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne yekûn rüsûm-ı ‘örfiye ve boyahâne-i ‘âmire hass üç bin yüz doksan dokuz akçe ve Kuseyr nâhiyesine tâbi‘ karye-i Mülk nefer otuz yedi hâsıl kısım-ı mine’l-hums hınta şa‘ir ve kisbe ve mâl-ı sayfî ma‘a resm-i bostan ve harâcü’l-kürûm ve eşcâr vesâ’ire bin dokuz yüz seksan dört akçeden hisse-i vakf zâviye-i Şeyh Samet altı kırat dört

yüz doksan altı akçe ve hisse-i mîri on sekiz kırat bin dört yüz seksan sekiz akçe ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i ma'sara bir bab deşt-bâni mahsûl-i boyahânedir karye-i mezbûre bâd-ı hevâ ve 'arusâne yekûn hisse-i mîri ma'a rûsûm-ı 'örfiye ve boyahâne ve gayruhu iki bin sekiz yüz yetmiş beş akçe ve yine Kuseyr nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Muhtar dernezd-i karye-i Ma'azallah hâsıl-ı ma'a harâc-ı eşcâr sekiz yüz on dört akçeden hisse-i vakf zâviye-i Şeyh Samet on iki kırat dört yüz yedi akçe ve hisse-i mîri on iki kırat dört yüz yedi akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde Bolak(?) Burcu ve Ma'azallahânın temâm rûsûmâtıyla Mülk karyesinin on sekiz kırat 'öşrüyle temâm rûsûmâtı Muhtar mezra'asının on iki kırat 'öşrü hass-ı hümâyunum olub bu takdîrce ber-mûcib defter-i hakâni karye-i Bolâk Burcu nam-ı diğêr Kısırâkıne ve Ma'azallahânın temâm 'öşr hubûbâtlarıyla Mülk karyesinin altı kıratına isâbet iden 'öşr hubûbâtı mezra'a-i Muhtarın on iki kıratına isâbet iden 'öşr hubûbâtı Şeyh Sâmet vakfî tarafına ve livâ-i mezkûrâtlarının temâm rûsûmâtlarıyla Mülk karyesinin altı kıratına isâbet iden ve mezra'a-i Muhtarın on iki kıratına isâbet iden 'öşr hubûbâtı defter-i hass-ı hümâyunum tarafına başka başka zabt olunmak iktizâ iyledikde hâlâ defter emîni olan Mîr Ahmed dâme mecduhu 'arz iyledikde 'arz mûcibince 'amel için yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı ZA Sene 199

Katip: Nesîmi

Sayfa 55 - Belge 128'in Özeti

Divan-ı hümayunum kaleminin gediksiz kırk nefer mezid-i şereflülerinden Mehmet Sait veled-i Mehmet Kais'in Halep sancağında Kuseyr nahiyesinde Büyük Burc karyesinde mutasarrıf olduğı zeametinin 1755 kuruluşunun Antakyalı Fethullah zimmetinde olduğı ve bunu ödemedi öldüğü ve bu borcun akrabası İsmail Ağaya kaldığı ve bunun ödenmesini istediğı hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 55 - Belge 128 - Derkenar

İşbu emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâhir-i CA Sene 201

Sayfa 55 - Belge 128

Haleb vâlisi vezîre ve Antakya kadısıyla Haleb sancağında vâki' zikr-i âti ze'âmet karyelerinin tâbi' olduğu kazâların kuzat ve nüvâbına ve dergâh-ı mu'allam Gediklülerinden olub bu def'a ol-tarafa me'mûr Ali zîde mecduhuya hüküm ki; Divân-ı hümâyunum kaleminin gediksiz kırk nefer mezîd-i şereflülerinden Mehmed Sa'id veled-i Mehmed kâ'is zîde kadruhunun Haleb sancağında Kuseyr nâhiyesinde Büyük Burc nam karye ve fermân-ı berât-ı alişân mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerini sinîn-i vâfirenden bilâ-beher sene bin yedi yüz elli beş guruşa iltizâm iden Antakyalı Fetullah doksan üç ve dört ve beş senelerinin bedel-i iltizâmı gah re'âyâ zimmetinde kaldı ve gah bugün yarın gönderirim deyu irâd-ı gadr ile 'avk ve ta'ciz idüb ve kable'l-edâ katlen fevt olub cihet-i mezkûr mağdûriyetine bâ'is olduğun kâtib-i mûmâ-ileyh mukaddemân bâ-'arzuhâl inhâ iylediğine binâ'en ---- ma'rifet ve aher husûsa me'mûren ol-tarafda ikâmet üzere olan Habeşizâde Ali zîde mecduhu mübâşiretiyle husûs-ı mezbûr bi-ta'arruz erbâb-ı vukûfdan bi't-taharri ta'arruz olunub fi'l-hakika ze'âmet hâsılâtı maktûl-i mezbûrun zimmetine geçmiş ise Antakya sükkânından imdâdına vaz'û'l-yed veresesinden bilâ-ta'allül temâmen tahsîl ve eğer maktûl-i mezbûrun tarafından te'aşşi ve ahz olunmayub bir mikdârı re'âyâ zimmetinde kalmış ise tevcîh idenlerden bay-ı hâl-ı kâmilen tahsîl ve ihkâk-ı hakka iltizâm ve keyfiyet 'ala vuku'a der-'aliyeme i'lâm olunmak için mukaddemân ve ba'dehu takdîm iylediği 'arzuhâlinde matlûb olan meblâğın edâsına maktûl-i mezbûrun akrabâsından İsmâ'il Ağa dinmekle 'arif kimesne ta'ahhüd iylemişiken merkûm dahi --- sülûkân birle bir akçe göndermediği ve meblâğ-ı matlûbenin tahsiline vazîfe olur emniyesiyle ze'âmet-i mezbûr karyelerinin doksan sekiz senesi zâbitı husûs-ı merkûm İsmâ'ile ihâle olduğu ve sene-i merkûme bedel-i iltizâmından dahi bin guruş bekâya kaldığı ittiba olduğuna --- gerek güzeşte ve gerek bekâya hakkı mukaddemân sâdır olan emr-i 'ali mûcibince ma'rifet-i şer' merkûm İsmâ'ilden ve lâzım gelenlerden bilâ-ta'allül min gayr-ı noksân tahsîl ve bu tarafa cebelü'l-îsâl mübâşir-i mûmâ-ileyh Habeşizâdeye teslîmeye ihtimâm ve dikkat ve kâtib-i mûmâ-ileyh gadr ve zarâr vuku'u-ı tecvîzden mübâ'aded olunmak için te'kîdi hâvi işbu sene-i mübâreke Evâhir-i Cemâzi el-âhiresinde emr-i şerîfim sâdır olmuşidi bu def'a dahi kâtib-i mûmâ-ileyh südde-i sa'âdetime 'arzuhâl takdîm idüb mazmûnunda el-hâletü hazihi güzeşte-i mûmâ-ileyh bir pâresine dest-res olamadığından ve kesîrû'l-'iyyâl ve murâd ma'aş-ı ze'âmet hâsılâtına mütehassıl ve ol-vechle müstakırrin duyûn ve ahvâli diğerk gün bulduğundan bâ'is ile maktûl-i mezbûrun mukaddemân câ'izlerden zabt olunub ba'dehu ma'lûmü'l-mikdâr meblâğ-ı

bedel mezkûr İsmâ'îl ahz ve ihtilâs iyledik emvâl ve eşyâ ve 'akârın yedinden niza'la ol-emrde mîrinin tahsîli ve ashâb-ı duyûnun haklarının dahi tevzîli ve taksîmi için dergâh-ı mu'allam gediklilerinden bu def'a mübâşir ta'yîn olunan mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince üç senelik hakkı mâl-ı mezbûrdan vesâ'ir iktizâ idenlerden ol- ---- tahsîl olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmekle mübâşir lâhık mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın te'kîdi hâvi emr-i 'âlişânı isdâr ve irsâl olunmuşdur imdi siz ki vezîr ve müşâr ve mevlânâ ve mübâşir-i lâhık-ı mûmâ-ileyhimsiz kâtib-i mûmâ-ileyh divân-ı hümâyunum kaleminin Kâtibzâde der-mikdârlarından ve müddet-i vâfirenden beru kalem-i mezbûrda hazır ve seferde mevcûd ve bedel-i mechûd ve 'inâyete şîrâdârlarından(?) olduğu cihette murâd-ı ma'aş olan ze'âmeti hâsılâtın 'adem-i vürûduyla giriftâr-ı mezâlîme olmasına rızâ-yı 'aliyem olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl muharrer üç senelik mahsûlü mukaddemân maktûl-i mezbûr Fethullahın zimmetine geçmiş olduğu sûretde mübâşir-i mûmâ-ileyh me'mûriyetini hâvi bu def'a mufassalan şerefrîz-i sudûr olan emr-i şerîfim mantûkî ve mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mefhûmu üzere 'amel olarak mâl-ı mîri ba'de't-tahsîl hissesine isâbet iden meblâğ dahi emvâl ve eşyâ ve emlâk-ı mezbûreden ---- tahsîl ve ifrâz ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm i'tinâ ve dikkat ve eğer bir mikdârı re'âyâ zimmetinde kalmış olduğu tahkîk olduğu Halebde mükerrer gayrilerin hazer olunarak mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince icâb idenlerden 'ala eyy-i hâl temâmen ve kâmilen tahsîl ve bu tarafa ibtâl için yine mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîme ihtimâm ve dikkat ve ihmâl ve tesâmühden ve mûcânebet iylemeniz bâbında. Fi Evâsıt-ı ZA Sene 199

Sayfa 55 - Belge 129'un Özeti

Halep'te bulunan Seyyid Mehmet ve Seyyid el-Hac Ebubekir'in Halep'te Cebel-i Seman nahiyesine bağlı bazı karyelerde ve bu karyelerde bulunan bazı vakıf gelirlerinin Halep'te bulunan Celil Ağa tarafından fuzuli müdahale edildiği ve bu müdahalenin önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 55 - Belge 129

Haleb sancağında vâki' Cebel-i Sem'an nâhiyesinin tâbi' olduğu kazânın kadısına hüküm ki;

Seyyid Mehmed ve Seyyid el-Hâc Ebû Bekir zîde mecduhu gelüb Cebel-i Sem'an nâhiyesine tâbi' Ma'arih karyesinin mâl-1 dimosundan ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve ma'a rüsûm-1 gayruhu ve bâd-1 hevâsından on dört bin dört yüz altmış bir akçe Dâverim el-hûr(?) karyesinin temâmen mâl-1 dimos ma'a rüsûm-1 'örfiye ve resm-i çift ve nahl ve bâd-1 hevâ ma'a rüsûm-1 gayruhu senesi karye-i Serha(?) ma'a mezra'a-i Devr'ân ve Sehtemik(?) mâl-1 dimosundan yigirmi bir kırat ile resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve rüsûm-1 gayruhularına bâd-1 hevâ ve resm-i 'arusânesi olan altı bin yedi yüz kırk sekiz akçeleri hass-1 hümâyun ve karye-i Ma'arih el-mezbûrun mâl-1 dimosundan bin üç yüz akçesiyle nisf-1 hums vakf-1 Hacı Abdullah el-müddei'i ve Serha(?) karyesinin mâl-1 dimosundan sülüs deyu beş yüz altmış iki akçesi vakf-1 zâviye-i Şeyh İsa el-kâdiri olduğu defter-i hakânide mukayyid ve hass-1 hümâyunum hissesi olan mûmâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne bâ-berât-1 'âlişân-1 'uhdelerinde olmağla sâlifü'z-zikr Dâverim el-hûr(?) karyesini müstakilen ve Ma'arih ve Serhâ(?) karyelerin dahi evkâf-1 mezbûr mütevellileriyle tarafına voyvodaları Mehmed zabt Dâverim el-hûr(?) karyesinin mâl-1 dimosun ve rüsûmât-1 sâ'iresi müstakilen ve Ma'arih ve Serha(?) karyesinin dahi mâl-1 dimos ve rüsûmât-1 sâ'irelerini hass yazusuna göre hass tarafına 'â'id olan ahz u kabz murâd iyledikde Haleb sükkânından Celil Ağa dinmekle ma'rûf kimesne fuzûli müdâhale ve on beş nefer nakil iden re'âyâyı ahz u kabz ve gadr iyledikde inhâ ve men' ve def olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i mufassala mürâca'at olundukda Cebel-i Sem'an nâhiyesine tâbi' yüz beş nefer re'âyâ ile karye-i Ma'arih ve hâsılı tahtında mâl-1 dimos on üç bin akçe ve hisse-i vakf Hacı Abdullah el-mer'î nisf-1 hums yazunun üç yüz akçe ve hisse-i mîri --- --- ve nisf-1 hums yazu on bir bin yedi yüz resm-i çift ve bennâk ve mücerred yekûn ma'a gayruhu hisse-i mîri ma'a rüsûm on dört bin yüz akçe ve bâd-1 hevâ dört yüz seksan beş akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' otuz iki nefer re'âyâ ile karye-i Dâverim el-hûr(?) hâsıl tahtında mâl-1 dimos ma'a rüsûm-1 'örfiye ve resm-i mağara ve nahl ve otuz yedi bin akçe ve bâd-1 hevâ ma'a resm 'arûsâne

Sayfa 56 - Belge 129

bin otuz akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' iki nefer re'âyâ ile karye-i Serha(?) ma'a mezra'a-i Hed'ât(?) ve Sehûr(?) hâsıl tahtında mâl-1 dimos verese bin beş yüz akçe ve hisse-i vakf zâviye-i Şeyh Abdülkadir sülüs yazu ve beş yüz altmış iki hisse-i mîri yigirmi bir kırat üç bin dokuz yüz otuz sekiz akçe ve resm-i çift ve bennâk ve

mücerred ve yekûn ma‘a gayruhu hisse-i mîri ma‘a rüsûm altı bin yüz kırk sekiz akçe ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arusâne altı yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Ma‘arih el-mezbûrun mâl-ı dimosundan ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve ma‘a rüsûm-ı gayruhu ile bâd-ı hevâsı yazusu on dört bin dört yüz altmış bi akçesiyle karye-i Dâverim el-hûrun(?) temâmen dimosa ma‘a rüsûm-ı ‘örfiye ve resm-i mağara ve nahl ve bâd-ı hevâ ma‘a rüsûm-ı ‘örfiyesi yazusuyla ve karye-i Serha(?) ma‘a mezra‘a-i Hed‘ât(?) ve Sehûr(?) el-merkûmenin mâl-ı dimosundan yigirmi bir kırat ile resm-i çift ve bennâk ve mücerred ma‘a rüsûm-ı gayruhu ile bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arusâne ahir bin yedi yüz kırk sekiz akçeleri hass-ı hümâyun tarafına ve karye-i Ma‘arih el-mezbûrun mâl-ı dimosundan bin üç yüz akçe ile nısf-ı hums vakf hass-ı Abdullah el-mer‘î tarafına ve karye-i Serha(?) mâl-ı dimosundan sülüs deyu beş yüz altmış iki akçeleriyle tahrîr hisse dahi zâviye-i Şeyh Abdülkadiri tarafına başka başka zabt olunmak iktizâ iyledikde bi’l-fi‘il defter emîni olan mîr Ahmed dâme mecduhu ‘arz iyledikde ‘arz mûcibince ‘amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı ZA Sene 199

Katip: Şâhin

Sayfa 56 - Belge 130'un Özeti

Saray-ı atik amirem serdarlarından el-Hac Mustafa'nın Halep sancağında Reyha nahiyesinde mutasarrıf olduğu zeametini Halep sakinlerinden Şah-ı Bendi Mustafa'ya iltizam olarak verdiği ancak Mustafa'nın ölmesiyle oğlu Abdülkadir hiçbir ücret ödemedi bu zeameti fuzuli zapt etmesinden dolayı el-Hac Mustafa'nın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 56 - Belge 130 - Derkenar

Re'isü'l-küttâb i'lâmıyla mübâşirle tekrâr emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fî Evâhir-i RA Sene 1201

Sayfa 56 - Belge 130

Haleb vâlisi vezire ve Halep mollasına hüküm ki;

Saray-ı ‘atik-i ‘âmirem serdârlarından el-Hâc Mustafa zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyh Halep sancağında Reyha(?) nâhiyesinde Sele(?) ze‘âmeti dinmekle ‘arif hâlâ berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerini bundan akdem Haleb

sâkinlerinden Şâh-ı bendi Mustafa dinmekle ‘arif kimesneye beher sene dörder yüz guruşa iltizâm ve mezbûr dahi iltizâm ve bedel-i iltizâmı olan meblâğ-ı mezbûrun seksan bir guruşunu ol-tarafında iki nefer cebelü bedeliyesine edâ ve teslîm ve bâki kalan üç yüz yigirmi guruşunu bilâ-ta‘allül mûmâ-ileyh irsâl ve edâ ve men‘ itdirildikde ba‘dehu mültezim-i merkûm fevt oldukda yine Haleb sâkinlerinden oğlu Abdülkadir nam kimesne ze‘âmet-i mezbûr karyelerini bin yüz doksan üç senesinden doksan yedi senesine gelince bilâ-temessük ve bilâ-sened fuzûli cebren ve kahran zabt ve te‘aşşir ve mahsûl ve rûsûmunu ahz u kabz ve ze‘âmet-i mezbûrun bilâ-iltizâmından yalnız cebelü bedeliyesini ol-tarafında edâ idüb ma‘âda mûmâ-ileyh bir akçe ve bir habbe irsâl itmeyüb beş seneden berü bin altı yüz guruş mezbûrun zimmetinde müctedîm olduğuna binâ‘en bundan akdem bâ-evâmir-i ‘aliye bi‘d-def‘at taleb iyledikde ‘adem-i itâ‘atinden nâşi mücerred ekl ve bel‘ sevdâsıyla bi-vech-i şer‘î edâda ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı külli iylediğin ve kendüsü dahi ‘alîl ve esîr-i faraş ve medyûn ve fakirü’l-hâl ve te‘aşşi ancak ze‘âmet-i mezbûre mütehasılı olduğun mukaddemân inhâ ve istid‘â ve Haleb vâlisi sâbık ma‘rifeti ve aher husûsa me‘mûr mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le ru‘yet ve sinîn-i mezbûreden beru fuzûli ve bilâ-temessük zabt iylediği ze‘âmet-i mezbûrun bilâ-iltizâmından mezbûrun zimmetinde müctedîm olan ol-mikdâr guruş hakkı bi‘t-temâm tahsîl ve bi-kusûr alıvırilüb ihkâk-ı hak ve gadr dâ‘iyesiyle kat‘an tereddüd itdirilmeyüb hak harici tahsîl olunmamak için bin yüz doksan yedi senesi Evâhir-i Recebinde emr-i şerîfim sâdır ve mübâşir ma‘rifetiyle mahalline lede’l-vürûd ve meblağ-ı mezbûrda fakat altı yüz guruşunu edâ ve bâki zimmetinde bin guruş hak hârici olmağla ol-vechle hesâb diğere gün ve şâyeste-i merhamet olduğun inhâ ve aher husûsa me‘mûr mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince müceddiden hükm-i hümâyunum sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olmağla aher husûsa me‘mûr mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel ve hareket olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı ZA Sene 199

Katip: Ferdi

Sayfa 56 - Belge 131’in Özeti

Halep'te bulunan İbrahim'in Halep'te bulunan Abdurrahman Ağa zimmetinde alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 56 - Belge 131

Haleb vâlisi ve Haleb mollasına hüküm ki;

Seyyidü'l-yevm İbrahim zîde kadruhu kapu kethüdâsı olduğu Haleb muhassılı sâbık hâlâ Halebde sâkin Abdurrahman Ağa dinmekle ma'rûf kimesnenin memhûr ve ma'mûlye tahrîrât kullarıyla der-'aliyemde vâki' olan umûrunu bin yüz doksan senesinde ru'yet ve kendü malından bâ-şartü'l-vücû' bâ-zimmet-i müfredât masrûfı olan on yedi bin altı yüz yigirmi bir guruş kenduye i'lâm ve merkûm dahi cümlesini kabûl itmişken bi'd-def'at kendüden taleb iyledikde tahrîrât-ı beyhûde ile'avk ve te'hîr irâdesinde olduğun mûmâ-ileyh bâ-'arzuhâl inhâ ve emrine binâ'en masrûfı olub merkûmun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakkı mübâşir ma'rifetiyle temâmen tahsîl ve alıvirilüb ihkâk-ı hak ve eğer ta'allül iderler ise der-'aliyeme ihtisâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmeğin sadr-ı'âzam çukadârı mübâşiretiyle mahallinde şer'le sâbit ve mütehakkîk olan alacağını edâda muhâlefet ider ise der-'aliyeme olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı R Sene 1200

Sayfa 57 - Belge 132'nin Özeti

İstanbul'da bulunan Zeliha Hanım'ın aynı yerde bulunan Mustafa Ağa'dan aldığı nafakayı bir daha alamadığı ve bu nafakanın tekrar alınması hususunda Zeliha Hanım'ın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 57 - Belge 132

Haleb mollasına ve Haleb vâlisine hüküm ki;

İstanbul sâkinelerinden Zeliha nam Hâtun gelüb bu za'im Mustafa Ağa dinmekle ma'rûf kimesnenin hâlâ mahalle sükkânında olub za'im-i mezbûr bu seneden berü Halebde ikâmet idüb nafaka ve --- --- müte'allik bu babda gönderülmeyüb mezbûre istidâne ile te'aşşi ve müte'ahhid olub hâli perişân olduğun bildirüb husûs-ı ahere me'mûr-ı mübâşir ma'rifetiyle zevci mezbûr vâcibü'l-ahkâma der-'aliyeme ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin aher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle vâcibü't-terâfu' 'ala eyy-i hâl der-'aliyeme ihzâr olunmak bâbında fermân-ı 'ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt ZA Sene 99

Katip: Hasbi

Sayfa 57 - Belge 133'ün Özeti

Dergah-ı mualla gediklilerinden esbak Hüseyin Hasan'ın tahsildar memuru iken Halep'te tahsilatları almak için gittiğinde vilayet tarafından masraflarının ödenmesini istediği ancak vilayet tarafından bugün yarın veririz diyerek oyalandığı ve bundan dolayı da fukaraya dağıtamadığı ve bu tahsilatların ödenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 57 - Belge 133 - Derkenar

Derkârı mûcibince emr-i yazılmışdır.

Evâsıt-ı C Sene 200

Sayfa 57 - Belge 133

Haleb vâlisine ve Haleb monlasına hüküm ki;

Dergâh-ı mu'allam gediklülerinden --- esbâk Hüseyin Hasan zîde kadruhu bâ-fermân-ı 'ali emvâl-i mîriye tahsîldârına me'mûriyetiyle bundan akdem Halebe varub emvâl-i mîriye tahsiline şira' bir buçuk sene ikâmetden sonra me'mûrunu ahire tahvîl ve 'avdeti iktizâ iyledikde hizmet-i mübâşiriyesi lede'l-mutâlibe ve haraclara ve mesârifına murâd için velâyet tarafından altı bin guruşa kat' ve a'yân ve eşrâf meblâğ-ı mezbûru marifet-i şer' ve cümle ma'rifetleriyle defter-i velâyete idhâl ve tahsîl ve ekl mûmâ-ileyh bir buçuk sene dahi tevkîk ve nihâyet evâmîr-i mütesellim-i sâbık bu cânibine 'avdet idecek olundukda hizmet-i mübâşiriyesi a'yân ve vilâyetden lede't-taleb bu gün yarın veririz deyu birkaç gün dahi tevkîk ve meblâğ-ı mezbûru bir kat dahi fukarâya tevzi' ve tahsîl ve yine mûmâ-ileyh virmeyüb ba'dehu Haleb ruznamçecisi ma'rifetiyle sana İstanbulda vâsıl olur deyu huzûr-ı şer'de ve mütesellim-i sâbık mûmâ-ileyh muvâcehesinden ta'ahhüd ve cevâb virdiklerinde mûmâ-ileyh dahi yedine bir habbe girmediğinden bi'z-zürûr merbûtân-i mütesellim-i sâbık mûmâ-ileyh ile der-'aliyeme varûd ideli iki mâhiye(?) karîb olub henüz meblâğ-ı mezbûr tarafına dâhil olmayub a'yân-ı vilâyet zimmetlerinde kaldığı eşkâr ve meblâğ-ı mezbûr ta'ahhüd olunmuş olduğundan mağdûr olduğu bedfidâr(?) itdiğın gediklü-yi mûmâ-ileyh bâ-takrîr inhâ ve bu babda emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediğine binâ'en mübâşir-i mûmâ-ileyhin müddet ve akde ol-tarafda meğil ve

tevkîkine binâ'en mesârîf-ı lâzimesi-çün tevzi' ve tahsîl olunmuş olan meblâğ her kimlerin zimmetlerine geçmiş ise meğil ve tevzi' ve tahsîlinden mer'îden olunarak ma'rifet-i şer'le zimmetine geçmişlerden tahsîl ve kabzına me'mûre teslîm olunmak olunmak fermânım olmağın imdi ber-vech-i muharrer mübâşir-i mûmâ-ileyhin müddet-i mîride ol-cânibde mekteb ve irâmına(?) binâ'en mesârîf-ı lâzimesi-çün tevzi' ve tahsîl olunmuş olan meblâğ her kimlerin zimmetlerine geçmiş ise bi't-taharri tashîh ve tahkîk iderek ve mükerrer-i tevzi' ve tahsîlinden mübâ'dere olunarak ma'rifet-i şer'le zimmetine geçenlerden tahsîl ve kabzına me'mûre edâ ve teslîme ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı fermân-ı hareketden mecânebet olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı ZA Sene 1199

Katip: Hasbi

Sayfa 57 - Belge 134'ün Özeti

Halep taifesinden Abdülbaki, Saliha, Hacı Süleyman ve Hacı Halil'in Kilis'te bulunan hayvanları için vergi ödedikleri ancak Kapıcı başı Bekir Ağa tarafından bunlardan toprak bastı parasını ve öşürlerini zorla aldığı ve bu zaptın önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 57 - Belge 134

Haleb mollasına ve vücûh-ı memleket zîde kadruhuma hüküm ki;

Haleb tâ'ifesinden Abdülbâki ve siz ki Sâliha ve Hacı Süleyman ve siz ki Hacı Halil nam kimesneler südde-i sa'âdetime 'arzuhal idüb bunlar Abdullah bey' için ezharâm(?) tarafından ağnam-ı mübâliga(?) birle doksan sekiz senesi Zi'l-hiccesinin on beşinci günü Halebü's-Şehbâda vürûdlarında Haleb vâlisi sâbık vezîrim Abdi Paşa iclâlehu Kilisde bulunan ağnâm-ı mezkûrdan rüsûm-ı 'öşriyesin ahz ve berâta memhûr ve ma'mûlye halâs-ı tezkiresi ba'de'l-i'tâ Halebü's-Şehbâya beşinci günü dâhil oldukda müşârun-ileyhin mütesellimi Halebde sâkin Cebol(?) ağası dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Bekir Ağa dinmekle 'arif kimesne müşârun-ileyhin virdiği tezkireye 'adem-i i'tibâr ile tekrâr bunlardan toprak basdı ve rüsûm-ı 'öşrüye ve 'ubûruna tâbi' akçe taleb ve cebren ve kahran yedi bin sekiz yüz guruşlarına ahz ve ol-vechle gadr ve te'addi olduğun inhâ ve isâbet emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmeleriyle siz ki mevlânâ ve müşârun-ileyhimsiz zemân-ı sa'âdet efzân-ı şahânemde kimesneye zulm ve gadr def'ine ber-vechle rızâ-yı hümâyunum ol-meblâğ

rüsûmlardan mûmâ-ileyhin mükerreren olduğu meblâğ-ı mezbûr şer‘le lede’s-sübût istirdâd birle ihkâk-ı hak ve keyfiyet-i der-‘aliyeme ‘arz ve i‘lâm üzere fermân olmağın imdi eyyâm-ı ma‘rifet irtisâm(?)’ı mülükânemde ferd-i vâhide(?) zulm ve gadr olduğuna kat‘a rızâ-yı şahânem olduğu ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer mûmâ-ileyhin mükerreren olduğu meblâğ-ı mezbûr şer‘le lede’s-sübût tahsîl ve ashâbına red ve teslîm ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve keyfiyet der-‘aliyem ‘arz ve i‘lâm mübâderet ve ibtâl-i hakkı ve gadrı mûcib hâlâtdan mücânebet iylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i ZA Sene 199

Katip: Hasbi

Sayfa 57 - Belge 135’in Özeti

Ardu karyesi müftüsü Yusuf Efendi Halep’e ait tahsilattan 500 kuruşu alıp divana götürmekle görevli iken yolda vefat etmiştir. Halep valisine yazılan emr-i şerifte bu paranın varislerinden tahsil edilerek alınması istenmiştir.

Sayfa 57 - Belge 135 - Derkenar

Tekrâr i‘lâmıyla emr-i ‘ali yazılmışdır.

S Sene 200

Katip: Selim

Sayfa 57 - Belge 135

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Sulehadan Şeyh İsmâ‘il zâviyedâr Ayasofya-i sağır Zîde suleha gelüb Haleb kazâsına tâbi‘ Ardu karyesi müftüsü Yusuf Efendi dinmekle ma‘rûf kimesne ba‘z umûr-ı maslahâtı ru‘yet için bin yüz doksan yedi senesinde der-‘aliyeme vürûd ve ikâmet esnâsında tevliyetden hüccet-i farz-ı şer‘den şuhûd-ı ‘udûl müdâhalesinde bâ-temessük beş yüz guruş ahz ve meskat --- olan karye-i mezbûreden götürmek üzere iken kable’l-edâ tekmîl maslahâtıyla cânib-i mezkûre ‘azîmet ve mukaddem yedine virdiği temessük-i mezkûru tehdîd ve meblâğ-ı mezbûru vilâyeti cânibinden irsâl itmek üzere ta‘ahhüd Üsküdüre mürûr ve eyyam-ı merkûmda hasbe’l-kadîr galet veya isâbetiyle yine İstanbula ‘avdet birkaç gün tarafına ecl ve mu‘addile vefât

iylediğın mukaddemâ inhâ ber-mûcib temessük müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakkını karye-i mezbûrede sâkin müteveffâ-yı mezbûrun tereke vesâ'ir emvâl ve eşyâsına ve vaz'ü'l-yed olan veresesinden müteveffâ-yı mezbûr malından temâmen tahsîl ve bi-kusûr alıvırilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin silkatin(?) Haleb vâlisine hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iyledikde ber-mûcib temessük-i merkûmun zimmetinde sâbit olan hakkı tahsîl olunmak için bin yüz doksan yedi senesi Evâ'il-i Zi'l-ka'desinde eğerçi bir kıt'a emr-i şerîfim sâdır olub ancak vâli-i müşârun-ileyhin 'azli vuku'una binâ'en el-hâletü hazihi meblâğ-ı mezbûrun tahsîli seyhâtden te'hîr ve bu vechle infâz-ı emr-i 'ali ve hakkı ihkâk ve icrâ olunmayub 'ali hâli kalmadığından ma'dûriyetine bâ'is olduğın mukaddemân inhâ ve mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ber-mûcib temessük alacağı olan meblâğ-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûmun terekesine vaz'ü'l-yed olan veresesinden mâl-ı müteveffâdan bilâ-ta'allül ve'l-esâhirin ve min gayr-ı noksân tahsîl kendüye red ve teslîm ve ihkâk-ı hak olunmak zımnında sana hitâben müceddiden emr-i şerîfim istid'â ve divân-ı hümâyunumdan vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda virilen emr-i şerîfim ba'de'l-ihrâc sen ki Haleb vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin mukaddemân sâdır olan emr-i 'ali mûcibince 'amel olunmak bâbında doksan sekiz senesi Evâhir-i Şevvalinde sâdır olan emr-i 'ali mahalline vürûdunda verese-i müteveffâ-yı mezbûr mütegalibeye istinâden itâ'at-i erm-i 'ali itmeyüb ibtâl-i hak ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb bu bâbda müceddiden hükm-i hümâyunum ricâ ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at oldukda ber-vech-i muharrer târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olmağın sâdır olan emr-i 'alışânım mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i Z Sene 199

Sayfa 58 - Belge 136'nın Özeti

Erbab-ı tımardan el-Hac Ali nam sipahinin Halep'te Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Asfî karyesinde bulunan zeameti karyelerinin mahsul ve rüsümüne ashab-ı ağrazdan Halil ve oğlu İbrahim'in zorla müdahale etmesi ve bu müdahalenin önlenerek mahsul ve rüsümün el-Hac Ali'ye verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 58 - Belge 136

Haleb vâlisine ve Ravandan kadısına hüküm ki;

Erbâb-ı tımardan el-Hâc Ali nam sipâhi gelüb Haleb sancağında ve kazası müzâfâtından Cebel-i Sem'an nâhiyesinde Asfi(?) nam karye ze'âmet altı bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının baş kalemi olan altmış yedi nefer re'âyâ ile karye Asfi(?) hâsıl-ı kısm-ı mine'l-hums hinta ve şa'ir ve 'ades ve cülbân ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan kırk kıran yigirmi dört bin sekiz yüz elli akçeden hisse-i vakf medrese-i Silâne der-Haleb iki kıran bin kırk iki akçe ve hisse-i ze'âmet Mehmed bin Yunus Paşa ma'a benekli(?) otuz sekiz kıran yigirmi üç bin sekiz yüz yedi akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ yekûn hisse-i ze'âmet ma'a rüsûm yigirmi yedi bin iki yüz elli altı akçe ve Haleb sancağında Ravandan nâhiyesine tâbi' on sekiz nefer re'âyâ ile karye-i Sâmâr(?) hâsıl kısm-ı mine's-sub' hinta ma'a küşne ve humus ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve harac-ı ze'âmet ma'a eşcâr ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i tapu ve deşt-bâni ve bâd-ı hevâ yekûn ma'a rüsûm on iki bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde mezkûr Asfi(?) karyesinin hisse-i ze'âmet olan otuz sekiz kıran yigirmi yedi bin iki yüz elli bir akçesiyle mezkûr Sâmâr(?) karyesi ma'a temessük birikdirilüb kırk sekiz bin iki yüz elli bir akçe yekûnunda otuz bin akçe ifrâz ve ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûru altı bin akçesi merkûm el-Hâc Alinin tımarı bâkisi müştereki kayıtlarında olduğu defter-i hakânide mukayyid olmağla sâlifü'z-zikr Asfi(?) karyesi Silâne medresesi vakfî mütevellisi ve aher müşterekiyle vesâ'ir karyesini defterine müşterekiyle zabt ve Asfi(?) karyesinin otuz sekiz kıran ma'a rüsûm yigirmi yedi bin iki yüz elli altı akçe ze'âmet yazusu tarafına 'â'id mahsûl ve rüsûmdan berât yazusuna göre hissesine --- mahsûl ve rüsûmunu kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde bir dürlü dahl icâb itmez iken ecânib ashâb-ı 'ağrazdan Halil nam kimesne Asfi(?) karyesine vesâ'ir karyesine dâhi edâ iylediklerinden mersûm oğlu İbrâhim cebren ve kahran işbu bin yüz doksan dokuz senesinde zabt ve a'şâr ve rüsûmun ahz ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûn ecânibden olan mezbûr bir dürlü ahz u kabz idirilmeyüb men' ve def' ve tegallüben eltân-ı(?) mahsûl ve rüsûm giru istirdâd itdirilmek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid ve kânûn su'al olundukda bi'l-âda mastûr Asfi(?) karyesinin hâsıl kısm-ı mine'l-hums kırk kıran yigirmi dört bin sekiz yüz elli akçe yazusunda iki kıran bin kırk iki akçesi

Silâne medresesi vakfı ve yigirmi üç bin sekiz yüz yedi akçesiyle rüsûmâtı vesâ'ir karyesi dahi müşterekiyle merkûm el-Hâc Alinin kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i Asfi(?) el-mezbûre vakf mutasarrıfı karye-i Sââmâr(?) el-mezbûre dahi sâ'ir müşterekleriyle zabt ve karye-i Asfi(?) el-mezbûreden medresesi vakfına tahrîr ve tahsîs kılınan iki kırat mahsûl cânib-i vakfda ve ze'âmet tarafına 'â'id mahsûl ve rüsûm ile sâ'ir karyesinin dahi bi'l-cümle vâki' olan mahsûl ve rüsûmu müşterekiyle sipâhi-i merkûmun tımarı tarafına ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfık-ı kânûn iddüğü tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir ZA Sene 99

Katip: Şa(?)

Sayfa 59 - Belge 137'nin Özeti

Mültezim taifesinden Ahmet'in Halep sancağında Cebel-i Akra nahiyesinde Düzağaç mezrası ve Kışlak karyesinde ziraat edenlerden kendilerine düşen öşürleri topladığı ancak bazı ziraat sahiplerinin öşürlerini ya noksan verdikleri ya da hiç vermedikleri ve bu öşürlerin kendisine verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 59 - Belge 137

Haleb kadısına hüküm ki;

Mültezim tâ'ifesinden Ahmed zîde kadruhu gelüb Halep sancağında ve kazası müzâfâtından Cebel-i Akra' nâhiyesinde mezra'a-i Düz Ağaç dernezd-i karye-i Kışlak hass beş yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hass-ı hümâyunum mülhakâtından olduğu defter-i hakânide mastûr ve mezra'a-i Düz Ağaç ve karye-i Kışlak el-mezbûre ber-vech-i mülükâne iltizâm bunun 'uhdesinde olmağla mezra-i mezbûr toprağında zirâ'at idenlerin hass iyledikleri terekelerinden kânûn ve defter mûcibince mevcûd olan 'öşürlerini talep ve almak murâd iyledikde zirâ'atçileri olan kimesneler günagün agrâr-ı vâhiye irâdıyla edâda ta'allül ve muhâlefet ve ol-vechle hass-ı düyûn-ı mahsûlünün kesr ve noksan tertîbine bâ'is ve bâdi oldukları bildirüb mezra'a-i mezbûr toprağında zirâ'at idenlerin terekelerinden kânûn ve defter mûcibince mevcûd olan 'öşürleri alınırılüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûn bir dürlü ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i 'âmire mahfûz defter-

i mufassal ve icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid divân-ı hümâyunumdan kânûn su‘al olundukda mezra‘a-i mezbûr toprağında zirâ‘at idenlerin hass iyledikleri terekelerinden kânûn ve defter mûcibince mevcûd olan ‘öşrleri alıvirilüb muvâfık ve kânûndur deyu tahrîr olmağla kânûn üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i ZA Sene 199

Katip: Ferdi

Sayfa 59 - Belge 138'in Özeti

Halep'te bulunan Şeyh Abdülhey'in Halep sakinlerinden Camuszade Seyyid Abdülkadir, kardeşi oğlu Seyyid Haydar, Seyyid Abdülhalik ve Seyyid Abdülhadi'ye 6000 guruş borcu olduğu ve bu borcunun hiçbir şekilde zorlanmadan ve aksatmadan ödemesi gerektiği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 59 - Belge 138

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Medine-i Haleb sükkânından Şeyh Abdülhey nam kimesne gelüb bunun Haleb sâkinlerinden Camuszâde(?) Seyyid Abdülkadir ve karındaşı oğlu Seyyid Haydar ve Seyyid Abdülhalik ve Seyyid Abdülhâdi(?) -- --- dinmekle ma‘rûf kimesnelere altı bin guruş deyni olub deyne mûkır ve mu‘teref olub edâda katli yoğuken --- merkûmun hilâf-ı şer‘-i şerîf tegallüben ahz u kabz teklîfiyle te‘addi ve tahkîkden hâli olmadıklarından hâli gâyet diğerk gün olduğunda ve bu bâbda Şeyhü'l-islâmında fetevâ-yı şerîfe virildiğın bildirüb mûcibince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘ ve muğâyir-i kânûn münîf ta‘ahhüden ahz ve celb teklîfiyle her biri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve divân-ı hümâyunumdan su‘al olundukda husûs-ı mezbûr umûr-ı şer‘iyeden olmağla mâdâm ki merhûm deyne mukır ve mu‘teref olub edâda katli olmaya hilâf-ı şer‘-i şerîf ve muğâyir-i münîf derbendi taraflarından o makûleyi ahz ve celb teklîfiyle te‘addi ve rencide itdirilmemek için virilan fetevâ-yı şerîfe mûcibince evâmîr-i şerîfe virilmişdir deyu tahrîr olmağla kânûn-ı şerîfe mûcibince mahallinde şer‘le görülmek için emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i Z Sene 199

Katip: Sabri

Sayfa 59 - Belge 139'un Özeti

Antakya'da eş-Şeyh Alaeddin bin eş-Şeyh İbrahim Hulusi Cami-i Şerifi vakfının mütevellisi ve katibi olan Mehmet'in Halep sancağında Antakya nahiyesine bağlı bazı mezra ve karyelerden toplanan aşarların ve rüsumatların bazı has mutasarrıfları tarafından müdahale edildiği ve vakfa ait olan bu aşarın vakf mütevellisine verilmesi gerektiğini şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 59 - Belge 139

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Antakyada vâki' eş-Şeyh Ala'iddin bin eş-Şeyh İbrâhim Hulîsi câmi'-i şerîfi vakfının bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle mütevellî ve kâtibi olan Mehmed zîde kadruhu gelüb Halep sancağında Antakya nâhiyesine tâbi' dört nefer re'âyâ ile karye-i Asbabü'l-harâb(?) nam diğêr Asbabü'l-dehl(?) vakf-ı şerîf câmi'-i Ala'iddin temâmen ve hâsıl-ı kısm-ı mine's-südüs altı yüz akçe ve resm-i çift ve resm-i mücerred ve bâd-ı hevâ doksan altı akçe ve yine Antakya nâhiyesine tâbi' kırk dört nefer re'âyâ ile karye-i Karaca Ta'al(?) vakf câmi' Şeyh Ala'iddin hâsıl kısm-ı mine's-südüs hınta ve şa'ir ve 'alef ve mâl-ı sayfi ma'a resm-i bostan yedi yüz altmış akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve bâd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne yekûn ma'a gayruhu rüsûm-ı 'örfiye ve bâd-ı hevâ bin altı yüz yetmiş dört akçe ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' on beş nefer re'âyâ ile karye-i Bahaklu(?) vakf-ı câmi'-i Şeyh Ali temâmen ve hâsıl kısm-ı mine's-südüs hınta ve şa'ir ve humus ve tûl ve 'ades ve kûsbe ve harâcü'l-kürûm ve eşcâr-ı sâ'ire dokuz yüz kırk sekiz akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve bâd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne yekûn ma'a gayruhu rüsûm-ı 'örfiye ve bâd-ı hevâ dört yüz elli iki akçe ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' mezra'a-i Kestel vakf câmi' Şeyh Ali ve hâsıl kısm-ı mine's-südüs beş yüz akçe ve rüsûm-ı 'örfiye ve bâd-ı hevâ üç yüz kırk iki akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde rüsûm-ı 'örfiye ve bâd-ı hevâ yazu-yı mezkûreleri havâs-ı hümâyunum mülhakâtı olduğu defter-i hakânide mukayyid mûmâ-ileyh Mehmed câmi'-i mezbûr vakfının han-ı berât-ı şerîfimle mütevellisi ve kâtibi olmağla kurra ve mezra'a-i sâlifetü'l-beyânı ber-mûcib defter-i hakâni hass-ı hümâyunum mutasarrıflarıyla câmi'-i mezbûr ve vakfi tarafından zabt ve cânib-i vakfa 'â'id olan a'şârı ahz u kabz itmek murâd iyledikde aherden ber-vechle müdâhale ve ta'arruz olunmak icâb itmez iken hass-ı mezbûr mutasarrıfları tarafından kurra ve mezra'a-i sâlifü'l-beyânın rüsûmâtını hass-ı mezbûr tarafından ahz u kabzına 'âdem-i kanâ'at bilâ-vakf-ı mezbûr cânibine 'â'id a'şâra dahi hilâf-ı defter-i hakâni fuzûli müdâhale ve ahz u

kabzına mürâca‘at ve ol-vechle vakf-ı şerîfe gadr-ı külli sevdâsında oldukların bildirüb kurra ve mezra‘a-i sâlifetü’l-beyân ber-mûcib defter-i hakâni hass-ı hümâyunum mutasarrıflarıyla câmi‘-i mezkûr vakfı tarafından zabt ve cânib-i vakfa ‘â’id olan a‘şâr cânib-i vakfdan mütevellisine ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni hass-ı mezbûr mutasarrıflarını ve aherden bir ferdi vakf-ı mezkûr cânibine ‘â’id mahsûlâta bir dürlü dahl ve ta‘arruz itdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hâkani mûcibince ‘amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı Z Sene 199

Katip: Hüsnü

Sayfa 60 - Belge 140’ın Özeti

Halep sakinlerinden Seyyid Ali, Seyyid Abdurrahman ve Seyyid Mehmet Sait’in babaları Mustafa İbrahim’in küçük karısının vasileri olan Hatice Hatunun kendi mallarını sadakatsiz bir şekilde davranarak yiyip içtiğini kadıya şikayet etmeleri üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 60 - Belge 140

Haleb mollasına hüküm ki;

Haleb sâkinlerinden Seyyid Ali ve Seyyid Abdurrahman ve Seyyid Mehmed Sa‘id zîde şerîfe gelüb min cihetü’l-edâ müderrisleri müteveffi babalarının Mustafa İbrâhim nam müteveffâtın sâğire-i kerîmesi Ayşenin Haleb sâkinlerinden bâ-hüccet-i şer‘îye vasiyeleri olan Hadice nam Hâtun mâl-ı beynimi sadâkat ve istikâmet üzere hıfz itmeyüb ekl ve bel‘ ve istihlâk itmekle hayâtını zâhir olunduğun bildirüb şer‘le görölüb kadı-i mezbûreyi ve hayâtdan ‘azl ve bahâne ber-müstakîm-i dindâr-ı hasene kadı nakîl ve ta‘yîn olunub mâl-ı beynimi sadâkat ve istikâmet üzere hıfz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ iyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i Z Sene 1199

Katip: Nedim

Sayfa 60 - Belge 141’in Özeti

Halep sakinlerinden Müftü İbrahim'in ölmesiyle malları ve borçları eşi Hatice nam hatuna geçmiş, Hatice nam hatun malları almış, fakat Halep sakinlerinden Seyyid Mehmet Said, Seyyid Ali ve Seyyid Abdurrahman'a olan borçları ödememesi ve bu borçların ödenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 60 - Belge 141

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Medine-i Haleb sâkinlerinden Seyyid Mehmed Sa'id ve Seyyid Ali ve Seyyid Abdurrahman zîde şerîfimle gelüb bundan müteveffa Seyyid Ebû Bekir Taylenin(?) Haleb sükkânından tüccar tâ'ifesinden Müfti İbrâhim nam kimesne işbu sene-i mübârekede fevt olub tereke ve emvâl ve eşyâsı min cihetü'l-edâ bunlar ile Haleb sâkinelerinden zevce-i metrûkesi Hadice nam Hâtun ile sağîre kızı Ayşeye ba'de'l-intikâl ma'rifet-i şer'le terekesi akdem ve defter-i kassam merkûm mûcibince hisselerin ahz iylediklerinden sonra zevcesi mezbûre Hadicenin yedinde hâric ez-deftere sende alacağın temessükâtıyla vesâ'ir eşyâsı zuhûr itmekle hâric ez-defter-i kassam zuhûr iden temessükât mûcibince zimem başından olan alacağın temessükâtları ve eşyâdan hisselerin taleb olundukda mezbûre ketm ve ihtifâ sevdâsıyla gadr ve ibtâl sevdâsında olduğun bildirüb şer'le görölüb zevce-i mezbûre Hadicenin ketm ve ihtifâ iylediği hâric ez-defter temessükât ve eşyâdan hisse-i ırsıye-i şer'iyeleri alıvirilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Z Sene 199

Katip: Nedim

Sayfa 60 - Belge 142'nin Özeti

Halep'te bulunan Ayşe Hatun'un yine Halep'te bulunan Eriha kazasında mütevellisi olduğu değirmen ve hamama el-Hac Hüseyin Ağayı vekil tayin ettiği ancak ashab-ı ağrazdan Ali bin Abdullah'ın el-Hac Hüseyin'in tevliyeti umuruna fuzuli müdahale ettiği ve bu müdahalenin men ve def edilmesi hususunda Ayşe Hatunun şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 60 - Belge 142

Erihâ kadısına hüküm ki;

Ayşe nam hâtun gelüb Haleb sancağında Erihâ kazâsında vâki‘ cecdi Şeyh Mehmed malkumûn(?) binâ iylediği vakfiye-i ma‘mûl bahâsında mukayyid üç gün değirman ve bir bâb hamâm ve evkâf-ı sâ’iresi vakfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere berât-ı ‘âlişân mütevelliyesi olub tarafından vekili yine kazâ-i mezbûre sükkânından el-Hâc Hüseyin Ağa dinmekle ma‘rûf kimesne umûr-ı tevliyeti bi’l-vekâle sadâkat ve istikâmet üzere ru’yet idüb tevliyet-i umûruna aherden dahl olunmak iktizâ itmez iken kazâ-i mezbûre sükkânından ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan Ali bin Abdullah nam kimesne bi-vech ve bilâ-berât ve bilâ-sened tevliyeti umûruna fuzûli müdâhale ve tarafından vekili mezbûrun ru’yetine muhâlefet ve te‘addiden hâli olmadığın bildirüb ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan mezkûru bi-vech ve bilâ-berât ve bilâ-sened tevliyeti umûruna fuzûli müdâhale ve muhâlefet ve te‘addi itdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ itmeği mahallinde şer‘le görülmek için emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Z Sene 199

Katip: Sabri

Sayfa 60 - Belge 143

Hacı Süleyman’ın Halep kazasında Cebel-i Seman nahiyesinde Mayer karyesinde davar, emval ve eşyasının olduğu bunların amcasının oğlu ve Reyhanlı aşiretinden Mersioğlu Anlos tarafından zapt edildiği ve bu malların kendisine tamamen verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 60 - Belge 143

Azaz ve Kilis sancağı mutasarrıfına ve Şeyhü’l-hamid ma‘a Amik ve Harim kazâları nâ’ibleri zîde ‘ilmihuya hüküm ki;

Hacı Süleyman nam kimesne gelüb havâs-ı hümayunumdan ber-vech-i mâlikâne ‘uhdesinden olub Haleb kazâsına tâbi‘ Cebel-i Sem’an nâhiyesinde Mâyer karyesinde vâki‘ malının olduğu ma‘lûmü’l-re’s öküz vesâ’ir davar ve emvâl ve eşyâsını müdâhale olunmak icâb itmez iken karye-i mezbûrede sâkin ‘ammu oğlu nam kimesne ile Reyhanlu ‘aşiretinden Mersioğlu Anlos(?) nam kimesneler yüz doksan senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hak kabzen ahz ve külli gadr iyledikleri ve mezbûrlar için hükümet ve kazâlarda mürûr ve ‘ubûr üzere oldukların bildirüb mübâşir ma‘rifetiyle buldukları mahallinde şer‘le görüleb mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve muğâyir-i hak ve ahz iyledikleri ol-mikdâr hayvanat ve emvâl ve

eşyâsı her ne ise temâmen tahsîl ve kendüye alıvirilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum sudûrunu istirhâm iylediği ecilden sen ki Azaz ve Kilis musarrıf-ı mûmâ-ileyhsin mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le görülmek bâbında.

Fi Evâ’il-i M Sene 1200

Sayfa 60 - Belge 144’ün Özeti

Halep’te bulunan Seyyid Tahir’in yine Halep’te bulunan Musa ve Kiryal nam Yahudilerden 1190 senesinden beri 2500 kuruş alacağıının olduğu ve bu alacağın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 60 - Belge 144

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Seyyid Tahir zîde şerîfe gelüb bunun yine sâkinlerinden Musa ve Kiryâl(?) nam Yahudi zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru yalnız iki bin beş yüz guruş alacak hakkı olub beş yüz guruş on ve bâki kırat iki bin guruşa dahi taleb iyledikde bi-vech-i şer‘an virmekde -- -- ve gadr irâdesinde olduğun bildirüb mesfûrun zimmetinde bâki kırat üç yüz guruş hakkı temâmen alıvirilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden hak-ı şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene 1200

Katip: Reha

Sayfa 61 - Belge 145’in Özeti

Antakya serdarı maktul Halil’in vefatından sonra mallarının zevceleri Ayşe ve Zeliha, çocukları Ahmet, Aliye ve Fatma’ya intikal ettiği ancak bu malların ve paraların Katipzade Ahmet ve amcası Süleyman ve bazı kimseler tarafından fuzuli zapt edildiği ve bu zaptın men ve def edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 61 - Belge 145

Antakya kazâsı nâ’ibine hüküm ki;

Vilâyet-i Anadolu da Antakya kazâsı ahâlisinden iken bundan akdem katlen fevt olan serdâr Halil Ağa ibn-i Ahmed dinmekle ma‘rûf kimesnenin vilâyeti kazâ-i mezbûrda sâkine zevcesi Ayşe bint-i Abdullah ve İstanbulda sâkine zevcesi Zeliha bint-i

Abdullah sulbi oğlu Ahmed ve sulbiye kebîre kızları Aliye Fatıma nam hâtonlara ba'de'l-inhisâr mezbûre Zeliha hâton bi'd-def'at 'arz odasında huzûr-ı keyfiyet(?) ma'kûd-i meclis-i şer'îyesinde kazâ-i mezbûr ahâlisinden emr-i 'ali ihzâr olunan Kâtibzâde Ahmed Ağa ibn-i Mehmed ile 'ammizâdesi Süleyman Efendi ibn-i Abdullahın oğlu tarafından husûs-ı ati'z-zikre vekil olduğu Mustafa ibn-i Süleyman ve es-Seyyid Mustafa bin es-Seyyid Ali şehâdetleriyle sâbit olan es-Seyyid Mahmud Halebi muvâcehelerinden mezbûr Halil bundan akdem kazâ-i mezbûrda katlen fevt oldukda emvâl ve eşyâsından Medine-i Antakyada kâ'in mecmû'î seksan bin beş yüz guruş kalemiyle iki bab mülk-i menzîl ve kırk 'aded ipek dolabı ve on altı 'aded mülk tut bağçeleri ve 'akârât-ı sâ'ire memlûke ve bir çiftlik ile altun ve beyaz akçe olmak üzere elli bin guruşunu mezbûr Ahmed ile 'ammizâdesi müvekkil-i mezbûr Süleyman Efendi bi-gayr-ı hak ahz u kabz ve zabt itmeleriyle eşyâ-i mezkûre ile nukûd-ı merkûmede hisse-i ırsiyemi taleb iderim deyu da'vâ itdikde mezbûrdan Ahmed ve Mahmûd Haleb cevâblarında mezbûr Halil katlen fevt oldukda terekesi cânib-i şer'den tahrîr ve bir kassam vereseleriyle tevzî' ve taksîm olunub ve müvekkil-i merkûm Süleyman mezbûrun terekesinden aslâ nesne kabz itmedik deyu inkâr ve beyyinelerinden ba'dehu vukû'ü'n-nâz'a ma'kûd meclis-i şer'de müdde'îye-i mezbûre Zeliha Hâton da'vâ-yı mezkûresinden ---- maslahât-ı mezbûrdan Ahmed ve es-Seyyid Mahmûd Halebî ile sekiz yüz guruş bilâ-makbûle sulh oldukda anlar dahi sulh-i mezkûru ba'de'l-kabûl zevci kabl-i mezbûrun terekesine müte'allika-i 'amme-i da'vi ve mutâlibât ve kaffe icâb ve ---- mezbûrdan Ahmed ve müvekkil-i merkûme Süleyman ve es-Seyyid Mahmûd Halebî ve gasbûn(?)'ane'l-meclîs Abdi Ağa ve Emânzâde Mustafa Ağa ve Abdi Ağazâde diğêr Mustafa Ağa ve Ömer Efendi nam kimesnelerin zimmetlerini ibrâ-i 'amm ve kat'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât iyledikde mezkûrdan Ahmed ve es-Seyyid Mahmûd Halebîden her biri ibrâ-i mezkûru asâleten ve vekâleten kabûl idüb bu vechle külliyyen kat'-i münâzi'a itmeleriyle mezbûrdan ihzârları bâbında şerefyafte-i sudûr iden emr-i 'âlişânın kaydı ref' ve terkîn ve delâyetlerine gitmeleri-çün izn ve ruhsatı müş'ar emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Rumili kaz'askeri olan molla Mehmed sâdır edamullahu fezâ'ilihu i'lâm itmekle i'lâmı mûcibince ihzârları emrinin kaydı terkîn ve i'lâm hâli müş'ar fermân-ı 'ali yazılmışdır.

Evâ'il-i M Sene 1200

Katip: Ferdi

Sayfa 61 - Belge 146'nın Özeti

Nefise ve Naim nam Hatunların Antakya kazasında Cebel-i Akra nahiyesinde bulunan Sinaniye karyesinde mülklerinin olduğu bu mülklere Bekir nam kimesnenin fuzuli taarruz ettiği Nefise ve Naim nam Hatunların Seyyid Mustafa Ağayı vekil tayin ettikleri ve mülklerine olan müdahalenin önlenmesini istedikleri hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 61 - Belge 146

Haleb kadısına ve Antakya kadısına hüküm ki;

Nefise ve Nâ'ime nam hâtunlar gelüb bunların Antakya kazâsında vâki' Cebel-i Akra' nâhiyesine tâbi' Sinâniye nam karye toprağında kâ'in --- bâ-hüccet-i şer'e mutasarrıf oldukları ma'lûmü'l-kat'a mülk tut bağçe ile beş bab mülk harîr-i tâmlarında aherden 'alâka ve müdâhale olmayub hilâf-ı şer'-i şerîf ve muğâyir hüccet-i şer'e kat'a müdâhale ve kabz olunmak icâb itmez iken kazâ-i mezbûr sükkânına mütegalibe ve câbireden Eşkâr Bekir nam kimesnenin yüz doksan senesinde bâ-inhâ-i mezkûrenin bir kıt'asını fuzûli ve ta'arruzdan cebren ve kahran zabta cesâret iylediğinden başka sene-i mezkûreden beru zikr-i mutasarrıf oldukları mülk bağçelerinden hâsıl olan tut bayraklarını ve mahsûlât sâ'iresini dahi tegallüben ahz idüb ma'rifet oldukları ve taraflarından Seyyid Mustafa Ağa dinmekle ma'rûf kimesneyi vekîl iylediklerin bildirüb şer'le görülüb mezkûrun mâru'z-zikr zabt iylediği bağçe ile diğer bağçelerin mahsûl müstahkem(?) vekîl-i merkûme alıvırilüb bi-vech-i şer'an ta'allül ve muhâlefet idilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i M Sene 1200

Katip: Râmiz

Sayfa 61 - Belge 147'nin Özeti

Ali nam kimesnenin Antakya sakinlerinden Fethullah Ağanın zimmetinde alacağının olduğu bu paranın Fethullah'ın kardeşi İsmail Ağa tarafından ödeneceği ancak İsmail Ağa türlü hile ile ödemeği ancak Ali nam kimesnenin bu alacağının ödenmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 61 - Belge 147

Haleb vâlisi vezîre ve Antakya kadısına hüküm ki;
 Ali nam kimesne sütte-i sa'âdetime 'arzuhâl idüb Antakya sâkinlerinden müteveffa Fethullah Ağa dinmekle ma'rûf kimesnenin zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru müterâkim ve mütehakkik olan on bin iki yüz beş gurusunu bundan akdem müteveffâ-yı mezbûrun karındaşı İsmâ'il Ağa dinmekle meşhûr kimesne asatâne-i 'aliyemde iken edâya ta'ahhüd iyleyüb sefâkiye-i(?) kazâ-ı mezbûre 'azîmet ve ba'dehu mezbûr İsmâ'il dürlü dürlü hileye sâlik ve 'illet-i beyhûde ile imdâd- evkât üzere iken ber-takrîb diyâr-ı aherin karâr ve ol-vechle ibtâl-i hak ve gadr-ı 'azîm olduğun bildirüb mahallinde şer'an görülüb müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde olan ol-mikdâr gurusunu terekesine vaz'îyed iden Antakya sükkânından veresesinden ve mâl-ı müteveffât temâmen tahsîl ve alıvirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb ber-muktezâ-yı şer'fat --- icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediği ecilden mahallinde ma'rifet-i şer' ve aher husûsa mübâşeret ile hâlâ ol-cânibde olan zu'emâdan kadûn ----- Ali zîde kadruhu mübâşeretiyle görülmek bâbında fermân-ı 'alışân yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i M Sene 1200

Katip: Hasbi

Sayfa 62 - Belge 148'in Özeti

Antakyalı Fethullah öldükten sonra mallarını kardeşi Süleyman'a devretmiş, Süleyman ise malları yirmi beş bin kuruşa diğer kardeşi İsmail'e satmıştır. Bunların akrabalarından olan Emanzade Hacı Mustafa Ağa İsmail'i öldürerek mallarını zapt etmiştir. Mustafa'nın cezalandırılarak zapt ettiği malların Süleyman'a teslim edilmesi hususunda emr-i şerif.

Sayfa 62 - Belge 148

Haleb vâlisine ve Halep kadısına hüküm ki;
 Antakya nâ'ibi tarafından der-'aliyeme varûd olan i'lâmından ve ocaklu taraflarından olarak bir kıt'a mahallerde Antakyalı maktûl Fethullah ve birâderzâdesi Süleyman vesâ'ir 'avnelerinin bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve imârâtı cânib-i mîriye yigirmi beş bin guruş virilmek üzere ihsân olunan maktûl-i merkûmun diğer birâderzâdesi İsmâ'il nam kimesne Antakya lede'l-vürûd umûruna aher tarafından i'ânet olunur ancak derûnunda misâfir olan --- icrâsında Antakya sükkânından hânedân ve

ocakludan Emanzâde Hacı Mustafa Ağa dinmekle ma'rûf kimesneyi bin yüz doksan senesinde katl ve 'avne ile firâr iylediklerini tahrîr ve inhâ ve bu bâbda emr-i şerîfim sudûrunu istid'â olunmuş divân-ı hümâyunumda mahfûz ahkâm kuyûdâtı tettebbü' olundukda Antakyaya ocakdan serdâr ta'yîn ve irsâl olmağla fimâ ba'd merhûm İsmâ'il ve 'avneleri ve evladlarından hiç birisi Antakyaya serdâr olmamak üzere beldeye emân tasaddi olmamak üzere nizâm --- ile maktûl-i merkûm Fethullahın cânib-i mîriden darb olunub ba'dehu yigirmi beş bin gurus para ile mezbûr İsmâ'il ahz ve izmihlâl iylediği emvâl ve eşyâ ve emlâk ve 'akâr yedinden niza' ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle tahrîr olunub lede'l-emrde maktûl Fethullah ve birâderzâdesi Süleymanın mahlukâtı yedini merkûm İsmâ'ilin cânib-i mîriye edâsı müte'ahhid olduğu meblâğdan gayr-ı ez teslîm bâki kalan meblâğ tahsîl ve dersâ'âdetime --- ve kusûru dahi maktûl-i merkûmda ol-tarafda alacak iddi'â idenlerin şer'an sâbit olan haklarına göre ma'rifet-i şer'le temâmen vechle ashâbına tevzî' ve taksîm olunub keyfiyet-i sıhhat üzere der-'aliyeme 'arz ve inhâ olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke Evâhir-i Şevvalinde Antakya nâ'ibine ve Haleb mütesellimine hitâben emr-i şerîfim sâdır olduğu mastûr ve mukayyid olmağın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin merkûm İsmâ'il ve 'avneleri ahz ve Halebe vusûlüne dek ma'rifet-i şer'le ber-vech-i hakânide da'vâları ru'yet üzere katli sâbit olanlar --- ibkâ ve keyfiyet-i sûretde maslâhâtıyla 'arz ve inhâ olunmak fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin merkûm İsmâ'ilin ve 'avanelerini oldukları mahalde ahz ve kabzına ihzâr ma'rifetle şer' me'mûr-ı marîn(?) olmağla --- şer'le -- --- da'vâlarında ru'yet ve ber-muktezâ-yı şer' mazhâr mâla katl üzerine şer'an sâbit ve zâhir her biri - -- --- ve keyfiyeti sûretde maslahâtıyla der-'aliyeme 'arz ve inhâya mübâderet mâl-ı merkûmu celb-i(?) mala almak --- kasabada 'alâka ve müdâhale olmayan kimesnelerde gadr-ı muhâlefet ile te'addi ve rencideden ve hilâf-ı emr-i 'ali hareket ittikâ ve mübâ'ide olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i M Sene 1200

Sayfa 62 - Belge 149'un Özeti

Antakya serdarı maktul Halil'in vefatından sonra mallarının zevceleri Ayşe ve Zeliha, çocukları Ahmet, Aliye ve Fatma'ya intikal ettiği ancak bu malların ve paraların Katipzade Ahmet, Süleyman ve bazı kimseler tarafından fuzuli zapt edildiği ve bu zaptın men ve def edilmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 62 - Belge 149 - Derkenar

Ol-tarafda mübâşir ma‘rifetiyle emr-i ‘ali yazılmışdır.

Evâhir-i B Sene 200

Sayfa 62 - Belge 149

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Antakya serdârı maktûl Halilin verâseti ve kazâ-i mezbûrda sâkin zevcesi Ayşe ve İstanbulda sâkin zevcesi Zeliha ve sulbi oğlu Ahmed ve kızları Aliye ve Fatımaya ba‘de’l-ihzâr maktûl-i mezbûrun kazâ-i mezbûrda sâkin bin beş yüz guruş kıymetlü menzîl ve bağçe ve ‘akârâtı ve elli bin guruş nukûdunu kâtibzâde Ahmed ve Süleyman ve müşâr kimesneler fuzûli zabt iylediklerinde mezbûre Zeliha huzûr-ı şer‘iye inhâ ve hisse-i ırsiyesini bu tarafa ihzâr itirdiği mezbûr Ahmed ve Süleymanın vekîli oğlu Mahmûdun taleb ve da‘vâ iylediği merkûmân cevâblarında maktûl-i mezkûrun terekesi cânib-i şer‘den tahrîr ve veresesine men‘ ve def‘ olanlar ba‘z ve kendüleri bir nesnesine vaz‘ iylediklerini imrâr ve beynlerinde ve sulhün tevessutuyla sekiz yüz guruşa musâliha olunub maktûl-i mezbûrun terekesine müte‘allika-i ‘amme-i da‘vâdan mezbûran Ahmed ve Mahmûd ve gâ’ib ‘ane’l-meclis ma‘lûmetü’l-esâmi kimesnelerin zimmetlerini ibrâ ve kat‘a niza‘ olduğunu mübeyyineden Rumili kaz‘askeri i‘lâm itmekle i‘lâmı ve sudûr iden fermân-ı ‘ali mûcibince merkûmların bu tarafa ihzârları-çün mukaddemân virilan emrin kaydı terkîme olunub i‘lâm hâlini şu Antakya nâ’ibine mukaddemân işbu sene-i mübâreke Evâ’il-i Muharreminde emr-i şerîfim sâdır olmuştur el-hac-hâletü hazihi mezbûr Zelihanın der-‘aliyeme takdîm iylediği ‘arzuhâli mefhûmuna zevci Antakya serdârı ser turnalı Haleb bin yüz doksan senesinde maktûlen fevt oldukda kemerinde mevcûd bin altun ve konağında olan gerek nakd ve gerek eşyâ ve esb ve raht ve iki bin menzîl ve kırk ‘aded ipek dolabı ve meyve bağçesi ve çiflik vesâ’ir emvâl ve eşyâ bunun ile Antakyada sâkin ma‘lûmü’l-esâmi vereselerine intikâl itmişiken verese-i mezbûrlar emvâl-i mezkûreyi zabt ve gadr iylediklerinden ve Arab zevci maktûl-i mezbûr Antakya serdârı olduğu âvânda mâlik olduğu emvâl ve eşyâsının rehine-i vaz‘ ve on dokuz kise akçe için kendüye taleb itmekle şimdi meblâğ-ı mezbûrun ashâbı mutâlibe ve tazyîk ve perîşânü’l-hâl ve divân-ı kesîreye münferik olduğuna ve tarafından el-Hâc Mehmed nam kimesneyi vekîl iylediğin bildirüb siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız ma‘rifetiniz ve mübâşir ma‘rifetiyle vekîl-i merkûmu ol-tarafda olan vereselerine terâfu‘-ı şer‘ ve tegallüben zabt iyledikleri

emvâl-i mezkûre ve edâ hakkı olan meblâğ-ı mezbûrlarına hisse-i irsiyesi ve mihr-i mu'accele temâmen tahsîl ve vekîl-i merkûm alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmekle siz vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız ma'rifetiniz ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle vekîl-i şer'îyesiyle ibrâya dâhil olmayan verese-i mahalline terâfu'-ı şer' ve ba'de's-sübût irsiyesi icâb iden vereseden tahsîl ve ihkâk-ı hak der-'aliyeme i'lâm olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız ma'rifetiniz ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ibrâya dâhil olmayan verese-i mezbûreleri meclis-i şer' ihzâr vekîl-i şer'îyesi mezkûrlarına hak-ı da'vâ üzere terâfu' ve mukaddemân bir def'a şer'le görölüb nakl olmağın husûslarına ru'yet ve ba'de's-sübût hisse-i irsiyesi icâb iden vereseden temâmen ve kâmilen tahsîl ve vekil-i merkûme edâ ve teslîm ve ihkâk-ı hak birle infâz-ı emr-i 'aliye ihtimâm ve dikkat ve keyfiyetden der-'aliyeme tahrîr ve i'lâma mübâderet ve ibtâl-i hakkı emr-i münîfimin 'adem-i infâzını mûcib-i hâlâtına mûcânebet olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i M Sene 1200

Sayfa 63 - Belge 150'nin Özeti

Dergah-ı mualla çavuşlarından Mehmet Sait ve oğlu Müteferrika Mehmet'in Halep, Maarra, Aziz, Kilis sancaklarında ve bazı nahiyelerde Karis karyesinde mutasarrıf olduğu zeametlerinin başına vekil olarak Antakya'da bulunan Katıpzade Süleyman Ağa'yı tayin ettiği ve bu topraklardan elde edilen mahsul ve rüsumun tevcih edenler tarafından Süleyman Ağaya verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 63 - Belge 150

Haleb vâlisine ve Halep ve Ma'arra ve Aziz ve Kilis sancaklarında zikri ati ze'âmet ve karyelerinin tâbi' oldukları kazâ ve livâsının kuzât ve nüvâb zîde fezâ'iluhuya hüküm ki;

Nişân-ı hümâyunum virilan dergâh-ı mu'allam çavuşlarından Mehmed Sa'id veled-i Müteferrika Mehmed zîde kadruhu gelüb Halep ve Ma'arra ve Aziz ve Kilis sancaklarında Bâb ve gayri nâhiyelerden Karis nam karye ve gayriden yetmiş yedi bin beş yüz elli dört akçe taht-ı kazânızda vâki' berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmet-i karyeleri bin yüz doksan dokuz senesinde vâki' olan mahsûl ve rüsûmu

berât mûcibince tahvîli târihine düşüb onun tarafından kimesne der-‘uhde ve iltizâm olunmağın ba‘z mevâki‘ sebeble ‘ali hâli kalduğın ve tarafından Antakya sükkânından Kâtibzâde Süleyman Ağa dinmekle ma‘rûf kimesneyi vekîl iylediğın bildirüb ze‘âmet-i mezbûr karyelerinin berât mûcibince tahvîli târihine düşüb sene-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu tevcîh idenlerden temâmen tahsîl ve tarafından vekîl-i mezbûre alıverilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz ve ruznamçe-i hümâyunuma mürâca‘at olundukda ze‘âmet-i mezbûr bin yüz seksan altı senesi târihiyle ve berâtıyla üzerinde olduğı mastûr ve mukayyid bulunmağın defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı S Sene 1200

Sayfa 63 - Belge 151'in Özeti

Halep'te bulunan Seyyid İbrahim ve Seyyid Mehmet ile kız kardeşleri Şerife, Rukiye, Fatma ve Emine'nin babaları Seyyid İsmail'in yine Halep'te bulunan kasap taifesinden bazı kimselerden 1500 kuruş alacağıının olması ancak babalarının vefat etmesi üzerine bu paranın alınmadığı ancak bu alacağın kendilerine verilmesini istedikleri hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 63 - Belge 151

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Seyyid İbrâhim ve Seyyid Mehmed nam kimesneler ile kız karındaşları Şerîfe Rukiye ve Şerîfe Fatıma ve Şerîfe Emine nam hâtunlar gelün bunların babaları Seyyid İsmâ‘il nam kimesnenin kazâ-i mezbûr sâkinlerinden kasab tâ'ifesinden Hacı Yahya ve Mehmed ve Ali ve Hacı Mesut(?) ve Hacı Ali bin İsmâ‘il Beşe ve Hacı Yusuf Ağa ve Hacı Mustafa ve Seyyid Kâsım Ali ve Hacı Bekir --- -- ve Hatib nam kimesneler zimmetlerinde bin beş yüz guruş alacak hakkı olub taleb üzere iken babaları mezbûr fevt oldukda zikr olunan akçe ırs-i şer‘ buna intikâl idüb yolda(?) vakt-i sağır olduklarından taleb ve almak üzere iken mezbûr Hacı Yahya ve Hacı Mesut(?) --- dahi fevt olduklarında şimdi bunlar erişüb bâliğ ve da‘vâya kâdir olub babaları müteveffâ-yı mezbûrun --- mezbûrların zimmetlerinde olan ol-mikdâr guruşa mezbûrlardan ve müteveffâ-yı mezbûr mallarından taleb iyledikde bi-vech-i şer‘an virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve gadr irâdesinde olduğın ve bu bâbda

da'vâsına muvâfık fetevâ-yı şerîfe virildiğın bildirüb şer'le görölüb babaları müteveffâ-yı mezbûrların zimmetlerinde olan ol-mikdâr gurus haklarını mezbûrlardan müteveffâ-yı mezbûr mallarından alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediğı ecilden mahallinde şer'le görölmeğ için yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene 1200

Katip: Ruhi

Sayfa 63 - Belge 152'nin Özeti

Defter-i hakani ketibesinden zide kadruhunun Halep sancağında ve Antakya nahiyesinde Yaryarun karyesinde mutasarrıf olduğı zeameti karyelerinin mahsul ve rüsümünü hiçbir şekilde alıp satmadığı ancak bu mahsul ve rüsümün reaya mı yoksa başkaları tarafından mı alıkonulduğunu bilmediğı ve her kimdeyse kendisine verilmesini istediğı hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 63 - Belge 152

Haleb kadısına ve Antakya kadısına hüküm ki;

Defter-i hakâni kalemi ketibesinden zîde kadruhu gelüb Halep sancağında Antakya nâhiyesinde Yaryarun(?) nam karye ve garbindan berât-ı 'âlişân mutasarrıf olduğı ze'âmeti karyelerinin doksân dokuz senesinde vâki' olan mahsûl ve rüsûm berât mûcibince tahvîli târihine düşmüşiken tarafından mültezimi ahz u kabz itmeyüb ba'z mevâki' sebeble 'ali hâli kaldığın inhâ ve berât mûcibince tahvîli târihine isâbet iden mahsûl ve rüsûm re'âyâda mıdır gayride midir her kimde ise tevcîh idenlerden alıverilmek bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin sana hitâben muktezâ-yı kânûn-ı emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunum kaleminden kânûna su'al olundukda berâtına nazar olunub ze'âmet-i mezbûr hâlâ berât ile üzerinde olub ve niza' ze'âmet olmayub üzere mahsûlde olub taleb iylediğı doksân dokuz senesinin mahsûl ve rüsûmu berât mûcibince tahvîli târihine düşmüşiken tarafından kalemi ahz u kabz itmeyüb ba'z mevâki' sebeble 'ali hâli ve olmuş ise berât mûcibince tahvîli târihine düşen sene-i mezbûr mahsûl ve rüsûmu re'âyâda mıdır gayride midir her kimden tevcîh ider ise re'âyâdan bir senede iki def'a mahsûl ve rüsûmu almakdan hazer olarak ba'de's-sübût alıvirilmek muvâfık kânûn üzere tahrîr olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin kânûn üzere 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i M Sene 1200

Katip: Hâşim

Sayfa 63 - Belge 153'ün Özeti

Halep'te sakin Sirta'nın kimseye borcu olmamasına rağmen, Halep'te bulunan Mehmet Hüseyinoğlu'nun Sirta'nın kendisine borcu olduğunu söyleyerek 506 kuruşunu zapt etmiştir, Sirta'nın şikayeti üzerine bu paranın iade edilmesi hakkında emr-i şerif.

Sayfa 63 - Belge 153

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Sirta(?) zîde şerîfe gelüb bunun kimesneye deyn ve küffâz olmayub üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve kimesne bey' için -- --- ile deyu emr itmez değil iken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed Hüseyinoğlu nam kimesne zuhûr-ı deyn senin için vâli tarafından gelân mübâşire ikâmet(?) virdi deyu bin yüz doksan senesinde beş yüz altı guruş ---olub ziyâde gadr itdiğin bildirüb şer'le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf bi-gayr-ı hak--- ol-mikdâr guruş hak alıvırilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene 1200

Katip: Ruhi

Sayfa 64 - Belge 154'ün Özeti

Halep sancağında Antakya muzafatından Altınözü nahiyesine bağlı Halebü't-tüccar cami vakfında hissesi bulunan hisse-i silahşorlardan Süleyman'ın hisselerinin Haseki Süleyman tarafından zapt edilmesi ve bu zaptın önlenmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 64 - Belge 154

Haleb vâlisi vezîre ve Antakya nâ'ibine hüküm ki;

Haleb sancağında Antakya muzâfâtından Altınözü nâhiyesine tâbi' kırk altı nefer re'âyâ ile karye-i Yuhşîn(?) hâsıl kısm-ı mine's-südüs hinta ve şa'ir ve erzen ve kisbe ve 'ades ve hass? yigirmi bin dört yüz yetmiş iki akçe yazusunda hisse-i vakf makâm-ı Halebü't-tüccâr kırat üç iki bin beş yüz elli dokuz ve hisse-i vakf-ı câmi' Halebü't-tüccâr kırat üç iki bin beş yüz elli dokuz ve hisse-i mülk Cemâleddin Abdi bin Faylû(?) bin kırat üç iki bin beş yüz elli dokuz ve hisse-i mîri kırat on beş on iki

bin yedi yüz doksan beş ve'l-’öşr ‘ann-ı hisse-i mülk hums mahsûl altı yüz beş yüz on iki ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve resm-i ma‘ara ve nahl ve resm-i deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma‘a resm-i ‘arus yekûn hisse-i mîri ma‘ü'l-’öşr ve rûsûm ve gayruhu on beş bin yedi yüz yigirmi bir akçe yazı ve yine Altınözü nâhiyesine tâbi‘ karye-i Murâdiye(?) dernezd-i karye-i Yuhşîn(?) hâsıl ma‘a rûsûm üç bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde havâs-ı hümâyunum mülhâkâtından olduğu defter-i hakânide mukayyid olmağla bu def‘a hisse silahşörlerimden Süleyman zîde mecduhunun der-‘aliyeme takdîr iylediği ‘arzu hâli mefhûmundan ber-vech-i mâlikâne ‘uhdesinde olan hass-ı hümâyunum mülhâkâtından mezkûr Yuhşîn(?) karyesinde Halebü’t-tüccâr câmi‘ ve makâmına yazılan berât altı kırat ve beş bin iki yüz on sekiz akçe yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl-i mûmâ-ileyhin tarafından voyvodası olan Haseki Süleyman zîde kadruhu tarafından yüz doksan sekiz senesine mahsûben karye-i mezbûreyi zabt ve te‘aşşir atmış olduğundan ahz olunmuş olmağla cânib-i vakfiye edâ ve teslîm itmek murâd olundukda vakf-ı mezbûrun mütevellisi olan Ali nam kimesne ziyâde talebiyle te‘addi ve ma‘rifet-i şer‘le karye mezbûr ahâlileri ve etrâfında olan hüsn ve ihtiyârlardan karye-i mezbûre toprağında mezru‘a hubûbat-ı istihbâr olundukda mahsûlâtı yigirmi altı İstanbul kile hinta olub taraf ve vakfiye altı buçuk kile zabt isâbet iylediği ihbâr ve ziyâde olmadığına ba‘de’t-tahlîk mütevell-i mezbûr altı buçuk kile hintayı ve üç merkûmun ahzdan imtina‘ ve ziyâde mutâlibesiyle üzerinden hâli olmadığı vech-i meşrûh üzere cânib-i şer‘den i‘lâm olduğun inhâ ve taraf vakfiyesine mezbûrede ‘â’id altı buçuk kile hintayı mütevell-i mezbûre edâ iyledikten sonra ziyâde mutâlibesiyle zâhir olan müdâhale ve te‘addisiyle men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şeîfim sudûrunu istid‘â ve husûs-ı mezbûr umûr-ı şer‘îyeden olmağla mahallinde şer‘le havâle ile emr-i şerîfim i‘tâsı muvâfık berât-ı ‘ali itdiğin bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbı olan es-Seyyid Feyzullah dâme mecduhu i‘lâm itmeğın i‘lâmı mûcibince mahallinde şer‘le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâhir-i M Sene 1200

Katip: Hüsnü

Sayfa 64 - Belge 155’in Özeti

Dergah-ı mualla çavuşlarından Mehmet Sait ve oğlu Müteferrika Mehmet’in Halep, Maarra, Aziz, Kilis sancaklarında ve bazı nahiyelerde Karis karyesinde mutasarrıf

olduğu zeametlerinin başına vekil olarak Antakya’da bulunan Katipzade Süleyman Ağa’yı tayin ettiği ve bu topraklardan elde edilen mahsul ve rüsumun tevcih edenler tarafından Süleyman Ağaya verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 64 - Belge 155

Haleb vâlisine ve Haleb ve Ma’arra Aziz ve Kilis sancaklarında zikr-ati ze’âmet karyelerinden tâbi’ oldukları kazâ ve nüvâbının kuzât ve nüvâbına hüküm ki; Nişân-ı hümâyunum ve ber-berât dergâh-ı mu’allam çavuşlarından Mehmed Sa’id veled-i müteferrika Mehmed zîde kadruhu gelüb Haleb ve Ma’arra ve Aziz ve Kilis sancaklarında Bâb ve gayri nâhiyelerinde Kâris(?) nam karye ve gayriden yetmiş yedi bin beş yüz elli dört akçe taht-ı kazânızdan bâ-berât-ı ‘ali mutasarrıf olduğu ze’âmeti karyeleri bin yüz doksan dokuz senesinde vâki’ olan mahsûl ve rüsûmu berât mûcibince tahvili târihine düşüb --- ba’z mevâki’ sebebi ile tarafından kimesneye der-’uhde ve iltizâm olmadığından zabt ve te’aşşir olmayub ‘ali hâli kaldığın ve tarafından Antakya sükkânından kâtibzâde Süleyman Ağa dinmekle ‘arif kimesneyi vekîl iylediğin bildirüb ze’âmet-i mezbûr karyelerinin berât mûcibince tahvili târihine düşüb sene-i mezbûre mahsûl ve rüsûmu tevcih idenlerden bi’t-temam tahsîl ve tarafından vekîl merkûme alıvırmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyunuma mürâca’at olundukda ze’âmet-i mezbûr yüz seksan altı senesi târihinde ve berât ile hâlâ çavuş mûmâ-ileyhin üzerinde olduğun mastûr ve mukayyid olmağın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel ve hareket olunmak bâbında.

Fi Evâ’il-i S Sene 1200

Katip: Edib

Sayfa 64 - Belge 156’nın Özeti

Divan-ı hümâyunum kalemi katiplerinden Mehmet İzzet’in Halep sancağında Antakya nahiyesine bağlı Com karyesinde mutasarrıf olduğu zeameti karyelerine aşar vergilerini toplamak üzere subaşı Ahmet’i görevlendirdiği; ancak reayadan olan Rüstem oğlu Yusuf’un aşar vergisini ödemediği ve bu verginin alınması hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 64 - Belge 156 - Derkenar

Re'isü'l-küttab i'lâmı mûcibince tekrâr emr-i 'ali yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L Sene 201

Sayfa 64 - Belge 156

Haleb vâlisi vezîre ve Antakya nâ'ibine hüküm ki;

Divân-ı hümâyunum kalemi kâtiblerinden --- erbâbü't-tahrîr ve'l-feth Mehmed İzzet zîde kadruhunun Haleb sancağında Antakya nâhiyesinde Com nam karye ve gayride bâ-berât-ı 'âlişân mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyeleri re'âyâlarının bin yüz doksan dokuz senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelan a'şâr vesâ'ir hukûk ve rüsûmlarda kânûn ve defter mûcibince tarafından bâ-temessük subaşısı Ahmed zîde kadruhu ahz u kabz murâd iyledikde Emanda(?) Rüstem oğlu Yusuf re'âyâları tahrîrin ve izlâl birle berât-ı temessük vardır deyu iddi'â ve ze'âmet-i mezbûr karyeleri sene-i mezbûrede mahsûben mezkûre der-'uhde ve iltizâm olunmuş değil iken a'şâr vesâ'ir hukûk ve rüsûmlarının ahz u kabzına kânûn ve bilâ-sened mürâca'at ve te'addiden hâli olmadığın mukaddemân inhâ be icâbet iden ve mezkûrun hilâf-ı kânûn ve bilâ-sened ol-vechle zâhir olan mezbûre ve te'addisi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iyledikde kânûn üzere 'amel olunmak için doksan dokuz senesi Evâ'il-i Recebinde şerefrîz sudûr iden fermân-ı Halebü'l-kadrim mahalline lede'l-vürûd taraf-ı şer'-i enverden mürâsele virildikde mûmâ-ileyh Ahmed ze'âmet-i mezbûru zabta mübâşirde tarafından mezkûr Com karyesine subaşı ta'yîn ve irsâl iyledikde mültezîm-i şerîfi Rüstem oğlu Yusuf ve Mehâlu(?) Mustafa birbirleriyle tebdîl ve mûmâ-ileyh Ahmedin zabt ve tasrifine mezbûr ve muma-leyhin

Sayfa 65 - Belge 156

ümmilerin taraf ve bi-kayd ve terâfu'-ı şer' için cânib-i şer'de mürâsele tahrîr mederrisi olundukda 'adem-i itâ'at bilâ-ze'âmet-i mezkûr karyelerin bilâ-sened fuzûli zabt ve te'aşşir ve rüsûmâtın ahz u kabz itdirdiklerin karye-i mezbûre ve civâr kurra ahâlileri meclis-i şer'e ve ihbâr ve mezbûrdan Rüstem oğlu Yusuf ve Mehâlu(?) Mustafanın bilâ-sened ze'âmet-i mezkûreden sene-i mezbûre mahsûben olmak üzere te'aşşir ve ahz itdirdiği rüsûmât kendülerden tahsîl için sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Ali Rıza zîde 'ilmihusun bu def'a derbâr ma'rifet-i tenârim(?) gönderdiğin bir kıt'a --- sonra tahrîr ve inâyet-i istid'â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâm mürâca'at vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim viridiği mastûr ve mukayyid olduğunda sen ki Haleb vâlisi

vezîr-i müşârun-ileyhsin aher husûsa me'mûren hâlâ ol-tarafda olan --- mübâşirimle ze'âmet-i mezbûr karyeleri sene-i merkûma mahsûben mutasarrıfı tarafından bâ-temessük mültezîmi mezbûr Ahmede zabt itdirilüb ve eğer bulduğum ahir mültezîm merkûmât-ı memnu' olmayub bilâ-sened fuzûli zabtına mürâca'at iderler ise edâ-yı ittibâları keyfiyetleri der-'aliyeme 'arz ve i'lâm olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı S Sene 1200

Katip: ---

Sayfa 65 - Belge 157'nin Özeti

Babü's-saadetü'ş-şerife ağası olan Mehmet'in nezaretinde olan vakıfa bağlı eşya ve bahçesini has odabaşı Mihruz Ağa zapt etmiş ve ölmüştür. Zapt edilen malların Mehmet tarafından vekil tayin edilen müteveli Ali'ye teslim edilmesi hakkında hüküm-i şerif.

Sayfa 65 - Belge 157

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Bi'l-fi'il bâbü's-sa'âdetü'ş-şerife ağası olan Mehmed dâme 'ilmihusun sa'âdetime 'arz gönderüb mûmâ-ileyhin zîde nezâretinde olan evkafdan İstanbulda vâki' müteveffa hasoda başı Mihrûz(?) Ağa dinmekle ma'rûf kimesnenin câmi'-i şerîfi evkâfının vakfiye-i ma'mûl bahâsında mukayyid hakikatinden Antakyada kâtib kanatre bağçesi ve eşyâ bahâ ve Balfalu(?) dinmekle ma'rûf bağçe ve eşyâ bahâ ve Balfalu(?) mukâta'sını işbu bin iki yüz senesi martı ibtidâsından şubatı gâ'iline gelinceye değin zabt ve hâsılâtı ahz u kabz iylemek üzere vakf-ı mezbûr mütevellisi olan Mehmed Emin zîde kadruhu tarafından ol-havâlide mukîm bayrak mütevellisi Ali zîde kadruhuyu vekil idüb yedine memhûr ve ma'mûlye temessük-i i'tâ olmağla mukâta'-i mezbûr müteveli-i mûmâ-ileyh tarafından virilen temessük mûcibince mûmâ-ileyh Aliye ahz u kabz itdirilüb muğâyir temessük ecânibden bir ferdi dahl ve ta'arruz itdirilmemek bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız size hitâben hüküm-i hümayunum ricâ virilmek ricâsına vâki' hesâb bilâ-iltimâs nazar-ı müşârun-ileyh 'arz iddikde vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak için emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâhir-i S Sene 1200

Sayfa 65 - Belge 158'in Özeti

Sadrazam mektupçusu halkasından Mehmet'in biraderi Katip Ahmet Paşanın Halep sancağında Antakya kazasında bulunan Altınözü nahiyesinin Danişment karyesinde mutasarrıf olduğu zeameti karyelerini Halep mütesellimine vermek istediği ancak kapı kethüdası tarafından bunun reddedildiği ve Katip Ahmet Paşanın bu karyelerdeki mahsul ve rüsumatı alamadığı ve bunun herkimde ise kendisine verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 65 - Belge 158

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Hâlâ sadr-ı'azâm mektubcusu halkasından Mehmedin birâderzâde-i kâtib Ahmed Paşa zîde mecduhu gelüb Halep sancağında Antakya kazâsı müzâfâtında Altınözü nâhiyesinde Danişmend nam karye ve gayrisinden on dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerini bin yüz doksan dokuz senesine mahsûben Halep mütesellimine beş yüz guruşa iltizâm ve sene-i mezbûrede ze'âmet-i mezbûr karyelerini zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmât kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itmek için kapu kethüdâsı yediyle sadr-ı 'azâm mektublu ve mühürlü temessük irsâl ve livâ-i esnâda mütesellim-i merkûmun 'azli zuhûr iyledikten sene-i mezbûrede mütesellim-i merkûmun ze'âmet-i mezbûr karyelerini mümkün olmadı deyu iltizâm temessükünü mûmâ-ileyh kapu kethüdâsı kendüye red iylediğinden ze'âmet-i mezbûr karyelerinin sene-i mezbûrede vâki' olub berât mûcibince tahvîli târihine düşen mahsûl ve rüsûm tarafından ahz u kabz olmayub 'ali hâli kaldığın inhâ ve sene-i mezkûrede ze'âmet-i mezbûr karyelerinde hass alub berât mûcibince tahvîli târihine düşen mahsûl ve rüsûm mütesellim zimmetindemi kalmışdır yohsa re'âyâ zimmetindemi kalmışdır her kimin zimmetinde de tevcîh idenlerden alıvırilüb hilâf-ı kânûn te'addi ve muhâlefet itdirilmeyüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyunuma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın siz ki vezîr-i müşârun-ileyhsin vech-i meşrûh üzere sene-i mezbûre bilâ-iltizâmı her kimin zimmetlerinde kalmış ise ma'rifet-i şer'le icâb idenlerden tahsîl olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i S Sene 1200

Sayfa 65 - Belge 159'un Özeti

Halep'te bulunan el-Hac Bekir Paşazade Arap Ömer'in malikane uhdesinde olan Bekriye ve kendisine bağlı mukataalarını Halep'te bulunan harem kethüdası İbrahim Ağaya iltizam olarak verdiği ancak İbrahim Ağadan üç sene boyunca iltizam hakkını alamadığı ve bunu almak istediği konusunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 65 - Belge 159

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb mollasına hüküm ki;

Müteveffa el-Hâc Ebû Bekir Paşazâde Arab Ömer zîde mecduhunun südde-i sa'âdetime takdîm iylediği 'arzuhâlinde mûmâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne 'uhdesinde olan Bekriye ve tevâb'î mukâta'sını Haleb sükkânından harem kathüdâsı İbrahim Ağa dinmekle ma'rûf kimesneye bin yüz doksan altı senesinden doksan dokuz senesi gâ'ibine gelinceye değin merkûm İbrahime iltizâm ve merkûmun dahi iltizâm ve kabûl idüb mezkûrun sinîn-i mezbûrda makbuzâtı bilâ-iltizâmına bâliğ olmuşiken bilâ-iltizâmı olan üç seneden meblağ-ı mezkûrun zimmetinde memnu' olmak üzere binâ'en bi'd-def'at taleb iyledikde bi-vech-i şer'î edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr idâresinde olduğun ve tarafından ümmisi nam kimesneyi vekîl iylediğın inhâ ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetinizle mahallinde şer'le ru'yet ve mezkûrun zimmetinde memnu' olan bilâ-iltizâm akçesi temâmen tahsîl ve bi-kusûr tarafından ümmisi mezkûre alıvırilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben hükm-i hümâyunum ricâ itmeğın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetinizle mahallinde şer'le ru'yet ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı RA Sene 1200

Sayfa 66 - Belge 160'm Özeti

Nefise ve Ayşe nam hatunların Antakya'da bulunan ipek bahçelerini 1199 senesinde 500 kuruşa Haleb mütesellimine iltizam olarak verdikleri ancak mütesellim tarafından bu paranın ödenmediği ve kapı kethüdası tarafından da bunun kabul edildiği ve bu ipek bahçelerini kim zapt ettiyse zapt edenin ödenmesi gereken hasılatı Ayşe ve Nefise'nin kendilerine verilmesini istedikleri hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 66 - Belge 160

Haleb vâlisine Antakya kadısına hüküm ki;

Nefise ve Ayşe nam hâtunlar gelüb nefsi Antakya toprağında 'ale'l-iştirâk mutasarrıf oldukları ma'lûmetü'l-hudûd mülk-i ipek bahçelerini yüz doksan dokuz

senesinde kabz ve hâsılâtda ahz itmek üzere beş yüz guruşa kazâ-i mezbûrda Haleb mütesellimine iltizâm ve sadr-ı ‘azam mektubla memhûr zabt temkîni kapu kethüdâsı yediyle irsâl idüb lâkin livâ-i esnâda Haleb müteselliminin ‘azli zuhûr iylediğinde mütesellim-i merkûmun zikr olunan bağçelerin zabtına ve hâsılâtının kabzına dest-rest müsbed oldu deyu kapu kethüdâsı iltizâm temkini ve mektubu giruye red iyledikde ‘ali hâli kaldığın inhâ ve sene-i mezkûrede zikr olunan bağçeleri kimin zabt idüb hâsılâtların ahz itmişler ise temâmen tahsîl ve tarafından tarafına me’ mûr teslîm itdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid’â iyledikleri ecilden sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin vech-i meşrûh üzere mârû’l-beyân bağçelerin hâsılâtı her kimlerin zimmetinde kalmış ise ma’rifet-i şer’le icâb idenlerden tahsîl olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i S Sene 1200

Sayfa 66 - Belge 161’in Özeti

Dergah-ı mualla kapıcıbaşlarından Köprülüzade Abdülvahid’in kendisine evladiyet üzere kalan vakfin zabıtı olan Rüstem oğlu Seyyid Ali Ağa’nın görevini kötüye kullandığından dolayı görevinden alınarak yerine Mehmet Münir’in atanması ve Seyyid Ali’nin zorla zabıtlık görevini geri alması üzerine Şuğur kadısı ve Halep valisine Seyyid Ali’nin tekrar görevden alınması ve bu görevden kazandığı paranın tahsil edilmesi hakkında verilen hükm-i şerif.

Sayfa 66 - Belge 161 - Derkenar

Tekrâr emr-i ‘ali yazılmışdır.

Evâhir-i C Sene 200

Sayfa 66 - Belge 161

Haleb vâlisine ve eyâlet-i Halebde vâki’ mevlânâ Şa’vûr kadısına hüküm ki;
Dergâh-ı mu’ allam kapucubaşlarından Köprülüzâde Abdülvâhid dâme mecduhunun bu def’a südde-i sa’ detime takdîm iylediği mühürlü ‘arzuhâl mefhûmunda bâ-hatt-ı hümâyun şevketmâkrûn evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere hâlâ mütevellisi olduğu ced-i emcedi sadr-ı ‘azam esbâk mütevellisi Köprülü Mehmed Paşa oldukdan eyâlet-i Haleb’ş-Şehbâda vâki’ hasır kafur vakfiyesi zâbıtı olan Rüstem oğlu Seyyid Ali dinmekle ma’rûf kimesne yedi sekiz seneden beru vakf-ı mezkûrda zâbıt olub ahâli vakfına zulmü --- berât olduğundan nâşi ber-vech-i vakf oldukda ba’z kimesnelerde ihâleten --- olunmak murâd ol-tarafda bu etrâfınım adamları benim ağrazmıdır deyu

galet ve bahâsına bilâ zâbitlarına muhâlefet ve muhâlefet itmekle bi'l-karâr bu seneye deĝin zâbitlık itmek hasebiyle ahâli-i vakfa temâmen --- gadr hakkı serdâr(?) olduĝuna binâ'en mezkûru zâbitlığın ref' ve 'azl birle işbu bin iki yüz senesi martı ibtidâsından şartı gâ'iline gelince hasır-ı kafur vakfı mukâta'sını zabt u rabt itmek üzere adamlarının Mehmed Münir zîde kadruhuya zabt u rabt olunmasını muhtevi yedine memhûr temessük i'tâ olunduĝun inhâ ve mîr-i mûmâ-ileyhin virdiĝi temessük mûcibince zabt u rabt itdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu itmeĝin yedinde olan memhûr ve ma'mûlye temessükü mûcibince zabt itdirilmemek bâbında emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i RA Sene 1200

Katip: Nizam

Sayfa 66 - Belge 162'nin Özeti

Sarrafi taifesinden Mehabet nam zimminin Ekin kazasına tabi Çorak karyesi mütemekkinlerinden Harim nam nasraniyeden 1199 senesinden beri 6250 kuruş alacak hakkının olduĝu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 66 - Belge 162 - Derkenar

Tekrâr emr-i 'ali yazılmışdır

Evâsıt-ı L Sene 200

Sayfa 66 - Belge 162

Haleb eyâletinde zikri âti nasrâniyenin bulunduĝu mahallin kadısına hüküm ki; Asatâne-i 'âmiremde vâki' bâ-yı Kayâti(?) kurbunda mütemekkin-i sarraf tâ'ifesinden Mehâbet(?) nam zimmi gelüb bunun Ekin kazâsına tâbi' Çorak nam karye mütemekkinlerinden Hârîm nam nasrâniye zimmetinde bin yüz doksan dokuz senesinden beru cihet kabz-ı şer'îden bâ temessük altı bin iki yüz elli guruş alacak hakkı olamaĝla bi'd-def'at bâ-mektub taleb iyledikde bu gün yarın irsâl iyledim deyu 'avk ve te'hîr iylediĝinden ma'âdâ bundan akdem tarafından irsâl iylediĝi ümmisi mahallinde meblâĝ-ı mezbûru taleb iyledikde tedârik iylemek sûretini izhâr vakfiye-i Halebi tarafına 'azîmet ve ol-vechle ihkâk-ı hak mümkün olmayub ümmisi mesfûr ziyâdesinde 'avdet idüb maĝdûr olduĝun ve meblâĝ-ı mezbûr beher mâh-ı reyhi(?) virülür ile hâl olduĝun bildirüb hâlâ merkûmân hisse hasekilerimden Antakya kazâsında vâki' Zeytun ve hovâcesi Ahmed dinmekle zîde kadruhu mübâşiretiyle

bulunduğu mahalde şer‘le görülüb alıvirilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak ve eğer mümkün olmaz ise der-‘aliyeme ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden haseki-i mezbûr mübâşeretiyile bulunduğ mahalde şer‘le ru‘yet ve ba‘de’s-sübût ihkâk-ı hak mümkün olmaz ise vâcibü’t-terâfu‘-ı mesfûrenin der-‘aliyeme ihzârı bâbında emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i RA Sene 1200

Sayfa 66 - Belge 163’ün Özeti

Haleb’ş-şehba kadısı Mevlana Arif İbrahim Yahya Mollazade’nin Cebel-i Seman nahiyesine bağlı bazı kaza ve karyelerde bulunan ahalilerden alacağıının olduğu ancak bu ahalilerin bu borcu ödeyemedikleri ve bunun taksit şeklinde ödenmesi gerektiğini dile getiren hükm-i şerif.

Sayfa 66 - Belge 163

Haleb kadısına ve Haleb monlasına hüküm ki;

Sen ki Haleb kadısı mevlânâ Arif İbrâhim Yahya mollazâde zîdet fezâ’ilihusun mektub gönderüb Haleb kazâsı muzâfâtından Cebel-i Sem’an nâhiyesine tâbi‘ Tell-i Nast(?) karyesi ahâlisi dâyinleri istidâne iyledikleri meblâğı def‘aten edâya bir dürlü iktidârları olmadığının ma‘âda meblâğ-ı mezbûr bahâsına ahâli-i karyenin üzerlerine devr-i şer‘ ve ihrâc-ı rıbh olunmuş değil iken dâyinleri olanlar birle fevt-i şer‘î mürâbaha nâmıyla külli akçelerin ahzlarından bunlar ahi ma‘rifet-i şer‘le muhâsebeleri ru‘yet ve ba‘de şer‘î ve ihrâc rıbh olunan senelerde evveli on bir buçukdan ziyâde ve ba‘de şer‘î ve ihrâc rıbh olunan senelerde dahi mürâbâha nâmıyla aldığı meblâğı aher mala zam ve husûs ve bâki kalan deynlerini taksît ve sened-i rıbh ile icrâya râzılar iken kanâ‘at itmeyüb dâyinleri olanlar vakfeten taleb ve ahz u kabz teklîf ile tazyîk ve te‘addi ve rencide olduklarını Haleb kadısı şerîf ‘arz iyledikde taksît meşrûtı lede’s-su’al

Sayfa 67 - Belge 163

def‘aten edâya ve yine ‘adem-i kudreti dâyinleri muvâcehesinde şer‘an sâbit ve mütehakkik olan merbûtdan taksît-i şer‘î ile icrâ-yı deyn iylemeğin mahallinde şer‘e havâle ile emr-i şerîfim yazılageldiği tahrîr olduğun başdefterdâr esbâk i‘lâm itmeğin zabt şurûtu mûcibince ‘arzuhalim için bin yüz doksan dokuz senesi Evâ’il-i Cemâzi el-âhirinde emr-i şerîfim mahalline lede’l-vürûd karye-i mezbûre ahâlileri

üzerlerine edâsı lâzım gelan emvâl-i mîriye ve tekâlif-i sâ'irelerin edâya kudretleri yoğunken bir tarafından dâyinleri olanlar meblâğ-ı mezbûru vakfiye-i taleb ve ahz u kabz teklîfi ile te'addi ve rencide ve emvâl-i nakd(?) virdikde ve perişân olanlarına ba'is olmalarıyla karye-i mezbûre ahâlileri dâyinlerine olan deynlerini kudret kalmamaları ve yine taksît ile edâ iylediklerinden sonra vakfiye-i taleb ve ahz u kabz teklîfi ile te'addi ve rencide itdirilmek bâbında hükm-i hümâyunum virilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs 'arz itmek i'lâm mezkûr taleb olduğu üzere ahâli-i merkûmenin def'aten vakfiye-i edâsı ve yine 'adem-i kudretleri dâyinleri muvâcehesinden şer'an tahkîk iylediği sûretde kudret kalmamaları ve yine taksît-i şer'î ile edâ-yı deyn itdirilüb vakfiye-i taleb ve --- ziyâde talebi ahâli-i nasrâniye rencide ve merbûtlar câniblerinden dahi mahalleri mertebesinden noksan teklîf olunmak için te'kîdi hâvi şurûtu mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i RA Sene 1200

Katip: Vehbi

Sayfa 67 - Belge 164'ün Özeti

Haleb'ş-şehba kadısı Mevlana Arif İbrahim Yahya Mollazade'nin Cebel-i Seman nahiyesine bağlı bazı karyede bulunan ahalilerden alacağıının olduğu ancak bu ahalilerin bu borcu ödeyemedikleri ve bunun taksit şeklinde ödenmesi gerektiğini dile getiren hükm-i şerif.

Sayfa 67 - Belge 164

Haleb vâlisine ve Haleb monlasına ve Eriha ve Harim kadısına hüküm ki;

Sen ki Halebü'ş-Şehbâ kadısı mevlânâ Arif İbrâhim Yahya Mollazâde zîdet fezâ'ilusun mektub gönderüb Haleb kazâsı müzafâtından Cebel-i Sem'an nâhiyesine tâbi' Ma'arratü'l-Erteyn(?) ve Aşcât(?) ve Havârü'l-garbi ve Eriha kazâsına tâbi' Murâk(?) ve Hârim kazâsına tâbi' Hamteye(?) nam karyeler ahâlileri dâyinlerinden istid'âne iyledikleri meblâğı def'aten edâya bir dürlü ihzârları olmadığında ve temessük meblâğ-ı mezbûr beher sene ahâli-i kurranın üzerlerine ba'de şer' ve elzâm rıbh olunmuş değil iken dâyinleri olanlar bilâ ba'de şer' mürâbâha nâmıyla külli akçelerin ahz olunmayla bunlar dahi ma'rifet-i şer'le mahallelerin ru'yet ve ba'de şer' ve elzâm rıbh olunan senelerde evveli on bir buçuk ziyâde ve ba'de şer' elzâm rıbh olunan senelerde aher mürâbâha nâmıyla alınan meblâğı aher mala --- ve takâs ve bâki hilâf-ı deynlerin kudretleri karye te'hîr ve taksît ve takdîm ile edâya

râzılar iken dâyinleri olup def'aten taleb ve ahz u kabz teklîfi ile te'addi ve rencide oldukların Haleb kadısı sâbık 'arz iyledikde taksît-i şurûtu lede's-su'al def'aten icrâ-yı deyne 'adem-i kudreti dâyinleri muvâcehesinde sâbit ve mütehakkik olan merbûtun taksît-i şer'î ile edâ-yı dâyinleri-çün mahallinde şer'e divân ile emr-i şerîfim yazılageldiği tahrîr olduğunda başdefterdâr esbâk i'lâm itmeğin i'lâmı ve taksît mûcibince 'amel olunmak için bin yüz doksan dokuz senesi Evâhir-i Cemâzi el-âhiresinde sâdır olan emr-i şerîfim mahalleleri ol-dahi kurra-i mezbûre ahâlileri üzerinden edâsı lâzım gelan emvâl-i mîriye tekâlîf-i sâ'irelerin edâya kudretleri olmayub bir tarafda dâyinleri olanlar def'aten taleb ve ahz u kabz teklîfi ile te'addi ve rencide ve ahvâl-i fukarâ diğerk gün ---- bâ'is ve bâdi olmalarıyla kurra-i mezbûre ahâlileri dâyinleri olan deynleri kudret temelleri minhâya(?) taksît ile edâ iylediklerinden sonra vakfeten taleb ve ahz u kabz teklîfi ile te'addi ve rencide itdirilmemek bâbında fi'l-vâki' derkâr – vâki' hâli bi'l-iltimâs 'arz ahkâm-ı kuyûdâtı meblâğ emr-i şerîfde ber-vech-i muharrer târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid bulunmağın i'lâm-ı mezkûr nâtik olduğu üzere ahâli-i merkûmenin vakfeten icrâ-yı deyne 'adem-i kudretleri dâyinleri muvâcehesinde şer'an tahkîk iylediği sûretde kudret temelleri minhâya(?) taksît-i şer'î ile edâ-yı deyn itdirilüb dâyinler câniblerinden def'aten ve tahrîrâtdan ziyâde talebi ile ahâli-i fukarâya rencide olunmamak ve merbûtlar tarafından dahi kudretleri mertebesinden ta'arruzdan teklîfi ile te'addi itdirilmemek için te'kîdi hâvi şurûtu mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i RA? Sene 1200

Katip: Vehbi

Sayfa 68 - Belge 165'in Özeti

Kilis'te bulunan Seyyid İsmail'in Kilis sakinlerinden Dolmacı Seyyid İsmail'den 1190 senesinden beri 750 kuruş alacak hakkı olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 68 - Belge 165

Kilis sancağı mutasarrıfına ve Kilis kadısına hüküm ki;

Seyyid İsmâ'il zîde şerîfe gelüb bunun Kilis sâkinlerinden Dolmacı Seyyid İsmâ'il dinmekle 'arif kimesne zimmetinde cihet-i farzdan yüz doksan senesinden berü yedi yüz elli guruş alacak hakkı olup bi'd-def'at Kilise almak ve edâ iyledikde bi-vech-i

şer‘e edâda ve mütehakkik sen ki Kilis şerîfi müteveli-i mûmâ-ileyh şer‘le görölüb ol-mikdâr guruş hakkı temâmen tahsîl ve bi-kusûr tarafından kabzına me‘mûr oluverilüb idâre-i şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ iylemekde sen ki Kilis sancağında müteveli-i mûmâ-ileyhsin mahallinde şer‘le görölme için yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı RA Sene 1200

Sayfa 68 - Belge 166'nın Özeti

Dergah-ı mualla çavuşlarından Mehmet'in Halep sancağında Kuseyr nahiyesine bağlı Salisal ve bazı karyelerde 42.140 akçe zeamet mutasarrıfı olduğu ancak Subaşı tarafından burada bulunan mahsul ve rüsumunun zapt edildiği ve bu zaptın önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 68 - Belge 166

Haleb vâlisine ve Halep sancağında vâki‘ zikri âti ze‘âmet karyelerinin tâbi‘ oldukları kazâların kadılarına hüküm ki;

Nişân-ı hümâyunum virilan dergâh-ı mu‘allam çavuşlarından Mehmed baş tebdîl-i sâbık-ı şerîf zîde kadruhu gelüb Halep sancağında Kuseyr nâhiyesinde Salisâl nam karye ve gayriden kırk iki bin yüz kırk akçe ze‘âmet mutasarrıfı ve Mustafa Çavuş ma‘cûlî sadr-ı ‘ali yedinde olan berât virüb rızâsıyla kasr-ı yedinden berât-ı şerefyafta sudûr olan hatt-ı hümâyun şevketmakrûnum mûcibince ze‘âmeti bin iki yüz senesi mah-ı Saferü’l-hayrının on beşinci gününde kendüye tevcîh ve dergâh-ı mu‘allam çavuşluğu gediği el-hâfili hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb ze‘âmet-i merbur karyeleri defter-i hakâni yedinde olan berât-ı ‘âlişânım mûcibince tarafından subaşısı olan zîde kadruhuya zabt ve tevcîhi târihine düşen mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb aherden bir ferdi muğâyir defter-i hakâni ber-vechle müdâhale ve subaşısı mezkûrun zabtına muhâlefet ve te‘addi itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan ruznamçe-i hümâyunuma mürâca‘at olundukda ze‘âmet-i mezbûr ber-vech-i meşrûh târih-i merkûmda mûmâ-ileyh tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyid defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere olunmak bâbında fermân-ı ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı RA Sene 1200

Katip: Edib

Sayfa 68 - Belge 167'nin Özeti

Medine-i Halep'te Duhan gümrüğü emini Hüseyin'in 1198 senesinden beri Halep'te bulunan Ahmet Efendiden 411,5 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 68 - Belge 167

Haleb mollasına hüküm ki;

Sâbıkâ-i Medine-i Halebde duhan gümrüğü emini Hüseyin zîde kadruhu gelüb bunun Medine-i Halebde sâkin İdlîbî Ahmed Efendi dinmekle ma'rûf kimesne zimmetinde yüz doksan sekiz senesinden derü bâ-temessük gayr-ı ez mütesellim dört yüz on bir buçuk guruş alacağı olub bundan akdem bi'd-def'at taleb iyledikde edâda ta'allül ve ihkâk-ı hak te'addi ve meblâğ-ı mezbûr emvâl-i mîriyeden olmağla gadr sevdâsında olduğun bildirüb ber-mûceb-i temessük gayr-ı ez mütesellim zimmetinde olan meblâğ-ı mezbûr temâmen tahsîl ve kendüye edâ ve teslîm itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i RA Sene 1200

Sayfa 68 - Belge 168'in Özeti

Mehmet Emin bin el-Hac Mehmet'in uhdesinde olan zeamet karyelerinden Kesb karyesi ahalisi ve reayalarından aşar vergisini ve rüsumlarını topladığı ancak civarda bulunan Ardu karyesi sakinlerinden sağır Ali oğlu el-Hac Ahmet bin Halil ve karyenin kocabaşısı Ödük nam zimmi tarafından bu vergilerin zapt edildiği ve halkı perişan hale getirdiklerini el-Hac Mehmet'in şikayet etmesi ve bunun önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 68 - Belge 168

Antakya kazâsı nâ'ibine hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Ali zîde 'ilmihusun südde-i sa'âdetime mektub gönderüb --- Mehmed Emin bin el-Hâc Mehmed zîde kadruhu meclis-i şer'e varub mûmâ-ileyhin iftirâmen 'uhdesinde olan ze'âmet karyelerinden Kesb karyesi ahâli ve re'âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelan a'sâr vesâ'ir hukûk ve rüsûmları kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde ahirden ber-vechle muhâlefet ve te'addi olunmak icâb itmez iken civârında vâki' Ardu(?) karyesi sâkinlerinden

sağır Ali oğlu el-Hâc Ahmed bin Halil nam kimesne ile karye-i mezbûrun sâbıkâ-i kocabaşısı Ödük(?) nam zımmi mezkûr Kesb karyesi re'âyâlarını tahrîk ve emvâl ve a'şâr vesâ'ir hukûk ve rüsûmlarının kânûn ve defter mûcibince cem' ve tahsîl ve ahz u kabzına muhâlefet ve te'addi ve bilâ-iltizâmının külli kesr ve noksan ve karye-i mezbûre ahâlisinin nizâmı muhayyel meşûş(?) ve terâkinde ve perişân olmalarına bâ'is ve bâdi olmalarıyla mezbûr el-Hâc Ahmed ile mesfûr Ödük(?) zımmi te'dîb guşmâl birle karye-i mezbûre re'âyâleri üzerlerinden şer ve zimmetleri men' ve def olunmak bâbında hükm-i hümayunum virilmek ricâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs 'arz iylediği ecilden ma'rifet-i şer'e muktezâ-yı kânûn üzere merkûmâna tenbîh ve bundan böyle memnû' olmayub mutasarrıfları tarafından mültezim-i mezkûrun yedinde olan memhûr temessüküne muğâyir ve kânûna münâfi ze'âmet tarafına 'â'id a'şâr ve rüsûmun ahzına bilâ-sened fuzûli muhâlefet ve re'âyâsına dahi hilâf-ı kânûn te'addi güne harekete tasaddi iyledikleri sûretde sânetü'l-re'âyâ muktezâ-yı te'dîbleri i'lâm olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i RA Sene 1200

Sayfa 69 - Belge 169'un Özeti

Halep, Kilis, Antakya ve Cebel-i Akra ve diğer nahiyelerde bulunan köy ve mezralara ait çeşitli tımar ve ze'âmet sahipleri hisselerine düşen miktardan fazla tahsilatta bulunmaktadır. Bunların kayıtlarının tahkik edilmesi neticesinde fazla aldıkları miktarın iadesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 69 - Belge 169

Haleb vâlisine ve Antakya kazâsı nâ'ibine hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Ali Rıza zîde 'ilmihusun sütte-i sa'detime mektub gönderüb nişân-ı hümayunum virilen dergâh-ı mu'allam mutasarrıflarından olub hisse silahşörlerimden Mehmed Sa'id veled-i Kâtib Hüseyin zîde mecduhunun tarafından olan Mehmed bin el-Hâc Mehmed zîde kadruhu meclis-i şer'e Halep ve Kilis ve Hüdâvendigâr sancaklarında Antakya kazâsı muzâfâtından Cebel-i Akra' ve gayri nâhiyelerinde Kesb nam karye ve gayriden iki bin yüz otuz sekiz akçe ze'âmete mûmâ-ileyh Mehmed Sa'id veled-i Kâtib Hüseyin berât-ı şerîfim mutasarrıf olunub ze'âmetinin başı olan sâlifü'z-zikr Kesb karyesiyle ze'âmeti mülhâkâtından nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Gevrekliye(?) dernezd-i ekser olan müşterekleriyle kayd-ı mezbûre dâhil olmağla mûmâ-ileyhin zimmetinde subaşısı mezkûr zikr olunan karye

(karye) Mihber Ali(?) ber-mûceb defter-i hakâni müşterekleriyle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmatdan berât yazusuna göre hissesine isâbet iden kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iylediğine müşterekleri olan Ravandam(?) nâhiyesinde Ma'ânhak(?) nam karye ve gayriden sekiz bin yüz doksan dokuz akçe tımâr-ı mutasarrıf Mehmed ve es-Seyyid Ali ve Sermin nâhiyesinde Aher nam karye ze'âmet altı bin akçe sâbit kıran mutasarrıf veled-i Mehmed nam sipâhilerden olan mahsûlât ve rûsûmât berâtları yazularına göre hisselerine isâbet iden ahz u kabz kanâ'at itmeyüb her biri hilâf-ı defter-i hakâni ve berâtları yazularına muğâyir ziyâdeye tecâvüz ile mûmâ-ileyhin hissesi --- deyu berât yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl ve rûsûm fuzûli müdâhale ve tegallüben ahz ve kanâ'at idilüb gadr itmelerine bundan akdem divân ve defter-i hakâniden ba'de'l-ihrac sâdir olan emr-i şerîfim muvâcehelerinde feth ve ferâ'it(?) mevâcık(?) ba'de'l-hâdis berâtları yazularından ziyâde makbûzları zimmetlerinde olan mahsûl ve rûsûma edâya müte'ahhid olmuşlar iken ed'dan imtina' ve ol-vechle ze'âmet-i mahsûlün kesr ve noksân tertîbe bâ'is ve bâdi olmalarıyla zikr olunan karye mezra'a ber-mûceb defter-i hakâni müşterekleri olan sipâhi-i mezkûrlar ile müte'allika-i mûmâ-ileyhin tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûlât dan ve rûsûmât dan herkese yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet iden kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb sipâhi-i mezkûreleri hilâf-ı defter-i hakâni ve berâtları yazularına muğayir ziyâde tecâvüz ile mûmâ-ileyhin berât yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl ve rûsûm ber-mûceb dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men' ve def' ve fuzûli ahz itdikleri mahsûl ve rûsûm itdirilmek bâbında hükm-i hümâyunum virilmek ricâsına vâki' hâli ---- 'arz ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i divân ve defter-i icmâle ve mufassala mürâca'at olunmak Cebel-i Akra' nâhiyesine tâbi' ma'û'l-rûsûm yedi bin akçe yazular karye-i Kesr ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' beş yüz akçe yazular mezra'a-i Gevrekliye(?) dernezd-i ekser olmak birikdirilüb yedi bin beş yüz akçe yekûnundan aher bin akçesi ahz ve ber-icmâl ve bin beş yüz akçesi dahi --- --- nâhiyesine tâbi' Aher nam karye ve ma'a gayruha birikdirilüb on bir bin üç yüz doksan sekiz akçe Evâhir başka ber-icmâl ve ahir bin akçe yazular icmâl-i edâ temâmen mûmâ-ileyh mutasarrıf Mehmed Sa'id veled-i Kâtib Hüseyin zide mecduhu kurbunda ve on bir bin üç yüz doksan sekiz akçesi dahi Mustafa veled-i Mehmedin tımarı olduğu mastûr ve mukayyid ve divân-ı hümâyunumdan fuzûli su'al olundukda defter-i hakânide mastûr zikr olunan karye ve mezra'a ber-mûceb defter-i hakâni müşterekleri mezkûr ile mûmâ-ileyh Mehmed Sa'id veled-i Kâtib Hüseyin tarafından

subaşı ve herkese berâtlara yazı ile göre hisselerine isâbet iden mahsûl ve rûsûm kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfık-ı kânûn olub müştereklerinin ziyâdeye tecâvüz ile mûmâ-ileyhin berât yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl ve rûsûm müdâhaleleri hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûndur deyu tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâhir-i RA Sene 1200

Katip: Vehbi

Sayfa 69 - Belge 170'in Özeti

Sadr-ı azam Tatarlarından Uzun Ahmet ile Çukadar Hüseyin ve Çukadar Mehmet Halep'ten Salifeyn karyesi taraflarına giderken Reyhanlı aşiretinden Toraman ve Gürcü İsmail tarafından mal ve paralarının gasp edilmesi ve suçluların yakalanarak gasp edilen mal ve paraların iade edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 69 - Belge 170

Haleb vâlisine ve Haleb monlasına hüküm ki;

Sadr-ı ‘azam Tatarlarından Uzun Ahmed nam tatar ile Çukadâr Hüseyin ve Çukadâr Mehmed dinmekle ma‘rûf kimesneler gelüb bunlar Medine-i Halebden hitâm ve kuvvetleriyle işbu sene-i mübâreke ‘avdet ve asatâne-i sa‘âdetime gelürler iken Haleb kazâsına tâbi‘ Sâlifeyn(?) nam karyeye nüzullarından karye-i mezbûrede sâkin Sâlifeyn(?) Şeyhi dinmekle şehir kimesne yollar muhakkak ve mahzuradır sizi mâlik olduğum kalfamla(?) karye-i mezbûrede vâki‘ nehrden izân ve şer‘an mürûr itdiririm deyu bunları işfâl idüb ücret-i kânûn yigirmi guruşlarını almışiken mezbûr ‘âdem-i kanâ‘atinden nâşi hükme hisse tebliyet ile karye-i mezbûrede sâkin Reyhanlu ‘aşiretinden Torâman ve Gürci İsmâ‘il diğêr nam şa‘ir ile yekdil ve yekcihet olub ta‘birleri bi‘l-vukûf hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hak gasben yüz yigirmi guruşlarıyla ber-mûceb defter-i ahvâl yedini dahi ahz ve ‘urbân idüb ziyâde gadr ve te‘addi iylediğın bildirüb te‘addileri ma‘rifet-i şer‘le görülüb mezbûrdan hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hak gasben adamları ol-mikdâr guruşlarıyla ber-mûceb defter-i ahvâlleri her ne ise alvirilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu ibtid‘a iyledikleri ecilden zâbitları ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Evâ‘il-i R Sene 1200

Katip: Feyyas

Sayfa 70 - Belge 171'in Özeti

Halep'te bulunan Kasım, Mustafa, Rukiye ve Zübeyde'nin kendilerine ailelerinden evlatlık olarak kalan bazı vakıfların mütevellisi olan Halep'te bulunan es-Seyyid Ebubekir'den vakıf gelirlerinin kendilerine verilmesini istemeleri ve bunun araştırılıp kabul edilmesi üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 70 - Belge 171

Haleb vâlisine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Kâsım ve Mustafa nam kimesneler ile Rukiye ve Zübeyde Nam hatunlar gelüb dârü's-sa'ade ağası nezâretinde olan o kânûn ve defter-i hakânide mukayyid olduğu üzere es-Seyyid Abdi bin --- dinmekle ma'rûf Hoca Fethullah Efendi ve Mar'aşî Ahmed Paşa ve Mustafa Paşa ve Müfriddin(?) Beg vakflarının galle-i evlâd-ı evlâdının mezkûr dâyinini meşrût olduğu vakfiye-i ma'mûl bahâsında mukayyid ve bunlar vâkıfdan mezbûrunun evlâd-ı evlâdından olmağla ber-mûceb şart-ı vâkıf hisselerine isâbet iden galle-i vakfi yine evlâd-ı vâkıfdan olub vakf-ı mezbûrun hâlâ berât-ı 'âlişân mütevellisi olan Halebde sâkin es-Seyyid Ebû Bekirden taleb iylediklerinde virmekde imtina' ve bundan akdem mahallinde şer'le görülmek bâbında Harameyn tarafına sâdır emr-i 'ali birle mübâşir olduğundan tenfiz ve icrâ olunduğun inhâ ve bu bâbda i'nâyet-i istid'â ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ve defter-i icmâl ve mufassal ve defter evkâfına mürâca'at olundukda Sirez(?) nâhiyesine tâbi' yüz otuz sekiz nefer re'âyâ ile cemâ'at-i Cemâsiyet(?) ma'a rüsûm-ı 'örfiye ve resm-i camus ve deyr-i mâhi(?) ve bâd-ı heva alınmış beş bin ve karye-i Deynese(?) nakden 'aded kırk dört hass mine's-südüs hinta ve şa'ir ve resm-i çift ve bâd-ı hevâ yekûn ma'a rüsûm ve bâd-ı hevâ on yedi bin ve mezra'a-i Ma'atûk(?) dernezd-i karye-i Yâkublu hass yedi bin beş yüz ve mezra'a-i Hamset(?) dernezd-i karye-i Ebû'l-yâm(?) hass ber-vech-i maktû' der-'uhde Ömer bin Mehmed bin Abdülvahab 'ann-ı mîride tüccâr fi sene beş bin beş yüz ve mezra'a-i Tell-i Sâlet(?) hass-ı ma'a tâlebân(?) resm-i kışlak ber-vech-i maktû' fi sene altı bin ve dokuz nefer re'âyâ ile karye-i Cağlacık(?) hâsıl kısm-ı ve rüsûm ve bâd-ı hevâ gayr-ı ez cürm-i galiz ber-vech-i maktû' der-'uhde-i ahâli karye-i mezbûr fi sene sekiz bin iki yüz hisse hass ber-vech-i nakd fi sene beş bin iki yüz hisse-i tüccâr üç bin ve mezra'a Velsât(?) dernezd el-yevm hass üç bin altı yüz ve mezra'a-i Maliye dernezd-i karye-i

Kurna ve Musullu(?) hass yedi bin iki yüz ve mezra'a-i Kise(?) dernezd-i karye-i Kalenderin(?) hass üç bin akçe başka başka yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve cemâ'at-i Cemâsîl(?) defter-i icmâlde cemâ'at-i Arab diyesin deyu muharrer olub cemâ'at-i mezkûre ve karye-i Deynese mîr-i mirân Haleb havâlisinden ve da'vâ olan sâlifü'z-zikr kurra-i ze'âmet ve kurra dahi havâs-ı hümâyundan iken bin yetmiş bir târihinde bâ-hatt-ı tevkîki Arab cemâsiyet-i cemâ'at ile bir nesne karyesi ve bin yetmiş iki târihinde bâ-hatt-ı tevkîki mezra'a-i Ma'atûk ve Ma'arra mezâra'a ve kurra dârü's-sa'âdetü's-şerîfe Ağası Mehmed Ağa Beg hüccâc-ı Müslimin Süleyman tevliyet-i mutasarrıf hânı kurbunda binâ ideceği kal'anın mustahfiz vesâ'ir levâzımına zarb olunmak üzere hîbe ve temlîk ve beglerbegi tarafından dâhil olunmamak üzere icmâl ve mafassalı mahalli takdîm duhân-ı mezbûr vakfdan olmak üzere mukayyid ve Sefer nâhiyesine tâbi' vakf-ı Seydi Mehmed bin Ömer el-Mar'aşî Ali aher ve ve's-sâdika(?) ve 'ale'l-evlâda ve's-sutûr mastûr fî kitâbü'l-vakf târih-i olvakfiye dokuz yüz kırk senesine deyu zikr olunan mahallenin tahtında 'ann-ı karye birer meyve kırat on yazı bin doksan beş ve 'ann-ı karye-i Çaklâd tâbi' Kuseyr hisse iki kırat ve nısf kırat ve başka bir sehm ve nısf sehm kırat yazı bin beş yüz doksan sekiz ve 'ann-ı karye-i Melkûneye(?) tâbi' Sermîn hisse-i merkûm üç kırat yazı üç yüz yigirmi ve 'ann-ı karye-i İdlib el-Bekri(?) tâbi' mezbûr hisse on sekiz kırat yazı sekiz yüz beş ve tâmun(?) altın dernehri içün hass dokuz kırat ve zikr olunan hisseler mezkûrun vakf-ı mukadderleri olub Eli Hezlâfûn(?) vakfiyet üzere tasrîf olunageldiği kayd olundu Eriha nâhiyesine tâbi' vakf-ı Hoca Fethullah bin Şemseddin Mehmed el-meşhûr bâbenü'l(?) Mar'aşî 'ale'l-evlâda benim 'ale'l-evlâd ebnâ ve sekiz kırat bâki târih ol-vakfiye dokuz yüz otuz dokuz ve tahtında 'ann-ı karye-i Ma'arif ve nısf-ı hums ve 'ann-ı karye-i Berilmiş(?) tâbi' Azaz iki kırat ve dekâkin ve mevâd-ı sâ'iresiyle zikr olunan hisseler ve dükkânlar kadîmden vakfiyet üzere mezbûrun tarafından mukayyid olmağla kemâkân vakfa kayd olanları ve Cebel-i Sem'an nâhiyesine tâbi' Seyyid Mehmed bin Mar'aşî 'ann-ı karye-i Kefer ve 'ann-ı nısf kıran ve rub' kıran ve sümün kıran ve nısf-ı sümün kıran ve karye-i Bermil(?) tâbi' Sermîn hass bir buçuk kırat zikr olunan hisseleri mezkûr Mar'aşîzâde --- evlâdına ve --- haberâne-i vakf idüb defter-i cerîde kayd olanları ve Haleb nâhiyesine tâbi' mülk-i mevlânâ Seydi Mehmed bin el-Mar'aşî cerâs(?) bostan ve bustân sâ'ire temâmen zikr olunan bostanların cerâs-ı(?) mülkiyet üzere mutasarrıf olmağla kayd olanları deyu defter-i evkâfda bunlar dahi muharrer kalemiyle tahrîr olduğu vakf-ı mezbûre Tâceddin Beg ve rahlet(?) deyu

muarrer vâkfının mufassalan vakfiyesi dahi yüz kırk altı senesine bâ-fermân-i ‘ali defterhâne-i ‘âmireye hıfz olmadığı ve merkûmun Kâsım ve Mustafa ve Rukiye ve Zübeydenin istid‘aları evlâdiyet ve meşrûtiyet nizâ‘i olmağla nâzır-ı evkâf ma‘rifetiyle şer‘le nizâm virilecek mevâddan olmağın bi’l-fi‘il defter emîni olan Hasan dâme mecduhu ‘arz ve sâdır olan fermân-ı ‘aliye imtisâlen Medine-i Halebü’ş-Şehbâ sükkânından merkûmun Mustafa ve Kâsım ve Rukiye ve Zübeydenin vekilleri bostanı İbrâhim bin es-Seyyid Ahmed meclis-i şer‘de müvekkileleri mezbûrunun vâlideleri Fatıma Hâtun müteveli-i mezbûrun babası evlâd-ı vâkıfdan Mehmed bin Kâsım Ağa ile karındaşlar olub galle-i evkâf-ı mezkûre kadimden bilâ bâ-şurût evlâd beyyineye taksîm olunagelmişiken müteveli-i merkûm es-Seyyid Ebû Bekir vakfiye ve defterhâne-i ‘âmirede mukayyid ‘akâraddan cemâ ve tahsîl iylediği bi’l-cümle galle-i vakfi kendü umûruna sarf iyledikleri ve bey‘ idüb müvekkilun-ı mezkûrun kat‘a hisse virmeyüb galle-i evkâf-ı mezkûreye tesbît ile hezeyân-ı mâkulesini yalnız vâlideleri mezbûreye şehriye yüz guruş ta‘yîn itmeğın on altı sene mezkûru dahi vâlidelerine virmeyüb zimmetinde iken mezbûre Fatıma ve duhân-ı mümekkili sinîn-i mezbûrede mahaklı(?) olan on bin dokuz yüz yigirmi guruş müvekkilun-ı mezbûrun olmağla meblâğ-ı mezkûru virmediğinden Ma‘arra galle-i evkâfdan müvekkilun-ı mezbûruna virmeyüb gadr itmekle müteveli-i merkûmunun irâd-ı evkâfdan makbuzâtı ve mesârıfı hesâbı mahallinde ma‘rifet-i şer‘le ru‘yet olunub vâlideleri müteveccihen mezbûreden mevrûs meblâğ-ı mezbûr ile zimmetine iktizâ iden ziyâde hissesi müvekkilun-ı mezbûrunun hisseleri müteveli-i merkûmdan tahsîl ve müteveli-i mezbûr mütegalibeden olmağla mahallinde terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hak mümkin olmaz ise mübâşir ma‘rifetiyle asatâne-i ‘aliyem ihzâr ve terâfu‘-ı şer‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm

Sayfa 71 - Belge 171

ve hazine-i ‘âmirede mahfûz Haremeyn muhâsebesi defterlerine nazar olundukda dârüs’sa‘âdetü’ş-şerîfem ağası nezâretinde olan evkâfdan Medine-i Halebe vâki‘ merhûm es-Seyyid Mehmed bin Ömer bin el-Mar‘aşî dinmekle ma‘rûf Hoca Fethullah Efendi vakfının ve Mar‘aşî Ahmed Paşa vakfının ve yine Halebde Mustafa Paşa veled-i Nasreddin ve vakf-ı Nasreddin Beg vakflarının ve mutasarrıf menziline sâbıkâ-i dârü’s-sa‘ade ağası merhûm Mehmed Ağa vakfının tevzîleri levâzım-ı muhtelifede evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere es-Seyyid Ebû Bekire tevcîh olundukdan sonra vâki‘ olan cülûs-ı hümâyunumda tecediden yedine berât i‘tâ olunub hâlâ

üzerlerinde olduğu ve ashâb-ı ‘arzuhâl evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere hisse-i mutâlibeleri bâ-‘arzuhâl mahallinde şer‘le görülmek bâbında bin yüz doksan senesi Rebi‘ü’l-evvelinin on sekizinci gününde Haleb kadısına hitâben emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid ve ber-vech-i mufarrer müvekkilûn-ı mezbûrunun evkâf-ı mezkûre galesinden meşrûtiyet üzere hisse-i mutâlibeleri husûs-ı şer‘le mahallinde meyyitde(?) olur mevâddan olmağla Medine-i Halebe aher husûsa mübâşir ta‘yîn olunan silahşör şehriyâri el-Hâc Süleyman zîde mecduhu mezbûre dahi mübâşir ta‘yîn ve taraf mahallinde sen ki Haleb kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin huzûrunda terâfu‘-ı şer‘ ve icrâdları vakfdan merkûmunun şurût vakfiyeleri üzerine kadîmden tevcihiyle ‘amel olunageldiğini zâhire ba‘de’l-ihrâc evkâf-ı mezbûrenin irâd ve mesârıfı muhâsebesi ru‘yet ile ihkâk-ı hak olunub eğer mahallinde ihkâk-ı hak mümkün olmaz ise mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle müteveli-i merkûm sinâ-i ‘aliyem ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Haremeyn oldukda teftîş mevlânâ-i Abdülhalim zîde ‘ilmihu i‘lâm mahalline i‘lâmı mûcibince aher husûsa me‘mûr silahşör-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyle mahallinde şer‘le ru‘yet ve ihkâk-ı hak mümkün olmaz ise müteveli-i merkûm vâcibü’t-terâfu‘ der-‘aliyem ihzâr olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı R Sene 1200

Katip: Zati

Sayfa 71 - Belge 172'nin Özeti

Asatane-i aliyem sakinlerinden el-Hac Abdülkadir'in Medine-i Halep'te bulunan Süleyman Efendi zimmetinde 1190 senesinden beri 30.000 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu alacak hakkın kendisine verilmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 71 - Belge 172

Haleb vâlisine ve Haleb monlasına hüküm ki;

Asatâne-i ‘aliyem sâkinlerinden el-Hâc Abdülkadir nam kimesne gelüb bunun Medine-i Haleb sâkinlerinden Süleyman Efendi dinmekle ‘arif kimesne zimmetinde yüz doksan senesinden beru bâ-temessük ve bâ-defter şer‘an olmak üzere otuz bin gurus alacak hakkı olduğuna binâ’en bundan akdem bi’d-def‘at mektub irsâl ve meblâğ-ı merkûmu taleb ve almak murâd iyledikde bi-vech-i şer‘î edâda ta‘allül ve muhâlefet ve mezbûrun mahallinde ta‘yîn kesîresi olmak hasebiyle ber-vechle mukâvemet ve ihkâk-ı hak mümkün olunmayub gadr-ı külli irâdesinde olduğun

husûs-ı mezbûru da'vâ ve meblâğ-ı mezbûru ahz u kabz nam külliyyi vekîl iylediğın inhâ ve siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız ma'rifetiniz ve ol-tarafda aher husûsa ta'yîn hassa silahşörlerimden Süleyman zîde mecduhu mübâşeretiyle mahallinde şer'le ru'yet ve merkûmun zimmetinde sâbit olan hakkı temâmen tahsîl ve bi-kusûr vekîl-i merkûme alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında size hitâben hükm-i hümâyunum sudûrunu istid'â iylediği ecilden siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız silahşör mûmâ-ileyh mübâşeretiyle mahallinde şer'le terâfu' ve mekumun ber-muktezâ-yı şeri'at matahhere sâbit olan hakkı temâmen tahsîl ve ihkâk-ı hak ve icrâ-yı şer' mümkün olmaz ise der-sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında fermân-ı hümâyun yazılmışdır.

Fi Evâhir-i R Sene 1200

Sayfa 71 - Belge 173'ün Özeti

Halep'te bulunan Secd Tavb nam Yahudi'nin Halep'te Müsterâm Beg mahallesinde geçmekte olan sudan mutasarrıf olduğu ve bu suyu Bendere mahallesindeki menziline kullandığı ancak bazı kimseler tarafından bu suyun kendi menzillerine kullanıldığı ve bunun önlenmesi için Secd Tavb nam Yahudi'nin şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 71 - Belge 173

Haleb mollasına hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Arif İbrâhim zîdet fezâ'ilusun südde-i sa'âdetime mektub gönderüb Halebe mukim Secd Tavb(?) nam Yahudi meclis-i şer'e varub Halebde Müsterâm Beg(?) mahallesinde kâ'in mukassemden fütuvvat ile câri sûdan(?) mesfûrun mutasarrıf olduğu Bendere mahallesinde vâki' menziline virilan hüccet-i şer'îyye mûcibince bi-kadrü'l-ihtiyâc-ı kadîmden bi-hakk sû-i icrâ olunub ahirden müdâhale icâb itmez iken ecânibden ba'z kimesneler ol-suya mecrâ-yı kadîmden ihrâc ve bi-gayr-ı hak kendü menzillerine icrâ itdirüb gadr irâdesinde olmalarıyla ve bu bâbda Şeyhü'l-islâmdan fetevâ-yı şerîfe virilmekle ol-su-i kadîmi üzere menziline icrâ itdirilüb hilâf-ı şer' ve kadîmi ahiri müdâhale itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyunum virilmek ricâsına vâki' hesâb bi'l-iltimâsı 'arz ve divân-ı hümâyunumdan su'al olundukda bu makûle sû-i nizâ'atın i'tibâr-ı kadîm olmağla ol-su-i kadîmden --- ve tevcihiyle ceryân idegelmiş ise kadîmi üzere icrâ itdirilmemek için ve ber-berât fetevâ-yı şerîfe mûcibince meclis-i şer' havâle ile

emr-i şerîf virilmek iktizâ iylediği tahrîr olmağla fetevâ-yı şerîfe mûcibince mahallide şer'le görülmek için.

Fi Evâhir-i R Sene 1200

Katip: Hasbi

Sayfa 71 - Belge 174'ün Özeti

Halep'te Şaban Ağa ibn-i Ahmet tarafından bina edilen Mescit ve Dershane vakfının mütevellisi olan Hatice Hanımın vakf aidatını toplaması için Halep'te bulunan Şeyh Yusuf nam kimesneyi kaymakam tayin ettiği ancak Şeyh Yusuf'un vakf-ı mezbur zaptına kanaat etmediği ve topladığı aidatları fuzuli zapt ettiği ve bu zaptın men def edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 71 - Belge 174

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Halebde vâki' müteveffa Şa'ban Ağa ibn-i Ahmed muhassıl-ı Haleb nam sahnü'l-hayrın binâ iylediği mescid-i şerîf ve dersihânesi vakfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere berât-ı şerîfimle mütevelliyesi Hadice Hanım zîdet 'iffetuha gelüb vakf-ı mezbûrun 'â'idât ve vâridâtı ahz u kabz itmek üzere yüz doksan altı senesinde Haleb sükkânından --- Şeyh Yusuf nam kimesneyi tarafından kâ'imakâm ta'yîn ve yedine memhûr temessük i'tâ ve edâ dahi varub vakf-ı mezbûru zaptına kanâ'at itmeyüb bilâ-temessük fuzûli zabt ve 'â'idâtın ahz ve erbâb ve tâ'ife dahi bir akçe ve bir habbe virmeyüb umûruna sarf ve istihlâk ve şevte(?) sülûk birle bey'-i vakfda bin üç yüz guruş alacağım vardır deyu garet tasaddi iyledikten ba'z mezbûreyi tarafından kâ'imakâm ta'yîn iylediği Haleb sükkânından İmâmü's-Şeyh Abdullah Efendi dinmekle ma'rûf kimesneyi zabt ve 'â'idâtı ahz u kabz itdirilüb mezbûr Yusufu ve ahiri fuzûli mudâhale itdirilmeyüb men' ve def' ve ma'rifet-i şer'le mezbûr Yusufun hesâbı ru'yet ve zimmetinde sâbit ve mütehakkik olan mâl-ı vakf temâmen tahsîl ve bi-kusûr alıvirilüb bi-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ve hazine-i 'âmiremde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevcîh mezbûre ıslâh ve erşed evlâd-ı vâkıfdan mûmâ-ileyhümâ Hadice Hanımın hâlâ mâliye tarafından virilan berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyid olmağın vech-i meşrûh üzere mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Evâsıt-ı CA Sene 1200

Katip: Hilmi

Sayfa 72 - Belge 175'in Özeti

Sadat-ı kiramdan Seyyid Selim'in Antakya'da bulunan amcası Hacı Mehmet'in 1190 senesinde öldüğü mallarının Antakya'da bulunan zevcesine intikal ettiği Kilis'te bulunan zevcesinin de emval ve eşyasını zapt ettiği ve kendisine düşen hakkın verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 72 - Belge 175

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Selim zîde şerîfe gelüb fi'l-asl Karahisar sâhib sükkânından iken Antakyada mütemekkin iden 'ammisi Kapanıcı(?) Hacı Mehmed bin yüz doksan senesinde fevt oldukda verâseti bulunan Antakya sâkinelerinden zevcesi münhâsıra olub Kilisde zevcesi beytü'l-malcı ile ihkâk ve bi'l-cümle emvâl ve eşyâyı zabt bu dahi hissesine isâbet iden hak-ı ırsiyesini taleb iyledikde virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer'le görölüb 'ali ve hırâs(?) olduğun hak-ı ırsiyesi temâmen tahsîl ve bi-kusûr alıvirilüb bi-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümayun ricâ iylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek bâbında.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 1200

Katip: Sâmi

Sayfa 72 - Belge 176'nın Özeti

Çerkes Hasan Paşa'nın Halep valisi olduğu sürede Halep muhassıllığına Seyyid Abdurrahman mütesellim olarak atanmış ve Halep'ten toplanan imdad-ı hazeriye vergisini senede iki defa toplaması gerekirken bir defa daha toplaması üzerine, toplanan vergilerin reayaya iadesi hususunda emr-i şerif.

Sayfa 72 - Belge 176 - Derkenar

Haleb vâlisine hitâb ile tertîb olunmuştur.

Evâ'il-i C Sene 200

Sayfa 72 - Belge 176

Haleb vâlisine ve Haleb monlasına eyâlet-i Halebde vâki' sâ'ir kuzât ve nüvâb zîde fazlıhumâya hüküm ki;

Haleb eyâleti Özi Kal'ası muhâfazası şartıyla doksan dokuz senesi Receb guresinde düstûr-ı vezîrim Hüseyin Paşa iclâlehuya ba'dehu eyâlet-i merkûm sene-i mezbûrede Zi'l-ka'desinde on birinci gününde düstûr-ı vezîr Seyyid el-Hâc Mustafa Paşa iclâlehuya tevcîh olduğu divân-ı hümâyunda mahfûz tevcîhat defterlerinden ve Haleb eyâleti Özi Kal'ası muhâfazası şartıyla ber-vech-i muharrer târih-i mezkûrda vezîr-i müşârun-ileyh Çerkes Hasan Paşaya tevcîh ve Özi Kal'ası muhâfazasında kassâm me'mûru hasebiyle ifhâm ve tarafından eyâlet-i Halebe bir mütesellim nasb lâbed olmakdan nâşi Haleb sükkânından taraf-ı müşâr tarafından eyâlet-i mezkûreye mütesellim ta'yîn olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu müşârun-ileyhin kapu kethüdâsı hâlâ silahşörlerimden Ahmed zîde mecduhu bâ-'arzuhal istid'â iylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzere mütesellim nasb olunmak bâbında doksan dokuz senesi Evâsıt-ı Recebinde sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince meclis-i şer' de vücûh-ı belde ve kapu kethüdâsı tarafından --- Maksûd Efendi dinmekle ma'rûf kimesne ma'rifetiyle hâlâ Haleb muhassılı Seyyid Abdurrahman mütesellim nasb olunub mütesellimlik mezbûr hazeriye ve tayyarân-ı sâ'iresiyle şimdiye dört bin guruşdan beş bin guruşa kadar zabt ve mesârif vesâ'ire ve tegallüben 'askeriye ve imdâd-ı mücerred dahi beher mâh-ı mikdâr-ı mezkûr meblâğa muhtâc olduğuna binâ'en şehriye dört bin beş yüz guruş kabûl ve gurre-i Recebden mâh-ı Şa'bân-ı şerîfin beşinci gününe dek güzeşte otuz beş günlük hesâb-ı selefî ru'yet ve yedine ismi(?) tahrîr birle mâh-ı mezbûrun altıncı gününde zabt-ı mübâşeret iylediğini nâtık Haleb kadısında i'lâmı ve müfti nâkibü'l-eşrâf kâ'imakâmı Tahazâde Çelebinin mülkiyet-i mefhûmu bâ-fermân-ı 'alim sene-i mezbûre Şevvalinin yigirmi birinci gününde emr-i merkûmun kaydı bilâsına şerh virdiği divân-ı hümâyununda derkâr olunmuş şimdi vezîr-i müşâr birle Çerkes Hasan Paşanın kapu kethüdâsı olan mûmâ-ileyhin der-'aliyeme takdîm iyledikten işbu bir kıt'a takrîrin 'izzetinin divân-ı hümâyununda(?) eyâlet-i merkûmeden vezîr-i müşârun-ileyhin kastü'l-yevm hâli üzere hissesine isâbet iden imdâd-ı hazeriye ile 'â'idât mu'ine-i ma'nâlara mütesellim-i merkûm Abdurrahmanın tahsîl iylediği yigirmi altı bin beş yüz guruşuna mütesellim-i merkûmun zimmetinde olmağla bâ-tahrîrât mutâlibe olundukda edâda muhâlefet iylediğini vezîr-i müşârun-ileyhin tevcîhi târihinden mütesellim-i merkûm zabtı gününe gelince otuz beş günlük hisse-i hazeriye ve hasılât-ı mu'inesinden gayr-ı ez Süleyman üç bin sekiz yüz otuz sekiz guruş ve hem zimmetlerinde kaldığın i'lâm

olduğundan nâşi vezîr-i müşârun-ileyh muhâfaza-i mezkûrede külli zarûret --- giriftâr ve idâre dâ'iresinde 'azmen ol kadar olmağla eyâlet-i merkûm müşârun-ileyh tevcîhinde târihiçün 'azli gününe gelince mütesellim-i merkûmun ahz iylediği hisse-i hazeriye ve tayyârât-ı sâ'irenin hâli ba'de'l-ru'yet zimmetinde zuhûr iden meblâğ ile ahâli-i merkûm zimmetinde bâki kânûn üç bin sekiz yüz otuz iki guruşu tahsîl ve tarafından kabzına me'mûre edâ ve teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â ve divân-ı hümâyun mahfûz-ı hazeriye tertîb defteri görüldükde eyâlet-i Halebe vâki' kazâlardan vâli için i'lâmı üzere virilegelen hazeriyesinden iki taksît ile tahsîl olunmak üzere mukayyid olub mukırların(?) bu tarafa ma'lûm olmadığından kastü'l-yevm hâli üzere mikdârının tahkîki dahi bu bâbda mümkün olmayub muhâlefet ma'lûm olan --- olmağla bu sûretde livâdan birle eyâlet-i Halebden hadd-i i'tidâl üzere tahsîl olunagelen hazeriyeden vezîr-i müşârun-ileyhin tevcîhi târihinden 'azli gününde kastü'l-yevm hesâb üzere hissesine isâbet iden hazeriye ve havâs-ı mu'ine mahsûlden mütesellim-i sâbık ve dâyinlerin tahsîldâr ve teslîmât ve mesârıflara sıhhatceleri(?) ma'rifet-i şer'le olunageldiği üzere hesâbları ru'yet ve bu bahâne ile ahâlisinden mükerrer hazeriye vesâ'ir sene-i tahsîliye takrîr-i mübâ'idan olunarak zimmetlerinde sâbit ve mütehakkik olan mûmâ-ileyhümâdan ve hazeriyeden ahâli zimmetlerinde bekâyâ olmuş ise kezlîk ma'rifet-i şer'le ba'de't-tahkîk icâr idenlerden tahsîl ve tarafından ahz u kabzına me'mûre edâ ve teslîm için hazeriye şurûtu mûcibince emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'il re'isü'l-küttâbım olan es-Seyyid Mehmed Cezîr(?) dâme mecduhu i'lâm itmeğın siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz i'lâmı ve surûtu hazeriye mûcibince şer'le görülmek bâbında.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 1200

Sayfa 73 - Belge 177'nin Özeti

Divan-ı hümâyun katiplerinden olan Mustafa Nehalı'nın mutasarrıfı olduğu Eriha, Birecik, Erzurum ve Halep sancaklarında bulunan bazı karyelerden topladığı vergilere, subaşı ve bazı kimseler tarafından müdahale edilmesi ve bu müdahalenin önlenerek vergilerin Mustafa Nehalı'nın vekili olan Halep'te sakin Seyyid Mehmet'e teslim edilmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 73 - Belge 177

Haleb vâlisine ve Halep kadısına hüküm ki;

Divân-ı hümâyunum kalemi kâtiblerinden Mustafa Nehâlî(?) zîde kadruhunun Eriha ve Birecik ve Erzurum ve Haleb sancaklarında Cilâb(?) ve gayri nâhiyelerde Kara Hert(?) nam karye ve gayriden yetmiş bir bin doksan altı akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından Haleb kazâsı müzâfâtından Zâviye nâhiyesine tâbi‘ yüz altmış dört nefer re‘âyâ ile karye-i Fistan(?) mâl-ı dimos fi sene on iki bin altı yüz altmış dört akçe yazusundan rub‘ üç yüz altmış altı akçesi hisse-i vakf Haremeyn-i şerî‘at ve üç rub‘ dokuz bin dört yüz doksan sekiz akçesi hisse-i ze‘âmet ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred yekûn ‘ann-ı gurre hisse-i ze‘âmet ve resm-i ‘örfiye ve bâd-ı hevâ on altı bin elli iki akçe ve yine kazâ-i mezbûr müzâfâtından Bab nâhiyesine tâbi‘ karye-i İkrârân(?) vakf ile Sa‘id Ūlû(?) bin Abdullah Ali bin Ahmed bin Selahaddin ve Ali evlâda temâmen tahtında on beş nefer re‘âyâ ve hâsıl kısm-ı mine’s-sub‘ hınta ve şa‘ir mâl-ı sayfî ma‘a resm-i bostan dört bin kırk dokuz akçesinden el-’öşr sülûs mahsûl altı yüz ve ze‘âmet Mahmed Çavuş bin altı yüz kırk dokuz akçe ve resm-i çift ve bennâk ve resm-i mücerred yekûn ma‘a gayruhu el-’öşr ma‘ü’l-rüsûm ze‘âmet-i mezbûr iki bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde on sekiz bin elli akçe yekûn ma‘a gayruha birikdirilüb kırk bin akçe ze‘âmet bir icmâl ve icmâl-i mezkûrun icmâl bozulmamak üzere on sekiz bin akçesi divân-ı hümâyun kaleminin bâ-hatt-ı hümâyun şevketmâkrûn ve ber-berât nizâm-ı müstehasına şurûtu mûcibince kırk nefer mîri şerhlülerinden olmak üzere kaydı meşrûh mûmâ-ileyh Mustafa Nihâlî bâkisi müşterekleri kaydlarında olduğu defter-i hakânide mukayyid olmağla mûmâ-ileyhin subaşısı karyeteyn-i mezbûreteyni ber-mûceb defter-i hakâni hisse-i vakf mutasarrıfları ve müşterekleriyle zabt ve karye-i Fistan(?) el-mezbûrenin mâl-ı dimosundan ze‘âmet tarafına ‘â’id üç rub‘ hisse ile resm-i çift ve bennâk ve resm-i mücerred ve bâd-ı hevâdan ve karye-i İkrârân(?) el-mezbûre ‘öşründen ze‘âmet tarafına ‘â’id sülûs mahsûl ile rüsûmât sâlifü’l-beyânında berât yazusuna göre hissesine isâbet iden kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde ahirden ber-vechle dahl ve ta‘arruz olunmak icâb itmez iken Haleb muhassılı sâbık tarafına hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir ber-berât-ı ‘ali müdâhale ve doksan beş senesinden birle tegallüben zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun ahz u kabz idüb gadr iylediğın mukaddemân inhâ ve karyeteyn-i mezbûreteyn ber-mûceb defter-i hakâni vakf mutasarrıflarıyla ve müşterekleriyle mûmâ-ileyhin tarafından subaşısı merkûme zabt ve karye-i Fistan(?) el-mezbûrenin mâl-ı dimosundan ze‘âmet tarafına ‘â’id üç rub‘ hisse ile resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve bâd-ı hevâ

ve karye-i İkrârân(?) el-mezbûrenin ‘öşründen ze‘âmet tarafına ‘â’id sülûs mahsûl ile rûsûmât-ı sâlifü’l-beyânında berât yazusuna göre hissesine isâbet iden kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni Haleb muhassılı tarafından ve aherden ferd ve ahdi dahl ve ta‘arruz itdirilmeyüb men‘ ve def‘ ve fuzûli olduğu mahsûl ve rûsûm temâmen tahsîl ve alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyun sudûrunu lede’l-istid‘â defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve divân-ı hümâyunumdan kânûn ba‘de’s-su‘al defter-i hakânide mukayyid karyeteyn-i mezbûreteyn ber-mûceb defter-i hakâni hisse-i vakf mutasarrıflarıyla ve müşterekiyle mûmâ-ileyh Mustafa Nehâlî(?) zîde kadruhunun tarafından subaşısına zabt mâl-ı dimosundan ve vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmundan herkese ‘â’id olan kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilmek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfik kânûn olub Haleb muhassılının ve aherin müdâhaleleri hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir kânûn idüb tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel olunmak için yüz doksan dokuz senesi Evâsıt-ı Muharreminde emr-i şerîfim sâdir olmuşiken ‘adem-i itâ‘atinden nâşi mûmâ-ileyhin tarafından subaşısının zabtına ve mahsûl ve rûsûmunun ahz u kabzına muhâlefet ve gadr iylediğın bu def‘a mûmâ-ileyh bir kıt‘a ‘arzuhâliyle tekrâr inhâ ve mezbûrun zimmetinde zuhûr iden mahsûl ve rûsûm hakkı her ne ise Halebde sâkin vekîli hatib emîni Seyyid Mehmed nam kimesneye alıvirilmek için müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olmağın mukaddemân sâdir olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel olunmak bâbında te’kîdi hâvi fermân-i ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 1200

Katip: Vasfi

Sayfa 74 - Belge 178’in Özeti

Halep’te sakin Hamide nam hatunun Halep’te bulunan menzilinı kale dizdarı Ahmet ve kardeşi es-Seyyid Esad’a kiraya vermiştir; fakat aralarında sözleşme olmadığından kiraya zam yapmış, Ahmet ise bu zammı karşılayamayacağını bildirerek bu zammın iptalini istemesi üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 74 - Belge 178

Haleb vâlisine hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh İbrâhim ‘arif zîdet fezâ’iluhusun mektûb gönderüb Medine-i Halebde sâkine Nefise bint-i el-Hâc Taha nam Hâtunlarımızın vekîl-i şer‘îsi olan vâlidesi Hamide nam Hâtun meclis-i şer‘de Medine-i mezbûrede vâki‘ Hazret-i Zekerîya ‘aleyhi’s-selâm câmi-i şerîfi Ümmi Şeyhzâde es-Seyyid Abdurrahim zîde suleha muvâcehesinden müvekkilem mezbûrenin hâlâ mülkiyet üzere tasarrufunda olan yine Medine-i Halebde --- mahallesinde vâki‘ ma‘rû’l-istiklâl olmayan mülk-i menzîlinde ‘akd-ı icâre ve Şeyma-i ücret bulunmaksızın beş sene dokuz mâh-ı sâkin olub senevî doksan altı guruş hasebiyle lâzım gelan elli iki guruş ücretini bi’l-vekâle taleb iderim deyu ba‘de’d-da‘vâ ve ve’l-istintâk müdde‘i-i ‘aliye olan merkûm dahi cevâbında müvekkile-i mezbûrenin zevci kal‘a dizdârı Ahmed nam kimesne nâmıyla menzîl-i mezbûru bi’l-vekâle senevî seksan guruş ecrin elli beş buçuk sene bana ve karındaşım es-Seyyid Esada icâr ve ben dahi işticâr ve lâzım gelan ecrini senesine kendüye edâ iyleyüb zimmetinde fakat yigirmi iki guruş olmuştur deyu olan def‘ati der-‘aliye-i mezbûre tasdîk idüb lâkin sûret mes‘ele-i istifnâ olundukda müvekkile-i mezbûre ‘akd-ı icâr ve Şeyma-i ücret itmeyüb ve zevci-i mezbûrun dahi ‘akdini müctirr olmadığına binâ’en ma‘rû’l-istiklâl olmayan mülk-i menzîl için da‘vâsı ecrine kâdire(?) olmaz deyu virilan fetevâ-yı şerîfe mûcibince müvekkile-i mezbûre şer‘an men‘ ve mezbûr es-Seyyid Abdurrahim zîde suleha cânib-i şer‘de hüccet-i şer‘îye virilmişiken gerek müvekkile ve gerek müdde‘iye kalfa olmayub şerte(?) sâlik bi-vech-i şer‘î ifrâza tasaddi itmeleriyle bi-vech-i vâki‘ kurradan mu‘arızası men‘ ve def‘ ve ber-mûceb hüccet-i şer‘e olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsında bi’l-ihtisâs arz iyledüğün ecilden fetevâ-yı şerîfe mûcibince mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 1200

Katip: Zati(?)

Sayfa 74 - Belge 179’un Özeti

Medine-i Halep’te Babü’n-nasrda vaki Seyismâ mahallesi mütemekkinlerinden Cebra ve Kusri nam zimmilerin burada mülk menzillerinin olduğu ve bu menzilin mutasarrıfı Eyram nam zimminin mutasarrıf olduğu 14 sehm hissesini Derviş Mehmet’e bey ettiği ancak Derviş Mehmet’in ölümü üzerine birkaç kişiye daha bey edildiği ve Eyram nam zimminin ölümünden sonra çocuklarının bu hisselerin kendilerine geri verilmesini istedikleri hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 74 - Belge 179 - Derkenar

Re'isü'l-küttab Efendi i'lâmıyla emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene 201

Sayfa 74 - Belge 179

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb mollasına hüküm ki;

Medine-i Haleb mahallâtından Bâbü'n-nasrda vâki' Seyismâ(?) mahallesi mütemekkinlerinden Cebra ve Kusri(?) nam zımmiler gelüb mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmetü'l-hudûd mülk-i menzîlinde on dört sehm mutasarrıfı olan Eyrâm(?) nam zimmi menzîl-i mezkûrdan mutasarrıfı olduğu on dört sehm hissesini hayâtında ve kemâl-i sahnında Derviş Mehmed nam kimesneye taht-ı ma'lûme fezâ'iluhusunda bâ-hüccet-i şer'e bey' kat'i ile bey' idüb mürd olmağla mezkûr Derviş Mehmed dahi menzîl-i mezkûrdan hisse-i mezkûru Seyyid Hasan nam kimesneye bey' idüb ve mezkûr Seyyid Hasan dahi bunların karındaşı bunların nam zimmiye bâ-hüccet-i şer'e bey'-i bât kat'i ile bey' idüb mutasarrıfiken bin yüz doksan iki senesinde karındaşları mesfûr sıhhatler dahi mürd olub menzîl-i mezkûrdan on dört sehm ırsen bunlara intikâl idüb hisse-i ırselerine aherden ber-vechle dahl olunmak icâb itmez iken mukaddemân hisse-i mezbûru bey' idüb mürd olan Eyrâm(?) zimminin Haleb sâkinlerinden evlâdları Hanâ ve Sofya ve Kemâteriş(?) vâlideleri Bûse(?) nam teykûleler(?) zuhûr ve menzîl-i mezkûrdan on dört sehm mürd olan mevrusemiz Eyrâmenin(?) imdi berâtda olan fetevâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'îyeler mûcibince şer'le görülüb mesfûrları menzîl-i mezkûrdan ihrâc ve kendülere alıvirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 200

Katip: Nehâyim(?)

Sayfa 74 - Belge 180'in Özeti

Halep'te bulunan Şabaniye Medresesi vakfi mütevelliyesi olan Halep'te sakin Hatice nam hatun, vakfi tamir ve tadilat ettirmiş ve mimara ödemesi gereken paranın tamamını ödemediğinden görevinden alınması, yerine geçen sulehadan eş-Şeyh Yusuf'un bu paranın bir kısmının da eski mütevelliyeden alınmasını talep etmesi ve mimara

ödenmesi gereken paranın bir kısmının vakıftan bir kısmının da eski mütevelliyeden alınması hususunda emr-i şerif.

Sayfa 74 - Belge 180

Haleb vâlisine ve Halebü'ş-Şehbâ monlasına hüküm ki;

Sulehâdan eş-Şeyh Yusuf zîde suleha gelüb merkûm Halebde vâki' Şa'baniye Medresesi evkâfının ber-vech-i meşrût mütevelliyesi olan yine Haleb sâkinelerinden Hadice nam Hâtunun tarafından doksan altı senesinden doksan sekiz senesi mâh-ı Receb-i şerîfi gâ'iline gelince üç sene yedi mâh-ı kâ'imakâm mütevellisi olub vakf-ı mezbûrun musakkafâtı harâbe müşerref olmakdan nâşi bâ-izn-i şer'î ta'mîr ve termîm ve bundan akdem mütevelliyeye-i mezbûrenin tarafından vekîl-i şer'îsi olan mîri ruznamçecisi Süleyman Efendi dinmekle ma'rûf kimesnenin iltimâsıyla mi'mârbaşı vesâ'ir erbâb-ı vukûf ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le keşf ve mu'ayyene ve bâ-i defter-i müfredât mumza ve bâ-mürâsele ve bâ-hüccet-i şer'îye-i merkûmun masrûfu iki bin üç yüz kırk bir guruş on paraya bâliğ olundukda meblâğ-ı mezbûrdan yedi yüz otuz sekiz guruş otuz parasına ba'de'l-ahz-ı merkûmu kâ'imakâmlıktan 'azl idüb meblâğ-ı mezbûrdan bâki bin altı yüz iki buçuk guruşu henüz ahz u kabz olunmayub hâlâ zimmetinde kalub ol-vechle gadr-ı külli olunduğun ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetevâ-yı şerîfe virildikde inhâ ve fetevâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'îyesi mûcibince şer'le görülüb meblâğ-ı mezkûrdan mezbûrenin zimmetinde bâki kalan ol-mikdâr guruş hakkı mâl-ı vakfdan ve mütevelliyesi yedinden temâmen tahsîl ve bi-kusûr kendüye red ve teslîm itdirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve muğâyir ber-fetevâ-yı münîf ta'allül ve nizâ' itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmeğın mahallinde muktezâ-yı şer' üzere ru'yet ve ba'de's-sübût ihkâk-ı hak olunmak bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fi Evâhir-i CA Sene 1200

Sayfa 74 - Belge 181'in Özeti

Hisse silahşorlarından Mahmut ile Abdülkadir'in Vezirhanı memleketlerinden Feytur, Arkil ve İvan nam zımmiler zimmetlerinden 11.500 kuruş alacaklarının olduğu ve bunun alınmasını istedikleri hususunda yazılmış olan hüküm-i şerif.

Sayfa 74 - Belge 181

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Hisse silahşörlerimden Mahmud zîde mecduhu ile Abdülkadir zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhlerinin asatâne-i ‘aliyemde vâki’ Vezîrhânı memleketlerinden mürdün oğulları Feytur ve Arkil ve İvan(?) nam zimmiler zimmetlerinde birbirlerine kefil-i bi’l-hâl olarak bin yüz doksan senesinde bâ-temessük on bir bin beş yüz guruş istikrâzın ve ba‘dehu meblâğ-ı merkûmu kable’l-edâ mesfûrdan Medine-i Halebe firâr ve hâlâ Halebde mütemekkin oldukların inhâ ve yedlerinde olan temessükleri mûcibince meblâğ-ı merkûmun tahsîli sâbit hükm-i hümâyunum sudûrunu istid‘â iyledikleri ecilden yedlerinde olan temessükleri mûcibince mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i C Sene 1200

Sayfa 75 - Belge 182’nin Özeti

Halep eyaletinde Antakya kazasında sakin Sabiha Hanım’ın vakfettiği Hamam-ı Cedid vakfının mütevellisi olan Seyyid Mehmet bin es-Seyyid Ahmet bin Seyyid Hamza Bey’in ölmesi üzerine es-Seyyid İbrahim Bey’e bu görevin verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 75 - Belge 182

Haleb vâlisine hüküm ki;

Haleb eyâletinde Antakya kazâsında vâki’ ve Sabiha Hanım --- es-Seyyid Hamza Beg nam sâhibetü’l- hayrın Hamâm-ı Cedîd dinmekle ma‘rûf vakf iylediği hamâmın nısf tevliyetine pederi es-Seyyid Mehmed Emin mahlûlüne bâ-hüccet-i şer‘iye mutasarrıf olan Haleb ahâlisinden es-Seyyid İbrâhim Beg ve münîfim ve her vechle umûr-ı tevzi ru’yete kâdir olub gelen yedinde berât olmağla nısf oluna mezkûre müceddiden mûmâ-ileyhe kabzına ve yedine ve yedine berât-ı ‘âlişân ihsân olunmak ricâsına sen ki Haleb vâlisi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Arif İbrâhim zîde fezâ’ilihusun ‘arz ve dikkat mezkûrun ber-vech-i meşrût mütevellisi olan Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Ahmed bin Seyyid Hamza Beg fevt olundukda mahlûlünden tevcîh-i mezkûrenin nısfı ahire tevcîh olunmak üzere ‘arz ve i’tâ ve nısfı aheri Halebioğlu es-Seyyid İbrâhim Bege Haleb vâlisi müftizâde Abdullah zîdet fezâ’iluhunun ‘arzıyla doksan iki senesi Cemâzi el-evvelinde ber-vech-i meşrût tevcîh olunub el-yevm tevcîh-i mezbûrenin nısfı mezbûr Seyyid Mehmed Beg ve nısf-ı ahire merkûm es-Seyyid İbrâhim Keçik(?) üzerlerinde olduğu Anadolu muhâsebesinden ihrâc olunmağla bu sûretde olunan mezkûrenin nısfı babası mahlûlünden mezbûr Seyyid

İbrâhim yegene tevcîh olundukda ve nısf-ı aherin dahi tevcîh olunmak üzere ‘arz-ı i’tâ olunan kimesne henüz nısf-ı aher hisse-i mezkûreyi berât itdirmeyüb eğerçi babası müteveffânın üzerinde kalub ‘arz-ı mezkûr dahi hakikat-i hâl izâha vechle tahrîr olmadığına binâ’en mahallinde meclis-i şer‘de tevcîh-i mezkûrenin nısfına babası mahlûlünden berât mutasarrıf olan mezbûr es-Seyyid İbrâhim Beg midir ve nısf-ı aheri dahi mevlânâ tevcîh olunmak üzere ‘arz-ı i’tâ olunan kimesne kimdir vesâ’ir şurût iden kimesne var mıdır vukûf-ı nâmı olan bi-tevcîh-i muvâfık --- kimesnelerden bi’t-teharri ba‘de’s-su’âl hakikat hâl-i ‘ali vechü’l-izâha ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbı olan es-Seyyid Mehmed Hayri dâme mecduhu i‘lâm itmekle i‘lâmı mûcibince hakikat hâl-i ‘ali vechü’l-izâha ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında.

Fi Evâ’il-i C Sene 1200

Katip: Muhibb

Sayfa 75 - Belge 183’ün Özeti

Hüseyin zide mecdununun Halep muhassıllığı emlakinden Aziz sancağında Erzur nahiyesinde bulunan Gülün, Göcek ve Tevabığı karyelerinde bulunan 1600 kuruşluk mahsulünün Abdurrahman Paşa tarafından fuzuli zapt edildiği Hüseyin’in bu zaptın önlenmesini ve hakkı olan paranın kendisine verilmesini istediği hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 75 - Belge 183 - Derkenar

Tekrâr târihi tecrîr için tebdîl olunmuştur.

Evâhir-i ZA Sene 200

Sayfa 75 - Belge 183

Haleb vâlisine ve zikr olun paşanın bulunduğu mahallin vâlisine hüküm ki; Hüseyin zide mecduhu gelüb havâs-ı hümâyunumdan ber-vech-i mülükâne hâlâ berât-ı şerîfimle ‘uhdesinde olan Halep muhassıllığı emlâkından Aziz sancağında Erzur(?) nâhiyesine tâbi‘ Gülün(?) ve Göcek ve Tevâbığı(?) karyelerinden doksan iki senesinden beru berât mûcibince tarafına ‘â’id olub te‘aşşir ve teksîb ve der-ittibâr olunan bin altı yüz guruşluk mahsûlünü berât Abdurrahman Paşa bilâ-sened fuzûli ahz u kabz itmekle bi’d-def‘at mutâlibe olundukda edâdan imtinâ‘ ve garet ihbâr iylediğin inhâ inhâ ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin o cânibe aher husûsa me’mûr

mübâşir ma‘rifetiyle zimmetinde sâbit olan hakkı tahsil ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â itmeğin sen ki sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ol-tarafa aher husûsa me‘mûr mübâşir ma‘rifetiyle sene-i merkûmeden beru mukâta‘-i mezbûre hâsılâtdan mûmâ-ileyhin berât mûcibince tarafına ‘â’id olub paşa-yı mûmâ-ileyhin bilâ-sened me’hûzu olarak zimmetinde sâbit ve mütehakkik olan meblâğ her ne ise ma‘rifet-i şer‘le tahsîl ve ihkâk-ı hak ve der‘aliyeme ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Evâsıt-ı C Sene 1200

Sayfa 75 - Belge 184’ün Özeti

Dergah-ı mualla gediklilerinden emval-i miriye tahsilatına memur olan Telhibas esbak Hasan Halep’e varıp burada vergi topladığı sırada Ümmi Abdi ve bazı kimselerin vergilerini bu gün yarın veririz diyerek oyalamaları ve vergilerini ödememeleri üzerine bu vergilerini bir an önce Ömer nam çukadara teslim edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 75 - Belge 184 - Derkenar

Tekrâr te’kîdi hâvi vusûlü(?) emr-i ‘ali yazılmışdır.

Evâ’il-i CA Sene 200

Sayfa 75 - Belge 184

Haleb vâlisine Haleb kadısına hüküm ki;

Dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden Telhibâs esbak Hasan zîde mecduhu bâ-fermân-ı ‘ali emvâl-i mîriye tahsîlâtına me‘mûr bundan akdem Halebe varub emvâl-i mîriye tahsîline şirâ‘ ve bir buçuk sene ahirinden sonra me‘mûrine ahere tahvîl ‘avdeti iktizâ iyledikde hizmet-i mübâşiriyesi lede’l-mutâlibe harac-ı berât ve mesârîfina murâd-çün vilâyet tarafından altı bin guruş kıt‘a ve ihtiyâr-ı eşyât meblâğ-ı mezbûru ma‘rifet-i şer‘le ve cümle ma‘rifetiyle defter ve lâbet-i idhâl(?) ve tahsîl ve ekl ve mûmâ-ileyh bir buçuk sene dahi tevfiik ve nihâye evâmir-i mütesellim-i sâbık bu cânibine ‘avdet idecek olundukda hizmet-i mübâşiriyesi ihtiyârât ve lâbetden lede’l-taleb bu gün yârın veririz deyu birkaç gün dahi tevfiik ve meblâğ-ı mezbûru bir kat dahi fukarâya tevzi‘ ve tahsîl ve yine mûmâ-ileyh virmeyüb ba‘dehu Haleb ruznamçe-i Haleb mutasarrıfıyla sana İstanbulda dâhil olur deyu huzûr-ı şer‘de ve mütesellim-i sâbık mûmâ-ileyhin muvâcehesinde ta‘ahhüd ve cevâb virdiklerinde

mûmâ-ileyh dahi yedine bir habbe girmediginden bi'l-fürûr merkûmân mütesellim-i sâbık mûmâ-ileyh der-'aliyem vürûd ideli hazer mâhe(?) karîb olunub henüz meblâğ-ı mezbûr tarafına olmayub ihtiyâr ve lâbet zimmetlerinde kaldığı eşkâr(?) ve meblâğ-ı mezbûr ta'ahhüd olunmuş olduğundan mağdur olduğu yed-i bedâr(?) iyledikde gediklü mûmâ-ileyh mukaddemân bâ-takrîr lede'l-inhâ ve'l-istina' mübâşir-i mûmâ-ileyhin müddet-i vakde ol-tarafda meks ve tevzîfine binâ'en mesârîf lâzıması-çün tevzi' ve tahsîl olunmuş olan meblâğ her kimlerin zimmetlerine geçmiş ise mükerrer tevzi' ve tahsîlinden mübâ'adet olunarak ma'rifet-i şer'le zimmetine geçenlerden tahsîl ve kabzına me'mûra teslim olunmak bâbında doksan dokuz senesi Evâsıt-ı Zi'l-ka'desinde emr-i şerîfim isdâr ve Ümmi Abdi nam kimesne ile bundan akdem mahalle-i mezbûre --- irsâl olunalı müddet-i vakde olub bu ana kadar henüz bir hayrı vâsıl olmayub ne güne olduğu ma'lûm olduğuna gediklü mûmâ-ileyh bu def'a dahi bâ-'arzuhâl inhâ ve mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mücibince meblâğ-ı mezbûr altı bin guruş yebâb idenlerden tahsîl ve bu def'a tarafından kabzına me'mûr Ömer nam çukadâra edâ ve teslim ve bir an akdem tarafına tesyîri bâbında müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâm mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olduğuna binâ'en mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mücibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı C Sene 1200

Katip: Hüsnü(?)

Sayfa 76 - Belge 185'in Özeti

Belanlı Abdurrahman Paşa'nın adamlarından bazı kimselerin İskenderun'da bulunan Kemankeş Hacı Süleyman'ın 1023 kuruşluk emval ve eşyasını gasp ettikleri ve bu adamların yakalanarak gasp ettikleri emval ve eşyayı Hacı Süleyman'a iadesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 76 - Belge 185

Haleb vâlisine ve Belan kadısına hüküm ki;

Kemankeş Hacı Süleyman dinmekle 'arif kimesne gelüb işbu sene-i mübârekeke hüccâc-ı himâyet fuhâm-ı 'avnında bu su cedden(?) mufârekat ve İskenderun cânibine lede'l-vürûd ol-tarafdan 'adem-i'azîmetine binâ'en yine fâkle-i(?) cem-i şerîfe mu'avedetinde Belan kazasına vusûlünde Belanlı Abdurrahman Paşanın

adamlarından ma'lûmü'l-esâmi kimesnelerinden ahz ve gönderüb bilâ-su'al derzincîr ve üç def'a taleb ideriz deyu tahrîk ve ber-mûceb ahz bin yigirmi üç guruşluk emvâl ve eşyâ ve silah ve hayvan vesâ'ir mevcûdu olanı hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-ı hak hâlâ ahz ve garben kesr ve ziyâde gadr iylediklerin sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ahz husûsuna me'mûr mübâşir ma'rifetiyle gönderilüb mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-ı hak hâlâ ahz iyledikleri eşyâ vesâ'ir her ne ise yedinde olan defter mûcibince kendüye alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmeğin sen ki vezir-i müşârun-ileyhsin aher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle şer'le görölüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i C Sene 1200

Katip: Vasfî

Sayfa 76 - Belge 186'nın Özeti

Sadr-ı azam mektupçusu halkasından es-Seyyid Mehmet Sait'in Halep sancaklarında Azaz ve gayri nahiyelerde Maarin nam karyede mutasarrıf olduğu zeameti karyelerinin mahsul ve rûsumunun bazı kimseler tarafından fuzuli zapt edildiği bu zaptın önlenmesini ve hakkı olduğu mahsul ve rûsumun kendisine verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 76 - Belge 186 - Derkenar

Tekrâr emr yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı CA Sene 1201

Sayfa 76 - Belge 186

Azaz kadısıyla Halep ve Kilis sancaklarında zikr-i ati ze'âmet karyelerinin tâbi' oldukları sâ'ir kazâların kuzât ve nüvâbına hüküm ki;

Sadr-ı'azam mektubcusu halkasından es-Seyyid Mehmed Sa'id zîde mecduhu gelüb meclis-i Halep sancaklarında Azaz ve gayri nâhiyelerde Ma'arin nam karye ve gayriden berât-ı 'âlişânımla mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinin doksan dokuz senesinde vâki' olan mahsûlât ve rûsumâtı berât mûcibince tahvîli târihine düşmüşikin etarafından subaşısı olan Abdurrahman Ağa dinmekle 'arif kimesne ahz u kabz olunmayub ecânibden ba'z kimesneler fuzûli ahz u kabz iylediklerin inhâ ve berât mûcibince tahvîli târihine düşen mahsûl ve rûsumu tevcîh idenlerden tahsîl

olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumdan fuzûli su'al olundukda ze'âmet-i mezbûrdan berât-ı şerîfimle mûmâ-ileyhin üzerinden olub ve niza' ze'âmetde olmayub ancak mahsûlde olub ve taleb iylediği doksan dokuz senesinin mahsûl ve rûsûmu bunun berât mûcibince tahvîli târihine düşmüşiken tarafından subaşı ahz u kabz olunmayub ecânibden olan kimesneler fuzûli ahz iyledikleri vâki' ise berât mûcibince tahvîli târihine düşen sene-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu mezkûrlarda mıdır gayride midir tevcîh re'âyâ zimmetlerinde mi kalmışdır her kimden tevcîh ider ise bir senede iki def'a mahsûl ve rûsûm alındığından hazır olunarak ba'de's-subût tarafından kabzına me'mûr alıvirilmek kânûn iden mücerred olunmağla kânûn üzere 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i C Sene 1200

Sayfa 76 - Belge 187'nin Özeti

Köprülüzade silahtar ağası esbak el-Hac Abdülvahid'in kendisine evladiyet üzere kalan vakfın zabıtı olan Rüstem oğlu Seyyid Ali Ağa'nın görevini kötüye kullandığından dolayı görevinden alınarak yerine Mehmet Münir'in atanması ve Seyyid Ali'nin zorla zabıtlık görevini geri alması üzerine Şuğur kadısı ve Halep valisine Seyyid Ali'nin tekrar görevden alınması ve bu görevden kazandığı paranın tahsil edilmesi hakkında verilen hükm-i şerif.

Sayfa 76 - Belge 187 - Derkenar

Tekrar emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i CA Sene 200

Sayfa 76 - Belge 187

Haleb vâlisine ve Şa'vur kadısına hüküm ki;

Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Köprülüzâde silahdâr ağası esbâk mîr el-Hâc Abdülvâhid dâme mecduhunun bu def'a sütte-i sa'âdete tekrâr takdîm iylediği mihri mutâbık bir kıt'a 'arzuhâlinde nezâret Şeyhü'l-islâmide Asûde evkâfdan bâ-hatt-ı hümâyun şevketmâkrûn evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere hâlâ mütevellisi olduğu cüz emcedi sadr-ı'azam esbâk müteveffa Köprülü Muhammed Paşa evkâfı mukâta'tından eyâlet-i Halebde Şuğur kazâsında vâki' Cesur(?) Şuğur vakfı mukâta'sı zâbıtı olan Rüstem oğlu Seyyid Ali Ağa dinmekle 'arif kimesne yedi sekiz seneden beru vakf-ı

merkûm zâbıtı olub ahâli-i vakfa zulmü harûn-ı birûn olmakdan nâşi biz vech-i vakfa ol-cânibde ba'z kimesnelere ihâle ve tefvîz murâd olundukda bu etrâfin adamları benim i'râmdır diyerek beyhûde galet ve bahâne i'râdıyla zâbıtlarını muhâlefet iylediğinden bi'z-zurûr bu seneye dek zâbıtlık itmek hasebiyle ahâli-i vakfa yevmen kuyûmen(?) gadri müzdâd olduğı cihetden mezkûr zâbıtlıktan ref' ve 'azl birle işbu bin iki yüz senesi martı ibtidâsından Şa'banı gâ'iline gelince mukâta'-i mezbûreyi zabt u rabt itmek üzere ümmisi Mehmed Münir zîde kadruhu yedine memhûr ve ma'mûlye temessük-i i'tâ olunduğın bundan akdem inhâ ve ber-mûceb-i temessük zabt itdirilmesi istid'â iyledikde bunda olan memhûr ve ma'mûlye temessük mûcibince zabt itdirilmesini muhtevi sene-i mezbûre Evâ'il-i Rebi'ü'l-ahirinde sudûr iden emr-i şerîfim ol- tarafına lede'l-vürûd merkûm Aliye ibrâz ve mazmûn münîfi efhâm olundukda emr-i mezkûre imtisâl ve zâbıtlıktan kifâyed itmeyüb yine tegallüben zabt ve 'aliyesiyle bilâ-sened fuzûli müdâhale zabtına muhâlefet ve vakf-ı şerîfe gadre cesâret iylediğın inhâ ve sen ki vezir-i müşârun-ileyhsin mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince zabt ve merkûmun fîmâ-ba'd müdâhalesi men' ve def' olunmak bâbında sana hitâben emr-i celilü'l-kadrim isdârını istircâ ve divân-ı hümâyunumda mahfûz-ı ahkâm kuyûdâtı istifâ olundukda bir minvâl Muhammed târih-i mezbûrede emr-i şerîfim virildiğı mastûr ve mukayyid olunduğuna binâ'en sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mantûkı üzere mütevellî-i vakf temessük-i mûcibince mezbûr Muhammed Münire zabt itdirilüb ba'd-ı ezîn bilâ-temessük ve bilâ-fermân-ı mezkûr Seyyid Ali tarafından muhâlefet ve ta'arruz itdirilmemek fermânım olunmağın te'kîdi hâvi emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâhir-i C Sene 1200

Katip: Haşim

Sayfa 77 - Belge 188'in Özeti

Kilis sancağında Azaz nahiyesinde Şeyh Yagu karyesinde bulunan bazı vakıfların gelirlerinin mütegalibe ve cebabireden bazı kimseler tarafından müdahale edilmesi ve bu müdahalenin önlenmesi için Şeyh Seyyid Osman'ın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 77 - Belge 188

Haleb vâlisine ve Azaz kadısına hüküm ki;

Şeyh Seyyid Osman zîde şerîfe gelüb Kilis sancağında Azaz nâhiyesinde Şeyh Yagu(?) karyesinin hâsıl kısm-ı sub‘ mahsûlünden defter-i mufassalda on iki kırat hisse-i vakf zâviye-i Şeyh Abdülkâdir Geylâni ve defter-i evkâfda vakf zâviye-i Seyyid İsa bin Seyyid Abdülkâdir Geylâni ve üç kıratı hisse-i vakfı’ş-Şeyh Adili ve altı kıratı hisse-i mülk Ta‘ceddin ve üç kıratı ile ve’l-’öşr ‘ann-ı hissetü’l-mülk ve südüs mahsûlü’t-tur(?) ve resm-i bennâk hisse-i mîri olduğu defter-i hakânide mukayyid ve mûmâ-ileyhü’ş-Şeyh Seyyid Osman zâviye-i mezbûre vakfının bâberât-ı mütevellisi ve zâviye-i vârisi olmağla mezkûr Şeyh Yâgu(?) karyesini bermûceb defter-i hakâni Çavuş Adili vakfı mütevellisi ve mülk-i mezbûr mutasarrıfı ve mîri hissesi mutasarrıfıyla zabt ve vâki‘ olan mahsûlünden Şeyh zâviye-i mezbûre vakfı tarafına ‘â’id on iki kırat mahsûl ahz u kabz murâd iyledikde bir dürlü dahl icâb itmez iken mütegalibe ve cebâbireden(?) ba‘z kimesneler fuzûli müdâhale ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb sâlifü’z-zikr Şeyh Yagu(?) karyesi bermûceb defter-i hakâni Yunus Adili vakfı mütevellisi ve mülk-i mezbûr ve mîri hissesi mutasarrıflarıyla kendüye zabt ve on iki kırata göre zâviye-i mezbûre vakfı tarafına ‘â’id mahsûl kânûn ve defter mücibince ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan bir ferdi fuzûli müdâhale itdirilmeyüb men‘ ve def‘ ve şimdiye dek tegallüben alınan giru istirdâd itdirilmek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i mufassal ve evkâfa mürâca‘at olundukda Azaz nâhiyesine tâbi‘ neferât-ı re‘âyâ ile karye-i Şeyh Yagu(?) hâsıl kısm-ı mine’s-sub‘ hinta ve şa‘ir ve kisbe ve ‘ades ve erzen ve mâl-ı sayfî ma‘a resm-i bostan on iki bin akçeden hisse-i vakf zâviye-i Şeyh Abdülkâdir Geylâni on iki kıratı altı bin akçe ve hisse-i vakf-ı Yunus Adili üç kıratı bin beş yüz akçe ve hisse-i mülk Ta‘ceddin Ebû Bekir altı kırat üç bin akçe ve hisse-i mîri üç kırat bin beş yüz akçe ve’l-’öşr ‘ann-ı hissetü’l-mülk ve südüs mahsûl alınır ve resm-i çift ve bennâk yekûn hisse-i mîri ma‘ü’l-’öşr ve rüsûm-ı ‘örfiye ve bâd-ı hevâ gayri ez cürm galleyât ber-vech-i maktû‘ fi sene üç bin yedi yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle ve defter-i evkâfda Azaz nâhiyesinde vakf-ı zâviye-i Seyyid İsa bin Seyyid Abdülkâdir Geylâni kudüsü’l-Desire(?) der-karye-i Şeyh Yagu(?) ve tahtına ‘ann karye-i Yagu(?) deyu tâbi‘ Azaz hisse on iki kırat ve yazı ve üç bin yüz iki buçuk akçe yekûn ma‘a gayruhu ve minhâü’l-masrâf cihet-i tevliyet ve müştehid fi’l-yevm birle ve cihet-i hadım vazife fi’l-yevm birle fiha ve bi-cihet ta‘âmlarında(?) derûnda fi’l-yevm beş akçe bâki iki yüz yigirmi altı akçe bağına ve hissesine mühimmâtına sarf oluna deyu defter-i evkâfda muharrer kalemiyle tahrîr olunub bu

takdirce ber-mûceb defter-i hakâni karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-sub' hâsılâtından vakf-ı zâviye-i Şeyh Abdülkâdir Geylâni hissesine tahsîs kılınan altı bin akçe yazı ile mutasarrıfa on iki kırat isâbet iden hâsılâtı vakf-ı merkûm tarafından ve bin beş yüz akçe yazı ile muharrer üç kırat isâbet iden hâsılât dahi vakf-ı Yunus Adili tarafından ve üç bin akçe yazı ile muharrer altı kırat isâbet iden hâsılâtı dahi hisse-i mülk Ta'ceddin Ebû Bekir tarafından ve bin beş yüz akçe yazı ile muharrer üç kırat isâbet iden hâsılât dahi hisse-i mülkten sūdüs mahsûlü't-tur(?) ber-vech-i maktû' fi sene üç bin yedi yüz elli akçe deyu muharrer olan ve rūsûm-i sâ'iresi dahi hass-ı hümâyunum tarafından zabt olunmak muvâfık defter-i hakâni Ebû Bekire bi'l-fi'il defter emini olan Hasan dâme mecduhu 'arz itmeğin 'arz mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i B Sene 1200

Katip: Nesimi

Sayfa 77 - Belge 189'un Özeti

Kilis sancağında Azaz nahiyesinde Şeyh Yagu karyesinde bulunan bazı vakıfların gelirlerinin mütegalibe ve cebabireden bazı kimseler tarafından müdahale edilmesi ve bu müdahalenin önlenmesi için Şeyh Seyyid Osman'ın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 77 - Belge 189

Haleb kadısına ve Azaz kadısına hüküm ki;

Şeyh Seyyid Osman zîde şerîfe gelüb Kilis sancağında Azaz nâhiyesinde Şeyh Yagu(?) karyesinin hâsıl kısm-ı mine's-sub' mahsûlünden ve defter-i mufassalda on iki kırat hisse-i vakf-ı zâviye-i Şeyh Abdülkâdir Geylâni ve defter-i evkafda vakf-ı zâviye-i Seyyid İsa bin Seyyid Abdülkâdir Geylâni ve üç kıratı hisse-i vakf-ı Şeyh Adili ve altı kıratı hisse-i mülk Taceddin ve üç kıratı ile ve'l-'öşr 'ann-ı hissetü'l-mülk ve sūdüs mahsûl alınur ve resm-i çift ve bennâk hisse-i mîri olduğu defter-i hakânide mukayyid ve mûmâ-ileyh eş-Şeyh Seyyid Osman zâviye-i mezbûre vakfının bâ-berât-ı mütevellisi ve zâviye-i vârisi olmağla mezkûr Şeyh Yagu(?) karyesini ber-mûceb defter-i hakâni Yunus Adili vakfi mütevellisi ve mülk-i mezbûr mutasarrıfı ve mîri hissesi mutasarrıfıyla zabt ve vâki' olan mahsûlünden zâviye-i i mezbûre vakfi tarafına 'â'id on iki kırat mahsûl ahz u kabz murâd iyledikde bir dürlü dahl icâb itmez iken mütegalibe ve cebâbireden(?) ba'z kimesneler fuzûli müdâhale

ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb sâlifü'z-zikr Şeyh Yagu(?) karyesi ber-mûceb defter-i hakâni Yunus Adili vakfı mütevellisi ve mülk-i mezbûr ve mîri hissesi mutasarrıflarıyla kendüye zabt on iki kırata göre zâviye-i mezbûre vakfı tarafına 'â'id mahsûl kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan bir ferdi fuzûli müdâhale itdirilmeyüb men' ve vâki' şimdiye dek tegallüben alınan giru istirdâd itdirilmek bâbında hüküm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i mufassal ve evkâfa mürâca'at olundukda Azaz nâhiyesine tâbi' neferât re'âyâ ile karye-i Şeyh Yagu(?) hâsıl kısm-ı mine's-sub' hinta ve şa'ir ve kisbe ve 'ades ve erzen ve mâl-ı sayfi ma'a resm-i bostan on iki bin akçeden hisse-i vakf zâviye-i Şeyh Abdülkâdir Geylâni on iki kıratı altı bin akçe ve hisse-i vakf-ı Yunus Adili üç kıratı bin beş yüz akçe ve hisse-i mülk Taceddin Ebû Bekir? altı kırat üç bin akçe ve hisse-i mîri üç kırat bin beş yüz akçe ve'l-'öşr 'ann-ı hissetü'l-mülk ve sūdüs mahsûl alınır ve resm-i çift ve bennâk yekûn hisse-i mîri ma'ü'l-'öşr ve rüsûm-ı 'örfiye ve bâd-ı hevâ gayri ez cürm-i galleyât ber-vech-i maktû' fi sene üç bin yedi yüz elli akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle ve defter-i evkâfda Azaz nâhiyesinde vakf zâviye-i Seyyid İsa bin Seyyid Abdülkâdir Geylâni kudsü'l-Desire(?) der-karye-i Şeyh Yagu(?) ve tahtına 'ann karye-i Yagu(?) deyu tâbi' Azaz hisse on iki kırat ve yazu ve üç bin yüz iki buçuk akçe yekûn ma'a gayruhu ve minhâü'l-masraf cihet tevliyet müştehide fi'l-yevm birle ve cihet-i hadım vazife fi'l-yevm birle fiha ve bi-cihet ta'âmırlarında(?) derûnda fi'l-yevm beş akçe bâki iki yüz yigirmi altı akçe bağına ve hissesine mühimmâtına sarf oluna deyu defter-i evkâfda muharrer kalemiyle tahrîr olunub bu takdîrce ber-mûceb defter-i hakâni karye-i mezbûrenin kısm-ı mine's-sub' hâsılâtından vakf zâviye-i Şeyh Abdülkâdir Geylâni hissesine tahsîs kılınan altı bin akçe yazu ile mutasarrıfa on iki kırat isâbet iden hâsılâtı vakf-ı merkûm tarafından ve bin beş yüz akçe yazu ile muharrer üç kırat isâbet iden hâsılâtı dahi vakf Yunus Adili tarafından ve üç bin akçe

Sayfa 78 - Belge 189

yazu ile muharrer altı kırat isâbet iden hâsılâtı dahi hisse-i mülk Taceddin Ebû Bekir tarafından ve bin beş yüz akçe yazu ile muharrer üç kırat isâbet iden hâsılât dahi hisse-i mülkden sūdüs mahsûlü't-tur(?) ber-vech-i maktû' fi sene üç bin yedi yüz elli akçe deyu muharrer olan ve rüsûmât-ı sâ'iresi dahi hass-ı hümâyunum tarafından

zabt olunmak muvâfık defter-i hakâni Ebû Bekire bi'l-fi'il defter emini olan Hasan dâme mecduhu 'arz itmeğin 'arzi mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i B Sene 1200

Sayfa 78 - Belge 190'un Özeti

Halep'e bağlı Kuseyr nahiyesi mükafatından Benev nam karye toprağında bulunan arsasını vakfeden Şeyh ile'l-Hulusi'nin vakfettiği toprağın, Kuseyr'de bulunan Sadık nam kimesne tarafından zapt edildiği ve bu zaptın önlenerek arsanın vakfa iadesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 78 - Belge 190

Haleb vâlisine ve mollasına hüküm ki;

Kazâ-i mezbûre tâbi' Kuseyr nâhiyesi müzâfâtından Benev(?) nam karye sükkânından eş-Şeyh Abdullah Hulûsi zîde suleha gelüb bunun sadr-ı Şeyh Ahmed nam kimesne karye-i mezbûre toprağında vâki' mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu ma'lûmetü'l-hudûd mülk 'arsasını hâlâ hayâtında tescîl-i şer'e ve Şeyh ile'l-Hulusi(?) birle vakf iyledikde tevcîh ve hâsıl olan gallesin -- --- katnen(?) ba'de--- evlâd-ı evlâdınla şartla vaz'iyet(?) iylediği vakfiye-i ma'mûl bahâsına mukayyid mezbûr sene fima mütecâviz bilâ-nizâ' nısf oluna gelmekle bu dahi vâkıfın ittibâ ve ittibâsında vâkıf-ı mezbûrun tevcîh kalmaya sene-i ber-mûceb şartü'l-hak mutasarrıf olub şartü'l-hak üzere gallesinde ahz u kabz itmek murâd iyledikde ta'arruz(?) ber-vechle dahl icâb itmeyub ve bu mâkûle bilâ gadr-i şer'e kırk sene murâdiyet-i(?) meşrûta da'vâsının şemâ'il-i memnu itmeğin kazâ-i mezbûr sükkânından Sâdık nam kimesne zuhûr ve on sene mukaddem 'arsa-i mezbûre benim imdi dergâh dürlü dürlü hayli mîr-i mirân fuzûli galle-i vakf zabt ve külli gadr iyledikde ve bu bâbda da'vâsına mutâbık Şeyhü'l-islâmda fetevâ-yı şerîfe mûcibince 'amel olunub mezbûrun hilâf-ı şartü'l-hak ve kazâ-i ma'mûl bahâ fuzûli zabt iylediği 'arsa-i mezkûre kânûn için bi't-tevliye buna alıvirilüb zabt itdirilmek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ iyledikde mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i B Sene 1200

Sayfa 78 - Belge 191'in Özeti

Es-Seyyidü's-Şeyh İsa ve es-Seyyidü's-Şeyh Ömer mütevellileri oldukları Kilis'te Kefer Sebt nahiyesinde bulunan vakfın mahsul ve rüsumunun bazı kimseler

tarafından zapt edildiği ve bu zaptın önlenerek alınan mahsul ve rüsumun iadesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 78 - Belge 191

Kilis sancağı mutasarrıfına ve Kilis kadısına hüküm ki;

Es-Seyyidü'ş-Şeyh İsa ve es-Seyyidü'ş-Şeyh Ömer zîde şerîfe gelüb Kilis sancağında ve nâhiyesinde vakf-ı firâd çıkub şerhiyle deyu yazıldığı mahalde mezra'a-i Kefer Sebt temâmen hâsıl bin akçe mukaddemân tasarruf-ı cihet-i tevliyet fi'l-yevm bir buçuk ve cihet-i hâlim fi'l-yevm berâta fi yüz akçe bağına ve hasırına sarf oluna deyu defter-i evkâfda muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu defter-i hakânide mukayyid ve bunlar vakf-ı mezbûrun bâ-berât-ı 'ali zâviyedâr ve mütevellileri olub mezra'a-i mezbûreyi ber-mûceb defter-i hakâni kâ'imakâmı mezbûre tarafından zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde ahirden müdâhale olunmak icâb itmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan ba'z kimesneler hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir berât fuzûli müdâhale ve te'addiden hâli olmadıkların bildirüb mezra'a-i mezbûre ber-mûceb defter-i hakâni vakf-ı mezbûr tarafından zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb ahirden bir ferdi hilâf-ı defter-i hakâni bir dürlü dahl ve ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i evkâfa mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid ve divân-ı hümâyunumdan kânûn su'al olundukda defter-i hakânide mastûr Kefer Sebt mezra'ası cânibinde şerhinin murâdı vakfi tarafından zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûm kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilmemek muktezâ-yı defter-i hakâni ve muvâfık kânûn olub ahirin müdâhalesi hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir kânûn iylediği tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı C Sene 1200

Sayfa 78 - Belge 192'nin Özeti

Sadr-ı esbak müteveffî Darendeli Mehmet Paşanın Halep sancağında Revah nahiyesinde mutasarrıf olduğu zeameti karyelerinin mahsul ve rüsumunun Halep alaybeyi Seyyid Mustafa ve çeribaşı tarafından zapt edildiği Darendeli Mehmet Paşanın bu zaptın önlenmesi ve hisselerinin kendisine verilmesini istediği hususunda şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 78 - Belge 192

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb mollasına hüküm ki;

Sadr-ı esbâk müteveffa Dârendeli Mehmed Paşanın silahdârı olub zîde kadruhu gelüb Haleb sancağında Revah(?) nâhiyesinde vâki' mezra'a-i Seyl-i Elâmâl(?) nam karye ve gayriden yigirmi bir bin dokuz yüz yetmiş akçe ze'âmet bâ-berât-ı 'âlişân mutasarıf olub ze'âmet-i mezbûr karyelerini beher sene altı yüz ve gah yedi yüz guruşa iltizâm olunagelüb aherden ber-vechle müdâhale olunmak icâb itmez iken doksan dört senesinden birle mezbûr es-Seyyid Feraş(?) olduğuna binâ'en ze'âmet-i mezbûr karyelerini Haleb alay Begisi Seyyid Mustafa ve çeri başısı nam kimesneler sene-i mezbûreden beru ve bilâ-temessük zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtını ahz u kabz ve evvel müddetden beru beş bin guruşdan mütecâviz hisselerin müctemi' olub meblâğ-ı mezkûru edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı külli iyledikleri inhâ ve bu bâbda hükm-i hümayunum sudûrunu istid'â iylediği ecilden sen ki Haleb vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin ol-tarafda olan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve mûmâ-ileyhümâsı ze'âmeti karyelerinden berât mûcibince tahvîli târihine düşen mahsûl ve rüsûmatdan fuzûli bilâ-sened ahz idüb zimmetlerin şer'an sâbit olan hakkını temâmen tahsîl ve eğer bi-vech-i edâda muhâlefet iderler ise ihzârları i'lâm olunmak bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır.

Fi Evâhir B Sene 1200

Katip: Hulusi

Sayfa 79 - Belge 193'ün Özeti

Vezir Çerkes Hasan Paşa'ya gönderilmek üzere Halep'ten toplanan hazeriye vergisinin bir kısmını Katipzâde el-Hâc Süleyman zimmetine geçirmiştir. Bu verginin Süleyman'dan tahsil edilerek gönderilmesi hususunda emr-i şerif.

Sayfa 79 - Belge 193

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Haleb eyâletinde Hasan Paşa iclâlehu doksan dokuz sene Receb-i guresinde ba'de eyâlet-i merkûmesine mezbûre zi'l-ka'desinin on birinci günü Seyyid el-Hâc Mustafa edamallahu ta'ala iclâlehu tevcîh olduğu mastûr ve eyâlet-i merkûme Özi kal'ası şartıyla sâbıkan Kandiye muhafâzı vezîr-i müşârun-ileyh Çerkes Hasan Paşa edamallahu ta'ala iclâlehu târih-i mezbûrede tevcîh ve müşârun-ileyh Özi kal'ası

muhâfazasında kadîm ve ikrâma ve sûreti hasebiyle tarafından eyâlet-i Halebe ve mütesellim-i nasb lâbüd olmakdan Haleb sükkânından taraf-ı müşârun-ileyhümâdan teslîm-i nasb olduğu meş'ur sene-i mezbûre Evâ'il-i Recebince sâdir olan emr-i 'ali mûcibince meclis-i şer'de vücuh-ı ahâli-i belde ve kal'a kethüdâsı tarafından meb'ûs ümmi ma'rifetiyle hâlâ Haleb muhassılı Abdülhamit zîde mecduhu mütesellim-i nasb olunub mütesellimlik-i mezbûri hazeriye ve tayyarât vesâ'iresiyle harac ve mesârifinden da'vâ-i şehrine dört bin beş yüz guruş kabûl ve Şa'ban-ı şer'îfinin beşinci gününe dek güzeşte otuz beş günlük hesâbı selefi ru'yet ismi tahrîr birle mah-ı mezbûrun altıncı gününden zabta mübâşeret iylediğini nâtık Haleb ve kadısının i'lâmı vakfi ve nakibül'eşrâf kâ'imakâmı Tahazâde Halil Efendinin mektûbu mefhûmu bâ-fermân-ı 'ali ez merkûmun kaydı bilâsına sene-i mezbûre Şevvalinin yigirmi birinci gününde şerh virilmişidi el-hâletü hazihi muhassıl-ı mûmâ-ileyhmânın umûrunu ru'yet iden İbrâhim zîde mecduhunun der'aliyeme takdîm iylediği bir kıt'a 'arzuhâl mefhûmunda muhassıl merkûm es-Seyyid Abdurrahman Özi muhâfızı vezîr-i müşârun-ileyh tarafından ber-vech-i meşrûh eyâlet-i merkûme mütesellimliği esnâsında eyâlet-i merkûme dâhilinde vâki' Antakya kazâsının umûr-ı mütesellimliği kazâ-i mezbûr a'yânı kâtibzâde el-Hâc Süleymana asâleten ol-dahi kabûl ve kazâ-i mezbûreden müşârun-ileyhime 'â'id olan hazeriye vesâ'ir rûsûmatdan iki bin beş yüz guruş ahz ve taleb iyledikde virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğun inhâ ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le görülüb tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve cevâb olunmaya mahfûz hazeriye tertib(?) defterlerden tettebbü' olundukda Haleb eyâletinde vâki' kazâlardan ve ancak şifresiz defterlerde virilegelân hazeriye senede iki taksît ile tahsîl olunmak üzere mukayyid olduğuna binâ'en Antakya kazâsının hisse-i hazeriyesi mikdârı ol-tarafda ma'lûmetül-hudûd mahallinde tescil-i(?) mahfûzdan bulunub ibrâ --- kazâ-i mezbûre cümle ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le her ne mikdâr hisse-i hazeriye taraf ve --- olunmuş ise sahlattan(?) ba'de'l-ihrac ol-mikdâr hazeriyeden müşârun-ileyh Hasan Paşa edamallahu ta'ala iclâlehunun tevcihleri târihine göre kastü'l-yevm hesabı üzere hisselerine düşen hazeriye akçe tarafından tahsîl olunub merkûm Süleymanın zimmetinde kalmış ise ma'rifet-i şer'le ba'de't-tahkîk mükerrerden gadr olunarak şurûtu mûcibince icâb idenlerden tahsîl ve müşârun-ileyh tarafından kabzına me'mûr edâ ve teslîm itdirilmemek şurûtu hazeriyeden iylediği tahrîr olmağla bu sûretde beyân olunan hazeriye şurûtu mûcibince emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'il re'isü'l-küttabım

olan es-Seyyid Mehmed Hayri dâme mecduhu i'lâm itmeğin i'lâmı mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i B Sene 1200

Sayfa 79 - Belge 194'ün Özeti

Divan-ı hümayunumdan Nurullah Efendi, Ömer Behçet, katip Mahmut Muhtari ve katip Mehmet Kamil'in Kilis, Aziz, Kayseriye, Halep ve civar sancaklarda bulunan bazı karyelerde mutasarrıf oldukları zeametlerinin rüsumlarının kendilerine verilmediği ve reayada mı yoksa başkasında mı olduklarını bilmedikleri bu mahsul ve rüsumun her kimde ise kendilerine verilmesini istedikleri hususunda hük-m-i şerif.

Sayfa 79 - Belge 194

Azaz kadısına hüküm ki;

Hace-gan divân-ı hümayunumdan Nurullah Efendi ve Ömer Behçet zîde mecduhumâ ile divân-ı hümayunumum kalemi kâtiblerinden Mahmud Muhtârî ve der-kâtib Mehmed Kâmil zîde kadruhu gelüb Kilis ve Aziz ve Kayseriye ve Halep ve Civâr-ı Terkâr(?) sancaklarında Azaz ve gayrı nahiyelerde Ede nam karye ve gayriden otuz bin beş yüz otuz dörder akçe ze'âmetde mûmâ-ileyh Nurullah Enveri ve Ömer Behçet ve otuz iki bin yedi yüz elli bir akçe ze'âmete dahi mûmâ-ileyh Mahmud Muntârî ve der-kâtibin ma'a başka başka berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze'âmetlerinin baş kalemi olan yigirmi yedi nefer re'âyâ ile karye-i Ede el-mezbûre ve hasebiyle tahtından kısım-ı mine's-sub' hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve resm-i deşt-bâni ve tapu yekûn ma'a gayruhu on beş bin akçe yazı ile defter-i mufassalda mücerred kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhu birikdirilüb yigirmi bin akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altışar bin altışar yüz altmış yedişer akçeleri mûmâ-ileyh Nurullah Efendi ve Ömer Behçet Mahmud Muhtârînin ze'âmetleri mülhâkatları olduğu defter-i hakânide mukayyid ve Azaz nâhiyesine tâbi' mâru'z-zikr ahire ve yigirmi bin akçe icmâle dâhil kurranın üç seneden beru vâki' olan mahsûl ve rüsûmu mûmâ-ileyhümânın berâtları mûcibince tahvilleri târihine düşmişiken ahz u kabz olunmayub ba'z mürâfî'siyle 'ali hâle kaldığın bildirüb berâtları mûcibince tahvilleri târihine düşen ve rüsûm icâb idenlerden temâmen tahsîl taraflarından kabzına me'mûr alıverilmek bâbında hük-m-i hümayunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olunduğuna vech-i meşrûh üzere olduğun mastûr ve

divân-ı hümâyunumda kânûn su'al olundukda mûmâ-ileyhümânın ze'âmetlerinin baş kalemi olan Kilis sancağında Azaz nâhiyesinde mâru'z-zikr ahire ve yigirmi bin akçe icmâle dâhil kurranın vâki' olan mahsûl ve rûsûmu bunların berâtları mûcibinec tahvîlleri târihine düşmüşiken ahz u kabz olunmayub ba'z mürâfî'siyle 'ali hâle kaldığı vâki' ise berâtları mûcibince tahvîlleri târihine düşen mahsûl ve rûsûm re'âyâda mıdır gayride midir her kim kabz ider ise bir senede iki def'a mahsûl ve rûsûm alınmağın hazır olunarak ba'de's-sübût taraflarında kabzına me'mûr alıvrilmek kânûn olduğun tahrîr olunmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir B Sene 1200

Katip: Muhibb

Sayfa 80 - Belge 195'in Özeti

Antakya serdarı maktul Halil'in verasetinin Antakya'da bulunan zevcesi Ayşe'ye, İstanbul'da bulunan zevcesi Zeliha'ya, oğlu Ahmet'e ve kızları Aliye ve Fatma'ya intikal ettiği ancak Antakya'da bulunan menzil, bahçe ve nukutunun Katipzade Ahmet ve Süleyman tarafından fuzuli zapt edildiği bu zaptın önlenmesini bu eşya ve paraların Ahmet ve Süleyman'ın vekili oğlu Mahmut'tan talep ettikleri hususunda hüküm-i şerif .

Sayfa 80 - Belge 195 - Derkenar

Derkârı mûcibince mübâşire tekrâr emr-i 'ali yazılmışdır.

Fî Evâhir-i RA Sene 1201

Sayfa 80 - Belge 195

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Antakya serdârı maktûl Halilin verâseti kazâ-i mezbûrda sâkin zevcesi Ayşe ve İstanbulda sâkin zevcesi Zeliha ve sulbiye oğlu Ahmed kızları Aliye ve Fatımaya ba'de'l-inhisâr maktûl-i mezbûrun kazâ-i mezbûrda vâki' bin gurus kıymetli menzîl ve bağçe ve 'akârâtını ve elli bin gurus nukûdunu kâtibzâde Ahmed ve Süleyman vesâ'ir kimesneler fuzûli zabt iylediklerinde mezbûre Zeliha huzûr-ı şer'de mukaddemân inhâ ve hisse-i ırsıyesini bu tarafa ihzâr itdirdiği mezbûr Ahmed ve Süleymanın vekîli oğlu Mahmuddan taleb ve da'vâ iyledikde merkûmân cevâblarında maktûl-i mezbûrun terekesi cânib-i şer'den tahrîr ve vereselerine tevzi'a

olduğın ve kendüleri bir nesnesine vaz‘-i yed iylemediklerini ikrâr ve bilenlerine masluhun(?) bu şartıyla sekiz yüz guruşa musâliha olunub maktûl-i mezbûrun terekesine müte‘allika-i ‘amme da‘vâdan mezbûrân Ahmed ve Mahmud ve ga‘ib-i ‘annü’l-meclis ma‘lûmü’l-esâmi kimesnelerin zimmetlerine ibrâ ve kat‘a nizâ‘ olduğunu mübeyyin Rumili kaz‘askeri mukaddemân lede’l-i‘lâm ve i‘lâmı ve sudûr iden fermân-ı ‘ali mûcibince merkûmları bu tarafa ihzârları-çün mukaddemân virilan emrin kaydı terakkiyet ve i‘lâm hali mukayyid Antakya nâ‘ibine hitâben işbu sene-i mübâreke Evâ‘il-i Muharreminde emr-i şerîfim sâdır ve mezbûre Zeliha zevce-i mezbûr Halil yüz doksan senesinde maktûlen fevt oldukda kemerinde mevcûd bin altun ve kanâ‘at olan gerek nakd ve gerek eşyâ ve taht ve iki bâb menzîl ve kırk ‘aded ipek dolabı ve meyve bağçesi ve çiftlik sâ‘ir ve eşyâsı bunun ile Antakyada sâkin ma‘lûmü’l-esâmi vereselerine intikâl itmişiken verese-i mezbûrlar emvâl-i mezkûreyi zabt ve gadr iylediklerinde da‘vâ-i mezbûrenin malının olduğı emvâl ve eşyâsın rehine vaz‘ ve on dokuz kise akçe alub kendüye teslim ve meblâğ-ı mezbûrun ashâbı mutâlibe ve nısf ve bir perişânü’l-hal düyûn-ı kesîreye müstefrik olduğın ve tarafından el-Hâcı Mehmed nam kimesneyi vekîl iylediğın mukaddemân lede’l-inhâ ve mübâşir ma‘rifetiyle vekîl-i merkûm ol-tarafda olan verese ile terâfu‘-ı şer‘ ve tekellüben zabt iyledikleri emvâl-i mezkûre ve alacağı olan meblâğ-ı mezbûr ile hak-ı irsiyesi ve mihr-i mu‘accelesi temâmen tahsîl ve vekîl-i merkûme alıvırilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mukaddemân lede’l-istid‘â mübâşir ma‘rifetiyle vekîl-i şer‘îyesiyle ibrâya dâhil olmayan veresesiyle mahallinde terâfu‘ şer‘ ve ba‘de’s-sübût hisse-i irsiyesi icâb iden vereseden tahsîl ve ihkâk-ı hak ve der-‘aliyeye i‘lâm olunmak bâbında yine târihi mezbûrda emr-i şerîfim sâdır olmuşıdi el-hâletü hazihi mezbûre Zelihanın bu def‘a der-‘aliyeme takdîm iylediğı ‘arzuhâli mefhûmunda vekîl-i mezkûr ol-tarafa lede’l-vürûd verese-i mezbûrlardan hak-ı irsiyesini ve maktûl-i merkûmun zimmetinde olan alacağını mutâlibe iyledikde verese-i mezbûrların ol-tarfda olan nâkib-i sâbık Ahmed Efendi ve hâlâ nakîb es-Seyyid Hüseyin Efendi ve Tavsiyeli oğlu Mustafa Efendi dinmekle ‘arif kimesnelere istinadları olmak takrîbiyle bir dürlü icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak ve tenfîz emr-i ‘ali mümkün olmayub ma‘zûrû’l-hal olduğın inhâ ol-bâbda hükm-i hümâyunum sudûrunu istid‘â iylediğı cihetden ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetinin ve ol-tarfda olan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle vech-i meşrûh üzere mukaddemân ibrâya dâhil olmayan veresesiyle terâfu‘-ı şer‘ ve ba‘de’s-sübût ‘ala eyy-i hâl ihkâk-ı hak ve keyfiyet der-‘aliye ve i‘lâm olunmak

bâbında te'kidi hâvi fermânım olmağın ma'rifetinin ve ol-tarafda olan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle vech-i meşrûh üzere mukaddemân ibrâyâ dâhil olmayan verese-i mezbûrları meclîs-i şer'e ihzâr vekîl-i şer'îyesi mezkûr ile hak-ı da'vâ üzere terâfu' ve mukaddemân bir def'a şer'le görülüb fasl olunmayan husûsların kemâl-i hakkaniyet ve cümle ru'yet ve ber-muktezâ-yı şer' muhzır 'amel ve hareket ve mezbûre Zelihanın hisse-i irsiyesi ile maktûl-i merkûmun zimmetinde olan alacağı her ne ise ba'de's-sübût 'ala eyy-i hâl temâmen tahsîl ve vekîl merkûme edâ ve teslîm bilâ-icrâ-yı şer' ve ihkâk olunması husûsu matlûb-ı şahânem idüb ma'lûmun oldukda ber-minvâl tahrîr 'ala eyy-i hâl icra'-yı şer' ve ihkâk-ı hak ve tenfîz emr-i şerîfime ihtimâm ve dikkat ve keyfiyet hesâb 'ali vukû' der-'aliyeme tahrîr ve i'lâm sadâret ve vâki'nin hilâfını kaleme almakdan ve tenfîz hükmi münîfimde agra ve rehâvet birle muhzır ve 'inâyet ve i'kâb olmakdan bunda hazer ve mücânebet iylemek bâbında.

Fi Evâ'il-i Ş Sene 1200

Sayfa 80 - Belge 196'nın Özeti

Ebubekir nam kimesnenin Antakya sakinlerinden Ahmet, Mehmet, İbrahim ve bazı kimselere 1189 senesinde bir miktar verdiği bu paranın ödenmediği ve alacak hakkının kendisine verilmesini istediği hususunda hükmi şerif.

Sayfa 80 - Belge 196

Haleb vâlisi vezîre ve Antakya kadısına hüküm ki;

Ebû bekir nam kimesne gelüb Antakya sâkinlerinden Ahmed ve Mehmed ve İbrâhim vesâ'ir ma'lûmü'l-esâmi kimesneler bin yüz seksan dokuz senesinde bizim umûr ve husûsumuzu ru'yet ile her ne mikdâr akçe cerh ve sarf itdirilsin biz sana edâ ideriz deyu bunun emirleriyle bu dahi mezkûrların emrlerine binâ'en şartü'l-rücu' kendü hâlinden iki bin iki yüz bir guruş cerh ve sarf ve ittimâm-ı musallih birle ba'dehu meblâğ-ı mezbûru taleb ve almak murâd iyledikde bi-vech-i şer'î virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hak ve gadr-ı külli irâdesinde oldukların bildirüb şer'le görülüb mezbûrların emrlerine binâ'en şartü'l-rücu' kendü malından cerh ve sarf iylediği ol-mikdâr guruş alacak hakkı temâmen tahsîl ve bi-kusur alıvırilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükmi hümâyunum ricâ iylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek emrim için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i Ş Sene 1200

Katip: Ferdi

Sayfa 80 - Belge 197'nin Özeti

Ulemadan Mahmut zide ilmihunun Medine-i Halep sakinlerinden Halil Abdullah Ağa zimmetinde 1190 senesinden beri 162 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 80 - Belge 197

Haleb vâlisine ve Halebü'ş-Şehbâ mollasına hüküm ki;

'Ulemâdan Mahmud zîde 'ilmihu gelüb bunun Medine-i Haleb sâkinlerinden Halil Abdullah Ağa dinmekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru cihet-i şer'îden yüz altmış iki guruş olmağla Haleb sâkinlerinden oğlu Necib Ağa dinmekle 'arif kimesne kefil-i bi'l-mâl olmağla meblâğ-ı mezbûru mektub bi'd-def'at iyledikde günagün 'aleyh-i beyhûde ile bi-vech-i şer'î edâda tereddüt ve gadr edâsında oldukların bildirüb şer'le görülüb merhûm Abdullah ve Recebin asâleten ve kefâleten zimmetlerinde alacak ol-mikdâr guruş hakkı temâmen tahsîl ve bilâ ta'allül kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt L Sene 1200

Sayfa 81 - Belge 198'in Özeti

Halep'te bulunan Özi muhafızının sabık kethüdası kapucıbaşı Ebubekir Rişvan'da memur iken, reayadan Halep mütemekkinlerinden Yosef ve bazı kimselerden alacağının olduğu ancak bunları tahsil edemediği ve zevcesi Hatice nam Hatun'un başvurusu üzerine bu alacakların kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 81 - Belge 198 - Derkenar

Kurranca bu tarafına emr yazulub defterine kayd olunmuştur.

Fî Evâhir-i RA Sene 1200

Sayfa 81 - Belge 198 - Derkenar

Ber-mûceb emr-i 'ali lede'l-vusûle tercümân-ı rüsûmun olmayub(?) ba'de emr-i 'ali ve ol-derkâr-ı ikâmet yeniden ittihâr-ı 'aciz idüb tahlife tâlib olmamağla berâtla

mu'ârıza zimmetiyle --- Haleb kazasının i'lâm ve ref'ine hüccet-i ma'lûmun ve fermânla hali --- virmeyüb bilâ kurranca ilçesin(?) inhasına i'lâm --- hali emri 'ali yazılmışdır.

ZA Sene 200

Sayfa 81 - Belge 198 - Derkenar

Lede'l-vâki' emr-i 'ali ısbât-ı bilâdan 'arz olunub kendüm dahi tâlib olmağla bi-vech-i --- tamam olunmuş Haleb zimmetinin i'lâm --- yazılmışdır.

Fî 21 M Sene 201

Sayfa 81 - Belge 198

Haleb vâlisine ve mollasına hüküm ki;

Özi muhâfızının sâbık kethüdâsı kapucubaşı Ebû Bekirin zevcesi Hadice nam Hâtunun mukaddemân der-'aliyeme takdîm iylediği 'arzuhalinde zevce-i mezbûr bin yüz doksan senesinde bâ-fermân-ı 'ali Rişvan re'âyâsı bekâyası tahsîline me'mûr oldukda bâ-emr aldığın fevt olub ve şartını kendü mütehassıra olub ve mâl-ı mezbûrede ücret-i mübâşiriyesiyle yedi buçuk kise akçe ve hâlâ Sivas sükkânında Kit'anoğullar(?) ve zâtda(?) fi-zâde(?) Receb Beg berâtda emânet olunmağla mezbûre Hadiceye intikâl ve bunda bâ-temessük Haleb mütemekkinlerinden veled(?) Yosef dinmekle müte'arif-i sarraf zimmetinde dahi sene-i mezbûrede bilâ alacağı olan isimler bir kise akçeden mezbûreye intikâl ve taleb iyledikde virilüb ve müteveffâ-yı mezbûrun ba'z kimesne dahi sekiz bin guruş vireceği olmağla mezbûreyi tazyîk isimleriyle virilan fetevâ-yı şerîfe mûcibince şer'le görülüb mezkûrun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş tahsîl ve vekîl-i şer'îyesine alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu inhâ ve istid'â iylediğine binâ'en aher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle tarafından vekîl-i şer'îyesiyle mahallinde şer'le vâki'a ve sâbit olan hukûk-ı şer'îyesi tahsîl olunmak bâbında Sivas ve Haleb vâlilerine ve kadılarına hitâben iki yüz senesi Evâsıt-ı Rebi'ü'l-ahirinde sâdır olan emr-i 'ali lede'l-vusûl zevce-i mezbûrenin vekîli Osman nam kimesne mesfûr sarrafdır deyu huzûr-ı şer'e ihzâr itirdiği Halebe mûkim esbâbına konsolosu vekîli bâbında tercümân oldukda eli olmalı(?) Yosef nam tercümân olub vekîl-i merkûm ile terâfu'-ı şer' olundukda mesfûr meblâğ-ı mezbûr külliye inkâr ve vekîl-i merkûm isâbet-i beyyineden ihbâr-i 'aciz ve tahlife ihbârlarına taleb olmağla tercümân-ı mesfûre şer'an bir sene lazım gelmediğine ve vekîl-i mezbûr husûsu mezbûresi-çün

Kuranca konsolusu bâbında Gedükcü Yosef nam diğêr tercümân dahi huzûr-ı şer'e ihzâr itdirilüb mesfûr dahi külliye inkâr ve emr-i 'aliye tercümanlığım mezkûr vekîlidir ve tercümanlığım zikr olunmadıkça mûcibince 'amel olunmak deyu cevâb ve cevâbı mukayyidin bir kıt'a emr-i şerîf isdâr iylediğine binâ'en müdâfa'a mümkün olmadığı nâtik Haleb vâlisinin mektûbu ve müşterek iki kıt'a i'lâmları mefhûmu bâ-fermân-ı 'ali emr virilmemek kaydı bilâsına sene-i mezbûre Recebinin on altıncı gününde şerh virildiği kaydı ve Medine-i Halebde Kuranca konsolusu bâbında sene-i seb' ve semânda --- Şevvalinin yigirmi beşinci günü târihi ve hilâvetden sâbık-ı bilâsıyla tercüman üzere Yosef veled-i Kartev nam tercüman berât tecrîd olunub 'uhde-i nâmına hümâyun mûcibince ---- üzere şartıyla yüz doksan dokuz senesi Muharreminin beşinci gününde berât virildiği hisse-i divân-ı hümâyunumda başka başka ihrâc alınub bu def'a vekîl-i mezbûr Hacı Osmanın der-'aliyeme takdîm iylediği bir kıt'a 'arzuhalinde ber-vech-i muharrer sâdır üzere emr-i şerîfim mûcibince tercüman-ı mesfûr Gedükcü Yosef zimmetinde olan beş bin beş yüz guruş bi'l-vekâle taleb ve huzûr-ı şer'e da'vet olundukda 'adem-i itâ'at iylediğinde da'vâ kırk guruşdan ziyâde olan i'lâmı asatâne-i 'aliyede görülmek üzere yedimde emr-i 'ali vardır deyu ta'allül iylediğinden terâfu' ve ihkâk-ı hak mümkün olmadığına ve mübâşiri hâlâ ol-terafda meks ve ikâmet üzere olduğun inhâ ve tercüman-ı mesfûr Yosef lâcibü't-terâfu' mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle der-'aliyeme ihzâr olunmak bâbında müceddiden emr-i şerîfim isdârını istid'â divân-ı hümâyunumda muktezâsı su'al olundukda Medine-i Halebde mûkim Kuranca konsolusu bâbında bâ-berât-ı 'ali tercüman olan Yosef mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfide mezkûr Yosef olduğu sûretde konsolusu ma'rifetiyle mahallinde meclis-i şer'e ihzâr terâfu'-ı şer ve ihkâk-ı hak ve zikr-i mezkûrun inhâsı ve mukaddemân vürûd idüb emr mezkûrun kaydı tâ'ifesine şerh virilan i'lâm mazmûn olan tercümanlığı bahânesiyle mahallinde müdâfa' --- idüb ihkâk-ı hak mümkün olmadığı 'inde's-şer' mütehakkik olduğu Halebe ber-mûceb 'ahdnâme-i hümâyun ve şurût berât-ı da'vâları asatâne-i 'aliyemde ru'yet iylemesi-çün tercüman-ı mesfûrun ihzârı-çün emr-i şerîfim sudûrunu emr-i 'aliye mesût iddiği tahrîr olunmak bu sûretde vech-i meşrûh üzere emr-i münîfim i'tâsı husûsu sâbıkân re'isü'l-küttâbım ve hâlâ sadr-ı'azam kethüdâsı üzere es-Seyyid Mehmed Sabri dâme 'uluvvehu divân-ı riyâset i'lâm itmekle i'lâmı mûcibince ihzâr olunmak bâbında emr-i sâbık yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Ş Sene 1200

Katip: Haşim

Sayfa 81 - Belge 199'in Özeti

Hatice nam Hatunun Hacı Ebubekir nam kimesnenin Kilis mütemekkinlerinden Yehu, Lui, Haradiceoğlu Karabet, İdarelioğlu ve Kavisioğlu Kirkor, Merkafoğlu Urik, Haşbioğlu Adur, Köylüoğlu Butna, Mülküoğlu Kirur, Mercanoğlu Peder ve Harar nam zımmiler zimmetinden 1190 senesinden beri 750 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 81 - Belge 199 - Derkenar

İşbu emr-i 'ali kadrü'l-vusûl mesfûrun huzûr-ı şer' ihzâr ve meblâğ-ı mezbûr mutâlibe oldukda temessük-i mezbûr cebren ahz olunmuş olub kendülere gadr olduğun mesfûrun --- ve bu konulu zarâr mâliyedârın temessük-i zuhûr iylemez ise 'amel olunmak üzere emr-i 'ali sudûru niyâzında oldukların tercümân(?) Haleb bâ-temessük(?) mezbûr --- i'lâmın --- --- şerh virildi.

21 M Sene 201

Sayfa 81 - Belge 199

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Hadice nam Hâtunun gelüb hacı Ebû Bekir nam kimesnenin Kilis mütemekkinlerinden Yehu(?) ve Lui(?) ve Harâdiceoğlu(?) Karâbet(?) ve İ'dâroğlu(?) ve Kavislioğlu Kirkor ve Merkafoğlu(?) Urik(?) ve Haşbioğlu(?) Adur(?) ve Köylüoğlu Butna' (?) ve Mülküoğlu(?) Kirûr(?) ve Mercanoğlu Peder(?) ve Harâr(?) nam zımmiler zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru ber-mûceb-i temessük yedi yüz elli guruş alacak hakkı olub almadın zevci mezkûr Ebû Bekir fevt olub sâ'ir zimem-i başda olan emvâl ve eşyâsı dahi irsen buna intikâl idüb mesfûrun zimmetlerinden ber-meb temessük ol-mikdâr guruş hak-ı irsiyesini taleb ve almak murâd iyledikde mesfûrunun Kilis sâkinlerinden mütegalibeye istinadları olmağla dürlü 'alet ve bahâne ibrâdıyla meblâğ-ı merkûmu temessükleri mûcibince virmekde ta'allül ve muhâlefet ve mahallinde mu'ayyen kesîreleri olub ber-vechle ihkâk-ı hak mümkün olduğu mezbûre Hadice bâ-'arzuhal inhâ ve sen ki Haleb vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetinle mesfûrları divân-ı Halebe ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak emr-i şerîfim sudûrunu istid'â-i 'inâyet itmeğın sen ki Haleb vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetinle mesfûrlar Halebe ihzâr ve terâfu' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Ş Sene 1200

Katip: Nedim

Sayfa 81 - Belge 200'ün Özeti

Erbab-ı tımdan el-Hac Ali veled-i Mustafa'nın, Halep sancağında Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Askı karyesinde Mehmet bin İbrahim'den kendisine kalan tımarın mahsul ve rüsûmunun Medine-i mezburede sakin Şeyhbenderoğlu Firuz tarafından zapt edilmesi ve bu zabtın önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 81 - Belge 200

Haleb vâlisine ve mollasına hüküm ki;

Erbâb-ı tımdan el-Hâc Ali veled-i Mustafa sipâhi gelüb Halep sancağında ve kazâsı müzâfâtından Cebel-i Sem'an nâhiyesinde ve Asfi(?) nam karye ve gayriden altı bin akçe tımar mutasarrıfı Mehmed bin İbrâhimin kasr-ı yedinde mezbûr el-Hâc Ali veled-i Mustafaya bin yüz seksan üç senesi Ramazanının yigirmi ikinci gününde tevcîh ve berât-ı şerîfle üzerinde iken seksan sekiz senesi Şevvalinin on yedinci günü cülûs-i hümâyunum için tahrîr berât ve vaz'iyet doksan dört senesi derdestiyet üzere ibkâ ve yüz doksan dokuz senesi Rebi'ü'l-evveli guresinden vaz'iyet-i müceddiden tevcîh olunub hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu defter-i hakânide mukayyid olmağla tımâr-ı mezbûr karyelerinde ber-mûceb defter-i hakâni zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmunu kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde ahirden müdâhale icâb itmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan Medine-i mezbûrede sâkin Şeyhbenderoğlu Firûz(?) dinmekle 'arif kimesne hilâf-ı defter-i hakâni tımâr-ı mezbûr karyelerini yüz doksan dört ve beş ve altı ve bin iki yüz senelerinde defterine zabt itdirmeyüb müdâhale ve mahsûl ve rüsûmunun ahzına muhâlefet ve kendüye zabt ve mahsûl ve rüsûmunu ahz idüb ol-vechle gadr sevdâsında olduğun bildirüb tımâr-ı mezbûr karyelerini ber-mûceb defter-i hakâni kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakâni merkûmu ve aherden kurra ve aheri müdâhale itdirilmeyüb men ve def' olduğu mahsûl ve rüsûmu alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i hümâyunuma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mukayyid bulunmağın defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak için emr yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i ZA Sene 200

Katip: Hasan

Sayfa 82 - Belge 201'in Özeti

Sadr-ı azam mektupçusu halkasından Abdülkadir'in mütemekkin Merdikoğlu Lazri nam zımmi zimmetinde 2500 kuruş alacağına olduğu ancak Lazri nam zımminin ölmesi üzerine bu borcun kardeşi Arkil nam zımmiye kaldığı Arkil nam zımminin 500 kuruşu ödediği ve Arkil'in de ölmesi üzerine bu borcun diğer kardeşleri Kalender nam zımmiye kaldığı fakat Kalender nam zımminin bu borcu eksik verdiği bundan dolayı Abdülkadir'in geri kalan paranın kendine verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 82 - Belge 201

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Sadr-ı 'azam mektubcusu halkasından Abdülkadir zîde mecduhunun asetâne-i 'aliyemde vezîr-i hânında mütemekkin Merdikoğlu Lazri(?) nam zımmi zimmetinde Çukadâr Ömer nam kimesne kefâletiyle bâ-temessük doksan senesinden beru alacağı olan iki bin beş yüz guruş kable'l-edâ mesfûr mürd oldukda karındaşı Arkil nam zımmi meblâğ-ı mezbûru kabûl ve temessük-i merkûmu temehhuz ve beş yüz guruşunu teslîm idüb kusûrunu dahi edâ itmek üzere iken mesfûr Arkil aher mürd olub diğer karındaşı Kalender nam zımmi hâlik-i mesfûrların terekelerine vaz'iyed ve zâtileri tarafından tasdîk olunduğuna binâ'en karâr-ı vekîl-i merkûmlarını dikkat iylediğini --- meblâğ-ı mezkûr cihet-i kefâletden bâ-i'lâm-ı şer'î sâbit ve garet ve cihetiyle sekiz yüz guruş dahi ahz ve hâlâ bin iki yüz guruş bâki kalub firâri-i mesfûr mesfûrû'l-yevm Halebde olduğu ihzâr olduğundan başka müteveffâ-yı merkûmun dahi ol-tarafda olan çukadâr Helvacı Mustafa nam kimesne yedinde mevcûd temessükât-ı mûciblerince ba'z kisân zimmetlerinde alacağı olduğu tahkîk olduğun mûmâ-ileyh bâ-'arzuhâl inhâ ve ol-bâbda emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmekle ol-tarafa aher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve ba'de's-subût ihkâk-ı hak ve i'lâm olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i B Sene 1200

Sayfa 82 - Belge 202'nin Özeti

Şeyh İsmail'in Halep kazasına tabi Ordu karyesinde bulunan Müftü Yusuf Efendiden 1197 senesinden beri 500 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 82 - Belge 202

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Şeyh İsmâ'il zâvidâr Ayasofya-i muğâyir zîde suleha gelüb mûmâ-ileyhümânın Halep kazâsına tâbi' Ordu(?) karyesinde sâkin Müfti Yusuf Efendi dinmekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin yüz doksan yedi senesinden beru ber-mûceb-i temessük alacağı olan beş yüz guruş kable'l-edâ fevt olub terekesine vaz'ü'l-yed olan yine karye-i mezbûrede sâkin veresesinin ve mâl-ı müteveffâdan tahsîli-çün Haleb vâlisine ve Haleb kadısına hitâben doksan sekiz senesinde bir kıt'a ba'dehu doksan senesi Evâ'il-i Zi'l-hiccesinde dahi bir kıt'a sâdır olan evâmir-i 'aliyemin tenfiz ve icrâsı mümkün olmadığından mağdûr olduğun bu def'a bâ-hüccet-i şer'îye tarafından Veliddin nam kimesneyi vekîl iylediğin inhâ ve birbirine müteveffâ-yı mezbûrlar ile mahallinde terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince te'kîdi hâvi müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve husûs-ı mezbûr umûr-i şer'îyeye dâ'ir mevâddan ve mukaddemân ber-vech-i meşrûh iki kıt'a evâmir-i şerîfem virilmesini? olmağla mukaddemân sâdır olan emr-i 'âlişân mûcibince müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu bâ-temessük bi'l-fi'il re'isü'l-küttabım olan Mîr Ataullah dâme mecduhu i'lâm itmeğin i'lâmı mukaddemân sâdır olan emr-i 'âlişânım mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i B Sene 200

Sayfa 82 - Belge 203'ün Özeti

Mir Mahmut zide mecduhunun Antakya sakinlerinden Katipzade Ahmet nam kimesne zimmetinden 620 kuruş alacağının olduğu ve bu alacak hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 82 - Belge 203 - Derkenar

Tekrâr emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâ'il-i Z Sene 200

Sayfa 82 - Belge 203

Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Mîr Mahmud zîde mecduhu gelüb mûmâ-ileyhümânın Antakya sâkinlerinden Kâtibzâde Ahmed nam kimesne zimmetinde işbu sene-i mübârekede bâ-temessük altı yüz yigirmi guruş alacağı olmağla mezbûr ‘avk ve muhâlefet ve gadr edâsında olmağın ve tarafından Mustafa Beg zîde kadruhuyu vekîl iyledikde inhâ ve şer‘le görölüb mezbûrun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakkı temâmen tahsîl ve tarafından vekîl-i merkûmesiyle itdirilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ‘avk ve te’hîr ile ta‘allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Evâhir-i L Sene 1200

Sayfa 82 - Belge 204’ün Özeti

Halep’te Mehmet Arif ve Halil’in babaları topçu ocağı kethüdası Mehmet Emin Ağa’nın Halep’te bulunan Çorbacı Mustafa zimmetinden 1751,5 kuruş alacak hakkının olduğu Mehmet Arif ve Halil’in babalarının ölmesi üzerine bu hakkın kendilerine verilmesini istedikleri hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 82 - Belge 204

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Mehmed Arif ve Halil nam sabîlerin babaları topcu ocağı kethüdâsı Mehmed Emin Ağa dinmekle ma‘rûf kimesnenin ‘â’idât-ı mevâcib ser-hayrân(?) olarak bâ-temessük Ma‘arra salyânegisi olub el-yevm-i Haleb sükkânından Çorbacı Mustafa zîde kadruhu zimmetinde müteveffâ-yı merkûmun işbu bin iki yüz senesinden bin yedi yüz elli bir buçuk guruş bâ-temessük alacak hakkı olub kaydü’l-ahz işbu sene-i mübârekede fevt ve meblâğ-ı mezbûr teycân-ı merkûmâna ırs-ı şer‘le intikâl iylediğin vasîleri nam kimesne bâ-‘arzuhal inhâ ve şer‘le görölüb teycân-ı merkûmânın babalarından müntakil meblâğ-ı mezbûr bi’l-vesâyeten buna alıvirilüb bi-vech-i şer‘î ta‘allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hüküm-i hümâyunum sudûrunu istid‘â iylediğin mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâhir-i L Sene 1200

Katip: Hatib(?)

Sayfa 83 - Belge 205'in Özeti

Kilis'te bulunan Sadat-ı kiramdan Seyyid Hüseyin Elçin nam karyesinde ikamet ettiği ve kendisinin hiç malı ve emlaki olmadığı halde karyede bulunan reaya ve sipahiler tarafından vergi talep edilmesi, bu talebin men ve def edilmesi hususunda Seyyid Hüseyin'in şikayeti üzerine yazılan hükm-i şerif.

Sayfa 83 - Belge 205

Kilis kadısına hüküm ki;

Sâdât-ı kiramdan Seyyid Hüseyin zîde şerîfe gelüb bunun kazâ-i mezbûre tâbi' Elçin(?) nam karye toprağında bi'l-fi'il zabt ve tasarrufunda hâne-i 'avârıza bağılu teklîf olunmak icâb ider kadîmi re'âyâ emlâk ve yerleri olmayub bâ-evâmir-i 'aliye vâride olan teklîfden hisse ve bilâ emr-i şerîf teklîf-i şerîfe mutâlibesiyle te'addi ve rencide olunmak icâb itmez iken karye-i mezbûre ahâlisi sipâhileriyle yekdâ ve yek cihet ve sen pederinle kırk elli sene mukaddem karyemizde sâkin iden evâmir-i 'aliye ile vâride olan tekâlifden hisse ver deyu hilâf-ı kânûn hisse ve ehl-i 'örf tâ'ifesine haylilerinden bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şerîfe mutâlibesiyle te'addi- ve rencideden hâli olmayub gadr-ı külli iylediklerin ve bu bâbda Şeyhü'l-islâm den fetevâ-yı şerîfe virdiğin bildirüb fetevâ-yı şerîfesi mûcibince kânûn üzere 'amel olunub karye-i mezbûre ahâlisi tarafından evâmir-i 'aliye ile kararda olan tekâlifden ol-vechle hisse ver deyu hilâf-ı kânûn hisse ve ehl-i 'örf tâ'ifesi câniblerinden bilâ emr-i hümâyun teklîf-i şerîfe mutâlibesiyle te'addi ve rencide itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın muktezâ-yı kânûn üzere 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i ZA Sene 1200

Katip: Hüsnü

Sayfa 83 - Belge 206'nın Özeti

Halep'te Mehmet Arif ve Halil'in babaları Tophane ocağı kethüdası Mehmet Emin Ağanın Salyane Hüseyin ve Kahveci Mehmet Ağa zimmetinden alacak hakkının olduğu ancak ölmesi üzerine Mehmet Arif ve Halil'in vasisi Fatma nam hatunun bu alacak hakkın verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 83 - Belge 206

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Mehmed Arif ve Halil nam sabîlerin vasîleri Fatıma nam Hâtun südde-i sa‘detime ‘arzuhal idüb mezbûre Fatımanın vasî olduğu mezbûrâtın babaları tobhâne ocağı kethüdâsı Mehmed Emin Ağa dinemekle ma‘rûf kimesnenin işbu bin iki yüz senesinin serhadd ‘â’idâtından bender salyâne Hüseyin Kahveci Mehmed Ağa dinmekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bâ-temessük gayr-ı ez Süleyman dokuz yüz seksan iki gurusş alacak hakkı olub kaydü’l-ahz sene-i mezbûrede fevt oldukda meblâğ-ı mezbûr ırs-ı şer‘le teycân-ı merkûmâna intikâl ve mezkûr Mehmed el-yevm Halebde sâkin olmağla mahallinde şer‘le görölüb teycân-ı merkûmânın babalarından müntakil-i merkûmun zimmetinde olan ol-mikdâr gurusş hakkı temâmen tahsîl ve bi-kusûr ahz u kabz iylemek için vasî-i mezbûr kitâbdan Seyyid Ahmed Efendi dinmekle mevsûf kimesneyi vekîl iylediğın bildirüb şer‘le görölüb teycân-ı mezbûrâtın babalarından müntakil-i merkûmun zimmetinde olan ol-mikdâr gurusş hakkı temâmen tahsîl ve bi-kusûr vekîl-i mezbûre alıvirilüb bi-vech-i şer‘î ta‘allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â itmeğın mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i ZA Sene 1200

Katip: Hatib(?)

Sayfa 83 - Belge 207’nin Özeti

Medine-i Halep’te bulunan Seyyid Abdurrezzak’ın hiçbir kimseye borcu olmamasına rağmen yine Halep’te bulunan Seyyid İbrahim bin el-müfid ve Şeviki, Seyyid Ahmet, Muhsinoğlu el-Hac Muki, Salihoğlu el-Hac Ali, Valioğlu Mustafa, Seyyid Hasan ve Seyyid Hüseyin’in birbirleriyle anlaşarak Seyyid Abdurrezzak’tan 1000 gurusş alacaklarını iddia ettikleri hususunda Seyyid Abdurrezzak’ın şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 83 - Belge 207

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb mollasına hüküm ki;

Medine-i Haleb sâkinlerinden Seyyid Abdurrezzak zîde şerîfe gelüb bunun kimesne deyni ve kafâleti olmayub üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Medine-i Haleb sâkinlerinden Seyyid İbrahim bin el-müfid ve şevîki(?) Seyyid Ahmed ve Muhsinoğlu el-Hâc Mukî ve Sâlihoğlu el-Hâc Ali Vâlioğlu Mustafa ve Seyyid Hasan ve Seyyid Hüseyin birbirleriyle yekdâ ve yek cihet olarak üzerine hücum ve sende bin gurusş kahve bahâsından alacağımız var deyu işbu sene-i mübârekece cehren ve

kahran bilâ sübût bin guruşunu ahz ve ziyâde gadr ve te‘addi iylediklerin tarafından katır ağası el-Hâc İbrâhim Ağa dinmekle ma‘rûf kimesneye vekîl iylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetevâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetevâ-yı şerîfe mûcibince şer‘le görölüb alıvırılüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i ZA Sene 1200

Katip: Nedim

Sayfa 84 - Belge 208’in Özeti

Çerkes Hasan Paşa’nın Halep valiliği döneminde 4 ay 11 günlük hissesi 28000 kuruştan Halep mütesellimi Siyakzade’de alacağı kalmıştır. Halep valisinden bu alacağın tahsil edilerek divan gönderilmesi hususunda yazılan emr-i şerif.

Sayfa 84 - Belge 208 - Derkenar

Derkârı hilâfına emr-i ‘ali yazılmışdır.

Evâsıt-ı L Sene 201

Sayfa 84 - Belge 208

Haleb vâlisine ve Halep kadısına hüküm ki;

Haleb eyâleti sadr-ı sâbık vezîrim hazinedâr Ali Paşa iclâlehuya yüz doksan dokuz senesine Rebi‘ü’l-evvelinin ikinci gününde tevcîh ba‘dehu ve vezîrim Çerkes Hasan Paşa iclâlehuya yine sene-i mezbûr Recebinin gurrende tevcîh ve ba‘dehu vezîrim el-Hâc Seyyid Mustafa Paşa iclâlehuya yine yine sene-i mezbûre zi’l-ka‘desinin on üçüncü günü gününde tevcîh ve ihsân-ı mülükânem olmağla silahşörden hissedâr Ahmed zîde mecduhunun derbâr-ı ‘atûfetkarârım takdîm iylediği taktîri mefhûmundan mûmâ-ileyhin kapu kethüdâsı olduğu vezîr-i müşârun-ileyh Çerkes Hasan Paşanın Halep vâliliği hengâmında tevcîhi târihinden nakzâmı(?) târihine değin dört ay on bir günlük hissesini tekâzâlî târihine isâbet iden ahiriye ve mürûr-ı i‘dâmdan ber-mûceb şurût ve defter-i ma‘lûmü’l-mikdâr akçe ve defter-i te‘addiden(?) yigirmi sekiz bin guruş ile ve hîbe olarak beş bin guruşdan yalnız üç bin guruş bu tarafda sarraf ta‘mire ahz ve dikkat-i ahz olunub da‘vâsı dahi mutâlibe oldukda edâya ta‘ahhüd itmişiken yalnız üç bin guruşuna ma‘âda makbuzu olduğunu beyân ve küllisi Halep mütesellimi sâbık Siyâkzâde zimmetinde kalmışdır deyu kat’i

cevâb itmekle mütesellim-i mûmâ-ileyhümânın hesâbı sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le ru‘yet itdirilüb zimmetinde mütehakkik olan meblâğ temâmen tahsîl ve eğer edâda ta‘allül ider ise mübâşir ma‘rifetiyle der-‘aliyeme ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tehaşşi ve istid‘â olmağla sen ki Haleb vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetini mahallinde hesâbı ru‘yet itdirilüb zimmetinde tahakkuk iden emvâl edâ etmez ise mübâşir ma‘rifetiyle ihzâr olunmak fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetin ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le mütesellim-i sâbık mûmâ-ileyhümânın hesâbı ru‘yet zimmetinde tahakkuk iden meblâğ temâmen tahsîl ve bi-kusûr tarafından kabzına me‘mûr alıviresin şöyle ki edâda ta‘allül ider ise mübâşir-i mûmâ-ileyhümâna terfîk ve der-‘aliyeme ihzâr ve irsâle mübâderet ve hilâf-ı emr-i ‘alihareketde ittikâ ve mübâ‘aded iylemeniz bâbında.

Fi Evâsıt-ı ZA Sene 200

Katip: Vehbi

Sayfa 84 - Belge 209’un Özeti

Ömer nam kimesnenin Halep’te mütemekkin sarraf taifesinden Kalbus, Arkel ve Ağba nam zımmiler zimmetinden 800 kuruş alacağıının olduğu bunun 130 kuruşunu aldığı ve geriye kalan 670 kuruşunda kendisine verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 84 - Belge 209

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb kadısına

Ömer nam kimesne gelüb der-‘aliyemde vâki‘ vezîrhânı mütemeskinlerinden iken hâlâ Halebde mütemekkin sarraf tâ’ifesinden Kalbus(?) ve Arkel(?) ve Ağbâ(?) nam zımmiler zimmetlerinde yüz doksan üç senesinden beru bâ-temessük alacağı olan sekiz yüz guruşdan yüz otuz guruşunu mütesellim ve temessüki zâhiriye ve bâki altı yüz yetmiş guruş alacağı zimmetlerinde mezbûr bi’d-def‘at taleb ve almak murâd iyledikde bi-vech-i şer‘î irâde ta‘allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hak sevdâsında oldukların bildirüb şer‘le görülüb ber-mûceb-i temessük gayr-ı ez teslîm zimmetlerinde olan ol-mikdâr guruş hakkı temâmen tahsîl ve alıvirilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak ve eğer edâda muhâlefet iderler ise ihzârları ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin sana hitâben hükm-i hümâyunum ricâ

itmeğin sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin yedinde olan temessük mûcibince irâde muhâlefet iderler ise ihzârları ‘arz ve i‘lâm olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i ZA Sene 1200

Katip: Hasbi

Sayfa 84 - Belge 210’un Özeti

Hüseyin zide mecduhunun Halep’te Aziz sancağında Arsuz nahiyesine bağlı Agök ve Göcek karyelerinde 1030 kuruşluk mahsulünün olduğu ve bu mahsulün Belani Abdurrahman Paşa tarafından fuzuli zapt edildiği ve bu zaptın önlenip alacak olan hakkının kendisine verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hüküm-i şerif.

Sayfa 84 - Belge 210 - Derkenar

Aher husûsa me’ mûr mübâşir ma‘rifetiyle derkârı mûcibince emr-i şerîf yazılmışdır.

25 L Sene 202

Sayfa 84 - Belge 210

Haleb vâlisi ve zikr-i âati Paşanın bulunduğu mahallin kadısına hüküm ki;

Hüseyin zide mecduhu gelüb havas-ı hümâyunumdan ber-vech-i mâlikâne hâlâ berât-ı şerîfimle ‘uhdesinde olan Haleb muhassıllığı aklâmından Aziz sancağında Arsuz nahiyesine tâbi‘ Agök(?) ve Göcek ve bulunduğu karyelerinden doksan iki senesinden beru berât mûcibince tarafına ‘â’id olub te‘aşşir ve tekâmîl ve der-ittibâr olunan bin otuz guruşluk mahsûlünü Belâni Abdurrahman Paşa bilâ-sened fuzûli ahz u kabz itmekle bi’d-def‘at mutâlibe oldukda edâdan imtinâ‘ ve garda ihsâr iylediğin inhâ ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin o cânibe aher husûsa mezbûr mübâşir ma‘rifetinle zimmetinde sâbit olan hakkı tahsîl ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â itmeğin sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ol- tarafa ahir husûsuna me’ mûr mübâşir ma‘rifetiyle sene-i merkûmeden beru mukata‘-i mezbûre hasılâtından mûmâ-ileyhümânın berât mûcibince tarafına ‘â’id olub paşa-yı mûmâ-ileyhümânın bilâ-sened me’hûzu olarak zimmetinde sâbit ve mütehakkik olan meblâğ her ne ise ma‘rifet-i şer‘le tahsîl ve ihkâk-ı hak ve der-‘aliyeme ‘arz ve i‘lâm olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i ZA Sene 200

Sayfa 84 - Belge 211’in Özeti

Mültezim taifesinden Sergedüklü sabık Ali'nin Halep sancağında Kuseyr kazasına bağlı Uruc Eve mezrasında 400 kuruşluk mahsulünün olduğu bu mahsulün Antakya'da bulunan serdar el-Hac İsmail ve Rüstem oğlu Halil tarafından zorla el konulduğu ve sabık Ali'nin el koydukları mahsulünün kendisine verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 84 - Belge 211

Haleb vâlisi vezîre ve Antakya nâ'ibine hüküm ki;

Mültezim tâ'ifesinden Sergedüklü sâbık Ali zîde kaduhu gelüb bin yüz doksan dokuz senesine ihtirâmen 'uhdesinde olan ze'âmet karyelerinden Halep sancağında Kuseyr kazâsına tâbi' Uruc Eve(?) mezra'ası karyesinden hâsıl der-ittibâ olmuş dört yüz guruşluk mahsûlün ahiri 'alakası olmayub müdâhale olunmak icâb itmez iken Antakya sükkânından sâbık Antakya serdârı olan el-Hâc İsmâ'il nam kimesne kendü hâlinde olmayub havasına tâbi' refikâsından Rüstem oğlu Halil nam mütegalibe ile bedel olarak dört yüz guruşluk mahsûlâtını bilâ-sened tegallüben zabt ve gadr iylediklerin ve taraf şer'-i enverden i'lâm-ı şer'e virildiğin bildirüb yedinde olan i'lâm-ı şer'îyesi mûcibince şer'le görülüb mezkûrların hilâf-ı şer'-i şerîf tegallüben ahz iylediklerin ol-mikdâr guruşluk 'öşr mahsûlü temâmen alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyunum kaleminden su'al olunarak bunun iltizâmen 'uhdesinden olan ze'âmet karyelerinin te'aşşir der-ittibâyâ olmuş mahsûlünden dört yüz guruşluk 'öşr mahsûlünü ecânibden olan kimesneler fuzûli ahz iyledikleri terâfu' ise ma'rifet-i şer'le ru'yet ve zimmetlerinde olan ol-mikdâr guruşluk mahsûl istirdâd olunmak için mahallinde şer'le havâle ile emr-i şerîf yazıyla gelmişdir deyu tahrîr olmağla mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Evâhir-i ZA Sene 1200

Katip: Şefik

Sayfa 85 - Belge 212'nin Özeti

Köprülüzade silahtar ağası esbak el-Hac Abdülvahid'in İstanbul'da dedesinden kalma vakfının zabıtı olan Rüstem oğlu Seyyid Ali Ağa'nın görevini kötüye kullandığından dolayı görevinden alınarak yerine Mehmet Münir'in atanması ve Seyyid Ali'nin zorla zabıtlık görevini geri alması üzerine Şuğur kadısı ve Halep

valisine Seyyid Ali'nin tekrar görevden alınması ve bu görevden kazandığı paranın tahsil edilmesi hakkında verilen hükm-i şerif.

Sayfa 85 - Belge 212 - Derkenar

Size hitâben emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâsıt-ı Ş Sene 201

Sayfa 85 - Belge 212

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına ve Şuğur kadısına hüküm ki;

Köprülüzâde silahdâr ağası esbak el-Hâc Abdülvâhid dâme mecduhu nezâret-i Şeyhü'l-islâmda İstanbul evkâfın evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere hâlâ mütevellisi olduğu ceddü'l-ceddini sadr-ı'azam esbak mütevellisi Köprülü Mehmed Paşa ol-dahi mülhâkatından eyâlet-i Halebde Şuğur kazâsında vâki' Haşir(?) Şuğur vakfı mukâta'sı zâbıtı olan Rüstem oğlu Seyyid Ali Ağa dinmekle ma'rûf kimesne yedi sekiz seneden beru vakf-ı mezbûre zâbıtı olub ahâli-i vakfa zulmü hadden bilâdan olmakdan nâşi ber-vech-i vakfa ol-cânibde olan ba'z kimesnelere ihâleten --- murâd olundukda beyhûde 'aleyh ve bahâne ile zâbıtlarına muhâlefet iyledikden bi'z-zarâr zâbıtlık itmek hasebiyle ahâli-i vakfa temâmen kabûl-i gadri mizdâd(?) olduğu cihetden mezkûr zâbıtlarından ref' ve 'azl ve işbu iki yüz senesi martı ibtidâsından şartı ga'ibine gelince mukâta'-i mezbûru zabt u rabt itmek üzere evâmisi Mehmed Münir zîde kadruhu yedine memhûr ve ma'mûlye temessük-i i'tâ olunduğun bundan akdem ve ber-mûceb-i temessük zabt itdirilmesini istid'â iyledikde yedinde olan ma'mûlye temessük mûcibince zabt itdirilmesini muhtevi sene-i mezbûre Evâhir-i Rebi'ü'l-ahirinde sudûr iden emr-i 'ali ol-tarafına lede'l-vürûd merkûm Aliye ibrâz ve mefhûm-ı münîfî efhâm olundukda emr-i merkûme imtisâl ve zâbıtlıktan kitâbed alınmayub yine tegallüben zabt ve der-'aliyesiyle bilâ-sened fuzûli müdâhale ve zabtına muhâlefet vakfiye-i şerîfe garda cesâret iyledikden inhâ ve Haleb vâlisi ma'rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i 'ali mûcibince zabt ve merkûmun müdâhalesi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â olunduğuna binâ'en mukaddemân sâdır olan emr-i 'ali mûcibince müteveli-i vakfa temessükü mûcibince vezîr-i müşârun-ileyh ma'rifetiyle merkûm Mehmed Münire zabt itdirilüb ba'de ezîn bilâ-temessük ve fermân-ı mezkûr-ı şer'le tarafından müdâhale ve ta'arruz itdirilmemek bâbında te'kîdi hâvi Haleb vâlisine ve Şuğur kadısına hitâben sene- mezbûre Evâhir-i Cemâzi el-âhirinde sâdır olan emr-i şerîfe

divân-ı hümâyûnumdan ihrâc olunub şimdi İdlib nâ'ibi Mehmed Halebî(?) zîde 'ilmihu tarafından der-'aliyeme takdîm olunan 'arzuhâle ber-vech-i muharrer sâdır olan emr-i 'aliye merkûm-ı şer'le 'adem-i itâ'at ve başına cem' iylediği teşvîk ile vakf-ı mezbûrun ahâli ve re'âyâsına hükm ve te'addiye esbâb ve emvâl-i nukdin diğêr gün olduğun mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsın bir kıt'a 'arzında ve merkûm Rüstem oğlu es-Seyyid Ali hakkında ber-vech-i muharrer sâdır olan iki kıt'a emr-i 'aliye 'adem-i itâ'at ve vâli bi-gayrilerisiyle vakf-ı mezbûru zabt itmekle bu def'a merkûmu Şuğur vakfından ref' ve ihrâc ve Halebe ihzâr ve merkûmun iddi'â-yı hukûk iden re'âyâ-yı vakf ile sen ki Haleb vâlisi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin huzûrunda terâfu'-ı şer'e ve hesâbları ru'yet ve zimmetinde olan iki yüz senesi martı mübâşir ma'rifetiyle sene-i şerîfi üzere tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mütevellî-i vakf-ı mûmâ-ileyh bir kıt'a takrîrinde tahrîr istid'â itmekle mütevellî-i mûmâ-ileyhümânın inhâ ve istid'âsı üzere emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'il re'isü'l-küttâbım olan Mîr Abdullah dâme mecduhu i'lâm itmekle sen ki vezîr-i müşârun-ıeyhsin i'lâmı mûcibince dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından dâme mecduhu mübâşiretiyle mütevellî-i vakf mûmâ-ileyhümânın inhâ ve istid'âsı üzere 'amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki Şuğur kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ber-vech-i meşrûh ta'yîn olunan kapucubaşı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle merkûm Rüstem oğlu Seyyid Ali bâ-Şuğur vakfının ref' ve ihrâc ve Halebe ihzâr ve irsâle mübâderet ve sen ki Haleb vâlisi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin huzûrunda merkûmu iddi'â-yı hukûk iden re'âyâ-yı vakf ile terâfu'-ı şer'e hesâbların ru'yet ve zimmetinde sâbit ve mütehakkik olan işbu sene-i mübâreke martı sene-i şerîfi üzere temâmen tahsîl ve ashâbına red' ve teslîmiye ihtimâm ve defter ve hilâfından gadr ve mücânebet olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i Z Sene 200

Katip: Hasbi

Sayfa 85 - Belge 213'ün Özeti

Dergah-ı mualla gediklilerinden esbak Hasan'ın Halep'te bir buçuk senelik memuriyeti sırasında hizmeti karşılığında vilayet ihtiyarlarından masraflarını talep etmesi ve masraflarının ihtiyarlar tarafından karşılanması hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 85 - Belge 213

Haleb vâlisine ve Haleb molas'ına hüküm ki;

Dergâh-ı mu'allam gediklülerinden --- esbak Hasan zîde mecduhu 'arzuhal idüb mûmâ-ileyh bundan akdem me'mûretiyle Halebe varub envâl-i mûriye tahsîline şerâ(?) ve bir buçuk sene ikâmetden sonra me'mûretiyle husûsu ahire tahvîl ve 'avdeti iktizâ iyledikde hizmet-i mübâşiriyesi lede'l-mutâlibe haraczâde(?) ve mesârifina murâd için ve ru'yet tarafından altı bin guruşuna kat' ve meblâğ-ı mezbûr ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle defter-i vilâyete idhâl ve tahsîl ve ekl ve mûmâ-ileyh bir buçuk sene tevfiik ve nihâyet evâmîr-i mütesellim-i sâbık bu cânibe 'avdet idecek oldukda hizmet-i mübâşiriyesi ihtiyârat-ı vilâyeten lede'l-taleb bugün yarın viririz deyu birkaç gün dahi tevfiik ve meblâğ-ı mezbûru bir kat dahi fukarâya tevzi' ve tahsîl ve yine mûmâ-ileyh virmeyüb ba'dehu Haleb ruznamçesi ma'rifetiyle sana İstanbulda dâhil olur deyu huzûr-ı şer'de ve mütesellim-i sâbık mûmâ-ileyhümânın muvâcehesinde müte'ahhid ve cevâb virdiklerinde mûmâ-ileyhümânın dahi yedine dahi yedine bir habbe gidildiğinden bi'z-zürûr merbutla mütesellim-i sâbık mûmâ-ileyh ile der-'aliyeme vürûd ideli hazer mâha karîb olub henüz mütesellim-i mezbûr tarafına dâhil olmayub ihtiyâr-ı vilâyet zimmetlerinde kaldığı derkâr ve meblâğ-ı mezbûr ta'ahhüd olmuş olduğundan mağdûr olduğu bedidâr(?) iylediğin gediklü-yi mûmâ-ileyh mukaddemân bâ-takrîrleri ve'l-inhâ ve ve'l-istid'â mübâşîr-i mûmâ-ileyhümânın müddet-i vakde ol-tarafda mekteb-i vakf kabzına binâ'en mesârif lâzimesi-çün tevzi' ve tahsîl olmuş olan meblâğ her kimlerin zimmetlerine geçmiş ise mükerrer tevzi' ve tahsîlinden mübâ'aded olunarak ma'rifet-i şer'e zimmetine geçenlerden tahsîl ve kabzına me'mûr takdîm olunmak bâbında doksan dokuz senesi Evâsıt-ı zi'l-ka'desinde emr-i şerîfim isdâr ve Ümmi Abdi nam kimesne ile bundan akdem muhassıl-ı mezbûre irsâl olunalı müddet-i vakde olub bu ana kadar henüz biz gayriden vâsıl olmayub ne olduğu ma'lûm olmadığın tekrâr bâ-'arzuhal inhâ ve mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mücibince meblâğ-ı mezbûr emîri bin guruş icâb idenlerden tahsîl ve tarafından kabzına me'mûr Ömer nam çukadâra edâ ve taksîm ve bundan akdem tarafına tesyîri bâbında işbu sene-i mübâreke Evâsıt-ı Cemâzi el-âhirinde sâdır olan emr-i şerîfim çukadâr-ı merkûm ile mahalline lede'l-vürûd vilâyet ihtiyârları ve kurra zâbitları kemâl-i hîle müdde'alarından nâşi tekrâr kurra ahâlilerine tard ve --- ve tekrâr tahsîl da'iyesiyle(?) bir kıt'a i'lâm ve irsâl ve meblâğ-ı mezbûr mukaddemân defter-i tevzi'de kurra ahâlilerinden temâmen tahsîl olunub vilâyet ihtiyârlarından ve kurra zâbitlarından Tahazâde Çelebi Mehmed Efendi ve Hacı Mehmed Sa'id Ağa ve Memliha-i Cubul(?) Ağaları ve Şahbend oğulları ve hünkarlı

Sayfa 86 - Belge 213

oğlu Kantar ağası dinmekle ‘arif kimesneler ile sâ’ir ber-mûceb defter on üç nefer vilâyet ihtiyârları huzûr-ı şer‘de ve cümle ahâli-i belde muvâcehelerinde zimmetlerinde olduklarını ikrâr ve i‘tirâf idüb birkaç gün tarafında Haleb ruznamçesi Süleyman Efendi dinmekle ma‘rûf kimesne ile mûmâ-ileyh tarafına irsâl ideriz deyu müte‘ahhid olmuşlar değin meblâğ-ı mezbûrun tasnîfinden ziyâdesi mûmâ-ileyh Tahazâde Halebî Mehmed zimmetinde olup mûmâ-ileyh ‘arz --- olmak hasebiyle meblâğ-ı mezbûru virmemek için vilâyet ihtiyârlarını dahi tahrîrin ve tez(?) ve berât ile meblâğ-ı mezbûrun edâsında tereddüd ve muhâlefet üzere oldukların inhâ ve ol-bâbda Mehmedden hükm-i hümâyunum sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at oldukda vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmda emr-i şerîfim virdiği mastûr ve mukayyid olmağla meblâğ-ı mezbûr mukaddemân tahrîr ve i‘lâm olduğu üzere defter-i tevzi‘ye idhâli ve tahsîl olunub merkûmların zimmetlerinde olduğu lede’l-takdîm tahakkuk iylediği sûretde ağrâz-ı vâhiyelerine i‘tibâr olmayub mukaddemân sâdir olan emr-i ‘ali mûcibince ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle merkûmlardan tahsîl ile mûmâ-ileyhümânın arsası husûsuna mezîd-i ikdâm vakde tâbi‘ olunmak bâbında.

Fi Evâ’il-i Z Sene 1200

Sayfa 86 - Belge 214’ün Özeti

Medine-i Halep’te bulunan Kılarcızade Seyyid Abdurrezzak’ın 500 kuruşunun Sermin kazası sakinlerinden Seyyid Derviş, Seyyid Abdülkadir ve Hacı Hüseyin tarafından zapt edildiği ve bu paranın kendisine verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 86 - Belge 214

Haleb vâlisi vezîre Sermin kadısına hüküm ki;

Medine-i Halep sâkinlerinden Kılarcızâde? Seyyid Abdurrezzak zîde şerîfe südde-i sa‘âdetime ‘arzuhal idüb Sermin kazâsı sâkinlerinden Seyyid Derviş ve Seyyid Abdülkadir ve Hacı Hüseyin nam kimesneler kendü hallerinde olmayub bin yüz doksan dokuz senesinde bunun Harameyn yedinden beş yüz guruş zabt vesâ’ir mahsûlünü ahz u kabz ve umûrlarına hizmet itdirerek ve gadr-ı külli iylediklerin bildirüb zâbitları Rüstem oğlu görölüb mezkûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve te‘addiden

gasben aldıkları ol-mikdâr guruşluk mahsûl alıvirilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â-yı dikkat iylemekde mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i Z Sene 1200

Sayfa 86 - Belge 215'in Özeti

Halep sükkânından Seyyid Abdurrezzak'ın Sermin kazası sakinlerinden Hatip Şeyh Yusuf, Seyyid Ahmet Naci, Seyyid Abdullah, Seyyid Abdülhamit, Seyyid Abdülkadir, Mehmet ve Hasan zimmetinden bir miktar alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 86 - Belge 215

Halep vâlisi vezîre ve Sermin kadısına hüküm ki;

Halep sükkânından Kilâszâde(?) Seyyid Abdurrezzak zîde şerîfe gelüb sermin kazâsı sâkinlerinden Hatib Şeyh Yusuf ve Seyyid Ahmed Naci ve Seyyid Abdullah ve Seyyid Abdülhamit ve Seyyid Abdülkadir ve Mehmed ve Hasan nam kimesneler zimmetlerinde hüccet-i şer' den bâ-defter üç yüz guruş alacak hakkı olub taleb iyledikde virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hak sevdâsında oldukların bildirüb şer'le hüccet-i şer'iyeden bâ-defter üç yüz guruş alacağı olub taleb iyledikde virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hak sevdâsında oldukların bildirüb şer'le zâbitları ma'rifetiyle görölüb mezkûrların zimmetlerinde bâ-defter ol-mikdâr guruş hakkı temâmen tahsîl ve bi-kusûr alıvirilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmekde mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i Z Sene 1200

Sayfa 86 - Belge 216'nın Özeti

Halep sakinlerinden Kilaszade'nin Sermin kazasının Şimali Mahallesi'nde bir mülk çiftliğine isabet eden beratla belirlenmiş bir hissesi bulunmaktadır. Mahalle ahali de bütün mahallenin ödeyeceği verginin tekrardan hesaplanmasını istemesi üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 86 - Belge 216

Eyâlet-i Halebde vâki' olan Sermin kadısına hüküm ki;

Medine-i Haleb sâkinlerinden Kilâszâde(?) Seyyid Abdürrezzak zîde şerîfe sÛdde-i sa'âdetime 'arzuhal idub bunun Sermin kazâsına tâbi' Şimâli mahallesi nam karye toprağında bir mÛlk çiftliği olub evâmir-i şerîfe ile berâtda(?) olan tekâlifden mâl mahalline göre hissesine isâbet ideli ahâli-i merkûm ile virmeğe râzı iken ahâli-i merkûm kendü tekâlifleri tahkîk için tahkîkinden(?) ziyâde ihkâk-ı hakkâniyet bunun üzerine tekâlif-i tarh ve tahsîl ile hilâf-ı kânûn gadr ve te'addi iylediklerinden gayri ehl-i 'örf tâ'ifesi taraflarından dahi bilâ emr-i hümâyun tekâyık-ı şerîfe mezkûrun ve meşrûrun mutâlibesiyle te'addi ol-emr 'ann-ı belde hilâf-ı kânûn ve bi'l-cümle ba'd-ı kesîreye gadr ve te'addi itmemeleri husûsunda emr-i şerîfim ricâ iylediği ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i Z Sene 1200

Sayfa 86 - Belge 217'nin Özeti

Mir Mahmut'un Antakya sÛkkanından Katip zade Ahmet zimmetinden 620 kurul alacak hakkının olduğu ve bu hakkın verilmesi hususunda yazılmış olan hükme-i şerif.

Sayfa 86 - Belge 217 - Derkenar

Derkârı mÛcibince emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâsıt-ı C Sene 201

Sayfa 86 - Belge 217

Haleb vâlisi ve Antakya kadısına hüküm ki;

Mîr Mahmud zîde mecduhunun Antakya sÛkkânından kâtibzâde Ahmed nam kimesne zimmetinde işbu sene-i mübâreke târihiyle müverrih-i temessük mÛcibince altı yüz yigirmi gurusu alacak hakkını irâde-i muhâlefet ve 'avk ve te'hir ve gadr dâ'iyesinde olmakdan nâşi Mustafa Beg dinmekle ma'rûf kimesne vekâletli mahallinde şer'le ru'yet olunmuş zımnında mîr-i mÛmâ-ileyhümânın istid'âsına mebni sene-i mezkûre Şevvâlinde emr-i celîlü's-şânı şerefrîz sudûr itmişiken tenfiz ve icrâsı mÛte'assır olub hak-ı ihkâk nâmümkün olduğun mîr-i mÛmâ-ileyh bu def'a bâ-'arzuhal inhâ ve bu bâbda emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz ahkâm-ı kuyûdâtı tettebbü' oldukda tereke kadar müşâr ve mevlânâ-yı mÛmâ-ileyhümâsız size hitâben târih-i mezkûrda ber-vech-i meşrûh emr-i şerîfim i'tâ olduğun mastûr ve mukayyid olunmağın aher husûsa me'mûr mübâşir

ma'rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince 'amel ve hareket olunmak bâbında emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i Z Sene 1200

Sayfa 87 - Belge 218'in Özeti

Ali zide kadruhunun Antakya'da vaki Celil-i tımar ve Sultan Süleyman Han tab-ı serahin mukatatının Antakya serdarı Hafız Osman ve Kilisli oğlu el-Hac Ali'ye iştirak ettiği ve 1200 senesi bedel-i iltizamından zimmetlerinde kalan 3000 kuruşluk alacak hakkının olduğu ancak vermekte sorun çıkardıkları ve Ali'nin bu paranın kendisine teslim edilmesini istediği hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 87 - Belge 218

Haleb vâlisi ve Antakya kadısına hüküm ki;

Ali zîde kadruhu gelüb bâ-hatt-ı hümâyun muhabbetmokrûn ve ber-vech-i te'bîr mütevellisi olduğu Antakyada vâki' celîl-i tımâr ve Sultan Süleyman Hân tâb-ı serâhin ezkât-ı şerîfesi mukâta'tı bin iki yüz senesi hâlâ Antakya serdârı hâfız Osman ve Kilisli oğlu el-Hâc Ali nam kimesnelere iştirâk elzam olunmak sene-i mezbûre bedel-i iltizâmından zimmetlerinde bâki kalan üç bin guruş alacak hakkı bi'd-def'at mutâlibe olundukda merkûmân dürlü dürlü tez ve berâta sülûk ve makbuzâtları bedel-i iltizâma bâliğ olmuşiken virmekde muhâlefet ve gadr-ı murâd iylediklerin bildirüb evkâf-ı mezbûre karyeleri a'sâr-ı şer'îyesinden mevcûd der-ittibâr olunan zehâyir ma'rifet-i şer'le fûruht ve mûmâ-ileyhümânın matlûbu olan meblâğ-ı mezbûr temâm tarafından vekâleten irsâl olunan adamı Mustafa nam kimesne edâ ve teslîm olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediği ecilden vech-i meşrûh üzere şer'le ru'yet olunmak bâbında.

Evâsıt-ı ZA Sene 200

Katip: Hasbi

Sayfa 87 - Belge 219'un Özeti

Halep'te bulunan Emine'nin kocası Hatice ve İbrahim'in babaları Çukadar Recep Ağa'nın Antakya sakinlerinden Kara Mollaoğlu'nun hizmetinde olan Mehmet Emin'in Çukadar Recep'i darp ederek öldürmesi üzerine suçlunun cezalandırılması hakkında yazılmış olan emr-i şerif.

Sayfa 87 - Belge 219

Haleb vâlisi ve Antakya kadısına hüküm ki;

Emine ve Hadice nam Hâtunlar ile İbrahim nam kimesneler gelüb mezbûre Eminenin zevci ve Hadice ve İbrahim babaları Çukadâr Receb Ağa dinmekle ma'rûf kimesne Antakya kazâsına tâbi' karyesinde misâfireten sâkin ve kendü hâlinden 'arzıyla mukayyid ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve te'addisi yoğuken yine kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Kara Mollaoğlu dinmekle ma'rûf kimesnenin hizmetinde olan Mehmed Emin nam şakird kendü hâlinde olmayub bin yüz doksan sekzinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-i hak mezkûr Recebi darb-ı şerîd ile darb ve Evâhirinden müte'assırân fevt olub ol-vechle zulm-i mîrim(?) iyledikde ve taraflarından bâ-hüccet-i şer'îye Mustafa nam kimesneyi vekîl iylediklerin bildirüb vekîlileriyle terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i humâyunum ricâ iyledikleri ecilden sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin mahallinde vekîlileriyle terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı Z Sene 1200

Katip: Raci

Sayfa 87 - Belge 220'nin Özeti

Halep'te bulunan Ahmet ve Mustafa nam kimesneler ile Fatıma ve Ayşe ve Meryem ve Emine ve Zeynep ve Saliha ve Ayşe'nin elli bin kuruşluk mal ve eşyalarına Şuğur kazası sakinlerinden Rüstemzade Ali Ağa'nın zapt etmesi, ayrıca Ayşe'nin oğlu ve kocasının, Özi kazası sakinlerinden Osman ve Hacı Ahmet ve Ali ve İsmail ve İbrahim ve diğer İsmail ve Şeyh Mahmut tarafından öldürülerek mallarına el konulması, her iki taraftan da şikayetçilerin alacaklarının tahsil edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 87 - Belge 220

Haleb vâlisi vezîre Şuğur ve Antakya kadılarına hüküm ki;

Ahmed ve Mustafa nam kimesneler ile Fatıma ve Ayşe ve Meryem ve Emine ve Zeynep ve Saliha ve Ayşe nam Hâtunlar gelüb Şuğur nâhiyesi sâkinlerinden tüccardan merkûmân Ahmed ve Mustafa ve mezbûretân Fatıma ve Ayşe ve Meryem ve Eminenin karındaşları ve mezbûr Zeynep ve Salihanın babaları ve mezbûr Ayşenin zevci el-Hâc Mehmed halife dinmekle ma'rûf kimesne kendü hâlinden iken

Şuğur kazası sâkinlerinden mütegalibe ve cebîreden Rüstembzâde Ali Ağa dinmekle meşhûr kimesne merkûmun üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmaksızın bin yüz doksan senesinde hilâf-ı şer‘ ve bi gayr-i hak fuzûli elli bin guruşlukdan mütecâviz harîr ve galle ve ağnam ve emvâl ve eşyâsını ahz u kabz itmekle Ahmed bin merkûm Hacı Mehmed Antakya kazâsına mutasarrıf Ordu kazâsına ticâret için zarâfet yine Özi kazâsı sâkinlerinden Osman ve Hacı Ahmed ve Ali ve İsmâ‘il ve İbrahim ve diğer İsmâ‘il ve Şeyh Mahmud nam kimesneler sâ‘ir refikâlarıyla müttefikân merkûm Hacı Mehmed ve oğlunu hilâf-ı şer‘ ve bi-gayr-i hak katl ve yigirmi bin guruşlukdan ziyâde emvâl ve eşyâ ve ipek ve altun ve nakd akçesini fuzûli alub zabt ve gadr-ı külli iylediklerin bildirüb sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetin ve ol-tarafa emr-i şerîfimle aher husûsa me’mûr mübâşir ma‘rifetiyle şerle görölüb müverrisleri müteveffâ-yı mezbûrda müntakil hak ırsiyeleri bi’t-temâm tahsîl ve kendülere alıvırılıb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim ricâ iyledikleri ecilden siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz ol-tarafa aher husûsa me’mûr mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le ru’yet ve ba‘de’s-sübût ihkâk-ı hak ve keyfiyet der-‘aliyeme ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i Z Sene 1200

Katip: Sabri

Sayfa 87 - Belge 221’in Özeti

Ahmet, Mustafa, Fatma, Ayşe, Meryem, Zeynep, Saliha, Ayşe ve Emine nam hatunların Şuğur kazası sakinlerinden tüccardan merkuman Mustafa, Ahmet, Fatma, Ayşe, Meryem ve Emine, Zeynep ve Saliha’nın babaları ve Ayşe’nin zevci el-Hac Mehmet’ten müntakil Halep’te es-Seyyid el-Hac Osman ve el-Hac Taha zimmetinde bir miktar alacak haklarının olduğu ve bu hakkın kendilerine verilmesi hususunda hükm-i şerif

Sayfa 87 - Belge 221

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb kadısına hüküm ki;

Ahmed ve Mustafa nam kimesneler ile Fatıma ve Ayşe ve Meryem ve Zeyneb ve Saliha ve Ayşe ve Emine nam Hâtunlar gelüb Şuğur kazası sâkinlerinden tüccardan merkûmân Mustafa ve Ahmed ve mezbûretân Fatıma ve Ayşe ve Meryem ve

Eminenin karındaşları ve mezbûr Zeyneb ve Salihanın babaları ve mezbûr Ayşenin zevci el-Hâc Mehmed nam müteveffâdan müntakil Medine-i Haleb sâkinlerinden es-Seyyid el-Hâc Osman ve el-Hac Taha zimmetlerinde bin yüz doksan senesinden beru sabunhâne hâsılatından iki bin beş yüz ve çiftlik mahsûlatdan iki bin ve şa‘ir ve her bir bahâsından sekiz bin guruş ki min haysü’l-mecmû‘ on iki bin guruş alacak hak-ı ırsiyeleri olmağla taleb iylediklerinde bi-vech-i şer‘î dürlü ‘illet ve bahâne ile virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı külli sevdâsında oldukların bildirüb sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetinle şer‘le görülüb tevezîleri müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil merkûmun zimmetlerinde olan ol-mikdâr guruş hakları bi’l-verese kendülere alıvirilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim ricâ iyledikleri ecilden sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Z Sene 1200

Katip: Sabri

Sayfa 87 - Belge 222

Mısır defterine nakl olunmuşdur.

Sayfa 88 - Belge 223’ün Özeti

Dergah-ı mualla gediklilerinden Arif Hasan veled-i el-Hac Hüseyin’in Kilis sancağındaki bazı nahiye ve karyelerde bulunan zeametlerinin mutasarrıfı el-Hac Hüseyin görevini oğlu Arif Hasan’a devretmiştir ve buradaki bazı zeametlerine Azaz nahiyesinde Katin nam karyede zeamete mutasarrıf olan Ali veled-i Mehmet’in müdahale etmesi ve bu müdahalenin önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 88 - Belge 223

Kilis ve Azaz kadılarına hüküm ki;

Nişân-ı hümayunum virilan dergâh-ı mu‘allam gediklülerinden Arif Hasan veled-i el-Hâc Hüseyin zîde kadruhu gelüb emr-i vakdesi ve yüz on ve Kilis sancaklarında Göksu ve gayri nâhiyelerde Sefer Gözü nam karye ve gayriden yetmiş bir bin yüz on dokuz akçe ze‘âmet mutasarrıfı dergâh-ı mu‘allam çavuşlarından el-Hâc Hüseyin yedinde olan berât virüb rızâsıyla kasr-ı yedinden sulbi oğlu Arif Hasana bin yüz doksan altı senesi Cemâzi el-âhîrinin üçüncü günü tevcîh ve dergâh-ı mu‘allam çavuşluk gediklü el-hafiye berât ve hâlâ üzerinde olduğu defter-i hakânide mukayyid

ve ze‘âmeti mülhâkatından Kilis sancağında Azaz nâhiyesinde altmış beş nefer re‘âyâ ile --- hâsıl kısm-ı mine’s-sub‘ hinta ve şa‘ir ve harac-ı teberü’l-kürûm(?) ve mâl-ı sayfî ma‘a resm-i bostan yekûn ma‘a gayruhu on sekiz bin üç yüz akçe yazularıyla defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmalde on yedi bin iki yüz akçesi ikrâr ve ma‘a gayruhu birikdirilüb otuz üç bin yedi yüz akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dokuz bin iki yüz altmış beş akçesi mûmâ-ileyh Arif Hüseyin kaydında ve sekiz bin dokuz yüz altmış iki akçesi dört bin dört yüz akçeye bâ-hatt-ı tevki‘-yi fûrûnihâda ve yine Azaz nâhiyesinde Katîn(?) nam karye ve gayriden otuz bin akçe ze‘âmete mutasarrıf Ali veled-i Mehmed bâkisi müşteregi kaydında olduğu defter-i hakânide mukayyid ve mûmâ-ileyh Arif Hasanın ze‘âmeti mülhakâtından Kilis sancağında vâki‘ müşterekle kaydına dâhil kurranın vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmundan tevcîhi târihinden beru berât mûcibince tahvili târihine düşen mahsûl ve rûsûm tarafından ahz u kabz olunub ba‘z mevâki‘ sebebiyle ‘ali hâli kaldığın ve tarafından nam kimesneyi vekîl iylediğin bildirüb berât mûcibince tahvili târihine düşen sinîn-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu icâb ve iktizâ idenlerden temâmen tahsîl ve bi-kusûr vekîli mezbûre alıvirilmek bâbında hükm hümâyunum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde ruznamçe-i kânûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid ve divân-ı hümâyunumdan kânûn minvâl oldukda mûmâ-ileyhin ze‘âmeti mülhakâtından Kilis sancağında vâki‘ müşterekiyle kaydına dâhil kurranın vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmundan berât yazusuna göre hissesine isâbet iden sinîn-i mezbûreden beru berât mûcibince tahvili târihine düşen mahsûlü ve rûsûmun müştereki Ali veled-i Mehmed ze‘âmeti ahz u kabz olmuşdur gayride midir yoğsa re‘aya zimmetlerinde mi kalmışdır her kimden tevcîh ider ise bir senede iki def‘a re‘âyâdan mahsûl ve rûsûm almakdan heder olunarak ba‘de’s-sübût alıvirilmek muvâfık vakfindan deyu tahrîr olmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i Z Sene 1200

Katip: Hâmi

Sayfa 88 - Belge 224’ün Özeti

Erbab-ı tımar tekaütlerinden el-Hac Mehmet bin Abdullah nam sipahinin, Halep sancağında Cebel-i Seman nahiyesinde Biad nam karyede bulunan tımarına Halep sakinlerinden Halil Efendi tarafından fuzuli müdahale edilmesi bu müdahalenin

önlenecek buradaki hasılatların el-Hac Mehmet bin Abdullah'ın vekili olan Seyyid Süleyman'a verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 88 - Belge 224

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Erbâb-ı tımar tekâ'üdlerinden el-Hâc Mehmed bin Abdullah nam sipâhi gelüb Haleb sancağında ve kazâsı muzâfâtından Cebel-i Sem'an nâhiyesinde Bi'ad(?) nam karye ve gayriden altı bin beş yüz akçe tımar-ı cevrak(?) ve tahsîl ve merkûm şâyeste-i merhamet olduğundan bâ-'arzuhal kânûn üzere cebelü bedeliyesiyle beher sene hazine-i 'âmireme takdîm işlemek şartıyla tımar-ı merkûm Hacı Mehmede ber-vech-i tekâ'üd bin yüz seksan dokuz senesi Cemazi el-ahirinin yedinci gününde berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla tımar-ı mezbûr karyelerini ber-mûceb defter-i hakâni tarafından vekîli zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmda olmakdan ve defter-i mûcibince ahz u kabz murâd iyledikde ahirin kat'a 'alâka ve müdahale olmayub olmayub ber-vechle ahz u kabz olunmak icâb itmez iken Haleb sükkânından Halil Efendi dinmekle ma'rûf kimesne hilâf-ı defter-i hakâni doksan altı senesinden beru fuzûli zabt hâsılâtın ahz u kabz ve gadr iylediğın bildirüb tımar-ı mezbûr karyelerini ber-mûceb defter-i hakâni tarafından vekîli Seyyid Süleyman zîde kadruhu zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdirilüb merkûmun sinîn-i merkûmeden beru makbuzâtı her ne ise temâmen tahsîl ve bi-kusûr alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediği ecilden defter-i hakâni mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i Z Sene 1200

Sayfa 88 - Belge 225'in Özeti

Halep'te bulunan Aton ve Asan nam zımmilerin İdlib sükkânından Seyyid Ömer, Hacı Ömer, Hacı Halil, Şeyh Abdullah, Şeyh Yasin ve Abdurrahman zimmetlerinde 1250 kuruş alacak hakkının olduğu ve bu hakkın kendilerine verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 88 - Belge 225

Haleb vâlisine ve İdlib kadısına hüküm ki;

Anton ve Asan(?) nam zımmi gelüb İdlib sükkânından Seyyid Ömer ve Hacı Ömer ve Hacı Halil ve Şeyh Abdullah ve Şeyh Yâsin ve Abdurrahman nam kimesnelere

zimmelerinde bin yüz doksana senesinden bilâ-cihet deyn-i şer'î mürâca'at üzere bin iki yüz elli gurusu alacağı olub taleb iyledikde virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakka cesâret ve gadr dâ'iyesinde oldukların bildirüb mahallinde şer'le görölüb mezbûrunun zimmelerinde olan ol-mikdâr gurusu hakkı temâmen ve kâmilan tahsîl ve alıvirilüb hilâf-ı şer'î şerîfe irâde ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek bâbında.

Fi Evâ'il-i M Sene 1201

Sayfa 89 - Belge 226'nın Özeti

Halep'te bulunan Seyyid İbrahim, Seyyid Halil ve kız kardeşlerinin Halep'te babalarından kalan mutasarrıf oldukları bahçe ve emlaklerinin Afife, Kerime, Safiye, Zeliha ve Ayşe nam hatunlar tarafından fuzuli zapt edildiği hatta bazı kimselere de bey ettikleri ve bu bahçe ve emlağın kendilerine verilmesi hususunda Seyyid İbrahim, Seyyid Halil ve kız kardeşlerinin şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 89 - Belge 226

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb kadısına hüküm ki;

Seyyid İbrahim ve Seyyid Halil zîde şerefhümâ ile hemşireleri ve nam Hâtun gelüb Medine-i Halebde vâki' babalarından müntakil 'ale'l-iştirak mutasarrıf oldukları --- ve bağçe emlâkında ahirin şer'an 'alâkası olmayub ve taraflarından hisselerini ahere ferâga kimesneyi vekîl itmiş vekîller iken yine Medine-i mezbûre sâkinelerinden ecânibden Afife ve Kerîme Safiye ve Zeliha ve Ayşe nam Hâtunlar bin yüz doksana senesinde fuzûli ve yine Medine-i mezbûre sükkânından Abdullah ve Meydan Ağası Mehmed ve Seyyid Cemal oğlu ve Seyyid Mustafa ve Topal Burcu(?) ve Arslan nam kimesnelere bey' itmeleriyle bunlardan taleb ve almak murâd iylediklerinde hâlâ devliyed(?) olan mezkûrun biz zikr olunan emlâk-ı mezbûretanların hâlâtdan aldık deyu bi-vech-i şer'î virmekde ta'allül ve gadr sevdasında oldukların ve bu bâbda da'vâsına muvâfik Şeyhü'l-islâmdan fetevâ-yı şerîf virdiğın bildirüb fetevâ-yı şerîfe mûcibince şer'le görölüb ber-karâr-ı sâbık zabt itdirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i M Sene 1201

Katip: Sabri

Sayfa 89 - Belge 227'nin Özeti

Halep'te bulunan Abdülkafi ve Ahmet'in İdlib kazasında Sabunhane ve emlaklerinin Abdülkadir ve el-Hac Salih tarafından 1197 senesinden beri fuzuli zapt edildiği bu zaptın önlenmesi ve mahsulün kendilerine geri verilmesini istedikleri hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 89 - Belge 227

Haleb vâlisine ve İdlib kadısına hüküm ki;

Abdülkâfi ve Ahmed nam kimesneler gelüb Haleb sancağında İdlib kazasında vâki' Rızk-ı Sabunhâne ve ma'lûmü'l-hudûd-ı 'aliye ve menâzil emlaklarında ahirin şer'an 'alâkası olmayub dâhil olunmak icâb itmez iken yine İdlib kazâsı sâkinlerinden Abdülkadir ve el-Hâc Sâlih(?) nam kimesneler bin yüz doksan yedi senesinden beru hilâf-ı şer' ve bi-gayr-ı hak ve bilâ-sened fuzûli zabt ve icâre ve mahsûlünü cebren ve karhan ahz u kabz idüb gadr-ı külli iylediğin bildirüb şer'le görölüb alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek bâbında.

Fi Evâ'il-i M Sene 1201

Katip: Sabri

Sayfa 89 - Belge 228'in Özeti

Halep'te bulunan el-Hac Mustafa, 8 nefer ve bazı kimselerin Halep sancağına bağlı İdlib kazasında mülklerinin olduğu bu mülklerin Hoca Seymir tarafından fuzuli zapt edildiği ve bu zaptın önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 89 - Belge 228

İdlib kadısına hüküm ki;

El-Hâc Mustafa ve sekiz nefer ma'lûmü'l-esâmi kimesneler gelüb Haleb sancağında İdlib kazâsında vâki' 'ale'l-iştirâk nısf-ı mülk Sabunhâneye mutasarrıflar olub âhirin şer'an 'alâkası olmayub dâhil olunmak icâb itmez iken kasaba-i mezbûr mütemekkinlerinden Hovâce Seymir(?) nam zımmi fevt mâliyesi ve ba'z mütegalibeye istinâden fuzûli Sabunhâne-i mezbûr bin yüz doksan senesinde hilâf-ı

şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hak fuzûli bilâ-sened zabt ve gadr-ı külli iylediğin bildirüb şer‘le görülüb zimmi mesfûrun icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ iylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek için emr yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i M Sene 1201

Katip: Sabri

Sayfa 89 - Belge 229’un Özeti

Halep’te bulunan Cebrail nam zımminin Halep mütemekkinlerinden Şahinci tercümanı Anton’un oğlu Agob nam zimmiye 1500 kuruş borç verdiği ancak Agob nam zımminin bu borcu vermede sorun çıkardığı hapis yattığı ve Cebrail nam zımminin bu borcun ödenmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 89 - Belge 229

Haleb vâlisi vezîre ve Haleb kadısına hüküm ki;

Medine-i Haleb mütemekkinlerinden Cebrâ’il nam zimmi gelüb Medine-i Haleb mütemekkinlerinden şahinci tercümânı Anton veled-i Agob nam zimmi bin yüz doksan senesinde bundan bin beş yüz guruş istikrâz idüb ba‘dehu der-tekâlifinde harîr işlemek için sermâye olmak üzere zimmi vâki‘ bin beş yüz guruş cem‘an üç bin guruş istikrâz ahz idüb ba‘dehu taleb iyledikde ben senden aldığım ol-mikdâr guruş ahire olan zimmetlerimi edâ iyledim zimem başda alacağım vardır aldıkca edâ iderim ve bu ‘avk ve bâ-hayr ile muhâttile ve meblâğ-ı merkûmu virmeyub bundan akdem lede’l-mürâfi‘ ikrârıyla sâbit ve hükm ve zâbit bir müddet habs itdirüb mesfûrun edâ-yı deyne kudreti var iken muhâttile itmekle hükm-i mesfûre ‘arûz ve ‘akârını bey‘ ve edâ-yı deyn ile duyûnuna ve tazyîk idüb mesfûr ‘inadla seb‘ ol-hâl-i hükm-i mesfûrun ‘arûzu dahi itmez ise ‘akârâtını sümün-i misillüleriyle bey‘ idüb edâ-yı deyne kâdir olduğuna Şeyhü’l-islâmdan fetevâ-yı şerîfe virdiğin bildirüb fetevâ-yı şerîfesi mücibince şer‘le görülüb ber-mûceb fetevâ-yı şerîfe ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ itmeğin mahallinde şer‘le ba‘de’s-subût hakkı alıvirilmek bâbında yazılmışdır.

Fi Evâhir-i M Sene 1201

Katip: Nedim

Sayfa 90 - Belge 230’un Özeti

İbrahim Paşa'nın Halep valiliği zamanında el-Hac İsmail'e olan borcuna mahsuben Halep sakinlerinden Sarraf İzanoğlu ve Hacı Yunus'ta 11220 kuruş alacağı vardır. Bu alacak poliçe ile tahsil edilecekken Agob ve Yunus adlı zimmiler poliçeyi kabul etmemişler ve Halep kadısından ve Halep müteselliminden Sarraf İzanoğlu ve Hacı Yunus'tan bu paranın nakden tahsil edilerek kapıcıbaşına ödenmesi hakkında emr-i şerif.

Sayfa 90 - Belge 230 - Derkenar

İşbu emr vech-i aherleriyle tebdîl olunmuştur.

Evâhir-i S Sene 201

Sayfa 90 - Belge 230

Haleb vâlisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Zerâreti(?) ref'iyle Benekdede(?) ikâmet üzere olan İbrahim Paşa dâmet ma'liyenin Haleb vâililiği evânında der-sa'âdetime kapu kethüdâsı olan dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından sadr-ı esbak müteveffa İzzet Mehmed Paşa kaynı el-Hâc İsmâ'il dâme mecduhuya olan deynine mahsûben Haleb sükkânından Hacı Yunus ve Sarraf İzanoğluna nakden on bir bin iki yüz yigirmi guruş teslim birle merkûmân dahi kapucubaşı-i mûmâ-ileyhe edâ olunmak üzere der-sa'âdetime mütemekkin Kayseriyeli vekîli Agob ve mağdibesi Yunus nam zimminin poliçe vechle edâ olunmak üzere iktizâ iden senedât lede'l-irsâl mesfûrât der-'aliyede poliçe merkûmeyî kabûl itmediklerine binâ'en kapucubaşı-i mûmâ-ileyh meblâğ-ı mezkûru taleb ve tazyikden hâli olmadıklarından bahsle meblâğ-ı mezbûr Halebde teslim olunan merkûmân Hacı Yunus ve sarraf İzanoğlundan temâmen tahsîl ve kapucubaşı-i mûmâ-ileyh tarafından kabzına me'mûre edâ ve teslim olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu paşa-yı mûmâ-ileyh tarafından bu def'a der-'aliyeme varid olan tahrîrâtında istid'â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz-ı ahkâm fütüvvât-ı tettebbü' olundukda Agob nam zimminin kapucubaşı-i mûmâ-ileyh zimmetinde alacağı olan mebâliğ ve akrabâna mahsûben mûmâ-ileyhümânın Halebde tamga emîni Hüseyin Ağa dinmekle 'arif kimesne zimmetinde doksan senesinden beru bir kıt'a temessük mantûkınca dört bin ve mahsûl-i sâbık Şeyhbenderzâde el-Hâc Yunus zimmetinde iki kıt'a temessük mûciblerince alacağı olan altı bin guruşun temessükâtını havâleten bir rüsûm ba'de't-teslîm iki kıt'asını kapucubaşı-i mûmâ-ileyh lâcibü't-tahsîl ümmisiyle mahalline isrâ itmişiken mûmâ-ileyhümâ meblâğ-ı

mezbûrun edâsında muhâlefet ve imdâd-ı vakde harâ'itleri hasebiyle ümmi merkûm nehâsından 'avdet itdirildiğinden gadrı mûcib olduğun mesfûr Agob mukaddemân inhâ ve 'inâyet-i istircâ itmekle aher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve inhâ olduğu üzere merkûmân tamga emîni Hüseyin ve el-Hâc Yunusun memhûr temessükleri mûcibince meblağ-ı mezbûr kapucubaşı-i mûmâ-ileyh deyn-i sahihleri olarak zimmetlerinde şer'an sâbit ve mütehakkik olduğu sûretde ber- mûcib temessükât ma'rifet-i şer'le merkûmândan temâmen tahsîl ve mersûmun kapucubaşı-i mûmâ-ileyh zimmetinde olan alacağına mahsûben kabzına mu'ayyin ümmiye teslim ve keyfiyet der-sa'âdetime i'lâm olunmak bâbında doksan sekiz senesi Evâsıt-ı Cemâzi el-âhirinde Haleb kadısına hitâben emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olunmağın sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince zimmetlerinde mütehakkik ve sâbit olan meblâğ-ı mezbûr ma'rifet-i şer'le tahsîl olunmak fermân olunmağın imdi sen ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhümâsız mukaddemân sâdır olan evâmir-i 'aliyeme mefâhimi alına husûs-ı mezbûr şer'le ru'yet ve ba'de's-subûtu's-şer'î icrâ-yı şer' ihkâk-ı hakka mübâderet iylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i M Sene 1201

Sayfa 90 - Belge 231'in Özeti

Kuseyr nahiyesindeki Tefsalus köyünden Abdullah bin Ebubekir Vakfi ile has geliri müştereken alınmaktadır. Bu vakıf evlatlık vakıf olmasına rağmen Seyyid Mehmet evlatlık vakıfla ilgisi olmadığı halde vakfa ait gelirden pay almak istemiştir. Buna müsaade edilmemesi için yazılan emr-i şerif.

Sayfa 90 - Belge 231

Kuseyr kadısına hüküm ki;

Asiye bint-i Mehmed Derviş nam Hâtun gelüb Haleb sancağında Kuseyr nâhiyesinde vakf-ı Abdullah bin Ebû Bekir Ömerü'l-ma'rûf Nâ'il(?) Efendi Ali --- Ali evlâda ve zürriyete ve eşrat-ı mastûr fi kitabü'l-vakt târihü'l-vakfiye sekiz yüz yetmiş deyu yazıldığı mahalde karye-i Tefsalu(s?) temâmen hisse üç bin dokuz yüz altmış ma'a kurra ve mezra'a sâ'ire zikr olunan hisseler mezkûrun kadîmi vakfi olub kable't-taksîm ve ba'de't-taksîm ila-hezelân-ı vakfiyet üzere tasarruf olunageldüğüne 'ayân-ı vilâyet-i şehâdet idüb ve defterlerde olmadığı vakf kable'l-edâ deyu defter-i evkafda ve yine Kuseyr nâhiyesinde yüz beş nefer re'âyâ ile karye-i Tefsalus vakf-ı

Abdullah bin Ebû Bekir Mileydi temâmen hâsıl kısm-ı mine'l-hums hınta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan harâcü'l-kürûm ve eşcâr sâ'ire yekûn üç bin dokuz yüz yetmiş ve resm-i çift ve bennâk ve bâd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne yekûn rüsûmı 'örfiye ve gayruhu hass-ı hümâyun iki bin dokuz yüz yetmiş bir akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemîyle tahrîr olduğu defter-i hakânide mukayyid ve mezbûre vâkıf-ı merkûmun evlâdından olub karye-i Tefsalus aher husûs sâ'ir evlâd-ı vâkıf ve hass mutasarrıflarıyla ber-mûceb defter-i hakâni cânib-i vakfdan vakfiyet üzere zabt ve cânib-i vakfa 'â'id hâsıl kısm-ı mine'l-hums 'âşârıyla mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve harâcü'l-kürûm ve eşcâr sâ'iresini ahz u kabz itmek murâd iyledikde aherden ber-vechle ahz u kabz olunmak icâb itmez iken ecânibden Seyyid Mehmed Sâdık ibn-i Seyyid Sâlih nam kimesne evlâdiyet 'alâkası yoğiken karye-i mezbûre fuzûli müdâhale te'addiden hâli olmadığın bildirüb karye-i mezbûreyi ber-mûceb defter-i hakâni vakfiyet üzere mutasarrıfı tarafından vakfiyet üzere hass mutasarrıflarıyla zabt ve cânib-i vakfa 'â'id hâsıl kısm-ı mine'l-hums 'âşârıyla mâl-ı sayfî ma'a resm-i bostan ve harâcü'l-kürûm ve eşcâr sâ'ire vakfiyet üzere ahz u kabz itdirilüb ecânibden olan mezkûru ve aherden bir ferdi bir dürlü ahz u kabz itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i evkâf ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve divân-ı hümâyunumdan kânûn-i minvâl olundukda defter-i hakânide mastûr Tefsalus karyesinin hâsıl kısm-ı mine'l-hums hınta ve şa'ir ve mâl-ı sayfî ve resm-i bostan ve harâcü'l-kürûm ve eşcâr ve sâ'iresi yekûn üç bin dokuz yüz yetmiş akçe yazı ile Abdullah bin Ebû Bekir Mileydi ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve bâd-ı hevâ ma'a resm-i 'arusâne ve rüsûm-ı 'örfiye hass-ı hümâyun mülhakâtı olmağla karye-i mezbûre hass mutasarrıfıyla cânib-i vakfdan vakfiyet üzere mutasarrıfa zabt ve cânib-i vakfa 'â'id hâsıl kısm-ı mine'l-hums 'âşârıyla ma'a resm-i bostan ve harâcü'l-kürûm ve eşcâr sâ'ire cânib-i vakfdan vakfiyet üzere mutasarrıfına ve resm-i çift ve bennâk ve bâd-ı hevâ ve resm-i 'arusâne ve rüsûm-ı 'örfiye hass-ı mezbûr tarafından ahz u kabz itdirilmek muktezâyı defter-i hakâni ve muvâfik kânûn olub ahirin müdâhalesi hilâf- defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûndur deyu tahrîr olunmağla defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere âamel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i S Sene 1201

Sayfa 91 - Belge 232'nin Özeti

Halep'te bulunan Çerçi nam zimminin babası İbrâle'nin, Halep mütemekkinlerinden İstikân nam zımmiden Basra Mütemekkinlerinden Zahur nam zimminin vekaletiyle borç aldığı, İbrâle'nin ölmesi üzerine kefil olan Zahur'un bu parayı İbrâle'nin oğlu Çerçi'den istemesi ve Çerçi'nin malı olmamasında bu parayı ödeyemeyeceği hakkında hükm-i şerif.

Sayfa 91 - Belge 232

Haleb mollasına ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Haleb sükkânından Çerçi(?) nam zimmi gelüb bunun kimesne şer'an vireceği ve kefâleti olmayub üzerine şer'an bir nesne sâbit olunmuş değil iken babası İbrâle(?) Gazâle(?) nam zimmi esbâh(?) mâl-ı etrâf olunur bir senesi olmadığı Halebde yigirmi seneden mütecâviz murâd olundukda yine Medine-i mezbûre mütemekkinlerinden İstikân(?) nam zimmi zuhûr ve senin baban mürd-i mesfûresinde merkûmeden mukaddemân vekîli olduğu Basra mütemekkinlerinden Zahur(?) nam zimmi bin yüz gurusu istirâne itmiş vekâleten senden alurum deyu bu makûl bilâ gadr-i şer'î on beş sene murâd idüb hukûk-ı da'vâsının istimâ'i memnû'nide bi-vech-i şer'î bunu ta'cîz ve tekdîr ve gadr-ı külli sevdâsında oldukda ve bu bâbda da'vâsına muvâfik fetevâ-yı şerîfe virildiğin bildirüb mûcibince 'amel olunub zimmi-i mesfûrun bu vechle zâhir olan tasallut --- men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için emr-i 'ali yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i S Sene 1201

Katip: Sabri

Sayfa 91 - Belge 233'ün Özeti

Halep'te bulunan Seveykâ Hanım memleket ahalisinden Kibarzade es-Seyyid İsmail'in mutasarrıfı olduğu Gergeroğlu menziline akan suyun yolunun bazı kimseler tarafından değiştirildiği ve bu suçluların kendisine zarar verdikleri hususunda es-Seyyid İsmail'in şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 91 - Belge 233

Haleb kadısına hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Alizâde es-Seyyid Mehmed Nureddin zîdet fezâ'ilühusun mektub gönderub Haleb mahallâtından Seveykâ Hanım memleket

ahâlisinden Kibârzâde es-Seyyid İsmâ'il nam kimesne meclis-i şer'î'e varub mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu mahalle-i mezbûrede vâki' ve Gergeroğlu menzîli dinmekle ma'rûf menzîlin mahalle-i sûretten olan hak-ı şer'î müstakilen ber-mücrim ile câri iken ba'z kimesneler mecrâsına tebdîl ve mahalle-i merkûmede vâki' olan haşîmenin sübûlete olsun(?) ve diğer mücrim ihdâs ile tahvîl itmeleriyle men' ve def' olunmak bâbında hükm-i humâyunum virilmek ricâsı vâki' hâli bilâ-husûmet 'arz iylediğin ecânibden mahallinde şer'le görülmek bâbında.

Fi Evâ'il-i S Sene 1201

Sayfa 91 - Belge 234'ün Özeti

Zuamadan el-Hac Yunus'un oğlu Ömer'in Halep'te Ruha nahiyesinde Bahs karyesinde mutasarrıf olduğu zeameti karyelerinde ziraat edenlerden beşte bir öşür aldığı ancak ziraat edenlerden Kürt taifesinin öşürlerini vermedikleri ve bu öşürün verilmesi hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 91 - Belge 234

Haleb mollasına hüküm ki;

Zu'amâdan Karûn evâ'il-i ve'l-ifrâd el-Hâc Yunus veled-i Ömer zîde kadruhu gelüb Halep sancağında ve kazâsı müzâfâtından Ruha nâhiyesinde Telmis(?) nam karye ve gayriden yigirmi altı bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmetin baş kalemi olan mâru'z-zikr Telmis(?) ma'a mezra'a-i Verlise(?) deyu mukayyid karyenin defter-i hakânide tahtında maktû' kim nâmıyla birisine tahrîr olunmayub kısm-ı mine'l-hums tahrîr olmağla karye-i mezbûre toprağında zirâ'at ve harâset idenlerin zirâ'atleriyle hâsıl iyledikleri terekelerinden beşde bir 'öşrleri müşterekle tarafından mültezimi olan zîde kadruhu ahz u kabz murâd iyledikde zirâ'atlerinden Kürd tâ'ifesiinden ba'zıları beşde bir 'öşrlerin virmeyub maktû' ve kim nâmıyla cüz'i nesne teklîfi ile ta'allül ve muhâlefet ve ol-vechle ze'âmeti hâsılâtının kesrine bâ'is ve bâdi oldukların bildirüb karye-i mezbûre toprağında zirâ'at idenlerin zirâ'atleriyle hâsıl iyledikleri terekelerinden beşde bir 'öşrleri alıvirilüb hilâf-ı kânûn ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz ruznamçe-i humâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Ruha nâhiyesine tâbi' doksan altı nefer re'âyâ ile karye-i Telmis(?) ma'a mezra'a-i Verlise(?) ve hâsıl kısm-ı mine'l-hums ve hinta ve şa'ir ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve mücerred ve mâl-ı sayfi ma'a resm-i bostan

ve resm-i ma'ara ve nahl yekûn ma'a gayruhu yigirmi altı bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde on altı bin akçesi ikrâr ve ma'a gayruhu yigirmi bir bin üç yüz akçe ze'âmet bir-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yigirmi bin akçesi mûmâ-ileyhümânın bâkisi müştereki kaydında olduğun mastûr ve mukayyid olmağın defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı S Sene 1201

Sayfa 91 - Belge 235'ün Özeti

İbrahim Paşa'nın Halep valiliği zamanında el-Hac İsmail'e olan borcuna mahsuben Halep sakinlerinden Sarraf İzanoğlu'nda 11220 kuruş alacağı vardır. Bu alacak poliçe ile tahsil edilecekken Agob ve Yunus adlı zimmiler poliçeyi kabul etmemişler ve Halep kadısından ve Halep müteselliminden Sarraf İzanoğlu'ndan bu paranın nakden tahsil edilerek kapucubaşına ödenmesi hakkında emr-i şerif.

Sayfa 91 - Belge 235

Haleb kadısına ve Haleb mütesellimine hüküm ki;

Zerâreti(?) ref'iyle Benekdede(?) ikâmet üzere olan İbrahim Paşa dâmet ma'liyenin Haleb vâililiği evânında der-sa'âdetime kapu kethüdâsı olan dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından sadr-ı esbak müteveffa İzzet Mehmed Paşa kaynı el-Hâc İsmâ'il dâme mecduhuya olan deynine mahsûben Halep mütemekkinlerinden Sarraf İzânoğluna nakden on bir bin iki yüz yigirmi guruş teslîm birle mesfûr dahi kapucubaşı-i mûmâ-ileyhe edâ olunmak üzere der-sa'âdetime mütemekkin Kayseriye vekîli Agob ve mağdibesi(?) Yunus nam zimmilere poliçe vechiyle edâ olunmak üzere iktizâ iden senedâtı lede'l-irsâl mesfûrât der-'aliyeme poliçe merkûmeyi kabûl itmediklerine binâ'en kapucubaşı-i mûmâ-ileyh meblâğ-ı mezbûru taleb ve tazyikden hâlî olmadıklarından bahsle meblâğ-ı mezbûr Halebde teslîm olunan mesfûr ve Sarraf İzânoğlundan temâmen tahsîl ve kapucubaşı-i mûmâ-ileyh tarafından kabzına me'mûre edâ ve teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru paşa-yı mûmâ-ileyh tarafından bu def'a der-'aliyeme varid olan tahrîrâtında istid'â itmekle sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mesfûrun zimmetinde olan meblâğ-ı mezbûr ma'rifet-i şer'le tahsîl olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhümâsız zimmi-i mesfûru meclis-i şer'e ihzâr ve paşa-yı mûmâ-ileyhümânın vekîl-i şer'isiyle terâfu' ve ba'de's-subûtü'ş-şer'î meblâğ-ı mezbûr tahsîl ve kabzına me'mûr edâ ve teslîm ile edâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak mübâderet itmeniz bâbında.

Fi Evâhir-i S Sene 1201

Katip: Hasbi

Sayfa 92 - Belge 236'nın Özeti

Halep'te bulunan Siyan mahallesi mütemekkinlerinden Hara ve Nasrin nam zımmilerin burada bulunan menzillerinin mutasarrıfı olan İbrâle nam zımminin ölmesiyle bu menzillerin mutasarrıflığı bazı kimseler tarafından zapt edilmiş, İbrâle'nin çocukları da zapt edilen menzillerin kendilerine iade edilmesini istemeleri üzerine, menzillerin İbrâle'nin çocuklarına verilmesi hususunda verilen hükm-i şerif.

Sayfa 92 - Belge 236 - Derkenar

Tashîh olduğu üzere tebdîl olunmuştur.

Sayfa 92 - Belge 236

Hâlâ Haleb beglerbegisine ve Haleb mollasına hüküm ki;

Medine-i Haleb mahallâtından Bâbü't-tasarrufa vaki Siyân Mahallesi mütemekkinlerinden Hara(?) ve Nasrîn(?) nam zımmilerin bu def'a südde-i sa'âdetime takdîm iyledikleri bir kıt'a 'arzuhâllerinde mahalle-i mezbûreden kâtib ma'lûmü'l-hudûd mülk-i menzilden üç dört sehm hisseye mutasarrıf olan İbrâle nam zımmi hisse-i mezkûresini cânibinde ve kül-i münhatda(?) Derviş Mehmede sümün ma'lûm mukâbelesinde bâ-hüccet-i şer'e bey'-i bât kat'î ile bey' iyledikten sonra mürd olub ve mezkûr Derviş Mehmed dahi menzil-i mezkûrdan hisse-i mezkûreyi Seyyid Hasan nam kimesneye ve mezkûr bunların karındaşları Münhatlar(?) nam zımmiye bâ-hüccet-i şer'e bey'-i bât kat'î ile bey' idüb mutasarrıfiken bin yüz doksan iki senesinde kız karındaşları mesfûr Münhatlar(?) dahi mürd olub menzil mezbûrûn ön dört sehm hissesi veresen bunlara intikâl idüb dahl olunmak icâb itmez iken mukaddemân hisse-i mezbûru bey' idüb mürd olan İbrâle zımminin Haleb sükkânından evlâdları Cebâ ve Sofya ve Kemâş(?) vâhideleri Yevse(?) ve Nikola zuhûr ve menzil-i mezbûrun on dört sehm hisse mürd olan müverrisimiz İbrâlenin idi deyu fuzûli müdâhale ve gadr irâdesinde oldukların mesfûrân bundan akdem bâ-'arzuhâl inhâ ve bedellerinde olan fetevâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'e müciblerince şer'le görölüb mesfûrları menzil-i mezkûrun ihrâc ve kendülere alıvırılüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediklerine binâ'en mahallinde şer'le görölmek bâbında iki yüz senesi Evâsıt-ı Cemâzi el-evvelinde

Haleb vâlisine hitâben eğerçi emr-i şerîfim sâdır olub Kilise tâbi‘ ve müştereki asatâne-i ‘aliyede sâkin olduklarından virilan mebâliğ hücceti Mahmud Paşa nâ’ibi tarafından virilmekten nâşi sebt hüccetinde muharrer şâhidler dahi asatâne-i ‘aliyede olub mahallinde isbâtı bu vechle mümkün olmayub mağdûr oldukların ve hüccet-i mezkûrda muharrer şâhidler Haleb tüccârından es-Seyyid Mehmed bin el-Hâc Mustafa Haryelizâde(?) el-Hâc Mehmed Sâdık Halebî Haryelizâde(?) ve Mehmed İsmâ‘il ibn-i el-Hâc Ömer Harzînzâde(?) Ebû Bekir Ağa Havârihâde(?) dinmekle ma‘rûf mevsûfî’l-küllî(?) kimesneler Mahmud Paşa mahallesinde her biri istid‘â oldukda hüccet-i merkûmenin mazmunları minvâl muharrer üzere olduğuna bizler şâhidleriz ve lede’l-iktizâ şehâdet dahi ideriz deyu her birleri ‘ali târikü’ş-şehâde haber-virdiklerini nâtık Mahmud Paşa nâ’ibi tarafından bir kıt‘a i‘lâm-ı şer‘e virildiğın inhâ ve i‘lâm-ı şer‘ mûcibince mürd-i mesfûr İbrâlenin vesâ’irleri mesfûrlar menzil-i mezbûrun ihrâc ve kendülere zabt itdirilmek bâbında müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda bir minvâl muharrer târih-i merkûmda emr-i şerîfim virdiği mastûr ve husûs-ı mezbûr mülk-i menzil-i mezbûrun on dört sehm hisseye mutasarrıf olan mesfûr İbrâle(?) zımmi hisse-i mezbûresini rızâsıyla muhzırında Derviş Mehmede ve olduğu Seyyid Hüseyine ve olduğu mesfûrânın müverrisleri ve karındaşları Münhatlar(?) zımmiye bey‘-i bât kat‘î ile ba‘de’s-sub‘ yedlerine virilan hüccet-i şer‘e Mahmud Paşa mahkemesi tarafından virilmiş olub ve bây‘ ve müşteri ve hüccet-i merkûmede muharrer şâhidin dahi der-‘aliyemde sâkin olduklarından tekrâr istişhâd olundukda mâ’ide-i merkûme vech-i muharrer üzere evâmir-i bâ‘is bizler şâhidleriz ve şehâdet dahi ideriz deyu huzûr-ı şer‘de ihbârlarıyla mesfûmun hüccet sâbit olduğun i‘lâm mezkûr nâtık olunmak bu sûretde virilan i‘lâm-ı şer‘ mûcibince ‘amel ve hareket olunub ihkâk-ı hak olunmak bâbında müceddiden emr-i şerîfim i‘tâsını bi’l-fi‘il re’isü’l-küttabım olan Mir Ataullah dâme mecduhu i‘lâm itmekle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i S Sene 1201

Katip: Hasbi

Sayfa 92 - Belge 237'nin Özeti

Halep'te bulunan Seveykâ Ali mahallesi halkı, mahalle çarşısında yapılan bir kastel için bazı kimselerin, mahalle suyunu keserek bu kastele suyu aktardığı ve mahallenin susuz kaldığı ve suyun mahalleye verilmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 92 - Belge 237

Haleb kadısına hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Alizâde es-Seyyid Mehmed Nureddin zîdet fezâ'ilihusun südde-i sa'âdetime mektub gönderüb Medine-i Haleb ahâlisinden ba'z kimesneler meclis-i şer'e varub Medine-i mezbûrede vâki' mahkemi-i kübrâsına kadîmden birle 'aliyü'l-istihâr leyl ve nehâr câri olan fâ'illerinde tâbisini Burmalı Yola livâ-i vaz'ü'l-yed mikdâr-ı kifâyeden ziyâdesi talik vâzi'a olub esvâkda İbâdullahın sevklerinden zarûret ve muzâlifeleri meşhûd olmağla mâ'-i mezbûrun kadı mahkeme kurbunda Kazmâviye(?) medresesine karîb olan çarşuda hasbet-ullah-i(?) ta'âlâ müceddiden binâ ve inşâ olunan kastel ta'bîr olunur haşimeye ve ikizhi(?) fazlası Seveykâ Ali mahallesinde vâki' Câberizâde hânesi karşusunda târık-ı 'ammda müceddiden binâ olunan diğerkastel ta'bîr olunur haşimeye hâne-i merkûmenin su yolu --- edâ olunmak murâd olundukda kimesneler hilâf-ı şer'-i şerîf ve muğâyir fetevâ-yı şerîfe müdâhale olanlarıyla berâtda olan fetevâ-yı şerîfe mûcibince 'amel olunub muğâyiri müdâhale itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-iltimâs 'arz ve divân-ı hümâyunumdan muktezâsı su'al minvâl oldukda münâzi' inhâ olan su dahl iden kimesnenin mahsûs suyu olmayub Halebin mahkeme-i kübrâsında vâki' haşimiye Burmalı Yola vaz' itmiş olmayub sû-i kadimden leyl ve nehâr ceryân idüb talik olmağla havâleden taşra alub talik olan suyu bir kimesne sevkde binâ iylediği haşimeye edâ itmek istedikde ecânibden olan kimesne hilâf-ı şer'-i şerîf iddüğü vâki'sine ba'de's-subût ber-mûceb fetevâ-yı şerîfe icrâ-yı hak olunmak için fetevâ-yı şerîfe mûcibince mahallinde şer'e havâle ile emr-i şerîf yazılagelmişdir deyu tahrîr olunmağla fetevâ-yı şerîfe mûcibince mahallinde şer'le görülmek bâbında.

Fi Evâ'il-i ZA Sene 1201

Sayfa 93 - Belge 238'in Özeti

Antalya'daki Halebü't-tüccar Aliyü'r-rahmetü'l-gaffar vakfında günlük bir akçe ücretle vazifeli olarak çarubgeşlik yapan Ali halife vefat etmiş ve bu görev oğlu Ali'ye beratla tevarüs etmesi gerekirken el-Hac Abdurrahman bu görevi kendi oğluna ve akrabasına tevcih ettirmiştir. Emr-i şerifte bu yanlışlığın düzeltilerek görevin berat sahibi Ali'ye verilmesi istenmektedir.

Sayfa 93 - Belge 238

Haleb kadısına ve Antakya kadısına hüküm ki;

Bâbü's-sa'âdetü's-şerîfem ağası nezâretinde olan evkafdan Antakyada vâki' Halebü't-tüccâr Aliyü'r-rahmetü'l-gaffâr vakfindan olmak üzere yevmi bir akçe vazife ile Buğday meydanında çarubgeşlik ciheti berâtıyla Ali halife veled-i el-Hâc Süleymanın üzerinde olduğu Anadolu muhâsebesinden ve cihet-i merkûmeye mâliye berâtıyla mutasarrıf olan Hacı Süleyman bin Ali fevt oldukda mahlûlünden oğlu merkûm Aliye tevcîh olunmak için belde-i mezbûre kadısı tarafından olduğu 'arz el-Hâc Abdurrahman yediyle der-'aliyeme irsâl iyledikde mezbûr i'lâm-ı merkûmu ketm ve bilâ veled fevt oldu deyu ruznamçe-i 'askeriyede kendü üzerine ba'dehu hilesinden nâşi oğlu Ali ile akrabasından İbrâhim tevcîh itdirüb ruznamçe-i mezbûreden berât ve babası Tatara senden mahrûm itmekle babası mahlûlünden ve merkûmânın ref'lerinden kendüye tevcîh olmuş merkûm Ali bâ-'arzuhal inhâ ve tarafeyn Rumili kaz'askeri şer'icisi huzûrunda lede'l-mürâfa' husûs-ı mezbûr müdâhale(?) muharrer üzere olduğu şer'an zâhir olmağla cihetde merkûme babası mahlûlünden ve merkûmânın ref'lerinden merkûm Aliye tevcîh ve mâliyeden berât ve 'askeri kurbu ref' ve terkîn olunmak için mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ile nâzır-ı vakf 'arz itmeğin müciblerince tevcîh ve mâliyeden berât-ı i'tâ ve ruznamçe-i 'askeriyeden gayri ref' virilmesi-çün varid olan 'ali vecîz kâ'imesi ruznamçe-i mezbûreden ba'de'l-ihrac şimdi merkûm Ali veled-i el-Hâc Süleymanın der-'aliyeme takdîm iylediği 'arzuhalinde cihet-i merkûmeye mâliyeden virilan berât-ı 'âlişanım la mizân(?) ve edâ-yı hizmet idüb aherden dâhil olunmak icâb itmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan Hasan nam kimesne ile sâ'ir ma'lûmü'l-esâmi kimesneler fuzûli müdâhale birle zabtına müdâhale ve gadr-ı irâesinde oldukların inhâ ve mahallinde şer'le görilüb hilâf-ı şer'î ve muğâyir berât zâhir olan müdâhale ve te'addileri men'-i ru'yet merkûme berâtı mücibince kendüye zabt itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'a ve ru'yet-i mezbûre hâlâ mâliye berâtıyla merkûm Alinin üzerinde olmağla bu sûretde berâtı mücibince cihet-i merkûme kendüye zabt ve edâ-yı hizmet itdirilüb ahirden bir ferdi muğâyir berât bir dürlü dahl ve ta'arruz itdirilmemek için mahallinde şer'e havâle ile emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'il re'isü'l-küttabım olan mîr Ataullah dâme 'uluvvehu i'lâm itmekde i'lâmı mücibince mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı ZA Sene 1201

Sayfa 93 - Belge 239'un Özeti

Halep'te bulunan Abdullah'ın Abdüllatif'ten aldığı 400 kuruşluk eşyaların parasını daha sonra vermek üzere yaptıkları anlaşmaya Sadat-ı kiramdan Seyyid Ahmet'in kefil olduğu; ancak Abdullah'ın sadece 160 kuruş ödediği geri kalanın Seyyid Ahmet'ten tahsil edildiği ve Seyyid Ahmet'in artık paranın Abdullah'tan tahsil edilerek, kendisinden alınan paranın iadesini istediği ve bunun kabulü hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 93 - Belge 239

Haleb beglerbegisine ve Haleb kadısına hüküm ki;
Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Ahmed zîde şerîfe gelüb Abdullah nam kimesne Haleb sâkinlerinden Abdüllatif nam kimesneden dört yüz guruşluk tüccâr nizâ' ve eşyâsı iştirâ iyledikde bu on ay tamamına kadar meblâğ-ı mezbûru edâya kefil olduktan sonra müddet-i mezkûrede meblâğ-ı mezkûr edâlık itmeyüb bu kefâletden havâs olduğundan ma'âda mezkûr Abdüllâtif meblâğ-ı mezkûrun yüz altmış guruşunu merkûm Abdullahdan ahz iylemişiken müceddiden sen kefil oldun deyu müddet-i kefâlet haracından sonra yüz doksan senesinden hilâf-ı şer'-i şerîf iki yüz guruşunu tegallüben ahz idüb gadr iyledikden ve bu babda da'vâsına muvâfık iki kıt'a fetevâ-yı şerîfe virildiğin bildirüb fetevâ-yı şerîfeleri mûcibince mahallinde şer'le görölüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ve muğâ-yir fetevâ-yı münîf tegallüben ahz iylediği ol-mikdâr guruş kendüye alıvirilüb bi-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iyledikde ber-mûceb fetevâ-yı şerîfe mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i ZA Sene 1201

Katip: Necib

Sayfa 93 - Belge 240'ın Özeti

Saray-ı atik-i amirem serdarlarından el-Hac Mustafa'nın mutasarrıfı olduğu Halep'te Reyha nahiyesinde Sele zeametini iltizam olarak verdiği Şah-ı bendi Mustafa'nın ölmesi üzerine bu zeametın oğlu Abdülkadir tarafından zorla alınarak sadece cebelü bedeliyesini ödediği, diğer vergileri ödemediği ve bunların tamamen tahsil edilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 93 - Belge 240

Haleb beglerbegine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Saray-ı ‘atik-i ‘âmirem serdarlarından el-Hâc Mustafa zîde gelüb Haleb sancağında Reyha nâhiyesinde Sele(?) ze‘âmeti dinmekle ma‘rûf hâlâ berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti kaydlarını bundan akdem Haleb sâkinlerinden Şâh-ı bendi Mustafa dinmekle ‘arif kimesne beher sene dörder yüz guruşa iltizâm ve mezbûr zımmi kabûl ve iltizâm ve birle iltizâmı olan meblâğ-ı mezbûrun seksan bir gurusunu oltarafda iki nefer mezbûr dahi edâ ve teslîm ve bâki kalan üç yüz yigirmi gurusunu birle mültezim-i mûmâ-ileyh irsâl ve edâ ve teslîm ider iken mültezim-i fevt oldukda yine Haleb sâkinlerinden oğlu Abdülkadir nam kimesne ze‘âmet-i mezbûr karyelerini bin yüz doksan üç senesinden doksan yedi senesine gelince bilâ-temessük ve bilâ-sened fuzûli cebren ve kahren ve zabt ve te‘aşşîr ve mahsûl ve rûsûmu ahz u kabz ve ze‘âmet-i mezbûrun birle iltizâmından yalnız cebelü bedeliyesini ol-tarafda edâ idüb ma‘âdasını ahz u kabz ve mûmâ-ileyh bir akçe ve bir habbe irsâl itmeyüb beş seneden berü bin altı yüz guruş mezbûrun zimmetinde müctemi‘ olduğuna binâ’en bundan akdem bâ-evâmîr-i ‘aliye bi’d-def‘at taleb iyledikde ‘adem-i itâ‘at ve müceddiden ekl ve bel‘ sevdâsıyla bi-vech-i şer‘î edâda ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı külli iyledikde ve kendüsü dahi ‘alîl ve esîr-i ferâş ve medyûnve teğîrû’l-tevl(?) ve ta‘bîsini ze‘âmet-i mezbûr mahsûlüne mütehassır olduğü mukaddemân inhâ ve istid‘â ve Haleb vâlisi sâbık ma‘rifet ve aher husûsa me‘mûr mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le ru‘yet ve sinîn-i merkûmeden beru fuzûli bilâ-temessük zabt iylediği ze‘âmet-i mezbûrun bilâ-iltizâmından mezbûrun zimmetinde müctemi‘ olan ol-mikdâr gurusu hakkı bi’t-temâm tahsîl ve bi-kusûr alıvırilüb ihkâk-ı hak ve gadr da‘isiyle kat‘a tereddüd ve muhâlefet itdirilmeyüb hak-ı sarîhi tahsîl olunmak için bin yüz doksan yedi senesi Evâhir-i Recebinde emr-i şerîfim sâdır ve mübâşir ma‘rifetiyle mahalline lede’l-vürûd meblâğ-ı mezbûrdan fakat otuz gurusunu edâ ve bâki zimmetinde bin guruş hak-ı sarîhi kalmağla ol-vechle hesâbı diğêr gün ve şâyeste-i sene-i mezbûre olduğun tekrâr inhâ ve aher husûsa me‘mûr mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince müceddiden emr-i ‘ali sudûrunu istid‘â iylediğine binâ’en aher husûsa me‘mûr mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel olunmak bâbında doksan dokuz senesi Evâsıt-ı Zi’l-ka‘desinde Haleb vâlisine ve kadısına hitâben sâdır olan emr-i ‘ali tenfîz ve icrâ olmadığın inhâ ve mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i ‘ali mûcibince müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve divân-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâm mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid ve husûs-ı mezbûr için

ber-vech-i muharrer emr-i şerîfim virilmiş olub tenfiz ve icrâ olunmayacağı nefsi-edâ birle mukaddemân sâdır olan emr-i ‘ali mûcibince te’kidi hâvi müceddiden emr-i şerîfim sudûrunu iktizâ iyledikde bi’l-fi’il re’isü’l-küttabım olan Mîr Ataullah dâme ‘uluvvehu i’lâm itmeğın i’lâmı mûcibince mukaddemân sâdır olan emr-i ‘ali infâz olmadığın nefsi-edâda muvâfık ise ol-tarafa emr husûsuna me’mûr mübâşir ma’rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mantûkunca te’kidi hâvi fermân yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı ZA Sene 1201

Katip: Nâfi

Sayfa 94 - Belge 241’in Özeti

Antakya serdarı maktul Halil’den Antakya’daki zevcesi Ayşe, İstanbul’daki zevcesi Zeliha ve çocukları Ahmet Adile ve Fatıma’ya intikal eden mirasa Katibzade Ahmet ve Süleyman ve bazı kimseler tarafından zapt edildiği, bu mirasının davacı Zeliha ve Halil’in varislerine verilmesi hususunda hüküm-i şerif.

Sayfa 94 - Belge 241 - Derkenar

Tekrâr emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fî 17 Ş Sene 201

Sayfa 94 - Belge 241

Haleb beglerbegisine ve Antakya kadısına hüküm ki;

Antakya serdârı maktûl Halilin ve berâtını kazâ-i mezbûrda sâkin zevcesi Ayşe ve İstanbulda sâkin zevcesi Zeliha ve sulbi oğlu Ahmed ve kızları Adile ve Fatımayı ba’de’l-ihzâr maktûl mezbûrun kazâ-i mezbûrede vâki‘ bin guruş kıymetlü menzîl ve bağçe ve ‘ikârâtını ve elli bin guruş nukûdunu Kâtibzâde Ahmed ve Süleyman vesâ’ir kimesneler fuzûli zabt iylediklerinde mezbûre Zeliha huzûr-ı şer‘de mukaddemân inhâ ve hisse-i ırsıyesini bu tarafa ihzâr itdirdiği mezbûrât Ahmed ve Süleymanın vekîli oğlu Mehmed dahi taleb ve da’va iyledikde merkûmân cevablarında maktûl-i mezbûrun terekesi cânib-i şer‘den tahrîr vereselerine tevzi‘a olduğun ve kendüleri bir senesine vaz‘iyed iylemediklerini ikrâr ve beynlerine musâlihîn tevessütüyle sekiz yüz guruş musâliha olunub ve maktûl-i mezbûrun terekesine müte‘allika-i ‘amme-i da‘vadan mezbûran Ahmed ve Mahmud ve gâ’ib ‘ani’l-meclis ma’lûmü’l-esâmi kimesnelerin zimmetlerine ibrâ ve kat‘ü’n-nizâ‘

olduğunu mübeyyin Rumili kaz'askeri mukaddemân lede'l-i'lâm ve i'lâmı kusûr iden fermân-ı 'ali mûcibince merkûmları bu tarafa ihzârları-çün mukaddemân virilan ahirin kaydı terfîk ve i'lâm hâli müş'ar Antakya nâ'ibine hitâben iki yüz senesi Evâ'il-i Muharreminde emr-i şerîfim sâdır mezbûre Zelihanın zevci Halil yüz doksan senesinde maktûl fevt oldukda kemerinde mevcûd altun ve konağında olan gerek nukûd ve gerek eşyâ ve râhat ve iki bâb-ı menzîl ve kırk 'aded ipek dolabı ve meyve bağçesi ve çiftlik vesâ'ir eşyâsı bunun ile Antakyada sâkin ma'lûmü'l-esâmi vereselerine intikâl itmişiken verese-i mezbûrlar emvâl-i mezbûreyi zabt ve gadr iylediklerinde da'va-i mezbûrenin mülki olduğu emvâl ve eşyâsın rahne vaz' ve on dokuz kise akçe olub kendüye teslîm ve meblâğ-ı mezbûr ashâbı mutâlîbe ve tastîk ve perişânü'l-hâl duyûn-ı kesîreye münferik olduğun ve tarafından el-Hâc ve Mehmed nam kimesneyi vekîl iyledikde mukaddemân lede'l-esâmi mübâşir ma'rifetiyle vekîl-i merkûm ol-tarafda olan vereseleriyle terâfu'-ı şer' ve tegallüben zabt iyledikleri emvâl-i mezkûre ve alacağı olan meblâğ-ı mezbûr ile hak-ı ırsıyesi ve mihr-i mu'accelesi temâmen muhassıl ve vekîl-i merkûme alıvirilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mukaddemân lede'l-istid'â mübâşir ma'rifetiyle vekîl-i şer'îyesiyle ibrâya dâhil olmayan veresesiyle mahalline terâfu'-ı şer' ve ba'de's-subût hisse-i ırsıyesi icâb iden vereseden tahsîl ihkâk-ı hak ve der-'aliyeme i'lâm olunmak bâbında bir kıt'a ve mezbûre Zelihanın vekîl-i mezkûr ol-tarafa lede'l-vürûd verese-i mezbûrlardan hisse-i ırsıyesini ve maktûl-i merkûmun zimmetinde olan alacağını mutâlîbe iyledikde verese-i mezbûrların ol-tarafda olan nakîb sâbık Ahmed Efendi ve hâlâ nakîb Seyyid Hüseyin Efendi ve Tavsiyeli oğlu Mustafa Efendi dinmekle 'arif kimesnelere istinâden bir dürlü icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak ve tenfiz emr-i 'ali mümkün olmayub mağdûrî'l-hâl olduğunda mezbûre Zeliha mukaddemân bâ-'arzuhâl inhâ ve Haleb vâlisi sâbık ma'rifetiyle ve ol-tarafda olan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle vech-i meşrûh üzere mukaddemân ibrâya dâhil olmayan veresesiyle terâfu'-ı şer' ve ba'de's-subût 'ala eyy-i hâl ihkâk-ı hak ve keyfiyet der-'aliyeme i'lâm olunmak bâbında te'kîdi hâvi bin iki yüz senesi Evâ'il-i Şa'banında Haleb vâlisine ve Antakya kadısına hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuşidi bu def'a mezbûre Zelihanın der-'aliyeme takdîm iylediği 'arzuhâli mefhûmunda vereseleri merkûme mütegalibeden olduklarına binâ'en ber-vechle ihkâk-ı hak ve tenfiz emr-i 'ali mümkün olmayub ve vekîl-i merkûm dahi bir seneden mütecâviz ol-tarafda ikâmet iden bu vechle mağdûre ve perişânü'l-hâl ve duyûn-ı kesîreye münferik oldukda inhâ ve mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince

müceddiden hükm-i hümayunum sudûrunu istid'â ve divân-ı hümayunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda ber-vech-i meşrûh târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olunmağın ol-tarafda olan mübâşir ma'rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince 'amel olunmak bâ-fermânım olmağın te'kîdi hâvi işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olmuştur imdi siz ki mirmirân ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız ma'rifetiyle ve ol-tarafda olan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle vech-i meşrûh üzere mukaddemân ibrâya dâhil olmayan verese-i mezbûrları meclis-i şer'e ihzâr ve vekîl-i şer'îsi mezkûr ile hak-ı da'va üzere terâfu' ve mukaddemân bir def'a şer'le görülüb nasb olduğun husûsların kemâl hakkında vechle ru'yet ve muktezâ-yı şer' mastûr 'amel ve hareket ve mezbûre Zelihanın hisse-i irsiyesiyle maktûl-i merkûmun zimmetinde olan alacağı her ise ba'de's-sübût temâmen tahsîl ve vekîl-i merkûm teslim bilâ-icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olmuş husûs-ı matlûb-ı şahânem iddüğü ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl muharrer 'ala eyy-i hâl icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak ve tenfiz evâmir-i 'aliyeme ihtimâm ve dikkat ve keyfiyet 'ali vukû'a der-'aliye i'lâm ve vâkıfın hilâfını tahrîrden ve tenfiz evâmir-i münîfemde ağmaz birle mazhâr-ı 'inâyet olmakdan begâyet hazer ve mücânebet iylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i ZA Sene 1201

Katib: Kâmili

Sayfa 95 - Belge 242'nin Özeti

Sadat-ı kiram Seyyid Abdülatif'in Halep'te bulunan bazı vakıf ve zaviyelerinin mütevellisi olan Hacı Ali bin Hızır bu görevini Seyyid Abdülatif bin Ali'ye devretmiştir. Seyyid Abdülatif bin Ali'nin hizmetinde kusur olmazken Hacı Ali tarafından hizmetine müdahale edildiği ve bu müdahalenin önlenmesi hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 95 - Belge 242

Haleb mollasına hüküm ki;

Sâdât-ı kirâm Seyyid Abdülatif zîde şerîfe gelüb Halebde bâbü's-safer hâricinden beru Beg Câmî' ve Şeyh Sa'id zâviyesinin bâ-mu'ayyene mütevellisi ve mu'azzam zâviyesinin vazife-i mu'ayyene ile mütevellisi olan Hacı Ali bin Hızır ferâgatinden

merkûm Seyyid Abdüllatif bin Aliye bin iki yüz senesi Ramazanında tevcih olunub ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu ruznamçe-i ‘askeriyede mukayyid ve merkûm Seyyid Abdüllatif ‘uhdesine lâzım gelan hizmet-i edâda kusûru olmayub ber-vechle müdâhale olunmak icâb itmez iken ba‘de’l-keşf ve’l-mu‘âyene mesârıfı bin sekiz yüz elli guruşa bâliğ olduğun temâmen meblâğ-ı mezkûru merkûm Hacı Aliye edâ ve mütesellim ve taraf-ı şer‘de bunun yedine ‘armiyü’l-‘ibâre bir kıt‘a hüccet-i şer‘îye i‘tâ itmişiken mütevellî-i sâbık-ı mezkûr mazhâr ahz ve kabzına mukaddemân câmi‘-i merkûm masrûfum olan meblâğ-ı merkûmu tekrâr galle-i vakfdan alırım deyu müdâhale iylediğinden ma‘âda tevliyet ve zâviyedarlığı umûruna bi-vech bilâ-sened ve bilâ-berât ta‘arruz ve te‘addiyet hesâbı olmadığın bildirüb şer‘le görölüb müteveffa-i sâbık-ı merkûmun ol-vechle bi-vech- bilâ-berât ve bilâ-sened zâhir olan müdâhale ve te‘addisi men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın inhâsı vâki‘ ise mahallinde şer‘le görölmek için emrim yazılmışdır.

Fi Evâ’il-i R Sene 1201

Sayfa 95 - Belge 243’ün Özeti

Karasi sancağı mutasarrıfı Osman Paşazade Hasan’ın Şuğur sakinlerinden Rüstem oğlu Seyyid Hüseyin zimmetinden 1190 senesinden beri 3700 kuruş alacak hakkı olduğu ve bu hakkın kendisine verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 95 - Belge 243

Haleb beglerbegisine ve Şuğur kadısına hüküm ki;

Hâlâ Karasi sancağı mutasarrıfı Osman Paşazâde Hasan dâme ikbâlenin Şuğur sâkinlerinden Rüstem oğlu Seyyid Hüseyin nam kimesne zimmetinde bin yüz doksan senesinden beru bâ-temessük üç bin yedi yüz guruş alacak hakkı olmağla mîrmirân-ı mûmâ-ileyhin kapu kethüdâsı dergâh-ı mu‘allam kapucubaşlarından Halil dâme mecduhu tarafına olan deynine Mahsûben temessük mezkûru tarafına irsâl iyledikde kapukethüdâsı mûmâ-ileyh bâ-‘arzuhâl inhâ ve zâbitlar ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le görölüb ber-mûceb-i temessük meblâğ-ı mezbûr tahsîl ve tarafından kabzına me’mûre teslîm itidirlüb bi-vech-i şer‘î muhâlefet itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyunum sudûrunu istid‘â itmekde sen ki Haleb beglerbegisi mîrmirân-ı mûmâ-ileyhsin ber-mûceb-i temessük mahallinde şer‘le görölmek bâbında.

Fi Evâ'il-i R Sene 201

Sayfa 95 - Belge 244'ün Özeti

Sadat-ı kiramdan es-Seyyid Mehmet Kuddusi'nin Azaz sancağında Kare, Siyadet ve Sadırü'l-maruf karyeleri topraklarında ziraat edenlerden beşte bir öşürlerinin tamamen verilmeyerek bir miktarının verilmek istendiği ve buna izin verilmeyerek öşürlerin tamamının toplanması hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 95 - Belge 244

Azaz kadısına hüküm ki;

Sâdât-ı kiramdan es-Seyyid Mehmed Kuddusi Zîde şerîfe gelüb Azaz sancağında ve nâhiyesinde altmış altı nefer re'âyâ ile karye-i Ka're(?) hâsıl-ı kısm-ı mine's-südüs hinta ve şa'ir ve mâl-ı sayfi ma' resm-i bostan ve haracü'l-kürûm ve çift ve zeytun zemânı ber-vech münâsafa on beş bin beş yüz akçeden hisse-i vakf-ı Selâmiye iltimâs dokuz bin üç yüz akçe ve hisse-i vakf-ı medrese-i Salâhiye on iki kırat dört bin altıyüz elli akçe ve hisse-i vakf-ı zâviye-i Tavâsiye on iki kırat dört bin altı yüz elli akçe ve'l-öşr hass-ı şâhi humusân mahsûl otuz altı bin iki yüz akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i deşt-bâni yekûn el-öşr ma' rüsûm-i 'örfiye ve bâd-ı hevâ ma'a arusâne yedi bin dokuz yüz altmış sekiz akçe ve yine Azaz nâhiyesine tâbi' altmış dört nefer re'âyâ ile karye-i Siyâder(?) el-ma'rûf sâdır hâsıl kısm-ı mine's-südüs hinta ve şa'ir ve haracü'l-kürûm ve eşcâr sâ'ire ve zeytûn zemânı ber-vech münâsafa yigirmi altı bin yetmiş akçeden hisse-i vakf medresesine Salâhiye on iki kırat on üç bin otuz beş akçe ve hisse-i mîri on iki kırat on üç bin otuz beş akçe el-öşr 'ann-ı hissetü'l-vakf on üç bin üç akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i mağara ve nahl ve resm-i tapu ve deşt-bâni ve bâd-ı hevâ ma' arusâne yekûn hisse-i mîri ma'ü'l-öşr ve rüsûm-i 'örfiye on beş bin sekiz yüz yetmiş sekiz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde el-öşr ma' rüsûm-ı 'örfiyeleri havâs-ı hümâyunumdan olunmak üzere tahrîr olmağın defter-i hakânide mukayyid olmağla sâbık mezkûr Ka're(?) karyesini havâs-ı hümâyunum mutasarrıfı ve Selâmiye ve Tavâsiye zâviyesi vakfları mütevellileriyle ve karye-i Sâdırü'l-maruf sâdır deyu mukayyid karyeyi dahi ancak hass-ı hümâyunum mutasarrıfıyla mütevellisi ve müderrisi olduğu Salâhiye medresesi vakfi tarafından taraf ve taraflarında zirâ'at idenlerin zirâ'atleriyle hâsıl iyledikleri terekelerinden beşte bir

‘öşrlerinden Salâhiye medresesi vakfı tarafına ‘â’id on iki kırata göre mahsûl ahz u kabz murâd iyledikde karyeteyn-i mezbûreteynden defter-i hakânide maktû‘ yazılmışken zirâ‘atçileri Kilis voyvodasıyla yek dil olarak biz beşde bir ‘öşr virmeziz maktû‘ viririz deyu hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir kânûn ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb sâlifü’l-beyân karyeler topraklarında zirâ‘at idenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl iyledikleri terekelerinden beşde bir ‘öşrlerinden Salâhiye Medresesi vakfı cânibinde râci‘ on ikişer kırata göre mahsûl alıvirilüb hilâf-ı defter-i hakâni ve muğâyir-i kânûn ol-vechle maktû‘ teklîf ile bir ferdi ta‘allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at oldukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyid olunmağın defter-i hakâni mûcibince kânûn üzere ‘amel olunmak bâbında. Fi Evâ’il-i CA Sene 1201

Katip: Nesîmi

Sayfa 96 - Belge 245’in Özeti

Bi’l-fi‘il reisülküttap olan Süleyman Feyyazi Lazkiyetü’l-arapta Katriye ve Aynü’l-leyn mukataası karyelerinde bulunan reayaların valiler, hakimler ve zabıtlar taraflarından zulme uğradıkları ve bu zulmün önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 96 - Belge 245

Lazkiyetü’l-‘arab kadısına hüküm ki;

Bi’l-fi‘il re’isü’l-küttab olan Süleyman Feyyâzi dâme ‘uluvvehunun bâ-berât-ı ‘ali ber-vech-i mâlikâne ‘uhdesinde olan Lazkiyetü’l-‘arabda vâki‘ havâs-ı hümâynumdan Katriye(?) ve Aynü’l-leyn mukâta‘ası karyeleri re‘âyâları vülât ve hükkâm ve zâbitân taraflarından tekâlîf-i şakka ve mezâlim sâ’ire ile te‘addi ve rencide olunmak üzere mefrûzü’l-kalem ve mefû’l-kıdem(?) min külli’l-vücûhda serbestiyet olub ber-vechle te‘addi ve müdâhale itmez iken mukâta‘-i merkûm kurrası re‘âyâlarına muğâyir şurût-ı serbestiyet ba‘z kimesneler taraflarından rencide ve te‘addi olunduğu re’isü’l-küttâb-ı mûmâ-ileyh inhâ olunmakla şurût-ı serbestiyetleri muktezâsı üzere dâ’ima re‘âyâsının vülâh ve hükkâm ve ehl-i ‘orf ve zâbitân taraflarından bu makûle zulm ve te‘addi ile rencide ve remîde olunmayub himâyet ve siyânet olunmalarını mutazammın şurût-ı serbestiyet üzere bir kıt‘a emr-i ‘âlişânım i‘tâsını bu def‘a mûmâ-ileyh bâ-takrîr inhâ ve istid‘â ve divân-ı hümâynumdan şurûtu su‘al oldukda havâs-ı hümâynum karyeler mağrûzü’l-

kalem maktû'ü'l-kıdem min külli'l-vücûh serbestiyet olunmak üzere mukarrer olmağla vâki' olan resm-i cürm-i cinâyet vesâ'ir mâl ve hevâsına vüzerâ ve mîrmirân-ı vesâ'irler taraflarından dahl ve ta'arruz olunmak için kânûn-ı serbestiyet emr-i şerîfi yazılacağı tahrîr olunduğuna binâ'en vech-i mesrûh muktezâ-yı kânûn üzere amel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i CA Sene 1201

Sayfa 96 - Belge 246'nın Özeti

Halep'te Cebelüddin Mahallesinde Hazret-i Zekeriya Cami-i Şerifi imamı es-Seyyid Abdurrahman Efendi ve oğlu es-Seyyid Mustafa'nın Katlü'l-mecariyet suyundan mülk-i menzili için kullandığı ancak bazı kimseler tarafından buna müdahale edildiği ve bunun önlenmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 96 - Belge 246

Haleb kadısına hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Ali zâde es-Seyyid Mehmed Nureddin zîdet fezâ'ilihusun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Halebde Cebelüddin Mahallesinde vâki' Hazret-i Zekeriyya Câmî'-i Şerîfi imâmı es-Seyyid Abdurrahman Efendi ve oğlu es-Seyyid Mustafa dinmekle ma'rûf kimesneler meclis-i şer'e varub bunlar mülk-i menzîllerine katlü'l-mecâriyet suyundan ber-mûceb sened-i şer'î câri olarak hak-ı şer'îlerine bir taraftan hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ve ta'arruz olunmak icâb itmez iken ecâniblerden ba'zıları müdâhale te'addileriyle men' için emr-i şerîfim sudûr niyâzıyla bi'l-iltimâs der-'aliyeme i'lâm ve divân-ı hümâyunumdan su'al olundukda ol su-i(?) aher kimesnelerin mahsûs ve müstakil suları olmayub fi'l-hakika mezkûrânın menzîllerinde ceryân iden mahsûs müstakil-i kadîmi suları ise ba'de's-sübût ol su-i kadîmden tamahdan(?) ve müdâhale bunların menzîllerine câri olagelmiş ise virilmesi üzere edâ itdirilmek için mahallinde şer'e havâle ile emr-i şerîfim yazıyla geldüğü tahrîr olmağla derkârı mûcibince mahallinde şer'le görülmek bâbında.

Fi Evâ'il-i CA Sene 1201

Sayfa 96 - Belge 247'nin Özeti

Halep eyaletinde bulunan Şeyh Mehmet'in dedesinden kalan Şuğur vakfına kaymakam olarak tayin ettiği Rüstem oğlu es-Seyyid Ali'nin bakmakla yükümlü

olduğu fukaralara vermesi gereken yardımı vermeyip gadr eylediği ve bu yardımların fukaralara verilmesi hususunda Şeyh Mehmet'in şikayeti üzerine yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 96 - Belge 247

Haleb beglerbegisine ve Şuğur na'ibine hüküm ki;

Şeyh Mehmed nam kimesnenin der-'aliyeme takdîm iylediği bir kıt'a 'arzu hâlinde sadr-ı esbâk müteveffa Köprülüzâde Nu'mân Paşa Kudüs muhassılı iken zâhire-i mezkûrede merkûm Ümmü'l-harâm tekyesi fukarâsına cedit evkâfdan Haleb eyâletinde vâki' Şuğur vakfî malından senevî yüz yetmiş guruş ta'yîn iylediği vakfiye-i ma'mûl bahâsında mukayyid ve bu ana gelince olunagelmişdir hâlâ vakf-ı mezbûrun kâ'imakâmı olan Şuğur sâkinlerinden Rüstem oğlu es-Seyyid Ali hilâf-ı şer' de vâki' doksan dokuz ve iki yüz senelerinde ve sâbık-ı merkûm fî virmeyüb zimmetinde üç yüz kırk guruş kalmayub gadr iyledikde inhâ ve hâlâ vakf-ı merkûm mütevellisi ma'rifetiyle merkûmun zimmetinde kalan ol-mikdâr guruş hak fukarâ tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â hazine-i 'âmiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi nazar olundukda Kudüs dâ'iresinde vâki' Ümmü'l-harâm Tekyesi vakfının vazife-i mu'ine ile olunması eş-Şeyh Mehmedin berâtıyla üzerinde olduğu mastûr ve mukayyid ve ber-vech-i muharrer fukarâ ta'yîn olunan senevî yüz yetmiş guruşun kefil-i taraf olmakdan su'al olundukda mezkûr Şeyh Mehmedin Ümmü'l-harâm fukarâsına ta'yîn deyu iddi'â iylediği senevî yüz yetmiş guruş mezkûr Şuğur vakfî kadîmleri olanlarından bahâsına virilegelmişdir deyu tahrîr olmağla bu sûretde mahallinde ma'rifet-i şer'le ru'yet ve merkûmun zimmetinde kalan ol-mikdâr guruş hak-ı fukarâ tahsîl olunmak için muharrer-i şer'e havâle ile emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fî'il re'isü'l-küttâbım olan Süleyman Feyyazî dâme mecduhu i'lâm iddüğü i'lâmı mûcibince mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i CA Sene 1201

Sayfa 97 - Belge 248'in Özeti

Halka-i mektup sadrazamından es-Seyyid Mehmet Sait Galip'in Kilis ve Halep sancaklarında Azaz ve gayrı nahiyelerde bulunan Maarin nam karyede mutasarrif olduğu zeameti karyelerinin mahsul ve rûsumatını subaşı Abdurrahman Ağaya

vermek istediği ancak bazı kimseler tarafından fuzuli zapt edildiği bu mahsul ve rüsumların her kimde ise geri verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 97 - Belge 248

Azaz ve Kilis mutasarrıfı dâme iclâlehuya ve Azaz kadısı Haleb ve Kilis sancağında vâki' zikr-i âti ze'âmet karyelerinin oldukları sâ'ir kazâların kuzât ve nüvâbına Halkâ-i mektûb sadr-ı 'azâmından es-Seyyid Mehmed Sa'id Gâlib zîde mecduhu gelüb Kilis ve Haleb sancaklarında Azaz ve gayri nâhiyelerde Ma'arin nam karye ve gayri yedim bâ-berât-ı 'âlişân mutasarrıf olmadığı ze'âmeti karyelerinin doksan dokuz senesinde vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı berât mûcibince tahvîli târihine kavuşmuş iken tarafından subaşısı Abdurrahman Ağa dinmekle ma'rûf kimesne ahz u kabz itmeyüb ecânibden ba'z kimesneler fuzûli ahz u kabz iyledikleri mukaddemân inhâ ve emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve divân-ı hümâyunumdan fuzûli su'al olundukda ze'âmet-i mezbûr hâlâ berât-ı şerîfimle mûmâ-ileyhümânın üzerinde olub ve nizâ' ze'âmet olmayub ancak mahsûlde olmağla taleb iylediği doksan dokuz senesinin mahsûl ve rüsûmu bunun berât mûcibince tahvîli târihine döşmüş iken tarafından subaşısına ahz u kabz ecânibden olan kimesneler fuzûli ahz iyledikleri vâki' ise berât mûcibince tahvîli târihine düşen sene-i mezbûre mahsûl ve rüsûmu mezbûrlardamıdır gayridemidir yoğsa re'âyâ zimmetlerinde kalmışdır deyu her kimden tevcîh ider ise bir senede iki def'a mahsûl ve rüsûm olundukdan hazır olunarak ba'de's-subût tarafından kabzına me'mûre alıvirilmek kânûn iylediği olunmağla kânûn üzere 'amel olunmak bâbında sene-i mezbûre Evâhir-i Cemâzie'l-âhirinde emr-i şerîfim sâdır olmuş olub el-hâletü hâzihi Kilis sancağında vâki' Cebel İfra' nam mahalde sâkin hâlâ rüsûmâtı İsmâ'il dinmekle ma'rûf kimesne ile sâ'irleri zimmetlerinde olan mahsûlât ve rüsûmât tahsîl olunamayub olan zimmetlerinde kaldığın bildirüb berât mûcibince tahvîli târihine düşüb merkûmlarda bâki kalan mahsûl ve rüsûm her ne ise temâmen tahsîl olundukda müddet-i vakt edâ ve teslîm itdirilmek bâbında sen ki mirmirân-ı mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmekle sen ki mirmirân-ı nuna-ileyhsin seneteyn-i merkûmeteyne mahsûben hâsılât-ı ze'âmet her kimin zimmetine geçmiş ise 'ala-eyyi-hâl tahsîl olunmak bâbında.

Evâhir-i CA Sene 201

Sayfa 97 - Belge 249'un Özeti

Halep'te bulunan Mehmet Said veled-i Mehmet Fais'in Kuseyr nahiyesinde Büyük Burc nam karyede mutasarrıfı olan zeameti karyelerini Antakyalı Fethullah'a iltizam olarak verdiği ve Fethullah'ın vermesi gereken vergiyi bugün yarın veririm diyerek ödeyemeden ölmesi, bu borcun akrabası olan İsmail Ağa'ya intikal etmesi ve görevlendirilen Habeşizade Ali tarafından tahsil edilerek mutasarrıfa verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 97 - Belge 249

Antakya kadısına Haleb sancağında vâki' zıkr-i 'ati ze'âmet karyelerinin tâbi' olduğu kazâların kuzât ve nüvâblarına hüküm ki;

Divân-ı hümâyunum kaleminin gediksiz kırk nefer mezîd-i şerhlülerinden Mehmed Sa'id veled-i Mehmed Fâ'is(?) zîde kadruhunun Haleb sancağında Kuseyr nâhiyesinde Büyük Burc nam karye ve gayriden bâ-berât-ı 'âlişânım ile mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerini sinîn-i vâfireden beru beher sene bin yedi yüz ellişer guruşa iltizâm iden Antakyalı Fethullah bin doksan üç ve dört ve beş senelerinin bilâ-iltizâmını gah re'aya zimmetinde kaldı ve gah bugün yarın götürürüm deyu ibrâ ve gadr ve 'avk ve te'hîr idüb kable'l-edâ katîlen fevt ol-vechiyet-i mezkûre binâ'en mağdûr olduğun kâtib-i mûmâ-ileyh mukaddemân bâ-'arzuhal inhâ iylediğine binâ'en Haleb vâlisi ma'rifetiyle ve aher husûsa me'mûr Habeşizâde Ali zîde mecduhu mübâşiretiyle husûs-ı mezbûr ta'arruz erbâb-ı vukûfdan bi't-taharri ta'arruz olunub fi'l-hakika ze'âmeti hâsılâtı mezkûrun zimmetine geçmiş ise Antakya sâkinlerinden emvâline vaz'ü'l-yed iden veresesinden bilâ-ta'allül temâmen tahsîl ve eğer maktûl-i mezbûrun tarafından te'aşşîr ve ahz olunmayub bir mikdârı re'âyâ zimmetinde kalmış ise tevcîh idenlerden hâlâ temâmen tahsîl ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve keyfiyet-i 'ala vukû' der-'aliyeme 'arz olunmak için bir kıt'a ve ba'dehu takdîm iylediği 'arzuhalinde matlûbu olan meblâğdan edâsız maktûl-i mezbûrun akrabâsından İsmâ'il Ağa dinmekle ma'rûf kimesne takdîr itmişiken merkûm dahi selefî esedine sülükân birle akçe götürmediği ve meblâğ-ı matlûbenin tahsîline zerya' olur akliyesiyle ze'âmet-i mezbûr karyelerinin doksan sekiz senesi zâbıtı husûs dahi merkûm İsmâ'ile ihâle olduğu ve şer-i medyûn birle iltizâmından dahi bin guruş bekâyâsı kaldığı beyânıyla 'inâyet-i istid'â iylediklerine gerek güzeşte ve gerek bekâyâ hakkı mukaddemân sâdır olan emr-i 'ali mûcibince ma'rifet-i şer'le merkûm İsmâ'ilden vesâ'ir lâzım gelenlerden bilâ ta'allül min gayr-ı noksân tahsîl ve bu tarafa lâcibü'l-ibtâl mübâşir-i mûmâ-ileyh teslîme ihtimâm ve dikkat ve kâtib-i

mûmâ-ileyh gadr ve hazer vukû'-ı tecvîzden mübâ'aded olunmak için te'kidi hâvi bir kıt'a ve kâtib-i mûmâ-ileyh tekrâr takdîm iylediği 'arzuhâlinde meblâğ-ı matlûbenin bir pâresine dest-rest olamadığından kesirü'l-'iyyal ve karâr-ı ma'aş ze'âmet hâsılâtına müteharriler ve ol-vechiyet müstakil divân ve ahvâli diğér gün olduğundan bahs ile maktûl-i mezbûrun mukaddemân cânib-i mîriden zabt olunub ba'dehu ma'lûmü'l-mikdâriden mezkûr İsmâ'il ahz iylediği emvâl ve eşyâ ve 'akârın yedinden nizâ'sıyla ol-emrde mîrinin tahsîli ve ashâb-ı duyûnun haklarını dahi tevzî' ve takdîm için dergâh-ı mu'allam gedüklülerinden ma'âda mübâşir ta'yîn olunan Ali zîde mecduhu ma'rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince evvelce sene alacağı mâl-ı mezbûrdan vesâ'ir iktizâ idenlerden bâ-yı hâl tahsîl olunmak bâbında Haleb vâlisi ve Antakya kadısıyla Haleb sancağında vâki' ze'âmet-i mezbûr karyelerinin bâliğ olduğu kazâların kuzât ve nüvâbına ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â iylediği cihetden mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mukaddemân ve hâlâ sâdır olan emr-i 'ali mûcibince 'amel olunmak için doksan dokuz senesi Evâsıt-ı Zi'l-ka'desinde dahi emr-i 'ali ısdâr olduğun ve kâtib-i mûmâ-ileyh bu def'a takdîm iylediği 'arzuhâlinde ze'âmet-i mezbûr karyelerini doksan sekiz senesine mahsûben bin beş yüz guruşa İsmâ'il nam kimesneye iltizâm ve bilâ-iltizâmdan beş yüz guruşunu evvelce alarak irsâl ve da'vâ bin guruşuna dest-rest olamayub merkûm İsmâ'il dahi mahal-i ahire 'azîmet idüb meblâğ bâki mezkûr bâ-mektûb mutâlibe iyledikde kurra-i merkûmeyi temâmen zabt itmedim deyu ibrâ ve gadr ile meblâğ bâki mezkûri virmekde ta'allül ve gadr iyledikde ve ze'âmet-i mezbûr karyelerinin dörder senelik mahsûlünü dahi mukaddemân maktûl-i mezbûr Fetullah ahz iylediklerine binâ'en dikkât müctemi' olan hakkı malından ve veresesinden tahsîl ve istirdâd olunmak üzere ba'de'l-katl emvâlini kabzına me'mûr Habeşizâde Ali zîde mecduhu ber-vech-i muharrer sâdır olan emr-i 'ali mûcibince kaydü'l-karmâ güzeşte mahsûlünden beş kise akçe mûmâ-ileyh

Sayfa 98 - Belge 249

tarafına irsâl itmek üzere mübâşir-i merkûm Habeşizâdeye teslîm olunub Süleyman mukayyid idüb ihbâr olduğundan ve meblâğ-ı merkûmdan olarak mübâşir-i merkûm tarafından bir akçe ve bir habbe kendüye virilmediğinden bahs ile doksan sekiz senesine mahsûben ze'âmet-i merkûm karyelerini merkûm İsmâ'il zabt ve hâsılâtını ahz u kabz itmişdir tevcîh-i âherimi zabt itmişdir yâhud re'âyâ

zimmelerinde mi kalmıŖdır re'âyâdan vesâ'ir erbâb-ı vukûfdan bi't-taharri tahkîk ve ber-vech-i muharrer tarafına lâcibü'l-ibtâl olmakdan ise akçe mübâŖir-i merkûm HabeŖizâde mukaddemân teslim olduğu vâki'midir hâlâ 'avdetiyle ol-tarafda olan mûmâ-ileyh diğer Ali zîde mecdehu ma'rifeti ve ma'rifet-i Ŗer'le sicilâtdan(?) --- ve hakiki i'lâm olmak için emr-i Ŗerîfim sudûrunu istid'â iylediğin ve istid'âsı üzere i'lâmı hâvi emr-i 'ali sudûru re'y-i 'aliye merkûm iddükde hâlâ re'isü'l-küttabım olan Süleyman Feyyas dâme mecduhu i'lâm itmeğin i'lâmı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın i'lâmı hâvi işbu emr-i 'âliŖânım takdîr ve Ŗer(?) olmuŖdur imdi ber-minvâl-i muharrer doksan sekiz senesine mahsûben ze'âmet-i mezbûr karyelerini merkûm İsmâ'il mi zabt ve hâsılât-ı ahz itmiŖdir tevcîh-i âherimi zabt ve kabz iylemiŖdir yâhud re'âyâ zimmetinde mi kalmıŖdır ma'rifet-i Ŗer'le ve hâlâ ol-tarafda olan mübâŖir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle re'âyâdan vesâ'ir erbâb-ı vukûfdan bi't-taharri ihtimâm ve yüksek kâtib-i mûmâ-ileyhe ibtâl olmak için mukaddemân HabeŖizâdeye beŖ kise akçe teslim olduğu sahih midir sicilâtdan(?) --- terfîk ve tahkîk ve sıhhat ve hakikati üzere der-'aliye ve tahrîr ve i'lâm ve tahrîr ve tahkîk-i mevâdda ihmâl rehâvetde ve hatt ve gedikle ri'âyet-i vâkıfın hilâfeti tahrîrden ittikâ-i tâm itmek bâbında.

Evâhir-i CA Sene 1201

Sayfa 98 - Belge 250'nin Özeti

Seyyid Hasan'ın babası Tayak Mahmut'un 1190 senesinde vefat etmesi üzerine mülkünün Bölüklü validesi Meryem Hatuna kaldığı ancak bu mülklerin Talha'dan Hacı Mustafa, Hüseyin, Ŗeyh Mehmet, Mehmet Ali ve Yazıcı tarafından fuzuli zapt edildiği ve zapt edilen bahçe ve tarlaların kendisine verilmesini istediği hususunda hükme-i Ŗerif.

Sayfa 98 - Belge 250 - Derkenar

Haleb beglerbegisine hitâben tebdîl olmuŖdur.

Sayfa 98 - Belge 250

Kefer Tây kadısına hüküm ki;

Seyyid Hasan nam kimesne gelüb bunun babası Tayak Mahmud dinmekle 'arif kimesne bin yüz doksan senesinde fevt oldukda kazâ-i mezbûr toprağında vâki' sâhib-i erhak temessüküyle mutasarrıf olduğu altı kıt'a tarlası bahs(?) eftûn(?)

meccânen buna vesâ'ir emvâl ve eşyâsıyla yine kazâ-i mezbûr toprağında dâ'in bir kıt'a mülk-i zeytun bağçesi Bölüklü vâlidesi Meryem nam Hâtuna irsen intikâl idüb merkûm Seyyid Hasan livâ bahâları beher sene zabt ve zira'at 'öşr ve resmin sâhib-i erhaka edâ idüb müdâhale olunmak icâb itmez iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Talhadan Hacı (Hacı) Mustafa ve Hüseyin ve Şeyh Mehmed ve Mehmed Ali ve Yazıcı dinmekle meşhûr kimesneler birbirleriyle yek dil olarak livâ-i bağçe ve tarlaları hilâf-ı şer' ve muğâyir kânûn fuzûli zabt ve gadr iylediklerin bildirüb âher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle şer' ve kânûn üzere 'amel olunub sâlifü'z-zikr mülk bağçe ve tarlalar kendüye zabt tasarruf itdirilmek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ itmekle ol-tarafa âher husûsa me'mûr mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer' ve kânûn üzere ru'yet ve ihkâk-ı hak ve i'lâm olmak bâbında emr-i 'ali yazılmışdır.

Evâhir-i CA Sene 1201

Sayfa 98 - Belge 251'in Özeti

Azaz ve Kilis mukataası mülhakatından İzzeddünlü aşiretinden olan Cerkanlı ve Ser Kenanlı cemaatlerine Kilis mutasarrıfının zulmetmesi üzerine bu cemaatler Maraş dağlarına sığınıp buraya yerleşmişler, bunların yerlerine dönmeleri ve verdikleri vergileri artık Maraş defterdarına verilmesi ve hiçbir şekilde bunlara gadr edilmemesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 98 - Belge 251

Azaz ve Kilis voyvodasına hüküm ki;

Mar'aş nâ'ibi Mevlânâ Zabeddinzâde Abdülbâki zîde 'ilmihu südde-i sa'âdetime mektub gönderüb Medine-i Mar'aş ahâlileri ile Okcu İzzeddünlü 'aşiretten Mar'aş kazâsında mütemekkin Cerkânlı ve Ser Kananlı cemâ'at ve oymağını re'âyâları meclis-i şer'e varub zikr olunan Cerkânlı ve Ser Kenanlı cemâ'atleri fi'l-asl Azaz ve Kilis mukâta'sı mülhâkatından iken ba'dehu altmış dört târihinde 'asbe'l(?)-'iktizâ mukâta'-i mezbûreden imrâr ve mevâ-yi kadîmeleri olan Mar'aş dağlarına icrâ olanların mukâbil üzerlerinde olan ma'lûmü'l-mikdâr mâl-ı mîrileri beher sene Kilis kazâsı ahâlileri taraflarından vâlidelerine edâ ve cemâ'at-i mezkûre re'âyâlarının yerleri Mar'aş vâlilerine tahsîs olunmak üzere tanzîm olduğunun binâ'en Azaz ve Kilis mukâta'sı tarafından mîr-i mutâlibesiyle te'addi olunmaları icâb itmez iken

Kilis mutasarrıfı bilâ-sened ve bi-vech-i mîri mutâlibesiyle tazyîk ve zulm ve te'addiye mübâderet itmekle ba'dehu mûmâ-ileyh tarafından ber-vech-i muharrer re'ayâ-yı merkûmdan mîr-i mutâlibesi vesâ'ir bahâne ile vâki' olan mezâlim te'addiyeyi men' ve vâki' itdirilmemek üzere emr-i şerîfim sudûrunu niyâzında oldukların mevlânâ-yı mûmâ-ileyh bi'l-iltimâs 'arz ve kuyûdeleri ol-müdâfa' (?) Azaz ve Kilis mukâta'sı senevî elli bin yüz otuz iki buçuk guruş mâl ile hâlâ kethüdâ-yı sadr-ı 'âzam olan Seyyid Mehmed Hayri dâme 'ilmihu ile sâ'ir şerklerinin (?) mâlikâne 'uhdelerinde olduğu Haremeyn muhâsebesinde sâlifü'z-zikr İzzeddünlü 'aşîretinde Cerkânlı ve Ser Kenanlı cemâ'atleri 'ann ehl-i mârû'l-beyân Azaz ve Kilis mukâta'sı aklâmından iken ba'dehu kendü hallerinde olmayub fırsat buldukca kat'a târik ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ihtisâr birle Kilis kazâsı ahâlilerine dâ'imâ ve müstemilen aherlerindendir cesâret iylediklerine binâ'en defterde mukayyid mârû'z-zikr Cerkânlı cemâ'atinin dört yüz otuz buçuk guruş ve Ser Kenanlı cemâ'atinden Evcanlı ocağının yüz elli buçuk guruş bir rub' ve Solaklı ocağının yüz elli sekiz guruş Velehcili ocağının yüz elli üç guruş bir rub' ve Bucaklı ocağının yüz yigirmi dokuz buçuk bir rub' Milliyetlü ocağının yüz on üç buçuk guruş ki cem'an üzerlerinde mukayyid olan mezkûr ol-mikdâr guruşu malların Kilis ahâlisi senesine kendü mallarından voyvodalarına virmeleri şartıyla cümlesi bi't-tav' irzâ ta'ahhüd ve eşkiyâ-yı merkûme mevâ-i kadîmeleri olan Mar'aş dağlarına ibrâ ve iskân oldukları için istid'â birle vech-i muharrer üzere olan ta'ahhüdlerini müş'âr hüccet-i şer'îye virmeleriyle ta'ahhüdleri mûcibince cemâ'ateyn-i mezkûreteyn Kilis kaleminden

Sayfa 99 - Belge 251

efrâz ve mezkûr ol-mikdâr malların Mar'aş vâlilerine hass ve ta'mîr olarak Mar'aş ilhak ve vech-i meşrûh üzere mutasarrıf(?) ve 'uhdeleri mutazammın virdikleri hüccet-i şer'îye kalem-i mezbûre ba'de'l-kayd mûcibince altmış dört senesinde nizâmı hâvi emr-i şerîfim ısdâr ve Haremeyn muhâsebesine kalem ve haberi(?) î'tâ olunmuş olduğu divân-ı hümâyunumda ba'de'l-ihrâc iktizâsına mâlikâne mutasarrıfı mûmâ-ileyhden isti'lâm olundukda vech-i meşrûh üzere virilan nizâma muhâlif tâ'ife-i mezkûreye ta'arruz ve te'addi bir dürlü câ'iz olmamağla fimâ-ba'd hilâf-ı emr-i 'ali merkûmuna --- tecâvüzden mübâ'adet iylemiş hâvi sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim ısdârının i'lâm --- ve mûcibince emr-i şerîf tahrîrini bi'l-fi'il baş defterdârım olan Ahmed Nazif dâme 'uluvvehu

i'lâm itmekle i'lâmı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mîr-imirân-ı mûmâ-ileyhsin fimâ ba'd hilâf-ı emr-i 'ali merkûm ---- ve tecâvüz olunduğuna kat'â rızâ-yı dâverânem olduğun ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh virilan nizâma muhâlif tâ'ife-i mezkûreye te'addi ta'arruzdan gâyetü'l-gâye hazer ve mûcânebet iylemeniz bâbında.

Fi Evâ'il C Sene 1201

Sayfa 99 - Belge 252'nin Özeti

Medine-i Halep mütemekkinlerinden Sarraf Rehase nam Yahudi'nin babasının Halep'te Yahudiler mahallesinde iki bab mülkünün olduğu ve babasının ölmesi üzerine bu mülkün kendisine kaldığı ancak naip Abdülkadir Efendi tarafından fuzuli zapt edildiği ve zapt edilen mülk-i menzilin kendisine verilmesini istediği hususunda yazılmış olan hükm-i şerif.

Sayfa 99 - Belge 252

Haleb beglerbegisine ve Haleb kadısına hüküm ki;

Medine-i Halep mütemekkinlerinden sarraf Rehase(?) nam Yahudi rikâb-ı hümâyunuma 'arzuhal sunub Medine-i Halebde Yahudiler mahallesinde kâ'in iki bab mülk-i menziline bunun babası Salmun(?) nam Yahudi mutasarrıfiken bin yüz doksan senesinde mürd olub mezkûrlar irsen buna intikâl idüb bu derbâr(?) aherden bulunmağla Medine-i Halebde büyük mahkemede nâ'ib olan Abdülkadir Efendi dinmekle ma'rûf kimesne fuzûli beş yüz guruş kıymetlü mülk-i menzillerin zabt ve bin yüz doksan dokuz senesi Evâhir-i Şevvalinde meclis-i şer'le görülüb alıvirilüb ihkâk-ı hak olunmak için selevin Haleb kadısı zidet fezâ'ilihu ile Haleb mütesellimine hitâben ısdâr itirdiği emr-i şerîfimle Medine-i Halebde lede'l-vürûd mürâfa'-i şer'-i şerîf almak murâd iylediğın mezkûr Abdülkadir altmış iki guruş mukâbelesinde bana intikâldir deyu şâhidruz(?) tedârîği ile gadr ve murâd ve ihkâk-ı hak ve emr-i mezkûr tenfiz ve icrâ olduğun bildirüb mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mahallinde şer'le hak ve 'adl ahzda ru'yet ve mezkûrun fuzûli zabt iylediği mülk-i menzili kendüye alıvirilüb ihkâk-ı hak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â-i inâyet itmeğın mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fi Evâ'il C Sene 1201

Katip: Nedim

Sayfa 99 - Belge 253'ün Özeti

Mehmet Arif zide mecduhunun Halep sancağında Şuğur nahiyesine bağlı Harabü'l-hur karyesinde bulunan reaya zimmetinden alacağına olduğu bu alacağına bir kısmının ödendiği ve geri kalanının kaza-i mezbur sakinlerinden Rüstem Seyyid Yusuf'un vermediği ve bu paranın verilmesi hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 99 - Belge 253

Haleb beglerbegisine ve Halep mollasına hüküm ki;

Mehmed Arif zîde mecduhu gelüb Halep sancağında Şuğur nâhiyesinde havâs-ı hümâyunum ber-vech-i mâlikâne berât-ı şerîfimle 'uhdesinde olan Harabü'l-hur karyesinin bin yüz doksan yedi ve sekiz senelerinin re'âyâ zimmetlerinde alacağı olan sâbıkdan yedi yüz guruşu kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Rüstem Seyyid Yusuf nam kimesne ahz u kabz idüb meblâğ-ı mezbûrdan üç yüz elli guruşu irsâl ve dört yüz yigirmi guruşu el-yevm zimmetinde bâki kalub bi'd-def'at meblâğ bâki mezkûru bâ-mektub mutâlibe iyledikde virmeyüb ihkâk-ı hak sevdâsında olduğun bildirüb şer'le görülüb mezkûrun zimmetinde olan meblâğ bâki mezkûr bi't-temâm tahsîl ve bi-kusûr tarafından vekîline alıvırilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ iylediği ecilden sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin mahallinde şer'le görülmek bâbında.

Fi Evâ'il C Sene 1201

Sayfa 99 - Belge 254'ün Özeti

Antakya'da bulunan es-Seyyid Mustafa Halebi'nin Antakya mutasarrıflarından Murabahacı taifesinden Yasaf, Abbasi, Anton ve Aide nam Yahudiler ile Nisa taifesinden bazı kimselerden borç aldığı ve borcunu öderken müdahale edildiğinden dolayı zorlandığı ve bu müdahalenin önlenmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 99 - Belge 254

Antakya kadısı nâ'ibine hüküm ki;

Sen ki Antakya kadısı nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Ali Rıza-i zîde 'ilmihu südde-i sa'âdetime mektub gönderüb Medine-i Antakyada sâkin es-Seyyid Mustafa Halebi zîde şerîfe meclis-i şer'e varub Medine-i merkûm mutasarrıflarından Mürâbahacı(?) tâ'ifesinden matlûb-ı murâd ve şerîki Yasaf(?) ve Abbasi(?) Anton

A'ide nam Yahudiler ile Nisâ(?) tâ'ifesinden vesâ'irlerinden kendü ve zevcesi nam Hâtun yediyle ahz ve istidâne iylediği meblâğ-ı ma'lûmenin asl mal ve mürâbaha nâmıyla bir taraftan edâ ve bâki kalan deynini edâda kat'a olmayub te'addi olmak icâb ve iktizâ itmez iken zimmetleri olan kimesneler hilâf-ı şer'-i şerîf ahz ve hîn-i teklîfi ile müdâhale ve te'addiden birle hâli olmadıkların ba'de'l-inhâ ve'l-istid'â mesfûrların hilâf-ı şer'-i şerîf vâki' olan müdâhale ve te'addileri men' ve def' olunmak bâbında vâki' hâli hükm-i hümâyunum virilmek ricâsına bi'l-iltimâs 'arz iylediğin ecilden mahallinde şer'le görülmek bâbında.

Fi Evâ'il C Sene 1201

Sayfa 99 - Belge 255'in Özeti

Mir Mahmut'un Antakya'da bulunan Katipzade Ahmet nam kimesne zimmetinde 620 kuruş alacak hakkının olduğu bu paranın bir kısmının verilip bir kısmının verilmediği ve Katipzade Ahmet'in geriye kalan paranın vekil tayin ettiği Ali nam kimesneye verilmesini istediği hususunda hükm-i şerif.

Sayfa 99 - Belge 255

Haleb beglerbegisi dâme 'ilmihuya ve Antakya nâ'ibine hüküm ki;

Mîr Mahmud zîde mecduhunun Antakya sükkânının Kâtibzâde Ahmed nam kimesne zimmetinde iki yüz bir senesi târihiyle müverrih temessük mûcibince altı yüz yigirmi guruş hakkını edâda muhâlefet ve 'avk ve te'hîr ve gadr dâ'iyesinde olmakdan nâşi mukaddemân vekîli Mustafa ile mahallinde şer'le ru'yet olunması zimmetinde sene-i mezkûre Şevvalinde şerefrîz sudûr iden emr-i şerîfin tenfiz icrâsı müstakil olub ihkâk-ı hak mümkün olmamağla aher husûsa mezbûr mübâşir ma'rifetiyle mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince 'amel olunmak için Haleb ve Antakya kadısına hitâben sene-i merkûme Zi'l-hiccesinde tekrâr emr-i şerîfim şerefrîz sudûr olub mahalline lede'l-vürûd bir mikdârını --- olan zimmetinde üç yigirmi guruş bâki kaldığın ve tarafından Ali nam kimesneyi vekil iyledikde mîr-i mûmâ-ileyh bu def'a dahi 'arzuhal inhâ ve mahallinde şer'le görölüb gayr-ı ez teslîm zimmetinde bâki kalan meblâğ-ı mezbûr Ali ile mal temâmen ve kâmilen tahsîl ve vekîli merkûma alıvirilüb vech-i şer' ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â va divân-ı hümâyunumdan mahfûz-ı ahkâm-ı kuyûdatı tetebbü' ol-tarafda ber-vech-i meşrûh târih-i kânûnda(?) emr-i

şerîfim virildiği mastûr ve mukayyid olunmağın mukaddemân sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ‘amel olunmak için emr-i ‘ali yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı C Sene 1201

Katip: Emrullah(?)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL ve YÖNTEM

3.1. 5 Numaralı Halep Ahkâm Defteri'nin Materyal Olarak Tespit Edilen Özellikleri

5 Numaralı Halep Ahkâm Defteri, 195 sayfa olarak tertip edilmiştir. Sağ ve sol yaprakları 17 cm / 17 cm enindedir. Boy uzunluğu 46 cm ebatlarındadır.

5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinin dış kaplamasındaki kapağında ebru sanatı dikkat çekmektedir. Defter yine kapakta çiçek motifleriyle süslenmiş bir daire içinde “Halep Defteri (Evâ'il-i Saferü'l-hayr Sene 1198 / Evâ'il-i Rebi'ü'l-Ahir Sene 1211)” ibaresini taşımaktadır. Tasnif çalışmaları sırasında kapağa defterin numarasını belirten 5 rakamı eklenmiştir (bk: Ekler). Ayrıca defterin 35. sayfasından sonra ek sayfalar verilmiştir. 109, 143 ve 144. sayfalar mükerrer sayfalardır, bu sayfaların başına tasnif çalışmalarında mükerrer olduğunu ifade eden (M) harfi konulmuştur. 195. sayfa ise numaralı boş sayfadır.

5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinde bazı sayfalarda bazı satırlar çizilmiş, çizilen yerden devam edilmiş, iki satır arasına kelimeler sıkıştırılarak kaleme alınan bazı belgeler de vardır. Bundan dolayı harflerin ve kelimelerin zor seçilmesine ve o hükümlerin transkripsiyon aşamasında sıkıntı yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Tüm bunların dışında üzeri tamamen çizilerek iptal edilmiş belgeler de vardır.

Defterin bazı sayfalarda tek ama uzunluk itibarıyla sayfanın başından sonuna kadar süren ya da birkaç sayfa süren hükümler de mevcuttur. Hükümlerin uzunluğu veya kısalığı işlenen konuya göre değişkenlik göstermektedir.

Belgelerin günümüz alfabesiyle yazımında, transkripsiyon kuralları göz önünde tutulmaya çalışılmıştır. Okunan kelimelerin hem doğru olup olmadığına karar verebilmek için, hem de yazarken doğru transkribe edebilmek için ise Şemseddin Sami'nin *Kamûs-ı Türki* ve Ferit Devellioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat* isimli lügatlere başvurulmuştur. Verileri doğru değerlendirmek için Dünder Günay'ın *Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı Özellikleri ve Divan Rakamları* adlı eserden yararlanılmıştır. Daha önce bahsedildiği gibi, bazen yazı türündeki belirsizlikten dolayı, kelimelerin en doğru yazılışlarını saptayabilmek için okunan kelimelerdeki harflerle lügatte yazılanları karşılaştırmak suretiyle transkript yapmaya özen gösterilmiştir. Ayrıca katipler bazı belgelerde geçen yer isimlerinde ve vergi çeşitlerinde çıkan kelimenin bazen harfin noktalarını koymuş bazen de koymamıştır. Örneğin; yer ismi olan Seman(سمعن) adı Şeman(شمعن) olarak belirtilmiş, vergi adı olan Mağara(مغره) yı Ma'ara(معره) olarak belirtilmiştir.

3.2. Hükümlerin Transkripsiyonunda İzlenen Yöntem

Transkripsiyon aşamasında yukarıda da belirtildiği gibi 35. sayfadan sonra verilen ekler “Sayfa 35 - Ek 1 ve Sayfa 35 - Ek 1-B” gibi belirtilmiştir.

Transkripsiyon aşamasında yer isimlerini doğru tespit edebilmek için, Enver Çakar’ın *XVI. Yüzyılda Halep Sancağı*, Hilmi Bayraktar’ın *XIX. Yüzyılda Halep Eyaletinin İktisadi Vaziyeti*, Ahmet Gündüz’ün *XVI. Yüzyılda Antakya Sancağı* ve Metin Akis’in *Buhran Döneminde Antep’te Sosyal Hayat* adlı eserlere müracaat edilmiştir. Belgelerde geçen sancak, nahiye, karye, mezra gibi birimlerin adlarını kitaplarda geçen isimlerle, bulunan isimler karşılaştırılarak teyit edilmeye çalışılmıştır. Şayet kelimeyi hiç okunamadıysa “---” şeklinde işaret koyarak belirtilmiştir.

Bazı belgelerde cümle kurulduktan sonra katip tarafından sonradan eklenmek istenen şeyler, eklemek istediği kelimenin yanına “ / ” işareti, ya da Arap harfleriyle rakamlar vererek (Örneğin; “٩”) kelimenin üzerine ya da sayfa kenarına yazılmıştır. Ayrıca katipler pek çok hata yapmışlardır. Bunlardan biri, bazı kelimelerde bazı harfler unutulmuştur. Bu hatalar da parantez içerisinde katip tarafından unutulmuş harf yazılarak düzeltilmiştir. Örneğin: istikrâ(r). Katiplerin bir kısmı yazmış olduğu kelimeyi, özellikle bir alt satıra geçerken yazdığını unutarak tekrar yazmıştır. Bu durumda tekrarlanan kelimeyi parantez () içinde tekrar yazıldığını belirtmek için yeniden yazılmıştır.

Ahkâm Defterlerinde harfler, harfler ve noktalar her zaman seçici değildir. Hızlı yazılmasının bir sonucu olarak bazı harfler karakterlerini değiştirmiş olarak karşımıza çıkarken, bazılarının da küçük bir parçasının yazılmasıyla yetinilmiştir. Özellikle bu durumun yol açtığı bir sonuç olarak, okunamayan ve doğruluğundan emin olunamayan kelimeler şüphesiz mevcuttur. Okunamayan kelimelerde yer alan harflerin net ve belirgin olmayışından dolayı, hatalı yazıma mahal vermemek ve her ihtimale karşı bilimsel etiği zedelememek adına okunamayan kelimelerin matbu harflerle orijinallerini yazmak sakıncalı bulunmuştur. Bunun yerine okunan fakat emin olunamayan kelimeler “(?)” şeklinde yanına soru işareti koyarak belirtilmiştir.

Defterin transkripsiyonu esnasında, transkripsiyon kaidelerine imkan dahilinde uyulmaya çalışılmıştır. (ع) Ayın harfi (‘) şeklinde, (ء) hemze (’) işaretiyle gösterilmiştir. Elif (ا), vav (و) ve ye (ي) harfleri ile yapılan uzatma (^) işareti ile gösterilmiştir. Bazı hükümlerde isim verilmesi gereken yerlerde bir kelime kadar boşluk bırakılmış, ancak isim belirtilmemiştir. Bu tür durumlar ise transkripsiyonda boşluk bırakılarak bu “ ” şeklinde ifade edilmeye çalışılmıştır. Bazı hükümlerin başında, bazen iki hüküm arasında veya bazen de aynı sayfada birkaç tane der-kenar düşülmüştür. Bunlar ilgili yerlerde “...Derkenar:” şeklinde belirtilmiştir. İsmi belirtilen kâtiplerin isimleri, orijinal hükümlerde olduğu gibi, hükmün sonunda ve “Katip:” şeklinde belirtilmiştir.

Belgelerin konularını, defterin orijinalinde verilen hükümlere göre numaralarını belirtmek suretiyle tasnif edilmeye çalışılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. İDARİ YAPI

İncelediğimiz defter 1784-1797 yılları arasındadır. Bu belgeler ışığında 5 Numaralı Halep Ahkâm Defteri üzerindeki çalışmamızda Halep Eyaleti'nin idari yapısı sancak, kaza, nahiyeye ve karyeden oluşmaktadır.

Bu deftere göre Halep Eyaleti'nin idari yapısı aşağıdaki şekildedir.

4.1.1. Sancaklar

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletine bağlı olarak sekiz sancağın bağlı olduğu tespit edilmiştir. Bu sancak isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir. (bk. Tablo-I)

Tablo I

-Ayıntab -Azaz	-Aziz -Birecik	-Halep -Kilis	-Maarra -Rakka
-------------------	-------------------	------------------	-------------------

4.1.2. Kazalar

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletine bağlı yirmi kazanın bağlı olduğu tespit edilmiştir. Bu kaza isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-II)

Tablo II

-Antakya -Ari -Azaz -Belan -Birecik	-Cebel-i Seman -Derguş -Ekin -Eriha -Halep	-Hârim -İdlib -Kilis -Kuseyr -Lazkiyetü'l-Arab	-Ma'arratü'l-Mısrîn -Özi -Sermin -Siverek -Şuğur
---	--	--	--

4.1.3. Nahiyeler

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletine bağlı kırk iki nahiyenin bağlı olduğu tespit edilmiştir. Bu nahiyeye isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-III)

Tablo III

-Altunözi	-Cebel-i Sem'an	-Kayser	-Revah
-Antakya	-Cebel-i Yarsa	-Kefer Sebt	-Reyha
-Antakya	-Cenvel	-Kuseyr	-Ruha
-Arsuz	-Cilâb	-Ma'aratü'n-nasrin	-Sefer
-Azaz	-Com	-Ma'arra	-Sermin
-Bâb	-Cüvül	-Ma'arratü'l-Mısrîn	-Sirez
-Bakır	-Eriha	-Matbah	-Suruc
-Birse	-Ersur	-Menbic	-Şuğur
-Cebel-i Ala	-Göksu	-Nasır	-Virân
-Cebel-i Akra'	-Güce	-Ravandam	-Zâviye
-Cebel-i İmra'	-Haleb	-Ravandan	

4.1.4. Karyeler

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletine bağlı yüz yetmiş beş karyenin bağlı olduğu tespit edilmiştir. Bu karye isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-IV)

Tablo IV

-Abaruz (Mütennem nahiyesine bağlı)	-Deyristan (Birse nahiyesine bağlı)	-Katın (Zaviye nahiyesine bağlı)	-Ordu (Haleb kazasına bağlı)
-Adâr (Şuğur kazasına bağlı)	-Dimos (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Kefer Ala (Ma'arra nahiyesine bağlı)	-Osman (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)
-Agök (Arsuz nahiyesine bağlı)	-Düdek (Azaz nahiyesine bağlı)	-Kefer Da'ab (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Ragıb (Azaz nahiyesine bağlı)
-Aher (Sermin nahiyesine bağlı)	-Ebû'l-yâm (Sirez nahiyesine bağlı)	-Kefer Kelyûn (Azaz nahiyesine bağlı)	-Ram-ı Evlek (Atik nahiyesine bağlı)
-Alaf (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Ede (Azaz nahiyesine bağlı)	-Kefer Mened (Kuseyr nahiyesine bağlı)	-Rebi'a (Kuseyr nahiyesine bağlı)
-Anardân (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Elçin (Kilis kazasına bağlı)	-Kefer Sa'lâ (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Sâdirü'l-ma'rûf (Azaz nahiyesine bağlı)
-Anum (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Erdil (Birecik kazâsı müzâfâtından Araban Nâhiyesine bağlı)	-Keferbâ (Ma'aratü'l-Mısrîn nahiyesine bağlı)	-Sâlifeyn (Haleb kazasına bağlı)
-Ardu (Haleb kazasına bağlı)	-Erhaba (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Keferbân (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Salisâl (Kuseyr nahiyesine bağlı)
-Arnebâ (Cebel-i Alâ nahiyesine bağlı)	-Erkûd (Antakya nahiyesine bağlı)	-Kefere (Azaz nahiyesine bağlı)	-Sâmâr (Ravandan nahiyesine bağlı)
-Arsa (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Fericek (Kilis kazasına bağlı)	-Kefteyn	-Sebîl (Ma'arra nahiyesine bağlı)
-Asbabü'l-harâb	-Fistan (Zâviye nahiyesine bağlı)		-Sefer Gözü (Göksu nahiyesine bağlı)
	-Gele (Haleb)		

(Antakya nahiyesine bağlı)	kazasına bağlı)	(Ma'aratü'l-mısrîn kazasına bağlı)	-Selim (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)
-Asfi (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Göcek (Arsuz nahiyesine bağlı)	-Kelbcik (Antakya nahiyesine bağlı)	-Serha (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)
-Bâdir (Sermin nahiyesine bağlı)	-Göcek (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Keldecik (Antakya nahiyesine bağlı)	-Seyl-i Elâmâl (Revah nahiyesine bağlı)
-Bağsar (Sermin nahiyesine bağlı)	-Göcek (Ersur nahiyesine bağlı)	-Kesb (Cebel-i İmra' nahiyesine bağlı)	-Sinâniye (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)
-Bahaklu (Antakya nahiyesine bağlı)	-Gül Selma (Güce nahiyesine bağlı)	-Kesr (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)	-Siyâder (Azaz nahiyesine bağlı)
-Bakdeme (Sermin nahiyesine bağlı)	-Gülün (Ersur nahiyesine bağlı)	-Keteyse (Suruc nahiyesine bağlı)	-Solak (Azaz nahiyesine bağlı)
-Bakire (Derguş kazasına bağlı)	-Hafserim (Cebel-i Yarsa nahiyesine bağlı)	-Kırkburcun (Antakya kazasına bağlı)	-Soran (Azaz nahiyesine bağlı)
-Bâkirü'l-'ades (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Hamraya (Harim kazasına bağlı)	-Kısırâk (Antakya nahiyesine bağlı)	-Sûfiler (Antakya nahiyesine bağlı)
-Bakkal (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Hamteye (Harim kazasına bağlı)	-Kışlak (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)	-Şermin (Kilis kazasına bağlı)
-Bastol (Kuseyr nahiyesine bağlı)	-Hân (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Kor (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)	-Şeyh Yagu (Azaz nahiyesine bağlı)
-Battal Heyven (Kilis kazasına bağlı)	-Hanâvir (Azaz nahiyesine bağlı)	-Kösil (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Ta'yum (İdlib kazası bağlı)
-Bedrosiye (Lazkiyetü'l-Arab kazasına bağlı)	-Harabü'l-hur (Şuğur nahiyesine bağlı)	-Kurla (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Tağnaz (İdlib kazası bağlı)
-Benev (Kuseyr nahiyesine bağlı)	-Hasetlü (Antakya kazasına bağlı)	-Kurna (Sirez nahiyesine bağlı)	-Tefsalus (Bakır nahiyesine bağlı)
-Bera'a (Bâb nahiyesine bağlı)	-Hasuh (Antakya kazasına bağlı)	-Kümbet (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Tell-i Kerâseyl (Sermin nahiyesine bağlı)
-Bereket (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)	-Hayâl (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Luberin (Azaz kazasına bağlı)	-Tell-i Nast (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)
-Bereketü'l- Mekilü'l-Müvid (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)	-Hazer (Haleb kazasına bağlı)	-Ma'ad (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Tell-i Sûdeli (Menbic nahiyesine bağlı)
-Berilmiş (Sirez nahiyesine bağlı)	-Herbil (Azaz nahiyesine bağlı)	-Ma'ânhak (Ravandam nahiyesine bağlı)	-Telmis (Ruha nahiyesine bağlı)
-Bermil (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Huzûr (Antakya kazasına bağlı)	-Ma'âracık (Viran nahiyesine bağlı)	-Tereke (Antakya kazasına bağlı)
-Beziret (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-İbn-i Sinîn (Cebel- i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Ma'aratü'n-nasrîn (Sermin nahiyesine bağlı)	-Teşnirdâye (Haleb kazasına bağlı)
-Bezr (Sermin nahiyesine bağlı)	-İdlib el-Bekri (Sermin nahiyesine bağlı)	-Ma'aretü'l-İhvân	-Tevâbıği (Ersur nahiyesine bağlı)
	-İkrârân (Bâb nahiyesine bağlı)		-Tibil (Azaz nahiyesine bağlı)
	-İran Pınarı (Atik nahiyesine bağlı)		-Till (Azaz

-Bi'ad (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-İzzet (Matbah nahiyesine bağlı)	(Ma'aratü'l-Mısrîn nahiyesine bağlı)	nahiyesine bağlı)
-Bilâ (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Ka'bân (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Ma'arih (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Uruc Eve (Kuseyr kazasına bağlı)
-Bolâk Burcu (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Ka're (Azaz nahiyesine bağlı)	-Ma'arratü'l--Meşânim (Azaz nahiyesine bağlı)	-Vahşiye (Azaz nahiyesine bağlı)
-Büyük Burc (Kuseyr nahiyesine bağlı)	-Kalenderin (Sirez nahiyesine bağlı)	-Ma'azallah (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Velidiye (Altunözi nahiyesine bağlı)
-Cağlacık (Sirez nahiyesine bağlı)	-Karaca (Antakya nahiyesine bağlı)	-Mâyer (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Versetbâ (Haleb kazasına bağlı)
-Cenâb (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Karaca Ta'al (Antakya nahiyesine bağlı)	-Mehmediye (Com nahiyesine bağlı)	-Yâkublu (Sirez nahiyesine bağlı)
-Ceryân (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Karâlurin (Antakya kazasına bağlı)	-Melkûneye (Kuseyr nahiyesine bağlı)	-Yaryarun (Antakya nahiyesine bağlı)
-Cibril (Azaz nahiyesine bağlı)	-Karis (Bâb nahiyesine bağlı)	-Menkûfe (Antakya nahiyesine bağlı)	-Yekser (Haleb kazası bağlı)
-Com (Antakya nahiyesine bağlı)	-Kasdil (Matbah nahiyesine bağlı)	-Menkûle (Antakya nahiyesine bağlı)	-Yuhşîn (Antunözi nahiyesine bağlı)
-Çaklâd (Sirez nahiyesine bağlı)	-Kaslık (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Mısrîn (Matbah nahiyesine bağlı)	-Zanbak (Haleb kazasına bağlı)
-Danişmend (Antunözi nahiyesine bağlı)	-Katîn (Azaz nahiyesine bağlı)	-Midâr (Kilis kazasına bağlı)	-Zeyt (Altunözi nahiyesine bağlı)
-Dâverim el-hûr (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)		-Mu'addilân (Sefer nahiyesine bağlı)	
-Derne (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)		-Mu'alla (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	
-Deynese (Sirez nahiyesine bağlı)		-Murâdiye (Antunözi nahiyesine bağlı)	
		-Musullu (Sirez nahiyesine bağlı)	
		-Mülk (Kuseyr nahiyesine bağlı)	

4.1.5. Mezralar

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletine bağlı altmış mezra tespit edilmiştir. Bu mezra isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-V)

Tablo V

-Afşarım (Ersur nahiyesine bağlı)	-Ebrûsa (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)	-Hod (Haleb kazasına bağlı)	-Sâbıku'l-cân (Haleb kazasına bağlı)
-Akbayır (Antakya kazasına bağlı)	-Edfemü'ş-şerkî (Haleb kazasına bağlı)	-Kaslık (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Sehtemik (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)
-Ari (Cüvül nahiyesine bağlı)	-Emşâre (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Kefer Sebt (Kilis nahiyesine bağlı)	-Sehûr (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)
-Azaz (Sermin nahiyesine bağlı)	-Evârin (Azaz nahiyesine bağlı)	-Kestel (Antakya nahiyesine bağlı)	-Seyl-i Elâmâl (Revah nahiyesine bağlı)
-Bakkâl (Azaz nahiyesine bağlı)	-Evvelü'ş-şarkî (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Kise (Sirez nahiyesine bağlı)	-Tam'a (Altunözi nahiyesine bağlı)
-Baslığa (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Gevrekiye (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)	-La-meşâre (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Tam'a-i ashâb (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)
-Bulut (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)	-Hâlîbe (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Ma'al (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Tamü's-secer (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)
-Cancugâz (Antakya kazasına bağlı)	-Hamset (Sirez nahiyesine bağlı)	-Ma'arra (Sirez nahiyesine bağlı)	-Tanbâs (Ma'arra nahiyesine bağlı)
-Câyir (Antakya nahiyesine bağlı)	-Hancu'ar (Antakya nahiyesine bağlı)	-Ma'atûk (Sirez nahiyesine bağlı)	-Taslık (Altunözi nahiyesine bağlı)
-Celebe (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Harem (Azaz nahiyesine bağlı)	-Ma'dâd (Sefer nahiyesine bağlı)	-Telbil (Ma'arra nahiyesine bağlı)
-Devr'ân (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Hassa (Antakya nahiyesine bağlı)	-Maliye (Sirez nahiyesine bağlı)	-Tell-i Sâlet (Sirez nahiyesine bağlı)
-Deyr-i Sâli (Antakya nahiyesine bağlı)	-Havâ (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Meydancık (Antakya nahiyesine bağlı)	-Uruc Eve (Kayser kazasına bağlı)
-Deyr-i Sâmi (Antakya nahiyesine bağlı)	-Havâdir (Altunözi nahiyesine bağlı)	-Mikrânü'l-kamalak (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Velsât (Sirez nahiyesine bağlı)
-Düz Ağac (Cebel-i Akra' nahiyesine bağlı)	-Hed'ât (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Mu'addil (Araban nahiyesine bağlı)	-Verlise (Ruha nahiyesine bağlı)
-Ebrûn (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Herbil (Azaz nahiyesine bağlı)	-Muhdâr (Kuseyr nahiyesine bağlı)	-Virancık (Antakya nahiyesine bağlı)

4.1.6. Hükümlerde Bahsi Geçen Bazı Yöneticiler ve Devlet Memurları

4.1.6.1. Vezir-i Azam ve Vezirler

Devlet yükünü taşıyan, yardımcı anlamına gelir. Vezirler, Divan üyesi sıfatı taşırlar, devlet işlerinde vezir-i azama yardımcı olurlardı. Vezirler başkent dışında görevlendirildikleri zaman “serdar” unvanı ile onlara geniş yetkiler verilirdi. Vezirler yargılama yetkisine sahiptiler, idam cezası da dahil olmak üzere ceza verir

uygulamaya yetkiliydiler. Halkın şikâyetlerini dinleyerek hüküm verirlerdi. Osmanlılarda vezirlerin sayıları her dönemde değişkenlik göstermiştir⁵⁸.

Vezirler arasında en yetkili olan, hepsinin başında olan vezire ise *vezir-i azam* veya *sadrizam* adı verilirdi. Sadrazam padişahın mutlak vekilleriydiler ve padişahın mührünü taşırlardı. İlmiye teşkilâtının başı olan sadrazamlar, Fatih Sultan Mehmed'ten sonra Divan-ı Hümayun'a başkanlık etmişlerdir. Ancak sadrazamlara sonsuz yetki verilmemiştir. Sadrazam maliye ve adliyeye ait meselelerde yetkilerini *defterdar* ve *kazaskerlere* bırakmışlardır⁵⁹.

4.1.6.2. Şeyhülislam

Şeyhülislam ilmiye sınıfının başıdır. İdari açıdan veziriazama bağlı ise de konumu veziriazamdan üstün olan şeyhülislam *fetva* verme merciidir. Şeyhülislam kanun çıkarma ve hukuki düzenlemeler konusunda padişahın en büyük yardımcılarındırlar. Göreve *kayd-ı hayat* şartı ile atanan şeyhülislam görevlerinden ancak kendi istekleri ile istifa ederek ayrılabilirlerdi⁶⁰.

4.1.6.3. Kazasker

Yargı teşkilâtının asıl başı ve ilmiye sınıfının bürokrasi içerisindeki şeyhülislâmdan sonraki ikinci en yetkili şahsı olan kazasker, Divan'ın güçlü bir üyesi olup, devlet protokolünde vezirlerden sonra gelir. Ülkedeki en kıdemli kadıdır. Bundan dolayı, şeyhülislâmdan sonra ulemânın başı sayılırdı. Kazaskerin görevi olarak eğitim ve yargı teşkilâtının idaresi, ordunun ve askerî sınıfın savaş ve barış zamanında hukukî ihtiyaçlarının giderilmesi, çeşitli sebeplerle şeyhülislâm yerine idarî ve siyasî fetvalar vermek ifade edilebilir⁶¹.

4.1.6.4. Defterdar

Defterdar olabilmek için, defter emini, şehremini, üç yüz akçe gelirli kadı veya reisü'l-küttab, dahil veya sahn (medresesinde) da müderris olmak gerektiği hükme bağlanmıştır. Hazine ve defterhane mühürlenmek ve açılmak gerektiğinde defterdar huzurunda açılması ve kapanması, hazineye girdi-çıktıların defterdarın emri ile yapılması gerekir. Defterdarlar bu girdi-çıktılardan iki akçeden yukarısını padişaha arz etmek zorundadırlar. Aynı şeklide başdefterdar yılda bir defa devletin gelir ve giderlerini padişaha okumak durumundadır. Maliyeyi ilgilendiren yazıların defterdar “buyruldu” su ile yazılacağı belirtilmiştir⁶².

⁵⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, TTK, Ankara, 1988, s. 195-213; Osman Kaşıkçı, “Anayasal Açıdan Fatih'in Teşkilat Kanunnamesi”, *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 81; Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta, 2005, s. 54-55; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal*, TTK, Ankara, 1988, s. 90.

⁵⁹ Ünal, *a.g.e.*, s. 53-54; Yusuf Halaçoğlu, “Osmanlı Devlet Teşkilatı”, *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*, C. 12, Çağ Yayınları, İstanbul, 1993, s. 318-321; Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 111-136.

⁶⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, TTK, Ankara, 1988, s. 174-178, Kaşıkçı, *a.g.m.*, s. 82; Ünal, *a.g.e.*, s. 101-103; Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 422-427; Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 248-241.

⁶¹ Kaşıkçı, *a.g.m.*, s. 82; Ünal, *a.g.e.*, s. 55, 103-104; Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 321-322; Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, s. 151-155.

⁶² Ünal, *a.g.e.*, s. 56; Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 322-323; Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 325-330; Musa Çadırcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, TTK, Ankara, 1997, s. 227-230.

4.1.6.5. Beylerbeyi

Osmanlı taşra teşkilâtında en büyük idarî birim olan eyaletin askerî ve idarî âmiridir. Eyalette güvenliğin sağlanması beylerbeyilerin en önemli görevlerindendi. Bu konuda çok sert tedbirler almak, görevliler tayin etmek yetkisi vardı. Eyalet halkından zulme veya haksızlığa uğrayan kimseler bizzat beylerbeyine veya eyalet divanına topluca mahzar veya tek tek arzuhaller sunarlardı. Taraflar beylerbeyi buyruğusu ile eyalet divanında muhakeme edilebilirlerdi. Beylerbeyi ile eyalet kadısı, müftüsü ve âlimleri arasında oldukça hassas bir denge vardı. Bunlardan her birinin doğrudan saltanat makamına veya Dîvân-ı Hümâyûn'a arzda bulunma yetkilerinin olması, beylerbeyinin ölçülü ve âdil davranmasında çok etkili olmuştur. Eyalet kadılarının beylerbeyiler aleyhine gönderdikleri pek çok ilgi çekici arz ve arıza bulunmaktadır. Bazen bölgedeki kadıların ortak şikâyetleri üzerine beylerbeyilerin azledildiği, cezalandırıldığı, mallarının müsadere edildiği olurdu. Ancak beylerbeyi statü ve hiyerarşi bakımından kadı, müftü ve diğer ilmiye ricâlinin üstündeydi⁶³.

Eyalet yönetiminde, Sultan'ın yürütme yetkisini beylerbeyinin, yargı yetkisini Kadı'nın temsil etmesiyle göze çarpan bu güçler ayrımı, Osmanlılarda âdil bir yönetimin temeli olarak görülürdü⁶⁴.

4.1.6.6. Re'isü'l-Küttâb

Kâtiplerin reisi anlamına gelen reisü'l-küttâb, Dîvân-ı Hümâyûn kâtiplerinin âmiri olup, Hariciye Nâzirliği yerinde kullanılan bir tâbirdir. Tahrir ve Dîvân uygulamalarındaki önemli görevlilerdir⁶⁵.

4.1.6.7. Kadı

İnsanlar arasında vuku bulan dava ve tartışmalı konuları yasal hükümlere göre çözen, padişah tarafından atanmış kişidir. Osmanlı'da kadı, yargı faaliyetini Sultan'ın vekili olarak yapar. Osmanlı Devleti'nde yargı kuvvetinin en önemli birimi Kadı'dır. Vali ve beylerbeyi kadı tayin edemez veya görevden alamaz. Yöneticilerin kadı üzerinde yargısal bir otoritesi bulunmadığı gibi, yargıya müdahale etme hakları da yoktur. Kadı'nın ise devlet yönetimi ve siyasî konularda karar alma yetkisi yoktur. Buna karşın, devlet başkanı dahi, bağımsız yargı yerinde, eşit şartlarda yargılanır⁶⁶.

4.1.6.8. Nâkîbü'l-Eşrâf

Hazret-i Peygamberin sülâlesi mensuplarının işleriyle ilgilenen en yüksek mertebeli memurlardandır. Peygamber sülâlesi mensuplarının soylarını kayıt eder, doğumlarını, ölümlerini deftere geçirir, haklarını korur, onları fena hâllerde bulunmaktan men eder, ganimetten kendilerine ait hisseyi alıp aralarında dağıtırdı. Asılsız olarak seyyidlik iddiasında bulunanların, bundan vazgeçmemeleri üzerine idam etme yetkileri de vardı⁶⁷.

⁶³ Kaşıkçı, *a.g.m.*, s. 82; Çakar, *a.g.e.*, 65-67.

⁶⁴ Ünal, *a.g.e.*, s. 220-222; Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 366-367; Metin Akis, *Buhran Döneminde Antep'te Sosyal Hayat*, Ankara, 2008, s. 14-16; Çadırcı, *a.g.e.*, s. 10.

⁶⁵ Ünal, *a.g.e.*, s. 57; Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 324; Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 242-248.

⁶⁶ Ünal, *a.g.e.*, s. 105-106; Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 428-432; Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, s. 83-87; Çadırcı, *a.g.e.*, s. 79-87; Stanford J. Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*, C. 1, İstanbul, 2008, s. 174-176; Ahmet Gündüz, *XVI. Yüzyılda Antakya Kazası (1550-261584)*, Antakya, 2009, s. 30.

⁶⁷ Ünal, *a.g.e.*, s. 105; Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, s. 161-165; Çadırcı, *a.g.e.*, s. 93-94.

4.1.6.9. Müftü

Fikhî bir mesele hakkında ilmî salâhiyete dayanarak cevap veren ilmiye kesiminden fetva veren önemli bir görevlidir. Şeyhü'l-islâm ünvanının kabûlünden sonra fetva vermenin yanı sıra ilmî ve idarî işlerle de ilgilenmek üzere vilâyet, liva ve kazalarda istihdâm edilmişlerdir⁶⁸.

4.1.6.10. Nâ'ib

Nâ'ib, bir kişinin yerini tutan ve yokluğunda işlerini yürüten kimse anlamına gelmektedir. Kadı'nın belirlenmiş sayıdaki belli süre veya belli iş için görevlendirdiği yardımcısıdır.

Nâ'ibler, hâkimlerin vekili olarak görev yapan kimselerdir. Bazı hâkimler, nâ'ib tayin etme yetkisine sahiptirler. Bu yetkeyle donatılmış olanlar, hâkimlik yapabilecek özellikte birini kendine nâ'ib olarak atama ve istediği zaman görevine son verme hakkına sahiptir⁶⁹.

4.1.6.11. Molla

Mevleviyyet pâyesini kazanmış olan ulemâ şahsiyetler için kullanılan bir tâbî'rdir. Birinci sınıf kadılara da molla denilirdi. Sonraları zâdegândan olanlarla ilmî ve toplumsal olarak yüksek mevkîlerde bulunanlar hakkında da bu tâbirin kullanıldığı olmuştur⁷⁰.

4.1.6.12. Voydoda

Valinin kaza bölgesindeki gelirlerinin toplanmasını sağlamak için tayin ettiği askerî görevlidir⁷¹. En basit tabir ile, sancakta mütesellimi yaptığı hizmetleri, kendilerine verilen geliri yüksek sınırları dar bölgede voyvodalar yerine getirmekte idiler. Tımar sisteminin giderek değişikliklere uğraması, iltizam ve mukataa sisteminin yaygınlaşması bu kurumun gelişme ve yayılmasına neden olmuştur⁷².

4.1.6.13. Mutasarrıf

Sancak adı verilen idarî oluşumun başında bulunan memûr için kullanılan bir unvandır. Liva da denilen, sancak, kaza ile vilâyet arasında bir teşekküldü. Gayr-i menkul malların sahipleri için de kullanılan bir ifadedir⁷³.

4.1.6.14. Mütesellim

Teslim alınan şeyi alıp kabul eden anlamına gelmektedir. Tanzimat'ın ilânından önce vali ve mutasarrıfların uhdelerinde bulunan sancak ve kazaların idaresiyle görevli olanlar için kullanılan tâbî'rdir. Mütesellimlere “voyvoda” da denirdi. Vezir ve mîr-i mîrân kesiminden valilerle idare edilen yerlerin gelirlerinin azalması durumunda mütesellimlerle idare edildikleri de olurdu⁷⁴.

⁶⁸ Ünal, *a.g.e.*, s. 234; Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 422-423; Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, s. 173-174; Çadırcı, *a.g.e.*, s. 91-92; Shaw, *a.g.e.*, s. 177; Gündüz, *a.g.e.*, s. 31-32.

⁶⁹ Ünal, *a.g.e.*, s. 230-232; Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 431-432.

⁷⁰ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Târihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. I, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1993, s. 549.

⁷¹ Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 374.

⁷² Çadırcı, *a.g.e.*, s. 29-30.

⁷³ Çadırcı, *a.g.e.*, s. 12.

⁷⁴ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 321; Çadırcı, *a.g.e.*, s. 23.

4.1.6.15. Mütevellî

Vâkıf işlerini vakfiye şartları ve şer'î hükümler dairesinde idare ve rü'yet için tayin olunan görevlilerdir. Mütevellî, ya vâkıfın şartıyla ya da Kadı'nın nasbıyla tayin olunur. Vakıfda tasarruf hakkı mütevellîye aittir⁷⁵.

4.1.6.16. Alaybeyi

Herhangi bir eyalet veya vilâyetteki tımarlı sipahilerden bir kısmının büyük âmiridir. Terfi ederlerse sancakbeyi olurlardı. Her eyalette, o eyaletin büyüklüğüne küçüklüğüne göre çeşitli alaybeyleri vardı. Sefer zamanında tımarlı sipahilerin başında sefere katılırdı. Bir de yakın zamanlara kadar kullanılan tabirlerden olup, vilâyet zaptiye alay kumandanı demektir⁷⁶.

4.1.6.17. Ayan

Biri halk temsilciliği görevini görenler, diğeri devlet tarafından seçilen meclis üyesi olmak üzere iki makamı ifade eden bir tabiridir⁷⁷. Ayanlar, memleketin zenginlerinden ve nüfuz sahiplerinden olmakla beraber sonraları merkezî otoritenin zayıflaması sonucu vali ve mutasarrıflara büyük menfaatler temin ederek mütesellimlik ve voyvodalık etmeye başladılar. Vergilerin ve memleket masraflarının tevzi ve tahsilinde valilerle kadılar ayanlarla işbirliği içinde olurlardı. Ayanların nüfuzu çoğaldıkça ahaliye zulümleri ve hükümet işlerine müdahaleleri de o oranda artmaktaydı⁷⁸.

4.1.6.18. Dizdar

Kale zabiti ve kale muhafızına denir. En önemli görevi, kaleyi ve doğal olarak şehri korumak ve o yöreden geçecek olan merkeze ait "hazine"ye kılavuzluk hizmetinde bulunmaktır. Kalenin sadece bir askerî mevki olmaktan çıkmasıyla askerî görevinin yanı sıra şehrin asayışı, kalede saklanan değerli eşyaların korunması, hapisnedenen sorumlu olma gibi çok çeşitli vazifeler de yaparak şehrin sosyal hayatı ile yakından ilgili bir görevli olarak önem kazanmıştır. Dizdar, bulunduğu kazanın kadısına ve sancakbeyi ile beylerbeyine karşı sorumluydu⁷⁹.

4.1.6.19. Subaşı

Günümüzde zabıta ve belediye memurlarının gördükleri işleri gören, kaza ve kasabaların idaresi başında bulunan memurlardır. Subaşılar sancak içinde sürekli dolaşan kişilerdi. Davalık olanları mahkemeye zorla çıkarma hakları vardı. Ayrıca subaşılar olay yeri inceleme ekibi içerisinde de yer alabilirlerdi. Konar-göçer toplulukların asayişlerinden ve adli davalarından da subaşı sorumlu idi⁸⁰.

4.1.6.20. Kapıcıbaşı

İki kısımdan oluşan saray kapıcılarının âmiri ve büyük memurudur. Bunun yanı sıra bayram tebriklerinde ellerinde gümüşlü asâ ile padişahın tahtının karşısında dururlardı. XVI. yüzyıldan sonra kapıcıbaşılar dört bin akçe ile sancakbeyi olabilmekteydiler. Daha sonraki dönemlerde ise vezir olanları da mevcuttur. Kapıcıbaşılık sonradan daimî sûrette taşra hizmetinde bulunanlara da verilmiştir.

⁷⁵ Ünal, *a.g.e.*, s. 240.

⁷⁶ Ünal, *a.g.e.*, s. 76; Akis, *a.g.e.*, s. 18-19; Gündüz, *a.g.e.*, s. 28.

⁷⁷ Yücel Özkaya, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Ayanlık*, TTK, Ankara, 1994, s. 113-122.

⁷⁸ Özkaya, *a.g.e.*, s. 125-140; Çadırcı, *a.g.e.*, s. 33-37.

⁷⁹ Yusuf Oğuzoğlu, "Dizdâr", *İA*, C. IX, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1994, s. 480-481; Akis, *a.g.e.*, s. 19-20; Gündüz, *a.g.e.*, s. 29.

⁸⁰ Akis, *a.g.e.*, s. 21-22; Gündüz, *a.g.e.*, s. 26.

XVIII. yüzyılın sonlarından itibaren kapıcıbaşılık bilfiil değil, rütbe olarak âyânlara verilmiştir. Bunun dışında bazı önemli hizmetlere tayin edilen şahısların da nüfuz ve itibarlarını artırmak için kendilerine kapıcıbaşı rütbesi verilmiştir⁸¹.

4.1.6.21. Muhzır ve Muhzırbaşı

Muhzır davacılarla davalıları mahkemeye çağırın memurdur. Bunlara günümüzde *mübaşir* ismi verilmektedir. Kazasker mahkemeleri gibi muhzır sayısı çok olan yerlerde onların başı makamında *muhzırbaşı* da bulunurdu⁸².

4.1.6.22. Cebelü

Tımar ve zeâmet sahiplerinin sefer durumunda kendilerinin dışında götürmeye mecbur oldukları askerlerdir. Dirlik sahipleri her beş bin akçe için bir cebelü yetiştirmekle yükümlüdürler⁸³.

4.1.6.23. Ocaklı

Yeniçeri ocağı mensubu olanları ifade etmekte kullanılan bir tabirdir⁸⁴.

4.2. FİZİKİ YAPI

5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinde okunan belgeler ışığında Halep Eyaleti'nin fiziki yapısı şöyledir:

4.2.1. Mahalleler

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletinde on yedi mahalle adı tespit edilmiştir. Bu isimler aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-VI)

Tablo VI

-Bahsîte (Haleb kazasına bağlı)	-Kenan (Kilis kazasına bağlı)	-Sibbat (Kilis kazasına bağlı)	-Şimali (Sermin kazasına bağlı)
-Bendere (Haleb kazasına bağlı)	-Mahmud Paşa (Kilis kazasına bağlı)	-Sıyan (Haleb kazasına bağlı)	-Şirza (Kilis kazasına bağlı)
-Cebelüddin (Haleb kazasına bağlı)	-Müsteram Beg (Haleb kazasına bağlı)	-Süveykâ (Cebel-i Sem'an nahiyesine bağlı)	-Ulucek (Haleb kazasına bağlı)
-Karakuyu (Haleb kazasına bağlı)	-Seyismâ (Haleb kazasına bağlı)	-Süveykâ Ali (Haleb kazasına bağlı)	-Yahudi (Haleb kazasına bağlı)
			-Yahudiler (Haleb kazasına bağlı)

⁸¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı*, TTK, Ankara, 1988, s. 392-396.

⁸² Akis *a.g.e.*, s. 24.

⁸³ Halaçoğlu, *a.g.m.*, s. 374; Ünal, *a.g.e.*, s. 75.

⁸⁴ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Târîhi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. III, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1993, s. 226, 535; Gündüz, *a.g.e.*, s. 28.

4.2.2. Cami, Tekke, Kale, Hamam

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletinde tespit edilen on sekiz cami, iki kale, üç hamam ve bir tekke bulunmaktadır. Bu yapıların isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-VII)

Tablo VII

-Alaiddin Câmî -Atrakus Câmî -Beg Câmî -Cami-i Buâ -Câmi-i Kebîr -Cami-i Kecâl-i Bu'â -Cami-i Lâdik -Câmi-i Sağîr -Eş-Şeyh -Ala'iddin bin eş-Şeyh İbrâhim Hulîsi Câmî	-Halebü't-tüccâr Câmî -Hazret-i Zekeriya Câmî -Maraşî Ahmed Paşa Fahredden Beg Câmî -Rehâiye Câmî -Rızâiye Câmî -Şeyh Alaiddin Câmî -Şeyh Ali Câmî -Zeynebiye Câmî	-Haleb Kalesi -Özi Kalesi	-Hamam-ı Cedid -Hamam-ı Hizmet -Seyyid Hamza Bey Hamamı	-Ümmü'l-harâm Tekyesi
---	--	------------------------------	--	-----------------------

4.3. SOSYAL DURUM

5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinde okunan belgelerde Halep'te sosyal anlamda pek çok konu hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Çalışmamızın başında da belirttiğimiz gibi bölgede yaşanan ve sonuca ulaştırılmayan neredeyse her konu ahkam defterleri tutanaklarıyla merkeze intikal ettirilmiş, en kısa zamanda da merkez tarafından sorunlar çözülmeye çalışılmıştır. Böylece hem yöredeki problemleri ayrıntılarıyla görebilmekteyiz hem de Osmanlı yönetiminin sorunlar hakkında nasıl bir çözüm yolu izlediklerini görebilmekteyiz. Belgeler üzerindeki çalışmalarımızda aşağıda kısaca belirteceğimiz olaylarla karşılaşmış bulunmaktayız.

Belgelerde, yerel yöneticilerin halka baskı ve haksızlık yapmalarının yanı sıra görevlerini kötüye kullandıkları olmuştur⁸⁵. Halep Eyaleti'nde tımar topraklarının intikali, uygun ve hak eden kimselere tevcih edilmesi, başkasının tımarından hak iddia edilmesi, tımar sahiplerinin görevlerini aksatmalarına ilişkin şikâyetler mevcuttur⁸⁶.

Yapılan çalışmamızda miras hukukuna dair hükümler de yer almaktadır. Miras paylaşımı, mirasta hakkı olmayanların hak talep etmesi veya fuzuli müdahale etmeleri ve ayrıca çoğu belgede alacak-verecek problemleri de dikkat çekmektedir⁸⁷. Gayrimüslimlerle ilgili karşılaşılan anlaşmazlıklar da dile getirilmiştir. Gayrimüslimlerin kendi aralarındaki alacak-verecek sorunlarıyla ilgili hükümler de

⁸⁵ bk: Sayfa 46 – Belge 148; Sayfa 68 – Belge 168.

⁸⁶ bk: Sayfa 17 – Belge 42; Sayfa 18 – Belge 45, Sayfa 43 – Belge 100.

⁸⁷ bk: Sayfa 51 – Belge 119; Sayfa 52 – Belge 121, Sayfa 94 – Belge 241.

mevcutken⁸⁸, gayrimüslim ve Müslüman kimseler arasında da alacak-verecek sorunları mevcuttur⁸⁹. Alacak-verecek sorunları sadece halk arasında değil yeniçeri gibi askerler arasında da önemli sorun olmuştur⁹⁰.

Halep ve çevresindeki aşiretlerle ilgili olarak dile getirilen şikâyetler de tespit edilmiştir. Bazı aşiret mensupları eşkıyalık faaliyetlerinde bulunarak halkın malını zıyan etmiş, asayiş bozmuş, bazıları ise başka bir aşirete karşı beslediği düşmanlıktan ötürü zarar verici faaliyetlerde bulunmuştur⁹¹.

Halep Ahkâm Defterinde incelenen belgelerde çok fazla eşkıyalık hareketlerinin de olduğu tespit edilmiştir. En fazla eşkıyalık faaliyetlerinin Antakya'da olduğu dikkatlerden kaçmamaktadır. Öyle ki Antakya serdarı olan Halil'i Antakya sakinlerinden Katiboğlu Hacı Süleyman ve kardeşinin oğulları Ahmet ve Abdi ve Emanoğlu Mustafa ve Sarımoğlu Mustafa ve Bizeklizâde Ömer Efendi, öldürerek emval ve eşyasını da yağma ettikleri görülmektedir⁹². Adı geçen kişilerin pek çok eşkıyalık faaliyetleri daha olmasına rağmen bir türlü yakalanamamaları dikkat çekmektedir⁹³.

Belgelerde adı geçen vakıfların işletme yöntemleri ve vakıflar konusunda meydana gelen anlaşmazlıklar da belirtilmiştir. Bu anlaşmazlıklardan en çok yaşananı vakıf arazileri ile ilgili problemler ve vakıf yöneticilerinin atamalarıyla ilgili problemleridir⁹⁴.

Osmanlı Devleti'nde sosyal alanda genellikle cemaat ve aşiretler ve sosyal alanda devlete çok büyük katkılar sağlayan vakıflar ön plandadır. 5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinde incelenen belgeler ışığında aşağıda vakıf, cemaat ve aşiret adları tablolarında belirtilmiştir.(bk. Tablo-VII-VIII)

4.3.1. Vakıflar

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletinde tespit edilen elli yedi adet vakıf bulunmaktadır. Bu vakıfların isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-VIII)

Tablo VIII

-Abdullah bin Ebûbekir bin Mileydi Vakfı	-Hamam-ı Cedid Vakfı	-Osman Paşa Vakfı	-Şabaniye Medresesi Vakfı
-Ali Hüsnu Vakfı	-Haremeynü'ş-şerîfeyn Vakfı	-Rehaiye Cami-i Şerîfi Vakfı	-Şehid Mehmed Paşa Vakfı
-Atrakus Câmî Vakfı	-Hoca Fethullah Efendi Vakfı	-Rızaiye Cami-i Şerif Vakfı	-Şeyh Cebelü't-tüccar Vakfı
-Câmi-i Kebîr Vakfı	-İbrâhim Paşa Vakfı	-Saffet-i Kuds Süddetü'l-Aziz zaviyesi Vakfı	-Şeyh Ebu Bekir Vakfı
-Câmi-i Sağır Vakfı	-Kadı Kemâleddin eş-şâfi Vakfı	-Salâhiye Medresesi Vakfı	-Şeyh Sâmet Vakfı
-Câmi-i Şeyh Alaiddin Vakfı	-Makam-ı Hazret-i Halebü't-tüccar	-Seydi Arab	-Şuğur Vakfı
			-Tomanbay Vakfı
			-Ulu Cami Vakfı

⁸⁸ bk: Sayfa 89 – Belge 229; Sayfa 91 – Belge 232.

⁸⁹ bk: Sayfa 11 – Belge 24; Sayfa 66 – Belge 162; Sayfa 74 – Belge 181; Sayfa 81 – Belge 199; Sayfa 82 – Belge 201 .

⁹⁰ bk: Sayfa 1 – Belge 1.

⁹¹ bk: Sayfa 60 – Belge 143; Sayfa 69 – Belge 170; Sayfa 98 – Belge 251.

⁹² bk: Sayfa 6 – Belge 12.

⁹³ bz: Sayfa 9 – Belge 18; Sayfa 50 – Belge 117.

⁹⁴ bk: Sayfa 8 – Belge 15.

-Câmi-i Şeyh Ali Vakfi	Vakfi	Zâviyesi Vakfi	-Ümmü'l-Harâm Tekyesi Vakfi
-Çavuş Adili Vakfi	-Maraşî Ahmed Paşa Fahreddin Beg	-Seydi Mehmed bin Seyyid Mehmed bin el-Hüseyni Vakfi	-Vakf-ı Selâmiye
-Ebu Said Lulu bin Abdullah Vakfi	-Mehmed bin Elherârî Vakfi	-Seyyid Ahmed Tarsin Vakfi	-Yenişehir Vakfi
-Ebu'l-Hüseyn Ali Süleyman bin Cedîd Vakfi	-Mehmed Paşa Vakfi	-Seyyid Hamza Beg Hamamı Vakfi	-Yunus Adili Vakfi
-Eş-Şeyh Alaeddin bin eş-Şeyh İbrahim Hulusi Cami-i Şerifi Vakfi	-Mehmed Sâdık bin Abdurrahman Vakfi	-Silâne Medresesi Vakfi	-Zâviye-i Selâmiye Vakfi
-Fetullah bin Abdülkerim Vakfi	-Merniyâb Ahmet Paşa Vakfi	-Sulehabe Medresesi Vakfi	-Zâviye-i Şeyh İsa Vakfi
-Halebü't-tüccar Aliyü'r-Rahmetü'l-Gaffar Vakfi	-Mustafa Paşa Vakfi	-Sultan Gavri Vakfi	-Zâviye-i Tavâsiye Vakfi
-Halebü't-tüccar cami Vakfi	-Mustafa Paşa veled-i Nasreddin Beg Vakfi	-Süddetü'l-Eşrâf Vakfi	
	-Müfriddin Beg Vakfi		

4.3.2. Cemaat ve Aşiretler

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletinde tespit edilen beş cemaat ve dört aşiret bulunmaktadır. Halep'te muhakkak ki bu sayılanlardan daha fazla gruplar mevcuttur; fakat belgelerimizde adı geçen cemaat ve aşiretler bunlardır. Bunların isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-IX)

Tablo IX

-Cemâat-i Arab	-Cerkânlı Cemâati	-İzzeddünlü Aşireti	-Reyhanlı Aşireti
-Cemâat-i Cemâsiyet	-Ser Kananlı Cemâati	-Musabegli Aşireti	-Rişvan Aşireti
-Cemâat-i Hamâsîl			

4.4. EKONOMİK YAPI

5 Numaralı Halep Ahkâm Defteri üzerindeki araştırmamızda Halep Eyaletinde ekonomik anlamda bir bozulma, başıboşluk mevcuttur. Örneğin; vergi toplama düzeninde usulsüzlükler görülmektedir. Bazı yöneticilerin halktan fazla vergi talep ettiği kaydedilmiştir⁹⁵. Vergi toplama sırasında vergiden muaf olanlardan dahi zorla vergi almaya çalışılmıştır⁹⁶. Bazı nahiye ve karyelerin gelir ve hisselerine el konulmuş, ayrıca bazı voyvodalar dahi bazı taifelerin rüsumatlarına göz diktikleri de belgelerde belirtilmiştir. Toprak sahiplerinin topraklarında ziraat yapanlardan öşür talep ettikleri de olmuştur. Vergi vermesi gereken reyanın da vergi memurlarına zorluk çıkarmaları dikkat çekicidir.

⁹⁵ bk: Sayfa 72 – Belge 176.

⁹⁶ bk: Sayfa 83 – Belge 205.

5 Numaralı Halep Ahkâm Defteri üzerindeki çalışmamızda belgelerde geçen para birimleri, vergi çeşitleri aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.(bk. Tablo-X-XI)

4.4.1. Para Birimleri

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletinde kullanılan para birimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-X)

Tablo X

-Akçe -Altun	-Fındık altun -Guruş	-Kıran -Kırat	-Yalduz altun
-----------------	-------------------------	------------------	---------------

4.4.2. Vergi Çeşitleri

İncelediğimiz dönemde Halep Eyaletinden alınan vergiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.(bk. Tablo-XI)

Tablo XI

-Ades (Mercimek) -Alef (Yulaf) -Avâriz -Bâd-ı Hevâ -Cûlbân (Burçak) -Cürm-i Galiz -Deyr-i Mâhi -Erzen (Darı) -Eşcâr -Eşcâr-ı Müsem mire -Fevt -Galle (Mahsul Geliri) -Harac-ı Zeytun	-Haracü'l-Kürûm (Üzüm Kütüğü) -Haracü't-Tüccar -Havz -Hinta (Buğday) -Hums (Nohut) -Kisbe -Küşne (Karaburçak) -Mahsûl Boyahâne -Mâl-ı Sayfi -Nahl (Arı) -Öşr -Ra'iyet -Resm-i Arus	-Resm-i Arusâne -Resm-i Bennak -Resm-i Bostan -Resm-i Camûs (Manda) -Resm-i Cürm-i Cinâyet -Resm-i Çayır -Resm-i Çift -Resm-i Deşt-Bâni -Resm-i Dimos -Resm-i Esbâbü'l-Hacer -Resm-i İhtisâb -Resm-i İpek Dolabı -Resm-i Kışlak	-Resm-i Kubân -Resm-i Ma'sara -Resm-i Mağara (Resm-i Ma'ara) -Resm-i Mücerred -Resm-i Tapu -Resm-i Zemin -Rüsûm-ı Gurre -Rüsûm-ı Örfiye -Seferiye -Şa'ir (Arpa) -Tahtında -Tâhûn (Su Değirmeni) -Tapu-yı Zemîn
--	--	---	--

4.4.3. Hükümlerde Bahsi Geçen Bazı Vergi Çeşitleri

4.4.3.1. Öşür (Aşâr)

Sözlükteki anlamı “onda bir” alan öşür kelimesi, içtimaî anlamda toprak ürünlerinden onda bir oranında toplanan vergidir. Bu vergi çeşidi, toprağın verimine,

sulama şartlarına ziraat çeşitleri gibi pek çok duruma göre çeşitlilik gösteren bir vergidir⁹⁷.

4.4.3.2. Resm-i Çift

Kanunen iki öküzle işlenebilecek yer çift olarak kabul edilmişti. Yılda bir kez araziden alınan ve miktarı değişkenlik gösteren bir vergidir. Çift resmine *raiyyet resmi* veya *kulluk akçası* da denilmektedir⁹⁸.

4.4.3.3. Resm-i Bennâk

Tımar sahiplerinin reayadan aldıkları vergilerden biridir. Kanunnâmelerde, defterde mücerred kaydedilen kimselerin evlendikleri veya bir iş sahibi oldukları zaman bennâk resmi vermekle yükümlü oldukları belirtilmektedir. Bunların ziraat için hiç yerleri olmaz veya yarım çiftlikten daha az yerleri bulunurdu⁹⁹.

4.4.3.4. Resm-i Mücerred

Şahsa bağlı bir vergi türü olan mücerred, buluş çağına ermiş ve bir iş tutabilme gücüne sahip reaya oğullarıdır. Bunlar toprak işçisi olarak veya başkasının arazisini kiralayarak kazanç sağlayabildikleri gibi, üzerinde kayıtlı buldukları sipahinin tımarı dışında da serbestçe çalışabilmekteydiler. Genelde bunlardan altı akçe mücerred resmi alınır¹⁰⁰.

4.4.3.5. Resm-i Deşt-bâni

Bir kimsenin hayvanları başka birinin ekinine girip zarar verse, hayvanların verdikleri zarar ödendikten sonra, sahibine 5 ağaç (sopa) vurulmasının dışında, 5 akçede *cerime* yani “deşt-bâni” alınır ve bu cerime dirlik sahibine aitti¹⁰¹.

4.4.3.6. Resm-i Tapu

Tapu resmi, mîri toprakları (çiftlik) işletme hakkını alan reayanın bu hak karşılığında ödediği vergidir. Yani reaya mîri araziye işletme hakkını *tapu resmi* karşılığında devletten satın almaktadır¹⁰².

4.4.3.7. Arus (Arusane) Resmi

Evlenecek kızıdan ve dul kadından alınan bir vergidir. Hiç evlenmemiş kızıdan 60, dul kadınlardan ise 30 akçe alınır¹⁰³.

4.4.3.8. Resm-i Ma'sara

Ma'sara, üzüm, zeytin, susam vb. mahsullerin sıkıldığı atölyelerdir. Halep sancağında ise genellikle zeytin ma'sarası alınır¹⁰⁴.

⁹⁷ Ömer Lütfi Barkan, “Öşür”, *İA*, MEB, C.IX, İstanbul, 1993, s. 485; Enver Çakar, *XVI. Yy.da Halep Sancağı(1516-1566)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:1 Tarih Şubesi Yayınları No:1, Elazığ, 2003, s. 239-240; Gündüz, *a.g.e.*, s. 152-153.

⁹⁸ Çakar, *a.g.e.*, s. 247; Gündüz, *a.g.e.*, s. 154; Ünal, *a.g.e.*, s. 158-159.

⁹⁹ Çakar, *a.g.e.*, s. 247-248; Gündüz, *a.g.e.*, s. 155; Ünal, *a.g.e.*, s. 160.

¹⁰⁰ Çakar, *a.g.e.*, s. 248; Gündüz, *a.g.e.*, s. 156; Ünal, *a.g.e.*, s. 161.

¹⁰¹ Çakar, *a.g.e.*, s. 251-252; Gündüz, *a.g.e.*, s. 158; Ünal, *a.g.e.*, s. 169.

¹⁰² Çakar, *a.g.e.*, s. 252; Gündüz, *a.g.e.*, s. 158; Ünal, *a.g.e.*, s. 170.

¹⁰³ Gündüz, *a.g.e.*, s. 158; Ünal, *a.g.e.*, s. 170.

¹⁰⁴ Çakar, *a.g.e.*, s. 254; Gündüz, *a.g.e.*, s. 159.

4.4.3.9. Değirmen Resmi

Zirai hayatın tamamlayıcısı olan değirmenler, genellikle su, rüzgar ve hayvan gücüyle çalışmaktaydı. Değirmenlerden *resm-i asiyâb* denilen bir vergi alınmaktaydı. Bu verginin miktarı yerine ve zamanına göre değişmekte olup, aynî ve nakdî olarak da alındığı olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nda aylık 5 akçe değirmenlerden asiyab vergisi alınırdı¹⁰⁵.

4.4.3.10. Boyahane Resmi – İpek dolabı Resmi

Dokuma sanayisinin vazgeçilmez işletmeleri olan boyahanelerde iplikler renklendirilir ve kumaşlar boyanırdı. Genellikle defterimizde *ipek dolabı resmi* olarak karşımıza çıkmaktadır. Antakya şehrinde bir ipek dolabı (dolab-ı harîr) mukataası bulunuyordu. Mahsulü padişah hassı olan bu dolapta işlenen ipeğin her batmanından 4 para yani 8 akçe vergi alınıyordu. Halep sancağında bu tezgahtan başka toplam 7 adet ipek tezgahı daha vardı ve bu dolapların her birinden 60'şar akçe vergi alınıyordu¹⁰⁶.

4.4.3.11. Avârız

Olağanüstü durumlarda toplanan ve miktarı doğrudan divan-ı hümayun tarafından tesbit edilen bir vergi türüdür. Halktan aynî ve nakdî olarak da toplanması mümkün olan bu vergi, genellikle sefer masraflarının karşılanması amacıyla toplanmaktadır¹⁰⁷.

4.4.3.12. Resm-i Dimos

Öşür vergisinin tahsil edilme şekillerinden biri olan bir vergidir. Dimos önceden belirlenmiş öşür miktarı olup, aynî ve nakdî olarak alınırdı. Kelime kökeni olarak ise, Bizans döneminde “genel vergi” manasına gelen “demosion” kelimesinden türediği bilinmektedir¹⁰⁸.

4.4.3.13. Hayvanlardan Alınan Vergiler

Reyanın köyünde beslediği hayvanlardan da belirli miktarlarda vergi alınırdı. *Resm-i nahl* adı altında her arı kovanından bir akçe, *resm-i camûs* adı altında sağılabilir her mandadan üçer para yani altışar akçe alınırdı.

Bunlardan başka, sancakta kışlayıp kalan Türkmen taifesinden yılda bir defa olmak üzere Mart ayında *kışlak resmi* adı altında her sürüden (bir sürü üç yüz koyun demektir) birer koyun alınırdı¹⁰⁹.

4.4.3.14. Niyâbet resmi

Niyâbet resmi, şehir ve köylerdeki *cürm-i cinâyet*, *arûs resmi*, *bâd-ı hevâ*¹¹⁰ resimlerine verilen isim olup, rüsumu, şehirde sancakbeyine, köylerde ise yarısı sancakbeyine diğer yarısı da sipahilere tahsis edilmiştir¹¹¹.

¹⁰⁵ Çakar, *a.g.e.*, s. 252; Gündüz, *a.g.e.*, s. 159; Ünal, *a.g.e.*, s. 165.

¹⁰⁶ Çakar, *a.g.e.*, s. 255; Gündüz, *a.g.e.*, s. 160; Ünal, *a.g.e.*, s. 167.

¹⁰⁷ Ünal, *a.g.e.*, s. 173-174; Çadırcı, *a.g.e.*, s. 145.

¹⁰⁸ Çakar, *a.g.e.*, s. 240-241.

¹⁰⁹ Çakar, *a.g.e.*, s. 249; Gündüz, *a.g.e.*, s. 156; Ünal, *a.g.e.*, s. 156.

¹¹⁰ Ünal, *a.g.e.*, s. 169.

¹¹¹ Çakar, *a.g.e.*, s. 251.

4.4.3.15. Seferiyye

Savaş sebebiyle alınan olağanüstü vergileri ifade eder. Sefere çıkılacak bölge halkından ordu-yı hümayunun masraflarını sağlamak amacıyla toplanan vergidir¹¹².

¹¹² Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 203; Çadırcı, *a.g.e.*, s. 147.

SONUÇ

Osmanlı Devleti, tüm Türk ve Türk-İslam Devletleri içinde devlet olmayı en iyi anlamış ve bunu en iyi başarmış devletlerden biridir. Kurumsallaşmaya çok fazla önem veren Osmanlılar, bunun doğal bir sonucu olarak hukuka da büyük önem vermişlerdir. Hukukun vazgeçilmez bir kavramı olan *adalet* kavramına Osmanlı Devleti büyük ihtimam göstermiştir. Üç kıtaya yayılmış olan topraklarına adalet götüren Osmanlılar, reayanın tüm hukuki sorunlarını hızla çözebilmeyi amaçlamış ve bunun için mahkemeler kurmuştur. Eğer insanlar burada aldıkları sonuçlardan memnun kalmazlarsa, son karar mercii olan ve devlet merkezinde bulunan *Divan-ı Hümayun*' a başvurabiliyorlardı. Bürokratik yazışmalara ve arşivciliğe büyük önem veren Osmanlı Devleti, Osmanlı toplumu tarafından Divan-ı Hümayun'a iletilen çeşitli şikâyetler ve problemler için *Ahkâm Defterleri* adı verilen defterler tutmuştur. Osmanlı tebaası bu defterler sayesinde şikâyetlerini padişaha kadar ulaştırabilme fırsatı yakalamışlardır.

Osmanlı Devleti'nde Ahkam defterleri eyaletlere göre tutulmuşlardır. Başlangıçları Şikâyet Defterleri'nden 104 sene sonradır. Mora Ahkam Defteri hariç, hepsi H. 1155 / M. 1742 tarihinden başlamakta, II. Meşrutiyet dönemine kadar gelenlerine de rastlanmaktadır. Bu defterler; *Adana, Anadolu, Bosna, Cezayir ve Rakka, Diyarbakır, Erzurum, Halep, İstanbul, Karaman, Maraş, Mora, Özi ve Silistre, Rumeli, Sivas, Şam-ı Şerif ve Trabzon* Ahkam defterleridir ve toplam on altı adettir. Halep Ahkam Defterlerinin sayısı 9 olup, bu defterler üzerinde tatmin edici bir çalışma yapılmamış, yapılan çalışmalar ise çok sığ kalmıştır. Tam anlamıyla bu konuyla ilgili olan tez sayısı çalışmış olduğumuz tez dahil üçtür.

Osmanlı Devleti'ndeki adalet mekanizmasının tatbik biçimini, bunun bürokrasiye yansımaları, yöneten-yönetilen ilişkileri ve bunlar arasındaki sorunları, kanunların karşılaşılan sorunlar karşısında ne derece pratiğe aktarılabildiği ne tür hukuksal boşlukların yaşandığı ve devlet merkezinin tutumu hakkında bilgileri Ahkam Defterlerinde bulmak mümkündür. Bu anlamda Ahkâm Defterleri, o dönemde yaşanan tüm olayları bize olduğu gibi yansıtan, dönemi ve bölgeyi gözümüzün önünde canlandırmamızı sağlayan bir ayna niteliğindedirler.

Sosyal açıdan, okuduğumuz belgeler ışığında o dönemde, yerel yöneticilerin baskı ve haksızlıklarının yanı sıra görevlerini kötüye kullandıkları, Halep ve çevresinde bulunan vakıfların işletme yöntemleri ve vakıflar konusunda meydana gelen anlaşmazlıklar olduğu ortaya çıkmaktadır. Vakıf uygulamalarında, görevi kötüye kullanma örneklerine de rastlamaktayız. Nitekim belgelerde evladiyelik vakıflarda vakfin mütevellisinin çocuk sahibi olmadan vefat etmesine rağmen, evladiyyet ve vakfiyyet şartından istifade ederek kolay kazanç sahibi olmak isteyen bazı kimselerin kendisini çocuksuz ölen mütevellinin çocuğu olarak göstermeye çalıştıkları da tespit edilmektedir. Ayrıca vakıf yöneticilerinin mevcut has arazileri işgal etmeye ve o arazilerden toplanacak vergilere müdahale ettikleri dahi görülmektedir. O kadar ki has arazilerini birçok vakıf kendi arazileri arasında

göstermiş ve buraların paylaşımı ve toplanacak vergiler konusunda pek çok anlaşmazlık çıktığı görülmektedir. Sosyal anlamda Halep ve çevresindeki aşiretlerle ilgili olarak dile getirilen şikâyetler, çalışmamız dâhilinde tespit edilen bulgulardandır. Bazı aşiret mensupları eşkıyalık faaliyetlerinde bulunarak halkın malını ziyan etmiş, asayiş bozmuş, bazıları ise başka bir aşirete karşı beslediği düşmanlıktan ötürü zarar verici faaliyetlerde bulunmuşlardır. Eşkıyalık faaliyetleri sadece aşiret mensupları için geçerli olmamıştır elbette. Yaptıkları zulümlerle meşhur olan mütegalibe kesiminden kimseler, suçsuz insanların mallarını zorla gasp etmekle kalmamış, işkence yaparak canlarına ve namuslarına da kastetmişlerdir. Eşkıya gruplarının halka ileri derecede maddi-manevi zarar vererek, Halep ve çevresinde yaşayan insanların huzurunu kaçırdıkları, toplumsal dengeyi bozdukları belgelerde kayıtlıdır. Eşkıyalık faaliyetleri belgelerimizde önemli bir çoğunluğa sahip olması o dönemde başıbozukluğun ne derece arttığının çok önemli bir kanıtıdır.

Eşkıyalık faaliyetlerinde en fazla dikkat çeken durumlar ise; Antakya serdarının öldürülerek mallarına el koyanların bunun dışında daha birçok eşkıyalık faaliyetlerine karışmalarına rağmen, bu şahısların bir türlü yakalanamamaları, hatta bu kişilerin Diyarbakır valisi tarafından muhafaza edilmeleridir.

Defterimizdeki belgeler çerçevesinde ekonomik anlamda da birçok bulguya rastlanmış bulunmaktayız. Tımar tevcihi konusunda yaşanan sorunlar, mütezimlerin zulmü, bölgeden toplanan vergiler karşısında halkın bu şekilde müdahalelerden pek çok şikâyeti olmuştur. Bazen halktan kimselerde ödemeleri gereken vergiyi ödememek için türlü türlü yollara başvurmuşlardır. Bu durumlar dışında, borç davaları, alacak-verecek davalarına ilişkin kayıtlar, ticari faaliyetler, miras hukuku, vakıflar gibi konularda yaşanan problemlerle ilgili bilgiler de yer almaktadır.

Ekonomik açıdan, miras hukukuna dair hükümlerde; mirasın çok kişi arasında paylaşılmaması adına, bazı mirasçıların hak sahiplerine paylarını vermeye yanaşmadıkları belgelere yansıyan bir diğer haksızlık ve şikâyet konusu olmuştur. Bunun dışında mirasta hakkı olmamasına rağmen bazı şahısların hak iddia ederek, miras mallarını haksız yere müdahalede bulduklarına dair bilgilere de rastlanılmaktadır. Ayrıca mirasta olan hakkını diğer varise devretmesi veya satmasına rağmen, daha sonradan mirasta tekrar hak talep etmesi ile ilgili sıkıntılarda yaşanmıştır.

5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinde; tımar topraklarının intikali, uygun ve hak eden kimselere tevcih edilmesi, başkasının tımarından hak iddia edilmesi, tımar sahiplerinin görevlerini istismar etmeleri ve bunun gibi çeşitli şikâyetler tespit edilmektedir. Tımara kayıtlı olanların görev yerlerinde ikamet etmeyerek, keyfi hareket ederek istedikleri yerde ve zamanda ticaretle işğal etmelerine dair olan hükümler de Halep'te tımar sisteminin bozulmasına ve istismar edilmesine yönelik örnekler teşkil etmektedir. Bu konuda yaşanan sorunlar, bölgeyi askeri ve ekonomik açıdan olumsuz etkilediği gibi, sistemin yıpranarak zarar görmesine de sebep olmuştur.

Ekonomik açıdan Halep ve Halep'e bağlı yerlerde ne gibi tarım ürünleri yetiştirilebildiği ve bu ürünlerden devletin ne ölçüde hangi vergileri aldığı, iltizamla vergilerin toplanmasında karşılaşılan sorunları ve bu hususta halkın şikâyetleri, mevcut mukataalar ve mukataaların işletilmesi hakkında bilgiler yer almaktadır. Vergiler konusunda konar-göçer aşiretlerle ilgili sorunlarda yaşandığı görülmektedir. Bunların vergi zamanı sürekli olarak yer değiştirmelerine Osmanlı Devleti'nin çözümler üretmeye çalıştığı görülmektedir. Bu aşiretlerden yazın bir eyaletin vergi alması, kışın bunların göç ettiği başka bir eyaletin vergi alması gibi çözümler uyguladığı belgelerimizde görülmektedir.

5 Numaralı Halep Ahkâm Defterinde hukuk alanında sorunlarla ilgili bilgiler de bulmak mümkündür. Bu konuda Halep ve Halep'e bağlı kazaların *kadı* yerine *naibler* tarafından idare edildiği tespit edilmektedir.

Gayrimüslimlerle ilgili bir kısım sorunlarında defterimize yansıdığı görülmektedir. Daha çok bu sorunlar alacak-verecek konularında olmakla birlikte, yerel yöneticilerin usulsüz, kanun dışı, devletin tasvip etmediği şekilde zorla para toplama teşebbüsleri de çeşitli şikâyetlere sebep olmuştur. Ayrıca Gayrimüslimlerin kendi aralarında da alacak-verecek sorunların yaşanması yanında Müslümanlarla da bu hususta çeşitli sorunların da yaşandığı tespit edilmektedir.

Gayrimüslimlerle ilgili bir diğer ayrıntı ise, poliçe kullanımıyla ilgilidir. Bu dönemde tüccarlar para transferlerini *poliçeler* sayesinde yapmakta oldukları görülmektedir. Poliçe kullanımı için en fazla gayrimüslim tebaadan kimselere başvurulduğu belgelerimizde görülmektedir.

5 Numaralı Halep Ahkâm Defteri ile yapmış olduğumuz çalışmada özet olarak yukarıda belirttiğimiz konulara ulaşılmıştır.

BİBLİYOGRAFYA

- AKİS Metin, *Buhran Döneminde Antep'te Sosyal Hayat (1572-1606)*, Vadi Yayınları, Ankara, 2008
- AKTAN, Ali, *Osmanlı Paleografyası ve Siyasî Yazışmalar*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1995
- AKTAŞ, Necati, "Osmanlı Dönemi Arşivciliğimiz", *Osmanlı*, C. VI, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s. 303
- BARCAN, Ömer Lütfi, "Öşür", *İA*, MEB, C.IX, İstanbul, 1993, s. 485-488
- BAYRAKTAR, Hilmi, *XIX. Yüzyılda Halep Eyaleti'nin İktisadi Vaziyeti*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:8 Tarih Şubesi Yayınları No:7, Elazığ, 2004
- BİNARK, İsmet, *Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü-Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No: 3, Ankara, 1980
- ÇADIRCI, Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, TTK, Ankara, 1997
- ÇAKAR, Enver, *17. Yüzyılda Halep Eyaleti ve Türkmenleri*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:13 Tarih Şubesi Yayınları No:11, Elazığ, 2006
- _____, *XVI. Yüzyılda Halep Sancağı(1516-1566)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:1 Tarih Şubesi Yayınları No:1, Elazığ, 2003
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın kitapevi, Ankara, 2005
- FAROQHİ, Suraiya, *Osmanlı Târihi Nasıl İncelenir?*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2001
- GÖK, Nejdet, "Osmanlı Diplomatasında Berat Formu ve Berat Anlamında Kullanılan Diğer Terimler", *Türkler Ansiklopedisi*, C. XI, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 870
- GÖKBİLGİN, Tayyib, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992
- GÜNAY, Dünder, *Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazı Özellikleri ve Divan Rakamları*, TTK, Ankara, 1989
- GÜNDÜZ, Ahmet, *XVI. Yüzyılda Antakya Sancağı (1550-1584)*, Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları No: 23, Antakya, 2009
- HALAÇOĞLU, Yusuf, "Klâsik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilâtı", *Türkler Ansiklopedisi*, C. IX, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 800
- _____, "Osmanlı Devlet Teşkilâtı", *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*, C. 12, Çağ Yayınları, İstanbul, 1993, s. 312-453
- _____, *Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK, Ankara, 2003
- KAŞIKÇI, Osman, "Anayasal Açından Fatih'in Teşkilat Kanunnamesi", *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 72-92

- KILIÇ, Orhan, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı Eyalet Ve Sancak Tevcihatı*, Ceren Matbaacılık, Elazığ, 1997
- KOMİSYON, "Yavuz Sultan Selim (1512-1520)", *Osmanlı Ansiklopedisi*, C. II, İz Yayıncılık, İstanbul, 1999, s. 202-203
- KUNT, Metin, "Osmanlı Doğu Siyaseti", *Türkiye Tarihi*, C. II, Cem Yayınevi, İstanbul, 2005, s. 114-115
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., "Mühimme Defteri", *İA*, C.XXXI, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s. 520-521
- MASTERS, Bruce, "Halep (Osmanlılar Dönemi)", *İA*, C. 15, Diyanet vakfı yay., İstanbul, 1997, s. 244-247
- Mustafa Nuri PAŞA, *Netayic Ül-Vukuat Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi*, Çeviren: Neşet Çağatay, C. I-II, TTK, Ankara, 1992
- OĞUZOĞLU, Yusuf, "Dizdâr", *İA*, C. IX, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1994, s.480-481
- ORTAYLI, İlber, "Osmanlı Bürokrasisinin Özelliklerine Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım Denemesi", *Osmanlı İmparatorluğu'nda İktisadî ve Sosyal Değişim-Makaleler I*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004, s. 23
- ÖZEL, Ahmet, "Ahkâm", *İA*, C. I, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 550
- ÖZKAYA, Yücel, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Ayanlık*, TTK, Ankara, 1994
- ÖZTUNA, Yılmaz, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. VII, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1994
- ÖZTÜRK, Said, "Kayseri ve Çevresinin Sosyo-Ekonomik Tarihi İçin Önemli Bir Kaynak: Karaman Ahkâm Defteri", *III. Kayseri Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*, Kayseri, 2000, s. 403
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Târihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. I, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1993
- _____, *Osmanlı Târihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. III, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1993
- SAHİLLİOĞLU, Halil, "Ahkâm Defteri", *İA*, C.I, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 551
- SAMİ, Şemseddin, *Kamus-ı Türki*, Çağrı Yayınları, İstanbul, 2004
- SAUVAGET, J., "Halep", *İA*, C. 5/1, MEB yay., Eskişehir, 2001, s. 117-122
- SHAW, Stanford J., *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*, C. 1, İstanbul, 2008
- ŞAHİN İ., - EMECEN, F., *Osmanlılarda Divan-Bürokrasi- Ahkâm II. Bâyezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri*, TDAV, İstanbul, 1994
- TANİLLİ, Server, *Yüzyılların Gerçeği ve Mirası(Aydınlanma ve Devrim)*, C. IV, Adam Yayıncılık, İstanbul, 1999
- TÜRKAY, Cevdet, "Osmanlı İmparatorluğunda Arşiv", *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, C.II, S. 7, Nisan,1968, s. 44 – 47
- UMAR, Ömer Osman, *Osmanlı Yönetimi ve Fransız Manda İdaresi Altında Suriye(1908-1938)*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2004
- _____, *Türkiye Suriye İlişkileri(1918-1940)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:3, Tarih Şubesi Yayınları No:3, Elazığ, 2003

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal*, TTK, Ankara, 1988

_____, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, TTK, Ankara, 1988

_____, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara, 1988

_____, *Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı*, TTK, Ankara, 1988

_____, *Osmanlı Tarihi*, C.II, TTK, Ankara, 1983

ÜNAL, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta, 2005

YAZICI, Tahsin, "Halep", *İA*, C. 15, Diyanet vakfı yay., İstanbul, 1997, s. 239-244

YÜCEL, Yaşar – SEVİM, Ali, *Klasik Dönemin Üç Hükümdarı Fatih-Yavuz-Kanuni*, TTK, Ankara, 1991

EKLER

**1784-1797 TARİHLİ VE 5 NUMARALI HALEP AHKÂM
DEFTERİ'NDEN ÖRNEK BAZI BELGELER**

جلال قري

من اوائل صفة الخبز

الاول والاربع مع الاخر

١١١٨

5

مدرسه... و... در این روز...

پایان

مجلس...

مدرسه... و... در این روز...

پایان

مدرسه... و... در این روز...

Handwritten text in Arabic script, densely packed and covering most of the page. The text appears to be a continuation of a treatise or a collection of letters, with some lines starting with 'بسم الله الرحمن الرحيم'. The script is in a cursive style typical of the Ottoman period.

Handwritten text in Arabic script, densely packed and covering most of the page. The text appears to be a continuation of a treatise or a collection of letters, with some lines starting with 'بسم الله الرحمن الرحيم'. The script is in a cursive style typical of the Ottoman period.

Handwritten text in Arabic script, densely packed and covering most of the page. The text appears to be a continuation of a treatise or a collection of letters, with some lines starting with 'بسم الله الرحمن الرحيم'. The script is in a cursive style typical of the Ottoman period.

ÖZGEÇMİŞ

19.03.1984 tarihinde Eskişehir’de doğdum. İlköğrenimimi Eskişehir’de Vali Münir Raif Güney İlköğretim Okulu’nda tamamladım. Orta öğrenimimi ise Hoca Ahmet Yesevi Lisesi’nde tamamladım. Tarihe olan ilgimden dolayı lisede sözel bölümünü seçtim. 2001 yılında bu okuldan mezun oldum.

Lise eğitimimi tamamladıktan üç yıl sonra 2004 yılında üniversite sınavını kazanarak Gaziantep Üniversitesi Kilis Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümüne yerleştim. Lisans bitirme tezi konum Başbakanlık Osmanlı Arşivleri 122 numaralı (H.1177-1178 / M.1763-1764) Ayıntab Şeriye Sicilinin Transkripsiyonu (Sayfa 223-280) idi. 2008 yılında bölümümü Fakülte ikinciliği ve Kampus üçüncülüğüyle bitirdim.

2008 yılında Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans Bölümüne yerleştim. Ders dönemini başarıyla bitirdikten sonra tez dönemine başladım. Tez olarak Başbakanlık Osmanlı Arşivleri 5 numaralı Halep Ahkam Defteri (1784-1797), (s. 1-99) üzerinde çalışmaktayım. Türkiye’de bu alanda çalışan üç kişiden biriyim. Şu an hala Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2. sınıf öğrencisiyim.

VITAE

I was born in Eskişehir in 19.03.1984. I went to elementary school in Eskişehir which is called Vali Münir Raif Güney Elementary School. Then I began Hoca Ahmet Yesevi High School. When I was taking high school lessons, I chose the social class because of interested in history. And I graduated from this school in 2001.

After three years from my graduation, I had accepted from The College of Science and Social Science in University of Gaziantep, placed in Kilis, by passing the university exam. My thesis was Ottoman Archives of the Prime Ministry, Ayıntab Judicial Records number of 122 (H.1177-1178 / M .1763-1764), (p. 223-280). In 2008, I graduated from my university with the second degree and campus third degree.

In 2008, I got accepted the Master of History from Kilis 7 Aralık University. Now I am working on Ottoman Archives of the Prime Ministry, Halep Judgment Book Number 5 (1784-1797), (p. 1-99). I am the one of the three who works on the same issue in Turkey. And I am still taking the second class in the Institute of Social Science in Kilis 7 Aralık University.